

صِفَةُ صَلَاةِ النَّبِيِّ
ﷺ

നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരം

ഗൈബ് നാസിറുദ്ദീൻ അൽ അൽബാനി(رحمته)

صِفَتُ صَلَاةِ النَّبِيِّ
ﷺ
مِنَ التَّكْبِيرِ إِلَى التَّسْلِيمِ كَأَنَّكَ تَرَاهَا
تَأليف
مُحَمَّدَ تَاصِرَ الدِّينِ الْكِلَابِي

നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരം

(തക്ബീർ മുതൽ തസ്ലീം വരെ,
നിങ്ങൾ നോക്കിക്കാണുന്ന രൂപത്തിലുള്ള വിവരണം)

വിവർത്തനം: മുഹമ്മദ് സിയാദ്

DA'WA BOOKS

Salafi Cultural Complex, Vyttila, Cochin-19

DA'WA BOOKS

Malayalam | Study | Nabiyude Namaskaram
നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരം
Original Title: Siffathu Swalathinabiyi Minathakbeeri Ilathasleemi ka Annaka Tharaha
Author: Shaikh Nasurudheen Al Albani (رحمته)
Translator: Mohammed Ziyad
Checked By: K.K. Zakariya Swalahi, Shameer Madeeni
First Edition: october 2005
Second Edition: September 2006
Price: Rs. 100.00

Publishers | Distribution:
Da'wa Books | Salafi Cultural Complex | Vyttila | Kochi-19 | Kerala | India
Email: dawabooks@nicheoftruth.org
Cover: Yoonus K.K.
Type Setting: Creative Media
Printing: Screen Offset, Kochi-18

All rights reserved. No part of this work may be reproduced or utilised in any form or by any means without the prior written permission of the publishers.

ദഅ്വാ ബുക്സ് -
പുസ്തക പ്രസാധനരംഗത്തെ നവാഗതനാണ്.
അന്താരാഷ്ട്രനിലവാരത്തിൽ
മലയാള പുസ്തകങ്ങൾ പുറത്തിറക്കുകയും
പ്രസക്തമായ വിവിധ ഭാഷാഗ്രന്ഥങ്ങൾ
മലയാളത്തിലേക്ക് മൊഴിമാറ്റം നടത്തി
പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും
അന്താരാഷ്ട്ര സമൂഹത്തിന് പരിചയപ്പെടുത്തേണ്ട
മലയാള പുസ്തകങ്ങൾ
മറ്റു ഭാഷകളിലേക്ക് പരിഭാഷപ്പെടുത്തി
പുറത്തിറക്കുകയുമെല്ലാമാണ് ലക്ഷ്യം.
ദഅ്വാ ബുക്സിന്റെ അഞ്ചാമത്തെ പുസ്തകമാണിത്.
ഈ നൂറ്റാണ്ടിലെ ഏറ്റവും പ്രഗൽഭനായ ഹദീഥ് പണ്ഡിതൻ
ശൈഖ് നാസിറുദ്ദീൻ അൽ അൽബാനിയുടെ (رحمته)
“സിഫത്തു സ്വലാത്തിനബിയ്യി മിനത്തക്ബീരി
ഇലത്തസ്ലീമി ക അനക തറാഹാ” എന്ന
പ്രഗൽഭ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മലയാളം ഭാഷാന്തരം
രണ്ടാം പതിപ്പാണിത്.
മുഹമ്മദ് സിയാദാണ് പരിഭാഷകൻ.
കെ.കെ. സകരിയ സ്വലാഹിയും ഷമീർ മദീനിയും
പരിഭാഷ പരിശോധിക്കുകയും മൂലഗ്രന്ഥവുമായി
ഒത്തുനോക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.
അനുബന്ധങ്ങൾ ഷമീർ മദീനിയാണ്
തയ്യാർ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്.
വിലയിരുത്തുക; നിർദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളുമുണ്ടാവും.
അവയ്ക്കെല്ലാം സ്വാഗതം;
അവയാണല്ലോ നമ്മെ നേരെ നടത്തുന്നത്.
പ്രാർഥിക്കുക, ഈ ശിശുവിന്റെ വളർച്ചക്കുവേണ്ടി.
അല്ലാഹുവേ.... നീ ഞങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുകയും
സ്വർഗത്തിൽ സ്ഥാനം നൽകി അനുഗ്രഹിക്കുകയും
ചെയ്യേണമേ.... (ആമീൻ)

മാനേജർ

താളുകളിൽ...

ശൈഖ് നാസിറുദ്ദീൻ അൽബാനിയുടെ സംക്ഷിപ്ത ജീവചരിത്രം 15

ഒന്നാം പതിപ്പിന്റെ മുഖവുര 21

ശ്രീമദ്രചനക്കുള്ള കാരണങ്ങൾ 27

പുസ്തകക്രമീകരണം 31

1. നബിചര്യ പിൻപറ്റാനും അതിനെതിരായിട്ടുള്ള അവരുടെ വാക്കുകൾ തിരസ്കരിക്കാനുമുള്ള ഇമാമുകളുടെ പ്രസ്താവനകൾ 34

2. അബൂഹനീഫ റഹിമഹുല്ലാഹ് 34

3. മാലിക് ഇബ്നു അനസ് റഹിമഹുല്ലാഹ് 38

4. ശാഫിഇ റഹിമഹുല്ലാഹ് 39

5. അഹ്മദ്ദുബ്നു ഹമ്പൽ റഹിമഹുല്ലാഹ് 43

6. നബിചര്യ പിൻപറ്റിക്കൊണ്ട് അനുയായികൾ സ്വന്തം ഇമാമുകളുടെ ചില മൊഴികളെ ഒഴിവാക്കുന്നു. 47

തെറ്റിദ്ധാരണകളും അവയ്ക്കുള്ള മറുപടിയും 51

നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരം. 75

1. കഅ്ബയെ മുന്നിടൽ 75

നമസ്കാരത്തിലെ നിറുത്തം 76

1. രോഗി ഇരുന്ന് നമസ്കരിക്കൽ 77

2. കപ്പലിൽ വെച്ചുള്ള നമസ്കാരം	79
3. രാത്രി നമസ്കാരത്തിലെ നിറുത്തവും ഇരുത്തവും	79
4. പാദരക്ഷകൾ ധരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള നമസ്കാരം- അതിനുള്ള കൽപനയും	80
5. മിമ്പറിൽവെച്ചുള്ള നമസ്കാരം	81
6. മറയും അതിന്റെ അനിവാര്യതയും	82
7. നമസ്കാരം മുറിച്ച് കളയുന്നവ	85
8. ഖബറിന് നേരെ തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടുള്ള നമസ്കാരം	86
9. നിയുത്ത്	86
10. തക്ബീർ	86
11. കൈകൾ ഉയർത്തൽ	88
12. ഇടതുകയ്യിന്മേൽ വലതുകൈവെക്കലും അതിനുള്ള കൽപനയും.	88
13. കൈകൾ രണ്ടും നെഞ്ചിന്മേൽ വെക്കൽ	89
14. സുജൂദിന്റെ സ്ഥാനത്തേക്ക് നോക്കലും, ഭക്തിയും	90
പ്രാരംഭ പ്രാർത്ഥനകൾ	93
ഖുർആൻ പാരായണം	102
1. ഓരോ ഖുർആൻ സൂക്തവും നിർത്തിനിർത്തി ഓതൽ	102
2. നമസ്കാരത്തിന്റെ റുക്നായ ഫാതിഹയുടെ മഹത്വം	104
3. ഉറക്കെയോതുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ ഇമാമിന് പിന്നിലുള്ളവർ ഓതുന്നതിനെ ദുർബലപ്പെടുത്തൽ	106
4. പതുകെയോതുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ ഓത്ത് നിർബന്ധം	107
5. ആമീൻ ചൊല്ലലും ഇമാം അത് ഉറക്കെ പറയലും	109
6. ഫാതിഹക്ക് ശേഷമുള്ള നബി(ﷺ)യുടെ ഖുർആൻ പാരായണം	110
7. സദ്യശ്യ സുറത്തുകളും അല്ലാത്തവയും ഒറ്റ റക്അത്തിൽ തന്നെ ചേർത്തോതൽ	113
8. ഫാതിഹ മാത്രം ഓതാനുള്ള അനുവാദം	114
9. അഞ്ച് നമസ്കാരങ്ങളിലും അവയല്ലാത്തതിലും ഉറക്കെ യും പതുകെയും പാരായണം ചെയ്യൽ	116
10. രാത്രി നമസ്കാരത്തിലെ ഉറക്കെയും പതുകെയുമുള്ള	117

പാരായണം	
വ്യത്യസ്ത നമസ്കാരങ്ങളിലെ നബി(ﷺ)യുടെ ഖുർആൻ	118
പാരായണം	
1. പ്രഭാത നമസ്കാരം	118
സൂബ്ഹി നമസ്കാരത്തിന്റെ സുന്നതിലുള്ള ഖുർആൻ പാരായണം	121
2. ജുഹർ നമസ്കാരം	122
അവസാന രണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ ഫാത്തിഹക്ക് ശേഷമുള്ള ഖുർആൻ പാരായണം	123
3. അസർ നമസ്കാരം	125
4. മഗ്രിബ് നമസ്കാരം	125
മഗ്രിബ് നമസ്കാരത്തിന്റെ സുന്നതിലുള്ള പാരായണം	126
5. ഇശാ നമസ്കാരം	127
6. രാത്രി നമസ്കാരം (തഹജ്ജുദ്)	128
7. വിത്ർ നമസ്കാരം	134
8. ജുമുഅ നമസ്കാരം	135
9. പെരുന്നാൾ നമസ്കാരങ്ങൾ	136
10. മയ്യിത്ത് നമസ്കാരം	137
11. ഖുർആൻ പാരായണത്തിലെ തർത്തീലും ശബ്ദം ഭംഗിയാക്കി ഓതലും	137
12. ഇമാമിനെ തിരുത്തൽ	140
13. രക്ഷതേടലും ശ്രദ്ധ തെറ്റുന്നതിൽനിന്നും ഒഴിവാക്കാൻ നമസ്കാരത്തിൽ ചെറുതായി തുപ്പലും	140
റുക്വഅ്	140
1. റുക്വഇന്റെ വിവരണം	141
2. റുക്വഇൽ അടങ്ങിനിൽക്കേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത	143
3. റുക്വഇലെ പ്രാർത്ഥനകൾ	144
4. റുക്വഅ് ദീർഘിപ്പിക്കൽ	147
5. റുക്വഇൽ ഖുർആൻ ഓതുന്നതിലുള്ള വിലക്ക്	147
6. റുക്വഇൽനിന്നും നിവർന്ന് നിൽക്കലും അതിൽ ചൊല്ലേണ്ടതും	148
7. നിറുത്തം ദീർഘിപ്പിക്കലും അതിൽ അടങ്ങിനിൽക്കേ ണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യതയും	152

സുജുദ്	154
1. കൈകൾവെച്ചുകൊണ്ട് സുജുദിലേക്ക് പോകൽ	155
2. സുജുദിൽ അടങ്ങിനിൽക്കേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത	160
3. സുജുദിലെ ദിക്റുകൾ	160
4. സുജുദിൽ ഖുർആൻ ഓതുന്നതിനുള്ള വിലക്ക്	164
5. സുജുദ് ദീർഘിപ്പിക്കൽ	164
6. സുജുദിന്റെ ശ്രേഷ്ഠത	165
7. നിലത്തും പായയിലുമുള്ള സുജുദ്	166
8. സുജുദിൽനിന്നും ഉയരൽ	167
9. രണ്ട് സുജുദുകൾക്കിടയിലുള്ള ഇഖ്ആഅ്	168
10. രണ്ട് സുജുദുകൾക്കിടയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത	169
11. രണ്ട് സുജുദുകൾക്കിടയിലുള്ള ദിക്റുകൾ	169
12. വിശ്രമത്തിന്റെ ഇരുത്തം	171
13. കൈകൾ അവലംബിച്ച് കൊണ്ട് അടുത്ത റക്അത്തിനായി എഴുന്നേൽക്കൽ	172
രണ്ടാമത്തെ റക്അത്ത്	173
എല്ലാ റക്അത്തിലും ഫാത്തിഹ ഓതേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത	
ആദ്യത്തെ തശഹ്ഹുദ്	
1. തശഹ്ഹുദിലെ ഇരുത്തം	173
2. തശഹ്ഹുദിൽ വിരലനക്കൽ	175
3. ഒന്നാമത്തെ തശഹ്ഹുദിന്റെ അനിവാര്യതയും അതിലെ പ്രാർത്ഥനയും	177
4. തശഹ്ഹുദിന്റെ രൂപം	178
5. നബിയുടെ മേലുള്ള സ്വലാത്ത്- അതിന്റെ സ്ഥാനവും രൂപവും	184
6. നബിയുടെ മേലുള്ള സ്വലാത്തിനെ കുറിച്ച് ചില സുപ്രധാന കുറിപ്പുകൾ	189
7. ആദ്യതശഹ്ഹുദിലെ പ്രാർത്ഥന	202

8. മൂന്നാമത്തെയും നാലാമത്തെയും റക്അത്തിനായി നിൽക്കൽ	203
9. ആപൽഘട്ടങ്ങളിൽ അഞ്ച് നമസ്കാരങ്ങളിലുള്ള ഖുനുത്ത്	204
വിതർ നമസ്കാരത്തിലെ ഖുനുത്ത്	205
അവസാനത്തെ തശഹ്ഹുദ്	
1. ഈ തശഹ്ഹുദിന്റെ അനിവാര്യത	207
2. ഈ തശഹ്ഹുദിൽ നബി(ﷺ)യുടെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത	208
4. പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതിന് മുമ്പായി നാല് കാര്യങ്ങളിൽ നിന്നും രക്ഷ തേടേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത	209
5. സലാം വീട്ടുന്നതിന് മുമ്പുള്ള പ്രാർത്ഥനയും അതിന്റെ വിവിധ രൂപങ്ങളും	209
തസ്ലീം (സലാം വീട്ടൽ)	217
സലാം വീട്ടലിന്റെ അനിവാര്യത	218
ഉപസംഹാരം	218
അനുബന്ധം-1.	221
അനുബന്ധം-2.	227
അനുബന്ധം-3.	229
ശ്രീമദ്സൂചി	232

ശൈഖ് നാസിറുദ്ദീൻ അൽബാനിയുടെ സംക്ഷിപ്ത ജീവചരിത്രം

ജനനവും ബാല്യകാലവും

അൽബേനിയയുടെ തലസ്ഥാനമായ അശ്കോദരയിൽ ഹി.1332 (ക്രി.വ.1914)ൽ ഒരു ദരിദ്രകുടുംബത്തിലാണ് ശൈഖ് നാസിറുദ്ദീൻ അൽബാനിയുടെ ജനനം. മുഴുവൻ പേര് അബൂഅബ്ദിറഹ്മാൻ മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ ഇബ്നുനൂഹ് ഇബ്നു ആദം നജാതീ അൽ അൽബാനി. അൽബേനിയക്കാരനായത് കൊണ്ടാണ് 'അൽബാനി' എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധനായത്. പിതാവായ നൂഹ് നജാതി അൽ ബാനി തുർക്കിയുടെ തലസ്ഥാനമായ ഇസ്തംബൂളിൽനിന്നും മത പഠനം പൂർത്തിയാക്കിയ ഒരു മത പണ്ഡിതനായിരുന്നു.

അൽബേനിയയുടെ ഭരണാധികാരിയായി വന്ന 'അഹ്മദ് സോഗു' പാശ്ചാത്യൻ ജീവിതശൈലി, ഭരണയന്ത്രമുപയോഗിച്ച് നാട്ടിൽ അടി ചേൽപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ പലരും സ്വന്തം മതത്തിന്റെ സംരക്ഷണാർത്ഥം നാടുവിടാൻ തുടങ്ങി. അക്കൂട്ടത്തിൽ അൽബാനിയുടെ പിതാവും കുടുംബസമേതം നാടുവിട്ടു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബം സിറിയയുടെ തലസ്ഥാനമായ ഡമസ്കസിലേക്കാണ് 'ഹിജ്റ' പോയത്. ഹജ്ജ് യാത്രയിലും മറ്റും താൻ പരിചയപ്പെട്ട സ്ഥലം എന്നതിലുപരി ഹദീഥിലൂടെ സിറിയയുടെ ശ്രേഷ്ഠതകൾ അദ്ദേഹം വായിച്ചറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

ഡമസ്കസിൽനിന്നും പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസം കരസ്ഥമാക്കിയ നാസിറുദ്ദീൻ അൽബാനിയെ പിന്നീട് ഔദ്യോഗിക വിദ്യാലയങ്ങളിൽ

ളിലെ പഠനം തുടരാൻ പിതാവ് അനുവദിച്ചില്ല. കാരണം, മതപരമായ വിഷയങ്ങൾ പഠിക്കാനും ഉൾക്കൊള്ളാനും ഔദ്യോഗിക പാഠശാലകളിലൂടെ സാധ്യമല്ലെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന് മനസ്സിലായി. അങ്ങിനെ തന്റെ മകന് വേണ്ടി പിതാവ് തന്നെ ഒരു പ്രത്യേക പാഠ്യപദ്ധതി സ്വയം ആവിഷ്കരിച്ചു പഠിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. അതോടൊപ്പം മറ്റു പണ്ഡിതന്മാരിൽ നിന്നും തജ്വീദ്, അറബി വ്യാകരണം, ഹനഫീ ഫിഖ്ഹ്- തുടങ്ങി ദീനീ വിജ്ഞാനത്തിന്റെ വിവിധ ശാഖകളിൽ നാസിറുദ്ദീൻ ധാരാളം അറിവുകൾ നേടി. പിതാവിന്റെ സുഹൃത്തുക്കളായ പണ്ഡിതന്മാരായിരുന്നു മിക്ക അദ്ധ്യാപകരും.

ഹദീസ് വിജ്ഞാനത്തിലേക്ക്

അൽബാനിക്ക് 20 വയസ്സുള്ളപ്പോൾ ഈജിപ്തിൽനിന്നും സയ്യിദ് റശീദ് റിദ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്ന *അൽ മനാർ* മാസികയിൽ ഇമാം ഗസ്സാലിയുടെ *ഇഹ്യാഉല്ലുമുദ്ദീനിലെ* വിഷയങ്ങളെ നിരൂപണം ചെയ്തുകൊണ്ട് എഴുതിയ ലേഖനങ്ങൾ അദ്ദേഹം വായിക്കാനിടയായി. അത്യാകർഷകമായ ആ നിരൂപണശൈലി അൽബാനിയെ ഹദീസ് നിരൂപണ പഠനത്തിലേക്ക് പ്രചോദിപ്പിച്ചു. *ഇഹ്യാ*യിലെ ഹദീമുകളെയും മറ്റും പരമ്പരസഹിതം വിശകലനം ചെയ്യുന്ന ഹാഫിദ് ഇറാഖിയുടെ *അൽമുഗ്നി* എന്ന ഗ്രന്ഥം അൽബാനി പകർത്തി എഴുതി. ഈ പ്രായത്തിൽ ആയിരക്കണക്കിന് പേജുകൾ ഇപ്രകാരം കൈകൊണ്ട് പകർത്തി എഴുതിയതിൽ നിന്ന് തന്നെ അൽബാനിയുടെ ഉത്സാഹശീലവും താൽപര്യവും വ്യക്തമാണ്. ഹദീസ് വിജ്ഞാനത്തിലുള്ള മകന്റെ ഈ ഉത്സാഹത്തെ പിതാവ് നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. എങ്കിലും പിതാവിന്റെ എതിർപ്പുകൾ വകവെക്കാതെ ഹദീമിലും അതിന്റെ നിദാനശാസ്ത്രത്തിലും അൽബാനി കൂടുതൽ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിച്ചു.

അദ്ദേഹം എഴുതിയ പുസ്തകങ്ങളിൽ ആദ്യത്തേത് ധാരാളം തെളിവുകളും താരതമ്യങ്ങളും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള *തഹ്ദീറുസ്സാജിദ് മിൻ ഇത്തിഖാദിൽ ഖുബൂരി മസാജിദ്* എന്ന ഗ്രന്ഥമായിരുന്നു. ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ ധാരാളം പതിപ്പുകൾ ഇതിനകം ഇറങ്ങുകയുണ്ടായി. അതുപോലെത്തന്നെ ശൈഖ് അൽബാനി ആദ്യകാലത്തെഴുതിയ *അർറുദത്തുനദീർ ഫീ തർത്തീബ് വ തഖ്റീജ് മുഅ്ജമിത്തബറാനിയീൽ കബീർ* എന്ന ഗ്രന്ഥം ഇന്നും പ്രസിദ്ധീകരിക്കാതെ കിടക്കുന്നു.

ഊഹിരിയ്യ: ഗ്രന്ഥാലയത്തിലേക്ക്

സ്വന്തം പിതാവിന്റെ എതിർപ്പുകൾ വകവെക്കാതെ ഹദീമിലും അതിന്റെ നിദാനശാസ്ത്രങ്ങളിലും കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു. അതിനാവശ്യമായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പിതാവിന്റെ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിൽ ലഭ്യമായിരുന്നില്ല. പിതാവിന്റെ ശേഖരത്തിലധികവും ഹനഫീ മദ്ഹബിലെ ഫിഖ്ഹ് ഗ്രന്ഥങ്ങളായിരുന്നു. തനിക്കാവശ്യമുള്ള പുസ്തകങ്ങൾക്കുള്ള പണംകണ്ടെത്താൻ അദ്ദേഹം വിഷമിച്ചു. അതിനാൽ ദമസ്കസിലുള്ള “അൽ മക്തബത്തു ഊഹിരിയ്യ” എന്ന ലൈബ്രറിയിൽ നിന്നും ആവശ്യമായ പുസ്തകങ്ങൾ കടമെടുത്തു. ചിലപ്പോൾ പുസ്തക വിൽപന ശാലയിൽ നിന്നും നിശ്ചിത ദിവസങ്ങൾക്ക് കടമെടുക്കും.

അദ്ദേഹം ഹദീസ് നിദാന ശാസ്ത്രത്തിൽ തന്നെ മുഴുകി. അത് കാരണം നേരത്തെ തന്നെ തന്റെ കടയടച്ച് പന്ത്രണ്ട് മണിക്കൂറോളം ലൈബ്രറിയിൽ ചിലവഴിക്കും. നമസ്കാരത്തിന് വേണ്ടി മാത്രം പുറത്ത് പോകും. ഭക്ഷണം മിക്കവാറും ലഘുവായി അതിനകത്ത് വെച്ച് തന്നെ കഴിക്കും. പുറത്ത് പോകാറില്ല.

ഇത് കണ്ട് മനസ്സിലാക്കിയ ലൈബ്രറിയധികൃതർ അദ്ദേഹത്തിനായി ഒരു പ്രത്യേക മുറി അതിനകത്ത് ഒരിക്കിക്കൊടുത്തു. കൂടാതെ ലൈബ്രറിസമയത്തിന് മുമ്പ് വന്ന് വായിക്കുന്നതിനായി ലൈബ്രറിയുടെ ഒരു താക്കോൽ അദ്ദേഹത്തെ ഏൽപ്പിച്ചു. പലപ്പോഴും അതിരാവിലെ തന്നെ അദ്ദേഹം അവിടെയെത്തും. ഇശാ നമസ്കാരം കഴിഞ്ഞാണ് മടങ്ങുക. ഈ കാലയളവിൽതന്നെ അദ്ദേഹം ഗ്രന്ഥരചന ആരംഭിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ അതിൽ പലതും പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

ഹദീസ് പഠനം കാരണം അദ്ദേഹത്തിൽ ധാരാളം മാറ്റങ്ങളുണ്ടായി. അന്ധമായി ഒരു മദ്ഹബിനെ പിൻപറ്റുന്ന രീതിയിൽനിന്നും മാറി, ഖുർആനും നബിചര്യയും സലഫുസ്സാലിഹുകൾ മനസ്സിലാക്കിയ രീതിയിൽ മനസ്സിലാക്കി പിൻപറ്റുന്ന അവസ്ഥ വന്നു. സ്വാഭാവികമായും, പ്രദേശത്തുള്ള ഹനഫീ പണ്ഡിതന്മാരുമായി പലകാര്യത്തിലും അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ടായി. അത് പോലെ അവിടെയുള്ള സുഫികളും മുബ്തദീഖുകളും അദ്ദേഹത്തെ ‘പിഴച്ചവഹാബി’ എന്ന് വിളിച്ച് പരിഹസിക്കുകയും സാധാരണ ജനങ്ങളെക്കൊണ്ട് അങ്ങി

നെ വിളിക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ ദമസ്കസിൽ തന്നെയുള്ള ചില പണ്ഡിതന്മാരുടെ പ്രോത്സാഹനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുന്നോട്ടുള്ള കുതിപ്പിന് പ്രചോദനമായി. ശൈഖ് ബഹ്ജത്തുൽ ബൈതാർ, ശൈഖ് അബ്ദുൽ ഫത്താഹ്, തൗഹീഖ് അൽ ബർസാ (റഹി) എന്നിവരാണ് അദ്ദേഹത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചവരിൽ ചിലർ.

തൗഹീദും സുന്നത്തും പുനഃസ്ഥാപിക്കുന്ന വഴിയിൽ അദ്ദേഹം ധാരാളം എതിർപ്പുകൾ നേരിടേണ്ടി വന്നു. എന്നാൽ അതിലെല്ലാം അദ്ദേഹം ഭംഗിയായ ക്ഷമകൈകൊണ്ടു.

ആയിടക്ക് തന്നെ അദ്ദേഹം നാട്ടിൽ ദൈവാര ക്ലാസ്സുകൾ തുടങ്ങി. സർവകലാശാലാധ്യാപകരും, വിദ്യാർത്ഥികളും അതിൽ ഹാജരായി. ഫിഖ്ഹ്, ഉസൂൽ, ഇൽമുൽ ഹദീഥ് തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങളാണ് അവിടെ പഠിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്.

എല്ലാ മാസവും ജോർദാനിലേയും സിറിയയിലേയും വിവിധ നഗരങ്ങളിലേക്ക് അധ്യാപന-പഠനാവശ്യാർത്ഥം സഞ്ചരിക്കും.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികൾ അച്ചടിച്ചുവന്നതോടെ, അറേബ്യൻ നാടുകളിൽ അദ്ദേഹം അറിയപ്പെടാൻ തുടങ്ങി. അങ്ങനെ, മദീനയിലെ ഇസ്ലാമിക് സർവ്വകലാശാല (ജാമിഅ: ഇസ്ലാമിയ്യ:) യിൽ ഹദീഥ് വിഭാഗത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ അധ്യാപകനായി നിയമിച്ചു.

ഹിജ്റ 1381 മുതൽ മൂന്ന് വർഷം അദ്ദേഹം അവിടെ ചെലവഴിച്ചു. പിന്നീട് സർവ്വകലാശാല ബോർഡ് മെമ്പറാവുകയും ചെയ്തു. ഈ കാലയളവിൽ അദ്ദേഹം തന്റെ ഹദീഥ് വിജ്ഞാന സമ്പത്ത് പരിപോഷിപ്പിച്ചു. കൂടാതെ സർവ്വകലാശാലയിൽ സാധാരണയായി പഠിപ്പിച്ചുവരുന്ന രീതി മാറി ഹദീഥ് നിദാനശാസ്ത്രത്തിനുംകൂടി പ്രാധാന്യം നൽകുന്ന ധാരാളം പാഠപുസ്തകങ്ങൾ സിലബസിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി. അത് കാരണം ധാരാളം വിദ്യാർത്ഥികൾ ആ മേഖലയിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കാൻ തുടങ്ങി. അതിൽ പലരും ഈ വിഷയത്തിൽ പ്രാവീണ്യം നേടി. അക്കാരണത്താൽ തന്നെ ഹദീഥുകൾ പരമ്പര സഹിതം പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ധാരാളം ഗ്രന്ഥങ്ങളും, അതിന്റെ സൂചിക (ഇൻഡക്സ്)യടങ്ങുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഇറങ്ങാൻ തുടങ്ങി. ശൈഖ് അൽബാനി ജാമിഅ:യിൽ വരുന്നതിന് മുമ്പ് ഹദീഥിന്റെ പരമ്പരകൾക്ക് പ്രാധാന്യംകൊടുത്തുകൊണ്ടുള്ള പഠനരീതി അവിടെയുണ്ടായിരുന്നില്ല. പിന്നീട് ഈ പഠന രീതി ലോകത്ത് പല സർവ്വ

കലാശാലകളിലും നടപ്പിലാക്കി. അപ്പോൾ ഈ രംഗത്തുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വാധീനം ആർക്കും നിഷേധിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'മൻഹജി'നെ എതിർക്കുന്നവർക്ക് പോലും.

മദീനയിലെ അധ്യാപകജീവിതത്തിനുശേഷം അദ്ദേഹം വീണ്ടും "മക്തബത്തുളാഹിരിയ്യ"യിൽ തിരിച്ചെത്തി. ഈ സമയത്ത് തന്റെ വാച്ച് റിപ്പയർകട സഹോദരന്മാരിലൊരാളെ ഏൽപ്പിച്ചു. "മക്തബത്തുളാഹിരിയ്യ"യിൽ പഠനവും രചനയുമായി കഴിഞ്ഞുകൂടി.

പ്രബോധന പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി അദ്ദേഹം വിവിധ രാജ്യങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചു. ഖത്തർ, ഈജിപ്ത്, യു.എ.ഇ., കുവൈത്ത്, സ്പെയിൻ, ഇംഗ്ലണ്ട് എന്നീ രാജ്യങ്ങൾ അവയിൽ ചിലത് മാത്രം.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാണ്ഡിത്യത്തെ പ്രശംസിച്ച ധാരാളം അറിയപ്പെടുന്ന പണ്ഡിതന്മാരുണ്ട്. അതിലൊന്നാമത്തേത് ശൈഖ് അബ്ദുൽ അസീസ് ഇബ്നു അബ്ദുല്ലാഹിബ്നുബാസ് ആണ്. അദ്ദേഹം ഒരിക്കൽ ശൈഖ് അൽബാനിയെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞത് ഇപ്രകാരമാണ്: "ശൈഖ് നാസിറിനെക്കൊണ്ടും പ്രവാചകന്റെ (ﷺ) ഹദീഥുകളെക്കുറിച്ച് അറിവുള്ള ഒരാളും ആകാശത്തിന് കീഴെയുള്ളതായി ഞാനറിയില്ല" (അദ്ദുസ്തുറുൽ ഉർദുനിയ്യ 8/10/1999). കൂടാതെ ലോകത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ കറകളുണ്ടായ 'മൻഹജി'ലേക്ക് ക്ഷണിച്ച് കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധാരാളം ശിഷ്യന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ പ്രശംസിച്ചുകൊണ്ട് എഴുതിയിട്ടുണ്ട്.

തസ്ഫിയ്യത്തി(ശുദ്ധീകരണം)നും തർബിയ്യത്തി(ശിക്ഷണത്തിനും) ഉന്നത നൽകിക്കൊണ്ടുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രബോധന പ്രവർത്തനങ്ങൾ എൺപത്തിയാറ് വയസ്സ് വരെ നീണ്ടുനിന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥരചനയും, ഹദീഥ് പരിശോധനയും മരിക്കുന്നതിന് രണ്ട് മാസം മുമ്പ് വരെ തുടർന്നു. എന്നാൽ ശാരീരികാരോഗ്യം വളരെയധികം ക്ഷയിച്ച അവസാന രണ്ട് മാസങ്ങൾ അതിൽ നിന്നും ഒഴിഞ്ഞ്നിൽക്കേണ്ടിവന്നു. എന്നിട്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. ഹിജ്റ: 1420 (02-10-99 ക്രി.വ.) ജമാദുൽ ആഖിറയിൽ എട്ടുദിവസം മാത്രം ബാക്കി നിൽക്കെ ശനിയാഴ്ച സൂര്യാസ്തമയത്തിന് മുമ്പ് ശൈഖ് അൽബാനി ഈ ലോകത്തോട് വിട പറഞ്ഞു. (ഇന്നാലില്ലാഹി....)

അന്ന് തന്നെ അദ്ദേഹത്തെ ഖബറടക്കി. ചുരുങ്ങിയ സമയത്തിനു

ഉളിൽ തന്നെ ഖബറടക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം തന്റെ വിൽപത്രത്തിൽ എഴുതിവെച്ചതിനാൽ അത് നടപ്പിലാക്കി. മയ്യിത്ത് നമസ്കാരത്തിന് അയ്യായിരത്തിലേറെ പേർ പങ്കെടുത്തു. അതിൽ സൗദി അറേബ്യയിലെ ഗ്രാന്റ് മുഹ്തിയായ ശൈഖ് അബ്ദുൽ അസീസ് ഇബ്നു അബ്ദുല്ല ആലുശൈഖ്, ശൈഖ് മുഹമ്മദ്ബ്നു സ്വാലിഹ് അൽ ഉമൈമീൻ, ശൈഖ് അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ജിബ്രീൻ, ശൈഖ് സ്വാലിഹ് ഇബ്നു അബ്ദുൽ അസീസ് ബ്നു മുഹമ്മദ് ആലുശൈഖ് എന്നിവരും ഉൾപ്പെടും.

അവലംബം:

- (1) ഡോ. ആസിം അബ്ദുല്ല അൽഖർയൂതി എഴുതിയ അൽബാനിയുടെ ജീവചരിത്രം.
- (2) ശൈഖ് അലീ ഹസൻ അൽഹലബിയുടെ “മഅ ശൈഖി നാ നാസിറുസ്സുന്ന” എന്ന ഗ്രന്ഥം.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ഒന്നാം പതിപ്പിന്റെ മുഖവുര

സ്തുതി മുഴുവൻ അല്ലാഹുവിന്-അവൻ അവന്റെ അടിമകളുടെ മേൽ നമസ്കാരം നിർബന്ധമാക്കി. അത് നിലനിർത്തുവാനും ഭംഗിയായി നിർവ്വഹിക്കുവാനും അവൻ അവരോട് കൽപിച്ചു. അതിലെ ഭയക്തി (ഖുശുഅ്)യെ വിജയവും സന്തോഷവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി; അതിനെ ഈമാനും കുഹ്റും തമ്മിൽ വേർതിരിക്കുന്ന ഒരു പാധിയും നീചവൃത്തിയിൽനിന്നും നിഷിദ്ധമായവയിൽനിന്നും തടഞ്ഞുനിർത്തുന്ന ഒന്നായും പരിഗണിച്ചു.

രക്ഷയും സമാധാനവും നമ്മുടെ പ്രവാചകനായ മുഹമ്മദ് നബി (ﷺ)യുടെ മേലുണ്ടാവട്ടെ! അവിടുത്തോട് അല്ലാഹു അഭിസംബോധന ചെയ്തത് ഇപ്രകാരമാണ്

“ജനങ്ങൾക്കായി അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടത് നീ അവർക്ക് വിവരിച്ച് കൊടുക്കുന്നതിനായി നിനക്ക് നാം ഉദ്ബോധനം അവതരിപ്പിച്ച് തന്നിരിക്കുന്നു” (നഹ്ൽ 16:44).

ഈ കർത്തവ്യം അവിടുന്ന് (ﷺ) ഭംഗിയായി നിർവ്വഹിച്ചു. വാഗ്ദരുപേണയും കർമരുപേണയും അവിടുന്ന് വിവരിച്ച് തന്നതിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ടത് നമസ്കാരമായിരുന്നു. മാത്രമല്ല, ഒരിക്കൽ അവിടുന്ന് മിമ്പറിൽവെച്ച് നിന്നുകൊണ്ടും റുക്വഅ് ചെയ്തുകൊണ്ടും നമസ്കരിച്ച് കാണിക്കുകയും ചെയ്തു. ശേഷം അവിടുന്ന് അവരോട്

പറഞ്ഞു: “ഞാൻ ഇത് ചെയ്ത് കാണിച്ചത്, നിങ്ങൾ എന്നെ മാതൃകയാക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയും എന്റെ നമസ്കാരം നിങ്ങൾ പഠിക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയുമാണ്”⁽¹⁾ അതിൽ നബിയെ അനുസരിക്കുന്നത് നമ്മുടെ മേൽ നിർബന്ധമാക്കിക്കൊണ്ട് പറഞ്ഞു: “ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നത് കണ്ടത് പോലെ നിങ്ങളും നമസ്കരിക്കുക”⁽²⁾ അവിടുന്ന് നമസ്കരിച്ച അതേ രൂപത്തിൽ നമസ്കരിച്ചവനെ സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കാമെന്ന കരാർ അല്ലാഹുവിങ്കൽ ഉള്ളതായി അവിടുന്ന് സന്തോഷവർത്ത അറിയിച്ചു. എന്നിട്ട് പറഞ്ഞു: “അഞ്ച് നമസ്കാരങ്ങൾ അല്ലാഹു നിർബന്ധമാക്കി; ആരെങ്കിലും അതിനുവേണ്ടി നന്നായി വുളു ചെയ്യുകയും, കൃത്യസമയങ്ങളിൽ അവ നമസ്കരിക്കുകയും, അതിലെ റുക്നും സുജൂദും ഭയഭക്തിയും പൂർണ്ണമാക്കുകയും ചെയ്താൽ അവന്ന് പൊറുത്ത് കൊടുക്കുമെന്ന് അല്ലാഹു കരാർ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ, അവന്ന് അല്ലാഹുവിങ്കൽ അങ്ങനെയൊരു കരാറില്ല. അവനുദ്ദേശിച്ചാൽ അവന്ന് പൊറുത്ത് കൊടുക്കും; അവനുദ്ദേശിച്ചാൽ, ശിക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യും”⁽³⁾ അവിടുത്തെ കുടുംബത്തിനും സൂക്ഷ്മശാലികളും പുണ്യവാന്മാരും, അവിടുത്തെ (ﷺ) ആരാധനകളും, നമസ്കാരങ്ങളും വാക്കുകളും പ്രവൃത്തികളും നമുക്കെത്തിച്ച് തന്ന്, അതിനെ -അതിനെമാത്രം-ഒരു മദ്ഹബും മാതൃകയുമാക്കിത്തന്ന അവിടുത്തെ അനുചരന്മാർക്കും നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ! അവരുടെ ചവിട്ടടികളെ പിന്തുടർന്നവർക്കും അന്ത്യനാൾവരെ അവരുടെ പാതയിലൂടെ സഞ്ചരിച്ചവർക്കും നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ!

ഏകദേശം നാലുവർഷങ്ങൾക്ക് മുമ്പ്, ഹാഫിസ് മുൻദിരി(ﷺ)യുടെ അത്തർഗീബ് വത്തർഹീബ് എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലെ നമസ്കാരത്തിന്റെ അധ്യായം ഞാൻ വായിക്കുകയും അത് നമ്മുടെ ചില സലഫി സഹോദരന്മാർക്ക് പഠിപ്പിച്ച് കൊടുക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ ഇസ്ലാമിൽ നമസ്കാരത്തിനുള്ള സ്ഥാനവും പദവിയും നമുക്ക് വ്യക്തമായി. കൂടാതെ, നമസ്കാരം നിലനിർത്തുന്നവർക്കും അത് ഭംഗിയായി നിർവഹിക്കുന്നവർക്കുമുള്ള പ്രതിഫലവും ശ്രേഷ്ഠതയും മാനുത

1. ബുഖാരി: മുസ്ലിം- ഇതിന്റെ പൂർണ്ണരൂപം വഴിയേ വരുന്നുണ്ട്.
2. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അഹ്മദ്; ഇർവാഉൽ ഗലീലി(213)ൽ ഇത് ‘തഖ്റീജ്’ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.
3. ഇത് സ്വഹീഹായ ഹദീമാണ്. ധാരാളം ഇമാമുകൾ ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. സ്വഹീഹ് അബൂദാവൂദി (451, 1276)ൽ ഇത് “തഖ്റീജ്” ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

യും നമുക്ക് വ്യക്തമായി. നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരവുമായി ഉള്ള അടുപ്പവും അകൽച്ചയുമനുസരിച്ച് ഇതെല്ലാം വ്യത്യാസപ്പെടുക തന്നെ ചെയ്യും. അതിലേക്ക് സൂചന നൽകുന്നതാണ് നബി(ﷺ)യുടെ ഈ വാക്കുകൾ:

“ഒരു അടിമ ഒരു നമസ്കാരം നിർവഹിച്ചാൽ, അതിന്റെ പത്തിലൊന്ന്, ഒമ്പതിലൊന്ന്, എട്ടിലൊന്ന്, ഏഴിലൊന്ന്, ആറിലൊന്ന്, അഞ്ചിലൊന്ന്, നാലിലൊന്ന്, മൂന്നിലൊന്ന്, പകുതി-എന്നിങ്ങനെ യല്ലാതെ അതിൽനിന്നും അവന്ന് വേണ്ടി എഴുതപ്പെടുന്നില്ല.”⁽⁴⁾ അതിനാൽ, നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരത്തിന്റെ രൂപം വിശദമായി മനസ്സിലാക്കിയാലല്ലാതെ അത് നിർവഹിക്കേണ്ട രൂപത്തിൽ നിർവഹിക്കാൻ നമുക്ക് സാധിക്കുകയില്ല-അതിന്റെ സമീപത്തുപോലും എത്താൻ സാധിക്കുകയില്ല-എന്ന കാര്യം എന്റെ സഹോദരന്മാരെ ഞാൻ ഉണർത്തി. അതുപോലെതന്നെ നമസ്കാരത്തിന്റെ നിർബന്ധകാര്യങ്ങളും സ്വഭാവങ്ങളും അതിന്റെ ബാഹ്യരൂപങ്ങളും പ്രാർത്ഥനകളും ദിക്റുകളും എല്ലാം വിശദമായി മനസ്സിലാക്കേണ്ടതിൽപെട്ടതാണ്. ശേഷം ഈ അറിവ് മുഴുവൻ പ്രവൃത്തി പഥത്തിൽ കൊണ്ടുവരാൻ നാം പരിശ്രമിക്കണം. എങ്കിൽ നമ്മുടെ നമസ്കാരം ജ്വലാവൃത്തിയിൽനിന്നും നിഷിദ്ധമായവയിൽനിന്നും നമ്മെ തടുക്കുമെന്നും പ്രവാചകനിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ട രീതിയിലുള്ള അതിന്റെ പ്രതിഫലവും അനുഗ്രഹവും നമുക്ക് വേണ്ടി എഴുതപ്പെടുമെന്നും നമുക്ക് പ്രതീക്ഷിക്കാം.

ഏതെങ്കിലും ഒരു മദ്ഹബിൽതന്നെ അടിയുറച്ച് നിൽക്കുന്നതിനാൽ ജനങ്ങളിൽ ധാരാളം പേർക്ക്-ധാരാളം പണ്ഡിതന്മാർപോലും-പ്രവാചകന്റെ നമസ്കാരത്തിന്റെ ശരിയായ വിവരണം മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. മദ്ഹബുകളുടെ കൂട്ടത്തിലുള്ള ഓരോ മദ്ഹബിലും മറ്റ് മദ്ഹബുകളിൽ കാണാത്ത ഒരു നബിചര്യ കാണാൻ സാധിക്കുമെന്നുള്ള കാര്യം പരിപാവനമായ സുന്നത്തിനെ സേവിക്കുന്നതിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നവർക്കും കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാർക്കും അറിയാവുന്നതാണ്. കൂടാതെ, നബി(ﷺ)യിലേക്ക് വിശ്വാസയോഗ്യമായി ചേർത്തുപറയാൻ സാധിക്കാത്ത കർമ്മങ്ങളും വാക്കുകളും

4. സ്വഹീഹ്-ഇബ്നുൽ മുബറക് തന്റെ അസ്സഹാദി (10/21-2)ൽ; അബൂദാവൂദും നസാഇയും നല്ല പരമ്പരയോടുകൂടി രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ ‘തഖ്റീജ്’ സ്വഹീഹ് അബൂദാവൂദി (761)ൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

ളും ആ മദ്ഹബുകളിലുണ്ട്. പിൽക്കാലക്കാരായ പണ്ഡിതന്മാരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലാണ് ഇവ ധാരാളമായി കാണുന്നത്.⁽⁵⁾ അവരിൽ പലരും ഇവ നബി(ﷺ)യിലേക്ക് നിരൂപാധികം ചേർത്തിപ്പറയുന്നതായിട്ടും

5. അബൂൽ ഹസനാൽ അല്ലക്നവി അന്നാഫിഇൽ കബീർ ലിമൻ യുത്ഥാലിഇൽ ജാമിഇസ്സഗീർ എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഹനഫി കർമ്മശാസ്ത്ര ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പദവികൾ വിവരിക്കുകയും അതിൽ ആശ്രയിക്കാവുന്നവയും അല്ലാത്തവയും വ്യക്തമാക്കുകയും ചെയ്തശേഷം പറയുന്നു (പേജ് 122-123): “ഈ സമാഹാരങ്ങളുടെ പദവികളെക്കുറിച്ച് നാം ഇതുവരെ പറഞ്ഞത് മുഴുവൻ കർമ്മശാസ്ത്ര വിഷയങ്ങളുടെ ഉള്ളടക്കവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. എന്നാൽ നബിയുടെ ഹദീമുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയങ്ങളിൽ ഇതൊന്നും ബാധകമല്ല. കാരണം, പ്രശസ്തരായ കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാർ ആശ്രയിക്കുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽതന്നെ എത്രയെത്ര നിർമ്മിത ഹദീമുകളാണുള്ളത്?! പ്രത്യേകിച്ചും ഫത്വാ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ. അതിന്റെ കർത്താക്കൾ മറ്റൊരാൾ വിഷയങ്ങളിലും അഗ്രഗണ്യരാണെങ്കിലും പ്രവാചക വചനങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ വളരെ അശ്രദ്ധരാണ് സൂക്ഷ്മ വിശകലനത്തിൽനിന്നും നമുക്ക് വ്യക്തമാകും”. ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: പ്രശസ്തമായ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണാൻ സാധിക്കുന്ന നിർമ്മിത ഹദീമുകളിൽ ഒന്നാണ് “റമളാനിലെ അവസാനത്തെ വെള്ളിയാഴ്ച ആരെങ്കിലും നിർബന്ധ നമസ്കാരങ്ങൾ നിർവഹിച്ചാൽ, അവന്റെ ആയുസ്സിൽ എഴുപത് വർഷം വരെ ഒഴിവായിപ്പോയ എല്ലാ നമസ്കാരങ്ങൾക്കും അത് പകരമാകുന്നതാണ്” -അൽ ആമാറുൽ മർഹൂഅ ഫിൽ അഖ്ബാറൽ മുജുഅ എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഈ ഹദീഥ് രേഖപ്പെടുത്തിയശേഷം ലക്നവി (റഹി) പറയുന്നു (പേജ്: 315): “അലിയ്യൽ ഖാദീ തന്റെ മുജുഅത്തുസ്സഗീറ യിലും കുബ്റ യിലും പറയുന്നു: ഇത് തികച്ചും അസത്യമാണ്. കാരണം, വർഷങ്ങളോളം നിർവഹിക്കാതെ പാഴാക്കിയ കർമ്മങ്ങൾക്ക് ഈ ഒരാരാധനാകർമ്മം പകരമാവുകയില്ല എന്ന ഇജ്മാഇൻ എതിരാണ്. അതിനാൽ, അന്നിഹായ യുടെ ഗ്രന്ഥകാരനേയോ, അൽഹിദായയുടെ വ്യാഖ്യാതാവിനെയോ ഉദ്ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് കാര്യമില്ല. കാരണം അവരൊന്നും ഹദീഥ് പണ്ഡിതന്മാരല്ല; ഹദീഥ് ‘തഖ്രീജ്’ ചെയ്തവരിൽനിന്നും ഹദീഥിന്റെ പരമ്പര ശ്രദ്ധിച്ചവരുമല്ല.

ഈ ഹദീഥ് തന്നെ മറ്റൊരു രൂപത്തിൽ അൽ ഫവാഇദുൽ മജ്മൂഅ ഫിൽ അഹാദീഥിൽ മുജുഅ എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ വിവരിച്ച ശേഷം ഇമാം ശൗകാനി പറയുന്നു (പേജ് 54): “നിസ്സംശയം, ഇത് മനുഷ്യനിർമ്മിതമാണ്. നിർമ്മിത ഹദീമുകളുടെ സമാഹാരത്തിൽപോലും ഇത് ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. എന്നാൽ ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ ‘സൻആ’ പട്ടണത്തിലുള്ള കർമ്മശാസ്ത്ര വിദ്യാർത്ഥികൾക്കിടയിൽ ഇത് പ്രചരിക്കുകയും അവരിൽ പലരും അത് പ്രാവർത്തികമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവർക്കുവേണ്ടി ഇത് നിർമ്മിച്ചതാമാണെന്ന് എനിക്കറിയില്ല; വ്യാജവാദികളെ അല്ലാഹു തരം താഴ്ത്തട്ടെ”.

തുടർന്ന് ലക്നവി പറയുന്നു: “ചര്യകളും കർത്തവ്യങ്ങളും വിവരിക്കുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വ്യത്യസ്ത രൂപങ്ങളിൽ കണ്ടുവരുന്ന ഈ ഹദീഥ് നിർമ്മിതമാണെന്ന് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി താത്വികവും ദാർശനികവുമായ തെളിവുകൾ ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് റദ്ദ്ഇൽ ഇഖ്വാൻ അൻ മുഹ്ദഥാതി ആഖിരി ജുമുഅതി റമളാൻ (റമളാനിലെ അവസാന വെള്ളിയാഴ്ചയിലെ നൂതനാചാരങ്ങളിൽ നിന്നും സഹോദരങ്ങളെ പിന്മാറ്റൽ) എന്ന പേരിൽ ഹുസബായ ഒരപന്യാസം

നാം കാണുന്നു.¹⁽⁶⁾ അതുകൊണ്ടാണ് ഹദീഥ് പണ്ഡിതന്മാർ (അല്ലാഹു അവർക്ക് നന്മ പ്രധാനം ചെയ്യുമാറാകട്ടെ) അവയിലുള്ള പ്രശസ്ത ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്ക് ‘തഖ്രീജി’ന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിച്ചത്. അതിൽ ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ട ഓരോ ഹദീഥിന്റെയും ‘സ്വഹീഹും’, ‘ഇഹൂഫും’, ‘മുജുഇം’ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ടാകും. തഖ്രീജ് ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ഉദാഹരണങ്ങൾ ഇവയാണ്:ശൈഖ് അബ്ദുൽ ഖാദിറുബ്നു മുഹമ്മദുൽ ഖുറശ് അൽഹനഫിയുടെ അൽ ഇനായ ഫീ മഅ്രിഫത്തി അഹാദീഥിഫിൽ ഹിദായ, അത്തുറുഖ് വൽ വസാഇൽഫീ തഖ്രീജി അഹാദീഥി

തയ്യാറാക്കി. മനസ്സുകൾക്ക് ഉന്മേഷം പകരുന്നതും കാതുകൾ ശ്രദ്ധിച്ച് കേൾക്കേണ്ടതുമായ ധാരാളം പ്രയോജനകരമായ കാര്യങ്ങൾ അതിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ, അത് പരിശോധിക്കുക. തീർച്ചയായും അത് ഈ വിഷയത്തിൽ അമൂല്യവും ഉന്നത നിലവാരത്തിലുള്ളതുമാണ്”

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഇത്തരം വ്യാജഹദീമുകൾ കർമ്മശാസ്ത്ര ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നത് കാരണം പരിഗണിക്കാവുന്ന ഹദീഥ് ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്നല്ലാതെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന മറ്റ് ഹദീമുകളുടെ വിശ്വാസ്യത നഷ്ടപ്പെട്ടുപോകും. അലി അൽഖാരിഇന്റെ വാചകത്തിൽ ഇത്തരമൊരു സൂചന ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ട്. (ഹദീഥിന്റെ) മേഖലയിൽ അഗ്രഗണ്യരായ ആളുകളിൽനിന്നുതന്നെ ഹദീഥ് സ്വീകരിക്കൽ ഒരു മുസ്ലിമിന്റെ ബാധ്യതയാണ്. പഴമക്കാർ പറയുന്നത് പോലെ, “മക്കാ വാസികൾക്കാണ് അവിടെയുള്ള മലമ്പാതകൾ നന്നായറിയുക”, കൂടാതെ, “വിട്ടുകാർക്കാണ് അതിലുള്ളവയെക്കുറിച്ച് നന്നായറിയുക”.

6. ഇമാം നവവി അൽ മജ്മൂഅ ശർഹുമുഹദ്ദബി (1/60)ൽ പറഞ്ഞതിന്റെ ചുരുക്കം ഇതാണ്: “ഹദീഥിന്റെ ആളുകളിൽപ്പെട്ട സൂക്ഷ്മശാലികളായ പണ്ഡിതന്മാരും മറ്റും പറയുന്നു: ഹദീഥ് ദുർബലമാണെങ്കിൽ, അതിനെക്കുറിച്ച് ‘റസൂൽ (ﷺ) പറഞ്ഞു’; ‘ചെയ്തു’; ‘കൽപിച്ചു’; ‘വിരോധിച്ചു’; അല്ലെങ്കിൽ അത് പോലെയുള്ള ഉറപ്പിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വാക്കുകൾ ഉപയോഗിച്ച് പറയരുത്. എന്നാൽ അവയെക്കുറിച്ച്, ‘നബിയിൽനിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്’; ‘ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്’; ‘നിവേദനം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്’ - എന്നിങ്ങനെയുള്ള അനിശ്ചിതത്വം സൂചിപ്പിക്കുന്ന വാക്കുകൾ ഉപയോഗിച്ച് പറയുക. അവർ പറയുന്നു: ഉറപ്പിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വാക്കുകൾ സ്വഹീഹായ ഹദീമുകളുടെയും ഹസനായ ഹദീമുകളുടെയും വിഷയത്തിലാണ്. അതല്ലാത്തവക്ക് അനിശ്ചിതത്വത്തിന്റെ വാക്കുകളുമാണ്. എന്തെന്നാൽ, ഉറപ്പിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വാക്കുകൾ തുടർന്ന് വരുന്ന അന്യൂനമായതിനോട് ചേർത്ത് പറയുന്നതാണ്. അതിനാൽ, അന്യൂനമായതിനോടൊപ്പമല്ലാതെ സ്വതന്ത്രമായി അവ ഉപയോഗിക്കാവതല്ല. അങ്ങനെയല്ലെങ്കിൽ, ഒരുവൻ നബി(ﷺ)യെക്കുറിച്ച് കളവ് പറയുന്നതായിട്ട് വരും. നമ്മോടൊപ്പമുള്ളതും അല്ലാത്തതുമായ രചയിതാക്കളും കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാരിൽ ഭൂരിഭാഗവും ഈ ഒരു മര്യാദയുടെ കാര്യത്തിൽ ഉപേക്ഷ കാണിക്കുന്നുണ്ട്. വലിയ പണ്ഡിതന്മാരിൽ പലരും ഇതിലുൾപ്പെടും. നിപുണരായ മുഹദീമുകൾ ഒഴികെ. ഇത് ലജ്ജാവഹമായ അശ്രദ്ധയാണ്. കാരണം അവർ സ്വഹീഹായ ഹദീഥിനെക്കുറിച്ച് ‘അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നു’ എന്നും ദുർബലമായ ഹദീഥിനെ കുറിച്ച് ‘അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു’ എന്നും ‘ഒരുവൻ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നു’ എന്നും പറയും. ഇത് സത്യത്തിൽനിന്നും അതിവിദ്വരമാണ്.

ചുലാസത്തിദുലാഇൽ, ഹാഫിസ് സൈലുനായുടെ നസ്ബ് അർറായലി അഹാദീമിൽ ഹിദായ, അതിന്റെ സംക്ഷിപ്തരൂപമായ ഹാഫിസ് ഇബ്നു ഹജറുൽ അസ്ഖലാനിയുടെ അദ്ദിറായ; അദ്ദേഹത്തിന്റെ തന്നെ തൽഖീസുൽ ഹബീർ ഫീ തഖ്രീജി അഹാദീമിൽ റാഫി ഇൽ കബീർ; ഇനിയും ധാരാളമുണ്ട്. ദൈർഘ്യം ഭയന്ന് അവ യൊന്നും ഉദ്ധരിക്കുന്നില്ല.

ഗ്രന്ഥരചനക്കുള്ള കാരണങ്ങൾ

ഈ വിഷയം സമഗ്രമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥം എനിക്ക് കണ്ടെത്താൻ സാധിച്ചിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ, തക്ബീർ മുതൽ തസ്ലിം വരെയുള്ള നബി (ﷺ)യുടെ നമസ്കാരത്തിന്റെ രൂപം മുഴുവൻ ഒരുമിച്ച് ചേർത്തുകൊണ്ടുള്ള ഒരു പുസ്തകം ആരാധനാ കർമ്മങ്ങളിൽ നബി(ﷺ)യുടെ മാർഗം പിൻപറ്റണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്ന എന്റെ മുസ്ലിം സഹോദരന്മാർക്ക് വേണ്ടി തയ്യാറാക്കൽ എന്റെ ബാധ്യതയായി ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി. മാത്രമല്ല നബി(ﷺ)യെ യഥാർത്ഥ രൂപത്തിൽ സ്നേഹിക്കുന്നവർക്ക് “ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നത് കണ്ടത് പോലെ നിങ്ങളും നമസ്കരിക്കുക” എന്ന അവിടുത്തെ കൽപന പൂർത്തീകരിക്കാൻ എളുപ്പത്തിൽ സാധിക്കുകയും ചെയ്യും.

അങ്ങനെ ഭാരമേറിയ ഈ ഉദ്യമത്തിന് ഞാൻ തയ്യാറായി. ഇതിലേക്ക് അനുയോജ്യമായ ഹദീസുകൾ ലഭിക്കുന്നതിനായി ഞാൻ വിവിധ ഹദീഥ് ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പരതി. അതിന്റെ ഫലമാണ് നിങ്ങളുടെ കൈകളിലിരിക്കുന്ന ഈ പുസ്തകം. വിശുദ്ധ ഹദീഥിലെ നിയമങ്ങളും നിദാന ശാസ്ത്രങ്ങളും വിധിക്കുന്ന ഉറച്ച പരമ്പരയോട് കൂടിയുള്ള ഹദീസുകളല്ലാത്തതൊന്നും ഉദ്ധരിക്കുകയില്ലെന്ന വ്യവസ്ഥ ഞാൻ സ്വയം നിശ്ചയിച്ചു. അറിയപ്പെടാത്തതോ, ദുർബലമോ ആയ റിപ്പോർട്ടർമാരുടെയെല്ലാം ഹദീസുകൾ ഞാൻ ഒഴിവാക്കി- അത് (നമസ്കാരത്തിന്റെ) ബാഹ്യരൂപം മാത്രം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതായാലും, പ്രാർത്ഥനകളായാലും, അതിന്റെ ശ്രേഷ്ഠ വിവരിക്കുന്നതായാലും, അതല്ലാത്തവയായാലും ശരി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ദുർ

ബലമായ ഹദീമുകളുടെയൊന്നും ആവശ്യമില്ലാത്തവിധം, സ്ഥിരപ്പെട്ടവ⁽¹⁾ തന്നെ പര്യാപ്തമാണ് എന്ന് ഞാൻ ഉറച്ച് വിശ്വസിക്കുന്നു. കാരണം ദുർബലമായ ഹദീമുകൾ 'ഉന്ന്' (ഊഹം, സംശയം) അല്ലാതെ പ്രധാനം ചെയ്യുന്നില്ല എന്ന കാര്യത്തിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസമില്ല. അതും, തെറ്റായ ഊഹമാണ്. അല്ലാഹു പറഞ്ഞതുപോലെ:

“തീർച്ചയായും ഊഹം, സത്യത്തിനെതിരിൽ ഒരുപകാരവും ചെയ്യുന്നില്ല” (53:28).

നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ ഊഹത്തെ സൂക്ഷിക്കുക! കാരണം, ഊഹം വർത്തമാനങ്ങളിൽ ഏറ്റവും കളവായ ഒന്നാണ്”⁽²⁾

അതിനാൽ, ദുർബലമായവ അടിസ്ഥാനമാക്കിക്കൊണ്ട് നമുക്ക് അല്ലാഹുവിനെ ആരാധിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല. മാത്രമല്ല, റസൂൽ(ﷺ) നമ്മോട് അത് വിലക്കിയിട്ടുണ്ട്. “അറിവ് കൂടാതെ എന്നെക്കുറിച്ച് പറയുന്നത് നിങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുക”⁽³⁾ ദുർബലമായവ ഉദ്ധരിക്കുന്നത് അവിടുന്ന് വിലക്കിയിട്ടുള്ളതിനാൽ, അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നതും വിലക്കപ്പെട്ടതാണെന്ന് പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

1. 'സ്ഥിരപ്പെട്ട ഹദീഥ്' എന്നാൽ മുഹദ്ദിഥിങ്ങളുടെ അടുക്കൽ 'സ്വഹീഹും' 'ഹസനും' ഉൾപ്പെടും. ഹദീഥ് 'സ്വഹീഹ് ലിദാതിഹി'യോ, 'സ്വഹീഹ് ലി ഗൈരിഹി'യോ, 'ഹസൻ ലിദാതിഹി'യോ, 'ഹസൻ ലി ഗൈരിഹി'യോ ആയാലും ശരി.
2. ബുഖാരി, മുസ്ലിം
3. സ്വഹീഹ്-തിർമിദി, അഹ്മദ്, ഇബ്നു അബ്ദിസൈബ എന്നിവർ ഉദ്ധരിച്ചത്. ശൈഖ് മുഹമ്മദ്, സയ്യിദുൽ ഹലബി തന്റെ *മുസൽസലാത്തി*(1/2)ൽ ബുഖാരിയിലേക്ക് ചേർത്ത് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അത് പിഴവാണ്. ഈ ഹദീഥ് യഥാർത്ഥത്തിൽ ദുർബലമാണെന്ന് പിന്നീട് എനിക്ക് വ്യക്തമായി. ഇബ്നു അബ്ദിസൈബയുടെ പരമ്പര സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിക്കുന്നതിന് ഞാൻ 'മുനാവ്'യാണ് ആശ്രയിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ ഞാൻ തന്നെ അത് കണ്ടെത്താനിടയായി. അത് പ്രകടമായ ദുർബലതയുള്ളതാണ്. തിർമിദിയുടെയും മറ്റും പരമ്പര തന്നെയാണ് അതും. *സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥുളളുഹഫ*(ന. 1783) എന്ന എന്റെ ഗ്രന്ഥം പരിശോധിക്കുക. ഇതിന്റെ സ്ഥാനത്ത് വരുന്നതാണ് നബിയുടെ ഈ വാക്കുകൾ. “വ്യാജമാണെന്ന് വ്യക്തമായ ഒരു ഹദീഥ് എനിൽനിന്നും ആരെങ്കിലും ഉദ്ധരിച്ചാൽ അവൻ കളവ് പറയുന്നവരിൽ പെട്ടവനായി” മുസ്ലിമും മറ്റും ഉദ്ധരിച്ചത്. *സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥുളളുഹഫ* യുടെ ആമുഖം പരിശോധിക്കുക (വാല്യം ഒന്ന്).
എന്നാൽ അതിനേക്കാൾ പര്യാപ്തമാണ് നബി(ﷺ)യുടെ ഈ വാക്കുകൾ: “എനിൽനിന്നും ഹദീമുകൾ വർധിപ്പിക്കുന്നത് നിങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുക. എന്നെക്കുറിച്ച് ആരും സത്യവും യഥാർത്ഥവുമല്ലാതെ പറയരുത്. ആരെങ്കിലും ഞാൻ പറയാത്ത ഒരു കാര്യം എന്റെമേൽ പറഞ്ഞാൽ, അവൻ നരകത്തിൽ അവിടെ വേണ്ടി ഇരിപ്പിടം ഒരുക്കിക്കൊള്ളട്ടെ”. ഇബ്നു അബ്ദിസൈബ (8/760); അഹ്മദ് എന്നിവരും മറ്റും ഉദ്ധരിച്ചത്. *സ്വഹീഹ്*(1753)യിൽ ഇതിന്റെ 'തഖ്റീജ്' കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

ഈ പുസ്തകം ഞാൻ രണ്ട് ഭാഗങ്ങളായിട്ടാണ് ക്രോഡീകരിച്ചത്: പ്രധാന ഭാഗവും അനുബന്ധവും. ഹദീമുകളുടെ 'മത്നും' (മൂലവാക്യം) അതിൽനിന്ന് തന്നെയെടുക്കുന്ന അനുയോജ്യമായ വാക്യാംശങ്ങളും, ആദ്യാവസാനം സുഗമമാക്കി വായിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഉചിതമായ വാക്കുകൾകൊണ്ട് കോർത്തിണക്കിയവ ഉൾക്കൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്നതാണ് പ്രധാന ഭാഗം. ഹദീഥിന്റെ ഉള്ളടക്കവും പദങ്ങളും സുന്നത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്ന അതേ രൂപത്തിൽ തന്നെ ഉൾക്കൊള്ളിക്കുവാൻ ഞാൻ വളരെയധികം ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരേ ഹദീഥ് തന്നെ വ്യത്യസ്ത രൂപത്തിൽ ഉള്ളതാണെങ്കിൽ വായന സുഗമമാക്കുന്നതിന് ഉപകരിക്കുന്ന രൂപമാണ് ഞാൻ തെരഞ്ഞെടുത്തത്. എന്നാൽ ബാക്കിയുള്ള രൂപങ്ങൾ ”(മറ്റൊരു ഉദ്ധരണിയിൽ...)”, അല്ലെങ്കിൽ “(മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ....)” എന്നിങ്ങനെ കൊടുത്തുകൊണ്ട് ഒരുമിച്ച് ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അപൂർവ്വം ചില സന്ദർഭങ്ങളിലല്ലാതെ, നിവേദനം ചെയ്ത സ്വഹാബിയുടെ പേര് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടില്ല. അതുപോലെ, വായനയും പരിശോധനയും സുഗമമാക്കുന്നതിന് ഹദീഥ് ശേഖരിച്ച ഇമാമുകളുടെ പേരുകളും വ്യക്തമാക്കിയിട്ടില്ല.

എന്നാൽ, അനുബന്ധ ഭാഗമാകട്ടെ, അത് പ്രധാന ഭാഗത്തിന്റെ വിശദീകരണമാണ്. പ്രധാന ഭാഗത്ത് ഉദ്ധരിച്ച ഹദീമുകളുടെ 'തഖ്റീജ്' ഞാൻ അതിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതോടൊപ്പം, അതിന്റെ പദങ്ങളെക്കുറിച്ചും നിവേദനം ചെയ്യപ്പെട്ട വ്യത്യസ്ത മാർഗങ്ങളെക്കുറിച്ചും അതിന്റെ പരമ്പരയെക്കുറിച്ചും റിപ്പോർട്ടർമാരെക്കുറിച്ചുള്ള അനുകൂലവും പ്രതികൂലവുമായ പരാമർശങ്ങളും. ഹദീഥ് നിദാനശാസ്ത്ര നിയമമനുസരിച്ച് ഹദീഥ് സ്വഹീഹാണോ, ഉഹൂഫാണോ എന്നുള്ളതിനെ കുറിച്ചുമുള്ള വിശദമായ പഠനവും ഞാൻ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. പലപ്പോഴും ചില മാർഗത്തിലൂടെയുള്ള ഉദ്ധരണികളിൽ മറ്റു ചിലതിൽ കാണാത്ത വാക്കുകൾ കൂടുതലായി കാണാം. അത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ, സുഗമമായ വായനക്ക് ഭംഗം വരാത്ത രീതിയിൽ, അധികരിച്ച് വന്ന ആ വാക്കുകൾ സാധ്യമാകുന്നിടത്തോളം-ചതുരബ്രാക്കറ്റുകളിൽ, [] ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. അധികമുള്ള ആ ഭാഗം ആർ ഉദ്ധരിച്ചതാണെന്ന് പലപ്പോഴും വ്യക്തമാക്കിയിട്ടില്ല. ഒരേ സ്വഹാബിയിൽനിന്നും വന്ന ഹദീമുകൾക്ക് മാത്രമെ ഇങ്ങനെ ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ. അങ്ങനെയല്ലാത്തവയിൽ, ഹദീമുകൾ സ്വതന്ത്രമായി ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. “പ്രാരംഭ പ്രാർത്ഥന” എന്ന അധ്യായത്തിലും മറ്റും അത്

കാണാവുന്നത് പോലെ. മറ്റ് പുസ്തകങ്ങളിലൊന്നും കാണാൻ കഴിയാത്ത അമൂല്യമായ ഒരു സംഗതിയാണിത്. അല്ലാഹുവിനാകുന്നു സർവ്വസ്തുതിയും! അവന്റെ അനുഗ്രഹം കൊണ്ടാണ് സൽകർമ്മങ്ങൾ പൂർത്തീകരിക്കപ്പെടുന്നത്.

ശേഷം, നാം വിവരിച്ച ഹദീഥുകളെക്കുറിച്ച് പണ്ഡിതന്മാരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും, അതോടൊപ്പം ഓരോ അഭിപ്രായത്തിനും അനുകൂലവും പ്രതികൂലവുമായുള്ള തെളിവുകളും. അവയുടെ ചർച്ചയും അനുബന്ധ ഭാഗത്ത് സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശേഷം അതിൽനിന്ന് ശരിയായ അഭിപ്രായം തെരഞ്ഞെടുത്ത് പ്രധാന ഭാഗത്ത് കൊടുത്തു. സുന്നത്തിൽ വ്യക്തമായി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ‘ഇജ്തിഹാദ്’ (ഗവേഷണം) ആവശ്യമുള്ള ചില വിഷയങ്ങളും അനുബന്ധ ഭാഗത്ത് ഉൾക്കൊള്ളിച്ചു. എന്നാൽ, അത് നമ്മുടെ ഈ പുസ്തകത്തിലെ വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതല്ല.

പല കാരണങ്ങൾകൊണ്ടും പ്രധാന ഭാഗവും അനുബന്ധ ഭാഗവും ഒന്നിച്ച് ഈ പുസ്തകത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ സാധ്യമല്ലാത്തതിനാൽ -ഇൻശാ അല്ലാഹ്- പ്രധാന ഭാഗം മാത്രം ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടാണ് പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. അതിന് സിഫത്തു സ്വലാത്തിനബിയ്യി (ﷺ) മിനത്തക്ബീർ ഇലത്തസ്ലീം കഅനക താഹാ (നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരത്തിന്റെ വിവരണം-തക്ബീർ മുതൽ തസ്ലീം വരെ നിങ്ങൾ നോക്കിക്കാണുന്നത് പോലെ) എന്ന് നാമകരണം ചെയ്തു.

അല്ലാഹുവിന്റെ വജ്ഹ് മാത്രം പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പ്രവർത്തനമാക്കുവാനും അത്മുലം സത്യവിശ്വാസികളായ എന്റെ സഹോദരന്മാർക്ക് പ്രയോജനപ്പെടുവാനും ഞാൻ അല്ലാഹുവോട് ചോദിക്കുന്നു. അവൻതന്നെയാണ് (എല്ലാം)കേൾക്കുന്നവനും ഉത്തരം ചെയ്യുന്നവനും.

പുസ്തകക്രമീകരണം

നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരത്തെക്കുറിച്ച് മാർഗദർശനം നൽകുക എന്നത് മാത്രമാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വിഷയം. അതുകൊണ്ടുതന്നെ മുമ്പ് വിവരിച്ച കാരണത്താൽ, ഞാൻ ഏതെങ്കിലും ഒരു പ്രത്യേക മദ്ഹബിൽ ഒട്ടിച്ചേർന്ന് നിൽക്കുന്നത് സംഭവിച്ചുകൂടാൻ പാടില്ലാത്തതാണ്. നബി(ﷺ)യിൽനിന്നും വന്ന സ്മിരപ്പെട്ട ഹദീഥുകൾ മാത്രമെ ഞാൻ ഉദ്ധരിക്കുകയുള്ളൂ. ഇത് തന്നെയാണ് പൗരാണികരും ആധുനികരുമായ⁽¹⁾ ഹദീഥ് പണ്ഡി

1. അൽ-ഫതാവ(1/148)യിൽ സുബ്കി പറയുന്നു: “മുസ്ലിംകൾക്ക് ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട വിഷയം നമസ്കാരമാണ്. അതിൽ ജാഗ്രത പാലിക്കലും, അതിന്റെ നിർവഹണം ഉറപ്പ് വരുത്തലും, അതിന്റെ ചിഹ്നങ്ങൾ നിലനിർത്തലും ഓരോ മുസ്ലിമിനും നിർബന്ധമാണ്. നമസ്കാരവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, സത്യത്തിൽ നിന്നും ഒഴിഞ്ഞ് മാറാൻ പറ്റാത്ത രീതിയിൽ അഭിപ്രായ ഐക്യമുള്ള (ഇജ്മാഅ്) കാര്യങ്ങളും, അതിലെ ബാധ്യതകളിൽ പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ അഭിപ്രായ വ്യത്യാസമുള്ള വിഷയങ്ങളുമുണ്ട്. അതിൽ സീകരിക്കേണ്ട മാനുഷമായ സമീപനം ഇവ രണ്ടാണ്: “സാധിക്കുമെങ്കിൽ, അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുള്ള കാര്യങ്ങളിൽ നിന്നെല്ലാം മാറിനിൽക്കുക, അതല്ലെങ്കിൽ നബി(ﷺ)യിൽനിന്നും സ്വഹീഹായി വന്നതിലേക്ക് നോക്കുകയും അതിൽ ഉറച്ച് നിൽക്കുകയും ചെയ്യുക. ഇത് ഒരാൾ ചെയ്താൽ, അവന്റെ നമസ്കാരം, ശരിയായതും, സച്ചരിതവും അല്ലാഹുവിന്റെ ഈ വാക്കുകളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതുമായി-

“അതിനാൽ വല്ലവനും തന്റെ രക്ഷിതാവുമായി കണ്ടുമുട്ടുമെന്ന് ആഗ്രഹിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അവൻ സൽകർമ്മം പ്രവർത്തിക്കട്ടെ.” (അൽകഹ്ഫ് 18:110)

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: രണ്ടാമത്തെ സമീപനമാണ് ഏറ്റവും അനുയോജ്യമായത്. അല്ല, നിർബന്ധമായത്. കാരണം, ആദ്യത്തെ സമീപനം പല വിഷയങ്ങളിലും അസാധ്യമാണ് എന്നതിന് പുറമെ, “ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നത്

തന്മാർ⁽²⁾ സ്വീകരിച്ച മദ്ഹബ്. ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞത് വളരെ നന്നായിരിക്കുന്നു-

“ഹദീഥിന്റെ ആളുകൾ- അവർ തന്നെയാണ്

പ്രവാചകന്റെയും ആളുകൾ;

എല്ലാ ഉച്ഛാസങ്ങളിലും അവർ അവിടുത്തോടൊപ്പമാണ്;

അവർ അവിടുത്തോടൊപ്പം സഹവസിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും.”⁽³⁾

അതിനാൽ, അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഓരോ വിഷയത്തിനും അനുയോജ്യമായ കാര്യങ്ങൾ വിവിധ ഹദീഥ് ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്നും വിവിധ മദ്ഹബുകളുടെ കർമ്മശാസ്ത്ര ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നും ഈ പുസ്തകത്തിൽ ഒരുമിച്ച് ചേർക്കുന്നതാണ്. അതുകാരണം, ഇതിലുള്ള പല യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളും മറ്റേതെങ്കിലും ഗ്രന്ഥത്തിലോ, മദ്ഹബിലോ പൂർണ്ണമായി കാണാൻ സാധിക്കുകയില്ല. അതിനാൽ, അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നവൻ, അല്ലാഹു സന്മാർഗത്തിലാക്കിയവരുടെ കൂട്ടത്തിലായിരിക്കും. “എന്നാൽ ഏതൊരു സത്യത്തിൽനിന്ന് അവർ ഭിന്നിച്ചുകുന്നുവോ, ആ സത്യത്തിലേക്ക് അല്ലാഹു തന്റെ താൽപര്യപ്രകാരം സത്യവിശ്വാ

കളെന്ന് പോലെ നിങ്ങളും നമസ്കരിക്കുക” എന്ന അവിടുത്തെ കൽപന അതിലൂടെ നിറവേറ്റപ്പെടുന്നില്ല. ഈ സ്മിതിയിൽ അവന്റെ നമസ്കാരം-നിസ്സംശയം-അവിടുത്തെ(ﷺ) നമസ്കാരത്തിന് എതിരായിത്തീരും.

2. അബൂൽ ഹസനാതുല്ലക്നവി ഇമാമുൽ കലാം ഫീമാ യതഅല്ലാഖു ബിൽ ഖിറാ അതി ചൽഫൽ ഇമാം (156)ൽ പറയുന്നു: “തുറന്ന മനസ്സോടെയും മുൻവിധി മാറ്റിനിർത്തിക്കൊണ്ടും ഫിഖ്ഹിന്റെ സമുദ്രത്തിലേക്കും, ഉസൂലിലേക്കും ഊളിയിടുകയാണെങ്കിൽ, പണ്ഡിതന്മാർ അഭിപ്രായ ഭിന്നതയിലായ അടിസ്ഥാനപരവും ശാഖാപരവുമായ പല വിഷയങ്ങളിലും മറ്റേത് മദ്ഹബുകളേക്കാളും ഏറ്റവും ശക്തമായത് ഹദീഥ് പണ്ഡിതന്മാരുടെ മദ്ഹബാണെന്ന് സംശയരഹിതമായി അവർ ബോധ്യപ്പെടും. അഭിപ്രായ ഭിന്നതയുടെ ശാഖകളിലൂടെ ഞാൻ സഞ്ചരിക്കുമ്പോഴെല്ലാം മുഹദ്ദിമുകളുടെ അഭിപ്രായമാണ് അതിൽ നിതിയുമായി ഏറ്റവും അടുത്തു നിൽക്കുന്നതായി ഞാൻ കാണുന്നത്. അവരുടെ പ്രതിഫലം അല്ലാഹുവിങ്കലാണ്. അവരോടുള്ള നന്ദിയും അവന്റെയടുക്കലാണ്... അതാണ് യാഥാർത്ഥ്യം. എങ്ങനെ മറിച്ചാകും? അവരാണ് നബി(ﷺ)യുടെ യഥാർത്ഥ അനന്തരാവകാശികൾ; അവിടുത്തെ നിയമ സംഹിതകളുടെ യഥാർത്ഥ ഏജന്റുമാർ. അല്ലാഹു നമ്മെ അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുകയും അവരുടെ സ്നേഹത്തിലും ചരിതത്തിലുമായി മരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ”.

3. ഹസനുബ്നു മുഹമ്മദുന്നസവിയുടെ കവിതയിൽനിന്ന്; ഹദീഥിന്റെയും അതിന്റെ ആളുകളുടെയും ശ്രേഷ്ഠത വിവരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഹാഫിസ് ഖുയാമുദ്ദീനുള്ള മഖ്ദീസിയുടെ രചനയിൽ ഉദ്ധരിച്ചതാണിത്.

സികൾക്ക് വഴി കാണിച്ചു. താനുദ്ദേശിക്കുന്നവരെ, അല്ലാഹു ശരിയായ പാതയിലേക്ക് നയിക്കുന്നു”⁽⁴⁾

ശേഷം, ഈ രീതി ഞാൻ സ്വയം സ്വീകരിച്ചപ്പോൾ, അതായത്, സ്മിരപ്പെട്ട സുന്നത്തിനെ മുറുകെ പിടിക്കുകയും അത് ഈ പുസ്തകത്തിലും മറ്റുള്ളവയിലും പ്രാവർത്തികമാക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, ജനങ്ങളിലുള്ള എല്ലാ കക്ഷികളെയും മദ്ഹബുകാരെയും ഒരു പോലെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ സാധിക്കുകയില്ലെന്ന് എനിക്ക് അറിയാമായിരുന്നു. മാത്രമല്ല, അവരിൽ ചിലർ എന്നെ പരിഹസിക്കുമെന്നും ആക്ഷേപിക്കുമെന്നും എനിക്കറിയാമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇതൊന്നും എനിക്ക് പ്രശ്നമല്ലായിരുന്നു. കാരണം, ജനങ്ങളെ മുഴുവൻ ഒരു പോലെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുക എന്ന ആശയം അപ്രാപ്യമാണെന്ന് എനിക്ക് നന്നായി അറിയാം. റസൂൽ(ﷺ) പറഞ്ഞതുപോലെ “അല്ലാഹുവിനെ വെറുപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ജനങ്ങളെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നവനെ അല്ലാഹു ജനങ്ങളിലേക്ക് ചുമതലയേൽപ്പിച്ച് കൊടുക്കും”⁽⁵⁾

ഈ വരികളുടെ ഉപജ്ഞാതാവിന് അല്ലാഹു പ്രതിഫലം നൽകട്ടെ:

“ആക്ഷേപത്തിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടാൻ എനിക്ക് സാധിച്ചിട്ടില്ല തന്നെ, ഞാനൊരു ദുർഘടമായ മലമുകളിലെ ഗുഹയിലായിട്ടുപോലും; ജനങ്ങളിൽനിന്നും സുരക്ഷിതമായി രക്ഷപ്പെടാൻ

സാധിക്കുന്നവൻ ആരുണ്ട്,

അവനൊരു പരുന്തിന്റെ ചിറകിനടിയിലൊളിച്ചാൽ പോലും.”

സത്യവിശ്വാസികളോട് അല്ലാഹു കൽപിച്ചതും ദൂതന്മാരുടെ നേതാവായ നമ്മുടെ നബി മുഹമ്മദ്(ﷺ) വിശദീകരിച്ചതുമായ ഏറ്റവും ചൊവ്വായ മാർഗമാണ് അത് എന്ന എന്റെ വിശ്വാസം തന്നെ എനിക്ക് പര്യാപ്തമാണ്. അത് തന്നെയാണ് സ്വഹാബികളും താബികളും, അവർക്ക് ശേഷമുള്ളവരുമുൾക്കൊള്ളുന്ന സച്ചരിതരായ മുൻഗാമികളും (സലഫുസ്സാലിഹ്) സ്വീകരിച്ച മാർഗം. ഇന്ന് ഭൂരിപക്ഷം മുസ്ലിംകളും മദ്ഹബുകളിലേക്ക് ചേർത്തിപ്പറയുന്ന നാല് ഇമാമുകളും ഇവരിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. നബിചര്യയിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നതിന്റെയും

4. സൂറ: അൽബഖറ 2:213.

5. തിർമിദി: ഖുളാഇ; ഇബ്നു ബുശ്റാനും മറ്റും. ഈ ഹദീഥിനെയും അതിന്റെ പരമ്പരയെയും കുറിച്ച് അഖ്ബാരുത്തുത്ഥാവിയുടെ ശർഹിൽ ഹദീമുകളെ ‘തഖ്ദീജ്’ ചെയ്യുമ്പോൾ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പിന്നെ, സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥ് ഹിസ്സാ ഹിഹ് (2311)യിലും, വിവരിച്ചു. ഇബ്നു ഹിബ്ബാൻ സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

അതിലേക്ക് മടങ്ങേണ്ടതിന്റെയും അനിവാര്യതയിൽ ഇവരെല്ലാം യോജിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിന് വിരുദ്ധമായ എല്ലാ വാക്കുകളെയും അവർ തള്ളിക്കളഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അത് പറഞ്ഞവൻ എത്ര മഹാനായാലും ശരി; കാരണം നബി(ﷺ)യുടെ പദവി ഏറ്റവും മഹത്വമേറിയതാണ്, അവിടുത്തെ മാർഗ്ഗം ഋജുവായതുമാണ്. അതുകാരണം, ഞാൻ അവരുടെ മാർഗ്ഗം സ്വീകരിക്കുകയും അവരുടെ കാൽപാടുകൾ പിന്തുടരുകയും ഹദീഥിനെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള എല്ലാ കൽപനകളെയും പിൻപറ്റുകയും ചെയ്യും. അവ അവരുടെതന്നെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കെതിരായാലും ശരി. നേരായ ഈ പാതയിൽ ഉറച്ച് നിൽക്കുന്നതിനും അന്ധമായ തഖ്ലീദിൽ നിന്നും തിരിഞ്ഞുകളയുന്നതിലും അവരുടെ ഈ കൽപനകൾ എന്നെ വളരെയധികം സാധ്യീനിച്ചിട്ടുണ്ട്. അല്ലാഹു അവർക്ക് മഹത്തായ നന്മ പ്രദാനം ചെയ്യുമാറാകട്ടെ.

നബിചര്യ പിൻപറ്റാനും അതിനെതിരായിട്ടുള്ള അവരുടെ വാക്കുകൾ തിരസ്കരിക്കാനുമുള്ള ഇമാമുകളുടെ പ്രസ്താവനകൾ

അവയിൽ ചിലത് ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നത് പ്രയോജനകരമായിരിക്കും. ഈ ഇമാമുകളുടെ മാത്രമല്ല, അവരേക്കാൾ പദവി കുറഞ്ഞവരുടെപ്പോലും അഭിപ്രായങ്ങൾ അന്ധമായി സ്വീകരിക്കുകയും⁽⁶⁾ അവരുടെ വാക്കുകളിലും മദ്ഹബുകളിലും-അവ ആകാശത്ത് നിന്നും ഇറങ്ങിയതാണെന്ന നിലക്ക്-കടിച്ചുതുങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നവർക്ക് ഇതിൽ ഒരു താക്കീതും സദുപദേശവും കണ്ടേക്കാം.

അല്ലാഹു പറയുന്നു: “നിങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവിങ്കൽ നിന്ന് നിങ്ങൾക്കായി അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടത് നിങ്ങൾ പിൻപറ്റുക. അവനു പുറമെ മറ്റു രക്ഷാധികാരികളെ നിങ്ങൾ പിൻപറ്റരുത്. വളരെ കുറച്ച് മാത്രമേ നിങ്ങൾ ആലോചിച്ച് മനസ്സിലാക്കുന്നുള്ളൂ.”(അഅ്റാഫ് 7:3)

I. അബൂഹനീഫ (رحمته الله)

അവരിൽ ഒന്നാമത്തേയാൾ അബൂ ഹനീഫതന്നെ അമാനുബ്നു മാബിത് (رحمته الله) ആണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുചരന്മാർ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും വിവിധങ്ങളായ വാമൊഴികളും വരമൊഴികളും നിവേദനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവയെല്ലാംതന്നെ ഓരോ കാര്യത്തിലേക്കാണ് എത്തി

6. ഈ തഖ്ലീദിനെ കുറിച്ചാണ് ഇമാം തഹാവി പറഞ്ഞത്: “കക്ഷിതാൽപര്യമുള്ളവനും വിഡ്ഢിയുമല്ലാതെ തഖ്ലീദ് ചെയ്യുകയില്ല.” ഇബ്നു ആബിദീൻ റസ്മൽ മുഹ്തീ(വാ. 1, പേജ് 32)യിൽ തന്റെ ‘ഉപന്യാസങ്ങളുടെ സമാഹാര’ത്തിൽനിന്നും ഉദ്ധരിച്ചത്.

ച്ചേരുന്നത്. അത് ഹദീഥ് സ്വീകരിക്കേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യതയും അതിന് എതിരായിട്ടുള്ള ഇമാമുകളുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ തള്ളിക്കളയാനാണുമാണ്.

1) “ഹദീഥ് സ്വഹീഹായി വന്നാൽ, അതാണ് എന്റെ മദ്ഹബ്”⁽⁷⁾

2) “എവിടെ നിന്ന് നാം സ്വീകരിച്ചു എന്നറിയാതെ നമ്മുടെ വാക്കുകൾ സ്വീകരിക്കൽ ഒരാൾക്കും അനുവദനീയമല്ല”⁽⁸⁾

മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ-“എന്റെ തെളിവുകളറിയാതെ എന്റെ വാക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിധി (ഫത്വ) നൽകുന്നത് നിഷിദ്ധമാണ് (ഹറാം)”

മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ ഇങ്ങനെയും കൂടിയുണ്ട്: “...കാരണം ഞങ്ങൾ മനുഷ്യരാണ്; ഞങ്ങൾ ഇന്ന് ഒരു വാക്ക് പറയുകയും, നാളെ അത് പിൻവലിക്കുകയും ചെയ്യും”.

7. ഇബ്നു ആബിദീൻ അൽഹാശിയ(1/63)യിലും, തന്റെ റസ്മൽ മുഹ്തീ(1/4)യിൽ ഇബ്നു ആബിദീന്റെ ഉപന്യാസങ്ങളുടെ സമാഹാരത്തിൽ നിന്നും)യിലും; ശൈഖ് സാലിഹുൽ ഫുല്ലാനി ഈമാളുൽ ഹിമമി (പേജ് 62)ലും മറ്റും. ഇബ്നുൽ ഹുമാമിന്റെ ഗുരുവായ ഇബ്നുശ്ശഹ്നതുൽ കബീരിന്റെ ശർഹ് അൽഹിദായയിൽ നിന്നും ഇബ്നു ആബിദീൻ ഉദ്ധരിക്കുന്നു: “മദ്ഹബിന് എതിരായി ഒരു ഹദീഥ് സ്വഹീഹായി വന്നാൽ അവൻ ഹദീഥനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുകയും അതിനെ അവന്റെ മദ്ഹബ് ആക്കുകയും വേണം. ഹദീഥ് അനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഒരാൾ ഹന്ഫിയാകാതിരിക്കുന്നില്ല- കാരണം, അബൂഹനീഫ പറഞ്ഞതായി സ്വഹീഹായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ‘ഹദീഥ് സ്വഹീഹായി വന്നാൽ, അതാണ് എന്റെ മദ്ഹബ്’ ഇത് അബൂഹനീഫയിൽനിന്നും പുറമെ മറ്റു ഇമാമുകളിൽ നിന്നും ഇമാം ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർർ ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്”.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഇത് അവരുടെ തഖ്വയുടെയും അറിവിന്റെയും പൂർണ്ണതയുടെയും ഭാഗമാണ്. കാരണം, അവർ സുന്നത്തിനെ മുഴുവനായി വലയം ചെയ്തവരല്ല എന്നാണ് ഈ വാക്കുകൾകൊണ്ട് അവർ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. മാത്രമല്ല, ശേഷം വരുന്നത് പോലെ, ഇമാം ശാഫിഈ ഇതിനെ വ്യക്തമാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവർക്ക് എത്തിയിട്ടില്ലാത്ത സുന്നത്തിന് വിരുദ്ധമായ അഭിപ്രായങ്ങൾ അവരിൽനിന്നും ഉണ്ടായേക്കാം. അപ്പോൾ സുന്നത്തിനെ മുറുകെ പിടിക്കാനും അത് അവരുടെ മദ്ഹബിന്റെ ഭാഗമാക്കാനും അവർ നമ്മോട് കൽപിച്ചു. അല്ലാഹു അവരിൽ എല്ലാവരുടെയും മേൽ കാര്യവും വർഷിക്കുമാറാകട്ടെ.

8. ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർർ അൽ ഇൻതിഖാഅ് ഫളാലുസ്സലാസതുൽ അഇമ്മതൽ ഫുഖഹാഇ (പേജ് 145)ലും, ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം ഇഅ്ലാമുൽ മുവഖ്ഖിഇന (2/309)ലും, ഇബ്നു ആബിദീൻ അൽ ബഹർർ അർറാഇഖി(6/293)ന്റെ അടിക്കുറിപ്പിലും, റസ്മൽ മുഹ്തീ (പേജ് 29, 32)യിലും, അശ്ശഅ്റാനി അൽ മീസാനി(155)ൽ രണ്ടാമത്തെ റിപ്പോർട്ടോടുകൂടി കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. മൂന്നാമത്തെ റിപ്പോർട്ട് അബ്റാസ് അദ്ദുരിയും (അബൂഹനീഫയുടെ ശിഷ്യനായ) സഫരിൽനിന്നുള്ള സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി ഇബ്നു മഹ്മൂന്റെ അത്താറീഖി (6/77/1)ലും രേഖപ്പെടു

മറ്റൊന്നിൽ: “ഓ യഅ്ബൂബ്⁽⁹⁾ നിനക്ക് നാശം! എന്നിൽനിന്നും കേൾക്കുന്നതെല്ലാം നീ എഴുതിവെക്കരുത്. കാരണം ഞാൻ ഇന്ന് ഒരഭിപ്രായം വെച്ച് പുലർത്തും. നാളെ അത് ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യും. നാളെ ഒരഭിപ്രായം വെച്ചുപുലർത്തും, മറ്റുനാൾ അത് ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യും”⁽¹⁰⁾

3) “അല്ലാഹുവിന്റെ ശ്രന്ധത്തിനും, റസൂലി(ﷺ)ന്റെ റിപ്പോർട്ടിനും

ത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇതുപോലുള്ള ഉദ്ധരണികൾ അബൂഹനീഫയുടെ അനുചരന്മാരായ സഫർ, അബൂയൂസുഫ്, ആഫിയ ഇബ്നു യസീദ് എന്നിവരിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഈഖാജ് (പേജ് 52) കാണുക. അബൂയൂസുഫിൽ നിന്നുള്ളതിനെ ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം(2/344) സ്വഹീഹായി സ്ഥിരീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അധികരിച്ചുവന്ന ഭാഗം ഈഖാജ്(പേജ് 65)ൽ ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർറിൽനിന്നും, ഇബ്നുൽ ഖയ്യിമിൽനിന്നും മറ്റും ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടതാണ്.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: അവരിൽനിന്നുള്ള തെളിവുകൾ അറിയാത്തവനെ കുറിച്ച് ഇങ്ങനെയാണ് അവർ പറയുന്നതെങ്കിൽ, അവരുടെ വാക്കുകൾക്കെതിരാണ് ശരിയായ തെളിവ് എന്നറിയുകയും എന്നിട്ട് ആ തെളിവുകൾക്കെതിരായി വിധി നൽകുകയും ചെയ്യുന്നവനെക്കുറിച്ച് അവരുടെ പ്രതികരണം എന്തായിരിക്കും? അതിനാൽ, ഈ വാക്കുകൾ ശ്രദ്ധിച്ച് മനസ്സിലാക്കുക. കാരണം, അന്ധമായി തെളിവ് ചെയ്യുന്നതിനെ തകർക്കാൻ ഇതുതന്നെ മതി. അക്കാരണമൊഴിവാക്കി തന്നെയാണ് തെളിവ് മനസ്സിലാക്കാതെ അബൂഹനീഫയുടെ വാക്കുകൾ ഉപയോഗിച്ച് വിധി നൽകുന്നതിനെ ഞാൻ വിമർശിച്ചപ്പോൾ, ചില മുഖല്ലിരുളായ ശൈഖുമാർ അത് അബൂഹനീഫയുടെ വാക്കുകളാണെന്ന് വിശ്വസിക്കാൻ വിസമ്മതിച്ചത്.

9. അബൂഹനീഫയുടെ പ്രശസ്തനായ ശിഷ്യൻ അബൂയൂസുഫാണ് ഉദ്ദേശം. -വിവ:

10. ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: കാരണം ഇമാം തന്റെ മൊഴികളിൽ പലതിനും ഖിയാസിനെയാണ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയത്. ശേഷം, അതിനേക്കാൾ ശക്തമായ ഖിയാസോ, നബി(ﷺ)യിൽനിന്നുള്ള ഹദീഥോ അദ്ദേഹത്തിന് എത്തിയാൽ അത് സ്വീകരിക്കുകയും മൂൻ നിലപാട് ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യും. അൽമീസാനി (1/62)ൽ ശഅ്റാനി പറഞ്ഞതിന്റെ ചുരുക്കം ഇതാണ്: “നമ്മുടെ വിശ്വാസവും ഇമാം അബൂഹനീഫയുടെ വിഷയത്തിലുള്ള നീതിമാന്മാരുടെ വിശ്വാസവും എന്താണെന്നാൽ മത നിയമങ്ങൾ ക്രോഡീകരിക്കപ്പെടുകയും ഹദീഥ് പണ്ഡിതന്മാർ വിവിധ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും അതിർത്തി പ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നും അത് ശേഖരിക്കുന്നതിനും ക്രോഡീകരിക്കുന്നതിനുമായി യാത്ര ചെയ്ത് പൂർത്തിയാകുന്നത് വരെയും അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ, അത് സ്വീകരിക്കുകയും സ്വന്തമായി സ്വീകരിച്ച ഖിയാസുകളെല്ലാം ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. ജനങ്ങൾ ചേർത്ത് പറയുന്ന മറ്റ് മർഹബുകളെ പോലെതന്നെ അബൂഹനീഫയുടെ മർഹബിലും ഖിയാസ് കുറയുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്ത് ശരീഅത്തിന്റെ തെളിവുകൾ താബിഉകളുടെയും താബിഉത്താബിഉകളുടെയും ഇടയിൽവിവിധ പട്ടണങ്ങളിലും ഗ്രാമങ്ങളിലും അതിർത്തി പ്രദേശങ്ങളിലുമായി ചിതറിക്കിടന്നിരുന്നതിനാൽ മറ്റു ഇമാമുകളേക്കാൾ അധികം ഖിയാസ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മർഹബിൽ ആവശ്യമായിവന്നു. തെളിവിന്റെ അഭാവത്തിലായിരുന്നു

മെതിരായി ഒരുവാക്ക് ഞാൻ പറഞ്ഞാൽ, എന്റെ വാക്കിനെ നിങ്ങൾ അവഗണിച്ച് കളയുക”⁽¹¹⁾

ആ വിഷയങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ഖിയാസ് ചെയ്തത്. മറ്റ് ഇമാമുകളുടെ സ്ഥിതി ഇതായിരുന്നില്ല. അവരുടെ കാലത്ത് ഹദീഥ് ശേഖരിക്കാനും ക്രോഡീകരിക്കാനുമായി ഹദീഥ് പണ്ഡിതന്മാർ പട്ടണങ്ങളിലേക്കും ഗ്രാമങ്ങളിലേക്കും യാത്ര ചെയ്തിരുന്നു. അതിനാൽ, ശരീഅത്തിലെ ഹദീഥുകളിൽ ചിലത് മറ്റ് ചിലതിന് മറുപടി പറഞ്ഞു. ഇതാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മർഹബിൽ ഖിയാസ് കുടുതലാകാനും മറ്റ് മർഹബുകളിൽ അത് കുറയാനുമുള്ള കാരണം”.

അബൂൽ ഹസനാത് ലക്നവി അന്നാഹിഉൽ കബീറി (പേജ് 135)ൽ ഇതിനേക്കാൾ വലിയൊരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കുകയും അതിനെ ബലപ്പെടുത്തുകയും വ്യക്തമാക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടുള്ള അടിക്കുറിപ്പ് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ആരേങ്കിലും ഉദ്ദേശിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അത് പരിശോധിക്കട്ടെ.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഇതാണ്, സ്വഹീഹായ ഹദീഥുകളുമായി മനപൂർവ്വമല്ലാതെ വന്നുപോയ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾക്ക് അബൂഹനീഫയുടെ ന്യായം. നിസ്സംശം ഇത് അംഗീകരിക്കാവുന്നതല്ല ന്യായമാണ്. കാരണം, അല്ലാഹു ഒരാളോടും അവന്റെ കഴിവിൽ പെട്ടതല്ലാതെ ചെയ്യാൻ നിർബന്ധിക്കുകയല്ല. അതിനാൽ - ചില അജ്ഞരായ ആളുകൾ ചെയ്യുന്നതുപോലെ- അദ്ദേഹത്തെ അതിന്റെ പേരിൽ ആക്ഷേപിക്കാവതല്ല. പകരം, അദ്ദേഹത്തെ ആദരിക്കുകയാണ് വേണ്ടത്. കാരണം, ഈ ദീനിനെ സംരക്ഷിച്ചതും അതിന്റെ ശാഖകളെല്ലാം നമുക്കെത്തിച്ച് തന്നതുമായ ഇമാമുകളിൽപെട്ട ഒരാളാണ് അദ്ദേഹം. മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹം ശരി ചെയ്താലും, അദ്ദേഹത്തിന് തെറ്റ് പറ്റിയാലും ഏത് നിലക്കും അദ്ദേഹം പ്രതിഫലാർഹനാണ്. അതിനാൽ, ഹദീഥുകൾക്കെതിരായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകളിൽ കടിച്ചുതുങ്ങി നിൽക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായികൾക്ക് ചേർന്നതല്ല. കാരണം, മുകളിൽ പറഞ്ഞ മൊഴികൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ, അവ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മർഹബല്ല. രണ്ടും രണ്ട് ധ്രുവങ്ങളിലാണ്. സത്യമാകട്ടെ, അവർക്കും ഇവർക്കും ഇടയിലാണ്. “ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! ഞങ്ങൾക്കും സത്യവിശ്വാസത്തോടെ ഞങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് കഴിഞ്ഞുപോയിട്ടുള്ള ഞങ്ങളുടെ സഹോദരന്മാർക്കും നീ പൊറുത്ത് തരേണമേ. സത്യവിശ്വാസം സ്വീകരിച്ചവരോട് ഞങ്ങളുടെ മനസ്സുകളിൽ നീ ഒരു വിദ്വേഷവും ഉണ്ടാക്കരുതേ. ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! തീർച്ചയായും നീ ഏറെ ദയയുള്ളവനും കരുണാനിധിയുമാകുന്നു” (അൽ ഹശർ 59: 10).

11. ഈഖാജിൽ ഹിമമി(പേജ് 50)ൽ ഇമാം മുഹമ്മദിലേക്ക് ചേർത്തുകൊണ്ട് അൽഫുല്ലാനി പറയുന്നു: “മുജ്തഹിദിന് ഇത് ബാധകമല്ല. കാരണം അവൻ ഇമാമുകളുടെ വാക്കുകളിൽ കുരുങ്ങി നിൽക്കുന്നവനല്ല. മറിച്ച്, മുഖല്ലിദിനാണ് ഇത് ബാധകമാവുക”.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: അൽ-മീസാനി(1/26)ൽ ശഅ്റാനി ഇതിനോടനുബന്ധമായി വിവരിക്കുന്നു: ‘എന്റെ ഇമാമിന്റെ മരണശേഷം അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഹദീഥുകൾ സ്വഹീഹാണെന്ന് കണ്ടാൽ ഞാൻ എന്ത് ചെയ്യണം?’ എന്ന് നീ ചോദിച്ചാൽ ഇതാണ് മറുപടി: ഹദീഥനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണ് നിനക്ക് ഉചിതം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, നിന്റെ ഇമാമിന് അത് ലഭിക്കുകയും സ്വഹീഹാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിൽ, അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാൻ അദ്ദേഹം നിന്നോട് കൽപിക്കുമായിരുന്നു. കാരണം, എല്ലാ ഇമാ

II. മാലിക് ഇബ്നു അനസ് (رضي الله عنه)

ഇമാം മാലിക് ഇബ്നു അനസ് ആകട്ടെ, അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:

1) “നിശ്ചയമായും, ഞാനൊരു മനുഷ്യൻ മാത്രമാണ്. എനിക്ക് അബദ്ധം പറ്റും. ശരിയാവുകയും ചെയ്യും. അതിനാൽ എന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളിലേക്ക് നോക്കുക; കിതാബും സുന്നത്തുമായി യോജിച്ച് വരുന്നതെന്തോ, അത് നിങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുക; കിതാബും സുന്നത്തുമായി യോജിച്ചുവരാത്തത് നിങ്ങൾ അവഗണിച്ചുകളയുകയും ചെയ്യുക”⁽¹²⁾

2) “നബി(ﷺ)യുടെ ശേഷമുള്ളവരുടെ മൊഴികളിൽ കൊള്ളേണ്ട വയും തള്ളേണ്ടവയും ഉണ്ടാകും- നബി(ﷺ)യുടേതൊഴികെ”⁽¹³⁾

3) ഇബ്നു വഹ്ബ് പറഞ്ഞു: “വുളു ചെയ്യുമ്പോൾ ഇരുകാൽ വി

മുകളും ശരീരത്തിന്റെ കൈയിലെ അടിമകളാണ്! അങ്ങനെ പ്രവർത്തിച്ചവൻ രണ്ട് കൈ നിറയെ നന്മ ശേഖരിച്ചവനാണ്. എന്നാൽ ‘എന്റെ ഇമാം അത് സ്വീകരിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഹദീഥസരിച്ച് ഞാനും പ്രവർത്തിക്കുകയില്ല’ എന്ന് പറയുന്നവൻ ധാരാളം പുണ്യങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെടുത്തിയവനാണ്- മദ്ഹബിന്റെ ഇമാമുകളെ അന്ധമായി അനുകരിക്കുന്നവരിലധികവും ഇത്തരക്കാരാണ്. ഇമാമുകളുടെ വസിയുത്തിന്റെ പ്രയോഗവൽക്കരണമെന്നോണം, ഇമാമിനുശേഷം സ്വഹീഹായി കാണുന്ന ഹദീഥുകളനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണ് അവർക്കുത്തമം. കാരണം, ഇമാമുകൾ ഏറെ കാലം ജീവിക്കുകയും അവരുടെ ശേഷം സ്വഹീഹായി ലഭിച്ച ഹദീഥുകൾ കാണാനിടവരികയും ചെയ്തെങ്കിൽ, അവർ അത് അംഗീകരിക്കുകയും അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുകയും അവർ മുമ്പുണ്ടാക്കിയതും സ്വീകരിച്ചതുമായി ഖിയാസുകളെല്ലാം ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യും എന്ന് തന്നെയാണ് നാം ഉറച്ച് വിശ്വസിക്കുന്നത്”.

12. ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർർ ജാമി ഉബായ്നുൽ ഇൽമി (2/32) ലും അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നും ഇബ്നു ഹസദ് ഉസൂലിൽ അഹ്കാമി (6/149) ലും ഉദ്ധരിക്കുന്നു. അതുപോലെ അൽ ഫുല്ലാനി (പേജ് 72) യും.

13. ഇത് മാലികിന്റെ വാക്കുകളായിട്ടാണ് പിൻക്കാല പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ അറിയപ്പെട്ടത്. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് ഇബ്നു അബ്ദിൽ ഹാദി ഉർഷാദുസ്സാലികി (227/1) ൽ പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത് ഹകം ഇബ്നു ഉതൈബയുടെയും മുജാഹിദിന്റെയും വാക്കുകളായിട്ടാണ് ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർർ ജാമി ഉബായ്നുൽ ഇൽമി (2/91) ലും, ഇബ്നു ഹസദ് ഉസൂലും അഹ്കാമി (6/145, 179) ലും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളത്. തഖിയുദ്ദീനുസ്സബ്കി അതിന്റെ സൗന്ദര്യത്തിൽ വിസ്തരിച്ചുകൊണ്ട് അൽഫതാവ (1/148) യിൽ ഇബ്നു അബ്ബാസിന്റെ മൊഴിയെന്ന നിലക്കാണ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ശേഷം അദ്ദേഹം പറയുന്നു: “ഇത് യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇബ്നു അബ്ബാസിയിൽനിന്ന് മുജാഹിദ് സ്വീകരിച്ചതാണ്. അവരിൽനിന്നാണ് മാലിക് എടുക്കുന്നത്. പിന്നീട്, അദ്ദേഹത്തിന്റേതായി അതറിയപ്പെട്ടു”.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: പിന്നീട്, അവരിൽനിന്നും ഈ വാക്കുകൾ ഇമാം അഹ്മദ് എടുത്തു. അബൂദാവൂദ് മസാഇലു ഇമാം അഹ്മദ് (പേജ് 276) ൽ പറയുന്നു: “ഇമാം അഹ്മദ് പറയുന്നതായിട്ട് ഞാൻ കേട്ടു; അഭിപ്രായങ്ങൾ

രലുകൾക്കിടയിലും കഴുകി വൃത്തിയാക്കുന്നതിനെ കുറിച്ച് (ഇമാം) മാലികിനോട് ചോദിക്കുന്നത് ഞാൻ കേട്ടിരുന്നു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘ജനങ്ങൾ അത് ചെയ്യേണ്ട ആവശ്യമില്ല’. അങ്ങനെ, ജനക്കൂട്ടം പിരിയുന്നത് വരെ ഞാൻ കാത്തിരുന്നു. ശേഷം ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: ‘ആ വിഷയത്തിൽ എന്റെയടുക്കൽ ഒരു ഹദീഥ് ഉണ്ട്’. അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു: ‘എന്താണത്?’. ഞാൻ പറഞ്ഞു: ‘മുസ്തൗറദ് ഇബ്നു ശദ്ദാദുൽ ഖുറശിയിൽനിന്നും അബൂ അബ്ദുറഹ്മാൻ നുൽ ഹുബ്ലിയിൽനിന്നും യസീദുബ്നു അംറൽ മആഫിരിൽനിന്നും ലൈമുബ്നു സഅദും ഇബ്നു ലുഹൈഅയും അംറുബ്നുൽ ഹാരിമും നമ്മോട് പറഞ്ഞു: ‘അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതൻ (ﷺ) അവിടുത്തെ ചെറുവിരൽകൊണ്ട് കാൽവിരലുകൾക്കിടയിൽ കഴുകി വൃത്തിയാക്കുന്നത് ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്’. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘തീർച്ചയായും ഈ ഹദീഥ് നല്ലതാണ്. ഇപ്പോഴല്ലാതെ ഇതേക്കുറിച്ച് ഞാൻ മുഖ് കേട്ടിട്ടില്ല’. അതിന് ശേഷം, അതേക്കുറിച്ച് ചോദിക്കപ്പെട്ടാൽ, കാൽവിരലുകൾക്കിടയിൽ കഴുകി വൃത്തിയാക്കുവാൻ അദ്ദേഹം കൽപിക്കുന്നത് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്”⁽¹⁴⁾

III. ശാഫിഹു (رحمته الله)

ഇമാം ശാഫിഹുയാകട്ടെ-അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുള്ള ഉദ്ധരണികൾ ധാരാളവും വളരെ മേന്മയുള്ളതുമാണ്.⁽¹⁵⁾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായികൾ അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ സന്തുഷ്ടരായിരുന്നു.

1) “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതൻ(ﷺ)ടെ ചര്യ വന്നെത്തുകയും അകന്ന്

സ്വീകരിക്കപ്പെടുകയും തള്ളപ്പെടുകയും ചെയ്യാത്ത ഒരാളുമില്ല- നബി (ﷺ) യൊഴികെ”.

14. ഇബ്നു അബീഹാതിമിന്റെ അൽജർദ് വരൽദീലി (പേജ് 31-32) ന്റെ മുഖവുരയിൽനിന്ന്; ബൈഹഖി അത് അസ്സുന്നനി (1/81) ൽ പൂർണ്ണമായി ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

15. ഇബ്നു ഹസദ് പറഞ്ഞു (6/118): “തീർച്ചയായും തഖ്ലീദ് ചെയ്യപ്പെടുന്ന എല്ലാ ഫുഖഹാക്കളും തഖ്ലീദിന് എതിരായിരുന്നു. തങ്ങളുടെ അനുയായികൾ തങ്ങളെ തഖ്ലീദ് ചെയ്യുന്നതിനെ അവർ വിലക്കിയിട്ടുണ്ട്. അതിൽ ഏറ്റവും കർക്കശം ഇമാം ശാഫിഹു(رحمته الله) യായിരുന്നു. കാരണം, സ്വഹീഹായ ഉദ്ധരണികളെ പിൻപറ്റുന്നതിന്റെയും വ്യക്തമായ തെളിവുകൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിന്റെ ആവശ്യകതയെയും മറ്റാരേക്കാളും കൂടുതൽ അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകൾ തഖ്ലീദ് ചെയ്യപ്പെടുന്നതിൽ അദ്ദേഹം നിരപരാധിയാണെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കൂടെയുള്ളവരോട് അത് പരസ്യമായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതുകാരണമായി അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിന് ഗുണം ചെയ്യുകയും പ്രതിഫലം മെച്ചപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യട്ടെ. തീർച്ചയായും ധാരാളം നന്മകൾക്ക് കാരണമായിട്ടുള്ള വ്യക്തിയാണദ്ദേഹം.”

പോവുകയും ചെയ്യാത്ത ഒരാളും തന്നെയില്ല. അതിനാൽ, ഞാൻ ഒരു വാക്ക് പറയുകയോ, ഒരു തത്വം ആവിഷ്കരിക്കുകയോ ചെയ്ത ശേഷം, ഞാൻ പറഞ്ഞത് റസൂലി(ﷺ)ന് എതിരാവുകയാണെങ്കിൽ, റസൂൽ(ﷺ) പറഞ്ഞത് തന്നെയാണ് സത്യം-അതെന്നാണ് എന്റെയും വാക്ക്”⁽¹⁶⁾

2) “നബി(ﷺ)യുടെ ചര്യ വ്യക്തമായശേഷം, മറ്റാരുടെയെങ്കിലും വാക്കിന് വേണ്ടി അതിനെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നത് ഒരാൾക്കും അനുവദനീയമല്ല എന്ന വിഷയത്തിൽ മുസ്‌ലിംകളെല്ലാം യോജിച്ചിട്ടുണ്ട്”⁽¹⁷⁾

3) “എന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ റസൂലി(ﷺ)ന്റെ ചര്യക്കെതിരായി വല്ലതും നിങ്ങൾ കണ്ടെത്തുകയാണെങ്കിൽ, റസൂലി(ﷺ)ന്റെ ചര്യയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിങ്ങൾ സംസാരിക്കുക. ഞാൻ പറഞ്ഞത് അവഗണിക്കുകയും ചെയ്യുക” (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: “അപ്പോൾ നിങ്ങൾ അത് പിൻപറ്റുക. മറ്റൊരാളുടെ മൊഴികളിലേക്ക് നിങ്ങൾ തിരിയരുത്”)⁽¹⁸⁾

4) “ഹദീഥ് സ്വഹീഹായി വന്നാൽ, അതാണ് എന്റെ മദ്ഹബ്ബ്”⁽¹⁹⁾

16.ശാഫിഹു വരെ ഇടമുറിയാത്ത സനദോടുകൂടി ഹാകിം നിവേദനം ചെയ്തത്. ഇബ്നു അസാകിരിന്റെ *താരിഖ് ദിമശ്കി* (15/1/3)ലും, *ഇഅ്ലാമുൽ മുവഖി* *ഈനി*(2/363,364)ലും, *ഈഖാളി*(പേജ് 100)ലും.

17.ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം (2/361); ഫുല്ലാനി (പേജ് 68).

18.ദമ്മുൽ കലാമി(3/47/1)ൽ ഹറവി; അൽ ഇഹ്തിജാജു ബിശ്ശാഫിഹു(8/2)യിൽ ഖതീബ്; ഇബ്നു അസാകിർ (15/9/1); അൽമജ്മൂഇ(1/63)ൽ നവവി; ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം (2/361); ഫുല്ലാനി (പേജ് 100). രണ്ടാമത്തെ ഉദ്ധരണി അബൂനുഐമിന്റെ *ഹിൽയതുൽ ഔലിയാഅ്* (9/107); ഇബ്നു ഹിബ്ബാൻ തന്റെ *സ്വഹീഹ്* (3/284-അൽ ഇഹ്സാൻ) അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും മറ്റും സ്വഹീഹായ സനദോടുകൂടി.

19.അൽമജ്മൂഇ(1/63)ൽ നവവി; ഹാകിം, ബൈഹഖി എന്നിവരിലേക്ക് ചേർത്തുകൊണ്ട് ശഅ്റാനി (1/57); ഫുല്ലാനി (പേജ് 107). ശഅ്റാനി പറഞ്ഞു: “ഇബ്നു ഹസ്മ് പറഞ്ഞു: അതായത് അദ്ദേഹമോ മറ്റുള്ള ഇമാമുകളോ സ്വഹീഹായി കണ്ടത്”.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ശേഷമുള്ള വാക്കുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിഗമനം ശരിവെച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണ്. നവവി പറഞ്ഞതിന്റെ ചുരുക്കം ഇതാണ്: “തമീവീബിന്റെ (ബാക്കിന് പുറമെ നമസ്കാരത്തിനായുള്ള വിളി) വിഷയത്തിലും രോഗം കാരണം ഇഹ്റാമിയിൽനിന്നും ഒഴിവാകുന്ന (തഹല്ലൂൽ)തിനുള്ള നിബന്ധനകളിലും മദ്ഹബി ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്ന പ്രശസ്തമായ മറ്റുചില വിഷയങ്ങളിലും നമ്മുടെ സഹചാരികൾ ഇതനുസരിച്ചാണ് പ്രവർത്തിച്ചത്. ഹദീമിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ (ശാഫിഹുയുടെ വാക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലല്ല) ഫത്വ നൽകിയവരുടെ കൂട്ടത്തിൽപെട്ടവരാണ് അബൂയഅ്ബൂബ് അൽ ബുവൈതിയും അബൂൽ ഖാസിം അദ്ദാരികിയും. മുഹദ്ദിമീങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള നമ്മു

ടെ അനുചരന്മാരായ ഇമാം അബൂബക്കർ അൽ ബൈഹഖിയും മറ്റും ഈ സമീപനമാണ് സ്വീകരിച്ചത്. നമ്മുടെ ആദ്യകാല സഹചാരികളിൽ പലരും, അവർക്ക് ഒരു വിഷയം അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവരികയും, ആ വിഷയത്തിൽ ഒരു ഹദീഥ് ഉണ്ടാവുകയും അത് ശാഫി ഈ മദ്ഹബിന് എതിരാവുകയും ചെയ്തെങ്കിൽ, അവർ ഹദീഥ് അനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുകയും അതനുസരിച്ച് തന്നെ ഫത്വ നൽകുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുകൊണ്ട്: ‘ഹദീമുമായി യോജിച്ച് വരുന്നതേതോ, അതാണ് ശാഫിഹുയുടെ മദ്ഹബ്ബ്’.

ശൈഖ് അബൂഅംർ (ഇബ്നു സ്വലാഹ്) പറഞ്ഞു: ശാഫിഹുകളിൽ പെട്ട ആരെങ്കിലും തന്റെ മദ്ഹബിന് വിരുദ്ധമായ ഒരു ഹദീഥ് കണ്ടാൽ അവന് പൊതുവായി-അല്ലെങ്കിൽ ഈ അധ്യായത്തിൽ, അല്ലെങ്കിൽ ഈ പ്രശ്നത്തിൽ-ഇജ്തിഹാദിന്റെ നിബന്ധനകൾ പൂർത്തീകരിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം അവന്നുണ്ട്. ഇനി പൂർത്തീകരിക്കപ്പെടുന്നില്ലെങ്കിൽ ശേഷമുള്ള പരിശോധനയിൽനിന്നും ഹദീമിന് എതിർ പ്രവർത്തിക്കാൻ അവന് ബുദ്ധിമുട്ട് നേരിടുകയാണെങ്കിൽ, അങ്ങനെ എതിർ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനുള്ള ത്യാഗ്വികരമായ മറുപടി അവൻ കണ്ടെത്തുകയില്ല-അതിനാൽ, ശാഫിഹുയല്ലാത്ത സ്വതന്ത്രനായ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഇമാം അങ്ങനെ പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അവന് അത് ചെയ്യാം. ഈ വിഷയത്തിൽ അവന്റെ ഇമാമിന്റെ മദ്ഹബ്ബ് ഒഴിവാക്കുന്നതിന് അത് അവനുള്ള ന്യായമാകും’ അദ്ദേഹം (അബൂഅംർ) പറഞ്ഞ ഈ കാര്യം ശരിയാണ്. അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും അറിയുന്നവൻ”.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഇവിടെ ഇബ്നു സ്വലാഹ് സൂചിപ്പിക്കാൻ വിട്ടുപോയ ഒരു കാര്യമുണ്ട്. അത് ഇതാണ്: ഹദീമനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്ന മറ്റാരെയും അവന് കണ്ടെത്താൻ സാധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ അവൻ എന്ത് ചെയ്യണം? ഇതിനുള്ള മറുപടി തഖിയുദ്ദീൻ അസ്സുബ്കി “ഹദീഥ് സ്വഹീഹായി വന്നാൽ അതാണ് എന്റെ മദ്ഹബ്ബ് എന്ന ശാഫിഹുയുടെ മൊഴിയുടെ അർത്ഥം” എന്ന തന്റെ രചനയിൽ പറയുന്നു (വാ. 3, പേജ് 102): “ഹദീഥ് പിൻപറ്റുന്നതാണ് ഏറ്റവും ഉത്തമമായിട്ട് ഞാൻ കാണുന്നത്. ഒരാൾ സ്വയം നബി(ﷺ)യുടെ മുഖിൽ നിൽക്കുകയും നബിയിൽനിന്നും അത് കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായിട്ട് സങ്കൽപിക്കുക. അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാൻ അവന് അമാന്തിച്ച് നിൽക്കുവാൻ കഴിയുമോ? ഇല്ല, അല്ലാഹു സത്യം...ഓരോരുത്തർക്കും അവൻ മനസ്സിലാക്കിയതിനനുസൃതമായ ബാധ്യതകളുണ്ട്”.

ഈ ചർച്ചയുടെ ബാക്കിയും അത് പരിശോധിച്ച് ഉറപ്പ് വരുത്തിയതും *ഇഅ്ലാമുൽ മുവഖി* *ഈനി* (2/302, 370)ൽ കാണാം. അതുപോലെ ഫുല്ലാനിയുടെ ഗ്രന്ഥത്തിലും കാണാം. അതിന്റെ പേര്: *ഈഖാളുൽ ഹിമം ഉലിൽ അബ്സാർ, ലിൽ ഇഖ്തിദാഅ് ബി സയ്യിദിൽ മുഹാജിരിന വൽഅൻസാർ, വതഹ്റീറുഹും* ‘അനിൽ ഇഖ്തിദാഅ് അൾശാഇ ഫിൽ ചുറാവൽ അംസാർ, മിൽ തഖ്ലീദിൽ മദാഹിബ് മഅൽ ഹമീയുതി വൽ അസബിയുതി ബയ്ന ഫുഖഹാഇൽ അഅ്സാർ (ഉൾക്കാഴ്ചയുള്ള മനസ്സുകളോട് ഒരുണർത്തൽ. മുഹാജിറുകളുടെയും അൻസാറുകളുടെയും നേതാവിനെ പിന്തുടരുന്നതിന് വേണ്ടി ദുരഭിമാനത്തോടെയും പക്ഷപാതിത്തത്തോടെയും മദ്ഹബുകളെ തഖ്ലീദ് ചെയ്യുന്നതിൽനിന്നും ഗ്രാമങ്ങളിലും പട്ടണങ്ങളിലും ആധുനിക കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ പ്രചരിച്ചിട്ടുള്ള ബിദ്അത്തുകളിൽനിന്നുമുള്ള താക്കീത്). ഇത് ഈ വിഷയത്തിലുള്ള അമൂല്യമായ ഒരു കൃതിയാണ്. സത്യം ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന എല്ലാവരും ചിന്തിച്ച് മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് വേണ്ടി അത് പഠിച്ചിരിക്കൽ നിർബന്ധമാണ്.

5) “ഹദീഥിനെ കുറിച്ചും നിവേദകരെ കുറിച്ചും നിങ്ങൾ⁽²⁰⁾ എന്നേക്കാൾ അറിവുള്ളവരാണ്; അതിനാൽ ഹദീഥ് സ്വഹീഹാണെന്ന് കണ്ടാൽ -അത് കൃപയിൽ നിന്നായാലും, ബസറയിൽ നിന്നായാലും ശാമിൽനിന്നായാലും എവിടെ നിന്നായാലും ശരി-നിങ്ങളെന്നെ അറിയിക്കുക. എന്തെന്നാൽ, (ഹദീഥ്) സ്വഹീഹാണെങ്കിൽ, എനിക്കതിലേക്ക് മടങ്ങാമല്ലോ”.

6) “ഏത് വിഷയത്തിലും ഞാൻ പറഞ്ഞതിന് വിരുദ്ധമായി ഹദീഥിന്റെ ആളുകൾ റസൂലി(ﷺ)ൽനിന്നുള്ള വർത്തമാനം സ്വഹീഹായി ഗണിച്ചാൽ, എന്റെ ജീവിത കാലത്തായാലും, മരണശേഷമായാലും ഞാനതിൽ നിന്നും മടങ്ങുന്നു”⁽²¹⁾

7) “ഞാനൊരു കാര്യം പറഞ്ഞതായി നിങ്ങൾ കാണുകയും, അതിനെതിരായി നബി(ﷺ)യിൽനിന്ന് സ്വഹീഹായി വരികയും ചെയ്താൽ, എന്റെ ബുദ്ധി നീങ്ങിപ്പോയതാണെന്ന് നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുക”⁽²²⁾

20. ഇമാം അഹ്മദ് മുബ്നു ഹമ്പലി(رحمته)നെയാണ് ഇവിടെ അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്നത്. ഇബ്നു അബിഹാതിം ആദാബുശ്ശാഫിഇ (പേജ് 94-95)യിലും, ഇഹ് തജാജ് ബിശ്ശാഫിഇ (8/1)യിലും, അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുതന്നെ ഇബ്നു അസാകിറും (1591), അൽ ഇൻതിഖാഇ (പേജ് 75)ൽ ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർറും, മനാഖിബ് അൽ ഇമാം അഹ്മദ് (പേജ് 499)ൽ ഇബ്നുൽ ജൗസിയും; അൽ ഹറവി (2/47/2) മുന്ന് പരമ്പരകളിലൂടെ അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അഹ്മദ് ഇബ്നു ഹമ്പൽ തന്റെ പിതാവിൽനിന്നും ശാഫിഇ പറഞ്ഞതായിട്ട്... റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തത്. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുള്ളത് സ്വഹീഹാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹത്തിലേക്ക് ചേർത്തുകൊണ്ട് ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം അൽ ഇഅ്ലാമി(2/325)ൽ പറഞ്ഞത്. അൽ ഫുല്ലാനി ഹുഖാഇ (പേജ് 152)ലും. ശേഷം അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “ബൈഹഖി പറഞ്ഞു: അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം- അതായത് ശാഫിഇ- ധാരാളം ഹദീഥുകൾ സ്വീകരിച്ചു. കാരണം അദ്ദേഹം ഹിജാസുകാരിൽനിന്നും, സിറിയക്കാരിൽനിന്നും യമനികളിൽനിന്നും ഇറാഖികളിൽനിന്നും വിജ്ഞാനം ശേഖരിച്ചിരുന്നു. അതിനാൽ, സ്വഹീഹായി കണ്ടതെല്ലാം അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചു- ഏതെങ്കിലും ഒരു ഭാഗത്തേക്ക് ചായുകയോ, തന്റെ നാട്ടിലുള്ള ജനങ്ങളുടെ മദ്ഹബിലേക്ക് നോക്കുകയോ ചെയ്യാതെ സത്യമാണെന്ന് കാണുന്നത് എവിടെ നിന്നായാലും സ്വീകരിക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പുള്ള ചിലരാകട്ടെ അവർ അവരുടെ നാട്ടിലെ ജനങ്ങളുടെ മദ്ഹബിൽ കാണുന്നതിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങിക്കൂടി. അതിനെതിരെയുള്ളതിന്റെ പ്രാമാണികത പരിശോധിക്കാൻ അവർ തയ്യാറായില്ല. അല്ലാഹു നമുക്കും അവർക്കും പൊറുത്ത് തരട്ടെ”.

21. അബൂനുഐം ഹിര്യ(9/107)യിൽ; അൽ ഹറവി (47/1), ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം ഇഅ്ലാമുൽ മുവഖ്ഖിഇനി(2/363)ൽ; അൽഫുല്ലാനി (പേജ് 104).

22. ഇബ്നു അബിഹാതിം ആദാബുശ്ശാഫിഇ (പേജ് 93)യിൽ; അബൂൽ ഖാസി മുസ്തമർഖൻദി അൽ അമാലീയിൽ അബൂ ഹഫ്സൽ മുഅദുബ് (234/1) അതിൽ നിന്നും തെരഞ്ഞെടുത്തവയിൽ ഉള്ളതുപോലെ; അബൂനുഐം ഹിര്യ(9106)യിൽ

8) “ഞാൻ പറയുന്നവ; എന്റെ വാക്കുകൾക്ക് എതിരായി നബി(ﷺ)യിൽനിന്നും സ്വഹീഹായി വന്നാൽ, നബിയുടെ ഹദീഥിനാണ് മുൻഗണന. അപ്പോൾ നിങ്ങൾ എന്നെ തഖ്ലീദ് ചെയ്യരുത്”⁽²³⁾

9) “പ്രവാചകനി(ﷺ)ൽനിന്നും വന്ന എല്ലാ വചനങ്ങളും-അതാണ് എന്റെ വാക്ക്. എന്നിൽനിന്നും നിങ്ങളുടേ കേട്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും”⁽²⁴⁾

IV അഹ്മദ് മുബ്നു ഹമ്പൽ (رحمته)

ഇമാം അഹ്മദ് അകട്ടെ-സുന്നത്ത് ശേഖരിക്കുന്നതിലും അത് മുറുകെ പിടിക്കുന്നതിലും ഇമാമുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും മുൻപന്തിയിൽ നിൽക്കുന്നയാളാണ്. എത്രത്തോളമെന്നാൽ, “അനുമാനങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പുസ്തകങ്ങൾ രചിക്കുന്നത് അദ്ദേഹം വെറുത്തിരുന്നു.”⁽²⁵⁾ അതിനാൽ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

1) “നിങ്ങൾ എന്നെ തഖ്ലീദ് ചെയ്യരുത്. അതുപോലെതന്നെ മാലികിനെയോ ശാഫിഇയെയോ, ഔസാഇയെയോ, മൗരിയെയോ (തഖ്ലീദ് ചെയ്യരുത്). അവർ എവിടെനിന്നും എടുത്തുവോ അവിടെനിന്ന് തന്നെ നിങ്ങളും എടുക്കുക”⁽²⁶⁾

മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: “ദീനന്റെ കാര്യത്തിൽ ഇവരിൽ ആരെയും നീ തഖ്ലീദ് ചെയ്യരുത്. നബി(ﷺ)യിൽനിന്നും അവിടത്തെ അനുചരന്മാരിൽനിന്നും എന്തൊന്ന് വന്നുകിട്ടിയോ, അത് നിങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചുകൊള്ളുക. പിന്നെ താബികൾ. അതിനുശേഷം ഒരൂവന് തെരഞ്ഞെടുക്കാൻ സാധ്യതയുണ്ട്”.

ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “പിൻപറ്റുക (ഇത്തിബാഅ്) എന്ന് പറഞ്ഞാൽ അത് നബി(ﷺ)യിൽനിന്നും സ്വഹാബികളിൽനിന്നും വന്നുചേർന്നത് പിൻപറ്റലാണ്. പിന്നീട്, താബികൾക്ക് ശേഷം അവന് തെരഞ്ഞെടുക്കാം”⁽²⁷⁾

2) “ഔസാഇയുടെ അഭിപ്രായം, മാലികിന്റെ അഭിപ്രായം, അബൂ ഹനീഫയുടെ അഭിപ്രായം-അവയെല്ലാം (വെറും) അഭിപ്രായങ്ങളാ

ൽ; ഇബ്നു അസാകിർ (15/10/1) സ്വഹീഹായ സന്ദോഷ് കൂടി.

23. ഇബ്നു അബി ഹാതിം (പേജ് 93); അബൂനുഐം ഇബ്നു അസാകിറും (159/2) സ്വഹീഹായ സന്ദോഷ് കൂടി.

24. ഇബ്നു അബി ഹാതിം (പേജ് 93-94).

25. ഇബ്നുൽ ജൗസി അൽ മനാഖിബി(പേജ് 192)ൽ

26. അൽ ഫുല്ലാനി (113); ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം ഇഅ്ലാമി(2/302)ൽ

27. അബൂദാവൂദ് മസാഇൽ അൽ ഇമാം അഹ്മദ് (പേജ് 276, 277)ൽ.

ണ്. എന്റെയടുക്കൽ അവയെല്ലാം സമമാണ്. തെളിവ് (പ്രവാചകന്റെയും സ്വഹാബികളുടെയും) ഉദ്ധരണികളിലാണ്”⁽²⁸⁾

3) “റസൂലി(ﷺ)ന്റെ വചനങ്ങളെ തള്ളിക്കളയുന്നവൻ നാശത്തിന്റെ വക്കിലാണ്”⁽²⁹⁾

ഇവയെല്ലാം, ഹദീഥ് മുറുകെ പിടിക്കാൻ കൽപിച്ച് കൊണ്ടും വ്യക്തമായ തെളിവ് കൂടാതെ തങ്ങളുടെ വാക്കുകൾ തഖ്ലീദ് ചെയ്യുന്നതിനെ വിലക്കിക്കൊണ്ടുമുള്ള ഇമാമുകളുടെ വചനങ്ങളാണ്. കൂടുതൽ തർക്കങ്ങളും വ്യാഖ്യാനങ്ങളും ആവശ്യമില്ലാത്തവിധം അവ വ്യക്തവും സുതാര്യവുമാണ്.

അതിനാൽ, ഇമാമുകളുടെ ചില വാക്കുകൾക്ക് എതിരാണെങ്കിലും കൂടി, സ്മിരപ്പെട്ട സുന്നത്തുകളെ ആരെങ്കിലും മുറുകെ പിടിച്ചാൽ, അവൻ സ്വന്തം മദ്ഹബിന് വിപരീതം പ്രവർത്തിച്ചവനോ, അവരുടെ മാർഗത്തിൽനിന്നും വ്യതിചലിച്ചവനോ ആവുകയില്ല. അവൻ അവരെ പൂർണ്ണമായി പിൻപറ്റുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. ഒരിക്കലും പൊട്ടിപ്പോകാത്ത ബലമുള്ള ഒരു കയറിൽ പിടിച്ചിട്ടുള്ളവനാകുന്നു അവൻ. എന്നാൽ, അവരുടെ വാക്കുകൾക്ക് എതിരാണ് എന്ന കാരണത്താൽ സ്മിരപ്പെട്ട സുന്നത്തുകളെ ഒഴിവാക്കുന്നവന്റെ സ്മിതി അപ്രകാരമല്ല. അവൻ അവരോട് അനുസരണക്കേട് കാണിക്കുകയും മുകളിൽ പറഞ്ഞ അവരുടെ വാക്കുകൾക്ക് എതിർ പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തവനാണ്.

അല്ലാഹു പറയുന്നു: “ഇല്ല, നിന്റെ രക്ഷിതാവിനെത്തന്നെയാണു സത്യം; അവർക്കിടയിൽ ഭിന്നതയുണ്ടായ കാര്യത്തിൽ അവർ നിന്നെ വിധികർത്താവാക്കുകയും, നീ വിധി കൽപിച്ചതിനെപ്പറ്റി പിന്നീടവരുടെ മനസ്സുകളിൽ ഒരു വിഷമവും തോന്നാതിരിക്കുകയും അത് പൂർണ്ണമായി സമ്മതിച്ച് അനുസരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത് വരെ അവർ വിശ്വാസികളാവുകയില്ല.”⁽³⁰⁾

അവൻ പറഞ്ഞു: “ആകയാൽ അവിടുത്തെ കൽപനയ്ക്ക് എതിർ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ തങ്ങൾക്ക് വല്ല ആപത്തും വന്നു ഭവിക്കുകയോ, വേദനയേറിയ ശിക്ഷ ബാധിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നത് സൂക്ഷിച്ചു

28. ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർർ ജാമിഅ് ബയാനുൽ ഇൽമി(2/ 149)ൽ.

29. ഇബ്നുൽ ജൗസി (പേജ് 182).

30. സൂറ: നിസാഅ് 4:65

കൊള്ളട്ടെ.”⁽³¹⁾

ഹാഫിദ് ഇബ്നു റജബ് (رحمہ اللہ) പറഞ്ഞു: “അതിനാൽ, റസൂലി(ﷺ)ന്റെ കൽപന ലഭിക്കുകയോ, അത് അറിയുകയോ ചെയ്തവന്, അത് സമൂഹത്തിന് വിശദീകരിച്ച് കൊടുക്കലും, ആത്മാർത്ഥമായി അവരെ ഉപദേശിക്കലും അവിടുത്തെ കൽപന പിൻപറ്റാൻ ആജ്ഞാപിക്കലും നിർബന്ധമാണ്. അത് സമൂഹത്തിലെ മഹത്വ്യക്തിയുടെ അഭിപ്രായത്തിനെതിരായാലും ശരി. കാരണം, ഏതെങ്കിലും വിഷയത്തിൽ പ്രവാചക കൽപനക്ക് എതിരായി തെറ്റായ ഒരഭിപ്രായം വല്ല മഹത്വ്യക്തിയും വെച്ചുപുലർത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതിനേക്കാളെല്ലാം ആദരിക്കാനും പിൻപറ്റാനും അർഹതയുള്ളത് റസൂലി(ﷺ)ന്റെ കൽപനതന്നെയാണ്. അതുകൊണ്ടാണ്, സ്വഹാബികളും അവർക്ക് ശേഷമുള്ളവരും പ്രാമാണിക നബിചര്യക്കെതിരായിട്ടുള്ളവരെ ഖണ്ഡിച്ചത്. ചിലപ്പോൾ അവരുടെ ഖണ്ഡനം പരുഷമാകും.⁽³²⁾ ഇത് ആ വ്യക്തിയോടുള്ള വിദ്വേഷം കൊണ്ടല്ല, മറിച്ച് അവരുടെ മനസ്സിൽ അവരോട് സ്നേഹവും ബഹുമാനവുമുണ്ട്. എന്നാൽ അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരെ (ﷺ)യാണ് അവർ ഏറ്റവും അധികം സ്നേഹിക്കുന്നത്. സർവ്വ സൂഷ്ടിയുടെ കൽപനക്കും ഉപരിയായി അവിടുത്തെ കൽപനയെ അവർ ഗണിച്ചിരുന്നു. അതിനാൽ, റസൂലിന്റെ കൽപനയും മറ്റുള്ളവരുടെ കൽപനയും പരസ്പരം വൈരുദ്ധ്യമുള്ളതായാൽ, റസൂലിന്റെ കൽപനക്ക് മുൻതൂക്കം നൽകുകയും അത് പിൻപറ്റുകയും വേണം. ഇതൊന്നും എതിർത്തുനിന്ന വ്യക്തിയെ ആദരിക്കുന്നതിന് അവർക്ക് തടസ്സമായില്ല. കാരണം, അതെല്ലാം അവർക്ക് പൊറുത്തു

31. സൂറ: നൂർ: 24:63.

32. ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: “എത്രത്തോളമെന്നാൽ അവരുടെ പിതാക്കളോടും പണ്ഡിതന്മാരോടും എതിരായിരുന്നാൽ പോലും. ത്വഹാവി ശർഹ് മആനിൽ ആമാറി(1/372)ലും, അബൂയഅ്ല തന്റെ മുസ്നദി(3/1317)ലും നല്ല സന്ദേഹം കൂടി. സാലിം ഇബ്നു അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ഉമർ പറഞ്ഞതായി ഉദ്ധരിക്കുന്നു: “ഞാൻ ഒരിക്കൽ ഇബ്നു ഉമറിനോടൊപ്പം പള്ളിയിൽ ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ സിറിയക്കാരനായ ഒരാൾ വന്നിട്ട് ഉംറ ഹജ്ജിലേക്ക് ‘തമത്തുഅ്’ ചെയ്യുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ ഇബ്നു ഉമർ പറഞ്ഞു: ‘വളരെ നല്ലത് തന്നെ’. അയാൾ ചോദിച്ചു: ‘എന്നാൽ നിങ്ങളുടെ പിതാവ് അതിനെ വിലക്കിയിരുന്നില്ലോ?’ അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘നിനക്ക് നാശം!’ റസൂൽ (ﷺ) പ്രവർത്തിക്കുകയും കൽപിക്കുകയും ചെയ്ത ഒരു കാര്യം എന്റെ പിതാവ് വിലക്കിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ താങ്കൾ എന്റെ പിതാവിന്റെ വാക്കാനോ സീകരിക്കുക, അതല്ല റസൂലി(ﷺ)ന്റെ കൽപനയോ! അയാൾ പറഞ്ഞു: റസൂലി(ﷺ)ന്റെ കൽപന! അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘എന്നാൽ, നീ എന്റെ മുമ്പിൽ

കിട്ടുമെന്ന് അവർക്കറിയാമായിരുന്നു.⁽³³⁾ എന്നാൽ, ആ പൊറുത്തു കൊടുക്കപ്പെട്ട, എതിർത്തുനിന്ന വ്യക്തി, റസൂലി(ﷺ)ന്റെ കൽപന അവർക്കെതിരാണെന്ന് വ്യക്തമായാൽ, തങ്ങളുടെ കൽപനകളെ എതിർക്കുന്നത് അവർ വെറുത്തിരുന്നില്ല⁽³⁴⁾.

ഞാൻ പറയുന്നു: മുൻ കഴിഞ്ഞതുപോലെ അവരെ പിന്തുടർന്ന വരോട് അവർ അത് കൽപിച്ച സ്ഥിതിക്ക് അതെങ്ങനെ അവർ വെറുക്കും? മാത്രമല്ല, പ്രവാചകചര്യക്ക് എതിരായ അവരുടെ വാക്കുകൾ അവഗണിക്കാനും അവർ കൽപിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇമാം ശാഫിഹുയാകട്ടെ, സ്വഹീഹായ നബിചര്യക്ക് എതിരായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായം പറഞ്ഞത് എങ്കിൽകൂടി അദ്ദേഹത്തെ അതിലേക്ക് ചേർത്ത് പറയാൻ സ്വന്തം അനുചരന്മാരോട് കൽപിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ, സൂക്ഷ്മജ്ഞാനിയായ ഇബ്നു ദഖീഖുൽ ഹുദൈരി⁽³⁵⁾ വലിയൊരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ നാല് ഇമാമുകളിൽ നിന്നുള്ള സ്വഹീഹായ

നിന്നും മാറിപ്പോവുക! അഹ്മദും (നം 5700) ഇതുപോലെ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. തിർമിദി (2/82) സ്വഹീഹാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചു. ഇബ്നു അസാകിർ (7/51/1) ഇബ്നു അബീ ദിഅ്ബിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “റബീഅത്തുബ്നു അബീ അബ്ദുറഹ്മാന്റെ അഭിപ്രായമനുസരിച്ച് സഅദ് ഇബ്നു ഇബ്രാഹിം (അതായത്, അബ്ദുറഹ്മാനുബ്നു ഓഫിന്റെ പുത്രൻ) ഒരു മനുഷ്യനെതിരെ വിധിച്ചു. ആ വിധിച്ചത് റസൂലി(ﷺ)ന്റെ വിധിക്കെതിരാണെന്ന് ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു. അപ്പോൾ സഅദ് റബീഅയോട് പറഞ്ഞു: ‘ഇത് ഇബ്നു അബീ ദിഅ്ബാണ്. അദ്ദേഹത്തെ ഞാൻ വിശ്വസനീയനായി കാണുന്നു. അദ്ദേഹം ഞാൻ വിധിച്ചതിനെതിരായി റസൂലി(ﷺ)ൽനിന്നും ഉദ്ധരിച്ചു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തോട് റബീഅ പറഞ്ഞു: ‘താങ്കൾ പരിശ്രമിച്ചു. താങ്കൾ വിധി പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്തു’. സഅദ് പറഞ്ഞു: ‘ആശ്ചര്യംതന്നെ! ഞാൻ സഅദിന്റെ വിധി നടപ്പിലാക്കുകയും റസൂലി(ﷺ)ന്റെ വിധി നടപ്പിലാക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുകയോ! ഇല്ല, ഞാതിതാ സഅദിന്റെ മാതൃപുത്രനായ സഅദിന്റെ വിധി റദ്ദാക്കുകയും റസൂലി(ﷺ)ന്റെ വിധി നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെ സഅദ് വിധി പുസ്തകം കൊണ്ടുവരാൻ ആവശ്യപ്പെടുകയും അത് കീറിക്കളയുകയും ചെയ്തു. ശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്മേൽ പുതിയ വിധി നൽകി”.

33. ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹം പ്രതിഫലാർഹനാണ്. നബി(ﷺ)യുടെ വാക്കുകൾ അതാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്: “ഒരു വിധി കർത്താവ് അവന്റെ പരിശ്രമത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു വിധി നൽകുകയും, അത് ശരിയാവുകയും ചെയ്താൽ, അവൻ രണ്ട് പ്രതിഫലമുണ്ട്. ഇനി അവന്റെ പരിശ്രമത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിധി നൽകുകയും അത് തെറ്റാവുകയും ചെയ്താൽ, അവൻ ഒരു പ്രതിഫലമുണ്ട്”. (ബുഖാരിയും മുസ്ലിമും മറ്റും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തത്).
34. ഈമാളുൽ ഹുമമി(പേജ് 93)ന്റെ കുറിപ്പിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയത്.

ഹദീഥുകൾക്ക് വിരുദ്ധമായ ഒന്നോ അതിലധികമോ മദ്ഹബുകൾ, വിഷയങ്ങളായി ശേഖരിച്ചപ്പോൾ, അതിന്റെ ആദ്യത്തിൽ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:

“ഈ വിഷയങ്ങൾ മുജ്തഹിദുകളായ ഇമാമുകളിലേക്ക് ചേർത്ത് പറയുന്നത് നിഷിദ്ധമാണ്. അവരെ പിൻപറ്റുന്ന ഫുഖഹാക്കൾ ഇത് അറിഞ്ഞിരിക്കൽ നിർബന്ധമാണ്. എന്തെന്നാൽ, അവരിലേക്ക് ചേർത്ത് പറയാതിരിക്കാനും അങ്ങനെ അവരുടെമേൽ കളവ് ആരോപിക്കാതിരിക്കാൻ വേണ്ടിയുമാണത്”⁽³⁵⁾

നബിചര്യ പിൻപറ്റിക്കൊണ്ട് അനുയായികൾ സ്വന്തം ഇമാമുകളുടെ ചില മൊഴികളെ ഒഴിവാക്കുന്നു.

മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളെല്ലാംകൊണ്ട്, ഇമാമുകളുടെ അനുയായികൾ, “പൂർവ്വികന്മാരിൽ നിന്നും ഒരു വിഭാഗവും, പിൻക്കാലക്കാരിൽനിന്ന് കുറച്ച് പേരും”⁽³⁶⁾ തങ്ങളുടെ ഇമാമുകളുടെ വാക്കുകളെല്ലാം സ്വീകരിക്കുകയില്ല. സുന്നത്തിനെതിരാണെന്ന് വ്യക്തമായപ്പോൾ അതിൽ (ഇമാമുകളുടെ വാക്കിൽ)നിന്നും ധാരാളം അവർ ഒഴിവാക്കിയിട്ടുണ്ട്. രണ്ട് ഇമാമുകളായ മുഹമ്മദ് ഇബ്നുൽ ഹസൻ, അബൂയൂസൂഫ് (റഹി) എന്നിവർ പോലും തങ്ങളുടെ ശൈഖ് ആയ അബൂഹനീഫയുമായി “ഏകദേശം മുന്നിലൊന്ന് അഭിപ്രായങ്ങളിൽ”⁽³⁷⁾ ഭിന്ന നിലപാട് സ്വീകരിച്ചതായി മസ്അലകളിലുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നും വ്യക്തമാകുന്നു. അതുപോലെതന്നെയാണ് ഇമാമുൽ മുസ്നി⁽³⁸⁾ യെക്കുറിച്ചും, ഇമാം ശാഫിയുടെയും മറ്റു ഇമാമുകളുടെയും അനുയായികളെക്കുറിച്ചും പറയപ്പെടുന്നത്. അത്തരം ഉദാഹരണങ്ങൾ നാം വിവരിക്കാൻ പോയാൽ, നമ്മുടെ ചർച്ച ദീർഘിച്ചുപോവുകയും നാം ഈ ചർച്ചകൊണ്ടുദ്ദേശിച്ച കാര്യത്തിൽനിന്നും വ്യതിചലിക്കുകയും ചെയ്യും. അതിനാൽ നമുക്ക് രണ്ട് ഉദാഹരണങ്ങൾ മാത്രമായി ചുരുക്കാം:

35. ഫുല്ലാനി (പേജ് 99)
36. സുറ: വാഖിഅ: 56:13-14
37. ഇബ്നു ആബിദീൻ ഹാശിയ(1/62)യിൽ; ലക്നവി അന്നാഫിഇൽ കബീറി (പേജ് 93)ൽ ഗസാലിലിലേക്ക് ചേർത്ത് പറഞ്ഞു.
38. ശാഫിഹു ഫിഖ്ഹിന്റെ സംഗ്രഹ (ഇമാം ശാഫിയുടെ അത് ഉമ്മിന്റെ മാർജിനിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്) ത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ അദ്ദേഹം തന്നെ പറയുന്നു: “ഈ ഗ്രന്ഥം മുഹമ്മദ് ഇബ്നു ഇദ്റിസുശ്ശാഫിഹു(റ)യുടെ വിജ്ഞാനത്തിൽ നിന്നും സംസാരത്തിന്റെ ആശയങ്ങളിൽനിന്നും സംഗ്രഹിച്ചതാണ്. ആവശ്യമു

1) ഇമാം മുഹമ്മദ് തന്റെ മുവത്ത്⁽³⁹⁾ യിൽ പറഞ്ഞു: “മുഹമ്മദ് പറഞ്ഞു: അബൂഹനീഫ(റഹ)യാകട്ടെ, മഴക്ക് വേണ്ടി ഒരു നമസ്കാരമുള്ളതായി അംഗീകരിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നാൽ നമ്മുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, ഇമാം ജനങ്ങളെയുമായി രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുകയും ശേഷം പ്രാർത്ഥിക്കുകയും തന്റെ മേൽവസ്ത്രം മാറ്റിമറിക്കുകയും വേണം....”

2) ഇതാ, ഇമാം മുഹമ്മദ്⁽⁴⁰⁾ന്റെ അനുയായികളിലുള്ള ഒരാളും ഇമാം അബൂയൂസൂഫിന്റെ ഏറ്റവും അടുത്ത അനുചരനുമായ ഇസാ മുബ്നു യൂസുഫ് ബൽഖീ⁽⁴¹⁾. “അദ്ദേഹം ധാരാളം വിഷയങ്ങളിൽ ഇമാം അബൂഹനീഫയുടെ മൊഴികൾക്കെതിരായി വിധി (ഫത്വ) നൽകുമായിരുന്നു. കാരണം അദ്ദേഹത്തിന് തെളിവ് ലഭിച്ചിട്ടില്ല. അതല്ലാത്ത മറ്റൊരു തെളിവ് വ്യക്തമായാൽ, അതനുസരിച്ച് അദ്ദേഹം വിധി നൽകും.”⁽⁴²⁾ അക്കാരണത്താൽ, “റൂകൂഇലേക്ക് പോകുമ്പോഴും അതിൽനിന്ന് ഉയരുന്നോഴും, അദ്ദേഹം തന്റെ കൈകൾ ഉയർത്തുമായിരുന്നു.”⁽⁴³⁾ ഇത് നബി(ﷺ)യിൽനിന്നുള്ള മുതവാതിറായ സുന്നത്താണ്. തന്റെ മുമ്പ് ഇമാമുകൾ (അതായത് അബൂഹനീഫ, അബൂയൂസൂഫ്, മുഹമ്മദ്) അതിന് വിപരീതമായിട്ടാണ് പറഞ്ഞതെങ്കിലും കൂടി, അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന് തടസ്സമായിട്ടില്ല. നാല് ഇമാമുകളുടെയും മറ്റും സാക്ഷ്യങ്ങളിൽ കണ്ടതുപോലെ,

ഉളവർക്ക് അത് മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയും, അതോടൊപ്പം അദ്ദേഹത്തെയും മറ്റുള്ളവരെയും തഖ്ലീദ് ചെയ്യുന്നതിലുള്ള വിലക്കും മനസ്സിലാക്കുവാൻ വേണ്ടി. അങ്ങനെ ഒരു വ്യക്തിക്ക് തന്റെ ദീനിനെ ശ്രദ്ധയോടെ നോക്കുവാനും സ്വന്തമായി സൂക്ഷ്മത പാലിക്കാനും സാധിക്കും”.

39. ഇതിൽ ഇരുപതോളം വിഷയങ്ങളിൽ തന്റെ ഇമാമിന് വിരുദ്ധമായ സമീപനങ്ങൾ കൈക്കൊള്ളുന്നുണ്ട് (നമ്പർ 42, 44, 103, 120, 158, 169, 172, 173, 228, 230, 240, 244, 274, 275, 284, 314, 331, 338, 355, 356). *തൽഖ്ലീദ് മുജ്ജിദ് അലാ മുവത്ത് മുഹമ്മദ്*(മുഹമ്മദിന്റെ മുവത്ത്യിലെ പ്രധാന കുറിപ്പുകൾ)ൽനിന്ന്.

40. അവരിൽ അദ്ദേഹത്തെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് ഇബ്നു ആബിദീൻ *അൽഹാശിയ*(1/74)യിലും *റസ്മുൽ മുഹ്തി*(1/17)യിലും ഉദ്ധരിച്ചു. ഖുറശി *അൽജവാഹിർ അൽ മളിയതു ഹീ തബഖാതിൽ ഹനഫിയ* (പേജ് 347)യിൽ അദ്ദേഹത്തെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു: “അദ്ദേഹം ഹദീഥിന്റെ ആളുകളിൽ വിശ്വസ്തനായിരുന്നു. അദ്ദേഹവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരനും അക്കാലഘട്ടത്തിലുള്ള ബൽഖിലെ ശൈഖുമാരായിരുന്നു”.

41. *അൽഫവാഇദ് മുബ്തവ്വയ് ഹീ തറജിമിൽ ഹനഫിയ*(പേജ് 116).

42. *അൽബഹർ അർറാഇഖ്* (6/93); *റസ്മുൽ മുഹ്തി* (1/28).

43. *അൽഫവാഇദ്*. (പേജ് 116). ശേഷം അനുബന്ധമായി വളരെ പ്രയോജനകരമായ ഒരു കുറിപ്പ് കൂടി ചേർത്തു: “ഞാൻ പറഞ്ഞു: ഇതിൽനിന്നും അബൂഹനീഫ

ഈ നിലപാടിൽ നിലകൊള്ളൽ ഓരോ മുസ്ലിമിന്റെയും ബാധ്യതയാണ്.

ഇതുവരെ പറഞ്ഞതിന്റെ രത്നച്ചുരുക്കം ഇതാണ്: ഈ പുസ്തകത്തിലെ ആശയങ്ങളെ ആക്ഷേപിക്കാനും മദ്ഹബിന് എതിരായൊന്നെങ്കിലും കാരണത്താൽ, ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള പ്രവാചകന്റെ സുന്നത്തുകൾ തള്ളിക്കളയാനും ഇമാമുകളെ (അന്ധമായി) പിൻപറ്റുന്നവരിൽനിന്നുള്ള ആരും മത്സരിച്ചോടിവരില്ലെന്ന് ഞാൻ ആത്മാർത്ഥമായി ആഗ്രഹിക്കുന്നു. പകരം നാം മുസ്ലിം വിവരിച്ചപോലെ സുന്നത്തിനനുസൃതമായി പ്രവർത്തിക്കേണ്ട ബാധ്യതയെക്കുറിച്ചും സ്വന്തം വാക്കുകൾ സുന്നത്തിനെതിരായാൽ അതുപേക്ഷിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചുമുള്ള ഇമാമുകളുടെ ആഹ്വാനം അവർ ചെവിക്കൊള്ളുമെന്ന് ഞാൻ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. ഈ ആശയങ്ങളെ ആക്ഷേപിക്കുകയെന്നാൽ, അവൻ പിന്തുടരുന്ന ഇമാമിനെ ആക്ഷേപിക്കലാണ് എന്നറിഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. അത് ഏത് ഇമാമായിരുന്നാലും ശരി. കാരണം, നാം ഈ ആശയം സ്വീകരിച്ചത്-മുസ്ലിം വിശദീകരിച്ചതുപോലെ- അവരിൽനിന്നാണ്. അതിനാൽ, ഈ മാർഗത്തിൽ അവരെ പിൻപറ്റുന്നതിൽ

യിൽനിന്നുള്ള മക്ഹുലിന്റെ റിപ്പോർട്ടിന്റെ ഫലശൂന്യത വ്യക്തമാകുന്നു: ‘നമസ്കാരത്തിൽ കൈകളുയർത്തിയവന്റെ നമസ്കാരം കൃത്യത്തിലായി’ (എന്ന റിപ്പോർട്ട്). ഇത് മുഖേനയാണ് ഇത്ഖാനിലെ ഗുമസ്തനായ അമീർ വഞ്ചിതനായത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്രത്തിൽ അത് വിവരിക്കുന്നുണ്ട്. അബൂയൂസൂഫിന്റെ അനുചരനായ ഇസാമുബ്നു യൂസുഫ് കൈകളുയർത്തുമായിരുന്നു. മുകളിൽ ഉദ്ധരിച്ചതിന് വല്ല അടിസ്ഥാനവുമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അബൂയൂസൂഫും ഇസാമും അതറിയുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ഒരു ഹനഫി, ഒരു വിഷയത്തിൽ തന്റെ ഇമാമിന്റെ മദ്ഹബിന് വിരുദ്ധമായി ശക്തമായ തെളിവുള്ളതിനാൽ ആ മദ്ഹബ് അവഗണിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവൻ അദ്ദേഹത്തെ പിൻപറ്റുന്നവരുടെ കണ്ണിയിൽനിന്നും പുറത്ത് പോവുകയില്ല. എന്നാൽ, ബാഹ്യമായി തഖ്ലീദ് ഉപേക്ഷിക്കുകയാണെങ്കിലും യഥാർത്ഥ തഖ്ലീദ് തന്നെയാണിത്. ഇതാണ് മനസ്സിലാകുന്നത്. കൈയുയർത്തുന്നത് ഒഴിവാക്കിയ അബൂഹനീഫയുടെ മദ്ഹബിനെ ഉപേക്ഷിച്ച ഇസാമുബ്നു യൂസൂഫിനെ ഹനഫികളിൽ തന്നെ എണ്ണുന്നത് നിങ്ങൾ കാണുന്നില്ലേ? അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: നമ്മുടെ കാലഘട്ടത്തിലെ അജ്ഞതയിൽനിന്നും ഞാൻ അല്ലാഹുവിനോട് ആവലാതി ബോധിപ്പിക്കുന്നു: ശക്തമായ തെളിവുള്ളതിനാൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു വിഷയത്തിൽ ഒരാൾ തന്റെ ഇമാമിനെ തഖ്ലീദ് ചെയ്യുന്നത് ഒഴിവാക്കിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവർ അവനെ ആക്ഷേപിക്കുകയും ഇമാമിനെ പിൻപറ്റുന്നവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ നിന്നും അവനെ പിറന്തള്ളുകയും ചെയ്യുന്നു!! ഇപ്രകാരം ചെയ്യുന്നത് സാധാരണക്കാരാണെങ്കിൽ അതിൽ അത്ഭുതപ്പെടാനില്ല. എന്നാൽ ജ്ഞാനികളായി ചമയുകയും കാലികളെ പോലെ അവരോടൊപ്പം നടക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരിൽ നിന്നും ഇതുണ്ടാകുന്നതാണ് ഏറെ ആശ്ചര്യം!”

നിന്നും ആർ തിരിഞ്ഞ് കളഞ്ഞുവോ, അവൻ വലിയ അപകടത്തിലാണ്. കാരണം, അത് സുന്നത്തിൽനിന്ന് തന്നെ തിരിഞ്ഞുകളയലാണ്. അഭിപ്രായ ഭിന്നതയുടെ സന്ദർഭത്തിൽ, അതിലേക്ക് (സുന്നത്തിലേക്ക്) മടങ്ങാനും, അതിനെ അവലംബിക്കാനുമാണ് നാം കൽപിക്കപ്പെട്ടത്. അല്ലാഹു പറഞ്ഞു:

“ഇല്ല, നിന്റെ രക്ഷിതാവിനെത്തന്നെയാണു സത്യം; അവർക്കിടയിൽ ഭിന്നതയുണ്ടായ കാര്യത്തിൽ അവർ നിന്നെ വിധികർത്താവായും, നീ വിധി കൽപിച്ചതിനെപ്പറ്റി പിന്നീടവരുടെ മനസ്സുകളിൽ ഒരു വിഷമവും തോന്നാതിരിക്കുകയും അത് പൂർണ്ണമായി സമ്മതിച്ച് അനുസരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത് വരെ അവർ വിശ്വാസികളായും കയില്ല.” (സൂറ: നിസാഅ് 4:65.)

“തങ്ങൾക്കിടയിൽ (റസൂൽ) തീർപ്പ് കൽപിക്കുന്നതിനായി അല്ലാഹുവിലേക്കും അവന്റെ റസൂലിലേക്കും അവർ വിളിക്കപ്പെട്ടാൽ അപ്പോഴതാ അവരിൽ ഒരു വിഭാഗം തിരിഞ്ഞുകളയുന്നു. ന്യായം അവർക്കനുകൂലമാണെങ്കിലോ അവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ (റസൂലിന്റെ) അടുത്തേക്ക് വിധേയത്വത്തോട് കൂടി വരികയും ചെയ്യും.” (സൂറ: നൂർ 24:51-52.)

(ദമാസ്കസ്, ജമാദുൽ ആഖിർ, ഹി. 1370)

തെറ്റിദ്ധാരണകളും അവയ്ക്കുള്ള മറുപടിയും

പത്ത് വർഷം മുമ്പായിരുന്നു ഞാൻ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആമുഖം എഴുതിയിരുന്നത്. ഈ കാലയളവിൽ എനിക്കൊരു കാര്യം വ്യക്തമായി. സത്യവിശ്വാസികളായ യുവാക്കൾക്കിടയിൽ ഇത് നല്ല സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിട്ടുണ്ട് എന്ന്. അവരുടെ ദീനിന്റെയും ഇബാദത്തിന്റെയും വിഷയത്തിൽ ഇസ്‌ലാമിന്റെ തെളിഞ്ഞ ഉറവിടങ്ങളായ ഖുർആനിലേക്കും നബിചര്യയിലേക്കും മടങ്ങേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് അവരെ ബോധ്യപ്പെടുത്താൻ സാധിച്ചു. അവരിൽ സുന്നത്തനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നവരുടെയും അതനുസരിച്ച് ഇബാദത്തിൽ മുഴുകുന്നവരുടെയും എണ്ണം വർദ്ധിച്ചു- അൽഹംദുലില്ലാഹ്. എത്രത്തോളമെന്നാൽ അവർ അതിന്റെ വക്താക്കളായി അറിയപ്പെടുന്ന ത്വരെയെത്തി. എങ്കിലും, അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുവാൻ അമാന്തിച്ച് നിൽക്കുന്ന ചിലരെ എനിക്ക് കണ്ടെത്താൻ സാധിച്ചു. ഖുർആൻ വചനങ്ങളും സുന്നത്തിലേക്ക് മടങ്ങാനുള്ള ഇമാമുകളുടെ കൽപനകളും വായിച്ചശേഷം അത് നിർബന്ധമാണോ എന്നുള്ള സംശയം കൊണ്ടല്ല; മറിച്ച് ചില മുഖല്ലിദുകളായ ശൈഖുമാരിൽ നിന്നും കേട്ട തെറ്റിദ്ധാരണകളാണ് കാരണം. അതിനാൽ, അവരുടെ ധാരണകൾ സൂചിപ്പിക്കാനും അതിന് മറുപടി പറയാനും ഞാൻ

തീരുമാനിച്ചു. അതുമൂലം, സുന്നത്തനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാൻ ചിലർക്ക് പ്രോത്സാഹനമായേക്കും. അങ്ങനെ, അല്ലാഹുവിന്റെ അനുജനായ അബൂ റക്ഷസ്സെട്ട വിഭാഗത്തിൽ (ഫിർഖത്തുനാജിയ) ഉൾപ്പെടുകയും ചെയ്തേക്കാം.

1. ചിലർ പറയുന്നു: നമ്മുടെ ദീനിയുടെ കാര്യങ്ങളിൽ നബി(ﷺ)യുടെ മാർഗത്തിലേക്ക് തിരിച്ചുപോകണമെന്ന കാര്യത്തിൽ യാതൊരു സംശയവുമില്ല. പ്രത്യേകിച്ച് അഭിപ്രായങ്ങൾക്കും ഇജ്തിഹാദിനും ഇടമില്ലാത്ത നമസ്കാരം പോലെയുള്ള ശുദ്ധമായ ആരാധനാകാര്യങ്ങളിൽ. കാരണം, അത് സ്ഥായിയായതാണ്. എന്നാൽ, മുഖല്ലിദുകളായ ശൈഖുകളിൽ ആരും തന്നെ അപ്രകാരം കൽപിക്കുന്നതായിട്ട് നാം കേൾക്കുന്നില്ല. മറിച്ച്, അവർ അഭിപ്രായ ഭിന്നതയെ അംഗീകരിക്കുകയും അത് ഈ സമുദായത്തിന്റെ വിശാലതയായി കണക്കാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സുന്നത്തിന്റെ സഹായികൾക്ക് മറുപടി പറയുമ്പോൾ അവർ നിരന്തരം ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഒരു ഹദീസുണ്ട്. അവർ അതിന് തെളിവായി കൊണ്ടുവരുന്നത് “എന്റെ സമുദായത്തിലെ അഭിപ്രായഭിന്നത (ഇഖ്തിലാഫ്) ഒരു കാര്യമാണ് (റഹ്മത്ത്)”. നിങ്ങൾ ക്ഷണിക്കുകയും നിങ്ങളുടെ ഈ പുസ്തകവും മറ്റും ക്രോഡീകരിച്ചു തുടരുന്ന ആദർശനത്തിനെതിരാണ് ഈ ഹദീസ് എന്ന് നമുക്ക് തോന്നുന്നു. അതിനാൽ, ഈ ഹദീസിനെക്കുറിച്ച് നിങ്ങളെന്താണ് പറയുന്നത്?

മറുപടി: ഇതിനുള്ള മറുപടി രണ്ട് നിലകളാണ്:

എ. ഒന്നാമത്: ഈ ഹദീസ് സ്വഹീഹല്ല. പ്രത്യുത അത് അസത്യവും അടിസ്ഥാനരഹിതവുമാണ്. അല്ലാമാ സുബ്കി പറഞ്ഞു: “അതിന് സ്വഹീഹോ, ഉഹൂഫോ, മുജുഝ ആയ ഒരു പരമ്പര കണ്ടെത്താൻ എനിക്ക് സാധിച്ചിട്ടില്ല” (പരമ്പരയില്ല എന്നർത്ഥം).

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: മറ്റൊരു രൂപത്തിൽ ഇത് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്: “...എന്റെ സ്വഹാബികൾക്കിടയിലുള്ള അഭിപ്രായഭിന്നത നിങ്ങൾക്ക് അനുഗ്രഹമാണ്”.

അത്പോലെ, “എന്റെ സ്വഹാബികൾ നക്ഷത്രങ്ങളെ പോലെയെണ്, അതിനാൽ, നിങ്ങൾ ആരെ പിന്തുടർന്നാലും സന്മാർഗം പ്രാപിക്കും”. ഇവ രണ്ടും സ്വഹീഹല്ല. ഒന്നാമത്തേത് തീരെ ദുർബലമാണ്. രണ്ടാമത്തേത് മനുഷ്യനിർമ്മിത(‘മുജുഝ’)വുമാണ്. ഇത്തരത്തിലുള്ള

എല്ലാ മൊഴികളും ഞാൻ പരിശോധിച്ച് വിശദമായി സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീമുള്ളുഹഫ വൽമുജുഅ (നം 58, 59, 61)യിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ബി. രണ്ടാമത്: ഈ ഹദീസ് ദുർബലമാണെന്നതോടൊപ്പം, വിശുദ്ധ ഖുർആനിന് വിരുദ്ധവുമാണ്. കാരണം, ദിനിൽ അഭിപ്രായ ഭിന്നതയുണ്ടാകുന്നതിനെ വിരോധിക്കുകയും അഭിപ്രായ ഐക്യമുണ്ടാകുന്നതിനായി കൽപിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ആയത്തുകൾ ഓർമപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ലാത്തവിധം പ്രസിദ്ധമാണ്. എന്നിരുന്നാലും അവയിൽ ചിലത് ഉദാഹരണത്തിന് വേണ്ടി ഉദ്ധരിക്കുന്നതിന് കൃഷ്ണമില്ല. അല്ലാഹു പറഞ്ഞു:

“നിങ്ങൾ ഭിന്നിച്ച് പോകരുത്. എങ്കിൽ നിങ്ങൾക്ക് ധൈര്യക്ഷയം നേരിടുകയും നിങ്ങളുടെ വീര്യം (നശിച്ച്) പോകുകയും ചെയ്യും.” (സൂറ അൻഫാൽ 8:46)

“നിങ്ങൾ ബഹുദൈവാരാധകരുടെ കൂട്ടത്തിലായിപ്പോകരുത്. അതായത്, തങ്ങളുടെ മതത്തെ ചിന്നഭിന്നമാക്കുകയും, പല കക്ഷികളായി തിരിയുകയും ചെയ്തവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ. ഓരോ കക്ഷിയും തങ്ങളുടെ പക്കലുള്ളതിൽ സന്തോഷമടയുന്നവരെ.” (സൂറ: റൂം 30:31-32)

“അവർ ഭിന്നിച്ച് കൊണ്ടേയിരിക്കുന്നതാണ്. നിന്റെ രക്ഷിതാവ് കരുണ ചെയ്തവരെഴികെ.” (സൂറ: ഹുദ് 11:118-119)

അപ്പോൾ, നിന്റെ രക്ഷിതാവ് കരുണ ചെയ്തവർ ഭിന്നിക്കുകയില്ല. അസത്യത്തിന്റെ ആളുകൾ മാത്രമാണ് ഭിന്നിക്കുന്നത്. പിന്നെ എങ്ങനെയാണ് അഭിപ്രായഭിന്നത കാര്യമാവുക?!

അതിനാൽ ഈ ഹദീസ് സ്വഹീഹല്ല എന്നത് സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ടു. പരമ്പരയുടെ കാര്യത്തിലും ആശയത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും.⁽⁴⁾

അപ്പോൾ, ഇമ്മാമുകൾ കൽപിച്ച ഖുർആനും സുന്നത്തുമനുസരിച്ച് കൊണ്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്നത് തടയാൻ ഈ ഹദീസ് സ്വീകരിക്കുന്നത് അനുവദനീയമല്ലെന്ന് ഇത് വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്നു.

4. അതിൽ വിശദമായ പഠനം ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീമുള്ളുഹഫ (നം. 58, 59, 61) കാണുക.

2. വേറെ ചിലർ പറയുന്നു: “മതത്തിൽ അഭിപ്രായഭിന്നത വിലക്കപ്പെട്ടതാണെങ്കിൽ സ്വഹാബികൾക്കിടയിലും, അവർക്ക് ശേഷമുള്ള ഇമാമുകൾക്കിടയിലുമുള്ള ഭിന്നതയെക്കുറിച്ച് നിങ്ങളെന്ത് പറയുന്നു? അതല്ല, അവരുടെ ഭിന്നതയും, പിൻക്കാലക്കാരുടെ ഭിന്നതയും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടോ?”

മറുപടി: അതെ, രണ്ട് ഭിന്നതയും തമ്മിൽ വലിയ വ്യത്യാസമുണ്ട്. രണ്ട് രീതിയിൽ അത് വ്യക്തമാകും. ഒന്ന്: അതിന്റെ കാരണം. രണ്ട്: അതിന്റെ ഫലം.

എ. സ്വഹാബികളുടെ ഭിന്നതയാകട്ടെ, ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പറ്റാത്തതും മനസ്സിലാക്കുന്നേടത്തുള്ള സ്വാഭാവികമായ ഭിന്നതയുമാണ്. അവരിൽനിന്നും ആരും അഭിപ്രായ ഭിന്നത സ്വയം തെരഞ്ഞെടുത്തതല്ല. അവരുടെ കാലത്തുണ്ടായിരുന്ന മറ്റ് കാര്യങ്ങളും അതിലേക്ക് സ്വാധീനിച്ചിരുന്നു. അത് അവരുടെയിടയിലുള്ള ഭിന്നത അനിവാര്യമാക്കി. പിന്നീട് അവരുടെ കാലശേഷം അത് നീങ്ങിപ്പോവുകയും ചെയ്തു.⁽⁵⁾ ഇത്തരം അഭിപ്രായഭിന്നതകൾ പൂർണ്ണമായും ഇല്ലാതാക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അതിനാൽ, മുമ്പുദ്ധരിച്ച ആയത്തുകളിലും അതേ ആശയത്തിലുള്ള മറ്റ് ആയത്തുകളിലും ഉള്ള ആക്ഷേപം ഇവർക്ക് ബാധകമല്ല - ഉദ്ദേശപൂർവ്വം ഭിന്നിച്ചതോ ഭിന്നതയിൽ ഉറച്ചുനിന്നതോ അല്ലാത്തത് കൊണ്ട് തന്നെ.

എന്നാൽ ഇന്നുള്ള മുഖല്ലിദുകളിൽ കാണുന്ന ഭിന്നതയാകട്ടെ അതിന് പൊതുവിൽ യാതൊരു ന്യായീകരണവുമില്ല. അവരിൽ ചിലർക്ക് ചിലപ്പോൾ ഖുർആനിൽനിന്നും സുന്നത്തിൽനിന്നുമുള്ള തെളിവ് വ്യക്തമാകും. അത്, അവർ സാധാരണ പിന്തുടരുന്നതിനെതിരായിട്ടുള്ള മറ്റൊരു മദ്ഹബിന് അനുകൂലമായ തെളിവാണെങ്കിൽ, സ്വന്തം മദ്ഹബിനെതിരാണെന്ന ഒറ്റക്കാരണത്താൽ അതിനെ അവർ അവഗണിച്ചുകളയും - മദ്ഹബാണ് അവരുടെയടുക്കൽ അടിസ്ഥാനപരം എന്ന നിലക്ക്. അല്ലെങ്കിൽ അത് മുഹമ്മദ് (ﷺ) കൊണ്ടുവന്ന ദീനാണ് എന്ന നിലക്ക്. മറ്റ് മദ്ഹബാകട്ടെ, ദുർബലമാക്കപ്പെട്ട വേറെ ദീൻ ആണ് എന്നതുപോലെ!

5. ഇബ്നുഹസ്ഥിന്റെ അത് ഇഹ്കാം ഫീ ഉസൂലിൽ അഹ്കാം, അദ്ദഹ്ലവിയുടെ ഹുജ്ജത്തുല്ലാഹിൽ ബാലിഗ്, ഈ വിഷയം പ്രത്യേകമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ തന്നെ രചനയായ ഇഖ്ദർജീദ് ഫീ അഹ്കാമിൽ ഇജ്തിഹാദ് വത്തഖ്ലീദ്- എന്നിവ പരിശോധിക്കുക.

വേറെ ചിലർ ഇതിന് നേരെ വിപരീതമാണ്. അവർ ഈ മദ്ഹബുകളെ അവയ്ക്കിടയിലുള്ള വ്യാപകമായ അഭിപ്രായ ഭിന്നതകളുള്ളതോടൊപ്പംതന്നെ - വിവിധ ശരീഅത്തുകളായി (മതനിയമങ്ങളായി) കണക്കാക്കുന്നു. അവരിൽ പിൻക്കാലക്കാരായ ചിലർ അത് വ്യക്തമാക്കിയത്പോലെ.⁽⁶⁾ ഒരു മുസ്ലിമിന് അവയേതിൽനിന്നും അവനുദ്ദേശിക്കുന്നത് കൊള്ളുകയും തള്ളുകയും ചെയ്യുന്നതിന് കുഴപ്പമില്ല. അവയെല്ലാം അംഗീകൃത മതനിയമങ്ങളാണ്! ഈ രണ്ട് കൂട്ടരും തങ്ങൾ അഭിപ്രായ ഭിന്നതയിൽതന്നെ നിലകൊള്ളുവാനുള്ള ന്യായീകരണമായി കാണുന്നത് ഈ നിരർത്ഥകമായ ഹദീഥാണ് - “എന്റെ സമുദായത്തിലെ അഭിപ്രായഭിന്നത കാരണമാണ്”. പലരും ഇത് തെളിവായുപയോഗിക്കുന്നത് നാം ധാരാളമായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്!

അവരിൽ ചിലർ ഈ ഹദീഥിന് പിന്നിലെ കാരണങ്ങളും ഉദ്ദേശങ്ങളും വ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ട് പറയുന്നു: “നിശ്ചയമായും അഭിപ്രായ ഭിന്നത അനുഗ്രഹമാകാൻ കാരണം അതിൽ സമുദായത്തോടുള്ള വിശാലതയുൾക്കൊള്ളുന്നത് കൊണ്ടാണ്!” ഈ ‘കാരണം’, മുമ്പുദ്ധരിച്ച വ്യക്തമായ ഖുർആൻ വചനങ്ങൾക്കും സൂചിപ്പിക്കപ്പെട്ട ഇമാമുകളുടെ വചനങ്ങളുടെ ആശയങ്ങൾക്കും എതിരാണ് എന്നതോടൊപ്പം, ഇതിന് വ്യക്തമായ മറുപടി ചിലരിൽനിന്ന് വന്നിട്ടുണ്ട്.

ഇബ്നുൽ ഖാസിം പറഞ്ഞു: “റസൂലി(ﷺ)ന്റെ സ്വഹാബികളിലെ അഭിപ്രായ ഭിന്നതയെക്കുറിച്ച് മാലികും ലൈലും പറയുന്നതായി ഞാൻ കേട്ടു: ‘ജനങ്ങൾ പറയുന്നത് പോലെ “അതിൽ വിശാലതയുണ്ട്” എന്നല്ല. അപ്രകാരമല്ല തന്നെ. അതിൽ ചിലത് തെറ്റും ചിലത് ശരിയുമായിട്ടുള്ള കാര്യമാണ്’ ”⁽⁷⁾

അശ്ഹബ് പറഞ്ഞു: “റസൂലി(ﷺ)ന്റെ അനുചരന്മാർ മുഖേന വിശ്വസ്തരായ ആളുകളിൽനിന്നുള്ള ഹദീഥ് സ്വീകരിച്ച ഒരാളെക്കുറിച്ച് ഇമാം മാലിക് ചോദിക്കപ്പെട്ടു: താങ്കൾ അതിൽ വിശാലത കാണുന്നുണ്ടോ?”

അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “ഇല്ല, അല്ലാഹു സത്യം, സത്യമായത് ലഭിക്കുന്നിടത്തോളം സത്യം ഒന്ന് മാത്രമാണ്. വിരുദ്ധമായ രണ്ടഭിപ്രായ

6. മൂനാവിയുടെ ഫൈളൽഖദീർ (1/209) അല്ലെങ്കിൽ സിൽസിലത്തുൽ അഹ്ദാദീമുളളുഹ (1/76,77) കാണുക.

7. ജാമിള ബയാനിൽ ഇൽമി (2/81-82)ൽ ഇബ്നു അബ്ദുൽ ബർർ.

ങ്ങൾ-അവ രണ്ടും ഒരുമിച്ച് ശരിയാകുമോ?! സത്യവും ശരിയും ഒന്നുമാത്രമാണ്⁸.”

“ഇമാം ശാഫിയുടെ അനുചരനായ ഇമാം മുസ്നി പറഞ്ഞു: “റസൂലി(ﷺ)ന്റെ അനുചരന്മാർ ഭിന്നിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവരിൽ ചിലർ ചിലരുടെ തെറ്റ് തിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അവരിൽ ചിലർ ചിലരുടെ വാക്കുകൾ പരിശോധിക്കുകയും തെറ്റുകൾ കണ്ടെത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവരുടെ വാക്കുകൾ മുഴുവൻ ശരിയായി അവർ കണക്കാക്കിയിരുന്നെങ്കിൽ, അവരത് ചെയ്യുമായിരുന്നില്ല. ഒറ്റവസ്ത്രത്തിൽ നമസ്കരിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ ഉബയ്യൂബ്നു കഅ്ബും ഇബ്നു മസ്ഊദും ഭിന്നിക്കുന്നത് കണ്ട ഉമർ ഇബ്നുഖത്ത്ബ് കോപിച്ചു. ഉബയ്യൂ പറഞ്ഞു: “ഒറ്റ വസ്ത്രം ധരിച്ച് കൊണ്ടുള്ള നമസ്കാരം നല്ലതും ഭംഗിയുള്ളതുമാണ്; ഇബ്നു മസ്ഊദ് പറഞ്ഞു: “അവൻ അധികം വസ്ത്രങ്ങളിലൊത്തപ്പോൾ മാത്രമാണത്”. കോപിഷ്ഠനായിക്കൊണ്ട് ഉമർ പുറത്ത് വന്നു. എന്നിട്ട് പറഞ്ഞു: “റസൂലി(ﷺ)ന്റെ അനുയായികളിലുള്ള രണ്ടാളുകൾ-അവരിലേക്കാണ് ജനങ്ങൾ നോക്കുന്നതും, അവരിൽ നിന്നാണ് ജനങ്ങൾ പഠിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്-അവർ ഭിന്നിക്കുകയോ?! ഉബയ്യൂ പറഞ്ഞതാണ് സത്യം. ഇബ്നു മസ്ഊദ് അത് ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ, ഇതിനുശേഷം ഇനിയൊരുകിലും ഈ വിഷയത്തിൽ എന്റെ ഈ സ്ഥലത്തുവെച്ച് തർക്കിക്കുന്നത് ഞാൻ കേട്ടാൽ ഇന്നു ഇന്നു പ്രവർത്തികൾ അവനോട് ഞാൻ ചെയ്യും⁹”

ഇമാം മുസ്നി തന്നെ വീണ്ടും പറഞ്ഞു: “അഭിപ്രായഭിന്നത അനുവദിക്കുകയും, രണ്ട് പണ്ഡിതന്മാർ ഒരു വിഷയത്തിൽ ഇജ്തിഹാദ് നടത്തി അവരിൽ ഒരാൾ അത് ‘ഹലാൽ’ എന്നും മറ്റേയാൾ ‘ഹറാം’ എന്നും പറഞ്ഞാൽ അവ രണ്ടും അവരുടെ ഇജ്തിഹാദിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ശരിയാണ് എന്ന് വാദിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ചിലരുണ്ട്. അവരോട് ചോദിക്കുക: ‘ഇത് നിങ്ങൾ പ്രമാണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണോ പറഞ്ഞത് അതല്ല, ഖിയാസിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലോ?’ ‘പ്രമാണങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ’ എന്നവർ പറയുകയാണെങ്കിൽ അവനോട് ചോദിക്കുക. ‘ഭിന്നിക്കുന്നത് ഖുർആൻ വിരോധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പിന്നെയെങ്ങനെ അത് പ്രമാണങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാകും?’. ‘ഖിയാസിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്’ എന്ന് അവൻ

8. അതേ പുസ്തകം (2/82, 88, 89)

9. അതേ പുസ്തകം (2/83-84)

പറയുകയാണെങ്കിൽ അവനോട് ചോദിക്കുക: ‘ഭിന്നിക്കുന്നത് പ്രമാണങ്ങൾ വിലക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, ഭിന്നത അനുവദനീയമാണെന്ന് ഖിയാസിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പറയാൻ നിനക്കെങ്ങനെ അനുവാദം കിട്ടി?’ ഇത് ബുദ്ധിയുള്ള ആർക്കും സ്വീകാര്യമല്ല. എന്നിട്ടല്ലേ പണ്ഡിതൻ¹⁰”

ഇനി അവൻ പറയുകയാണെങ്കിൽ: സത്യം ഒന്ന് മാത്രമാണ് -വിവിധങ്ങളല്ല- എന്ന് ഇമാം മാലികിൽനിന്നും നിങ്ങളുദ്ധരിച്ചത് ഉസ്താദ് സർഖാഇന്റെ അൽമദ്ഖൽ അൽഫിഖ്ഹി (1/89) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ളതിന് എതിരാണ് (അതിൽ പറയുന്നു): “ഇമാം മാലികിന്റെ മദ്ഹബും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥമായ ‘മുവത്വ’യും അബ്ബാസീ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ ഔദ്യോഗിക നിയമസംഹിതയായി തെരഞ്ഞെടുക്കാൻ (ഖലീഫ്മാരായ) അബൂജഅ്ഫർ അൽമൻസൂറും ശേഷം അർറശീദും ഉദ്ദേശിച്ചപ്പോൾ, ഇമാം മാലിക് തന്നെ അതിനെ വിലക്കി. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “തീർച്ചയായും റസൂലി(ﷺ)ന്റെ അനുചരന്മാർ ശാഖാപരമായ കാര്യങ്ങളിൽ അഭിപ്രായഭിന്നതയിലായിട്ടുണ്ട്. അവർ വിവിധ പട്ടണങ്ങളിലായി ചിതറിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അവരെല്ലാം ശരി പ്രാപിച്ചവരാണ്”.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഇമാം മാലികി(ﷺ)ൽനിന്നുള്ള ഈ സംഭവം അറിയപ്പെട്ടതും പ്രസിദ്ധവുമാണ്. എന്നാൽ ‘അവരെല്ലാം ശരിപ്രാപിച്ചവരാണ്’ എന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റേതായുള്ള അവസാനവാചകം ഞാൻ എത്തിച്ചേർന്നിട്ടുള്ള ഒരു അവലംബ കൃതിയിലും റിപ്പോർട്ടിലും അടിസ്ഥാനമുള്ളതായി ഞാനറിയില്ല.¹¹ അല്ലാഹു വാണെ! അബൂനുഐമിന്റെ ഹിൽയതുൽ ഔലിയ (6/332)യിലുള്ള ഒരു റിപ്പോർട്ട് ഒഴികെ. അതിന്റെ പരമ്പരയിൽ ഒരു അൽമിഖ്ദാം ഇബ്നു ദാവൂദ് ഉണ്ട്. ദഹബി തന്റെ അജ്ജുഅഫാഇൽ അദ്ദേഹത്തെ ദുർബലനായിട്ടാണ് ഉൾപ്പെടുത്തിയത്. അതോടൊപ്പംതന്നെ അതിലെ വാചകം: “അവരെല്ലാം സ്വന്തം വീക്ഷണത്തിൽ ശരിപ്രാപിച്ചവരാണ്”-ഇവിടെ “സ്വന്തം വീക്ഷണത്തിൽ” എന്നുള്ള വാചകം അറിയിക്കുന്നത് അൽമദ്ഖലിലുള്ള റിപ്പോർട്ട് കേടുള്ളതാണ് (‘മദ്ഖുൽ’)

10. അതേ പുസ്തകം (2/89)

11. ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർറിന്റെ അൽഇൻതിഖാഅ് (41); ഹാഫിജ് ഇബ്നു അസാകിറിന്റെ കശ്ഫുൽ മുഗത്ഥാ ഫീ ഫജ്ലിൽ മുവത്വാ (പേജ് 6-7); ദഹബിയുടെ തദ്കീറത്തുൽ ഹുഫ്ഫാജ് എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക.

എന്നാണ്. അതെങ്ങനെ അപ്രകാരമല്ലാതിരിക്കും? സത്യം ഒന്ന് മാത്രമാണ്-വിവിധങ്ങളല്ല- എന്ന ഇമാം മാലികിൽനിന്നും വിശ്വസ്തർ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടതിനെതിരാണ്. ഇത് മുന്യൂദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതുതന്നെയാണ് സ്വഹാബികളുടെയും താബിഖുകളുടെയും മുജ്തഹിദുകളായ നാല് ഇമാമുകളുടെയും മറ്റും നിലപാട്.

ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർദ് പറഞ്ഞു (2/88): “വിപരീതങ്ങളായ രണ്ട് നിലപാടുകളും ശരിയാണ് എന്നുണ്ടെങ്കിൽ, സലഫുകളിൽ ചിലർ മറ്റു ചിലരുടെ ഇജ്തിഹാദും വിധികളും ഫത്വകളും തിരുത്തുകയില്ലായിരുന്നു. ഒരു കാര്യവും അതിന്റെ വിപരീതവും ഒന്നിച്ച് ശരിയാകുമെന്നത് ബുദ്ധി അംഗീകരിക്കുന്നില്ല. ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞവൻ എത്ര നല്ലവൻ:

വിപരീതങ്ങളായ രണ്ടെണ്ണം ഒരുമിച്ച് ശരിയാണെന്ന് പറയുന്നതാണ് അസംഭവ്യമായതിൽ ഏറ്റവും മോശമായത്.”⁽¹²⁾

ഇനി പറയുകയാണെങ്കിൽ, “ഇമാം മാലികിൽനിന്നുള്ള ഈ റിപ്പോർട്ട് അസത്യമാണെന്ന് സ്ഥിരപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹം പിന്നെയെന്തിനാണ് തന്റെ പുസ്തകമായ മുവതയിലേക്ക് ജനങ്ങളെ ഒരുമിച്ച് കൊണ്ടുവരുന്നതിൽനിന്നും അൽമൻസൂറിനെ വിലക്കിയത്? അദ്ദേഹത്തിന് അത് സമ്മതിച്ച് കൂടായിരുന്നോ?”

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: “ഇതിന് മറുപടിയായി ഞാൻ കണ്ടെത്തിയതിൽ ഏറ്റവും നല്ല ഉദ്ധരണി, ഹാഫിദ് ഇബ്നു കമീർ ശർഹ് ഇഖ്തിസാർ ഉലൂമിൽ ഹദീഥി(പേജ് 31)ൽ ഇമാം മാലികിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം (ഇമാം മാലിക്) പറഞ്ഞു: “ജനങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് കൂടുകയും നാം മനസ്സിലാക്കാത്ത പല കാര്യങ്ങളും മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്”.

ഹാഫിദ് ഇബ്നു കമീർ പറഞ്ഞതുപോലെ, ഇത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അറിവിന്റെ പൂർണ്ണതയുടെയും നീതിബോധത്തിന്റെയും ഭാഗമാണ്. അപ്പോൾ സർവ്വ ഭിന്നതയും തിന്മയാണ്, കാര്യങ്ങളല്ല! എന്ന് സ്ഥിരപ്പെട്ടു. എന്നാൽ, അതിൽ ജനങ്ങൾക്ക് ആക്ഷേപാർഹമായതുണ്ട്- മദ്ഹബീ പക്ഷപാതിത്വം കാണിക്കുന്നവരിലെ ഭിന്നതപോലെ. അതിൽ ആക്ഷേപാർഹമല്ലാത്തതുമുണ്ട്- സ്വഹാബികളുടെയും താബിഖുകളുടെയും ഭിന്നതപോലെ. അല്ലാഹു നമ്മെ അവരുടെ കൂട്ട

12. ജാമിഇ ബയാനിൽ ഇൽമ് (2/88)

ത്തിൽ ഒരുമിച്ച് കൂട്ടട്ടെ! അവരുടെ പാത പിൻപറ്റാൻ നമുക്ക് തൗഫീഖ് നൽകുകയും ചെയ്യട്ടെ.

അതിനാൽ, സ്വഹാബികളുടെ ഭിന്നത മുഖല്ലിദുകളുടെ ഭിന്നത പോലെയല്ലെന്ന് വ്യക്തമായി.

ചുരുക്കത്തിൽ, സ്വഹാബികൾ ഭിന്നിച്ചത് അനിവാര്യ സാഹചര്യത്തിലാണ്. മാത്രവുമല്ല, അവർ ഭിന്നതയെ വെറുക്കുകയും സാധ്യമാവുമ്പോൾ അതൊഴിവാക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

എന്നാൽ, മുഖല്ലിദുകൾ- പല സാഹചര്യങ്ങളിലും അവരിലുള്ള അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങൾ ഒഴിവാക്കാൻ സാധിക്കുമെങ്കിലും-അവർ യോജിക്കുകയോ അതിന് വേണ്ടി പരിശ്രമിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. മറിച്ച്, അവർ അതിനെ അംഗീകരിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. അതിനാൽ, ഈ രണ്ട് ഭിന്നതകൾക്കുമിടയിൽ എത്രമാത്രം അന്തരമുണ്ട്. ഇതാണ് കാരണത്തിന്റെ വിഷയത്തിലുള്ള വ്യത്യാസം.

ബി. എന്നാൽ, അതിന്റെ ഫലത്തിന്റെ ഭാഗത്തുള്ള വ്യത്യാസം സുവ്യക്തമാണ്. സ്വഹാബികൾ, ശാഖാപരമായ കാര്യങ്ങളിൽ അഭിപ്രായ ഭിന്നതയിലായിട്ടും ബാഹ്യമായ ഐക്യം കാത്തുസൂക്ഷിക്കാൻ അവർ ശ്രമിച്ചിരുന്നു. അവരെ ഭിന്നിപ്പിക്കുന്ന എല്ലാ കാര്യങ്ങളിൽനിന്നും അണികൾ ഭിന്നിക്കുന്നതിൽനിന്നും അവർ അകന്ന് നിന്നിരുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന് അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ (നമസ്കാരത്തിൽ) ‘ബിസ്മി’ ഉറക്കെ ചൊല്ലുന്നത് അനുവദനീയമായി കണ്ടവരും അനനുവദനീയമായി കണ്ടവരുമുണ്ടായിരുന്നു. അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ (നമസ്കാരത്തിൽ) കൈകളുയർത്തുന്നത് നല്ലതായി കണ്ടവരും, അങ്ങനെയല്ലാത്തവരും ഉണ്ടായിരുന്നു. അവരിൽ സ്ത്രീയെ തൊട്ടാൽ വുളു മുറിയുമെന്ന് കരുതിയവരും അതല്ലാത്തവരുമുണ്ടായിരുന്നു. അതോടൊപ്പം, അവരെല്ലാം ഒരൊറ്റ ഇമാമിന് പിന്നിൽനിന്നാണ് നമസ്കരിച്ചിരുന്നത്. അഭിപ്രായ ഭിന്നതയുടെ പേരിൽ ഒരു ഇമാമിന് പിന്നിൽ നമസ്കരിക്കുന്നതിനെ അവരാരും അവജ്ഞയോടുകൂടി കണ്ടില്ല.

എന്നാൽ മുഖല്ലിദുകളാകട്ടെ, അവരിലുള്ള ഭിന്നത ഇതിന്റെ നേരെ വിപരീതമാണ്; രണ്ട് സാക്ഷ്യവാക്യങ്ങൾ (ശഹാദതെനി)ക്ക് ശേഷമുള്ള ഏറ്റവും വലിയ റുക്നായ നമസ്കാരത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ മുസ്ലിംകൾ ഭിന്നിക്കാൻ അതിടയാക്കി. അവർ ഒരു ഇമാമിന്

പിന്നിൽ ഒരുമിച്ച് നമസ്കരിക്കാൻ വിസമ്മതിക്കുന്നു. അവരുടെ തെളിവ് ഇതാണ്- സ്വന്തം മദ്ഹബിലുള്ളതല്ലാത്ത ഇമാമിന്റെ നമസ്കാരം നിഷ്ഫലമാണ്- അല്ലെങ്കിൽ വെറുക്കപ്പെട്ടതാണ് എന്ന്. ഇത് നാം കുറെ കണ്ടിട്ടുള്ളതും കേട്ടിട്ടുള്ളതുമാണ്- നാമല്ലാത്തവരും അത് കണ്ടത്⁽¹³⁾ പോലെ. എങ്ങനെ അപ്രകാരമല്ലാതിരിക്കും?! അത് വെറുക്കപ്പെട്ടതും നിഷ്ഫലവുമാണെന്ന് ഇന്നുള്ള ചില അറിയപ്പെടുന്ന മദ്ഹബ് ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വിധി നൽകുന്നു! ഇതിന്റെ ഫലമായി ഇന്ന് ചില വലിയ ജുമുഅ പള്ളികളിൽ നാല് മിഹ്റാബുകൾ കാണുന്നു. അതിൽ നാല് ഇമാമുകൾ തുടരെ നമസ്കാരത്തിന് നേതൃത്വം നൽകുന്നു. മറ്റൊരു ഇമാം നമസ്കാരത്തിനായി നിൽക്കുമ്പോൾ, ജനങ്ങൾ അവരുടെ ഇമാമിനെ കാത്തുനിൽക്കുന്നതായും കാണുന്നു!!

എന്നാൽ ചില മുഖല്ലിദുകൾക്കിടയിലുള്ള ഭിന്നത ഇതിനേക്കാൾ കടുപ്പമേറിയ അവസ്ഥയിലെത്തിയിരിക്കുന്നു, ഉദാഹരണത്തിന് ഹനഫികളും ശാഫിഇകളും തമ്മിൽ വിവാഹം കഴിക്കുന്നതിലുള്ള വിലക്ക്. പിന്നീട് “മുഹ്തി അഥ്ഥഖലൈൻ” (മനുഷ്യരുടെയും ജീനുകളുടെയും മുഹ്തി) എന്ന അപരനാമത്തിൽ അറിയപ്പെടുന്ന ഒരു പ്രസിദ്ധ ഹനഫി പണ്ഡിതൻ ഹനഫി പുരുഷന്മാർക്ക് ശാഫിഇ സ്ത്രീകളെ വിവാഹം കഴിക്കുന്നത് അനുവദിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു ഫത്വ നൽകുകയുണ്ടായി. അതിനദ്ദേഹം പറഞ്ഞ കാരണം: “വേദക്കാരികൾക്കുള്ള (അഹ്ലുൽ കിതാബ്) സ്ഥാനം അവർക്ക് നൽകിക്കൊണ്ട്!”⁽¹⁴⁾

അതിൽനിന്നും മനസ്സിലാകുന്നത്- രചനകൾ മനസ്സിലാക്കുന്നത് അവരിൽ പരിഗണനീയാർഹമാണ്- മറിച്ചുള്ളത് അനുവദനീയമല്ല എന്നാണ്. അതായത്, ശാഫിഇ പുരുഷൻ ഹനഫി സ്ത്രീയെ വിവാഹം കഴിക്കുന്നത് മുസ്ലിം സ്ത്രീക്ക് ജൂതനെയോ ക്രിസ്ത്യാനിയെയോ വിവാഹം കഴിക്കാൻ പാടില്ലാത്തത് പോലെയാണ്?!!

സലഫുകളുടെ ഭിന്നതയിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായി പിൽക്കാലക്കാരുടെ ഭിന്നതയുടെയും അതിൽതന്നെ ഉറച്ച് നിൽക്കുന്നതി

13. മാലായജുസു ഫീഹിൽ ഖിലാഫ് (പേജ് 65-72) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഏതാനും അധ്യായം കാണുക. അവിടെ നാം സൂചിപ്പിച്ച കാര്യങ്ങൾക്കുള്ള ധാരാളം ഉദാഹരണങ്ങൾ കാണാം. അവയിൽ ചിലത് അൽ അസ്ഹറിലെ പണ്ഡിതന്മാരിലും സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്!

14. അൽബഹ്റുററാഇഖ്.

ന്റെയും ഫലമായുണ്ടായ വിപത്തുകൾ മനസ്സിലാക്കാൻ ബുദ്ധിയുള്ളവർക്ക് ധാരാളം ഉദാഹരണങ്ങളിൽനിന്നുള്ള ഈ രണ്ട് ഉദാഹരണങ്ങൾതന്നെ മതിയാകും. സലഫുകളുടെ ഭിന്നത കാരണം സമുദായത്തിന് വിപത്തുകളൊന്നും ഉണ്ടായില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ, മതത്തിൽ ഭിന്നതയുണ്ടാക്കുന്നത് വിരോധിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ആയത്തുകളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതിൽ നിന്നും സലഫുകൾ രക്ഷപ്പെട്ടവരാണ്. പിൽക്കാലക്കാരുടെ സ്ഥിതി ഇതിന് വിപരീതമാണ്. അല്ലാഹു നമ്മെയെല്ലാവരെയും നേരായ പാതയിലൂടെ വഴിനടത്തട്ടെ.

ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ട അവരുടെ അഭിപ്രായ ഭിന്നത അവരുടെയിടയിൽ മാത്രമായി ഒരുങ്ങുകയും ദഅ്വത്ത് നൽകപ്പെടേണ്ട സമുദായങ്ങളിലേക്ക് എത്താതിരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നെങ്കിൽ, കാര്യങ്ങൾ എത്ര നന്നായിരുന്നേനെ. എന്നാൽ, ഖേദകരമെന്ന് പറയട്ടെ! ലോകത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിലുള്ള മറ്റ് അവിശ്വാസികളായ സമൂഹങ്ങളിലേക്ക് ഇത് എത്തുവാൻ അവർ അനുവദിച്ചു. ഈ ഭിന്നതകാരണം കൂട്ടമായി അവർ ദീനിലേക്ക് പ്രവേശിക്കുന്നതിൽനിന്നും തടയപ്പെട്ടു! ബഹുമാന്യനായ ഉസ്താദ് മുഹമ്മദുൽ ഗസാലിയുടെ ഉലാം മിനൽഗർബ് (പേജ് 200) എന്ന പുസ്തകത്തിൽ ഒരു സംഭവം ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്:

“അമേരിക്കയിലെ പ്രിൻസ്ടൺ സർവ്വകലാശാലയിൽ സംഘടിപ്പിച്ച ഒരു സമ്മേളനത്തിൽ നടന്ന സംഭവമാണ്. ഓറിയന്റലിസ്റ്റുകൾക്കും ഇസ്ലാമിന്റെ എതിരാളികൾക്കും അനുകൂലമായ ഒരു ചോദ്യം അതിൽ പങ്കെടുത്ത ഒരു വക്താവ് ചോദിച്ചു:

“ഇസ്ലാമിലേക്ക് പ്രബോധനം ചെയ്യുമ്പോൾ, അതിനെ നിർവചിക്കുവാൻ ഏത് അധ്യാപനമാണ് അവർ ലോകർക്ക് മുന്നിൽവെക്കുക? സുന്നികൾ മനസ്സിലാക്കിയ ഇസ്ലാമികാധ്യാപനമാണോ? അതല്ല, ഇമാമി ശിആയോ സൈദി ശിആയോ മനസ്സിലാക്കിയ ഇസ്ലാമിക അധ്യാപനമോ? ഇവരും അവരുമെല്ലാം വീണ്ടും അവർക്കിടയിൽ വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു. അവരിൽ ഒരു വിഭാഗം, ഒരു പരിധിക്കുള്ളിൽ നിന്നുകൊണ്ട് പുരോഗമനപരമായി ചിന്തിക്കാമെന്ന് കരുതുന്നു. മറ്റൊരു വിഭാഗം, യാഥാസ്ഥിതിക ചിന്ത മതിയെന്ന് നിർബന്ധബുദ്ധിയോടെ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ചുരുക്കത്തിൽ, ഇസ്ലാം പ്രബോധനം ചെയ്യുന്നവർ പ്രബോധിതരെ അനിശ്ചിതത്വത്തിൽ ഉപേക്ഷിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. കാരണം

അവർ സ്വയംതന്നെ പരിഭ്രമത്തിലാണ്.⁽¹⁵⁾

അല്ലാമാ മുഹമ്മദ് സുൽത്താൻ അൽ മഅ്സൂമി (رحمته)യുടെ ഹദീസത്തുസ്സുൽത്താൻ ഇല മുസ്ലിമീ ബിലാദ് ജാബാൻ (ജപ്പാനിലെ മുസ്ലിംകൾക്കുള്ള സുൽത്താന്റെ പാരിതോഷികം) എന്ന ലേഖനത്തിന്റെ മുഖവുരയിൽ ലേഖകൻ പറയുന്നു:

“ജപ്പാനിലെ നഗരങ്ങളായ ടോക്യോവിലെയും കിഴക്കേ അറ്റത്തുള്ള ഒസാകയിലേയും മുസ്ലിംകൾ എനിക്ക് ഒരു ചോദ്യം തന്നു: “എന്താണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇസ്ലാം ദീൻ? മദ്ഹബ്ബ് എന്നാൽ എന്താണ്? മുസ്ലിമായ ഒരുവൻ നാലിലൊരു മദ്ഹബ്ബ് സ്വീകരിക്കൽ നിർബന്ധമുണ്ടോ? അതായത്: മാലികിയോ ഹനഫിയോ, ശാഫി

15. ഇപ്പോൾ ഞാൻ പറയുന്നു: ഈയടുത്ത കാലത്തിനങ്ങിയ മുഹമ്മദുൽ ഗസ്സാലിയുടെ അസ്സുന്നത്തു അന്നബവിയു ബയ്ന അഹ്ലുൽ ഫിഖ്ഹി വ അഹ്ലുൽ ഹദീഥ്(പ്രവാചക സുന്നത്ത്, കർമ്മശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആളുകളുടെയും ഹദീഥിന്റെ ആളുകളുടെയും ഇടയിൽ) എന്നത് പോലെയുള്ള പുസ്തകങ്ങളിൽനിന്നും ഒരു കാര്യം ഉറപ്പിച്ചു പറയാം. “അവർ സ്വയം പരിഭ്രമത്തിലാണ്” എന്ന വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട പ്രബോധകരിൽ അദ്ദേഹവും ഉൾപ്പെടും! ഇതിന് മുമ്പുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചില സംസാരങ്ങളിലും നാമുമായുള്ള സംഭാഷണങ്ങളിലും ചില കർമ്മശാസ്ത്ര വിഷയങ്ങളിൽ നടന്ന ചർച്ചകളിലും നമുക്കത് ബോധ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതുപോലെയുള്ള അവിഷ്കൃതയും സുന്നത്തിൽനിന്നുള്ള വ്യതിയാനങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചില രചനകളിലും കാണാവുന്നതാണ്. ഹദീഥുകൾ ‘സ്വഹീഹും ഉഹൂഫും’ എന്ന് വിധിക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം ബുദ്ധിയെയാണ് ആശ്രയിക്കാറുള്ളത്. അവയിൽ ഹദീഥ് നിദാന ശാസ്ത്രത്തിലേക്കോ അതിന്റെ അടിസ്ഥാന നിയമങ്ങളിലേക്കോ ആ വിഷയത്തിൽ അറിവുള്ളവരിലേക്കോ മടങ്ങാറില്ല. മറിച്ച്, തനിക്ക് പ്രിയങ്കരമായി തോന്നുന്നത് ദുർബലമാണെങ്കിൽ പോലും സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിക്കും! ബുഖാരിയും മുസ്ലിമും ഏകോപിച്ച് ഉദ്ധരിച്ച സ്ഥിരപ്പെട്ട ഹദീഥാണെങ്കിൽ പോലും. അദ്ദേഹത്തിന് ഇഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടില്ലെങ്കിൽ അത് ദുർബലമാണെന്ന് വിധിക്കുകയും ചെയ്യും. ഫിഖ്ഹുസ്സുന്ന എന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിലെ ഹദീഥുകൾക്കുള്ള തഖ്റീജിന്റെ മുമ്പായി നാം നൽകിയ ആമുഖത്തിനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുബന്ധത്തിൽ ഇത് വ്യക്തമായി കാണാവുന്നതാണ് (നാലാം പതിപ്പ്). ഞാൻ ഇതിന് മുതിർന്നത് നമ്മുടെ അസ്ഹരീ സഹോദരങ്ങളിൽ ഒരാൾ മുഖേന അദ്ദേഹം ആവശ്യപ്പെട്ടതനുസരിച്ചാണ്. സുന്നത്തിനോടും നബിചരിത്രത്തോടുമുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ താൽപര്യംകൊണ്ടും മറ്റ് കലർപ്പുകളിൽനിന്നും അതിനെ സംരക്ഷിക്കുക എന്ന ആഗ്രഹം കൊണ്ടുമാണ് ഇതെന്ന് കരുതി ഞാനതിന് സന്നദ്ധനായി. അതോടൊപ്പം നമ്മുടെ സന്തോഷം പ്രസ്തുത അനുബന്ധത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്- “ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ ഹദീഥുകളെ സംബന്ധിച്ച് ” എന്ന ശീർഷകത്തിൽ-സ്വഹീഹായ ഹദീഥുകൾ തിരസ്കരിക്കുന്നതിലും ദുർബലമായ ഹദീഥുകൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിലുമുള്ള തന്റെ രീതിശാസ്ത്രം അവിടെ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഹദീഥുകളുടെ ഉള്ളടക്കം (മത്ൻ) മാത്രം നോക്കിക്കൊണ്ടാണ്

ഇയോ മറ്റുള്ളവയോ ആകൽ, അതല്ല, അത് നിർബന്ധമല്ല എന്നാണോ?

കാരണം, ഇവിടെയുള്ള ജപ്പാൻകാരായ ബുദ്ധിജീവികളിൽനിന്നുള്ള വിവിധ വിഭാഗങ്ങൾ ഇസ്ലാം സ്വീകരിക്കുവാനും ഈമാനിന്റെ പവിത്രതകൊണ്ട് ഉൽകൃഷ്ടരാകുവാനും തീരുമാനിച്ചപ്പോൾ ഇവിടെ അഭിപ്രായവ്യത്യാസവും അനഭിലഷണീയമായ തർക്കങ്ങളും ഉടലെടുത്തു. ടോക്യോയിലുള്ള ചില മുസ്ലിംകളെ ഇത് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചപ്പോൾ, ഇന്ത്യക്കാരായ ചിലർ പറഞ്ഞു: “ഇമാം അബൂഹനീഫയുടെ മദ്ഹബ്ബ് സ്വീകരിക്കുന്നതാണ് അവർക്ക് അനുയോജ്യമായത്. കാരണം ഈ സമുദായത്തിന്റെ വിളക്കാണ് അദ്ദേഹം”.

ഇന്തോനേഷ്യ(ജാവ)ക്കാരായ ചിലർ പറഞ്ഞു: “അവർ ശാഫിഹുയാകണം”!

അവരുടെ സംസാരം കേട്ട ജപ്പാനികൾ വളരെയധികം അത്ഭുതപ്പെട്ടു. അങ്ങനെ അവർ അനിശ്ചിതത്വത്തിലായി. അതിനാൽ, മദ്ഹബിന്റെ വിഷയം അവർ ഇസ്ലാമാശ്ശേഷിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗതടസ്സമായിത്തീർന്നു”!

3. സുന്നത്ത് പിൻപറ്റുന്നതിലേക്ക് ക്ഷണിക്കുകയും അതിനെതിരായിട്ടുള്ള ഇമാമുകളുടെ വാക്കുകൾ ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന്റെ അർത്ഥം അവരുടെ വാക്കുകളെയും അവരുടെ ഇജ്തിഹാദിൽനിന്നും അഭിപ്രായങ്ങളിൽനിന്നും ഉപകാരപ്രദമായത് സ്വീകരിക്കുന്നതിനെയും പൂർണ്ണമായും ഒഴിവാക്കുകയെന്നതാണെന്ന് വേറെ ചിലർ വാദിക്കുന്നു.

മറുപടി: ഈ വാദം സത്യത്തിൽനിന്നും അതിവിദൂരമാണ്. എന്നല്ല, അത് അസത്യവും, വ്യക്തമായ ന്യൂനതയുമാണ്. മുമ്പുള്ള ചർച്ച

ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നത്. വാസ്തവത്തിൽ അതിലൂടെ വൈജ്ഞാനികമായ ഈ തഖ്റീജിന് തന്റെയടുക്കൽ യാതൊരു വിധയുമില്ലായെന്ന് വായനക്കാരെ തോന്നിപ്പിക്കുകയാണ് അദ്ദേഹം ചെയ്തത്.....ധാരാളം പണ്ഡിതന്മാർ അദ്ദേഹത്തിന് മറുപടി നൽകിയിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യതിയാനവും അനിശ്ചിതത്വവും വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുമുണ്ട്. ഞാൻ കണ്ടതിൽവെച്ച് ഏറ്റവും നല്ലത് നമ്മുടെ സഹോദരനായ ഡോ. റബീഉബ്ദു ഹാദി അൽ മദ്ഖലി അൽമുജാഹിദ് എന്ന അഫ്ഗാനി മാസിക (ലക്കം 9-11)യിൽ നൽകിയ മറുപടിയും ബഹുമാന്യ സഹോദരൻ സാലിഹു ബ്നു അബ്ദുൽ അസീസ് ആലുശൈഖിന്റെ അൽ മിഅ്യാറുലി ഇൽമിൽ ഗസാലി (ഗസാലിയുടെ അറിവിന്റെ മാനദണ്ഡം) എന്ന രചനയുമാണ്.

യിൽനിന്നും വ്യക്തമാകുന്നത് പോലെ-അവയെല്ലാം ഇതിന്റെ വിപരീതമാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. നാം ക്ഷണിക്കുന്നത് മദ്ഹബിനെ മതമായി സ്വീകരിക്കുകയും, അതിന് ചുർആനിന്റെയും സുന്നത്തിന്റെയും സ്ഥാനം നൽകുകയും അഭിപ്രായ വ്യത്യാസത്തിന്റെ സന്ദർഭത്തിലും നൂതന വിഷയങ്ങൾക്ക് വിധി കണ്ടെത്തേണ്ട സന്ദർഭങ്ങളിലും അവലംബമാക്കേണ്ട ഒന്നാക്കുകയും ചെയ്യുന്നത് നിർത്താൻ വേണ്ടി മാത്രമാണ്. ഇക്കാലത്ത് കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതർ എന്നറിയപ്പെടുന്നവർ ചെയ്യുന്നതുപോലെ, വ്യക്തി നിയമങ്ങളിലും നികാഹ്, തലാഖ് പോലെയുള്ള വിഷയങ്ങളിലും ശരിയും തെറ്റും സത്യവും അസത്യവും വേർതിരിച്ചറിയാൻ ചുർആനിലേക്കും സുന്നത്തിലേക്കും മടങ്ങുന്നതിന് പകരം മദ്ഹബിനെ ആസ്പദമാക്കി പുതിയ വിധികൾ ആവിഷ്കരിക്കുകയാണ്. “അവരിലെ അഭിപ്രായഭിന്നത കാരണമാണ്” എന്ന വിധത്തിൽ! ഇളവുകളും എളുപ്പമുള്ളവയും സൗകര്യപ്രദമായതും സ്വീകരിക്കുന്നതാണ് എന്ന് വാദിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു! സുലൈമാൻ അത്തൈമി(رحمته)യുടെ വാക്കുകളെത്ര മനോഹരം.

“സർവ്വ പണ്ഡിതരുടെയും ഇളവുകൾ നീ സ്വീകരിക്കയാണെങ്കിൽ, അതിന്റെയെല്ലാം തിന്മയാണ് നിന്നിൽ സമ്മേളിക്കുക.”

ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർദ്ദ് (2/91-92) ഇത് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തശേഷം പറയുന്നു: “ഇതിൽ ഇജ്മാഅ് ഉണ്ട്. അതിന് വിരുദ്ധമായിട്ടുള്ളതൊന്നും എനിക്കറിയില്ല”.

ഇത് തന്നെയാണ് നാം എതിർക്കുന്നതും. അത് നിങ്ങൾ കാണുന്നപോലെ, ഇജ്മാഉമായി യോജിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

എന്നാൽ ഇമാമുകളുടെ വാക്കുകളിലേക്ക് മടങ്ങുന്നതിനെയും അവ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനേയും ചുർആനിലും സുന്നത്തിലും വന്നിട്ടില്ലാത്തതും അവരുടെയിടയിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുള്ളതുമായ വിഷയങ്ങളിൽ സത്യം മനസ്സിലാക്കാനും കാര്യങ്ങൾ കൂടുതൽ വ്യക്തമാകുവാനും അവരുടെ സഹായം സ്വീകരിക്കുന്നതിനെ നാം എതിർക്കുന്നില്ല. എന്ന് മാത്രമല്ല, നാം അത് കൽപിക്കുകയും അതിന് പ്രേരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കാരണം, ചുർആനിലൂടെയും സുന്നത്തിലൂടെയും സന്മാർഗത്തിലേക്ക് പ്രവേശിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവർക്ക് അതിൽനിന്നും പ്രയോജനമുണ്ടാകും.

അല്ലാമാ ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർദ്ദ്(رحمته) (2/172) പറഞ്ഞു: “അപ്പോൾ, സഹോദരാ! അടിസ്ഥാന തത്വങ്ങളെ ശ്രദ്ധിക്കുകയും പരിഗണിക്കുകയും ചെയ്യുക. അറിയുക! സുന്നത്തിനെയും ചുർആനിൽ വിവരിച്ച വിധികളെയും സംരക്ഷിക്കാൻ ശ്രദ്ധിക്കുക; തന്റെ ഇജ്തിഹാദിന് ഉപകാരപ്പെടുന്നതിനും വ്യത്യസ്ത സമീപനത്തിന്റെ മാർഗങ്ങൾ തുറക്കുന്നതിനും വ്യത്യസ്ത ആശയങ്ങളുൾക്കൊള്ളുന്ന ഹദീഥുകളിലെ വാക്യങ്ങളെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി ഫുഖഹാക്കളുടെ മൊഴികൾ പരിശോധിക്കുക; ഏതവസ്ഥയിലും വിശകലനം കൂടാതെ വിധേയത്വം കാണിക്കൽ നിർബന്ധമായ പ്രവാചകചര്യ പിൻപറ്റുന്ന അതേ രൂപത്തിൽ ഇമാമുകളിലാരെയും തഖ്ലീദ് ചെയ്യാതിരിക്കുക; പണ്ഡിതന്മാർ സുന്നത്ത് സംരക്ഷിക്കുകയും ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട് സ്വയം മറുകെ പിടിച്ചതിനെ അവഗണിക്കാതിരിക്കുക; എന്നാൽ, അവരുടെ ചർച്ചകളിലും, വീക്ഷണങ്ങളിലും തീരുമാനങ്ങളിലും അവരെ പിന്തുടരുക; അവരുടെ ഏതൊരു പരിശ്രമം അവന് ഉപകാരപ്പെടുകയും അവനെ ഉണർത്തുകയും ചെയ്തുവോ, അതിന് അവൻ നന്ദിയുള്ളവനായിരിക്കുക; അവരുടെ ശരികൾക്ക്-അവരുടെ മൊഴികളിൽ കൂടുതലും അത് തന്നെയാണ്-അവരെ പ്രശംസിക്കുക; അവർ സ്വയം തെറ്റുപറ്റുന്നതിൽനിന്നും നിരപരാധിത്വം പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ തന്നെ അവരെ അങ്ങനെ പ്രഖ്യാപിക്കാതിരിക്കുക-ഇത്രയും കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവനാണ് സച്ചരിതരായ മുൻഗാമികളുടെ (സലമുസ്സാലിഹ്) പാത പിൻപറ്റുന്നവൻ; അവനാണ് സൗഭാഗ്യവാനും യഥാർത്ഥ മാർഗം സ്വീകരിച്ചവനും, പ്രവാചക(ﷺ)ന്റെ സുന്നത്ത് പിൻപറ്റിയവനും, സ്വഹാബികളുടെ(رضي الله عنهم) മാർഗദർശനം സ്വീകരിച്ചവനും.

എന്നാൽ, ആർ വിശകലനം നടത്തുന്നതിൽനിന്നും സ്വയം മാറിനിൽക്കുകയും, നാം പറഞ്ഞ രീതികളെ കൈവെടിയുകയും സ്വന്തം അഭിപ്രായങ്ങൾക്കൊണ്ട് സുന്നത്തിനെ എതിർക്കുകയും സ്വന്തം നിലപാട് അനുവദിക്കുകയാണെങ്കിൽ മാത്രം അതിനെ ഉൾക്കൊള്ളുമെന്ന് കരുതുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അവൻ തന്നെയാണ് വഴിപിഴച്ചവനും വഴിപിഴപ്പിക്കുന്നവനും. നാം പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങളിൽ, ആരെങ്കിലും അജ്ഞനാവുകയും അറിവ് കൂടാതെ ഫത്വ കൊടുക്കുന്നതിൽ ചാടിവീഴുകയും ചെയ്താൽ, അവൻ തന്നെയാണ് കൂടുതൽ അന്ധനും പിഴച്ച മാർഗത്തിലുള്ളവനും”.

ഇതുതന്നെയാണ് അപ്രത്യക്ഷമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന യാഥാർത്ഥ്യം;

അതിനാൽ, ഇടവഴികളെ തൊട്ട് എന്നെ ഒഴിവാക്കുക.

(ചെറിയ കാര്യങ്ങൾ വിട്ട് പ്രധാന കാര്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കുക എന്നർത്ഥം).

4. ഇനി മുഖല്ലിദുകൾക്കിടയിൽ വ്യാപകമായി കാണുന്ന മറ്റൊരു തെറ്റിദ്ധാരണ എന്തെന്നാൽ, തങ്ങളുടെ മദ്ഹബിന് എതിരാണെന്ന് വ്യക്തമായ ഒരു സൂന്നത്തിനെ പിൻപറ്റുന്നതിൽനിന്നും അവരെ തടയുന്ന കാര്യം-ആ സൂന്നത്ത് പിൻപറ്റിയാൽ മദ്ഹബിന്റെ സ്ഥാപകനെ ആ തെറ്റിന്റെ ഉത്തരവാദിയാക്കുന്നു എന്ന അവരുടെ ധാരണയാണ്. അവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം തെറ്റിന് ഉത്തരവാദിയാക്കുക എന്നാൽ, ആ ഇമാമിനെ ആക്ഷേപിക്കുകയെന്നാണ്. ഒരു സാധാരണ മുസ്ലിമിനെപ്പോലും ആക്ഷേപിക്കുന്നത് അനുവദനീയമല്ലെന്നിരിക്കെ, അവരിലുള്ള ഇമാമിനെ ആക്ഷേപിക്കുന്നത് എങ്ങനെ അനുവദനീയമാകും?

മറുപടി: ഈ ആശയം നിരർത്ഥകമാണ്. സൂന്നത്ത് മനസ്സിലാക്കാത്തതാണ് അതിന്റെ കാരണം. അതല്ലെങ്കിൽ ബുദ്ധിയുള്ള ഒരു മുസ്ലിം എങ്ങനെയാണ് ഈ ആശയം പറയുക?! റസൂൽ (ﷺ) പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്: “ഒരു വിധികർത്താവ് അവന്റെ ഇജ്തിഹാദിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിധിക്കുകയും അത് ശരിയാവുകയും ചെയ്താൽ, അവന് രണ്ട് പ്രതിഫലമുണ്ട്. എന്നാൽ, അവൻ ഇജ്തിഹാദിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിധിക്കുകയും, തെറ്റാവുകയും ചെയ്താൽ, അവന് ഒരു പ്രതിഫലമാണുള്ളത്”⁽¹⁶⁾ ഈ ഹദീഥ് മുകളിൽ പറഞ്ഞ ആശയത്തെ നിരാകരിക്കുകയാണ്. “ഇന്ന വ്യക്തിക്ക് തെറ്റുപറ്റി” എന്നൊരാൾ പറഞ്ഞാൽ, അതിന്റെ ശരഹായായ അർഥം, “ഇന്ന വ്യക്തിക്ക് ഒരു പ്രതിഫലം ലഭിച്ചു” എന്നാണെന്ന് ഒരു അവിഷ്കൃതയുമില്ലാത്ത വിധം സ്പഷ്ടമായി അത് മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തെറ്റ് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നവന്റെ വീക്ഷണത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രതിഫലാർഹനാണെങ്കിൽ, തെറ്റ് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചവൻ അദ്ദേഹത്തെ ആക്ഷേപിച്ചു എന്ന് നിങ്ങളെങ്ങനെ ആരോപിക്കും?! നിസ്സംശ്യം, ഈ ആരോപണം അടിസ്ഥാന രഹിതമാണ്. മാത്രവുമല്ല, ഈ ആരോ

16. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

പണം ഉന്നയിക്കുന്നവർ അതിൽനിന്നും മടങ്ങൽ അനിവാര്യമാണ്. അതല്ലെങ്കിൽ, അവൻ തന്നെയാണ് മുസ്ലിംകളെ ആക്ഷേപിക്കുന്നവൻ. അവരിലുള്ള സാധാരണക്കാരെ മാത്രമല്ല, സ്വഹാബികളിൽ നിന്നും താബിഉകളിൽനിന്നുമുള്ള ഇമാമുകളെയും അവർക്ക് ശേഷമുള്ള മുജ്തഹിദുകളായ ഇമാമുകളെയും മറ്റുമാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ അവർ ആക്ഷേപിക്കുന്നത്. കാരണം, വിഖ്യാതരായ ഈ വ്യക്തിത്വങ്ങൾ പരസ്പരം തെറ്റ് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും പരസ്പരം ഖണ്ഡിക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു എന്ന കാര്യം നമുക്ക് നന്നായി അറിയാം.⁽¹⁷⁾ അപ്പോൾ, “അവരിൽ ചിലർ ചിലരെ ആക്ഷേപിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു” എന്ന് ബുദ്ധിയുള്ളവൻ പറയുമോ? ഇല്ല. എന്നാൽ, ഒരാളുടെ സ്വപ്നം വ്യാഖ്യാനിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ റസൂൽ(ﷺ) അബൂബക്കറി(റ)ന്റെ തെറ്റ് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതായി സ്വഹീഹായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. റസൂൽ(ﷺ) അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: “അവയിൽ ചിലരിൽ താങ്കൾ ശരിയാവുകയും ചിലരിൽ തെറ്റുകയും ചെയ്തു”⁽¹⁸⁾-അപ്പോൾ, ഈ വാക്കുകൾകൊണ്ട് നബി(ﷺ) അബൂബക്കറിനെ ആക്ഷേപിക്കുകയാണോ ചെയ്തത്?!

ഈ തെറ്റിദ്ധാരണ അതിന്റെ പ്രചാരകരിലുണ്ടാക്കിയ ഫലമാണ് അത്ഭുതപ്പെടുത്തുന്നത്. തങ്ങളുടെ മദ്ഹബിന് എതിരായ സൂന്നത്ത് പിന്തുടരുന്നതിൽനിന്നും അവർ തടയപ്പെട്ടു. കാരണം അതിനെ പിന്തുടരുക എന്നതിനർത്ഥം അവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ആ ഇമാമിനെ ഇക്ശ്തലമാണ്. എന്നാൽ സൂന്നത്തിനെതിരാണെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തെ പിന്തുടർന്നാൽ അതിനർത്ഥം അദ്ദേഹത്തെ ആദരിക്കലും ബഹുമാനിക്കലുമാണ്! അതിനാൽ, അവർ സങ്കല്പിക്കുന്ന ഈ അനാദരിക്കലിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് ഇമാമിന്റെ വാക്കുകൾ തഖ്ലീദ് ചെയ്യുന്നതിന് അവർ നിർബന്ധബുദ്ധി കാണിക്കുന്നത്.

ഈ തെറ്റിദ്ധാരണ കാരണം, അവർ ഓടി രക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ എത്രയോ മോശമായ സ്ഥലത്താണ് അവർ വന്നു പെട്ടിരിക്കുന്നത് എന്ന കാര്യം അവർ മറന്നുപോയി-മറന്നതായി അഭിനയിക്കുന്നതാണ് എന്ന് ഞാൻ പറയുന്നില്ല. അവരോട് ഇപ്രകാരം

17. ഇതിന് മുഖ്യാതിക്കൽ കൊടുത്തിട്ടുള്ള ഇമാം മുസ്നിയുടെയും ഹാഫിദ് ഇബ്നു റജബ് ഹമ്പലിയുടെയും വാക്കുകൾ നോക്കുക.

18. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അതിനുള്ള കാരണവും തഖ്ലീജും സിർസിലത്തുൽ അഹ്ദാ ദീമുസ്സഹാഹ് (121)യിൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

പറയുക: “ഒരാളെ പിൻപറ്റുകയെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തെ ആദരിക്കലും, ഒരാളെ എതിർക്കുകയെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തെ അനാദരിക്കലുമാണെന്നുണ്ടെങ്കിൽ, നിങ്ങളെങ്ങനെ പ്രവാചക(ﷺ)ന്റെ മാതൃകയെ എതിർക്കുന്നത് സ്വയം അനുവദിക്കും? സുന്നത്തിനെതിരായിട്ടുള്ള മദ്ഹബീ ഇമാമിന്റെ മാർഗ്ഗം പിൻപറ്റുന്നതിന് വേണ്ടി സുന്നത്ത് പിൻപറ്റുന്നത് ഒഴിവാക്കുന്നു. ഇമാമുകളാകട്ടെ, പാപരഹിതര(മഅ്സൂം)ല്ല. അവരെ ആക്ഷേപിക്കുന്നത് കുഹ്റാകുകയുമില്ല. ഇമാമിനെ എതിർക്കുകയെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തെ ആക്ഷേപിക്കലാണെന്ന് നിങ്ങൾ വ്യാഖ്യാനിക്കുകയാണെങ്കിൽ, റസൂലി(ﷺ)നെ എതിർക്കുന്നത് അവിടുത്തെ ആക്ഷേപിക്കലാണെന്ന കാര്യം വളരെ വ്യക്തമാണ്. എന്നുമാത്രമല്ല, അത് പരസ്യമായ കുഹ്റും കൂടിയാണ്. അതിൽനിന്നും അല്ലാഹുവോട് രക്ഷതേടുന്നു”-ഇപ്രകാരം അവരോട് പറഞ്ഞാൽ, അവർക്ക് അതിന് മറുപടി പറയാൻ സാധിക്കുകയില്ല, അല്ലാഹുവാണ്!-ഒരു വാചകമൊഴികെ-അവരിൽ ചിലരിൽനിന്നും നാം ധാരാളം കേട്ടിട്ടുള്ളതും അതെന്നെയാണ്. ഇതാണ് അവർ പറയുക, “മദ്ഹബിന്റെ ഇമാമിലുള്ള വിശ്വാസത്താലാണ് നാം സുന്നത്ത് ഒഴിവാക്കുന്നത്. സുന്നത്തിനെക്കുറിച്ച് നമ്മേക്കാൾ നന്നായി അറിയുന്നത് അവരാണല്ലോ”.

ഈ വാദത്തിനുള്ള നമ്മുടെ മറുപടി വിവിധ കോണുകളിലൂടെയാണ്. അവയെല്ലാം ഈ ആമുഖത്തിൽ തന്നെ നാം ദീർഘമായി ചർച്ച ചെയ്തതാണ്. അതിനാൽ, അതിൽനിന്നും പ്രസക്തമായ ഒരു മറുപടി മാത്രം അല്ലാഹുവിന്റെ അനുമതിയോടുകൂടി ചുരുക്കിക്കൊടുക്കുന്നു. ഞാൻ പറയുന്നു: “സുന്നത്തിനെക്കുറിച്ച് നിങ്ങളേക്കാൾ നന്നായി അറിയുന്നത് നിങ്ങളുടെ മദ്ഹബിന്റെ ഇമാം മാത്രമല്ല. സുന്നത്തിനെക്കുറിച്ച് നിങ്ങളേക്കാൾ നന്നായി അറിയുന്ന ദശക്കണക്കിന്-അല്ല, ശതക്കണക്കിന് ഇമാമുകളുണ്ട്. അതിനാൽ, പ്രബലമായ ഒരു സുന്നത്ത് നിങ്ങളുടെ മദ്ഹബിനെതിരായവുകയും അത് ആ ഇമാമുകളിൽനിന്നുള്ള ഏതെങ്കിലും ഒരു ഇമാം സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തെങ്കിൽ- ഈ സാഹചര്യത്തിൽ- അത് സ്വീകരിക്കൽ നിങ്ങളുടെ കടമയാണ്. അപ്പോൾ, മുഖ് പറഞ്ഞ നിങ്ങളുടെ വാദത്തിന് ഇവിടെ പ്രസക്തിയില്ല. കാരണം, നിങ്ങളുടെ എതിർചേരിയിലുള്ളവർ നിങ്ങളോട് ഇങ്ങനെ പ്രതികരിക്കും: “ഇത് സ്വീകരിച്ച നമ്മുടെ ഇമാമിലുള്ള വിശ്വാസത്താലാണ് നമ്മളും അത് സ്വീകരിച്ചത്.” ഈ ഇമാമിനെ പിൻപറ്റുന്നതാണ് ആദ്യം പറഞ്ഞ സുന്നത്തിനെതി

രായ ഇമാമിനെ പിൻപറ്റുന്നതിനേക്കാൾ ഉത്തമമായിട്ടുള്ളത്. ഇത് വളരെ വ്യക്തമാണ്. അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ആർക്കും ഒരു അവ്യക്തതയുമില്ല.

അതിനാൽ, എനിക്ക് ഇത് പറയാൻ സാധിക്കും: നമ്മുടെ ഈ പുസ്തകം, പ്രവാചകനി(ﷺ)ൽനിന്നും അവിടുത്തെ നമസ്കാരം വിവരിച്ച് കൊണ്ട് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട പ്രബലമായ സുന്നത്താണ് ശേഖരിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതിനാൽ, അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാതിരിക്കുവാൻ ആർക്കും യാതൊരു ഒഴികഴിവുമില്ല. കാരണം, പണ്ഡിതന്മാർ ഐക്യകണ്ഠേന നിരസിച്ച ഒന്നും ഇതിലില്ല- അവരങ്ങനെ ചെയ്യുകയുമില്ല. എന്നാൽ, എല്ലാ സാഹചര്യത്തിലും അവരിൽ പലരും പ്രബലമായ സുന്നത്ത് സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്; ആരെങ്കിലും അങ്ങനെ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ അവന് ഒഴികഴിവുണ്ട്. ഒരു പ്രതിഫലവുമുണ്ട്; കാരണം, അവർക്ക് അത് തീരെ വന്നുകിട്ടിയിട്ടില്ല. അല്ലെങ്കിൽ വന്ന് കിട്ടിയിട്ടും വ്യക്തമായ തെളിവ് കിട്ടിയില്ല, അതുമല്ലെങ്കിൽ പണ്ഡിതന്മാർക്ക് മാത്രം അറിയാവുന്ന മറ്റുവല്ല കാരണങ്ങളും ഉണ്ടായിരിക്കും. എന്നാൽ, അതിനുശേഷം വ്യക്തമായ തെളിവ് സ്ഥിരപ്പെട്ടവന് അവന്റെ തഖ്ലീദിന് യാതൊരു ന്യായവുമില്ലാതാകും. പ്രത്യുത അന്യനായ തെളിവ് പിൻപറ്റൽ അവന് നിർബന്ധമാണ്. ഈ ആമുഖത്തിന്റെ ഉദ്ദേശവും ഇതുതന്നെയാണ്.

അല്ലാഹു പറയുന്നു: “നിങ്ങൾക്ക് ജീവൻ നൽകുന്ന കാര്യത്തിലേക്ക് നിങ്ങളെ വിളിക്കുമ്പോൾ സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനും റസൂലിനും ഉത്തരം നൽകുക. മനുഷ്യനും അവന്റെ മനസ്സിനും ഇടയിൽ അല്ലാഹു മറയിടുന്നതാണ് എന്നും അവങ്കലേക്ക് നിങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു കൂട്ടപ്പെടുമെന്നും നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞു കൊള്ളുക. (സൂറ: അൻഫാൽ 8:24.)

അല്ലാഹു സത്യം പറയുന്നു; അവൻ നേർവഴി കാണിക്കുന്നു; അവനാണ് ഏറ്റവും നല്ല സംരക്ഷകനും, ഏറ്റവും നല്ല സഹായകനും. അല്ലാഹുവിന്റെ രക്ഷയും സമാധാനവും മുഹമ്മദിന്റെമേലും അവിടുത്തെ കുടുംബത്തിന്റെയും അനുചരന്മാരുടെയും മേലും ഉണ്ടാകട്ടെ. ലോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹുവിനാകുന്നു സ്തുതി.

മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ അൽ അൽബാനി

ദമസ്കസ് ഫി. 20/5/1381

صِفَتُ صَلَاةِ النَّبِيِّ
ﷺ
مِنَ التَّكْبِيرِ إِلَى التَّسْلِيمِ كَأَنَّكَ تَرَاهَا
تَأَلِيفُ
مُحَمَّدَ تَاصِلُ الدِّينِ الْأَبَانِي

നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരം

(തക്ബീർ മുതൽ തസ്ലീം വരെ,
നിങ്ങൾ നോക്കിക്കാണുന്ന രൂപത്തിലുള്ള
വിവരണം)

അബൂഹുറൈറ(رضي الله عنه)യിൽ നിന്നും നിവേദനം: നബി (ﷺ) പള്ളിയിലേക്ക് പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ പിന്നാലെ ഒരു മനുഷ്യനും കയറിവന്നു. അയാൾ നമസ്കരിച്ചശേഷം നബി(ﷺ)യുടെ അടുക്കൽ ചെന്ന് സലാം പറഞ്ഞു. സലാം മടക്കിയ ശേഷം അവിടുന്ന് (അയാളോട്) പറഞ്ഞു: “നീ തിരിച്ചുപോയി നമസ്കരിക്കുക, കാരണം നീ നമസ്കരിച്ചിട്ടില്ല”.

അയാൾ തിരിച്ചുപോയി ആദ്യം നമസ്കരിച്ച അതേ രൂപത്തിൽ നമസ്കരിച്ച ശേഷം തിരിച്ചുവന്ന് നബി(ﷺ)യോട് വീണ്ടും സലാം പറഞ്ഞു. (സലാം മടക്കിയശേഷം) അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “നീ തിരിച്ചുപോയി നമസ്കരിക്കുക, കാരണം നീ നമസ്കരിച്ചിട്ടില്ല”. ഇത് മൂന്നു പ്രാവശ്യം ആവർത്തിച്ചു.

അയാൾ പറഞ്ഞു: “സത്യസന്ദേശവുമായി അങ്ങയെ അയച്ചവൻ തന്നെയാണെ (സത്യം!) എനിക്ക് ഇതിനേക്കാൾ നന്നായി നമസ്കരിക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല. അതിനാൽ എനിക്ക് പഠിപ്പിച്ച് തരിക” .

അവിടുന്ന് (ﷺ) പറഞ്ഞു: “നീ നമസ്കരിക്കാനായി നിന്നാൽ തക്ബീർ ചൊല്ലുക; ശേഷം ഖുർആനിൽ നിന്നും നിനക്ക് സാധ്യമായത് (നിനക്ക് മനഃപാഠമുള്ളത്) ഓതുക. ശേഷം കുനിഞ്ഞ നിലയിൽ അൽപം അടങ്ങി നിന്നുകൊണ്ട് റുക്നൂൻ ചെയ്യുക; പിന്നീട് തലപൊക്കി നേരെ നിവർന്ന് നിൽക്കുക. തുടർന്ന് സാഷ്ടാംഗത്തിലായിക്കൊണ്ട് അൽപം അടങ്ങി കഴിയുവിധം സുജൂദ് ചെയ്യുക; പിന്നെ അൽപം അടങ്ങിക്കഴിയുവിധം ശാന്തമായി ഇരിക്കുക. പിന്നീട് എല്ലാ നമസ്കാരങ്ങളിലും ഇങ്ങനെ തന്നെ ചെയ്യുക”. (ബുഖാരി) (ഇർവാഇൽഗലീൽ 289)

നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരം.

കഅ്ബയെ മുന്നിടൽ

പ്രവാചകൻ(ﷺ) സമസ്കാരത്തിനായി നിന്നാൽ-നിർബന്ധ നമസ്കാരത്തിനായാലും ഐച്ഛിക നമസ്കാരത്തിനായാലും- കഅ്ബയെ അഭിമുഖീകരിക്കുമായിരുന്നു.⁽¹⁾ അവിടുന്ന് (ﷺ) ‘മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി’⁽²⁾യോട് കൽപിച്ചു: “നീ നമസ്കാരത്തിനായി നിന്നാൽ പരിപൂർണ്ണമായി വുദു ചെയ്യുകയും പിന്നെ കിബ്ലയുടെ നേരെ തിരിയുകയും എന്നിട്ട് തക്ബീർ ചൊല്ലുകയും ചെയ്യുക”.⁽³⁾

“യാത്രയിൽ അവിടുന്ന് ഐച്ഛിക നമസ്കാരങ്ങളും വിതറും സ്വന്തം വാഹനപ്പുറത്ത് ഇരുന്ന് കൊണ്ട്- അത് എങ്ങോട്ട് തിരിഞ്ഞുവോ അങ്ങോട്ടു തിരിഞ്ഞുകൊണ്ട് [കിഴക്കോ പടിഞ്ഞാറോ]-നമസ്കരിക്കും”.⁽⁴⁾

താഴെപറയുന്ന ഖുർആൻ സൂക്തം അവതരിച്ചത് ഈ വിഷയത്തിലാണ്.

“നിങ്ങൾ എങ്ങോട്ട് തിരിഞ്ഞാലും അവിടെ അല്ലാഹുവിന്റെ മുഖമുണ്ട്” (2:115) ⁽⁵⁾

1. ഇത് അനേകം പരമ്പരകളിലൂടെ അനിഷേധ്യമാംവിധം (മുതവാതിർ) ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ട യാഥാർത്ഥ്യമാണ്. അതിനാൽ ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ട ഗ്രന്ഥങ്ങളെ കുറിച്ചുള്ള വിശദീകരണം ആവശ്യമില്ല. എങ്കിലും ചില തെളിവുകൾ താഴെ വരുന്നുണ്ട്.
2. പേജ് 71 കാണുക.
- 3,4. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അസ്സിറാജ്. ആദ്യത്തേതിന്റെ തഖ്റീജ് (പരമ്പര പരിശോധിച്ച് കൊണ്ടുള്ള വിവരണം) *ഇർവാഉൽ ഗലീലി* (ന: 289) ൽ ഉണ്ട്.
5. മുസ്ലിം. ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് തിർമിദി വ്യക്തമാക്കി.

“അവിടുന്ന് ചിലപ്പോൾ, ഐച്ഛികമായ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചാൽ ആദ്യമായി ഒട്ടകത്തെ കിബ്ലയുടെ നേരെ തിരിച്ചു നിർത്തുമായിരുന്നു. പിന്നെ തക്ബീർ ചൊല്ലുകയും വാഹനം നബി(ﷺ) യെ എങ്ങോട്ടാണോ തിരിച്ചത്, അങ്ങോട്ടു തിരിഞ്ഞുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു”.⁽⁶⁾

“അവിടുന്ന് (ﷺ) വാഹനപ്പുറത്തിരുന്ന് കൊണ്ട് തന്നെ തലകുനിച്ചു് റുക്നും സുജൂദും ചെയ്യുമായിരുന്നു. സുജൂദിൽ റുക്നുമനേക്കാൾ കൂടുതൽ തലകുനിക്കുമായിരുന്നു”.⁽⁷⁾

“അവിടുന്ന്(ﷺ) നിർബന്ധ നമസ്കാരങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചാൽ വാഹനപ്പുറത്ത് നിന്നും ഇറങ്ങി കിബ്ലയുടെ നേർക്ക് തിരിയുമായിരുന്നു”.⁽⁸⁾

എന്നാൽ, അതിയായ ഭയത്തിന്റെ സന്ദർഭത്തിലുള്ള നമസ്കാരത്തിൽ (സ്വലാത്തുൽഖൗഫ്) “നടന്നുകൊണ്ടും, നിന്നുകൊണ്ടും, വാഹനപ്പുറത്തിരുന്ന് കൊണ്ടും കിബ്ലയെ അഭിമുഖീകരിച്ചും അല്ലാതെയും”⁽⁹⁾ നമസ്കരിക്കാൻ നബി(ﷺ) തന്റെ സമുദായത്തിന് മാതൃക കാണിച്ചു തന്നിട്ടുണ്ട്.

അവിടുന്ന് (ﷺ) പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ (സൈന്യങ്ങൾ) പരസ്പരം ഇടകലർന്നുകൊണ്ടുള്ള യുദ്ധഘട്ടങ്ങളിൽ കേവലം അത് (നമസ്കാരം) തക്ബീറും തലകൊണ്ടുള്ള ആംഗ്യങ്ങളുമാണ്”.⁽¹⁰⁾

അവിടുന്ന് (ﷺ) ഇങ്ങനെ പറയാറുണ്ട്: “പൂർവ്വപശ്ചിമ ദിക്കുകൾ കിടയിലുള്ള ഭാഗമത്രെ കിബ്ല”.⁽¹¹⁾

ജാബിർ (رضي الله عنه) പറഞ്ഞു: “ഞങ്ങൾ അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരോ(ﷺ)ടൊ

6. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ *മികാതി*(1/12)ൽ; ദിയാഅ് ‘ഹസനായ്’ സനദോടുകൂടി *മുഖ്താരയിൽ*; ഇബ്നുൽ മുലഖ്ഖിൻ *ഖുലാസത്തുൽ ബദറുൽ മുനീനി*(22/1)ൽ; അവർക്ക് മുസ് അബ്ദുൽ ഹഖ് അൽ ഇശ്ബിലി തന്റെ *അഹ് കാമിൽ* (എന്റെ തഹ്ഖീഖോട് കൂടി ന:1394ൽ); ഇമാം അഹ്മദിന്റെ അഭിപ്രായവും ഇതാണ്; അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നും ഇബ്നു ഹാനി തന്റെ *മസാഇലി* (1/67) ൽ ഇത് ഉദ്ധരിച്ചു.
7. അഹ്മദ്; തിർമിദി - അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.
8. ബുഖാരി; അഹ്മദ്.
9. ബുഖാരി; മുസ്ലിം - *ഇർവാഇ*(ന: 588) ൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.
10. ബൈഹഖി - ബുഖാരിയുടെയും മുസ്ലിമിന്റെയും നിബന്ധനകൾ ഒത്തുസന്ദോട് കൂടി
11. തിർമിദി; ഹാകിം- രണ്ട് പേരും അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. *ഇർവാഉൽ ഗലീലി*(292) ൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

പ്പം ഒരിക്കൽ ഒരു യാത്രയിൽ (അല്ലെങ്കിൽ യുദ്ധത്തിൽ) ആയിരിക്കെ ആകാശം മേഘാവൃതമായി. ഞങ്ങൾ കിബ്ലയുടെ ദിശ കണ്ടുപിടിക്കാൻ ശ്രമം നടത്തിയെങ്കിലും കിബ്ലയുടെ കാര്യത്തിൽ ഞങ്ങൾ അഭിപ്രായ ഭിന്നതയിലായി. അങ്ങനെ ഞങ്ങളോരോരുത്തരും വിവിധ ദിശകളിലേക്കായി നമസ്കരിച്ചു. എന്നിട്ട് ഓരോരുത്തരും അവർ നമസ്കരിച്ച ഭാഗത്ത് ഒരു അടയാളം വരച്ചു. അങ്ങനെ രാവിലെയായപ്പോൾ ഞങ്ങളിൽ നോക്കുകയും കിബ്ലയുടെ ഭാഗത്തേക്കല്ല നമസ്കരിച്ചതെന്ന് മനസ്സിലാവുകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ട്, ഞങ്ങളത് റസൂലിനോട് പറഞ്ഞപ്പോൾ [ഞങ്ങളോട് അത് മടക്കി നമസ്കരിക്കാൻ അവിടുന്ന് കൽപിച്ചില്ല]. നിങ്ങൾക്ക് നിങ്ങളുടെ നമസ്കാരം തന്നെ മതിയാകും എന്ന് അവിടുന്ന്(ﷺ) പറയുകയും ചെയ്തു”.⁽¹²⁾

താഴെ വരുന്ന ഖുർആൻ വചനം അവതരിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് [കഅ്ബ തന്റെ മുമ്പിലായിട്ടും]-നബി(ﷺ) ബൈത്തുൽ മുഖദുസിനെ അഭിമുഖീകരിച്ച് കൊണ്ടാണ് നമസ്കരിച്ചിരുന്നത്.

“(നബിയേ,) നിന്റെ മുഖം ആകാശത്തേക്ക് തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് നാം കാണുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ നിനക്കിഷ്ടമാകുന്ന ഒരു കിബ്ലയിലേക്ക് നിന്നെ നാം തിരിക്കുകയാണ്. ഇനി മേൽ നീ നിന്റെ മുഖം മസ്ജിദുൽ ഹറാമിന്റെനേർക്ക്തിരിക്കുക.”(അൽ ബഖറ:144)

ഈ സൂക്തം അവതരിപ്പിച്ചപ്പോൾ അവിടുന്ന് കഅ്ബയിലേക്ക് തിരിഞ്ഞു. ഖുബായിൽ (പള്ളിയിൽ) വെച്ച് ചില ആളുകൾ സുബ്ഹ് നമസ്കരിച്ച് കൊണ്ടിരിക്കെ ഒരാൾ വന്ന് അവരോട് ഇപ്രകാരം വിളിച്ചു പറഞ്ഞു: “തീർച്ചയായും റസൂലി(ﷺ)ന് കഴിഞ്ഞ രാത്രിയിൽ ചില ഖുർആൻ വചനങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ കഅ്ബയെ അഭിമുഖീകരിക്കാൻ അദ്ദേഹം കൽപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ നിങ്ങളും അതിനെ അഭിമുഖീകരിക്കുക”. അവരപ്പോൾ തിരിഞ്ഞിരുന്നത് ശാമിന്റെ ഭാഗത്തേക്കായിരുന്നു. അങ്ങനെ അവർ വൃത്താകൃതിയിൽ തിരിഞ്ഞുനിന്നു. [അവരുടെ ഇമ്മാമും അവരോടൊപ്പം കഅ്ബയെ അഭിമുഖീകരിക്കാവുന്ന വിധം വൃത്താകൃതിയിൽ തിരിഞ്ഞുനിന്നു].⁽¹³⁾

12.ദാരഖുത്നി; ഹാകിം; ബൈഹഖി; തിർമിദി; ഇബ്നുമാജ; തബറാനി; അത് ഇർവാഇ(ന: 296)ൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

13.ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അഹ്മദ്; സിറാജ്; തബറാനി (3/108/2); ഇബ്നു സഅദ് (1/234). അതും ഇർവാഇ(ന: 290)ൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

നമസ്കാരത്തിലെ നിറുത്തം

അവിടുന്ന്(ﷺ) നിർബന്ധനമസ്കാരങ്ങളും, ഐച്ഛിക നമസ്കാരങ്ങളും നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനായി എഴുന്നേറ്റ് നിൽക്കുമായിരുന്നു.

“നിങ്ങൾ ഭക്തിപൂർവ്വം അല്ലാഹുവിന്റെ മുമ്പിൽ നിന്നുകൊണ്ട് പ്രാർത്ഥിക്കുവിൻ”(2:238)

അല്ലാഹുവിന്റെ ഈ കൽപന പാലിച്ച് കൊണ്ടാണ് അവിടുന്ന്(ﷺ) ഇപ്രകാരം ചെയ്തത്. എന്നാൽ യാത്രയിലായിരിക്കുമ്പോൾ തന്റെ വാഹനപ്പുറത്തിരുന്നാണ് അവിടുന്ന്(ﷺ) ഐച്ഛിക നമസ്കാരങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചിരുന്നത്.

മുമ്പ് വിവരിച്ചത് പോലെ, അതിയായ ഭയത്തിന്റെ സന്ദർഭത്തിലുള്ള നമസ്കാരങ്ങളിൽ കാൽനടയായും, വാഹനപ്പുറത്തിരുന്നും നമസ്കരിച്ച് കൊണ്ട് അവടുന്ന്(ﷺ) തന്റെ സമുദായത്തിന് മാതൃക കാണിച്ചു. താഴെ വരുന്ന അല്ലാഹുവിന്റെ വചനത്തിന്റെ പൊരുളും അത് തന്നെയാണ്.

“പ്രാർത്ഥനകൾ (നമസ്കാരങ്ങൾ) നിങ്ങൾ സൂക്ഷ്മതയോടെ നിർവ്വഹിച്ച് പോരേണ്ടതാണ്. പ്രത്യേകിച്ചും മദ്ധ്യമനമസ്കാരം.⁽¹⁾ ഭക്തിയോടു കൂടി നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിന്റെ മുമ്പിൽ നിൽക്കുക.

1. അത് അസ്വർ നമസ്കാരമാണെന്നാണ് ഭൂരിഭാഗം പണ്ഡിതന്മാരുടെയും ശരിയായ അഭിപ്രായം. അതിൽ ഇമാം അബൂഹനീഫയും തന്റെ രണ്ടു കൂട്ടുകാരും (മുഹമ്മദ് അബൂയൂസുഫും) ഉൾപ്പെടും. ഇതിനെ കുറിച്ച് ധാരാളം ഹദീഥുകളുണ്ട്. ഇബ്നുകഥീർ തന്റെ ‘തഫ്സീറി’ൽ അവ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

നിങ്ങൾ (ശത്രുവിന്റെ ആക്രമണം) ഭയപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ കാൽനടയായോ വാഹനങ്ങളിലായോ (നിങ്ങൾക്ക് നമസ്കരിക്കാം). എന്നാൽ നിങ്ങൾ നിർഭയാവസ്ഥയിലായാൽ നിങ്ങൾക്ക് അറിവില്ലാതിരുന്നത് അല്ലാഹു പഠിപ്പിച്ച് തന്ന പ്രകാരം നിങ്ങൾ അവനെ സ്മരിക്കേണ്ടതാണ്” (2:228,239)

“തന്റെ മരണകാരണമായ അസുഖത്തിന്റെ സന്ദർഭത്തിൽ നബി(ﷺ) ഇരുന്നുകൊണ്ടാണ് നമസ്കരിച്ചിരുന്നത്.”⁽²⁾

ഇതിനുമുമ്പ് മറ്റൊരവസരത്തിലും അവിടുന്ന് (ﷺ) ഇരുന്ന് കൊണ്ട് നമസ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. (ഉഹ്ദ് യുദ്ധത്തിൽ) പരിക്ക് പറ്റിയ സന്ദർഭത്തിലായിരുന്നു അത്. (അന്ന്) നബി(ﷺ)യുടെ പിന്നിൽ നമസ്കരിച്ചവർ നിന്നുകൊണ്ടാണ് നമസ്കരിച്ചത്. അവിടുന്ന്(ﷺ) അവരോട് ഇരിക്കാൻ ആംഗ്യം കാണിച്ചപ്പോൾ അവർ ഇരുന്നു (കൊണ്ട് നമസ്കരിച്ചു). (നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും) വിരമിച്ചപ്പോൾ നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “തീർച്ചയായും നിങ്ങളിപ്പോൾ ചെയ്തു തുടങ്ങിയത് പേർഷ്യക്കാരുടെയും റോമാക്കാരുടെയും പ്രവൃത്തിയാണ്. രാജാക്കന്മാർ ഇരിക്കുന്നവരായിരിക്കെ രാജാക്കന്മാർക്ക് വേണ്ടി അവർ നിൽക്കുമായിരുന്നു. എന്നാൽ, നിങ്ങൾ അത് ചെയ്യരുത്. കാരണം ഇമാമിനെ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത് പിൻതുടരപ്പെടാൻ വേണ്ടി മാത്രമാണ്. അദ്ദേഹം റുകൂഅ് ചെയ്താൽ നിങ്ങളും റുകൂഅ് ചെയ്യുക, അദ്ദേഹം ഉയർന്നെഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ നിങ്ങളും ഉയരുക, അദ്ദേഹം ഇരുന്ന് നമസ്കരിച്ചാൽ നിങ്ങൾ [എല്ലാവരും] ഇരുന്ന് നമസ്കരിക്കുക”.⁽³⁾

രോഗി ഇരുന്ന് നമസ്കരിക്കൽ

ഇറാനുബ്നു ഹുസൈൻ(rah) പറഞ്ഞു: “എനിക്ക് മൂലക്കുരു (പൈൽസ്)വിന്റെ അസുഖം ബാധിച്ചപ്പോൾ അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരോ(ﷺ)ട് ഞാൻ ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: നിന്നു കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുക, അതിന് സാധ്യമല്ലെങ്കിൽ ഇരുന്ന് കൊണ്ട്, അതിനും സാധ്യമല്ലെങ്കിൽ ഒരു വശത്തേക്ക് ചെരിഞ്ഞ് കിടന്നു കൊണ്ട്”⁽⁴⁾

2. തിർമിദി-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു; അഹ്മദ്.

3. ബുഖാരി; മുസ്ലിം. *ഇർവാഉൽ ഗലീൽ* എന്ന എന്റെ പുസ്തകത്തിൽ 394-ാം ഹദീഥിന്റെ ചുവടെ ഇത് വിശദമായി കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

4. ബുഖാരി; അബുദാവൂദ്; അഹ്മദ്.

അദ്ദേഹം വീണ്ടും പറയുന്നു: “ഇരുന്ന് കൊണ്ടുള്ള ഒരാളുടെ നമസ്കാരത്തെ കുറിച്ച് ഞാൻ നബി(ﷺ)യോട് ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ അവിടുന്ന്(ﷺ) പറഞ്ഞു: “ആരെങ്കിലും നിന്നുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അതാണ് ഏറ്റവും ഉത്തമം; ആരെങ്കിലും ഇരുന്ന് കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവൻ നിൽക്കുന്നവന്റെ പകുതി പ്രതിഫലമാണുള്ളത്; ആരെങ്കിലും കിടന്ന് കൊണ്ട് (മറ്റൊരു നിവേദത്തിൽ: ചെരിഞ്ഞുകിടന്ന് കൊണ്ട്) നമസ്കരിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അവൻ ഇരിക്കുന്നവന്റെ പകുതി പ്രതിഫലമാണുള്ളത്”⁽⁵⁾ ഈ റിപ്പോർട്ടിൽ ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത് രോഗിയെയാണ് കാരണം അനസ്(rah) പറഞ്ഞു. “രോഗം കാരണം ഇരുന്ന് കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്ന ജനങ്ങളിലേക്ക് റസൂൽ(ﷺ) പ്രവേശിച്ചു. എന്നിട്ട് പറഞ്ഞു, “തീർച്ചയായും, ഇരുന്നുകൊണ്ടുള്ള നമസ്കാരത്തിന് നിന്നുകൊണ്ടുള്ളതിന്റെ പകുതി പ്രതിഫലമാണുള്ളത്”⁽⁶⁾

ഒരിക്കൽ “നബി(ﷺ) ഒരു രോഗിയെ സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ, അയാൾ ഒരു തലയിണയുടെ മേൽ (സൂജൂദ് ചെയ്തുകൊണ്ട്) നമസ്കരിക്കുന്നതുകണ്ടു. അവിടുന്ന് (ﷺ) അതെടുത്ത് ദൂരെയെറിഞ്ഞു. അപ്പോൾ അയാൾ നമസ്കരിക്കുവാൻ (സൂജൂദ് ചെയ്യാൻ) ഒരു മരത്തടിയുടെ കഷ്ണമെടുത്തു അപ്പോൾ റസൂൽ(ﷺ) അതും എടുത്ത് ദൂരെയെറിഞ്ഞു. ശേഷം അവിടുന്ന് (ﷺ) പറഞ്ഞു: “സാധിക്കുമെങ്കിൽ നിലത്ത് (തന്നെ സൂജൂദ് ചെയ്ത്) നമസ്കരിക്കുക. ഇല്ലെങ്കിൽ (റുകൂഇലും സൂജൂദിലും) തലകൊണ്ട് ആംഗ്യം കാണിക്കുക. എന്നാൽ റുകൂഇനേക്കാൾ തല അൽപം കൂടി കുനിച്ച് കൊണ്ടാകണം സൂജൂദ് ചെയ്യേണ്ടത്”.⁽⁷⁾

5. ബുഖാരി; അബുദാവൂദ്; അഹ്മദ്. ഖതാബി പറഞ്ഞു: “ഇറാനുബ്നു ഹദീഥിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം ഇതാണ്-പ്രയാസപ്പെട്ടിട്ട് നിൽക്കാൻ സാധിക്കുന്ന രോഗി ഫർദ് നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ പ്രയാസം സഹിച്ച് നിൽക്കുന്നതാണ് നല്ലത്. അത് കൊണ്ടാണ് ഇരുന്ന് കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നവന്റെ പ്രതിഫലം നിൽക്കുന്നവന്റെ പകുതിയാക്കിയത്. ഇരുന്ന് നമസ്കരിക്കാനുള്ള അനുവാദം ഉള്ളതോടൊപ്പം തന്നെ നിന്നുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുവാനുള്ള പ്രോത്സാഹനമാണിത്. ഇബ്നു ഹജർ *ഫത്ഹുൽ ബാരി*(2/468)യിൽ പറയുന്നു: “ഈ നിഗമനം സാധുതയുള്ളതാണ്.”

6. അഹ്മദ്യും ഇബ്നുമാജയും സ്വഹീഹായ സന്ദോഷ് കൂടി ഉദ്ധരിച്ചത്.

7. തബറാനി; ബസ്താർ; ഇബ്നുസ്സിമാക് തന്റെ *ഹദീഥി*(67/2)ൽ ബൈഹഖി. ഇതിന്റെ സന്ദർഭം സ്വഹീഹാണ്. ഞാൻ *അസ്സഹീഹ*(323)യിൽ വിശദീകരിച്ചതുപോലെ.

കപ്പലിൽ വെച്ചുള്ള നമസ്കാരം⁽⁸⁾

കപ്പലിൽ വെച്ചുള്ള നമസ്കാരത്തെപ്പറ്റി നബി(ﷺ) ചോദിക്കപ്പെട്ടു. അവിടുന്ന് (ﷺ) പറഞ്ഞു. മുങ്ങിപ്പോകുമെന്ന ഭയമില്ലെങ്കിൽ, നിന്നു കൊണ്ട് തന്നെ അതിൽ നമസ്കരിക്കുക.⁽⁹⁾ പ്രായമായപ്പോൾ, നബി (ﷺ) തന്റെ നമസ്കാരസ്ഥലത്ത് തനിക്ക് ചാരി നിൽക്കാനായി ഒരു തൂണ് നിർമ്മിച്ചു.⁽¹⁰⁾

രാത്രി നമസ്കാരത്തിലെ നിറുത്തവും ഇരുത്തവും

“അവിടുന്ന്(ﷺ) രാത്രിയിൽ ദീർഘമായി നിന്നുകൊണ്ടും ദീർഘമായി ഇരുന്നുകൊണ്ടും നമസ്കരിക്കുമായിരുന്നു. നിന്നുകൊണ്ടാണ് ഖുർആൻ പാരായണം ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ നിന്നുകൊണ്ട് തന്നെ റുക്നും ചെയ്യും; ഇരുന്ന് കൊണ്ടാണ് പാരായണം ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ ഇരുന്ന് കൊണ്ട് തന്നെ റുക്നും ചെയ്യും.”⁽¹¹⁾

ചിലപ്പോൾ “അവിടുന്ന് (ﷺ) ഇരുന്ന് കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കും. അങ്ങനെ, മുപ്പതോ നാൽപ്പതോ ആയത്തുകൾ ബാക്കിയുണ്ടാകുന്നത് വരെ ഇരുന്ന് കൊണ്ട് തന്നെ പാരായണം ചെയ്യും. ശേഷം എഴുന്നേറ്റ് നിന്നുകൊണ്ട് ബാക്കിയുള്ളത് പൂർത്തിയാക്കും. പിന്നീട് റുക്നും സുജൂദും നിർവഹിക്കും. ശേഷം, രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിലും ഇത് പോലെ ചെയ്യും.”⁽¹²⁾

“പ്രായമേറിയപ്പോൾ, അവസാന കാലഘട്ടങ്ങളിൽ അവിടുന്ന്(ﷺ) ഇരുന്ന് കൊണ്ടാണ് ഐച്ഛിക നമസ്കാരങ്ങൾ നിർവഹിച്ചത്. നബി (ﷺ) യുടെ വഹാത്തിന്റെ ഒരു വർഷം മുമ്പായിരുന്നു അത്”⁽¹³⁾

8. വിമാനത്തിലുള്ള നമസ്കാരവും കപ്പലിലുള്ള നമസ്കാരം പോലെ തന്നെയാണ് സാധിക്കുമെങ്കിൽ നിന്നുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുക അല്ലെങ്കിൽ മുസ് പറഞ്ഞ രൂപത്തിൽ റുക്നും സുജൂദും തലകൊണ്ട് ആംഗ്യം കാണിച്ച് കൊണ്ട് ഇരുന്ന് നമസ്കരിക്കുക.

9. ബസ്നാർ (68); ദാവൂത്നി; അബ്ദുൽ ഗനി അൽ-മഖ്ദിസി തന്റെ *സുനനി* (82/2) ൽ ഹാകിം *മുസ്തദ്രകിൽ* ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

10. അബൂദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു. *അസ്സഹാഹ* (ന:319)യിലും *ഇർവാഉ* (383)ലും ഇത് ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

11. മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്

12. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

13. മുസ്ലിം; അഹ്മദ്

“അവിടുന്ന്(ﷺ) ചന്ദ്രം പടിഞ്ഞാറുകൊണ്ട് ഇരിക്കുമായിരുന്നു.”⁽¹⁴⁾

പാദരക്ഷകൾ ധരിച്ച് കൊണ്ടുള്ള നമസ്കാരം അതിനുള്ള കൽപനയും

“നബി(ﷺ) ചിലപ്പോൾ നഗ്നപാദനായും മറ്റുചിലപ്പോൾ പാദരക്ഷകൾ ധരിച്ച് കൊണ്ടും (നമസ്കാരത്തിനായി) നിൽക്കും.”⁽¹⁵⁾

തന്റെ സമുദായത്തിന് അതിനുള്ള അനുവാദം നൽകിക്കൊണ്ട് അവിടുന്ന്(ﷺ) പറഞ്ഞു. “നിങ്ങളിലാരെങ്കിലും നമസ്കരിക്കുകയാണെങ്കിൽ പാദരക്ഷകൾ ധരിക്കുകയോ, അവ ഊരിയെടുത്ത് സ്നാനം കാലുകൾക്കിടയിൽ ഒതുക്കിവെക്കുകയോ ചെയ്യട്ടെ. അവ കൊണ്ട് മറ്റുള്ളവരെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ”⁽¹⁶⁾

അവ ധരിച്ച് കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കണമെന്ന് അവിടുന്ന് (ﷺ) ചിലപ്പോൾ അവരോട് ഊന്നിപ്പറഞ്ഞിരുന്നു. നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു. “നിങ്ങൾ ജൂതന്മാരിൽനിന്നും ഭിന്നരാവുക; അവർ ചെരുപ്പുകളും, ഖുഫ്ഫുകളും (തോലിന്റെ സോക്സ്) ധരിച്ച് കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കാറില്ല.”⁽¹⁷⁾

അപൂർവ്വം ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ, അവിടുന്ന് (ﷺ) നമസ്കാരത്തിൽ തന്നെ അവ ഊരിവെക്കുകയും, നമസ്കാരം തുടരുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. അബൂസൗഹാദിൽ ഖുദ്ദരി(رحمته)പറഞ്ഞത് പോലെ: “ഒരു ദിവസം റസൂൽ (ﷺ) ഞങ്ങളെയും കൂട്ടി നമസ്കരിച്ചു. അങ്ങനെ ഞങ്ങൾ നമസ്കാരത്തിലായപ്പോൾ, നബി(ﷺ) തന്റെ പാദരക്ഷകൾ ഊരി തന്റെ ഇടതുഭാഗത്ത് വെച്ചു. ജനങ്ങൾ അത് കണ്ടപ്പോൾ അവരും അവരുടെ പാദരക്ഷകൾ ഊരിവെച്ചു. അങ്ങനെ നമസ്കാരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, അവിടുന്ന്(ﷺ) ചോദിച്ചു. “നിങ്ങളെന്തിനാണ് നിങ്ങളുടെ പാദരക്ഷകൾ ഊരിവെച്ചത്?” അവർ പറഞ്ഞു: “അങ്ങയുടെ പാദരക്ഷകൾ അങ്ങ് ഊരിവെക്കുന്നത് കണ്ടത് കൊണ്ടാണ് ഞങ്ങളും അത് ചെയ്തത്”. അപ്പോൾ നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “നിശ്ചയമായും ജിബ്രീൽ എന്റെയടുക്കൽ വന്നിട്ട് അതിൽ അഴുക്ക്- അല്ലെങ്കിൽ

14. നസാഇ; ഇബ്നുഖുസൈമ തന്റെ *സ്വഹീഹി* (1/107/2)ൽ; അബ്ദുൽ ഗനി അൽമഖ്ദിസി *സുനനി*(80/1) ൽ; ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

15. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുമാജ; തഹാവി സൂചിപ്പിച്ചത് പോലെ അത് മുതവാതിറായ ഹദീമാണ്.

16, 17. അബൂദാവൂദ്; ബസ്നാർ (53-അസ്സവാഇദ്). ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

ഉപദ്രവകരമായ ചിലത് (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: മാലിന്യം)- ഉണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞ കാരണത്താലാണ് ഞാനത് ഊരിവെച്ചത്. അതിനാൽ, നിങ്ങളിലാരെങ്കിലും പള്ളിയിലേക്ക് വന്നാൽ അവൻ തന്റെ പാദരക്ഷകളിലേക്ക് നോക്കട്ടെ. അവൻ അതിൽ അഴുക്ക് - അല്ലെങ്കിൽ ഉപദ്രവകരമായത് (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: മാലിന്യം)- കാണുകയാണെങ്കിൽ അത് തുടച്ച് കളഞ്ഞിട്ട് അതിൽ നമസ്കരിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ.”⁽¹⁸⁾

“നബി (ﷺ) പാദരക്ഷകൾ ഊരിയാൽ തന്റെ ഇടതുഭാഗത്ത് അവ വെക്കുമായിരുന്നു”⁽¹⁹⁾. കൂടാതെ, ഇങ്ങനെയും അവിടുന്ന് (ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “നിങ്ങളിലാരെങ്കിലും നമസ്കരിക്കുന്നതായാൽ, അവൻ തന്റെ പാദരക്ഷകൾ വലതുഭാഗത്ത് വെക്കാതിരിക്കട്ടെ- ഇടതുഭാഗത്ത് ആരും ഇല്ലെങ്കിലല്ലാതെ. ഇടതുഭാഗത്തും വെക്കരുത്- (കാരണം) അത് മറ്റൊരാളുടെ വലതുഭാഗമായിരിക്കും. അതിനാൽ അവൻ അവയെ രണ്ട് കാൽപാദങ്ങൾക്കിടയിൽ വെക്കട്ടെ”⁽²⁰⁾

മിമ്പറിന് മുകളിലെ നമസ്കാരം

“ഒരിക്കൽ അവിടുന്ന് (ﷺ) മിമ്പറിന്റെ (ഒരു റിപ്പോർട്ടിൽ: “അത് മൂന്ന് പടികളുള്ളതായിരുന്നു” എന്നുണ്ട്) മുകളിൽ നിന്ന് കൊണ്ട് നമസ്കരിച്ചു.”⁽²¹⁾ അങ്ങനെ [അവിടുന്ന് (ﷺ) അതിന്മേൽ നിൽക്കുകയും തക്ബീർ ചൊല്ലുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ മിമ്പറിലുള്ള നബി(ﷺ)യുടെ പിന്നിൽ ജനങ്ങളും തക്ബീർ ചൊല്ലി], [ശേഷം

18,19. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നു ഖുസൈമ; ഹാകിം- അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബിയും നവവിയും അതിനോട് യോജിച്ചു. അവരണ്ടിൽ ആദ്യത്തേത് *ഇർവാഹു* (ന: 284)ൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട് (പാദരക്ഷകളിൽ നജസുണ്ടെന്ന കാര്യം ബോധ്യപ്പെടുന്നത് നമസ്കാരത്തിനിടയിൽ ആണെങ്കിൽ പോലും നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കേതെന്ന അവ അഴിച്ചുമാറ്റണമെന്നും ബാക്കി നമസ്കാരം പൂർത്തിയാക്കണമെന്നും ഈ ഹദീഥ് പഠിപ്പിക്കുന്നു- വിവ:)

20. അബൂദാവൂദ്; നസാഇ; ഇബ്നുഖുസൈമ (1/110/2) സ്വഹീഹായ സന്ദേഹം കൂടി ഉദ്ധരിച്ചത്.

21. മിമ്പറുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നബിചര്യയാണ് ഇതിലുള്ളത് അതായത് അതിന് മൂന്ന് പടികളുണ്ടാവണം. അതിൽ കൂടാൻ പാടില്ല, കാരണം അത് ഉമവീകാലത്തെ പുതുനിർമ്മിതിയാണ്. അത് മിക്കപ്പോഴും നമസ്കാരത്തിന്റെ അണി (സ്വപ്) മുറിയാൻ കാരണമാവാറുണ്ട്. അതൊഴിവാക്കാൻ വേണ്ടി മിമ്പറിനെ പള്ളിയുടെ പടിഞ്ഞാറെ മൂലയിലേക്കോ, മിഹ്റാബിലേക്കോ മാറ്റുന്നത് മറ്റൊരു ബിദ്അത്താണ്. അപ്രകാരം തന്നെയാണ് ഒരു ബാൽക്കണിയുടെ രൂപത്തിൽ ചുമരിന്മേൽ മിമ്പർ ഉയർത്തിയുണ്ടാക്കി അതിലേക്ക് കയറുവാൻ വേറെ പടികളുണ്ടാക്കുന്നതും! എന്നാൽ, ഏറ്റവും നല്ല ചരു മുമ്മമ്മർ നബി(ﷺ)യുടെ ചരുയാണ്. *ഹൽഹൂൽബാരി* (2/331) കാണുക.

അതിന്മേൽ നിന്നുകൊണ്ട് തന്നെ റസൂൽ(ﷺ) റുകൂഉം ചെയ്തു], എന്നിട്ട് അവിടുന്ന് (ﷺ) റുകൂഇൽ നിന്ന് ഉയർന്ന് എഴുന്നേൽക്കുകയും മിമ്പറിന് താഴെ സുജൂദ് ചെയ്യുന്നതിന് വേണ്ടി പിന്നോട്ടായി ഇറങ്ങി വരികയും ചെയ്തു. ശേഷം (മിമ്പറിലേക്ക്) മടങ്ങിവന്ന് [ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ ചെയ്തത് പോലെ തന്നെ അതിലും ചെയ്തു]. തന്റെ നമസ്കാരത്തിന്റെ അവസാനം വരെ ഇപ്രകാരം ചെയ്തു. ആ നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും വിരമിച്ച ശേഷം ജനങ്ങളെ അഭിമുഖീകരിച്ചുകൊണ്ട് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. ‘ഓ ജനങ്ങളേ! ഇപ്രകാരം ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് ചെയ്ത് കാണിച്ച് തന്നത് നിങ്ങൾ എന്നെ പിന്തുടരുന്നതിന് വേണ്ടിയും എന്റെ നമസ്കാരം നിങ്ങൾ പഠിക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയുമാകുന്നു.’”⁽²²⁾

നമസ്കരിക്കുന്നവന്റെ മുമ്പിലെ ‘മറ’(സുന്റ)യും അതിന്റെ അനിവാര്യതയും

“നബി(ﷺ) മറയുടെ അടുത്തായി നിൽക്കുമായിരുന്നു, എത്രത്തോളമെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനും ചുമരിനുമിടയിൽ മൂന്നു മുഴം (അകലം) മാത്രമേയുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ”.⁽²³⁾ “അവിടുന്ന് സുജൂദ് ചെയ്യുന്ന സ്ഥലത്തിനും ചുമരിനുമിടയിൽ ഒരു ആടിന് നടന്നു പോകാനുള്ള സ്ഥലം മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ”⁽²⁴⁾

നബി(ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “മറ സ്വീകരിച്ച് കൊണ്ടല്ലാതെ നിങ്ങൾ നമസ്കരിക്കരുത്. നിങ്ങളുടെ മുന്നിലൂടെ ആരെയും കടന്നു പോകാൻ അനുവദിക്കുകയും അരുത്. (തടയുമ്പോൾ) ആരെങ്കിലും ചെറുത്ത് നിന്നാൽ അവനുമായി മല്ലിടുക, കാരണം അവനോടൊപ്പം ഒരു കുട്ടാളി (ശൈതാൻ) ഉണ്ട്”⁽²⁵⁾

അവിടുന്ന് (ﷺ) പറയും, “നിങ്ങളിലാരെങ്കിലും മറ സ്വീകരിച്ച് കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നതായാൽ അവൻ അതിനടുത്ത് നിൽക്കേണ്ടതാണ്. പിശാചിന് അവന്റെ നമസ്കാരം മുറിക്കാൻ സാധിക്കരുത്”⁽²⁶⁾

22. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.മറ്റ് നിവേദനങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്മേൽ തന്നെ. ഇബ്നു സഅദ് (1/253). *ഇർവാഹു* (545)ൽ തഖ്തീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

23. ബുഖാരി; അഹ്മദ്

24. ബുഖാരി; മുസ്ലിം

25. ഉത്തമമായ പരമ്പരയോട് കൂടി ഇബ്നുഖുസൈമ തന്റെ *സ്വഹീഹ്* (1/93/1)ൽ

26. അബൂദാവൂദ്; ബസ്താർ (സവാഇദ്-പേ : 54); ഹാകിം- അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, നവവിയും ദഹബിയും അതിനോട് യോജിച്ചു.

“അവിടുന്ന് (ﷺ) ചിലപ്പോൾ തന്റെ പള്ളിയിലുള്ള തൂണിനടുത്ത സ്ഥലം നമസ്കരിക്കാൻ വേണ്ടി പ്രത്യേകം തെരഞ്ഞെടുക്കുമായിരുന്നു.”⁽²⁷⁾

“[മറയായി സ്വീകരിക്കാൻ ഒന്നുമില്ലാത്ത തുറസ്സായ സ്ഥലത്ത് വെച്ച്] നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ തന്റെ മുന്നിൽ ഒരു ചെറിയ കുന്തം നാട്ടിവെച്ച് അതിലേക്ക് തിരിഞ്ഞ് അവിടുന്ന് നമസ്കരിക്കും, ജനങ്ങൾ പിന്നിലുണ്ടാവുകയും ചെയ്യും.”⁽²⁸⁾ ചിലപ്പോൾ, “തന്റെ വാഹന മൃഗത്തെ മുന്നിൽ വിലങ്ങനെ നിർത്തി അതിലേക്ക് തിരിഞ്ഞ് നമസ്കരിക്കും”⁽²⁹⁾ ഒട്ടകത്തിന്റെ ആലയിൽ നിന്നും നമസ്കരിക്കുന്നതിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമാണിത്.⁽³⁰⁾ അത് “നബി(ﷺ) വിരോധിച്ചിട്ടുണ്ട്”⁽³¹⁾ ചിലപ്പോൾ “അദ്ദേഹം ഒട്ടകക്കട്ടിലെടുത്ത് അത് നീളത്തിൽ വെക്കും. എന്നിട്ട് അതിന്റെ മൂലയിലേക്ക് തിരിഞ്ഞ് നമസ്കരിക്കും”⁽³²⁾

അവിടുന്ന് (ﷺ) പറയും. “നിങ്ങളിലാരെങ്കിലും ഒട്ടകക്കട്ടിലിന്റെ പിൻഭാഗത്തുള്ള വടിയുടെ അത്രയുള്ള വല്ലതും മുന്നിൽ വെച്ചാൽ അവൻ (അതിലേക്ക് തിരിഞ്ഞ്) നമസ്കരിക്കട്ടെ. അതിന് അപ്പുറത്ത്

27. ബുഖാരി. ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: വലിയ പള്ളിയിലാണെങ്കിൽ പോലും ഇമാമിനും ഒറ്റയ്ക്ക് നമസ്കരിക്കുന്നവനും മറ്റ് അനിവാര്യമാണ്. ഇമാം അഹ്മദിൽ നിന്നുള്ള മസാഇലി(1/66)ൽ ഇബ്നു ഹാനി അർ പറഞ്ഞു: “ഒരു ദിവസം, ഞാൻ മുന്നിൽ മറയൊന്നും കൂടാതെ നമസ്കരിക്കുന്നത് അബൂഅബ്ദില്ല (അതായത്, ഇമാം അഹ്മദ് ഇബ്നു ഹമ്പൽ) കാണാനിടയായി. ഞാൻ അന്ന് അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം ജുമുഅ നടക്കുന്ന (വലിയ) പള്ളിയിലായിരുന്നു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘എന്തെങ്കിലും ഒരു വസ്തുക്കൊണ്ട് മറ്റ് സ്വീകരിക്കുക.’ അങ്ങനെ ഞാനൊരു മനുഷ്യനെ മറയായി സ്വീകരിച്ചു.”

മറ്റ് സ്വീകരിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ വലിയ പള്ളിയെന്നോ ചെറിയ പള്ളിയെന്നോ ഉള്ള വേർതിരിവ് ഇമാം അഹ്മദ് സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ല എന്നൊരു സൂചന ഇതിലുണ്ട്. അതാണ് സത്യവും. എന്നാൽ നമസ്കരിക്കുന്നവരിൽ ഭൂരിഭാഗവും വീഴ്ചവരുത്തുന്ന ഒരു സംഗതിയാണിത്. ഞാൻ സന്ദർശിച്ച എല്ലാ നാടുകളിലും, അവിടെയുള്ള പള്ളികളിലെ ഇമാമുകൾ പോലും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഈ വർഷം (1410) റജബിൽ ഞാൻ സന്ദർശിച്ച സൗദി അറേബ്യപോലും ഇതിൽ നിന്നൊഴിവല്ല. അതിനാൽ പണ്ഡിതന്മാർ ഇതിനെ കുറിച്ച് ജനങ്ങളെ ഉണർത്തുകയും, അതിന് വേണ്ടി ജനങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും അതിന്റെ വിധികൾ വ്യക്തമാക്കിക്കൊടുക്കുകയും വേണം. ഇക്കാര്യത്തിൽ പവിത്രമായ രണ്ട് ‘ഹറമു’കളും (മക്ക, മദീന) ഉൾപ്പെടും. (അഥവാ അവിടെ നമസ്കരിക്കുന്നവർ ‘മറ്റ്’ സ്വീകരിക്കുകയും, മുമ്പിലുടെ നടക്കുന്നവരെ തടയുകയും വേണം.)

28. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; ഇബ്നുമാജ.

29,30,31 ബുഖാരി; അഹ്മദ്

32. മുസ്ലിം; ഇബ്നു ഖുസൈമ (92/2); അഹ്മദ്.

കൂടെ ആരെങ്കിലും കടന്ന് പോവുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതവൻ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതില്ല.”⁽³³⁾ ഒരിക്കൽ, “നബി(ﷺ) ഒരു മരത്തിന്റെ നേർക്ക് തിരിഞ്ഞുകൊണ്ട് നമസ്കരിച്ചു.”⁽³⁴⁾ ചിലപ്പോൾ “അവിടുന്ന് (ﷺ) (തന്റെ പത്നി) ആയിശ(رض) മുടിപ്പുതുച്ച് കിടക്കുമ്പോൾ, ആ കട്ടിലിന് നേരെ തിരിഞ്ഞുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുമായിരുന്നു.”⁽³⁵⁾

നബി(ﷺ) തന്റെയും മറയുടെയും ഇടയിൽ കൂടി ഒന്നിനെയും കടന്നുപോകുവാൻ അനുവദിച്ചിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് തന്നെ ഒരിക്കൽ “അവിടുന്ന് (ﷺ) നമസ്കരിച്ച് കൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ ഒരു ആട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുന്നിലേക്ക് ഓടിയടുക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ, (ആട് മുന്നിലെത്തുന്നതിന് മുമ്പ് തന്നെ) അവിടുന്ന് (ﷺ) തന്റെ ഉദരം ചുമരുലേക്ക് ചേർത്തിവെക്കും വരെ ധൂതിയിൽ മുന്നോട്ട് നടന്നു. [അങ്ങനെ ആട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിറകിലൂടെ കടന്ന് പോയി].”⁽³⁶⁾

മറ്റൊരിക്കൽ, “അവിടുന്ന് (ﷺ) നിർബന്ധ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ മുഷ്ടി ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ചു. അങ്ങനെ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിച്ച് കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവർ (സ്വഹാബികൾ) ചോദിച്ചു. അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! നമസ്കരിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ എന്തെങ്കിലും പുതുതായുണ്ടായോ? അവിടുന്ന് (ﷺ) പറഞ്ഞു: ഇല്ല, എന്നാൽ പിശാച് എന്റെ മുന്നിലൂടെ പോകാൻ തുനിഞ്ഞു, അപ്പോൾ ഞാനവന്റെ കഴുത്ത് തെരിച്ച് പിടിച്ചു. എത്രത്തോളമെന്നാൽ അവന്റെ നാവിന്റെ തണുപ്പ് എന്റെ കൈക്ക് അനുഭവപ്പെട്ടു. അല്ലാഹു സത്യം! എന്റെ സഹോദരൻ സുലൈമാൻ നബി(ﷺ) ആ വിഷയത്തിൽ എന്നെ മുൻകടന്നില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ മദീനയിലെ കുട്ടികൾക്ക് അവനെ വലയം ചെയ്യാവുന്ന വിധത്തിൽ പള്ളിയുടെ തൂണുകളിലൊന്നിൽ അവൻ ബന്ധിക്കപ്പെടുമായിരുന്നു. [അതിനാൽ, ആർക്കെങ്കിലും തന്റെയും ഖിബ്ലയുടെയും ഇടയിൽ ആരും കടക്കാതെ മറയിടാൻ സാധിക്കുമെങ്കിൽ അവനത് ചെയ്യട്ടെ].”⁽³⁷⁾

നബി(ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “ജനങ്ങളിൽ നിന്നും തന്നെ മറയ്ക്കു

33. മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്

34. നസാഇയും അഹ്മദ്യും സ്വഹീഹായ സനദോട് കൂടി.

35. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അബൂയഅ്ല (3/1107).

36. ഇബ്നു ഖുസൈമ തന്റെ സ്വഹാഹി (1/95/1)ൽ; തബ്റാനി (3/140/3); ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

37. അഹ്മദ്യും, ദാവൂദ്നിയും, തബ്റാനിയും സ്വഹീഹായ സനദോട് കൂടി ഉദ്ധരി

ന്ന ഒരു വസ്തുവിന്റെ നേർക്ക് തിരിഞ്ഞ് ആരെങ്കിലും നമസ്കരിക്കുവോൾ, അവന്റെ മുന്നിലൂടെ ഒരാൾ കടന്ന് പോകുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവൻ അയാളുടെ കഴുത്ത് പിടിച്ച് തള്ളട്ടെ [സാധ്യമാകുന്ന വിധത്തിൽ തടയുകയും ചെയ്യട്ടെ] (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ ‘രണ്ട് തവണ തടയണം’ എന്നാണുള്ളത്) അവൻ വിസമ്മതിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവനുമായി യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടതാണ്, കാരണം അവൻ ഒരു പിശാചത്രെ.”⁽³⁸⁾

അവിടുന്ന് (ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “നമസ്കരിക്കുന്നവന്റെ മുന്നിലൂടെ കടന്നുപോകുന്നവൻ, താൻ ചെയ്യുന്ന (കുറ്റത്തി)ന്റെ ഗൗരവം അറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ, നാൽപ്പത് വരെ കാത്തിരിക്കുന്നതായിരിക്കും അതിനേക്കാൾ അവന് ഗുണകരമായിരിക്കുക.”⁽³⁹⁾

നമസ്കാരം മുറിച്ച് കളയുന്നവ

അവിടുന്ന് (ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “നമസ്കരിക്കുന്നവന്റെ മുമ്പിൽ ഒട്ടകക്കട്ടിലിന്റെ പിൻഭാഗത്തെ വടി പോലുള്ള വല്ലതും മറയായി

ച്ചത്. ഇതേ ആശയത്തിലുള്ള ഹദീഥ് ഒരു കൂട്ടം സ്വഹാബികളിൽ നിന്ന് ബുഖാരിയിലും മുസ്ലിമിലും മറ്റും കാണാവുന്നതാണ്. ഖാദിയാനി വിഭാഗം അവിശ്വസിക്കുന്ന ധാരാളം ഹദീസുകളിൽ ഒന്നാണ് ഇത്. കാരണം, ചുർആനിലും സുന്നത്തിലും വിവരിച്ച ജിന്നുകളുടെ ലോകം അവർ വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. ‘നസ്സു’ കളെ നിഷേധിക്കുന്ന അവരുടെ രീതി പ്രസിദ്ധമാണ്. അത് ചുർആനിൽ നിന്നുള്ളതാണെങ്കിൽ അവർ അതിന്റെ അർത്ഥം മാറ്റം. ഉദാഹരണത്തിന് അല്ലാഹുവിന്റെ വചനം:

“പറയുക, ഒരു കൂട്ടം ജിന്നുകൾ (ചുർആൻ) ശ്രദ്ധിച്ച് കേട്ടതായി എനിക്ക് ഉൽബോധനം നൽകപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്” (72/1) അവർ (ഖാദിയാനികൾ) പറയുന്നു. ‘അതായത് ഒരു കൂട്ടം മനുഷ്യർ’. ‘ജിന്ന്’ എന്ന പദത്തെ അവർ ‘മനുഷ്യൻ’ (ഇൻസ്) എന്നതിന്റെ (‘ബൾർ’ പോലുള്ള) ഒരു പര്യായമാക്കി! ഈ വാദഗതിയിലൂടെ അവർ ഭാഷാ നിയമത്തിൽ നിന്നും മതനിയമത്തിൽ നിന്നും പുറത്തുപോയിരിക്കുകയാണ്. ഇനി ജിന്നുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രമാണങ്ങൾ സുന്നത്തിൽ നിന്നുള്ളതാണെങ്കിൽ, അവർക്ക് ദുർവ്യാഖ്യാനത്തിലൂടെ മാറ്റിമറിക്കാൻ പഴുതുണ്ടെങ്കിൽ അവരത് ചെയ്യും. അതല്ലെങ്കിൽ അവരതിനെ എളുപ്പത്തിൽ കള്ളമാണെന്ന് പറഞ്ഞുതള്ളും. എല്ലാ ഹദീഥ് പണ്ഡിതന്മാരും അവർക്കു പിന്നിലുള്ള സമുദായം മുഴുവനും അതിന്റെ ആധികാരികതയിൽ യോജിച്ചാൽ പോലും. എന്തിനധികം, ‘മുതവാതിർ’ ആയി വന്നാൽ പോലും!! അല്ലാഹു അവരെ നേർമാർഗ്ഗത്തിലാക്കട്ടെ.

38,39. ബുഖാരി, മുസ്ലിം. ബ്രാക്കറ്റിലുള്ള ഭാഗം ഇബ്നുഖുസൈമ (1/44/1)യിൽ നിന്നുള്ളതാണ്. (രണ്ടാമത്തെ ഹദീഥിലെ ‘നാൽപ്പത്’ എന്നുള്ളതിനെ സംബന്ധിച്ച് അബൂനദർ പറഞ്ഞു. ‘നാൽപ്പത് ദിവസം, മാസം, കൊല്ലം, ഇതിൽ ഏതാണ് അവിടുന്ന് (ﷺ) പറഞ്ഞതെന്ന് കൃത്യമായി ഓർക്കുന്നില്ല.’)

ഇല്ലെങ്കിൽ [ആർത്തവകാരിയായ]⁽⁴⁰⁾ സ്ത്രീ, കഴുത, കറുത്തനായ എന്നിവ അവന്റെ നമസ്കാരത്തിന് വിഘ്നം വരുത്തും”. അബൂദർർ (ﷺ) പറഞ്ഞു. ഞാൻ ചോദിച്ചു. “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ, ചുവന്നതിന് പകരം കറുത്തതാകാൻ എന്താണ് (കാരണം)?” അവിടുന്ന് (ﷺ) പറഞ്ഞു: “കറുത്ത നായ പിശാചാണ്.”⁽⁴¹⁾

ഖബറിന് നേരെ തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടുള്ള നമസ്കാരം

ഖബറിനു നേരെ തിരിഞ്ഞുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നതിനെ അവിടുന്ന് (ﷺ) വിലക്കിയിരുന്നു. നബി(ﷺ)പരയും: “നിങ്ങൾ ഖബറുകളിലേക്ക് തിരിഞ്ഞ് നമസ്കരിക്കുകയോ, അതിന്മേൽ ഇരിക്കുകയോ ചെയ്യരുത്”⁽⁴²⁾

നിയുത്ത്⁽⁴³⁾

നബി(ﷺ) പറയാറുണ്ടായിരുന്നു: “നിശ്ചയമായും പ്രവർത്തനങ്ങൾ അവയുടെ ഉദ്ദേശ്യം അനുസരിച്ച് മാത്രമാണ്. മനുഷ്യർക്കെല്ലാം ലഭിക്കുന്നത് അവനുദ്ദേശിച്ചത് മാത്രമാണ്”⁽⁴⁴⁾

തക്ബീർ

ശേഷം, ‘അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും വലിയവൻ’ എന്നർത്ഥമുള്ള ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ടായിരുന്നു നബി(ﷺ) നമസ്കാരം ആരംഭിച്ചിരുന്നത്.⁽⁴⁵⁾

40. അതായത് പ്രായപൂർത്തിയായവർ. അതുപോലെ, ‘മുറിച്ച് കളയുക’ എന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശം ‘അസാധുവാകുക’ എന്നാണ്. എന്നാൽ “ഒന്നും തന്നെ നമസ്കാരത്തെ മുറിച്ച് കളയുകയില്ല” എന്ന ഹദീഥ് ദുർബലമാണ്. അത് ഞാൻ *തമാമുൽ മിന്ന* (പേ: 306)യിൽ കാര്യകാരണസഹിതം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്.

41. മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/95/2).

42. മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുഖുസൈമ (1/95/2). *തഹ്ദീറുസ്സാജിദ് മിൻ ഇത്തിഖാദിൽ ഖുബൂരി മസാജിദ്, അഹ്കാമുൽ ജനാഇസ് വബിദഇഹാ* എന്ന എന്റെ പുസ്തകങ്ങൾ കാണുക.

43. *റൗളത്തു താലിബീൻ* എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ (1/224) ഇമാം നവവി(റഹ്) പറയുന്നു. “നിയുത്ത് എന്നാൽ ഉദ്ദേശമാണ്. അതിനാൽ നമസ്കരിക്കാൻ പോകുന്നവൻ മനസ്സിലേക്ക് ആ നമസ്കാരത്തെ കൊണ്ടുവരേണ്ടതാണ്. കൂടാതെ, അതിന്റെ രൂപങ്ങളിൽ നിന്നും രീതികളിൽ നിന്നും ആവശ്യമായതും, അതായത് ഏത് നമസ്കാരമാണെന്നും (ഉദാ: ജുഹ്റോ, അസ്റോ എന്നും) അത് നിർബന്ധമായതാണോ അതല്ല ഐച്ഛികമാണോ എന്നും മറ്റും. ആദ്യത്തെ തക്ബീറോട് കൂടിത്തന്നെ ഈ കാര്യങ്ങളെല്ലാം അവന്റെ ഉദ്ദേശത്തിലുണ്ടാകണം.”

44. ബുഖാരി, മുസ്ലിം; കൂടാതെ മറ്റുള്ളവരും നിവേദനം ചെയ്തത്. *ഇർവാഇ* (22)ൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

45. മുസ്ലിം; ഇബ്നുമാജ. ചില ആളുകൾ പറയാറുള്ളത് പോലെ “ഞാൻ നമസ്കരിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു...” തുടങ്ങിയ വാക്യങ്ങൾ ചൊല്ലിപ്പറഞ്ഞുകൊണ്ടല്ല

അങ്ങനെ തുടങ്ങാൻ തന്നെയാണ് മുസ് സൂചിപ്പിച്ച ‘മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി’യോട് നബി(ﷺ) കൽപിച്ചതും. അദ്ദേഹത്തോട് അവിടുന്ന് (ﷺ) പറഞ്ഞു: “പൂർണ്ണമായി വുളു ചെയ്യുകയും, പിന്നീട് ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് പറയുകയും ചെയ്യാത്തതിടത്തോളം ഒരാളുടെയും നമസ്കാരം പൂർണ്ണമാവുകയില്ല.”⁽⁴⁶⁾

അവിടുന്ന് (ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “നമസ്കാരത്തിന്റെ താക്കോൽ ശുദ്ധീകരണമാകുന്നു; തക്ബീറോട് കൂടി അതിലേക്ക് പ്രവേശിക്കുകയും, തസ്ലീമോട് കൂടി അതിൽ നിന്നും പുറത്തുവരികയും ചെയ്യുന്നു.”⁽⁴⁷⁾

“തന്റെ പിന്നിലുള്ളവരെ കേൾപ്പിക്കുമാറ് ഉച്ചത്തിൽ നബി(ﷺ) തക്ബീർ മുഴക്കാറുണ്ട്.”⁽⁴⁸⁾

എന്നാൽ, “നബി(ﷺ)ക്ക് രോഗം ബാധിച്ചപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ

നബി(ﷺ) നമസ്കാരം തുടങ്ങിയത് എന്ന സൂചന ഈ ഹദീഥിലുണ്ട്. മാത്രവുമല്ല, അത് (നിയുതൽ ചൊല്ലിപ്പറയൽ) പണ്ഡിതൻമാരുടെ ഏകോപിച്ച അഭിപ്രായമനുസരിച്ച് തന്നെ പിന്നീടുണ്ടായ ‘ബിദ്അത്താ’ണ്. എന്നാൽ, ഈ ‘ബിദ്അത്ത്’ നല്ലതാണോ ചീത്തയാണോ എന്ന വിഷയത്തിൽ അവർ ഭിന്നിച്ചിരിക്കുന്നു. നാം പറയുന്നു: തീർച്ചയായും, ആരാധനയുടെ വിഷയത്തിലുള്ള എല്ലാ ബിദ്അത്തുകളും വഴികേടാണ്. നബി(ﷺ)യുടെ പൊതുവായ വാക്കുകളിൽ നിന്നും അതാണ് മനസ്സിലാകുന്നത്. “എല്ലാ ബിദ്അത്തുകളും വഴിപിഴവാണ്, എല്ലാ വഴിപിഴച്ച കാര്യങ്ങളും നരകത്തിലേക്കാണ്.” ഇതിനെ കുറിച്ച് ദീർഘമായ ഒരു ചർച്ചക്ക് സൗകര്യപ്പെട്ട സന്ദർഭമല്ല ഇത്.

46. സ്വഹീഹായ സനദോട് കൂടി തബ്റാനി.

47. അബൂദാവൂദ്, തിർമിദി, ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു. അത് *ഇർവാഇ*(01)ൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭാഷാപരമായി ‘തഹ്റീമുഹാഅത്തക്ബീർ’ (അതിന്റെ ഹറാമാക്കൽ തക്ബീറോട് കൂടിയാണ്) എന്ന പ്രയോഗത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം ‘അല്ലാഹു നമസ്കാരത്തിൽ ഹറാമാക്കിയ പ്രവൃത്തികൾ ഹറാമാകുന്നത് തക്ബീറോട് കൂടിയാണ്’ എന്നും, ‘തസ്ലീമാണ് അതിന്റെ ഹലാലാക്കൽ’ (തഹ്ലീലുഹാ അത്തസ്ലീം) എന്നാൽ ‘നമസ്കാരത്തിന് പുറത്ത് അനുവദിച്ച കാര്യങ്ങൾ ഹലാലാകുന്നത് നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും സലാംചെല്ലി വിരമിക്കുന്നതോടെയാണ്’ എന്നുമാണ്. അതുപോലെത്തന്നെ ഈ ഹദീഥ് മറ്റൊരു കാര്യവും അറിയിക്കുന്നുണ്ട്. നമസ്കാരത്തിന്റെ വാതിലുകൾ അടച്ചിരിക്കുകയാണ്. ശുദ്ധിയോടുകൂടിയല്ലാതെ ഒരു അടിമക്കും അത് തുറക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അപ്രകാരം തന്നെ, തക്ബീർ കൊണ്ടല്ലാതെ അതിലേക്ക് പ്രവേശിക്കാനും, തസ്ലീം (സലാം വീട്ടൽ) കൊണ്ടല്ലാതെ അതിൽ നിന്നു പുറത്തുവരാനും സാധ്യമല്ല എന്ന് തെളിയിക്കുന്നു. ഇതാണ് ഭൂരിഭാഗം പണ്ഡിതൻമാരുടെയും അഭിപ്രായം.

48. അഹ്മദ്; ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു.

തക്ബീറിന്റെ ശബ്ദം ജനങ്ങൾക്കെത്തിക്കുമാറുചെയ്തതിൽ അബൂബക്കർ(رضي الله عنه) തന്റെ ശബ്ദമുയർത്തിയിരുന്നു.”⁽⁴⁹⁾

അവിടുന്ന് (ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “ഇമാം ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് പറഞ്ഞാൽ, നിങ്ങളും ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് പറയുക.”⁽⁵⁰⁾

കൈകൾ ഉയർത്തൽ

ചിലപ്പോൾ “അവിടുന്ന് (ﷺ) തക്ബീർ ചൊല്ലുന്നതോടൊപ്പം തന്നെ തന്റെ കൈകൾ രണ്ടും ഉയർത്തും”⁽⁵¹⁾, അല്ലെങ്കിൽ “തക്ബീർ ചൊല്ലിയ ശേഷം”⁽⁵²⁾, അതുമല്ലെങ്കിൽ “തക്ബീറിന് മുമ്പ്”⁽⁵³⁾

“അവിടുന്ന് വിരലുകൾ നീട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ട് [വിരലുകൾ വിടർത്താതെയും കൂടുതൽ ചേർത്തുവെക്കാതെയും] കൈകൾ രണ്ടും ഉയർത്തും”⁽⁵⁴⁾

(ഉയർത്തുമ്പോൾ), “അവ രണ്ടിനെയും തന്റെ ചുമലുകൾക്ക് നേരെയാക്കുകയോ”⁽⁵⁵⁾, അല്ലെങ്കിൽ “ചെവികളുടെ നേരെയാക്കുകയോ ചെയ്യും.”⁽⁵⁶⁾

ഇടതുകയ്യിൻമേൽ വലതുകൈ വെക്കലും അതിനുള്ള കൽപനയും

“അവിടുന്ന്(ﷺ) തന്റെ ഇടതുകയ്യിന്മേൽ വലതുകൈ വെക്കുമായിരുന്നു.”⁽⁵⁷⁾ അവിടുന്ന്(ﷺ) പറയുകയും ചെയ്തും: “ഞങ്ങൾ, പ്രവാചക സമൂഹം അത്താഴം വൈകിക്കാനും, നോമ്പുതുറക്കാൻ ധൃതിക്കൂട്ടാനും, നമസ്കാരത്തിൽ ഇടതുകയ്യിൻമേൽ വലതു കൈ വെക്കാനും കൽപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.”⁽⁵⁸⁾

“വലതുകയ്യിൻമേൽ ഇടതുകൈവെച്ച് കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്ന ഒരാളുടെ അരികിലൂടെ നബി(ﷺ) കടന്നുപോയപ്പോൾ, അയാളുടെ

49. മുസ്ലിം; നസാഇ

50. അഹ്മദ്യും ബൈഹഖിയും സ്വഹീഹായ സനദോട് കൂടി ഉദ്ധരിച്ചത്.

51,52 ബുഖാരി; നസാഇ

53. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്

54. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുഖുസൈമ (1/62/2, 64/1); തമ്മാം; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

55. ബുഖാരി; നസാഇ

56. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്.

57. മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്; *ഇർവാഇ* (ന: 352)ൽ തഖ്റീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

58. സ്വഹീഹായ സനദോട് കൂടി ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ, ഖിയാഅ്.

കൈകൾ പിടിച്ചുമാറ്റി ഇടതുകയ്യിൻമേൽ വലതുകൈ ആക്കി.”⁽⁵⁹⁾

കൈകൾ രണ്ടും നെഞ്ചിൻമേൽ വെക്കൽ

“അവിടുന്ന്(ﷺ) തന്റെ വലതുകൈ ഇടത്തേ ഉള്ളം കയ്യിന്റെ പുറ കുവശത്തും, മണിബന്ധത്തിലും, കൈത്തണ്ടയിലുമായി പരത്തി വെക്കുമായിരുന്നു”⁽⁶⁰⁾

“തന്റെ അനുചരൻമാരോട് അങ്ങനെ ചെയ്യാൻ കൽപിക്കുകയും ചെയ്തു.”⁽⁶¹⁾ ചിലപ്പോൾ, “അവിടുന്ന് (ﷺ) തന്റെ വലതുകൈകൊണ്ട് ഇടതുകൈ കുട്ടിപ്പിടിക്കും”⁽⁶²⁾

“അവിടുന്ന്(ﷺ) തന്റെ രണ്ട് കൈകളും നെഞ്ചിൻമേൽ വെക്കുമായിരുന്നു.”⁽⁶³⁾

59. സ്വഹീഹായ സനദോട് കൂടി അഹ്മദ്, അബൂദാവൂദ്.

60. അബൂദാവൂദ്; നസാഇ; ഇബ്നുഖുസൈമ (1/54/2) സ്വഹീഹായ സനദോട് കൂടി; ഇബ്നു ഹിബ്ബാൻ അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു (485).

61. മാലിക്; ബുഖാരി; അബൂഅവാന.

62. നസാഇ; ദാവൂദ്; സഹീഹായ സനദോട് കൂടി; ഈ ഹദീഥിൽ കൈകുട്ടി പിടിക്കുന്നത് (ഖബ്ദ്) സുന്നത്തിൽ പെട്ടതാണെന്നതിന് തെളിവുണ്ട്. അത്പോലെ തന്നെ കഴിഞ്ഞ ഹദീഥിൽ കൈ പരത്തി വെക്കുന്നതിനും. അതിനാൽ, രണ്ടും സുന്നത്താണ്. എന്നാൽ വെക്കലും, മുറുകെപിടിക്കലും ഒന്നിച്ചു ചെയ്യുന്നത് പിൽക്കാലക്കാരായ ഹനഫികൾ നല്ലതായി കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതാകട്ടെ, പുതു നിർമ്മിതിയാണ്. അതിന്റെ രൂപം അവർ പറയുന്നത് ഇപ്രകാരമാണ്: ഇടതുകയ്യിൻമേൽ വലതുകൈ വെക്കുക, ചെറുവിരലും തള്ളവിരലും കൊണ്ട് മണിബന്ധത്തിൽ പിടിക്കുക, ബാക്കി മൂന്ന് വിരലുകൾ പരത്തിവെക്കുക. ഇങ്ങനെയാണ് ദുർറൽ മുഖ്താരി(1/454)ന് ഇബ്നു ആബിദീൻ എഴുതിയ അടിക്കുറുപ്പിൽ വിശദീകരിച്ചത്. അതിനാൽ പിൽക്കാലക്കാരായ ചിലരുടെ വാക്കുകളിൽ നിങ്ങൾ വഞ്ചിതരാകരുത്.

63. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുഖുസൈമ തന്റെ സ്വഹീഹിൽ(1/54/2)ൽ; അഹ്മദ്; അബൂശൈഖ് തന്റെ താരിഖ് അസ്ബഹാനി (പേ: 125)ൽ; ഇതിൽ ഒരു സന്ദർഭം പറഞ്ഞാണ് തിർമിദി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ശ്രദ്ധിച്ചു നോക്കിയാൽ മുവതയിലും സ്വഹീഹിൽ ബുഖാരിയിലും ഈ ആശയം കാണാം. ഈ ഹദീഥിന്റെ എല്ലാ സന്ദർഭങ്ങളും അഹ്കാമുൽ ജനാഇസ് (പേ:118)ൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ശ്രദ്ധകൾ:-

നെഞ്ചിൻമേൽ വെക്കലാണ് നബിചര്യയിൽ സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. അതിനെതിരായിട്ടുള്ളതെല്ലാം (പൊക്കിളിന് താഴെയും മുകളിലും) ഒന്നുകിൽ ദുർബ്ബലമോ അല്ലെങ്കിൽ അടിസ്ഥാനരഹിതങ്ങളോ ആണ്. ഇമാം ഇസ്ഹാഖ് ഇബ്നു റാഹവൈഹി ഈ ചര്യയനുസരിച്ചാണ് പ്രവർത്തിച്ചത്. മസാഇലി (പേ:222)ൽ മർവസി പറഞ്ഞു, ‘ഇസ്ഹാഖ് ഞങ്ങളോടൊപ്പം വിത്ർ നമസ്കരിക്കും. അവിടുന്ന് ചുരുത്തിന് വേണ്ടി ഈ കൈകളും ഉയർത്തും. റുക്നൂന് മുവ് ചുരുത്തിന് ഓരും. കൈകൾ സ്തനത്തിൻമേലോ, അതിന് തൊട്ടുതാഴെയോ(നെഞ്ചിൽ) വെക്കും”. അതുപോലെ തന്നെയാണ് ഖാളി ഇയാളിൽ മാലികി തന്റെ അത്

“ഊരക്ക് കൈ കൊടുത്തുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നത് അവിടുന്ന്(ﷺ) വിരോധിച്ചിരുന്നു.”⁽⁶⁴⁾ ഇതാണ് നബി(ﷺ) വിരോധിക്കാറുള്ള ‘സിർബ’.⁽⁶⁵⁾

സുജുദിന്റെ സ്മാനത്തേക്ക് നോക്കലും ഭക്തിയും

അവിടുന്ന്(ﷺ) നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ തല കുനിക്കുകയും തറയിലേക്ക് (സുജുദിന്റെ ഭാഗത്തേക്ക്) തന്റെ നോട്ടത്തെ ഉടക്കിനിർത്തുകയും ചെയ്യും⁽⁶⁶⁾, അവിടുന്ന് (ﷺ) കഅബയിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ അതിൽ നിന്നും പുറത്ത് വരുന്നത് വരെ തന്റെ നോട്ടം സുജുദിന്റെ സ്ഥാനത്ത് നിന്നും പിൻവലിച്ചിരുന്നില്ല⁽⁶⁷⁾.

അവിടുന്ന്(ﷺ) പറഞ്ഞു: “നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവന്റെ ശ്രദ്ധതിരിച്ച് കളയുന്ന ഒന്നും ഖിബ്ല (അൽബൈത്)യുടെ ഭാഗത്ത് ഉണ്ടായിരിക്കാവതല്ല⁽⁶⁸⁾. ആകാശത്തിലേക്ക് (ഉപരിഭാഗത്തേക്ക്) കണ്ണുകൾ ഉയർത്തുന്നത് അവിടുന്ന് (ﷺ) നിരോധിച്ചിരുന്നു.”⁽⁶⁹⁾

ഇഅ്ലാം (പേ:15, 3-ാം പതിപ്പ്, രിബത്) എന്ന പുസ്തകത്തിലെ ‘മുസ്തഹബ്ബാത്തുസ്സലാത്ത്’ എന്ന അദ്ധ്യായത്തിൽ പറയുന്നത്. വലതു കൈ ഇടതുകയ്യിന്റെ പുറത്ത് നെഞ്ചിന്റെ മുകൾഭാഗത്ത് വെക്കണം. ഇതിനോട് ഏകദേശം തുല്യമായിട്ടാണ് ഇമാം അഹ്മദിബ്നു ഹമ്പലിന്റെ പുത്രൻ അബ്ദുള്ള തന്റെ മസാഇലി(പേ:62)ൽ വിവരിച്ചത്. “നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ, എന്റെ പിതാവ് (ഇമാം അഹ്മദ് (ﷺ) ഒന്നിന് മീതെ ഒന്നായി പൊക്കിളിന്റെ മുകൾഭാഗത്ത് കൈവെക്കുന്നത് ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്”. ഇർവാഅ് (ന: 353) കാണുക.

64. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; ഇർവാഇ(ന: 374)ൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

65. അബൂദാവൂദ്; നസാഇയും മറ്റുള്ളവരും.

66,67. ബൈഹഖി; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ഇത് ഇദ്ദേഹം പറഞ്ഞ രൂപത്തിലാണ് (അതായത്, സ്വഹീഹാണ്). ഇതിൽ ആദ്യത്തെ ഹദീഥിന് നബി(ﷺ)യുടെ അനുചരന്മാരിൽ പത്ത് പേരിൽ നിന്നും ഉദ്ധരിക്കപ്പെടുന്ന ഹദീഥുകളുടെ പിൻബലമുണ്ട്. ഇബ്നു അസാകിർ (17/202/2) അത് നിവേദനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇർവാഅ് (ന: 354) കാണുക.

ശ്രദ്ധകൾ:

ഈ രണ്ട് ഹദീഥുകളും തെളിയിക്കുന്നത്, നമസ്കാരത്തിൽ നോട്ടം സുജുദിന്റെ സ്ഥാനത്ത് തന്നെ ഉടക്കി നിർത്തുന്നതാണ് സുന്നത്ത് എന്നാണ്. അതിനാൽ ചില നമസ്കാരക്കാർ ചെയ്യുന്നത് പോലെ നമസ്കാരത്തിൽ കണ്ണുകൾ രണ്ടും ചിമ്മുന്നത് യഥാർത്ഥഭക്തിയല്ല. ചര്യകളിൽ ഏറ്റവും നല്ല ചര്യ മുഹമ്മദ് നബി(ﷺ)യുടെ ചര്യയത്രെ.

68. അബൂദാവൂദ്, അഹ്മദ് സ്വഹീഹായ സനദോട് കൂടി; സ്വഹീഹ് അബൂദാവൂദി (1771)ൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവിടെ ‘അൽബൈത്’ എന്നത് കൊണ്ടുദ്ദേശം ‘കഅബ’യാണ് എന്നാണ് ഹദീഥിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ നിന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നത് .

69. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്.

വളരെ ഗൗരവത്തോട് കൂടിത്തന്നെയാണ് അവിടുന്ന്(ﷺ) ഇത് നിരോധിച്ചത്. എത്രത്തോളമെന്നാൽ അവിടുന്ന് പറയുകയുണ്ടായി, “ജനങ്ങൾ ആകാശത്തേക്ക് കണ്ണുയർത്തുന്നത് അവസാനിപ്പിക്കുക തന്നെ വേണം. അതല്ലെങ്കിൽ, അവരുടെ കാഴ്ച അവരിലേക്ക് തിരിച്ചെത്തുകയില്ല”. (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ ‘അവരുടെ കണ്ണുകൾ റാഞ്ചി യെടുക്കപ്പെടുന്നതാണ്’ എന്നാണുള്ളത്.)⁽⁷⁰⁾

മറ്റൊരു ഹദീഥിൽ, “അതിനാൽ നിങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും തിരിഞ്ഞുനോക്കരുത്, കാരണം അല്ലാഹു അവന്റെ അടിമ നമസ്കാരത്തിൽ മറ്റെവിടെയെങ്കിലും നോക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ അവന്റെ മുഖം അടിമയുടെ മേൽ ഉറപ്പിച്ചു നിർത്തും”⁽⁷¹⁾. അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും മറിഞ്ഞു നോക്കുന്നതിനെ കുറിച്ച് അവിടുന്ന്(ﷺ) വീണ്ടും പറഞ്ഞു: “അടിമയുടെ നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും പിശാച് റാഞ്ചിയെടുക്കുന്നതാണ് അത്”.⁽⁷²⁾

നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹു തന്റെ അടിമയുടെ നേരെ അയാളുടെ നമസ്കാരത്തിന്റെ സമയത്ത് മുന്നിട്ട് നോക്കിക്കൊണ്ടേയിരിക്കും- അയാൾ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും തിരിഞ്ഞു നോക്കിയില്ലെങ്കിൽ- അയാൾ തന്റെ മുഖം തിരിച്ചുകളഞ്ഞാലോ, അല്ലാഹുവും അയാളിൽ നിന്ന് തിരിഞ്ഞുകളയും”.⁽⁷³⁾

“അവിടുന്ന്(ﷺ) മൂന്ന് കാര്യങ്ങൾ വിരോധിച്ചു. കോഴികൊത്തും പോലെ കൊത്തുന്ന നമസ്കാരം, നായയിരിക്കുന്നത് പോലെ ചമ്രം പടിഞ്ഞിരിക്കുന്നത്, കുറുക്കൻ നോക്കുന്നത് പോലെ അങ്ങുമിങ്ങും തിരിഞ്ഞുനോക്കുന്നത്”⁽⁷⁴⁾. നബി(ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “ഈ ലോകത്തോട് യാത്ര പറഞ്ഞു പിരിയുന്ന ഒരാളുടെ നമസ്കാരം പോലെ നീ നമസ്കരിക്കുക. അതായത് നീ അല്ലാഹുവിനെ കാണുന്ന രൂപത്തിൽ. നീ അവനെ കാണുന്നില്ലെങ്കിലും അവൻ നിന്നെ കാണുന്നുണ്ട്.”⁽⁷⁵⁾

70. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അസ്സിറാജ്.

71. തിർമിദി; ഹാകിം: അവർ രണ്ട് പേരും അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. *സ്വഹീഹുത്തർഗീബ്* (353) കാണുക

72. ബുഖാരി; അബുദാവൂദ്.

73. അബുദാവൂദ്യും മറ്റും നിവേദനം ചെയ്തു. ഇബ്നുഖുസൈമയും ഇബ്നുഹിബ്ബാനും സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. *സ്വഹീഹുത്തർഗീബ്* (555) കാണുക.

74. അഹ്മദ്; അബൂയഅ്ല; *സ്വഹീഹുത്തർഗീബ്*(556)

75. മുഖ്ലിസ് *അഹാദീഥ് മുൻതഖാ* യിൽ; തബ്റാനി; റുയാനി; ഖുത്യാഅ് തന്റെ

അവിടുന്ന്(ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “ഒരാൾക്ക് നിർബന്ധനമസ്കാരത്തിന് സമയമായി. അപ്പോൾ അയാൾ നന്നായി വുദു ചെയ്യുകയും, ഭക്തിയും റുക്നും നന്നായി നിർവ്വഹിക്കുകയും ചെയ്താൽ അവന്റെ കഴിഞ്ഞുപോയ ചെറുപാപങ്ങൾക്ക് അത് പ്രായശ്ചിത്തമായിത്തീരുന്നതാണ്-അവൻ വൻപാപങ്ങളൊന്നും ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ. ഈ പ്രതിഫലം എല്ലാ കാലത്തും ഉണ്ടായിരിക്കും”⁽⁷⁶⁾

അവിടുന്ന്(ﷺ) വരകളും പുളളികളുമുള്ള ഒരു ഖമീസ്⁽⁷⁷⁾ (രോമത്തിന്റെ വസ്ത്രം) വിരിച്ച് അതിൽ നമസ്കരിക്കുകയും ആ പുളളികളിലേക്ക് നോക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ (നമസ്കാരം) കഴിഞ്ഞശേഷം അവിടുന്ന്(ﷺ) പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ ഈ ഖമീസ് കൊണ്ടുപോയി അബൂജഹ്ലിന് കൊടുത്തിട്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ‘അൻബിജാനിയ’⁽⁷⁸⁾ എനിക്ക് വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരിക. കാരണം അത് ഇപ്പോൾ എന്റെ നമസ്കാരത്തിൽനിന്നും എന്റെ ശ്രദ്ധിതിരിച്ചുകളഞ്ഞു”. (വേറൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: “ഞാൻ നമസ്കാരത്തിൽ അതിന്റെ പുളളികളിലേക്ക് നോക്കിപ്പോവുകയും അത് എന്നെ കുഴപ്പത്തിലാക്കപ്പെടുത്താറാവുകയും ചെയ്തു”).⁽⁷⁹⁾

ആയിശാ (رضي الله عنها) തന്റെ അറ (സഹ്വ)⁽⁸⁰⁾യുടെ നേർക്ക് വിരിച്ച ചിത്രപ്പണികളുള്ള ഒരു വിരിയുണ്ടായിരുന്നു. നബി(ﷺ) അതിന് നേരെ തിരിഞ്ഞ് നമസ്കരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങനെ (ഒരിക്കൽ) അവിടുന്ന്(ﷺ) പറഞ്ഞു: “എന്റെ മുമ്പിൽ നിന്നും അത് മാറ്റുക. [അതിലെ ചിത്രങ്ങൾ നമസ്കാരത്തിൽ എന്റെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു]”.⁽⁸¹⁾

മുഖ്താറ യിൽ; ഇബ്നുമാജ; അഹ്മദ്; ഇബ്നു അസാകിർ; കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതനായ ഹൈതമി *അസ്നൽ മത്വലീബ്* എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ അതിനെ സ്വഹീഹായി പ്രഖ്യാപിച്ചു.

76. മുസ്ലിം.

77. പുളളികളുള്ള രോമത്തിന്റെ വസ്ത്രം (അല്ലെങ്കിൽ പുതപ്പ്).

78. അടയാളങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്ത ഒരു പരക്കൻ വസ്ത്രം (അല്ലെങ്കിൽ പുതപ്പ്).

79. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; മാലിക്; *ഇർവാഇ* (ന: 376)ൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

80. ‘തറയിൽ നിന്ന് അൽപം താഴ്ന്ന നിലയിലുള്ള ഒരു ചെറിയമുറി-ഒരു ചെറിയ അറയോ, സംഭരണ മുറിയോ പോലെയുള്ളത്’ (നിഹായ)

81. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അബൂഅവാന. നബി(ﷺ) ചിത്രങ്ങൾ കീറിക്കളയാനോ തുടച്ചുമാറ്റാനോ കൽപിച്ചില്ല; പകരം അത് അവിടെ നിന്നും സ്ഥാനം മാറ്റാൻ മാത്രമാണ് കൽപിച്ചത്. കാരണം അല്ലാഹുവിനറിയാം. അത് ജീവനുള്ള വസ്തുക്കളുടെ ചിത്രങ്ങളായിരുന്നില്ല. ഇതല്ലാത്ത മറ്റുള്ള ധാരാളം ചിത്രങ്ങൾ കീറി

അവിടുന്ന് (ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “ഭക്ഷണം വിളമ്പിക്കഴിഞ്ഞാൽ നമസ്കാരമില്ല. അത് പോലെത്തന്നെ രണ്ട് ക്ലോക്ക് വസ്തുക്കൾ വന്നു മുട്ടുമ്പോഴും”⁽⁸²⁾

പ്രാരംഭ പ്രാർത്ഥനകൾ

പിന്നീട്, നബി(ﷺ) വിവിധങ്ങളായ ധാരാളം പ്രാർത്ഥനകൾ കൊണ്ട് അവിടുത്തെ(ﷺ) പാരായണം ആരംഭിക്കുമായിരുന്നു. അതിൽ ഉന്നതമായ അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിക്കുകയും മഹത്വപ്പെടുത്തുകയും വാഴ്ത്തുകയും ചെയ്യും. ഇത് തന്നെയാണ് ‘മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി’യോട് നബി(ﷺ) കൽപിച്ചതും. അദ്ദേഹത്തോട് നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “ജനങ്ങളിൽ ഒരാൾ തക്ബീർ ചൊല്ലുകയും അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിക്കുകയും വാഴ്ത്തുകയും ചുരുങ്ങിയത് നിന്നും അവൻ എളുപ്പമുള്ളത് ഓതുകയും..... ചെയ്യുന്നത് വരെ അവന്റെ നമസ്കാരം പൂർണ്ണമാവുകയില്ല”⁽⁸³⁾.

അവിടുന്ന് (ﷺ) താഴെ വരുന്ന പ്രാർത്ഥനകൾ ഒരിക്കൽ ഒന്ന്, മറ്റൊരിക്കൽ വേറൊന്ന് എന്ന രീതിയിൽ ചൊല്ലുമായിരുന്നു.

اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ
وَالْمَغْرِبِ اللَّهُمَّ نَفِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنْفَى الثَّوْبُ
الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالمَاءِ
وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ

1) “അല്ലാഹുവേ, ഉദയാസ്തമയങ്ങളെ നീ അകറ്റിയത് പോലെ എന്നെയും എന്റെ പാപങ്ങളെയും നീ അകറ്റേണമേ; അല്ലാഹുവേ

ക്കുള്ളത് സംഭവങ്ങൾ ഇതിനുള്ള തെളിവാണ്. ബുഖാരിയുടെയും മുസ്ലിമിന്റെയും ധാരാളം നിവേദനങ്ങളിലൂടെ തെളിഞ്ഞ കാര്യമാണിത്. വിശദമായ പഠനം ഉദ്ദേശിക്കുന്നവർ ഫത്ഹുൽ ബാരി (10/321) യും ഗായതുൽമാറാഫി തഖ്റീജ് അഹാദിസിൽ ഹലാൽ വൽ ഹറാമു (131-145)ം പരിശോധിക്കുക.

82. ബുഖാരി; മുസ്ലിം. (ഇവിടെ രണ്ട് ക്ലോക്ക് വസ്തുക്കൾ വന്നുമുട്ടുക എന്നത് കൊണ്ടുള്ള ഉദ്ദേശം മലവിസർജ്ജനത്തിനോ മൂത്രവിസർജ്ജനത്തിനോ തോന്നുക എന്നതാണ്-വിവ:)

83. അബൂദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു.

അഴുക്കിൽ നിന്നും വെള്ളവസ്ത്രം ശുദ്ധീകരിക്കുന്നത് പോലെ എന്റെ പാപങ്ങളിൽ നിന്നും എന്നെ നീ ശുദ്ധീകരിക്കേണമേ; അല്ലാഹുവേ! വെള്ളം കൊണ്ടും, ആലിപ്പഴം കൊണ്ടും, തണുത്തവെള്ളം കൊണ്ടും എന്റെ പാപങ്ങൾ നീ കഴുകി ശുദ്ധീയാക്കേണമേ!”. നിർബന്ധ നമസ്കാരത്തിലായിരുന്നു നബി(ﷺ) ഇപ്രകാരം പ്രാർത്ഥിച്ചിരുന്നത്.⁽⁸⁴⁾

وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا
[مُسْلِمًا] وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي
وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ
أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
[سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ] أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي
وَعْتَرَفْتُ بِذَنْبِي فَاعْفُ عَنِّي ذَنْبِي جَمِيعًا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي
لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفُ عَنِّي
بُيُوتَهَا إِلَّا أَنْتَ، لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ وَالشَّرُّ
لَيْسَ إِلَيْكَ [وَالْمَهْدِيُّ مِنْ هَدَيْتَ] أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ [لَا مَنَجًا
وَلَا مَلْجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ] تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ أَسْتَغْفِرُكَ
وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

2) “ആകാശഭൂമികളെ സൃഷ്ടിച്ചവനിലേക്ക് ജ്ജമാനസനായി കൊണ്ടും [മുസ്ലിമായിക്കൊണ്ടും] ഞാൻ എന്റെ മുഖത്തെ തിരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ബഹുദൈവവിശ്വാസികളിൽ പെട്ടവനല്ല. നിശ്ചയ

84. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; ഇബ്നു അബീശൈബ (12/110/2); ഇർവാഇ(ന.8)ൽ ഇത് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മായും എന്റെ പ്രാർത്ഥനകളും എന്റെ ബലി കർമ്മങ്ങളും, എന്റെ ജീവിതവും മരണവും, സർവ്വലോക രക്ഷിതാവായ അല്ലാഹുവിനുള്ളതാകുന്നു. അതാണ് എന്നോടുള്ള കൽപന. ഞാൻ മുസ്‌ലിംകളിൽ ഒന്നാമനുമാകുന്നു.⁽⁸⁵⁾ അല്ലാഹുവേ നീയാകുന്നു രാജാവ്, നീയല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനില്ല, [നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം നിന്റെ പരിശുദ്ധിയെ ഞാൻ വാഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നു] നീ എന്റെ രക്ഷിതാവും ഞാൻ നിന്റെ അടിമയാകുന്നു.⁽⁸⁶⁾ ഞാൻ എന്നോട് തന്നെ ദ്രോഹം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എന്റെ കുറ്റം സമ്മതിക്കുന്നു. അതിനാൽ, എന്റെ പാപങ്ങളെല്ലാം എനിക്ക് നീ പൊറുത്ത് തരണമേ. തീർച്ചയായും പാപം പൊറുക്കാൻ നീയല്ലാതെ ആരുമില്ല. എന്നെ ഏറ്റവും നല്ല സ്വഭാവത്തിലേക്ക് നീ നയിക്കേണമേ. എന്നെ ഏറ്റവും നല്ല സ്വഭാവത്തിലേക്ക് നയിക്കാൻ നിനക്കല്ലാതെ കഴിയുകയില്ല. ചീത്ത സ്വഭാവത്തെ നീ എന്നിൽ നിന്നും മാറ്റിത്തരേണമേ! ചീത്തസ്വഭാവത്തെ എന്നിൽ നിന്നും മാറ്റിത്തരാൻ നിനക്കല്ലാതെ കഴിയില്ല. നിന്റെ ആജ്ഞ സദാ സ്വീകരിക്കുവാൻ ഞാൻ ഇവിടെയുണ്ട്.⁽⁸⁷⁾ സകല നന്മയും നിന്റെ കൈകളിലാകുന്നു. തിന്മയുടെ ഉത്തരവാദിത്തം നിന

85. പല നിവേദനങ്ങളിലും ഇപ്രകാരമാണുള്ളത് എന്നാൽ ചിലതിൽ ഇങ്ങനെ കാണാം “വ അന മിനൽ മുസ്‌ലിമീൻ” (ഞാൻ മുസ്‌ലിംകളിൽപ്പെട്ടവനാണ്). ഇത് ചില റിപ്പോർട്ടർമാർക്ക് പദപ്രയോഗത്തിൽ വന്നുപോയ അബദ്ധമാണെന്നാണ് പ്രത്യക്ഷത്തിൽ മനസ്സിലാകുന്നത്. അതിലേക്ക് സൂചന നൽകുന്ന ചില റിപ്പോർട്ടുകളും വന്നിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ നമസ്കരിക്കുന്നവൻ “വ അന അവു ലൻ മുസ്‌ലിമീൻ” (ഞാൻ മുസ്‌ലിംകളിൽ ഒന്നാമനാണ്) എന്ന് തന്നെ പറയട്ടെ. അതിൽ ഒരു തെറ്റുമില്ല. എന്നാൽ ഇതിന് വിരുദ്ധമായി ചിലർ വാദിക്കാറുള്ളത് ശരിയല്ല. കാരണം അവർ ഇതിന് കരുതുന്ന അർത്ഥം ഈ സ്വഭാവത്തിലുള്ള ഒന്നാമത്തെ വ്യക്തി ഞാൻ മാത്രമാണ്. ബാക്കിയുള്ളവർക്കൊന്നും ഇതില്ല എന്നാണ്. എന്നാൽ ഇപ്രകാരമല്ല (അതിന്റെ അർത്ഥം) മറിച്ച് അതിന്റെ അർത്ഥം: “കൽപിക്കപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ പൂർത്തീകരിക്കാൻ വേണ്ടി മത്സരിക്കുന്നവൻ” എന്നാണ്. “പരയുക പരമകാര്യണികന് ഒരു പുത്രനുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ഞാനാണ് ആദ്യമായി ആരാധിക്കുന്നവൻ” (സുഖ്റുഹ് 43 : 81) എന്ന ചുരുക്കത്തിൽ ഇത് പോലെത്തന്നെയാണ്. മുസ(ﷺ) പറഞ്ഞു: “ഞാൻ വിശ്വാസികളിൽ ഒന്നാമനാണ്” (അഅ്റാഹ് 7 :143)

86. അതായത്, “നിന്നെ കൂടാതെ ഒന്നിനെയും ഞാൻ ആരാധിക്കുന്നില്ല” എന്നാണ് ഇതിനെക്കുറിച്ച് അസ്ഹരി പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

87. ലഭ്യപ്പെടുക : നിന്നോടുള്ള അനുസരണയിൽ ഞാനിതാ നിരന്തരം നിന്റെ മുമ്പിലുണ്ട്

സഅദൈക് : നിന്റെ കൽപനകൾക്ക് കീഴൊതുങ്ങുന്നതിലും നീ എന്നിക്കായി തൃപ്തിപ്പെട്ടു തന്ന നിന്റെ ദീൻ നിരന്തരം പിൻപറ്റുന്നതിലും നിന്നോട് ഞാൻ സദാ സഹായം തേടുന്നു.

ക്കല്ല.⁽⁸⁸⁾ [നീ സന്മാർഗ്ഗത്തിലാക്കിയവൻ തന്നെയാണ് സന്മാർഗ്ഗം പ്രാപിച്ചവൻ] നീ കാരണമാണ് ഞാൻ ഇവിടെയുള്ളത്. നിന്നിലേക്കാണ് എന്റെ മടക്കം. [നിന്നിൽ നിന്നും (രക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ട്) നിന്നിലേക്ക് തന്നെയല്ലാതെ ഒരു രക്ഷാമാർഗ്ഗവും അഭയസ്ഥാനവുമില്ല]. ഏറെ അനുഗ്രഹീതനും ഉന്നതനുമാണ് നീ. നിന്നോട് ഞാൻ പാപമോചനം തേടുന്നു. നിന്നിലേക്ക് പശ്ചാത്തപിച്ച് മടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു.”

ഇത് നിർബന്ധനമസ്കാരങ്ങളിലും ഐച്ഛിക നമസ്കാരങ്ങളിലും നബി (ﷺ) പറയുമായിരുന്നു⁽⁸⁹⁾.

3) മുകളിലുള്ളതിൽ أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ (നീ എന്റെ രക്ഷിതാവും ഞാൻ നിന്റെ അടിമയുമാണ്) എന്നു തുടങ്ങി അവസാനം വരെയുള്ള ഭാഗം ഒഴിവാക്കി പകരം

88. അതായത്, തിന്മ അല്ലാഹുവിലേക്ക് ചേർത്തു പറയപ്പെടാവതല്ല. എന്തെന്നാൽ, അവന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൊന്നും തിന്മയില്ല. മറിച്ച് അവന്റെ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും നന്മയാണ്. കാരണം അത് നീതിയുടെയും ഔദാര്യത്തിന്റെയും അറിവിന്റെയും ഇടയിൽ കറങ്ങുകയാണ്. തിന്മ തീരെയില്ലാത്തവിധം അവയെല്ലാം നന്മയാണ്. തിന്മ യഥാർത്ഥത്തിൽ തിന്മയായിത്തീർന്നത്, അത് അല്ലാഹുവിലേക്ക് ചേർത്തുപറയാൻ പാടില്ലാത്തത് കൊണ്ടാണ്. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം (റഹ്) പറഞ്ഞു: “നന്മതിന്മകളുടെ സ്രഷ്ടാവ് പരിശുദ്ധനായ അവനാണ്. എന്നാൽ ചില സൃഷ്ടികളിൽ കാണുന്ന തിന്മ അവന്റെ സൃഷ്ടിപ്പിലോ കർമ്മത്തിലോ പെട്ടതല്ല. അതിനാൽ അവൻ അനീതി(ജുൽമ്)യിൽ നിന്നും പരിശുദ്ധനത്രെ, അതാകട്ടെ(ജുൽമ്) അടിസ്ഥാനപരമായി കാര്യങ്ങൾക്ക് അതിന് യോജിച്ചതല്ലാത്ത സ്ഥാനം നൽകലാണ്. അവൻ(അല്ലാഹു) കാര്യങ്ങൾക്കെല്ലാം അതാതിന് യോജിച്ച സ്ഥാനമല്ലാതെ നൽകുകയില്ല. അതിനാൽ, അവയെല്ലാം നന്മയായിരിക്കും. എന്നാൽ തിന്മ(ശർക്) എന്നത് കാര്യത്തെ അതിന് യോജിച്ചതല്ലാത്ത സ്ഥാനത്ത് വെക്കലാണ്. അത് യോജിച്ച സ്ഥാനത്ത് തന്നെ വെക്കുമ്പോൾ, അത് തിന്മയാകുന്നില്ല. അതിനാൽ, അറിയുക-തിന്മ അവനിലേക്ക് ചേർത്ത് പറയാവതല്ല..... (അദ്ദേഹം തുടരുന്നു:) ‘ഒരു കാര്യം തിന്മയായിരിക്കെ അത് അവനെതിന് സൃഷ്ടിച്ചു?’ എന്ന് ചോദിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഞാൻ പറയും: അവൻ സൃഷ്ടിപ്പ് നടത്തി, അവന്റെ കർമ്മമാകട്ടെ നന്മയാണ്. തിന്മയല്ല. തീർച്ചയായും സൃഷ്ടിച്ചും കർമ്മവും അല്ലാഹുവിങ്കൽ നിലകൊള്ളുന്നു. തിന്മ അല്ലാഹുവിന്റെ അടുക്കൽ ഉണ്ടാവുകയെന്നതും അവനിലേക്ക് ചേർത്ത് പറയുന്നതും അസംഭവ്യമാണ്. സൃഷ്ടികളിലുള്ള ഏതെങ്കിലും തിന്മ അവനിലേക്ക് ചേർത്ത് പറയാവതല്ല. എന്നാൽ അവന്റെ സൃഷ്ടിച്ചും കർമ്മവും അവനിലേക്ക് ചേർത്ത് പറയുന്നത് നന്മയാണ്. സുപ്രധാനമായ ഈ ചർച്ചയുടെ പൂർണ്ണരൂപവും അനുബന്ധവും ലഭിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥമായ *ശിഫാ ഊൽ അലീൽ ഫീ മസാ ഇലിൽ ഖളാഇ വൽ ഖദ്ദീ വത്തഅലീലി* (പേ : 178-206) പരിശോധിക്കുക.

89. മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന; അബൂദാവൂദ്; നസാഇ; ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ; അഹ്മദ്; ശാഫിഇ; താബിറാനി; ഇത് സുന്നത്ത് നമസ്കാരങ്ങൾക്ക് മാത്രമുള്ളതാണെന്ന് ധരിച്ചവർക്ക് തെറ്റ് പറ്റിയതാണ്.

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ

“അല്ലാഹുവേ! നീയാകുന്നു രാജാവ്, നീയല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനില്ല. നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം നിന്റെ പരിശുദ്ധിയെ ഞാൻ വാഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നു”⁽⁹⁰⁾ എന്ന പ്രാർത്ഥനയും ചൊല്ലാവുന്നതാണ്.

4) وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ

“ഞാൻ മുസ്ലിംകളിൽ ഒന്നാമനാണ്” എന്നത് വരേയും, ശേഷം താഴെ പറയുന്നതുകൂടി ചേർത്തുകൊണ്ട് ചൊല്ലാവുന്നതാണ്.

اللَّهُمَّ اهْدِنِي لِحَسَنِ الْخَلْقِ وَأَحْسَنِ الْأَعْمَالِ لَا يَهْدِي لِحَسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ وَفَنِي سَيِّئِ الْخَلْقِ وَالْأَعْمَالِ لَا يَقِي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ

“അല്ലാഹുവേ! ഏറ്റവും നല്ല സ്വഭാവങ്ങളിലേക്കും, ഏറ്റവും നല്ല പ്രവർത്തനങ്ങളിലേക്കും നീ എന്നെ നയിക്കേണമേ; നീയല്ലാതെ അവയിൽ ഏറ്റവും നല്ലതിലേക്ക് നയിക്കാൻ ആരുമില്ല. ചീത്ത സ്വഭാവങ്ങളിൽ നിന്നും പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നും നീ എന്നെ അകറ്റേണമേ, അത്തരം ചീത്തയിൽ നിന്നും അകറ്റാൻ നീയല്ലാതെ ആരുമില്ല”⁽⁹¹⁾

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

5) “അല്ലാഹുവേ! നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം നിന്നെ വാഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. നിന്റെ നാമം അനുഗ്രഹീതമായിരിക്കുന്നു. നിന്റെ മഹത്വം ഉയർന്നിരിക്കുന്നു. നീയല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനായി മറ്റാരുമില്ല.”⁽⁹²⁾

90. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി നസാഹു ഉദ്ധരിച്ചത്.

91. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി നസാഹുയും ദാറഖുത്നിയും ഉദ്ധരിച്ചത്

92. അബുദാവൂദ്, ഹാകിം- അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചു, ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു. ഉദ്ധരിച്ചത് (പേ:103) പറഞ്ഞു: “ഇത് കൂടാതെ ഉത്തമമായ ധാരാളം പരമ്പരകളിലൂടെ നിവേദനം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്”

നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “വാക്കുകളിൽ അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും ഇഷ്ടമുള്ളത് അവന്റെ അടിമ **اللَّهُمَّ سُبْحَانَكَ** (അല്ലാഹുവേ നീ പരിശുദ്ധൻ...) എന്നു പറയുമ്പോഴാണ്”⁽⁹³⁾.

6) മേൽ പറഞ്ഞതിനോടൊപ്പം, രാത്രി നമസ്കാരത്തിൽ **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** (അല്ലാഹു അല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനില്ല) എന്ന് 3 പ്രാവശ്യവും **اللَّهُ أَكْبَرُ** എന്ന് 3 പ്രാവശ്യവും പറയണം”⁽⁹⁴⁾.

اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

7) “അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും വലിയവൻ, അല്ലാഹുവിനാകുന്നു ധാരാളക്കണക്കിനുള്ള സ്തുതികൾ, രാവിലേയും വൈകുന്നേരവും ഞാൻ അവനെ വാഴ്ത്തുന്നു.” സ്വഹാബിമാരിൽ ഒരാൾ പ്രാരംഭ പ്രാർത്ഥനയിൽ ഇപ്രകാരം ചൊല്ലിയപ്പോൾ നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “അത് കേട്ട് ഞാൻ അദ്ഭുതപ്പെട്ടു ! ആകാശകവാടങ്ങൾ അതിനായി തുറക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു”⁽⁹⁵⁾.

ഇത് ഇർവാഇ (ന:341) ൽ തഖ്‌രീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

സുബ്‌ഹാനക് : നിന്റെ പരിശുദ്ധിയെ ഞാൻ പ്രകീർത്തിക്കുന്നു അതായത് എല്ലാവിധ ന്യൂനതകളിൽ നിന്നും നീ പരിശുദ്ധനാണെന്ന് ഞാൻ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

വബിഹംദിക : നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതിൽ ഞങ്ങൾ സദാ വ്യാപൃതരാണ്. തബാറകസ്മുക : നിന്റെ നാമം അനുഗ്രഹസമ്പൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നു. അഥവാ നിന്റെ നാമം സ്മരിക്കുന്നതിൽ നിന്നാണ് എല്ലാ നന്മയും ഉത്ഭവിക്കുന്നത് എന്ന് സാരം.

വതആലാജുക : നിന്റെ മഹത്വം സർവ്വോന്നതമായിരിക്കുന്നു.

93. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി ഇബ്നുമൻദ അത്താഹിദി(123/2)ൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. നസാഹു അത്യാഹു വല്ലെല യിൽ ‘മൗഖുഫ്’ ആയും ‘മർഫുഅ്’ ആയും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇബ്നു കമീർ തന്റെ ജാമിഇൽ മസാനിദി(വാല്യൂ: 3, ഭാഗം2, പേ: 235/2) ൽ ഉദ്ധരിച്ചത് പോലെ. പിന്നീട് ഞാൻ ഇത് നസാഹു (ന.849,850)ൽ കണ്ടു. സിൽസിലത്തുൽ അഹാദിമുസ്സഹീഹ (ന: 2939)ൽ ഞാൻ ഇത് തഖ്‌രീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

94. ഹസനായ പരമ്പരയോട് കൂടി അബുദാവൂദും താഹാവിയും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

95. മുസ്ലിം; അബുഅവാന; തിർമിദി ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചു. ഐച്ഛിക നമസ്കാരത്തിൽ പ്രവാചകൻ(ﷺ) ഇപ്രകാരം പറയുന്നത് കേട്ടു എന്ന് ജുബൈർ ഇബ്നു മുൽഇമിൽ നിന്നും അബുനുഐം തന്റെ അഖ്ബാർ അസ്ബഹാനി(1/210)ൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ

8) “അല്ലാഹുവിനാകുന്നു സർവ്വസ്തുതിയും; അനുഗ്രഹവും വിശിഷ്ടവുമായ ധാരാളം സ്തുതികൾ” മറ്റൊരു വ്യക്തി പ്രാരംഭ പ്രാർത്ഥനയിൽ ഇപ്രകാരം ചൊല്ലിയപ്പോൾ നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “അതിനെ ആർ (രക്ഷിതാവിലേക്ക്) ഉയർത്തും എന്ന കാര്യത്തിൽ പന്ത്രണ്ട് മലക്കുകൾ ധൃതിപ്പെട്ടുവരുന്നത് ഞാൻ കണ്ടു.”⁽⁹⁶⁾

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ حَقٌّ وَقَوْلُكَ حَقٌّ وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ وَمُحَمَّدٌ حَقٌّ اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَإِلَيْكَ أُنَبِّتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ [أَنْتَ رَبُّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ — فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ] [وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي] أَنْتَ الْمَقْدَّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ [أَنْتَ إِلَهِي] لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ [وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ]

9) “അല്ലാഹുവേ! നിനക്കാകുന്നു സർവ്വസ്തുതിയും, നീയാകുന്നു ആകാശഭൂമികളുടെയും അവയിലുള്ളവരുടെയും പ്രകാശം,⁽⁹⁷⁾ നിന

96. മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന.

97. അതായത്, നീയാണ് അവ രണ്ടിനും പ്രകാശം നൽകുന്നത്. അവ രണ്ടിലുമുള്ള വർ നീ മുഖേനയാണ് സന്ധർശ്ശം പ്രാപിക്കുന്നത്.

ക്കാക്കുന്നു സർവ്വസ്തുതിയും, നീയാകുന്നു ആകാശഭൂമികളുടെയും അവയിലുള്ളവരുടെയും സംരക്ഷകൻ⁽⁹⁸⁾ [നിനക്കാകുന്നു സർവ്വസ്തുതിയും നീയാകുന്നു ആകാശഭൂമികളുടെയും അവയിലുള്ളവരുടെയും രാജാവ്], നിനക്കാകുന്നു സർവ്വസ്തുതിയും, നീ സത്യമാകുന്നു, നിന്റെ വാഗ്ദത്തം സത്യമാകുന്നു, നിന്റെ വചനവും സത്യം, നിന്നെ കണ്ടുമുട്ടുന്നതും സത്യം, സ്വർഗ്ഗം സത്യമാണ്, നരകം സത്യമാണ്, അന്ത്യസമയം സത്യമാണ്, പ്രവാചകന്മാരും സത്യമാണ്, മുഹമ്മദ് നബി സത്യമാണ്, അല്ലാഹുവേ! നിനക്ക് ഞാൻ കീഴ്പ്പെട്ടിരിക്കുന്നു, നിന്നിൽ ഞാൻ ഭരമേൽപിച്ചിരിക്കുന്നു. നിന്നിൽ ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു, നിന്നിലേക്ക് ഞാൻ വേദിച്ച് മടങ്ങിയിരിക്കുന്നു, നിന്റെ സഹായം കൊണ്ടാണ് ഞാൻ (ശത്രുക്കളോട്) ഏറ്റുമുട്ടിയത്, നിന്നോടാണ് ഞാൻ വിധിതേടുന്നത്. [നീയാകുന്നു നമ്മുടെ രക്ഷിതാവ്, നിന്നിലേക്ക് തന്നെയാകുന്നു മടക്കം. അതിനാൽ ഞാൻ ചെയ്തതും ചെയ്യാതെ വിട്ടതും ഞാൻ രഹസ്യമായി ചെയ്തതും പരസ്യമായി ചെയ്തതും എനിക്ക് നീ പൊറുത്ത് തരേണമേ!] [എന്നേക്കാൾ നിനക്കേറ്റവും അറിയുന്നവയും (എനിക്ക് നീ പൊറുത്ത് തരേണമേ!)] മുന്തിക്കുന്നവനും പിന്തിക്കുന്നനും നീയാകുന്നു. [നീയാകുന്നു എന്റെ ആരാധ്യൻ.] നീയല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹൻ ആരുമില്ല, [നിന്നെ കൊണ്ടല്ലാതെ ഒരു കഴിവുശക്തിയുമില്ല]⁽⁹⁹⁾

രാത്രിനമസ്കാരങ്ങളിലാണ് നബി(ﷺ) ഈ ദുആ ചൊല്ലാറുണ്ടായിരുന്നത്. താഴെ വരുന്ന ദുആകൾ പോലെ⁽¹⁰⁰⁾

اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرِائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ اهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنْ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

98. അതായത്, അവ രണ്ടിന്റെയും സംരക്ഷകനും ഭരണാധികാരിയും.

99. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന; അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നു നസ്ർ; ദാരിമി.

100. നിർബന്ധനമസ്കാരങ്ങളിൽ ഈ ദുആ ചൊല്ലുന്നത് നിയമവിധേയമാണ് എന്നതിനെ ഈ പ്രസ്താവന നിഷേധിക്കുന്നില്ല- ഇമാമിനൊഴികെ: കാരണം, മഅ്മൂമുകളെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുന്നവിധം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നമസ്കാരം നീട്ടാവതല്ലല്ലോ

10) “അല്ലാഹുവേ! ജിബ്‌രീലിന്റെയും മീകാഇസലിന്റെയും ഇസ്രാഫീലിന്റെയും രക്ഷിതാവ്! ആകാശഭൂമികളുടെ സ്രഷ്ടാവ്! ദൃശ്യവും ആദൃശ്യവും അറിയുന്നവൻ! നിന്റെ അടിമകളുടെയിടയിൽ, അവർ ഭിന്നിച്ച കാര്യങ്ങളിൽ വിധികൽപിക്കുന്നത് നീയാണ്, സത്യമാർഗ്ഗത്തിൽ നിന്ന് ഭിന്നതയിലകപ്പെട്ട കാര്യത്തിൽ നീ നിന്റെ അനുമതിയോടെ എന്നെ നേർമ്മാർഗ്ഗത്തിലേക്ക് നയിക്കേണമേ, നിശ്ചയം നീ ഉദ്ദേശിക്കുന്നവരെ നീ നേർമ്മാർഗ്ഗത്തിലേക്ക് നയിക്കുന്നു”⁽¹⁰¹⁾

11. അവിടുന്ന് തക്ബീറും (അല്ലാഹു അക്ബർ), തഹ്മീദും (അൽ ഹംദുലില്ലാ), തസ്ബീഹും (സുബ്‌ഹാനല്ലാഹ്), തഹ്‌ലീലും (ലാ ഇലാഹഇല്ലല്ലാഹ്), ഇസ്തിഗ്ഫാറും (അസ്തഗ്ഫിറുല്ലാഹ്), പത്ത് പ്രവശ്യം വീതം ചൊല്ലിയശേഷം താഴെ വരുന്ന പ്രാർത്ഥനയും പത്ത് പ്രാവശ്യം ചൊല്ലാറുണ്ടായിരുന്നു.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَاهْدِنِي وَأَرْزُقْنِي [وَعَافِنِي]

“അല്ലാഹുവേ! നീ എനിക്ക് പൊറുത്ത് തരികയും എന്നെ നേർമാർഗ്ഗത്തിലാക്കുകയും എനിക്ക് ഉപജീവനം നൽകുകയും [എന്നെ സൗഖ്യത്തിലാക്കുകയും] ചെയ്യേണമേ.” കൂടാതെ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الضَّيْقِ يَوْمَ الْحِسَابِ

“അല്ലാഹുവേ വിധിനിർണ്ണയ ദിവസത്തിലെ ഇടുക്കത്തിൽ നിന്ന് ഞാൻ നിന്നോട് രക്ഷ തേടുന്നു”⁽¹⁰²⁾ എന്നും പത്ത് പ്രാവശ്യം ചൊല്ലാറുണ്ടായിരുന്നു.

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ذُو الْمَلَكُوتِ وَالْجَبَرُوتِ

وَالْكِبْرِيَاءُ وَالْعَظَمَةُ

12) “അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും വലിയവൻ, അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും വലിയവൻ, അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും വലിയവൻ, രാജാധിപത്യവും പരമാധികാരവും, ഔന്നത്യവും മഹത്വവുമുള്ളവൻ”⁽¹⁰³⁾

101. മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന.

102. അഹ്മദ്; ഇബ്നു അബീശൈബ (12/119/2); അബൂദാവൂദ്; തബ്‌റാനി തന്റെ മുഅ്ജമുൽ ഔസതി(62/2)ൽ ഒരുസ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെയും ഒരു ഹസനായ പരമ്പരയോടെയും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

103. തയാലിസിയും അബൂദാവൂദും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

ഖുർആൻ പാരായണം

പിന്നീട് നബി(ﷺ) അല്ലാഹുവോട് രക്ഷതേടിക്കൊണ്ട് ഇപ്രകാരം പറയുമായിരുന്നു

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ مِنْ هَمَزِهِ وَنَفْخِهِ وَنَفْثِهِ

“ശപിക്കപ്പെട്ട പിശാചിൽ നിന്നും, അവന്റെ ബാധയിൽ നിന്നും അവന്റെ അഹങ്കാരത്തിൽ നിന്നും അവന്റെ കവിതയിൽ നിന്നും”⁽¹⁰⁴⁾ ഞാൻ അല്ലാഹുവോട് രക്ഷതേടുന്നു.”⁽¹⁰⁵⁾

ചിലപ്പോൾ ഇതിന്റെ കൂടെ അവിടുന്ന്(ﷺ) ഇത്രകൂടി ചേർത്തിപ്പറയാറുണ്ടായിരുന്നു:

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ ...

“എല്ലാം കേൾക്കുന്നവനും എല്ലാം അറിയുന്നവനുമായ അല്ലാഹുവിനോട് ഞാൻ ... പിശാചിൽ നിന്നും അഭയം തേടുന്നു.”⁽¹⁰⁶⁾

പിന്നീട് അവിടുന്ന്,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“പരമകരുണികനും കരുണാനിധിയുമായ അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ” എന്ന് ശബ്ദം ഉയർത്താതെ ഓതും.⁽¹⁰⁷⁾

ഓരോ ഖുർആൻ സൂക്തവും നിർത്തിനിർത്തി ഓതൽ

പിന്നീട് നബി(ﷺ) സുറത്തുൽ ഫാതിഹയിലെ ഓരോ സൂക്തവും

104. ഹംസ് = ഭ്രാന്ത്; നഫ്‌ഖ് = അഹങ്കാരം; നഫ്‌ഥ് = കവിത- ഈ മൂന്ന് പദങ്ങൾക്ക് റിപ്പോർട്ടർമാരിൽ ഒരാൾ കൊടുത്തിട്ടുള്ള വിശദീകരണമാണിത്. മുർസലായ (സ്വഹാബിയെ ഒഴിവാക്കിക്കൊണ്ട് താബിഉ് നബിയിലേക്ക് ചേർത്തിപ്പറയുന്ന) പ്രബലമായ പരമ്പരയോട് കൂടിയുള്ള ഒരു റിപ്പോർട്ടിൽ ഈ മൂന്ന് അർത്ഥങ്ങളാണ് വന്നിട്ടുള്ളത്. കവിത എന്നതുകൊണ്ടുദ്ദേശ്യം വെറുക്കപ്പെട്ട കവിതകളാണ്. എന്തെന്നാൽ പ്രവാചകൻ(സ) പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട് “നിശ്ചയം, ചില കവിതകളിൽ ജ്ഞാനമുണ്ട്” (ബുഖാരി)

105. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുമാജ; ദാരഖുത്നി; ഇബ്നുഹിബ്ബാനിനും ദഹബിയുമോടൊപ്പം ഹാകിമും ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചു. ഇതിന്റേയും ഇതിന്റെ ശേഷമുള്ളതിന്റേയും തഖ്‌രീജ് ഇർവാഉൽ ശലീഹി (ന: 342)ൽ ഉണ്ട്.

106. ഹസനായ പരമ്പരയോടു കൂടി അബൂദാവൂദ്; തിർമിദി. മസാഇൽ ഇബ്നുഹാസി(1/50)യിൽ അഹ്മദ് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതും ഇതുതന്നെയാണ്.

107. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന; താഹാവി; അഹ്മദ്.

നിർത്തി നിർത്തി ഓതും.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[ഇവിടെ അൽപ്പം നിർത്തും, എന്നിട്ട് ഓതും]

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

[ശേഷം അൽപ്പം നിർത്തും. എന്നിട്ട് ഓതും]

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[ശേഷം അൽപ്പം നിർത്തും, എന്നിട്ട് ഓതും]

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ

ഇങ്ങനെ സൂറത്തിന്റെ അവസാനം വരെ തുടരും. ഇപ്രകാരം തന്നെയായിരുന്നു നബി(ﷺ)യുടെ എല്ലാ (ഖുർആൻ) പാരായണവും. ഓരോ സൂക്തത്തിന്റേയും അവസാനത്തിൽ നിർത്തി ശേഷമുള്ള സൂക്തവുമായി ചേർത്താതെ ഓതും⁽¹⁰⁸⁾

അവിടുന്ന്(ﷺ)ചിലപ്പോൾ

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ

“മാലികി യൗമിദ്ദീൻ” (പ്രതിഫല ദിവസത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ) എന്നതിന് പകരം مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ “മാലികി യൗമിദ്ദീൻ”(പ്രതിഫല ദിവസത്തിന്റെ രാജാവ്) എന്ന് ഓതും.⁽¹⁰⁹⁾

108. അബൂദാവൂദ്; സഹീമി (64-65); ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു. ഇർവാഇ(343)ൽ ഇത് തഖ്‌രീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അബൂ അംറുദ്ദാനി തന്റെ അൽമുക്തഫാ (5/2) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഇത് ഉദ്ധരിച്ച ശേഷം പറഞ്ഞു: “ഈ ഹദീഥിന് ധാരാളം പരമ്പരകളുണ്ട്, ഈ വിഷയത്തിൽ ആശ്രയിക്കാവുന്ന അടിസ്ഥാനം തെളിവ് ഇത് തന്നെയാണ്”. തുടർന്ന് അദ്ദേഹം പറയുന്നു: “മുൻഗാമികളായ ധാരാളം ഇമാമുകളും മുൻകഴിഞ്ഞുപോയ ‘ഖുർറാജ്’ കളും (ഖുർആൻ പാരായണക്കാരും) (ആശയപരമായി) പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടു കിടക്കുന്ന സൂക്തങ്ങളാണെങ്കിൽപോലും അവ മുറിച്ച് ഓതുന്നതിനെ നല്ലതായി കണക്കാക്കിയിരുന്നു.”

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഇക്കാലത്തുള്ള ഭൂരിഭാഗം ‘ഖുർറാജ്’ കളും അവഗണിക്കുന്ന ഒരു നബിചര്യയാണിത്. എന്നിട്ടല്ലേ മറ്റുള്ളവർ (ഖുർറാജ് കളാത്തവർ)

109) അൽഫവാഇദിൽ തമ്മാമൂർറാസി; അൽ-മസ്വഹിഹി(7/2)ൽ ഇബ്നു അബീ ദാവൂദ്; അഖ്ബാർ അസ്ബഹാനി (1/104)ൽ അബൂസുഐം; ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിക്കുകയും, ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ രണ്ട് പാരായണവും മുതവാതിർ ആണ്.

നമസ്കാരത്തിന്റെ റുക്നായ ഫാതിഹയുടെ മഹത്വം

നബി(ﷺ) ഈ സൂറത്തിന്റെ ഉയർന്ന പ്രാധാന്യം ഊന്നിപ്പറയുമായിരുന്നു. “[അതിൽ(നമസ്കാരത്തിൽ)] സൂറത്തുൽ ഫാതിഹ [എങ്കിലും] ഓതാത്തവന് നമസ്കാരമില്ല.”⁽¹¹⁰⁾ മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: “ഫാതിഹതുൽ കിതാബ് ഓതാത്തവന്റെ നമസ്കാരം സാധുവാകുകയില്ല.”⁽¹¹¹⁾

ഒരിക്കൽ അവിടുന്ന്(ﷺ) പറഞ്ഞു: “ഫാതിഹത്തുൽ കിതാബ് ഓതാതെ നമസ്കരിച്ചവന്റെ നമസ്കാരം അപര്യാപ്തമാണ്, അപര്യാപ്തമാണ്, അപര്യാപ്തമാണ്-അഥവാ അപൂർണ്ണമാണ്.”⁽¹¹²⁾ അവിടുന്ന് വീണ്ടും പറഞ്ഞു: “ഉന്നതനും അനുഗ്രഹസമ്പൂർണ്ണനുമായ അല്ലാഹു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു: ഞാൻ നമസ്കാരത്തെ⁽¹¹³⁾ എനിക്കും എന്റെ അടിമക്കുമിടയിൽ രണ്ടു പകുതികളായി ഭാഗിച്ചു- അതിൽ ഒരു പകുതി എനിക്കും മറ്റേ പകുതി എന്റെ അടിമക്കും ഉള്ളതാണ്. എന്റെ അടിമ ചോദിക്കുന്നതെന്തും അവന്നുണ്ട്.” ശേഷം നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ ഓതുക! ‘സർവ്വലോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹുവിനാകുന്നു സർവ്വസ്തുതിയും’ എന്ന് അടിമ പറഞ്ഞാൽ അല്ലാഹു പറയും: ‘എന്റെ അടിമ എന്നെ സ്തുതിച്ചിരിക്കുന്നു’. ‘പരമ കാര്യണി കനും കരുണാനിധിയും’ എന്ന് അടിമ പറഞ്ഞാൽ അല്ലാഹു പറയും: ‘എന്റെ അടിമ എന്നെ പുകഴ്ത്തിയിരിക്കുന്നു’. ‘പ്രതിഫല ദിവസത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ’ എന്ന് അടിമ പറഞ്ഞാൽ അല്ലാഹു പറയും: ‘എന്റെ അടിമ എന്നെ മഹത്വപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു’. ‘നിന്നെ മാത്രം ഞങ്ങൾ ആരാധിക്കുകയും നിന്നോട് മാത്രം ഞങ്ങൾ സഹായം ചോദിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു’ എന്ന് അടിമ പറഞ്ഞാൽ [അവൻ പറയും:] ‘ഇത് എനിക്കും എന്റെ അടിമക്കുമിടയിലുള്ളതാണ്. എന്റെ അടിമ ചോദിക്കുന്നതെന്തും അവന് ലഭിക്കും’. ‘ഞങ്ങളെ നീ നേർമാർഗ്ഗത്തിലാക്കേണമേ! നീ അനുഗ്രഹിച്ചവരുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽ, നിന്റെ കോപ

110. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; ബൈഹഖി. ഇർവാഇ(ന: 302)ൽ ഇത് തഖ്‌രീജ് സഹിതം ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

111. ദാവൂത്നി- അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചു. ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ തന്റെ സ്വഹീഹിൽ ഉദ്ധരിച്ചു. ഇർവാഅ് (ന: 302) കാണുക.

112. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന.

113. അതായത്, സൂറത്തുൽ ഫാതിഹ. ഒരു കാര്യത്തിന്റെ ചെറിയ ഭാഗം ഉദ്ദേശിച്ച് കൊണ്ട് ആ കാര്യത്തെ മൊത്തമായി പരാമർശിക്കുന്ന രീതിയാണിത്. കാര്യത്തിന്റെ മഹത്വം ബോധ്യപ്പെടുത്താനുള്ള ശൈലിയാണ്.

ത്തിന് പാത്രമായവരുടേയും വഴിപിഴച്ചവരുടേതുമല്ലാത്ത (മാർഗ്ഗത്തിൽ) എന്ന് അടിമ പറഞ്ഞാൽ [അവൻ പറയും:] ‘ഇതെല്ലാം എന്റെ അടിമക്കുള്ളതാണ്. എന്റെ അടിമ ചോദിക്കുന്നതെല്ലാം അവൻ ലഭിക്കും’”⁽¹¹⁴⁾

നബി(ﷺ) ഇപ്രകാരവും പറയാറുണ്ടായിരുന്നു: “ഉമ്മൂൽ ഖുർആൻ (സു:ഫാത്തിഹ) പോലെയുള്ള ഒന്ന് തൗറാത്തിലോ ഇഞ്ചീലിലോ അല്ലാഹു അവതരിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. അത് ഏഴ് ആവർത്തിത വചനങ്ങളാണ്.”⁽¹¹⁵⁾ [എനിക്ക് നൽകപ്പെട്ട മഹത്തായ ഖുർആനുമാണത്]⁽¹¹⁶⁾

അവിടുന്ന് ‘മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി’യോട് തന്റെ നമസ്ക്കാരത്തിൽ ഇത് (ഫാത്തിഹ) ഓതാൻ കൽപിച്ചു.⁽¹¹⁷⁾ എന്നാൽ ഇത് ഹുദിസ്ഥമാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്തവനോട് ഇങ്ങനെ പറയാനും കൽപ്പിച്ചു:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

“അല്ലാഹു പരിശുദ്ധൻ, സ്തുതി അവന്നാകുന്നു. അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനില്ല. അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും വലിയവൻ,

114. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; മാലിക്; സഹ്മിയുടെ താരീഖ് ജൂർജാനി(144) ൽ ഇതിനെ ബലപ്പെടുത്തുന്ന ജാബിറിന്റെ മറ്റൊരു ഹദീസുണ്ട്.

115. ബാജി പറഞ്ഞു: “നിശ്ചയം, ആവർത്തിച്ചു പാരായണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന ഏഴു വചനങ്ങളും മഹത്തായ ഖുർആനും നാം നിനക്ക് നൽകിയിട്ടുണ്ട്” (15:87) എന്ന വചനമാണ് ഇത് കേണ്ടുള്ള ഉദ്ദേശ്യം. ഏഴ് എന്നു പറയാൻ കാരണം അതിൽ ഏഴ് വചനങ്ങൾ ഉള്ളത് കൊണ്ടാണ്. ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്ന എന്ന് പറയാൻ കാരണം അത് (നമസ്കാരത്തിലെ) എല്ലാ റക്അത്തിലും പാരായണം ചെയ്യപ്പെടുന്നു എന്നുള്ളത് കൊണ്ടാണ്. ഖുർആനിലെ എല്ലാഭാഗങ്ങളും മഹത്തായ ഖുർആൻ (ഖുർആൻ അളിം) എന്ന പേരിനർഹമാണെങ്കിലും, ഫാതിഹാ സൂറത്തിനെ കുറിച്ച് ഇവിടെ ‘മഹത്തായ ഖുർആൻ’ എന്ന് പറഞ്ഞത് ഈ പേര് കൊണ്ട് ആ സൂറത്തിനെ പ്രത്യേകപ്പെടുത്താൻ വേണ്ടിയാണ്. ഏതു പോലെയാണെന്ന്, എല്ലാ ഭവനങ്ങളും അല്ലാഹുവിനുള്ളതാണെങ്കിലും, കഅ്ബയെ അല്ലാഹുവിന്റെ ഭവനം എന്ന് പ്രത്യേകം പറയുന്നത് പോലെ. ഇത് പ്രത്യേകമാക്കുന്നതിന്റേയും ഒന്നിന്റെ മഹത്വം ഊന്നിപ്പറയുന്നതിന്റേയും ശൈലിയാണ്.

116. നസാഇ; ഹാകിം അതിനെ സ്വഹീഹായി വിധിച്ചു. ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു.

117. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി ഇമാം ബുഖാരി തന്റെ അൽഖിറാഅത്തുഖൽ ഫൽഇമാം എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചത്.

അല്ലാഹുവിനല്ലാതെ ഒരു കഴിവും മഹത്വവുമില്ല.”⁽¹¹⁸⁾

‘മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി’ യോട് ഇത്രയും കൂടിപറഞ്ഞു: “ഖുർആനിൽ നിന്നും അൽപമെങ്കിലും അറിയുമെങ്കിൽ അത് ഓതുക. അല്ലെങ്കിൽ ‘അൽഹംദു ലില്ലാഹ്, അല്ലാഹു അക്ബർ. ലാഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹ്’ എന്ന് ചൊല്ലിക്കൊണ്ടിരിക്കുക.”⁽¹¹⁹⁾

ഉറക്കെയോതുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ ഇമാമിന് പിന്നിലുള്ളവർ ഓതുന്നതിനെ ദുർബലപ്പെടുത്തൽ

ഉറക്കെയോതുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ ഇമാമിന് പിന്നിൽ നിൽക്കുന്നവർക്ക് അത് (ഫാതിഹ) ഓതാൻ നബി (ﷺ) അനുമതി നൽകിയിരുന്നു. ഒരിക്കൽ സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിലായിരിക്കെ നബിക്ക് ഓതുന്നതിൽ പ്രയാസം നേരിട്ടു. നമസ്കാരത്തിൽനിന്ന് വിരമിച്ചപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ ഇമാമിന്റെ പിന്നിലായിരിക്കുമ്പോഴും ഖുർആൻ ഓതുന്നുണ്ടായിരിക്കുമല്ലോ?”. ഞങ്ങൾ പറഞ്ഞു: “അതെ, ധൃതിയിൽതന്നെ, റസൂലേ!” അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “[നിങ്ങൾ ഓരോരുത്തരും പാരായണം ചെയ്യുന്ന] ഫാതിഹ അല്ലാതെ മറ്റൊന്നും ഓതരുത്- കാരണം അത് ഓതാത്തവന് നമസ്കാരം തന്നെയില്ല.”⁽¹²⁰⁾

പിന്നീട് ഉറക്കെയോതുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ എല്ലാ ഓത്തിനേയും നബി(ﷺ) അവരോട് വിരോധിച്ചു.

അത് (ആ നിരോധം) “ഉറക്കെയോതുന്ന ഒരു നമസ്കാരത്തിൽ (ഒരു റിപ്പോർട്ടിൽ അത് സുബ്ഹി നമസ്കാരം എന്നാണ്) നിന്നും വിരമിച്ചപ്പോൾ ആയിരുന്നു” നബി (ﷺ) ചോദിച്ചു: “നിങ്ങളിൽ നിന്നും ആരെങ്കിലും ഇപ്പോൾ എന്നോടൊപ്പം ഓതിയോ?”. അപ്പോൾ ഒരാൾ പറഞ്ഞു: “അതെ, ഞാനായിരുന്നു റസൂലേ!”. അപ്പോൾ നബി (ﷺ)

118. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുഖുസൈമ (1/80/2); ഹാകിം; തബ്റാനി; ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ- അദ്ദേഹവും ഹാകിമും അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചു. ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇത് ഇർവാഇ(ന: 303)ൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

119. അബൂദാവൂദ്; തിർമിദി-അദ്ദേഹം ഇത് ഹസനാണെന്ന് പറഞ്ഞു. എന്നാൽ പരമ്പര സ്വഹീഹാണ് സഹീഹ് അബൂദാവൂദ്(807).

* അനുബന്ധം 1 (പേജ്: 221) കാണുക.

120. ‘ഹദൂസ്’: വേഗത്തിൽ ഓതുക; അതായത് ധൃതിപ്പെടുകൊണ്ടും വേഗത്തിലും (ഇമാമിന്റെ) ഓത്തിനൊപ്പം എത്തുക. അബൂദാവൂദ്; അഹ്മദ്; ബുഖാരി തന്റെ അൽഖിറാഅത്തുഖൽഫൽഇമാം എന്ന ‘ജുസ്ഇ’ലും ഉദ്ധരിച്ചു; തിർമുദിയും ദാരഖുത്നിയും അത് ഹസനാണെന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

പറഞ്ഞു: “ഞാൻ ചോദിക്കട്ടെ; എന്തിനാണ് ഞാനുമായി മത്സരിക്കുന്നത്?” [അബൂഹുറൈറ(رضي الله عنه) പറഞ്ഞു:] റസൂലിൽനിന്നും അത് കേട്ടതിനുശേഷം റസൂൽ(ﷺ) ഉറക്കെ ഓടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ അവിടുത്തോടൊപ്പം ഓടുന്നത് ജനങ്ങൾ നിർത്തി. [എന്നാൽ ഇമാം ഉറക്കെ ഓതാത്ത നമസ്കാരങ്ങളിൽ അവർ സ്വയം കേൾക്കാൻ മാത്രമുള്ള ശബ്ദത്തിൽ ഓതി]⁽¹²¹⁾

ഇമാം പാരായണം ചെയ്യുമ്പോൾ നിശബ്ദമായി നിൽക്കുന്നത് ഇമാമിനെ പിന്തുടരുന്നതിന്റെ പൂർത്തീകരണമായി നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ട് അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു:

“ഒരാളെ ഇമാമായി നിശ്ചയിക്കുന്നത് അയാളെ പിന്തുടരാൻ വേണ്ടിയാണ്. അതിനാൽ അദ്ദേഹം തക്ബീർ ചൊല്ലിയാൽ നിങ്ങളും തക്ബീർ ചൊല്ലുക. അദ്ദേഹം ഓതുമ്പോൾ നിങ്ങൾ മൗനമായിരിക്കുക”⁽¹²²⁾ ഇതുപോലെതന്നെയാണ് പിന്നിലുള്ളവർക്ക് ഇമാമിന്റെ പാരായണം ശ്രദ്ധിച്ചുകേട്ടാൽതന്നെ മതിയാകും എന്ന് നിശ്ചയിച്ചതും. നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “ആർക്കെങ്കിലും ഒരു ഇമാമുണ്ടെങ്കിൽ, ആ ഇമാമിന്റെ പാരായണം തന്നെയാണ് അവന്റെയും പാരായണം.”⁽¹²³⁾ (അവന്ന് അത് മതിയാകും). ഉറക്കെയോടുന്ന നമസ്കാരത്തിലുള്ള നിയമമാണിത്.

പതുകെ ഓടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ ഓത്ത് നിർബന്ധം

എന്നാൽ പതുകെയോടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ പിറകിലുള്ളവർ ഓടുന്നതിനെ അവർക്ക് അവിടുന്ന് അംഗീകരിച്ചുകൊടുക്കുമായിരു

121. മാലിക്; ഹുമൈദി; ബുഖാരി തന്റെ ജുസ്ഇൽ; അബൂദാവൂദ്; അഹ്മദ്; മഹാമലി (6/139/1); തിർമിദി അത് ഹസനായി പ്രഖ്യാപിച്ചു. അബൂ ഹാതിമുർ റാസി, ഇബ്നു ഹിബ്ബാൻ, ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം-ഇവരെല്ലാം ഇത് സഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

122. ഇബ്നു അബീശൈബ (1/97/1); അബൂദാവൂദ്; മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; റുായ് തന്റെ മുസ്നദി(24/119/1)ൽ. ഇർവാഇ (ന: 332, 394)ൽ ഇതിന്റെ ‘തഖ്റീജ്’ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

123. ഇബ്നു അബീശൈബ (1/97/1); ദാവൂദ്; ഇബ്നുമാജ; തഹാവി; അഹ്മദ്. ‘മുസ്നദ്’ ആയും ‘മുർസൽ’ ആയുമുള്ള ധാരാളം പരമ്പരകളിലൂടെ ശൈഖുൽ ഇസ്ലാം ഇബ്നുതൈമിയ്ക്ക് ഇത് ബലപ്പെടുത്താണെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചു. (ഇബ്നു അബ്ദുൽ ഹാദി (48/2)യുടെ അൽഹുറുഅ്) അവയിലുള്ള ചില പരമ്പരകൾ സഹീഹാണെന്ന് ബുഖൈരി പറഞ്ഞു. ഞാൻ അത് വിശദമായി ചർച്ച ചെയ്യുകയും അതിന്റെ നിവേദകപരമ്പര കയ്യെഴുത്ത് പ്രതിയിലും ശേഷം ഇർവാഇൽ ശലീഹി (ന.500)ലും വിശദമായി പ്രതിപാദിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ന്നു. ജാബിർ (رضي الله عنه) പറഞ്ഞു: “ഞങ്ങൾ ജുഹറിനും അസറിനും ആദ്യ രണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ സുറത്തുൽ ഫാതിഹയും ഒരു സുറത്തും, അവസാന രണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ സുറത്തുൽ ഫാതിഹ (മാത്രവും) ഇമാമിന്റെ പിന്നിൽനിന്നും ഓതാറുണ്ടായിരുന്നു”.⁽¹²⁴⁾

എന്നാൽ, അതുമൂലം തന്റെ ഓത്തിന് തകരാറുണ്ടാക്കുന്നതിനെയാണ് അവിടുന്ന് വിരോധിച്ചത്.

ഒരിക്കൽ, അവിടുന്ന് തന്റെ അനുചരന്മാരോടൊത്ത് ജുഹർ നമസ്കരിച്ചശേഷം ചോദിച്ചു: “നിങ്ങളിൽ ആരാണ്

سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى

(നിന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ ഉന്നതിയെ വാഴ്ത്തുക) (സുറ. അഅ് ല: 87) എന്ന് ഓതിയത്?” ഒരാൾ പറഞ്ഞു: “ഞാനായിരുന്നു. [നന്മയല്ലാതെ അതുകൊണ്ട് ഞാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടില്ല.]” അപ്പോൾ നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “ഞാനുമായി ആരോ ഒരാൾ മത്സരിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഞാൻ അറിഞ്ഞു”⁽¹²⁵⁾ മറ്റൊരു ഹദീഥിൽ “നബി(ﷺ)യുടെ പിറകിൽ അവർ (ഉച്ചത്തിൽ) ഓതാറുണ്ടായിരുന്നു. അപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ എന്റെ ഖുർആനു(പാരായണം)മായി കൂട്ടിക്കുഴച്ചിരിക്കുന്നു”⁽¹²⁶⁾

നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “തീർച്ചയായും നമസ്കാരക്കാർക്ക് തന്റെ രക്ഷിതാവുമായി സ്വകാര്യ സംഭാഷണത്തിലാണ്. അതിനാൽ അവനുമായി നടത്തുന്ന സ്വകാര്യ സംഭാഷണത്തെക്കുറിച്ച് അവൻ സൂക്ഷ്മത പാലിക്കട്ടെ. നിങ്ങളിൽ ചിലർ മറ്റുചിലരേക്കാൾ ഖുർആൻ ഉച്ചത്തിൽ പാരായണം ചെയ്യുകയും അരുത്”⁽¹²⁷⁾

124. സഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി ഇബ്നുമാജ; ഇതിന്റെ ‘തഖ്റീജ്’ ഇർവാഇ (506)ൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

125. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; അസ്സിറാജ്; ‘ഖലജ്’ - പിടിച്ചു വലിക്കുക, ഊരിയെടുക്കുക

126. ബുഖാരി തന്റെ ജുസ്ഇൽ. ഹസനായ സനദോടുകൂടി അഹ്മദ്യും അസ്സിറാജും.

127. മാലിക്; ബുഖാരി തന്റെ അഹ്ആലുൽ ഇബാദിൽ സഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

ശ്രദ്ധക്ക്:

പതുകെയോടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ-ഉറക്കെയോടുന്നതിലല്ല-ഇമാമിന് പിന്നിലുള്ളവരും ഓതണമെന്ന ഖദീമായ ഖൗലിൽ ഇമാം ശാഫിഹുയും, അബൂ ഹനീഫയിൽനിന്നുള്ള ഒരു നിവേദനത്തിൽ അദ്ദേഹവും അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഈ അഭിപ്രായത്തിനാണ് ശൈഖ് അലി അൽഖാദീയും (ഹനഫി) മദ്ഹബി

അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “അല്ലാഹുവിന്റെ കിതാബിൽനിന്നും ഒരു ഹർഫ് (അക്ഷരം) ആരെങ്കിലും പാരായണം ചെയ്താൽ, അത് അവന് ഒരു സൽകർമ്മമായി രേഖപ്പെടുത്തും. ഒരു സൽകർമ്മമാകട്ടെ പത്തിരട്ടിയിലധികം മൂല്യമുള്ളതുമാണ്. എന്നാൽ, അലിഫ്-ലാം-മീം എന്നത് ഒരക്ഷരമാണെന്ന് ഞാൻ പറയുന്നില്ല- ‘അലിഫ്’ ഒരക്ഷരമാണ്; ‘ലാം’ ഒരക്ഷരമാണ്; ‘മീം’ ഒരക്ഷരമാണ്.”⁽¹²⁸⁾

ആമീൻ ചൊല്ലലും ഇമാം അത് ഉറക്കെ പറയലും

ഫാതിഹ ഓതിക്കഴിഞ്ഞാൽ നബി (ﷺ) آمين (ആമീൻ) എന്ന് ഉറക്കെ, ശബ്ദം നീട്ടിക്കൊണ്ട് പറയുമായിരുന്നു.⁽¹²⁹⁾

തന്നെ പിന്തുടരുന്നവരോട് ഇമാം آمين (ആമീൻ) എന്ന് പറഞ്ഞതൊട്ടുടനെ آمين (ആമീൻ) എന്ന് പറയാൻ അവിടുന്ന് കൽപിക്കുമായിരുന്നു. അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു:

غَيْرَ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

(കോപത്തിന് ഇരയായവരുടേതും വഴിപിഴച്ചവരുടേതുമല്ലാത്ത മാർഗത്തിൽ) എന്ന് ഇമാം പറഞ്ഞാൽ നിങ്ങൾ آمين (ആമീൻ) എന്ന് പറയണം. [കാരണം മലക്കുകൾ ആമീൻ പറയും, ഇമാമും ആമീൻ പറയും]. (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: “ഇമാം ആമീൻ പറയുമ്പോൾ നിങ്ങളും ആമീൻ പറയുക”). ആരുടെയെങ്കിലും ആമീൻ മലക്കുകയുടെ ആമീനുമായി യോജിച്ചുവന്നാൽ (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: നിങ്ങളിലൊരാൾ നമസ്കാരത്തിൽ ആമീൻ പറഞ്ഞാൽ ആകാശത്തിലുള്ള മലക്കുകളും ആമീൻ പറയും. അങ്ങനെ രണ്ടുപേരിൽ ഒരാളുടേത് മറ്റൊരാളുടേതുമായി യോജിക്കും.) അവന്റെ കഴിഞ്ഞുപോയ പാപ

ന്റെ ചില മശാഇഖുകളും മുൻഗണന നൽകിയിട്ടുള്ളത്. ഇതുതന്നെയാണ് ഇമാം സുഹ്രി, മാലിക്, ഇബ്നുൽ മുബറക്, അഹ്മദ് എന്നിവരുടെയും ഹദീഥ് പണ്ഡിതന്മാരും അല്ലാത്തവരുമായ ഒരു സംഘത്തിന്റേയും അഭിപ്രായം. ശൈഖുൽ ഇസ്ലാം ഇബ്നു തൈമിയ മുൻഗണന നൽകിയതും ഈ അഭിപ്രായത്തിനാണ്.

128. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി തിർമിദിയും ഹാകിമും; ആജുർരി ആദാബ് ഹാലത്തിൽ ചുരുക്കത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ “ഇമാമിന്റെ പിന്നിൽ ഓതുനവന്റെ വായ തീകൊണ്ട് നിറക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു” എന്ന ഹദീഥാകട്ടെ, ‘മൗജുഅ്’ (വ്യാജം) ആണ്. ഇത് സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീമുള്ളതാഫ (ന:569)യിൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

129. ബുഖാരി ജുസ്ഉൽ ഖിറാഅയിൽ; അബുദാവൂദ് സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

ങ്ങൾ പൊറുക്കപ്പെടുന്നതാണ്”⁽¹³⁰⁾

മറ്റൊരു ഹദീഥിൽ: “അപ്പോൾ നിങ്ങൾ ആമീൻ പറയുക; അല്ലാഹു നിങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം നൽകും”⁽¹³¹⁾

അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “നിങ്ങൾ സലാം പറയുന്നതിലും [ഇമാമിന്റെ പിന്നിൽ] ആമീൻ പറയുന്നതിലും അസൂയവെക്കുന്നതുപോലെ മറ്റൊരു വിഷയത്തിലും ജുതന്മാർ നിങ്ങളോട് അസൂയ വെക്കുന്നില്ല.”⁽¹³²⁾

ഫാതിഹക്ക് ശേഷമുള്ള നബി(ﷺ)യുടെ ചുരുങ്ങിയ പാരായണം

പിന്നീട്, നബി(ﷺ)ഫാത്തിഹക്ക് ശേഷം മറ്റൊരു സൂറത്ത് ഓതും. ചിലപ്പോൾ അത് കുറെ നീട്ടുമായിരുന്നു. ചില അവസരങ്ങളിൽ, യാത്രയോ, ചുമയോ, അസുഖമോ, പിഞ്ചുകുട്ടികളുടെ കരച്ചിലോ

130. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; നസാഇ; ദാരിമി; ബാക്കറിൽ കൊടുത്ത കൂടുതലുള്ള വചനങ്ങൾ നസാഇയുടെയും ദാരിമിയുടേതാണ്. എന്നാൽ ഈ വചനങ്ങൾ ഹാഫിദ് (ഇബ്നുഹജർ) ഫൽഹുൽ ബാരിയിൽ അബുദാവൂദിലേക്ക് ചേർത്ത് പറഞ്ഞത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധാരണപ്പിശകാണ്. മാത്രമല്ല, ഈ ഹദീഥുകൊണ്ട് ഇമാം ആമീൻ പറയേണ്ടതില്ല എന്നതിന് ചിലർ തെളിവു പിടിക്കുന്നതിനേയും ഈ വചനങ്ങൾ നിഷ്ഫലമാക്കുന്നു. ഇമാം മാലിക്കിൽ നിന്ന് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടതുപോലെ. അതുകൊണ്ടാണ് ഇബ്നുഹജർ ഫൽഹുൽ ബാരിയിൽ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞത്. “ഇമാം ആമീൻ പറയുന്നുണ്ട് എന്ന് ഈ ഹദീഥ് വ്യക്തമാക്കുന്നു”. ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: രണ്ടാമത്തെ വചനം ഇതിനു സാക്ഷിയാണ് (ഇമാം ആമീൻ പറഞ്ഞാൽ..... എന്ന്) ഇബ്നു അബ്ദുൽ ബർർ തഹ്ദീദി(7/13)ൽ പറയുന്നു: “ബഹുഭൂരിഭാഗം മുസ്ലിംകളുടെയും അഭിപ്രായമാണിത്. ഇതിൽ ഇമാം മാലിക്കും ഉൾപ്പെടും. മദ്നയിലുള്ളവർ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തതനുസരിച്ച് അബൂഹുറൈറ (رضي الله عنه)യുടെയും വാഇലുബ്നു ഹുജ്റി(رضي الله عنه)യുടെയും ഹദീഥുകളിലൂടെ (ഇതും ഇതിന്റെ മുമ്പുള്ള ഹദീഥും) റസൂലി (ﷺ)ൽ നിന്നും സ്ഥിരപ്പെട്ട ഒരു സംഗതിയാണിത്.

131. മുസ്ലിം: അബൂഅവാന്

132. ബുഖാരി അൽ അദ്ബുൽ മുഹ്റദിൽ; ഇബ്നു മാജ: ഇബ്നു ഖുസൈമ; അഹ്മദ്; രണ്ട് സ്വഹീഹായ പരമ്പരകളോട് കൂടി അസ്സിറാജ്.

ശ്രദ്ധക്ക്:

ഇമാമിന് പിന്നിലുള്ളവർ ആമീൻ പറയുമ്പോൾ, ഉറക്കെ, ഇമാം ആമീൻ പറയുന്നതിനൊപ്പം ചേർന്നു തന്നെ പറയേണ്ടതാണ്. നമസ്കരിക്കുന്നവരിൽ ബഹുഭൂരിഭാഗവും ചെയ്യുന്നത് പോലെ അദ്ദേഹം ആമീൻ പറയുന്നതിനു മുമ്പോ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞതിന് ശേഷമോ ആകരുത്. ഇതാണ് മുൻഗണനയുള്ളതായി അവസാനം എനിക്ക് തോന്നിയത്. ഞാൻ ഇക്കാര്യം എന്റെ ചില ശ്രമങ്ങളിൽ പരിശോധിച്ച് സ്ഥിരീകരിച്ചതുപോലെ. അതിൽപെട്ടതാണ് സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീമുസ്സഹീഹ (ന: 952): സ്വഹീഹുത്തർഗീബ് വത്തർഹീബ് (1/205)

കാരണമായി അത് ചുരുക്കുകയും ചെയ്യും.

അനസുബ്നു മാലിക്(ؓ) പറഞ്ഞതുപോലെ: “ഒരു പ്രഭാത നമസ്കാരത്തിൽ അവിടുന്ന് അത് (പാരായണം) ചുരുക്കി”. (മറ്റൊരു ഹദീഥിൽ: “പൂർത്തുവെച്ച ഏറ്റവും ചെറിയ രണ്ട് സൂറത്തുകൾ ഓതിക്കൊണ്ട് അവിടുന്ന് സുബ്ഹി നമസ്കരിച്ചു.”) അപ്പോൾ ചോദിക്കപ്പെട്ടു: “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! എന്തിനാണ് അങ്ങൻ ചുരുക്കിയത്?” നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “ഞാൻ ഒരു കുഞ്ഞിന്റെ കരച്ചിൽ കേട്ടു. അവന്റെ ഉമ്മ നമ്മോടൊപ്പം നമസ്കരിക്കുകയാണെന്ന് ഞാൻ ഊഹിച്ചു. അപ്പോൾ അവനുവേണ്ടി അവന്റെ ഉമ്മയെ ഒഴിവാക്കിക്കൊടുക്കുവാൻ ഞാൻ ഉദ്ദേശിച്ചു.”⁽¹³³⁾

അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “നിശ്ചയം, ദീർഘനേരം നിന്ന് നമസ്കരിക്കുവാനുദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ നമസ്കാരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുക. അപ്പോൾ ഞാൻ കുഞ്ഞിന്റെ കരച്ചിൽ കേൾക്കും. അവന്റെ കരച്ചിൽ കാരണമായി അവന്റെ മാതാവിനുണ്ടാകുന്ന വിഷമത്തിന്റെ കാഠിന്യം മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ട് ഞാൻ എന്റെ നമസ്കാരത്തെ ചുരുക്കും”⁽¹³⁴⁾

അവിടുന്ന് മിക്ക അവസരങ്ങളിലും ഒരു സൂറത്തിന്റെ ആദ്യം മുതൽ തുടങ്ങി അത് പൂർത്തിയാക്കുമായിരുന്നു.⁽¹³⁵⁾

അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “എല്ലാ സൂറത്തുകൾക്കും റുക്നുള്ള നിന്നും സുജൂദിൽനിന്നുമുള്ള അതിന്റെ ഓഹരി നൽകുക”⁽¹³⁶⁾ (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: “എല്ലാ സൂറത്തിനും ഒരു റക്അത്തുണ്ടായിരി

133. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി അഹ്മദ്; മറ്റൊരു ഹദീഥ് അൽമസാഹിഫി (4/14/2)ൽ ഇബ്നു അബീദാവൂദ് ഉദ്ധരിച്ചത്. ഇതും ഇതുപോലെയുള്ള മറ്റ് ഹദീഥുകളും കൂട്ടികൾക്ക് പള്ളിയിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ അനുവാദം നൽകുന്നു. എന്നാൽ പല നാവുകളിലുമുള്ള ഹദീഥാണ്: “നിങ്ങളുടെ പള്ളികളിൽനിന്നും നിങ്ങളുടെ കൂട്ടികളെ അകറ്റുക...” ഇതുകൊണ്ട് ദുർബലവും, തെളിവിന് കൊള്ളാത്തതുമായ ഹദീഥാണ്. ഇത് ദുർബലമെന്ന് പറഞ്ഞ കൂട്ടത്തിലുള്ളവരാണ് ഇബ്നുൽജുസി, മുൻദിരി, ഹൈതമി, ഇബ്നു ഹജറുൽ അസ്ഖലാനി, ബുസൈരി എന്നിവർ. അബ്ദുൽ ഹഖ് അൽ ഇസ്ബീലി പറഞ്ഞു: “ഇത് അടിസ്ഥാനമില്ലാത്തതാണ്”.

134. ബുഖാരി; മുസ്ലിം

135. ഇത് തെളിയിക്കുന്ന ധാരാളം ഹദീഥുകൾ പുറകെ വരുന്നുണ്ട്.

136. ഇബ്നു അബീശൈബ (1/100/1); അഹ്മദ്; അബ്ദുൽ ഗനി അൽ മഖ്ദീസി തന്റെ സുന്നതി(9/2)ൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി.

ക്കണം”)⁽¹³⁷⁾

ചിലപ്പോൾ അവിടുന്ന് ഒരു സൂറത്തിനെ രണ്ട് റക്അത്തുകളിലായി വീതിക്കും.⁽¹³⁸⁾ മറ്റുചിലപ്പോൾ മുഴുവൻ സൂറത്തും രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിൽ ആവർത്തിക്കും.⁽¹³⁹⁾

ചിലപ്പോൾ ഒരു റക്അത്തിൽതന്നെ രണ്ടോ അതിലധികമോ സൂറത്തുകൾ ചേർത്തുകൊണ്ട് ഓതുമായിരുന്നു⁽¹⁴⁰⁾ (ഘുബാ) പള്ളിയിൽ അവർക്ക് ഇമാമായി നിൽക്കുന്ന അൻസാരികളിൽപെട്ട ഒരാളുണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാ തവണയും ഏതെങ്കിലും സൂറത്ത് 141 ഓതാൻ തുടങ്ങുന്നതിന് മുമ്പായി

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

(പറയുക: അല്ലാഹു ഏകനാണ്....) (സൂറ. ഇഖ്ലാസ്: 112) എന്നത് അവസാനംവരെ ഓതുമായിരുന്നു. അതിനുശേഷം അതോടൊപ്പം വേറെ സൂറത്തും ഓതും. എല്ലാ റക്അത്തുകളിലും ഇപ്രകാരംതന്നെ ചെയ്യും. അങ്ങനെ കൂടെയുള്ള ജനങ്ങൾ അയാളുമായി സംസാരിച്ചു. അവർ പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ ഈ സൂറത്തുകൊണ്ട് തുടങ്ങുന്നു; എന്നാൽ അതുകൊണ്ട് മതിയാക്കാതെ മറ്റൊന്നുകൂടി ഓതുന്നു. ഒന്നുകിൽ ഇത് (മാത്രം) ഓതുക. അല്ലെങ്കിൽ ഇത് ഒഴിവാക്കി വേറൊന്ന് ഓതുക”. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “ഞാൻ ഒരിക്കലും ഇത് ഒഴിവാക്കുകയില്ല. അതുമായി നിങ്ങൾക്ക് ഇമാം നിൽക്കുന്നത് നിങ്ങൾക്ക് ഇഷ്ടമാണെങ്കിൽ മാത്രം ഞാൻ തുടരാം. അതല്ല, നിങ്ങൾക്ക് പൊരുത്തപ്പെടാൻ സാധിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ മാറിനിൽക്കാം”. എന്നാൽ അവരിൽ ഏറ്റവും ഉത്തമൻ ഇദ്ദേഹമാണെന്ന് അവർ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ മറ്റൊരാൾ അവർക്ക് ഇ

137. ഇബ്നു നസ്റും താഹാവിയും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി; ഈ ഹദീഥിന് ഞാൻ സ്വീകരിക്കുന്ന അർത്ഥം ഇതാണ്- “എല്ലാ റക്അത്തിലും ഒരു മുഴുവൻ സൂറത്ത് വീതം ഓതുക. അങ്ങനെ റക്അത്തിന് അതിന്റെ ഓഹരി പൂർണ്ണമായും ലഭിക്കും”. അതിന്റെ ക്രമമാണ് മുൻഗണന നൽകേണ്ട മറ്റൊരു കാര്യം. അതിന്റെ തെളിവ് വഴിയെ വരുന്നുണ്ട്.

138. അഹ്മദ്യും അബൂയഅ്ലയും രണ്ട് വഴികളിലൂടെ ‘പ്രഭാത നമസ്കാരത്തിലെ പാരായണം’ എന്ന അധ്യായം കാണുക.

139. സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിൽ അവിടുന്ന് ചെയ്തത് പോലെ. അതിനെക്കുറിച്ച് വഴിയെ വരുന്നുണ്ട്.

140. വിശദ വിവരങ്ങളും തഖ്ദീറും വഴിയെ

141. അതായത്, ഫാതിഹക്ക് ശേഷമുള്ള സൂറത്ത്.

മാം ആകുന്നത് അവർ വെറുത്തു. അതിനാൽ നബി(ﷺ) അവരിലേക്ക് വന്നപ്പോൾ ഈ കഥ അവിടത്തോട് വിവരിച്ചു. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “ഹേ മനുഷ്യാ, നിങ്ങളുടെ ജനത നിങ്ങളോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നത് ചെയ്യുന്നതിൽനിന്നും നിങ്ങളെ തടയുന്നതെന്താണ്? എല്ലാ റക്അത്തിലും ഈ സൂറത്ത്തന്നെ ഓതാൻ നിങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതെന്താണ്?” അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “ഞാൻ അതിനെ (ഈ സൂറത്തിനെ) ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു”. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “അതിനോടുള്ള നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടം നിങ്ങളെ സ്ഥിരഗത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കും”.⁽¹⁴²⁾

സദ്യശ്യ സൂറത്തുകളും അല്ലാത്തവയും ഒരു റക്അത്തിൽ തന്നെ ചേർത്താൽ

നബി(ﷺ) മുഹസ്സൽ സൂറത്തുകളിൽനിന്നുള്ള ജോടികൾ⁽¹⁴³⁾ ഒന്നിച്ച് ചേർത്തുകൊണ്ട് ഓതും. അവിടുന്ന് അർ-റഹ്മാൻ (55:78)⁽¹⁴⁴⁾, അനജ്മ് (53:62) എന്നിവ ഒരു റക്അത്തിലും; അൽ ഖമർ (54:55), അൽ ഹാഖ്ഖ (69:52) ഒരു റക്അത്തിലും; അത്തൂർ (52:49) ദാരിയാത്ത് (51:60) ഒരു റക്അത്തിലും; അൽ വാഖിഅ (56:96), അൽഖലം (68:52) ഒരു റക്അത്തിലും; അൽ മആരിജ് (70:44), അന്നാസിആത്ത് (79:46) ഒരു റക്അത്തിലും; അൽ മുത്വഹ്ഫിഹീൻ (83:36), അൽ അബസ (80:42) ഒരു റക്അത്തിലും; അൽ മുദ്ദമിർ (74:56), അൽ മുസ്സമ്മിൽ (73:20) ഒരു റക്അത്തിലും; അദ്ദഹ്ർ (76:31), അൽഖിയാമ (75:40) ഒരു റക്അത്തിലും; അന്നബഅ് (78:40), അൽ മുർസലാത്ത് (77:50) ഒരു റക്അത്തിലും; അദ്ദുഖാൻ (44:59), അത്തക്വീർ (81:29)

142. ‘തഅ്ലീക്’ ആയ രൂപത്തിൽ ബുഖാരിയും, ‘മുസൂൽ’ ആയ രൂപത്തിൽ തിർമിദിയും- അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

143. ‘നജാഇർ’-അതായത്, ഒരേ ആശയമുള്ള സൂറത്തുകൾ: അവ രണ്ടിലും ഉപദേശങ്ങളോ കൽപനകളോ കഥകളോ ഉണ്ടായിരിക്കും. ‘മുഹസ്സൽ’- ആ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട സൂറത്തുകൾ അവസാനിക്കുന്നത് ഖുർആനിന്റെ അവസാനത്തിലാണ്. അത് തുടങ്ങുന്നത്- ഏറ്റവും ശരിയായ അഭിപ്രായമനുസരിച്ച്- സൂറ ‘ഖാഫ്’ (50)ൽനിന്നാണ്.

144. ആദ്യത്തെ അക്കം സൂറത്തിന്റെ നമ്പരും രണ്ടാമത്തേത് അതിലുള്ള ആയത്തുകളുടെ എണ്ണവുമാണ്. ഓരോന്നിലും സമാനാശയങ്ങളുള്ള ഈ സൂറത്തുകൾ മിക്കതും ചേർത്തോത്തുന്നതിൽ മുസ്ഹഫിൽ കാണപ്പെടുന്ന ക്രമം നബി(ﷺ) പരിഗണിച്ചിട്ടില്ല എന്ന് ആദ്യത്തെ സൂറത്തുകളുടെ ക്രമനമ്പർ ഇട്ടതുതന്നെ നമുക്ക് വ്യക്തമാക്കിത്തരുന്നു. അതിനാൽ, മുസ്ഹഫിലെ ക്രമം പാലിക്കലാണ് ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമെങ്കിലുംകൂടി, അത് പാലിക്കാതെ ചെയ്യാനുള്ള അനുവാദമുണ്ട് എന്നതിനുള്ള തെളിവാണ്. “രാത്രി നമസ്കാരം” എന്ന അധ്യായത്തിൽ ഖുർആൻ പാരായണത്തെ സംബന്ധിച്ച് ശേഷം വരുന്നതും ഇതുപോലെ തന്നെയാണ്.

ഒരു റക്അത്തിലും ഓതാറുണ്ട്.⁽¹⁴⁵⁾

ചിലപ്പോൾ അവിടുന്ന് ഏഴ് ‘ത്രിവാലു’ (നീണ്ട സൂറത്തുകൾ) കളിൽനിന്നുള്ള സൂറത്തുകൾ ഒന്നിച്ച് ചേർത്തുകൊണ്ട് ഓതും. അൽ ബഖറ, അന്നിസാഅ്, ആലു ഇംറാൻ പോലെയുള്ള സൂറത്തുകൾ രാത്രി നമസ്കാരങ്ങളിൽ ഒറ്റ റക്അത്തിൽ ഓതും. അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “ഏറ്റവും ഉത്തമമായ നമസ്കാരം ദീർഘമായി നിന്നുകൊണ്ടുള്ളതാണ്”.⁽¹⁴⁶⁾

أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ

“മരിച്ചവരെ ജീവിപ്പിക്കാൻ കഴിവുള്ളവനല്ലേ അവൻ”(ഖിയാമ 75:40) എന്ന് ഓതിയാൽ سُبْحَانَكَ يَا قَلْبِي (അതെ, നീ പരിശുദ്ധൻ തന്നെ) എന്ന് നബി(ﷺ) പറയും.

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَىٰ

“നിന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ ഉന്നതിയെ വാഴ്ത്തുക” (അഅ്ലാ: 87:1) എന്ന് ഓതിയാൽ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَىٰ (ഉന്നതനായ എന്റെ രക്ഷിതാവ് പരിശുദ്ധൻ) എന്നും പറയും.⁽¹⁴⁷⁾

ഫാത്തിഹ മാത്രം ഓതാനുള്ള അനുവാദം

മുആദിബ്നു ജബൽ (رضي الله عنه) റസൂലിനോടൊപ്പം ഇശാ നമസ്കരിക്കുമായിരുന്നു. ശേഷം തിരിച്ചുവന്ന് തന്റെ ആളുകളെയുംകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കും. ഒരു രാത്രിയിൽ അദ്ദേഹം തിരിച്ചുവന്ന് അവരോടൊപ്പം നമസ്കരിക്കുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ, കൂട്ടത്തിൽ നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന [ബനുസലമ ഗോത്രക്കാരനായ സുലൈം എന്ന് അറിയപ്പെടുന്ന] ഒരു യുവാവ് തനിക്ക് ദൈർഘ്യം അനുഭവപ്പെട്ടപ്പോൾ [പിരി

145. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

146. മുസ്ലിം; ത്വഹാവി

147. അബൂദാവൂദും ബൈഹഖിയും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി; ഇത് നിരൂപാധികമായ നിയമമാണ്. അത് കൊണ്ട് എല്ലാ ഖുർആൻ പാരായണത്തെയും-അത് നമസ്കാരത്തിലാകട്ടെ നമസ്കാരത്തിന് പുറത്താകട്ടെ, ഐഹികമാകട്ടെ നിർബന്ധമാകട്ടെ- അത് ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. അബൂമുസൽ അൾഅരിയിൽ നിന്നും മുഗീറത്തുബ്നു ശുഅബയിൽനിന്നും അവർ രണ്ട് പേരും ഇത് പറഞ്ഞിരുന്നത് നിർബന്ധ നമസ്കാരങ്ങളിലാണെന്ന് ഇബ്നുഅബീശൈബ (2/ 1322) റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തിട്ടുണ്ട് എന്നാൽ ഉമറിൽനിന്നും അലിയിൽനിന്നും അദ്ദേഹം ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളത് നിരൂപാധികമായ നിലക്കാണ്.

ഞ്ഞുപോയി] [പള്ളിയുടെ ഒരു ഭാഗത്തുനിന്നും] (ഒറ്റക്ക്) നമസ്കരിച്ചു. ശേഷം അയാൾ ഒട്ടകത്തിന്റെ കടിഞ്ഞാണുമെടുത്തുകൊണ്ട് പോയി. നമസ്കാരശേഷം മുആദിനെ ഈ വിവരം അറിയിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “തീർച്ചയായും അയാളിൽ കാപട്യത്തിന്റെ ലക്ഷണമുണ്ട്! അയാൾ ചെയ്തത് ഞാൻ റസൂലി(ﷺ)നോട് പറയുക തന്നെ ചെയ്യും”. (ഇതിനെ) ആ യുവാവ് പറഞ്ഞു: “അദ്ദേഹം ചെയ്തതും ഞാൻ പ്രവാചകനോട് പറയും”. അങ്ങനെ രാവിലെ അവർ തിരുദ്ദുതരുടെ സന്നിധിയിലെത്തി. യുവാവ് ചെയ്തകാര്യം മുആദ് നബിക്ക് വിശദീകരിച്ചുകൊടുത്തു. അപ്പോൾ യുവാവ് പറഞ്ഞു: “തിരുദ്ദുതരെ അദ്ദേഹം താങ്കളുടെയടുക്കൽ നിന്നും ദീർഘമായി നമസ്കരിച്ചശേഷം തിരിച്ചുവന്ന് ഞങ്ങളോടൊപ്പവും ദീർഘിപ്പിക്കുന്നു”.

അപ്പോൾ റസൂൽ(ﷺ) പറഞ്ഞു: “ഓ മുആദ്! നീ കുഴപ്പമുണ്ടാക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയാണോ?”. ശേഷം ആ യുവാവിനോട് പറഞ്ഞു:⁽¹⁴⁸⁾ “എന്റെ സഹോദരപുത്രാ! നീ നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ എന്താണ് ചെയ്യുന്നത്?”. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “ഞാൻ ഫാതിഹ ഓതും. പിന്നെ അല്ലാഹുവോട് സ്വർഗം ചോദിക്കും., നരകത്തിൽനിന്നും അവനോട് രക്ഷതേടുകയും ചെയ്യും. എനിക്ക് അങ്ങയുടെ ‘ദൻദന’⁽¹⁴⁹⁾ യോ മുആദിന്റെ ‘ദൻദന’യോ അറിയില്ല!” അപ്പോൾ റസൂൽ (ﷺ) പറഞ്ഞു: “ഈ വിഷയത്തിൽ ഞാനും മുആദും തുല്യരാണ്”. നിവേദകൻ പറഞ്ഞു: ആ യുവാവ് പറഞ്ഞു: “ശത്രുക്കൾ എത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന വാർത്ത ജനങ്ങളെ അറിയിക്കാനാണെന്ന് അവരിലേക്ക് പോയാൽ മുആദിന് (എന്നെക്കുറിച്ച്) അറിയാൻ സാധിക്കും”. നിവേദകൻ പറഞ്ഞു: “അങ്ങനെ ശത്രുക്കൾ വന്നു. ആ യുവാവ് ശഹീദ് ആവുകയും ചെയ്തു. അതിനുശേഷം റസൂൽ മുആദിനോട് പറഞ്ഞു: “എന്നോടും നിങ്ങളോടും തർക്കമുണ്ടാക്കിയ ആൾ എന്ത് ചെയ്തു?”. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു “റസൂലേ! അല്ലാഹു സത്യം പറഞ്ഞു. ഞാൻ കളവ് പറഞ്ഞു. അവൻ ശഹീദായി”⁽¹⁵⁰⁾

148. മുലഗ്രന്ഥത്തിൽ ‘ആ യുവാവ് പറഞ്ഞു’ എന്നാണുള്ളത്.

149. ‘ദൻദന’-ഒരാൾ എന്തെങ്കിലും വാചകം പറയുമ്പോൾ, അവന്റെ സ്വരം കേൾക്കുകയും എന്നാൽ പറയുന്ന കാര്യം മനസ്സിലാക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുക. പിറുപിറുക്കലിനേക്കാൾ കുറച്ചുകൂടി ഉയർന്ന ശബ്ദത്തിലുള്ളതാണിത് (നിഹായ).

150. ഇബ്നുഖുസൈമ തന്റെ സ്വഹീഹ് (1634)ൽ; ബൈഹഖി; ഇരുവരും ഉത്തമ

അബ്ദു നമസ്കാരങ്ങളിലും അവയല്ലാത്തതിലും ഉറക്കെയും പതുകെയും പാരായണംചെയ്യൽ

നബി(ﷺ) സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിലും, മഗ്റിബിന്റെയും ഇശാ ഇന്റെയും ആദ്യരണ്ട് റക്അത്തുകളിലും ഉറക്കെ പാരായണം ചെയ്യുമായിരുന്നു. ഖുഹർ, അസർ നമസ്കാരങ്ങളിലും മഗ്റിബിന്റെ മൂന്നാമത്തെ റക്അത്തിലും ഇശാഇന്റെ അവസാനരണ്ട് റക്അത്തുകളിലും അവിടുന്ന് പതുകെയാണ് ഓതിയിരുന്നത്⁽¹⁵¹⁾.

പതുകെയോതുന്ന വേളയിൽ അവർ നബി(ﷺ)യുടെ പാരായണം അവിടുത്തെ താടിയുടെ ചലനംകൊണ്ട് മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു⁽¹⁵²⁾. ചിലപ്പോൾ ഒരായത്തോ മറ്റോ അവിടുന്ന് അവരെ കേൾപ്പിച്ചിരുന്നു⁽¹⁵³⁾. ജുമുഅ നമസ്കാരത്തിലും രണ്ട് പെരുന്നാൾ നമസ്കാരങ്ങളിലും

മായ പരമ്പരയോടുകൂടി. ഇതിനനുക്രമമായി അബൂദാവൂദി(സ്വഹീഹ് അബൂദാവൂദ് നം. 758)ൽ ഒരു ഉദ്ധരണിയുണ്ട്. മുലകഥ ബുഖാരിയിലും മുസ്ലിമിലും കാണാം. ആദ്യ ബ്രാക്കറ്റിൽ കൊടുത്തത് മുസ്ലിമിലും രണ്ടാമത്തേത് അഹ്മദ് (5/74)ലും മൂന്നാമത്തേതും നാലാമത്തേതും ബുഖാരിയിലും ഉള്ള ഉദ്ധരണികളാണ്. ഇതേ അധ്യായത്തിൽതന്നെ ഇബ്നു അബ്ബാസിൻനിന്നും ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഒരു ഹദീസ് “നിശ്ചയം, ഫാതിഹ മാത്രം ഓതിക്കൊണ്ട് റസൂൽ (ﷺ) രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ചു”. ദുർബലമായ പരമ്പരയോടുകൂടി അഹ്മദ് (1/282), ഫാരിമിബ്നു അബൂഉസാമ തന്റെ മുസ്നദ് (സവാഇദ്തിൽനിന്നുള്ള പേ. 38ൽ)ലും ബൈഹഖിയും ഉദ്ധരിച്ചത്. ഇതിന് മുമ്പുള്ള എന്റെ എല്ലാ പതിപ്പുകളിലും ഞാൻ അതിനെ ‘ഹസനാ’യി കണക്കാക്കിയിരുന്നു. എനിക്ക് തെറ്റ് പറ്റിയതാണെന്ന് പിന്നീട് മനസ്സിലായി. കാരണം ഈ ഹദീസിന്റെ പരമ്പര ഹൻദലത്തുദ്ദാസി എന്ന റിപ്പോർട്ടറെ ആശ്രയിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണ്. അദ്ദേഹമാകട്ടെ, ദുർബലനാണ് താനും. ഇതെങ്ങനെ എനിക്ക് അവിശ്വസ്യമായി എന്ന് എനിക്കറിയില്ല. ഒരുപക്ഷേ, ഇദ്ദേഹം ഇദ്ദേഹമല്ലാത്ത വേറെയാരെങ്കിലുമാണെന്ന് കരുതിയതായിരിക്കാം. എന്റെ തെറ്റ് മനസ്സിലാക്കാൻ എനക്ക് മാർഗം കാണിച്ച് തന്ന അല്ലാഹുവിന് സർവ്വസ്തുതിയും.

അതുകൊണ്ടാണ് ധൃതിപ്പെട്ടുകൊണ്ട് ഞാനീ തെറ്റ് ഈ പതിപ്പിൽ തിരുത്തുന്നത്. ഇബ്നു അബ്ബാസിന്റെ ഹദീസിൽ സൂചിപ്പിച്ച അതേ കാര്യം പിന്നീട് അതിനേക്കാൾ നല്ല മുആദിന്റെ ഈ ഹദീസിലൂടെ അല്ലാഹു എനിക്ക് പകരം തന്നു. അല്ലാഹുവിന്നാകുന്നു സ്തുതി മുഴുവൻ. അവന്റെ അനുഗ്രഹം കൊണ്ടാണ് സൽകർമ്മങ്ങൾ പൂർത്തീകരിക്കപ്പെടുന്നത്.

151. മുൻഗാമികളിൽ നിന്നും പിൻഗാമികളിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ള മുസ്ലിംകളുടെ ‘ഇജ്മാഅ്’ (ഐകകണ്ഠേനയുള്ള അഭിപ്രായം) ഈ വിഷയത്തിലുണ്ട്. അതോടൊപ്പംതന്നെ ഇമാം നവവി പറഞ്ഞത് പോലെ ഈ ഇജ്മാഇനെ പിന്തുണയ്ക്കുന്ന സ്വഹീഹായ ഹദീസുകളുമുണ്ട്. അതിൽ ചിലത് വഴിയവെരുന്നു. ഇർവാഅ് (345) പരിശോധിക്കുക.

152. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്

153. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

ലും⁽¹⁵⁴⁾ മഴക്കുവേണ്ടിയുള്ള നമസ്കാരത്തിലും⁽¹⁵⁵⁾ ഗ്രഹണ നമസ്കാരത്തിലും⁽¹⁵⁶⁾ അവിടുന്ന് ശബ്ദമുയർത്തി ഓതാറുണ്ടായിരുന്നു.

രാത്രി നമസ്കാരത്തിലെ ഉറക്കെയും പതുകെയുമുള്ള പാരായണം⁽¹⁵⁷⁾

എന്നാൽ രാത്രി നമസ്കാരത്തിൽ നബി (ﷺ) ചിലപ്പോൾ പതുകെയും മറ്റുചിലപ്പോൾ ഉറക്കെയും ഓതും.⁽¹⁵⁸⁾

“അവിടുന്ന് വീട്ടിൽവെച്ച് ഓതുമ്പോൾ അകത്തുള്ളവർ കേൾക്കുന്ന വിധത്തിലായിരുന്നു ഓതിയിരുന്നത്”⁽¹⁵⁹⁾

“അപൂർവ്വം ചിലപ്പോൾ പുറത്തുള്ളവർ കേൾക്കുമാറുചുത്തിൽ ശബ്ദമുയർത്തും”⁽¹⁶⁰⁾.

നബി (ﷺ) അബൂബക്കറിനോടും ഉമറി(رضي الله عنه)നോടും ഇതുതന്നെയാണ് കൽപിച്ചത്. “ഒരു രാത്രിയിൽ അവിടുന്ന് പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ അബൂബക്കർ ശബ്ദം താഴ്ത്തി ഓതി നമസ്കരിക്കുന്നുണ്ട്. ഉമറി (رضي الله عنه)ന്റെ അരികിലൂടെ കടന്നുപോയപ്പോൾ അദ്ദേഹം ശബ്ദം ഉയർത്തി ഓതിക്കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നുണ്ട്. പിന്നീട് അവർ രണ്ടുപേരും പ്രവാചകന്റെറയടുക്കൽ ഒരൂമിച്ച് കൂടിയപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു:

154. ജുമുഅ നമസ്കാരത്തിലെയും രണ്ട് പെരുന്നാൾ നമസ്കാരത്തിലെയും നബി (ﷺ)യുടെ പാരായണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അധ്യായങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക.

155. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്

156. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

157. *തഹജ്ജുദ്ദി*(90/1)ൽ അബ്ദുൽ ഹഖ് പറഞ്ഞു: “എന്നാൽ പകലിലുള്ള ഐഷിക നമസ്കാരങ്ങളിൽ പതുകെയോ ഉറക്കെയോ ഓതുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് നബി(ﷺ)യിൽനിന്നും സ്വഹീഹായി വന്നിട്ടില്ല. എന്നാൽ, അവിടുന്ന് പതുകെ ഓതിയിരുന്നതായിട്ടാണ് മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുന്നത്. നബി(ﷺ)യിൽനിന്നുള്ള ഒരു നിവേദനത്തിൽ: അവിടുന്ന് പകൽസമയത്ത് അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ഹുദാഫ ഉറക്കെയോതിക്കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ അതിനരികിലൂടെ പോകാനിടയായി. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തോട് റസൂൽ (ﷺ) പറഞ്ഞു: “അബ്ദുല്ലാ! അല്ലാഹു കേൾക്കട്ടെ. ഞങ്ങളെ കേൾപ്പിക്കേണ്ടതില്ല.” എന്നാൽ ഈ ഹദീഥ് പ്രബലമല്ല.

158. ബുഖാരി *അഹ് ആലൂൽ ഇബാദി*ൽ; മുസ്ലിം.

159. അബൂദാവൂദ്; ഹസനായ പരമ്പരയോട് കൂടി തിർമിദി *അശ്ശാഇലി*ൽ; ഇവിടെ ‘ഹുജ്റ’ കൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത് വാതിലിനടുത്ത് വീട്ടിലുണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന (കൊച്ചു) മുറിയാണ്. പഴയ വീടുകളിലെ അന്തഃപുരം പോലെ. അവിടുന്ന് അധികം ഉറക്കെയും പതുകെയുമല്ലാതെ ഒരു ഇടത്തരം നിലയിലാണ് ഓതിയത് എന്നാണ് ഈ ഹദീഥിൽ നിന്നും മനസ്സിലാകുന്നത്.

160. നസാഇ: തിർമിദി *അശ്ശാഇലി*ലും ബൈഹഖി *ദലാഇലി*ലും ഹസനായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

“അബൂബക്റേ! ഞാൻ താങ്കളുടെ അരികിലൂടെ നടന്നുപോയി. താങ്കൾ ശബ്ദം താഴ്ത്തി ഓതിക്കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുകയായിരുന്നുവല്ലോ?”. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “റസൂലേ! ഞാൻ ആരുമായി രഹസ്യസംഭാഷണം നടത്തുന്നുവോ, അവനെ ഞാൻ കേൾപ്പിച്ചു”. ശേഷം അവിടുന്ന് ഉമറിനോട് പറഞ്ഞു: “ഞാൻ താങ്കളുടെ അരികിലൂടെ നടന്നുപോയി. താങ്കൾ ഉറക്കെ ഓതിക്കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുകയായിരുന്നുവല്ലോ?”. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. “റസൂലേ! ഞാൻ മയക്കം അകറ്റുകയും പിശാചിനെ ഓടിക്കുകയുമായിരുന്നു”. റസൂൽ(ﷺ) പറഞ്ഞു: “അബൂബക്റേ! താങ്കളുടെ ശബ്ദം അൽപം ഉയർത്തുക”. ഉമറിനോട് പറഞ്ഞു: “താങ്കളുടെ ശബ്ദം അൽപം താഴ്ത്തുക”⁽¹⁶¹⁾ അവിടുന്ന് ഇങ്ങനെ പറയുമായിരുന്നു: “ഖുർആൻ ശബ്ദമുയർത്തി ഓതുന്നവൻ പരസ്യമായി ദാനം ചെയ്യുന്നവനെപ്പോലെയാണ്. ഖുർആൻ പതുകെ ഓതുന്നവൻ രഹസ്യമായി ദാനം ചെയ്യുന്നവനെപ്പോലെയുമാണ്”⁽¹⁶²⁾

വ്യത്യസ്ത നമസ്കാരങ്ങളിലെ നബി (ﷺ)യുടെ ഖുർആൻ പാരായണം

നമസ്കാരത്തിൽ പാരായണം ചെയ്യുന്ന സൂറത്തുകളും ആയത്തുകളും വ്യത്യസ്തമായ അഞ്ച് നമസ്കാരങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരുന്നു. അഞ്ച് നമസ്കാരങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെ നമസ്കാരം മുതലുള്ള വിശദീകരണം താഴെ വരുന്നു.

1. പ്രഭാത നമസ്കാരം: നബി (ﷺ) അതിൽ നീണ്ട മുഹസ്സൽ സൂറത്തുകൾ⁽¹⁶³⁾ ഓതുമായിരുന്നു. അങ്ങനെ “അവിടുന്ന് (ചിലപ്പോൾ) സൂറത്തുൽ വാഖിഅ (56:96)യും അതുപോലെയുള്ള സൂറത്തുകളും രണ്ട് റക്അത്തുകളിലായി ഓതിയിരുന്നു”⁽¹⁶⁴⁾

ഹജ്ജത്തുൽ വദാഇൽ അവിടുന്ന് സൂറത്തു ത്വൂരിൽനിന്നുമാണ് (52:49)ഓതിയിരുന്നത്.⁽¹⁶⁵⁾ അവിടുന്ന്- ചിലപ്പോൾ- “സൂറത്തുൽ

161,162. അബൂദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിക്കുകയും ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയുംചെയ്തു.

163. നസാഇയും അഹ്മദും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. മുസ്ലിം പറഞ്ഞത് പോലെ, ഏറ്റവും ശരിയായ അഭിപ്രായമനുസരിച്ച് സൂറ:ഖാഫ് (നം.50)ൽനിന്നും തുടങ്ങുന്ന ഖുർആനിലെ അവസാനത്തെ ഏഴിലൊന്നിനെയാണ് മുഹസ്സൽ സൂറത്തുകൾ എന്ന് പറയുന്നത്.

164. അഹ്മദ്; ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/69/1): ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചു; ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

165. ബുഖാരി, മുസ്ലിം.

ഖാഫും (50:45) അതുപോലെയുള്ള സുറത്തുകളും (ആദ്യത്തെ റക്അത്തിൽ) ഓതുമായിരുന്നു.”⁽¹⁶⁶⁾ “അവിടുന്ന് - ചിലപ്പോൾ- മുഹസ്സൽ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട ഹ്രസ്വമായ സുറത്തുകൾ

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ

“സൂര്യൻ ചുറ്റിപ്പൊതിയപ്പെടുമ്പോൾ” (തക്വീർ 81:29) പോലുള്ളവ ഓതുമായിരുന്നു”⁽¹⁶⁷⁾.

നബി (ﷺ) ഒരിക്കൽ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ

“ഭൂമി വിറപ്പിക്കപ്പെട്ടാൽ....” (സിൽസാൽ 99:8) എന്ന സുറത്ത് രണ്ട് റക്അത്തുകളിലും ഓതിയിരുന്നു. അതുകാരണം നിവേദകൻ പറയുകയുണ്ടായി. റസൂലിന് മറന്നുപോയതാണോ, അതല്ല മനഃപൂർവ്വം ചെയ്തതാണോ എന്ന് എനിക്കറിയില്ല”⁽¹⁶⁸⁾

ഒരിക്കൽ, നബി (ﷺ) ഒരു യാത്രയിൽ,

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

“പറയുക: പ്രഭാതത്തിന്റെ രക്ഷിതാവിൽ ഞാൻ ശരണം തേടുന്നു” (ഫലഖ് 113:5) എന്ന സുറത്തും

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

“പറയുക: ജനങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവിൽ ഞാൻ രക്ഷതേടുന്നു” (നാസ് 114:6) എന്ന സുറത്തും ഓതുകയുണ്ടായി⁽¹⁶⁹⁾. ഉഖ്ബത്തബ്നു ആമിരി(رضي الله عنه)നോട് നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “നിന്റെ നമസ്കാരത്തിൽ നീ മുഅവ്വദത്തെ⁽¹⁷⁰⁾ ഓതുക. (കാരണം അവ രണ്ടിനേക്കാൾ നല്ല

166. മുസ്ലിം: തിർമിദി: ഇതും അടുത്തതും ഇർവാഇ(345)ൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

167. മുസ്ലിം; അബുദാവൂദ്

168. അബുദാവൂദ്; ബൈഹഖിയും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി. നിയമം മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്നതിന് വേണ്ടി നബി(ﷺ) അത് മനഃപൂർവ്വം ചെയ്തതാണെന്നാണ് വ്യക്തമാകുന്നത്.

169. അബുദാവൂദ്: ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/69/2), ഇബ്നു ബുഷ്റാൻ അൽഅമാലീയിൽ; ഇബ്നു അബീശൈബ (12/176/1); ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

170. ഭാഷാർത്ഥം: ‘രക്ഷതേടുന്ന രണ്ട് സുറത്തുകൾ’. ഖുർആനിലെ അവസാന രണ്ട് സുറത്തുകളായ സുറ: ഫലഖും (113) സുറ: നാസും (114)-വിവ:

രീതിയിൽ ഒരു അഭയം തേടുന്നവനും അഭയം തേടിയിട്ടില്ല)”⁽¹⁷¹⁾

ചിലപ്പോൾ നബി അതിനേക്കാൾ അധികം ഓതും. അവിടുന്ന് അറുപത് ആയത്തുകളും അതിലധികവും⁽¹⁷²⁾ ഓതുമായിരുന്നു. നിവേദകരിൽ ഒരാൾ പറഞ്ഞു: “ഇത് ഒരു റക്അത്തിലാണോ അതല്ല, അവ രണ്ടിലും കൂടിയാണോ എന്ന് എനിക്കറിയില്ല”. അവിടുന്ന് സുറ. റൂമും (30:60)⁽¹⁷³⁾ ചിലപ്പോൾ സുറ. യാസീനും (36:83)⁽¹⁷⁴⁾ ഓതാറുണ്ടായിരുന്നു.

ഒരിക്കൽ “മക്കയിൽവെച്ച് അവിടുന്ന് സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിൽ സുറത്തുൽ മുഅ്മിനുൻ (23:118) ഓതിത്തുടങ്ങി. മുസായുടെയും ഹാറൂനിന്റെയും പരാമർശം അല്ലെങ്കിൽ ഈസയുടെ⁽¹⁷⁵⁾ പരാമർശം- നിവേദകന്മാരിലൊരാൾക്ക് സംശയമാണ്- എത്തിയപ്പോൾ നബി(ﷺ)ക്ക് ചുമ പിടിപെട്ടു. അപ്പോൾ അവിടുന്ന് റൂകൂഇലേക്ക് പോയി”⁽¹⁷⁶⁾

ചിലപ്പോൾ അവിടുന്ന് സുറ. സ്വാഹാത്ത് (77:182) ഓതിക്കൊണ്ട് സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിന് അവർക്ക് ഇമാം നിൽക്കുമായിരുന്നു”⁽¹⁷⁷⁾

“വെള്ളിയാഴ്ചയിലെ സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിൽ അവിടുന്ന് [ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ] അസ്സജദ (32:30)യും [രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിൽ] അദ്ദഹ്റും (76:31) ഓതുമായിരുന്നു”⁽¹⁷⁸⁾

171. അബുദാവൂദ്; അഹ്മദ്; സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

172. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

173. നസാഇ; അഹ്മദ്; ബുസ്താർ ഉത്തമമായ പരമ്പരയോടുകൂടി. തമാമുൽമിന്ന (പേ:185)യിലും മറ്റുള്ളവയിലും പറഞ്ഞതിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി ഒടുവിൽ എനിക്ക് ഉറപ്പായി തോന്നിയ അഭിപ്രായം ഇതാണ്.

174. അഹ്മദ് സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

175. മുസാ നബി(ﷺ)യെപ്പറ്റി പറയുന്ന സൂക്തം ഇതാണ് “പിന്നീട് നാം മുസായേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരൻ ഹാറൂനെയും നമ്മുടെ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളോടും വ്യക്തമായ പ്രമാണങ്ങളോടും കൂടി നാം അയക്കുകയുണ്ടായി.” (23:45) ഈസാ നബി(ﷺ)യെ പറ്റിയുള്ള പരാമർശമാകട്ടെ ഈ ആയത്ത് കഴിഞ്ഞ് നാല് ആയത്തുകൾക്ക് ശേഷമാണ്. “മർയമിന്റെ പുത്രനെയും അവന്റെ മാതാവിനെയും നാം ഒരു ദൃഷ്ടാന്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. നിവാസയോഗ്യമായതും, ഒരു നീരുറവുള്ളതുമായ ഒരു ഉയർന്ന പ്രദേശത്ത് അവർ ഇരുവർക്കും നാം അഭയം നൽകുകയും ചെയ്തു” (23:50).

176. ബുഖാരി ‘തഅ്ലീഖ്’ രൂപത്തിൽ; മുസ്ലിം; ഇതിന്റെ തഖ്റീജ് ഇർവാഇ (397)ൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

177. അഹ്മദ്; അബൂയഅ്ലയും തങ്ങളുടെ മുസ്നദുകളിൽ; മഖ്ദിസി അൽമുഖ്താറയിൽ.

178. ബുഖാരി; മുസ്ലിം

നബി(ﷺ) ഒന്നാമത്തെ റക്അത്ത് നീട്ടുകയും രണ്ടാമത്തേത് ചുരുക്കുകയും ചെയ്യും.⁽¹⁷⁹⁾

സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിന്റെ സുന്നത്തിലുള്ള ഖുർആൻ പാരായണം

സുബ്ഹിന്റെ മുമ്പുള്ള സുന്നത്ത് നമസ്കാരത്തിലെ ഖുർആൻ പാരായണം വളരെ ലഘുവായിരുന്നു.⁽¹⁸⁰⁾ എത്രത്തോളമെന്നാൽ “അവിടുന്ന് അതിൽ ഫാത്തിഹ ഓതിയിട്ടുണ്ടോ?” എന്ന് ആയിശ (رضي الله عنها) ചോദിക്കുമായിരുന്നു.⁽¹⁸¹⁾

“ചിലപ്പോൾ ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ ഫാത്തിഹക്കുശേഷം,

قُولُوا ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا

“പറയുക: ഞങ്ങൾ അല്ലാഹുവിലും അവൻ ഞങ്ങൾക്ക് ഇറക്കിയതിലും വിശ്വസിച്ചു.....” (അൽബഖറ 2:136) എന്ന് തുടങ്ങുന്ന സൂക്തവും രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിൽ

قُلْ يَٰ أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ

“പറയുക വേദക്കാരേ! ഞങ്ങൾക്കും നിങ്ങൾക്കുമിടയിൽ സമമായിട്ടുള്ളതിലേക്ക് നിങ്ങൾ വരിക....” (ആലൂഇറാൻ 3:64) എന്ന് തുടങ്ങുന്ന സൂക്തവും ഓതും.⁽¹⁸²⁾ അപൂർവ്വം ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ രണ്ടാമത് പറഞ്ഞതിന് പകരം

فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ

“ഈസാ അവരിൽ അവിശ്വാസം കണ്ടപ്പോൾ.....” (ആലൂ ഇറാൻ 3:52) എന്ന് തുടങ്ങുന്ന വചനം ഓതും.⁽¹⁸³⁾ ചിലപ്പോൾ, നബി(ﷺ) ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ സൂറ: കാഫിറൂനും (109:6) രണ്ടാമത്തേതിൽ സൂറ: ഇഖ്ലാസും (112:4) ഓതും.⁽¹⁸⁴⁾ അവിടുന്ന് ഇങ്ങനെ പറയുകയും ചെയ്യും. “അവ രണ്ടും എത്ര നല്ല സൂറത്തുകളാണ്!”⁽¹⁸⁵⁾

179. ബുഖാരി; മുസ്ലിം

180. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി അഹ്മദ്

181. ബുഖാരി; മുസ്ലിം

182. മുസ്ലിം; ഇബ്നു ഖുസൈമ; ഹാകിം

183,184 മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്

185. ഇബ്നുമാജ; ഇബ്നു ഖുസൈമ.

“ഒരാൾ, ആദ്യത്തെ റക്അത്തിൽ ഒന്നാമത് പറഞ്ഞ സൂറത്ത് (സൂറത്തുൽ കാഫിറൂൻ) ഓതുന്നത് അവിടുന്ന് കേട്ടു. അപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “ഇത് തന്റെ രക്ഷിതാവിൽ വിശ്വസിച്ച ഒരു അടിമയാണ്”. അതിനുശേഷം, രണ്ടാമത് പറഞ്ഞ സൂറത്ത് (സൂറ: ഇഖ്ലാസ്) അയാൾ രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിൽ ഓതി. അപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “ഇത് തന്റെ രക്ഷിതാവിനെ മനസ്സിലാക്കിയ ഒരടിമയാണ്”⁽¹⁸⁶⁾

2. **ജുഹർ നമസ്കാരം:** നബി (ﷺ) ആദ്യ രണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ ഫാതിഹയും രണ്ട് സൂറത്തുകളും ഓതുമായിരുന്നു. ആദ്യത്തെ റക്അത്ത് രണ്ടാമത്തേതിനേക്കാൾ ദീർഘിപ്പിക്കും.⁽¹⁸⁷⁾ ചിലപ്പോൾ, അവിടുന്ന് വളരെയധികം ദീർഘിപ്പിക്കും. എത്രത്തോളമെന്നാൽ “ജുഹർ നമസ്കാരം തുടങ്ങിയശേഷം ഒരാൾ അൽ ബക്വീഇലേക്ക് പോയി തന്റെ ആവശ്യം നിർവഹിച്ച് [തന്റെ സ്ഥലത്ത് തിരിച്ചെത്തി] അംഗശുദ്ധി വരുത്തിയശേഷം (പള്ളിയിലേക്ക്)വന്നാൽ പ്രവാചകൻ (ﷺ) ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽതന്നെയായിരിക്കും- അത്രക്ക് നീണ്ടതായിരിക്കും അത്”⁽¹⁸⁸⁾

“ജനങ്ങൾക്ക് ഒന്നാമത്തെ റക്അത്ത് ലഭിക്കണമെന്ന ഉദ്ദേശമാണ് അതുകൊണ്ടുള്ളതെന്ന് അവർ ഊഹിച്ചിരുന്നു”⁽¹⁸⁹⁾.

“ഈ രണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ ഓരോന്നിലും നബി മുപ്പതോളം ആയത്തുകൾ ഓതുമായിരുന്നു. ഫാത്തിഹയും സൂറ:സജദ (32:30)യുടെ അത്രയും”.⁽¹⁹⁰⁾ ചിലപ്പോൾ,

وَالسَّامَاءِ وَالطَّارِقِ

“ആകാശംതന്നെയാണ്, രാത്രിയിൽ വരുന്നത് തന്നെയാണ് സത്യം” (താരിഖ് 86:17),

وَالسَّامَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ

“നക്ഷത്ര മണ്ഡലങ്ങളുള്ള ആകാശം തന്നെയാണ് സത്യം” (ബുറൂജ് 85:22).

186. തഹാവി: ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ തന്റെ സ്വഹീഹിൽ; ഇബ്നു ബുശ്റാൻ; ഇബ്നു ഹജർ ഇത് ‘ഹസൻ’ ആണെന്ന് അൽ അഹാദീമുൽ ആലിയാതി(നം. 16)ൽ വ്യക്തമാക്കി.

187. ബുഖാരി; മുസ്ലിം

188. മുസ്ലിം; ജുസ്ഉൽ ചിറാഅയിൽ ബുഖാരി

189. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/165/1).

190. അഹ്മദ്; മുസ്ലിം.

وَأَلَّيْلٍ إِذَا يَغْشَىٰ

“രാവിനെതന്നെയാണ് സത്യം, അത് മൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ” (ലൈൽ 92:21) എന്നീ സൂറത്തുകളും അത് പോലുള്ളവയും ഓതുമായിരുന്നു⁽¹⁹¹⁾

അപൂർവ്വം ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ നബി (ﷺ)

إِذَا السَّمَاءُ أَنْشَقَّتْ

“ആകാശം.... പൊട്ടിപ്പിളർന്നാൽ....” (ഇൻശിഖാഖ് 84:25) എന്ന സൂറത്തും അതുപോലുള്ളവയും ഓതും⁽¹⁹²⁾

“ജുഹരിലും അസറിലും നബിയുടെ പാരായണം അവർ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നത് അവിടുത്തെ താടിയുടെ ചലനംകൊണ്ടാണ്”⁽¹⁹³⁾

അവസാന രണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ ഫാത്തിഹക്ക് ശേഷമുള്ള നബി(ﷺ)യുടെ ഖുർആൻ പാരായണം

“നബി (ﷺ) അവസാന രണ്ട് റക്അത്തുകളുടെ ദൈർഘ്യം ആദ്യ രണ്ട് റക്അത്തുകളുടെ പകുതിയോളമാക്കി ചുരുക്കും. പതിനഞ്ചോളം ആയത്തുകൾ⁽¹⁹⁴⁾. ചിലപ്പോൾ അതിൽ ഫാത്തിഹ കൊണ്ട് മതി

191. അബൂദാവൂദ്; തിർമിദിയും ഇബ്നു ഖുസൈമ(1/67/2)യും ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചു.

192. ഇബ്നു ഖുസൈമ തന്റെ സ്വഹീഹി(1/67/2)ൽ.

193. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്.

194. അഹ്മദ്; മുസ്ലിം; അവസാന രണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ ഫാത്തിഹക്ക് പുറമെ സൂറത്തുകൾ ഓതുന്നതിന് ഈ ഹദീഥിൽ തെളിവുണ്ട്. ഒരു വിഭാഗം സ്വഹാബികൾ ഈ അഭിപ്രായകാരാണ്. അക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ട ഒരാളാണ് അബൂബക്കർ സിദ്ദീഖ്(رضي الله عنه). ഇത് തന്നെയാണ് ഇമാം ശാഫിഇ(رحمته الله)യുടെയും അഭിപ്രായം. അത് ജുഹർ നമസ്കാരത്തിലായാലും അല്ലാത്തതിലായാലും സമമാണ്. പിൽക്കാലക്കാരായ നമ്മുടെ പണ്ഡിതന്മാരിൽ നിന്നും ഈ അഭിപ്രായം സ്വീകരിച്ച ഒരു പണ്ഡിതനാണ് അബൂൽ ഹസനാത് അൽ ലക്നവി. അദ്ദേഹം തന്റെ അത്തഅ്ലീഖിൽ മുജ്ജിദ് അലാ മുവത്തഇ മുഹമ്മദി(പേജ്:102)ൽ പറഞ്ഞു. “നമ്മുടെ കൂട്ടുകാരിൽ ചിലർ, അവസാന രണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ സൂറത്ത് ഓതിപ്പോയാൽ അതിന്റെ പേരിൽ മറവിയുടെ സൂജൂദ് ചെയ്താൽ നിർബന്ധമാണ് എന്ന വളരെ വിചിത്രമായ അഭിപ്രായം വെച്ചുപുലർത്തുന്നവരാണ്. എന്നാൽ അൽമനിയുടെ വ്യാഖ്യാതാക്കളായ ഇബ്രാഹിം അൽ ഹലബിയും ഇബ്നു അമീർ ഹാജ്ജും മറ്റുള്ളവരും ഈ വാദത്തിന് വളരെ നല്ല രീതിയിൽ മറുപടി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അപ്രകാരം പറഞ്ഞവരുടെയടുക്കൽ ഈ ഹദീഥ് എത്തിയിട്ടില്ല എന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. എത്തിയിരുന്നെങ്കിൽ അവർ ഇത് പറയുമായിരുന്നു.”

യാക്കും⁽¹⁹⁵⁾.

എല്ലാ റക്അത്തിലും ഫാത്തിഹ ഓതേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത

“മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ ഫാത്തിഹ ഓതാൻ കൽപിച്ചശേഷം ഇത് എല്ലാ റക്അത്തിലും ആവർത്തിക്കാൻ നബി (ﷺ) കൽപിച്ചു:⁽¹⁹⁶⁾

“ശേഷം നിന്റെ നമസ്കാരത്തിലുടനീളം ഇപ്രകാരം ചെയ്യുക”⁽¹⁹⁷⁾ (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ “എല്ലാ റക്അത്തിലും” എന്നാണുള്ളത്).⁽¹⁹⁸⁾

ചിലപ്പോൾ “അവിടുന്ന് ഒരായത്തോ മറ്റോ അവരെ കേൾപ്പിക്കും!”⁽¹⁹⁹⁾

“അവിടുന്ന്

سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى

“ഉന്നതനായ നിന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ നാമം വാഴ്ത്തുക” (അഅ്ലാ 87:19) എന്ന് തുടങ്ങുന്ന സൂറത്തും

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ

“ആ മൂടുന്ന സംഭവത്തെ സംബന്ധിച്ച വർത്തമാനം നിനക്ക് വന്ന് കിട്ടിയോ” (ഗാശിയ 88:26) എന്ന് തുടങ്ങുന്ന സൂറത്തും ഓതുന്ന സ്വരം അവർ കേൾക്കുമായിരുന്നു⁽²⁰⁰⁾

അവിടുന്ന് ചിലപ്പോൾ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ

“ആകാശംതന്നെയാണ്, രാത്രിയിൽ വരുന്നത് തന്നെയാണ് സത്യം” (ബുറൂജ് 85:22),

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ

“നക്ഷത്ര മണ്ഡലങ്ങളുള്ള ആകാശം തന്നെയാണ് സത്യം” (താരിഖ് 86:17) എന്നിവയും അതുപോലെയുള്ള സൂറത്തുകളും

195. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

196. അബൂദാവൂദ്; അഹ്മദ്; പ്രബലമായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

197,198. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

199. ഉത്തമമായ പരമ്പരയോട് കൂടി അഹ്മദ്

200. ഇബ്നു ഖുസൈമ തന്റെ സ്വഹീഹി(1/67/2)ൽ, ദിയാഅ് അൽ മഖ്ദിസി അൽ മുഖ്താറയിൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെ.

ഓതും”⁽²⁰¹⁾

ചിലപ്പോൾ അദ്ദേഹം

وَالَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ

“രാവിനെ തന്നെയാണ് സത്യം-അത് മൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ’ (ലൈൽ 92:21) എന്നതും അത് പോലെയുള്ള സുറത്തുകളും ഓതും”⁽²⁰²⁾

3. അസർ നമസ്കാരം: “നബി(ﷺ) ആദ്യ രണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ ഫാതിഹയും (വേറെ) രണ്ട് സുറത്തുകളും ഓതുമായിരുന്നു. ആദ്യത്തെ റക്അത്ത് രണ്ടാമത്തേതിനേക്കാൾ ദീർഘിപ്പിക്കും⁽²⁰³⁾. “ജനങ്ങൾക്ക് ആ റക്അത്ത് ലഭിക്കണമെന്ന ഉദ്ദേശ്യമാണ് അതുകൊണ്ടു ഉള്ളതെന്ന് അവർ ഊഹിച്ചിരുന്നു.”⁽²⁰⁴⁾

“ആദ്യരണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ ഓരോന്നിലും പതിനഞ്ചോളം ആയത്തുകൾ ഓതുമായിരുന്നു. ജുഹറിന്റെ ആദ്യരണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ ഓരോന്നിലും ഓതുന്നതിന്റെ പകുതിയോളം. കൂടാതെ അവസാന രണ്ട് റക്അത്തുകൾ ആദ്യ രണ്ട് റക്അത്തുകളുടെ പകുതിയോളമാക്കി ചുരുക്കും”⁽²⁰⁵⁾

“അവ (അവസാന) രണ്ടിലും അവിടുന്ന് ഫാത്തിഹ ഓതുമായിരുന്നു”⁽²⁰⁶⁾

“ചിലപ്പോൾ ഒരു ആയത്തോ മറ്റോ അവരെ കേൾപ്പിക്കുമായിരുന്നു”⁽²⁰⁷⁾

മുമ്പ് ‘ജുഹർ നമസ്കാരം’ എന്ന അധ്യായത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ച അതേ സുറത്തുകൾതന്നെ അവിടുന്ന് ഓതും..

4. മഗ്‌രിബ് നമസ്കാരം: “നബി (ﷺ) അതിൽ (ചിലപ്പോൾ) മുഹസ്സൽ വിഭാഗത്തിലെ ചെറിയസുറത്തുകൾ ഓതുമായിരുന്നു”⁽²⁰⁸⁾ എത്രത്തോളമെന്നാൽ, “അവിടുത്തോടൊപ്പം നമസ്കരിച്ച് സലാം വീട്ടിക്കഴിഞ്ഞാൽ അവരിലൊരാൾക്ക് പുറത്തുപോയി അമ്പെയ്ത്

201. ബുഖാരി ജുസ്ഉൽ ഖിറാഅയിൽ; തിർമിദി- അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചു.

202. മുസ്‌ലിം; തായാലിസി.

203. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം.

204. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെ അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നു ഖുസൈമ

205. അഹ്മദ്; മുസ്‌ലിം.

206,207,208. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം.

ഇര ചെന്ന് വീഴുന്ന സ്ഥലം കാണാൻ സാധിക്കുമായിരുന്നു”⁽²⁰⁹⁾

“ഒരിക്കൽ ഒരു യാത്രയിൽ അവിടുന്ന്

وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ

“തീനും ഒലീവും തന്നെയാണ് സത്യം” (തീൻ 95:8) എന്ന സുറത്ത് രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിൽ ഓതി”⁽²¹⁰⁾

എന്നാൽ, ചിലപ്പോൾ അവിടുന്ന് നീണ്ടതോ, മധ്യനിലവാരത്തിലുള്ളതോ ആയ മുഹസ്സൽ സുറത്തുകൾ ഓതുമായിരുന്നു. അങ്ങനെ

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَلَهُمْ

“അവിശ്വസിക്കുകയും അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗത്തിൽനിന്നും വ്യതിചലിച്ചവരും” (മുഹമ്മദ് 47:38) എന്ന് തുടങ്ങുന്ന സുറത്ത് ഓതുമായിരുന്നു”⁽²¹¹⁾ അതല്ലെങ്കിൽ സുറ. ത്വർ (52:49)⁽²¹²⁾

അതുമല്ലെങ്കിൽ സുറ. മുർസ്വലാത്ത് (77:50). അതാണ് നബി നമസ്കരിച്ച അവസാനത്തെ നമസ്കാരത്തിൽ ഓതിയത്.⁽²¹³⁾

ചിലപ്പോൾ “നീണ്ട രണ്ട് സുറത്തുകളിൽ⁽²¹⁴⁾ വലുത് (അഅ്റാഫ് 7:206) അവിടുന്ന് [രണ്ട് റക്അത്തുകളിലായി] ഓതുമായിരുന്നു”⁽²¹⁵⁾ അതല്ലെങ്കിൽ അവിടുന്ന് രണ്ട് റക്അത്തുകളിലായി അൻഫാൽ (8:75) ഓതും⁽²¹⁶⁾.

മഗ്‌രിബ് നമസ്കാരത്തിന്റെ സുന്നത്തിലെ പാരായണം

എന്നാൽ, മഗ്‌രിബ് നമസ്കാരാനന്തരമുള്ള സുന്നത്തിൽ അവിടുന്ന്

قُلْ يٰٓأَيُّهَا الْكَافِرُونَ

209. നസാഇനു; സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെ അഹ്മദ്.

210. തായാലിസി: സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെ അഹ്മദ്.

211. ഇബ്നുഖുസൈമ (1/166/2); തബ്റാനി; സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെ മഖ്ദീസി. 212,213 ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം.

214. ‘അത്തുലൈൻ’ (രണ്ട് നീളമുള്ള സുറത്തുകൾ) എന്നതിൽ ഒന്ന് ‘അഅ്റാഫ്’ (സുറ: 7) ആണെന്ന് എല്ലാവരും യോജിച്ചിരിക്കുന്നു. ഏറ്റവും പ്രബലമായ അഭിപ്രായപ്രകാരം അടുത്തത് ‘അൻആം’ (സുറ:6) ആണ്- ഫൽഹുൽ ബാരിയിൽ പറഞ്ഞത് പോലെ.

215. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/68/1); അഹ്മദ്; അസ്സിറാജ്; അൽ മുഖ്ലിസ്.

216. മുഅ്ജമുൽ കബീറിൽ തബ്റാനി സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി.

“പറയുക ഓ അവിശ്വാസികളേ” (കാഫിറുൻ 109:6) എന്നതും

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

“പറയുക: അല്ലാഹു ഏകനാണ് (ഇഖ്ലാസ് 112:4) എന്ന സുറത്തും ഓതുമായിരുന്നു”⁽²¹⁷⁾.

5. ഇശാ നമസ്കാരം: “നബി(ﷺ) ഇടത്തരം മുഹസ്സൽ സുറത്തുകൾ ആദ്യരണ്ട് റക്അത്തുകളിൽ ഓതും”⁽²¹⁸⁾. ചിലപ്പോൾ, അവിടുന്ന്

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا

“സൂര്യനും അതിന്റെ പ്രഭയും തന്നെയാണ് സത്യം” (ശംസ് 91:15) എന്ന സുറത്തും അതുപോലെയുള്ള സുറത്തുകളും ഓതുമായിരുന്നു”⁽²¹⁹⁾.

“അതല്ലെങ്കിൽ

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ

“ആകാശം പൊട്ടിപ്പിളർന്നാൽ” (ഇൻശിഖാവ് 84:25) എന്ന സുറത്ത് ഓതി സുജൂദ് നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു”⁽²²⁰⁾.

ഒരിക്കൽ ഒരു യാത്രയിൽ അവിടുന്ന് [ആദ്യത്തെ റക്അത്തിൽ]

وَالنِّينِ وَالزَّيْتُونِ

“അത്തീൻ ഒലീവും തന്നെയാണ് സത്യം” (തീൻ 95:8) എന്ന് തുടങ്ങുന്ന സുറത്ത് ഓതി”⁽²²¹⁾.

ഇശാ നമസ്കാരത്തിൽ പാരായണം ദീർഘിപ്പിക്കുന്നതിനെ അവിടുന്ന് വിരോധിച്ചു. അത് എപ്പോഴാണെന്നാൽ “മുആദ്ബ്നു ജബൽ ഇശാ നമസ്കാരത്തിൽ തന്റെ ജനങ്ങൾക്ക് ഇമാമായിക്കൊണ്ട് ദീർഘമായി നിന്നു. അതുകാരണം അൻസാറുകളിലൊരാൾ പിരിഞ്ഞു പോയി (ഒറ്റക്ക്) നമസ്കരിച്ചു. മുആദിനോട് ഇതിനെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞപ്പോൾ, അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “അവൻ ഒരു കപട വിശ്വാസിതന്നെയാ

217. അഹ്മദ്; മഖ്ദിസി; നസാഇ; ഇബ്നുനസ്ർ; തബ്റാനി.

218. നസാഇയും അഹ്മദ്യും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

219. അഹ്മദ്, തിർമിദി-അദ്ദേഹം അത് ഹസനാണെന്ന് വിധിച്ചു.

220,221. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; നസാഇ. അവസാനത്തേതിന്റെ ‘തഖ്രീജ്’

ഇർവാഅ് (295)ൽ ഉണ്ട്.

ണ്”. ആ മനുഷ്യൻ ഇതേക്കുറിച്ച് കേട്ടപ്പോൾ, അയാൾ പ്രവാചകന്റെയടുത്തുചെന്ന് മുആദ് പറഞ്ഞതിനെക്കുറിച്ച് അറിയിച്ചു. അപ്പോൾ പ്രവാചകൻ മുആദിനോട് പറഞ്ഞു: “നീ കുഴപ്പക്കാരനാകാൻ ഉദ്ദേശിക്കുകയാണോ?! നീ ജനങ്ങൾക്ക് ഇമാമായാൽ അവർക്ക്

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا

“സൂര്യനും അതിന്റെ പ്രഭയുംതന്നെയാണ് സത്യം” (ശംസ് 91:15) എന്ന സുറത്തും

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى

“ഉന്നതനായ നിന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ നാമം വാഴ്ത്തുക” (77:19) എന്നതും,

أَقْرَأَ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

“നിന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ നാമത്തിൽ വായിക്കുക” (അലഖ് 96:19) എന്നതും,

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى

“രാത്രി അത് മൂടപ്പെട്ടാൽ” (ലൈൽ 92:21) എന്നതും ഓതുക. [കാരണം വൃദ്ധന്മാരും ദുർബലരും മറ്റുവല്ല ആവശ്യക്കാരും നിന്റെ പിന്നിൽ നമസ്കരിക്കുന്നുണ്ടാകും]”⁽²²²⁾

6. രാത്രി നമസ്കാരം (തഹജ്ജുദ്): നബി (ﷺ) ചിലപ്പോൾ ഉറക്കെയും മറ്റുചിലപ്പോൾ പതുകെയും ഓതും⁽²²³⁾. ചിലപ്പോൾ ദീർഘിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും മറ്റുചിലപ്പോൾ ചുരുക്കിക്കൊണ്ടും ഓതും. ചിലപ്പോൾ വളരെയധികം ദീർഘിപ്പിക്കും. എത്രത്തോളമെന്നാൽ അബ്ദുല്ലാ ഇബ്നു മസ്ഊദ് പറയുകയുണ്ടായി:

“ഞാൻ ഒരു രാത്രിയിൽ പ്രവാചകന്റെ കൂടെ നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിൽ ഒരു മോശമായ വിചാരം ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ പ്രവാചകൻ തന്റെ നിറുത്തം ദീർഘിപ്പിച്ചുകൊണ്ടേയിരുന്നു”. അദ്ദേഹം ചോദിക്കപ്പെട്ടു: “എന്തായിരുന്നു താങ്കൾ ചിന്തിച്ചത്?”.

222. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; നസാഇ. അവസാനത്തേതിന്റെ ‘തഖ്രീജ്’

ഇർവാഅ് (295)ൽ ഉണ്ട്.

223. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി നസാഇ.

അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “നബി (ﷺ)യെ പിരിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇരുന്നുകൂട്ടി യാൻ ഞാൻ ഉദ്ദേശിച്ചു”⁽²²⁴⁾

കൂടാതെ ഹുദൈഫത്തുബ്നുൽ യമാനി പറഞ്ഞു: “ഒരു രാത്രി ഞാൻ നബി(ﷺ)യുടെ കൂടെ നമസ്കരിച്ചു. അങ്ങനെ അവിടുന്ന് അൽ ബഖ്റ (2:286) ഓതാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോൾ ഞാൻ മനസ്സിൽ പറഞ്ഞു: “സൂറ (ആയത്തുകൾ) കഴിഞ്ഞാൽ അവിടുന്ന് റുക്വഅ് ചെയ്യും”. എന്നാൽ അതിന് ശേഷവും നബി(ﷺ) തുടർന്നു. അപ്പോൾ ഞാൻ വിചാരിച്ചു: “അവിടുന്ന് അത് (ആ സൂറത്ത്) [രണ്ട് റക്അത്തുകളിലായി] പൂർത്തിയാക്കും” എന്നാൽ അതിന് ശേഷവും തുടർന്നു. അങ്ങനെ ഞാൻ പറഞ്ഞു: “അത് പൂർത്തിയാക്കിയാൽ അവിടുന്ന് റുക്വഅ് ചെയ്യും”. പിന്നെ അവിടുന്ന് സൂറ: നിസാഅ് (4:176) തുടങ്ങി. അത് മുഴുവൻ ഓതി. പിന്നെ സൂറ. ആലു ഇംറാൻ(3:200) തുടങ്ങി⁽²²⁵⁾. അതും മുഴുവൻ ഓതി. അവിടുന്ന് വേഗത കുറച്ചാണ് ഓതിയിരുന്നത്. അല്ലാഹുവിനെ വാഴ്ത്തുന്ന ഒരു ആയത്തിലൂടെ കടന്നുപോയപ്പോൾ അവിടുന്ന് അല്ലാഹുവിനെ വാഴ്ത്തി. ചോദിക്കേണ്ടതായ ആയത്തിലൂടെ കടന്നുപോയപ്പോൾ അവിടുന്ന് ചോദിച്ചു. രക്ഷതേടുന്നതിനുള്ള സൂക്തം വന്നപ്പോൾ അവിടുന്ന് (അല്ലാഹുവോട്) രക്ഷതേടി. പിന്നെ അവിടുന്ന് റുക്വഅ് ചെയ്തു.... ”എന്ന് തുടങ്ങുന്ന ഹദീഥ്.⁽²²⁶⁾

കൂടാതെ “പ്രവാചകൻ അസുഖം ബാധിച്ച സമയത്ത് ഏഴ് നീണ്ട സൂറത്തുകൾ അതിൽ ഓതി”⁽²²⁷⁾ .

ചിലപ്പോൾ, “ഓരോ റക്അത്തിലും ഇവയിലെ ഒരു സൂറത്ത് വീതം ഓതുമായിരുന്നു”⁽²²⁸⁾.

“ഖുർആൻ മുഴുവൻ [ഒറ്റ]രാത്രിയിൽ ഓതുന്നത് നബി(ﷺ)യിൽ നിന്നും അറിയപ്പെട്ടിട്ടില്ല”⁽²²⁹⁾.

224.ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

225.‘സൂറ: ആലുഇംറാൻ’(3)ന്റെ മുമ്പ് ‘സൂറ: നിസാഅ്’ (4) എന്ന രൂപത്തിലാണ് ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതിനാൽ ഖുർആൻ പാരായണത്തിൽ ഉമ്മാൻ മുസ്ഹഫിലുള്ള സൂറത്തുകളുടെ ക്രമം തെറ്റിക്കുന്നത് അനുവദനീയമാണ് എന്നതിന് തെളിവാണ്. ഇതിന് സമാനമായിട്ടുള്ളത് മുമ്പ് വന്നിട്ടുണ്ട്

226.മുസ്ലിം; നസാഇ

227.അബൂയഅ്ല; ഹാകിം -അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇബ്നുൽ അമീർ പറയുന്നു: “..... ഏഴ് ‘തവിവാൽ’ എന്ന് പറയുന്നത് അൽ ബഖറ(2), ആലു ഇംറാൻ(3),നിസാഅ് (4), മാഇദ് (5), അൻആം(6), അഅ്റാഫ് (7), തൗബ (9) എന്നിവയാണ്”.

228.അബൂദാവൂദ്; നസാഇ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

229.മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്.

അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അംറിനും നബി(ﷺ) അത് തൃപ്തിപ്പെട്ടിട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തോട് നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു:

“നീ എല്ലാ ഓരോ മാസവും ഖുർആൻ മുഴുവൻ ഓതിത്തീർക്കുക”. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “എനിക്ക് അതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ സാധിക്കും” എന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “എന്നാൽ, ഇരുപത് രാത്രികളിലായി ഓതിത്തീർക്കുക”. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “എനിക്ക് അതിനേക്കാളധികം സാധിക്കും” എന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “എന്നാൽ ഏഴ് ദിവസങ്ങളിലായി ഓതിത്തീർക്കുക. അതിൽ അധികരിപ്പിക്കരുത്”⁽²³⁰⁾.

പിന്നീട് “അഞ്ച് ദിവസങ്ങളിലായി ഓതാനുള്ള ഇളവ് നൽകി”⁽²³¹⁾. വീണ്ടും “മൂന്ന് ദിവസങ്ങളിലായി ഓതാനുള്ള ഇളവ് നൽകി”⁽²³²⁾. അതിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ സമയത്തിനുള്ളിൽ ഓതിത്തീർക്കുന്നത് അവിടുന്ന് വിരോധിച്ചു⁽²³³⁾. അതിനുള്ള കാരണവും തന്റെ വാക്കുകളിലൂടെ അവിടുന്ന് വ്യക്തമാക്കി. “മൂന്ന് ദിവസത്തേക്കാൾ കുറഞ്ഞ സമയത്ത് ആരെങ്കിലും ഖുർആൻ ഓതിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവൻ അത് ഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ല”.⁽²³⁴⁾

മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: “മൂന്ന് ദിവസത്തേക്കാൾ കുറഞ്ഞ സമയത്ത് ഖുർആൻ ഓതുന്നവൻ അത് ഗ്രഹിക്കുകയില്ല”⁽²³⁵⁾. പിന്നീട് അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ ഇങ്ങനെയാണ്:

“എല്ലാ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നവനും ഒരു ശുഷ്കാന്തിയുണ്ട്”⁽²³⁶⁾. എല്ലാ

230.ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

231.നസാഇ; തിർമിദി-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചു.

232.ബുഖാരി; അഹ്മദ്.

233.ദാരിമി; സഇദ്ബ്നു മൻസൂർ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി തന്റെ സുനനിൽ

234.സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി അഹ്മദ്.

235.ദാരിമി; തിർമിദി-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹായി പ്രഖ്യാപിച്ചു.

236.അറബി ‘ശിർറത്ത്’-ഉദ്ദേശം, ആവേശം, ഊർജസ്വലത, ചുരുചുറുക്ക്; ഒരു യുവാവിന്റെ ‘ശിർറത്ത്’ എന്ന് പറയുന്നത് അവന്റെ ആവേശത്തിന്റെ തുടക്കത്താണ്. ഇമാം തഹാവി പറഞ്ഞു:

“തങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവിനേക്ക് അടുപ്പിക്കുന്ന കർമ്മങ്ങൾ സ്വന്തമായി ചെയ്യാനുള്ള മുസ്ലിംകളുടെ ആവേശമാണ് ഇത്. എന്നാൽ റസൂൽ(ﷺ) ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നത് ആവേശത്തിൽ ചെയ്യാനുള്ള കർമ്മങ്ങളായിരുന്നില്ല. കാരണം ആവേശം ചില കർമ്മങ്ങളെ ഒഴിവാക്കാൻ ഇടയാക്കും. അതിനാൽ സ്ഥിരമായി ചെയ്യാൻ പറ്റുന്നതും തങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവിനെ കണ്ടുമുട്ടുന്നത് വരെ നിലനിർത്താൻ പറ്റുന്നതുമായ സൽകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാൻ റസൂൽ(ﷺ) കൽപിച്ചു. പ്രവാചക(ﷺ)നിൽ

ശുഷ്കാന്തിക്കും ഒരു ‘ഫത്റത്’⁽²³⁷⁾ - അത് ഒന്നുകിൽ സുന്നത്തിലേക്ക്, അല്ലെങ്കിൽ ബിദ്അത്തിലേക്ക്. ആരുടെ ‘ഫത്റത്’ സുന്നത്തിലേക്കായോ, അവൻ സന്മാർഗത്തിലായി. ആരുടെ ‘ഫത്റത്’ അതല്ലാത്തതിലേക്കായോ അവൻ നശിച്ചു⁽²³⁸⁾.

അതിനാൽ “മുൻ ദിവസത്തേക്കാൾ കുറഞ്ഞ സമയത്ത് നബി(ﷺ) ഖുർആൻ ഓതിത്തീർത്തിട്ടില്ല”⁽²³⁹⁾.

കൂടാതെ “ഇരുനൂറ് വചനങ്ങൾ ഓതിക്കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നവനെ നിഷ്കളങ്കരായ ഭക്തന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തും” എന്ന് നബി(ﷺ) പറയുമായിരുന്നു⁽²⁴⁰⁾.

“നബി(ﷺ) എല്ലാ രാത്രിയിലും സൂറ: ബനീ ഇസ്രാഇൽ (17:111) സൂറ: സുമറും (39:75) ഓതുമായിരുന്നു”⁽²⁴¹⁾.

കൂടാതെ “ഒരു രാത്രിയിൽ നൂറ് വചനങ്ങൾ ഓതിക്കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നവൻ (ഒരിക്കലും) അശ്രദ്ധരുടെ കൂട്ടത്തിൽ എഴുതപ്പെടുകയില്ല” എന്ന് നബി(ﷺ) പറയുമായിരുന്നു⁽²⁴²⁾.

“അവിടുന്ന്-ചിലപ്പോൾ-അൻപതോ അതിലധികമോ ആയത്തുകൾ ഓരോ റക്അത്തിലും ഓതുമായിരുന്നു”⁽²⁴³⁾ ചിലപ്പോൾ “അവിടുന്ന്

يَا أَيُّهَا الْمَزْمَلُ

നിന്നും ഉദ്ധരിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു നിവേദനത്തിൽ ഈ ആശയം വ്യക്തമാകുന്നുണ്ട്. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹുവിങ്കൽ ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ട കർമം വളരെ കുറച്ചാണെങ്കിലും പതിവായി ചെയ്യുന്ന കാര്യങ്ങളാണ്”.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: പ്രവാചകനിൽ നിന്നും ഉദ്ധരിക്കപ്പെടുന്നതായി അദ്ദേഹം പറയുന്ന ഈ ഹദീഥ് സ്വഹീഹാണ്. ആയിശ(رضي الله عنها) നിവേദനം ചെയ്യുന്ന ഈ ഹദീഥ് ബുഖാരിയും മുസ്ലിമും യോജിച്ച് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തതാണ്

237. അറബി ‘ഫത്റത്’ - സമയ പരിധി, ഇടവേള; ആവേശം തണുക്കാനുള്ള സമയമാണ് ഇവിടെ ഉദ്ദേശം-വിവ:.

238. അഹ്മദ്; ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ തന്റെ സ്വഹീഹിൽ

239. ഇബ്നു സഅദ് (1/376), അബുശൈഖ് അഖ്ലാകുന്നബി(رحمته الله)(281)യിൽ

240. ദാരിമി; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

241. അഹ്മദ്; ഇബ്നു നസ്ർ-സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

242. ദാരിമി; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

243. ബുഖാരി, അബുദാവൂദ്

‘ഓ മുടിപ്പുതച്ചവനേ!’(73:20) എന്ന സൂറത്തിനോളം ഓതുമായിരുന്നു⁽²⁴⁴⁾.

“അവിടുന്ന്(ﷺ) രാത്രി മുഴുവൻ നമസ്കരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നില്ല”⁽²⁴⁵⁾. അപൂർവ്വം ചില സന്ദർഭങ്ങളിലൊഴികെ

ഒരിക്കൽ “ബദർ (യുദ്ധത്തിൽ) പങ്കെടുത്ത അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ഖബ്ബാബിബ്നുൽ അറത്ത് നബി (ﷺ)യോടൊപ്പം ഒരു രാത്രി മുഴുവൻ-പ്രഭാതം ആകുവോളം- (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: അവിടുന്ന് മുഴുനീളം നമസ്കരിച്ച ഒരു രാത്രിയിൽ) താമസിച്ചു. അങ്ങനെ അവിടുന്ന് നമസ്കരിച്ച് കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഖബ്ബാബ് ചോദിച്ചു: “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! എന്റെ മാതാപിതാക്കൾ നിങ്ങൾക്ക് ബലിയായിരിക്കട്ടെ! ഞാൻ ഇതുവരെ കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത രീതിയിലുള്ള നമസ്കാരമാണല്ലോ ഈ രാത്രിയിൽ അങ്ങ് നമസ്കരിച്ചത്?”. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “അതെ, അത് പ്രത്യാശയുടെയും ഭയത്തിന്റെയും നമസ്കാരമാണ്; [വാസ്തവത്തിൽ ഞാൻ] എന്റെ രക്ഷിതാവിനോട് മൂന്ന് കാര്യങ്ങൾ ചോദിച്ചു. രണ്ട് കാര്യങ്ങൾ എനിക്ക് നൽകുകയും ഒന്ന് തടയുകയും ചെയ്തു. ഞങ്ങളുടെ മുമ്പുള്ള ജനതയെ നശിപ്പിച്ച രീതിയിൽ ഞങ്ങളെ

244. അഹ്മദ്യും അബുദാവൂദും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

245. മുസ്ലിം; അബുദാവൂദ്.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഇതും മറ്റ് ഹദീഥുകളും സ്മിരമായോപൊതുവായോ രാത്രിയിൽ ഉറക്കമൊഴിവാക്കുന്നതിനെ അനിഷ്ടകരമായി (മക്റൂഹ്) കാണുന്നു. എന്തെന്നാൽ അത് പ്രവാചകചര്യക്ക് വിരുദ്ധമാണ്. രാത്രി മുഴുവൻ ഉണർന്നിരിക്കുന്നത് ഉത്തമമായ ഒരു കാര്യമായിരുന്നെങ്കിൽ, പ്രവാചകൻ (ﷺ) അത് ഉപേക്ഷിക്കുമായിരുന്നില്ല. ഏറ്റവും നല്ല ചര്യ മുഹമ്മദ് നബി(ﷺ)യുടെ ചര്യയാകുന്നു. അതിനാൽ, നാൽപ്പത് വർഷം ഇശാ നമസ്കാരത്തിന്റെ വള കൊണ്ട് തന്നെ സൂബ്ഹ് നമസ്കരിച്ചുവെന്ന് ഇമാം അബൂഹനീഫ(റഹി)യിൽ നിന്നും ഉദ്ധരിക്കപ്പെടുന്നതിൽ നിങ്ങൾ വഞ്ചിതരാകേണ്ടതില്ല!! അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നുള്ള ഈ റിപ്പോർട്ട് പൂർണ്ണമായും അടിസ്ഥാനരഹിതമാണ്. മാത്രമല്ല അർറദ് അലത് മുൽതരിഖ്(44/1)ൽ അല്ലാമാ ഫൈറുസാബാദി പറയുന്നു: “ഈ റിപ്പോർട്ട് വ്യക്തമായ കളവാണ്. ഇത് ഇമാമിലേക്ക് ചേർത്ത് പറയാവതല്ല. അതിൽ ഉത്തമമായി പറയപ്പെടാവുന്ന ഒന്നുമില്ല. എന്നാൽ, ഏറ്റവും ഉത്തമമായത് പിന്തുടരുക എന്നതാണ് ഇതുപോലെയുള്ള ഇമാമുകളുടെ സ്വഭാവം. ഓരോ നമസ്കാരത്തിനുംവേണ്ടി ശുദ്ധീകരണം പുതുക്കുന്നതാണ് ഏറ്റവും ഉത്തമവും ഏറ്റവും പൂർണ്ണവും നല്ലതും എന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. തുടർച്ചയായി നാൽപ്പത് വർഷം അദ്ദേഹം രാത്രി മുഴുവൻ ഉറക്കമൊഴിച്ചിരുന്നു എന്നത് ശരിയാണെങ്കിൽപോലും ഇതാണ് ഉത്തമം! ഇത് ഒരു അസംഭവ്യമായ കാര്യമാണ്. അജ്ഞരായ ചിലരുടെ സൃഷ്ടിയാണിത്. അവർ അബൂഹനീഫയെയും മറ്റുള്ളവരെയും കുറിച്ച് ഇത് പറയുന്നു അവയെല്ലാം കളവാണ്.”

നശിപ്പിക്കരുതേയെന്ന് (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: എന്റെ സമുദായത്തെ വരൾച്ച മുഖേന നശിപ്പിക്കരുതേയെന്ന്) പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ അത് അവൻ എനിക്ക് സമ്മതിച്ച് തന്നു. ഞങ്ങളല്ലാത്തവരിൽ നിന്നുള്ള ശത്രുക്കൾക്ക് ഞങ്ങളുടെ മേൽ വിജയം നൽകരുതേ എന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ അവൻ അതും സമ്മതിച്ച് തന്നു. കക്ഷിമാൽസര്യത്തിന്റെ കൂഴപ്പൊക്കം ഞങ്ങളെ പൊതിയരുതേയെന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ അവൻ എനിക്ക് അത് തടഞ്ഞു”.⁽²⁴⁶⁾

കൂടാതെ ഒരു രാത്രിയിൽ അവിടുന്ന് പ്രഭാതമാകുന്നത് വരെ ഒരേ ആയത്ത് തന്നെ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് നമസ്കാരം നിർവഹിച്ചു.

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

“നീ അവരെ ശിക്ഷിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അവർ നിന്റെ അടിമ തന്നെയാണ്; നീ അവർക്ക് പൊറുത്ത് കൊടുക്കുകയാണെങ്കിൽ നീ തന്നെയാണ് സൂക്ഷ്മജ്ഞനും തത്വജ്ഞാനിയും” (മാഇദ് 5:118). [അത് ഓതിക്കൊണ്ടുതന്നെ, അവിടുന്ന് റുകൂഅ് ചെയ്യുകയും സുജൂദ് ചെയ്യുകയും അത് ഓതിക്കൊണ്ടുതന്നെ പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തു.] [അങ്ങനെ പ്രഭാതമായപ്പോൾ അബൂദർദ് നബിയോട് ചോദിച്ചു: “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ പ്രഭാതമാകുന്നതുവരെ അങ്ങ് ഈ ആയത്ത് തന്നെ ഓതിക്കൊണ്ടിരുന്നല്ലോ? അങ്ങ് അത് ഓതിക്കൊണ്ടു തന്നെ റുകൂഉം സുജൂദും ചെയ്തു.”] [അതുകൊണ്ടുതന്നെ പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തു.] [എന്നാൽ അല്ലാഹു അങ്ങേയ്ക്ക് ഖുർആൻ മുഴുവൻ പഠിപ്പിച്ച് തന്നിട്ടുണ്ട്.] [ഞങ്ങളിൽ ഒരാളാണ് ഇത് ചെയ്തതെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ എതിർക്കുമായിരുന്നു”. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു:] “വാസ്തവത്തിൽ ഞാൻ എന്റെ സമുദായത്തിന് വേണ്ടി എന്റെ രക്ഷിതാവിനോട് ശഹാഅത്ത് ചോദിക്കുകയായിരുന്നു. അവൻ അത് അനുവദിച്ചു തന്നു. അല്ലാഹുവിൽ യാതൊന്നിനെയും പങ്ക് ചേർക്കാത്തവർക്ക് -അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിച്ചെങ്കിൽ- അത് ലഭിക്കും”.⁽²⁴⁷⁾

246. നസാഇ; അഹ്മദ്; തബ്റാനി (1/187/2) തിർമിദി ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

247. നസാഇ; ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/70/1); അഹ്മദ്; ഇബ്നു നസ്ർ; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു; ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

ഒരാൾ നബി(ﷺ)യോട് പറഞ്ഞു: “നബിയേ, എനിക്ക് ഒരു അയൽ വാസിയുണ്ട്. അവൻ രാത്രി നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

“പറയുക: അല്ലാഹു ഏകനാണ്”. (സൂറ: ഇഖ്ലാസ് 112:4) എന്ന സൂറത്തല്ലാതെ മറ്റൊന്നും ഓതുകയില്ല. [കൂട്ടത്തിൽ വേറൊന്നും ഓതാതെ] [അതുതന്നെ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും] അത് വളരെ ലഘുവായി കാണുന്നതുപോലെ”. അപ്പോൾ പ്രവാചകൻ(ﷺ) പറഞ്ഞു: “എന്റെ ആത്മാവ് ആരുടെ കൈയിലാണോ, അവൻ തന്നെയാണ് (സത്യം), അത് ഖുർആനിലെ മൂന്നിലൊന്നിനോട് സമാനമാണ്”.⁽²⁴⁸⁾

7. വിൽർ നമസ്കാരം: “നബി(ﷺ) ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ

سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى

“അത്യുന്നതനായ നിന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ നാമം പ്രകീർത്തിക്കുക” (അഅ്ലാ 87:19) എന്ന സൂറത്തും രണ്ടാമത്തേതിൽ

قُلْ يَتَّيْبُ الْكَافِرُونَ

“പറയുക: അവിശ്വസിച്ചവരേ” (കാഫിറുൻ 109:6) എന്നതും മൂന്നാമത്തേതിൽ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

“പറയുക: അല്ലാഹു ഏകനാണ്” (ഇഖ്ലാസ് 112:4) എന്നതും ഓതുമായിരുന്നു”.⁽²⁴⁹⁾ ചിലപ്പോൾ, “അവസാനത്തേതിൽ,

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

“പറയുക: പുലരിയുടെ നാഥനിൽ ഞാൻ രക്ഷതേടുന്നു” (ഫലഖ് 113:5) എന്ന സൂറത്തും

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

“പറയുക: ജനങ്ങളുടെ നാഥനിൽ ഞാൻ രക്ഷതേടുന്നു” (നാസ്

248. അഹ്മദ്; ബുഖാരി

249. നസാഇ; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

114:6) എന്നതും അതിലേക്ക് ചേർത്തോതുമായിരുന്നു.”⁽²⁵⁰⁾

ഒരിക്കൽ “നബി(ﷺ) വിത്റിന്റെ റക്അത്തിൽ സുറ: നിസാഇൽ (4:176) നിന്നുള്ള നൂറ് ആയത്തുകൾ ഓതി”⁽²⁵¹⁾ എന്നാൽ വിത്റിന് ശേഷമുള്ള രണ്ട് റക്അത്തിൽ⁽²⁵²⁾

إِذَا زُلْزِلَتْ

“ഭൂമി വിറപ്പിക്കപ്പെട്ടാൽ...” (സിൽസാൽ 99:8) എന്ന സുറത്തും

قُلْ يَأَيُّهَا الْكَافِرُونَ

“പറയുക: അവിശ്വസിച്ചവരേ...” (കാഫിറുൻ 109:6) എന്ന സുറത്തും ഓതുമായിരുന്നു.⁽²⁵³⁾

8. ജുമുഅ നമസ്കാരം: അവിടുന്ന് ചിലപ്പോൾ, ആദ്യ റക്അത്തിൽ സുറ. ജുമുഅ (62:11)യും രണ്ടാമത്തേതിൽ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنْفِقُونَ

“കപട വിശ്വാസികൾ നിന്റെയടുക്കൽവന്നാൽ...” (മുനാഫിഖുൻ

250. തിർമിദി; അബൂൽ അബ്ബാസ് അൽ അസമ് തന്റെ ഹദീഥി(വാ.2, നം.117)ൽ, ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു.

251. നസാഇയും അഹ്മദ്യും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

252. ഈ രണ്ട് റക്അത്തുകളെക്കുറിച്ച് സ്വഹാഹ് മുസ്ലിമി ലും മറ്റും സ്മിരപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ്. അത് “നിങ്ങളുടെ രാത്രിയിലെ അവസാന നമസ്കാരം വിത്ര് ആക്കുക” (ബുഖാരി; മുസ്ലിം) എന്ന നബി(ﷺ)യുടെ വാക്കുകൾക്ക് എതിരാണ്. ഈ രണ്ട് ഹദീഥുകൾ തമ്മിൽ യോജിപ്പിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ പണ്ഡിതന്മാർ ഭിന്നിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നുതന്നെ എനിക്ക് പ്രബലമായി തോന്നിയിട്ടില്ല. അതിനാൽ, പ്രവാചകകൽപന പിൻപറ്റിക്കൊണ്ട് ആ രണ്ട് റക്അത്തുകൾ ഒഴിവാക്കുന്നതാണ് ഏറ്റവും സൂക്ഷ്മമായ നിലപാട്- അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും അറിയുന്നവൻ.

പിന്നീട്, വിത്റിന് ശേഷമുള്ള രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കാൻ കൽപിക്കുന്ന സ്വഹീഹായ ഒരു ഹദീഥ് എന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു. അങ്ങനെ പ്രവാചകന്റെ (ﷺ) കൽപന അവിടുത്തെ പ്രവൃത്തിയുമായി യോജിച്ചുവന്നു. അതിനാൽ, ആ രണ്ട് റക്അത്തിന്റെ നിയമം മുഴുവൻ ജനങ്ങൾക്കും ബാധകമായി. ആദ്യ കൽപനയാകട്ടെ ഈ രണ്ട് റക്അത്തിനെ നിഷേധിക്കാത്ത രീതിയിലുള്ള അനുവാദമായിട്ടാണ് മനസ്സിലാക്കേണ്ടത്. അത് ഞാൻ സിൽസിലത്തു അഹാദിഥുസ്സഹാഹ്(നം.1993)യിൽ ‘തഖ്തീജ്’ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അതിന് തൗഫീഖ് നൽകിയ അല്ലാഹുവിനാകുന്നു സർവ്വസത്യം.

253. അഹ്മദ്; ഇബ്നുനസ്ർ; തഹാവി (1/202); ഇബ്നുഖുസൈമയും ഇബ്നു ഹിബ്ബാനും സ്വഹീഹും ഹസനുമായ പരമ്പരയോട് കൂടി.

63:11)⁽²⁵⁴⁾ എന്നതും ഓതും. ചിലപ്പോൾ രണ്ടാമത് പറഞ്ഞതിന് പകരം

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَشِيَةِ

“ആ മൂടുന്ന സംഭവത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വർത്തമാനം നിനക്ക് വന്നുകിട്ടിയോ” (ഗാശിയ 88:26) എന്ന സുറത്ത് ഓതും⁽²⁵⁵⁾. മറ്റു ചില അവസരങ്ങളിൽ ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى

“അത്യുന്നതനായ നിന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ നാമം പ്രകീർത്തിക്കുക” (അഅ്ലാ 87:19) എന്ന സുറത്തും രണ്ടാമത്തേതിൽ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَشِيَةِ

“ആ മൂടുന്ന സംഭവത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വർത്തമാനം നിനക്ക് വന്നുകിട്ടിയോ” (ഗാശിയ 88:26) എന്നതും ഓതും.”⁽²⁵⁶⁾

9. രണ്ട് പെരുന്നാൾ നമസ്കാരങ്ങൾ: “നബി(ﷺ) (ചിലപ്പോൾ) ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى

(അഅ്ലാ 87:19)ഉം രണ്ടാമത്തേതിൽ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَشِيَةِ

(ഗാശിയ 88:26)ഉം ഓതും.”⁽²⁵⁷⁾ മറ്റുചിലപ്പോൾ അതിൽ

ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ

“ഖാഫ്! ഖുർആൻ തന്നെയാണ് സത്യം” (ഖാഫ് 50:45)ഉം

أَقْرَبَتِ السَّاعَةُ وَأَنْشَقَّ الْقَمَرُ

“അന്ത്യസമയം അടുത്തിരിക്കുന്നു” (ഖമർ 54:55)ഉം ഓതും.”⁽²⁵⁸⁾

254. മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്; അത് ഞാൻ ഇർവാഉൽ ഗലീലി(നം.345)ൽ തഖ്തീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

255. മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്.

256. മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്.

257. മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്.

258. മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്.

10 മയ്യിത്ത് നമസ്കാരം: “അതിൽ ഫാത്തിഹ⁽²⁵⁹⁾ യും [മറ്റൊരു സൂറത്തും] ഓതലാണ് നബിചര്യ.⁽²⁶⁰⁾ കൂടാതെ “ആദ്യ തക്ബീറിന് ശേഷം നബി(ﷺ) നിശബ്ദനായിരിക്കും”⁽²⁶¹⁾

ഖുർആൻ പാരായണത്തിലെ തർത്തിലും ശബ്ദം ഭംഗിയാക്കി ഓതലും

മത്സരിക്കുകയോ ധൂതിപ്പെടുകയോ ചെയ്യാതെ, അല്ലാഹു കൽ പിച്ച് പോലെ സാവകാശത്തിലായിരുന്നു നബി(ﷺ) ഖുർആൻ ഓതിയിരുന്നത്. അവിടുത്തെ “പാരായണം ഓരോ അക്ഷരവും വ്യക്തമായി മനസ്സിലാവുന്ന രൂപത്തിലായിരുന്നു”⁽²⁶²⁾. എത്രത്തോളമെന്നാൽ “നബി(ﷺ) ഒരു സൂറത്ത് സാവകാശം നിർത്തി നിർത്തി ഓതിയാൽ സാധാരണയിൽ കവിഞ്ഞ ദൈർഘ്യം അതിനുള്ളതായി തോന്നുമായിരുന്നു”⁽²⁶³⁾

നബി(ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “ഖുർആൻ ഓതുന്നവനോട് (അന്ത്യനാളിൽ) പറയപ്പെടും: “ഓതുകയും കയറുകയും ചെയ്യുക, നീ ഇഹലോകത്തുവെച്ച് സാവധാനവും ഈണത്തിലും ഓതാറുള്ളതുപോലെ ഓതുക; നിന്റെ സ്മാനം നീ ഓതിയെത്തുന്ന അവസാനത്തെ ആയത്തിന്റെ അടുക്കലായിരിക്കും”⁽²⁶⁴⁾

നബി(ﷺ) “(നീട്ടാൻ സാധിക്കുന്ന ഓരോ അക്ഷരത്തിലും) - **اَللّٰهُمَّ** എന്നിടത്തും **اَلرَّحْمٰنُ** എന്നിടത്തും, **اَلرَّحِيْمُ** എന്നിടത്തും “നളീദ്”⁽²⁶⁶⁾ (ഖാഫ് 50:10) എന്നിടത്തും അതുപോലുള്ളവയിലും നീട്ടി പാരായണം ചെയ്യുമായിരുന്നു. മുസ് (‘ഫാതിഹ ഓതൽ’ എന്ന

259. ഇത് ഇമാം ശാഫിഇ, അഹ്മദ്, ഇസ്ഹാഖ് എന്നിവരുടെ വാക്കുകളാണ്. ഈ അഭിപ്രായം തന്നെയാണ് പിൽക്കാലക്കാലായ ഹനഫികളിലെ സൂക്ഷ്മജ്ഞാനികളായ ചില പണ്ഡിതന്മാർ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ, അതിനു ശേഷം സൂറത്ത് ഓതുക എന്നത് ശാഫിഇകളിൽ ചിലരുടെ അഭിപ്രായമാണ്. അതുതന്നെയാണ് ശരിയായ നിലപാടും.

260. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്; നസാഇ; ഇബ്നുൽ ജാറൂദ്. ബ്രഹ്മദിഗ്ഗളള ഭാഗം തുവ്വെജിരി വിചാരിക്കുന്നത്പോലെ ‘ശാദ്’ അല്ല.

261. നസാഇയും തപാവിയും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെ

262. അസ്സുഹ്ദി(അൽകവാകിബ് 575ൽനിന്ന് 162/1)ൽ ഇബ്നുൽ മുബാറക്; അബൂദാവൂദ്; അഹ്മദ്; സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി

263. മുസ്ലിം; മാലിക്.

264. അബൂദാവൂദ്; തിർമിദി- അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

265. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്

266. ബുഖാരി അഹ്ആലൂൽ ഇബാദിൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

അധ്യായത്തിൽ) വിവരിച്ചതുപോലെ ഓരോ ആയത്തുകളുടെയും അവസാനം നിർത്തുമായിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ “നബി(ﷺ) തർജ്ജി ഓടെ⁽²⁶⁷⁾ ഓതും- മക്കാ വിജയത്തിന്റെ ദിവസം അവിടുന്ന് തന്റെ ഒട്ടകപ്പുറത്തായിരിക്കെ സൂറത്തുൽ ഫത്ഹ് (48:29) [വളരെ മൂർദ്ധയായി]⁽²⁶⁸⁾ ഓതിയത് പോലെ. പാരായണത്തിന്റെ സ്വരം അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മുഗഫ്ഫൽ വിശേഷിപ്പിച്ചത് ഇങ്ങനെയാണ്. ‘ആആആ’ എന്ന്⁽²⁶⁹⁾

ഖുർആൻ ഓതുവോൾ ശബ്ദം ഭംഗിയാക്കാൻ നബി(ﷺ) കൽപിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. “നിങ്ങളുടെ ശബ്ദംകൊണ്ട് ഖുർആനെ അലങ്കരിക്കുക [കാരണം നല്ല ശബ്ദം ഖുർആന്റെ സൗന്ദര്യത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കും]”⁽²⁷⁰⁾

“തീർച്ചയായും, ജനങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും നല്ല ശബ്ദത്തിൽ ഖുർആൻ പാരായണം ചെയ്യുന്നവൻ ആരാണെന്നാൽ, അവൻ ഓതുന്നതുകേട്ടാൽ അല്ലാഹുവിനെ ഭയപ്പെടുന്നുണ്ടെന്ന് നിങ്ങൾക്ക് തോന്നും”⁽²⁷¹⁾ എന്ന് അവിടുന്ന് പറയും.

267. ‘തർജ്ജി ഓടെ’ എന്നാൽ- ഇബ്നു ഹജർ പറഞ്ഞു: “ഓതുവോൾ തൊണ്ടയിടുന്ന ശബ്ദത്തിൽ” മനാവി പറഞ്ഞു: “സന്തോഷാധികൃത്താൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഒരു അനുഭവമാണത്. മക്കാവിജയ ദിവസം തിരുമേനി (ﷺ)ക്ക് അത് വല്ലാതെ അനുഭവപ്പെട്ടിരുന്നു”.

268. ബുഖാരി, മുസ്ലിം.

269. ഇബ്നുഹജർ ‘ആ’ എന്നതിന്റെ വിശദീകരണത്തിൽ പറയുന്നു: ‘ഇത് ‘ഫത ഹോ’ക് കുടിയുള്ള ‘ഹംസ്’യാണ്. ശേഷം ഒരു നിശബ്ദമായ അലിഫ്, വീണ്ടും മറ്റൊരു ഹംസ്. ഇബ്നു ഹജർ അല്ലാത്തവരിൽനിന്നും ശൈഖ് അലി അൽഖാരി ഇതേ രൂപത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചശേഷം പറഞ്ഞു: “ഇത് മൂന്ന് നീണ്ട അലിഫുകളാണെന്ന് വ്യക്തമാണ്”.

270. ‘തഅലീഖ്’ രൂപത്തിൽ ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്; ദാരിമി, ഹാകിം, സഹീയാ യരബ് പരമ്പരകളോട് കൂടി തമ്മാമൂറാസി.

ശ്രദ്ധക്ക്:

റിപ്പോർട്ടർമാരിലൊരാൾക്ക് ഈ ഹദീഥ് അവ്യക്തമായി. അദ്ദേഹം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തത് ഇപ്രകാരമാണ്: “ഖുർആൻകൊണ്ട് നിങ്ങളുടെ ശബ്ദത്തെ ഭംഗിയാക്കുക”! റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തതിലും മനസ്സിലാക്കിയതിലും പറ്റിയ തെറ്റാണ് ഇത്. ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചവൻ അബദ്ധത്തിൽ ആഴ്ന്നിറങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കാരണം, അത് ഈ അധ്യായത്തിൽവന്ന വിശദവും സ്വഹീഹുമായ റിപ്പോർട്ടുകൾക്ക് എതിരാണ്. യഥാർത്ഥത്തിൽ, ഇത് ‘മഖ്ലൂബ്’ ആയ ഹദീഥിനുള്ള വ്യക്തമായ ഉദാഹരണമാണ്. ഇതിന്റെ വിശദ വിവരങ്ങൾ സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥു ഊഹഫ(ന: 5328)യിൽ കാണാവുന്നതാണ്.

271. അസ്സുഹ്ദി(അൽകവാകിബ് 575ൽനിന്നും 162/1)ൽ ഇബ്നുൽ മുബാറകിൽ നിന്നും ഉദ്ധരിക്കുന്ന സ്വഹീഹായ ഹദീഥ്; ദാരിമി; ഇബ്നു നസ്ർ; തബ്റാനി; അബൂനുഐം അഖ്ബാർ ഇസ്ബഹാനി ലും ദിയാഅ് അൽ മുഖ്താറ യിലും.

ഖുർആൻ ഓതുബോൾ ഈണത്തിൽ ഓതുവാൻ അവിടുന്ന് കൽ പിക്കുമായിരുന്നു. അവിടുന്ന് പറയും: “അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥം പഠിക്കുക; ആവർത്തിച്ച് പാരായണം ചെയ്യുക; അത് സ്വായത്തമാക്കുക (മനഃപാഠമാക്കുക); ഈണത്തിൽ അത് പാരായണം ചെയ്യുക; കാരണം എന്റെ ആത്മാവ് ആരുടെ കയ്യിലാണോ അവൻതന്നെയാണ് (സത്യം), കെട്ടിയിടാൻ കൊണ്ടുപോകുന്ന ഒട്ടകം ഓടിക്കളയുന്നതിനേക്കാൾ വേഗതയിൽ അത് ഹൃദയത്തിൽനിന്നും ഓടിപ്പോകും”⁽²⁷²⁾

നബി(ﷺ) ഇങ്ങനെയും പറയുമായിരുന്നു. “ഈണത്തിൽ ഖുർആൻ ഓതാത്തവൻ നമ്മിൽപെട്ടവനല്ല”⁽²⁷³⁾ മാത്രമല്ല, “ഖുർആൻ [നല്ല സ്വരത്തിൽ]⁽²⁷⁴⁾ [ഉച്ചത്തിൽ] ഓടുന്ന ഒരു പ്രവാചകൻ ചെവി കൊടുക്കുന്നതുപോലെ (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: അവൻ ശ്രദ്ധിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നതുപോലെ) മറ്റൊന്നിനും അല്ലാഹു ചെവി കൊടുക്കുകയില്ല”⁽²⁷⁵⁾

അബൂമുസൽ അശ്അരി (رضي الله عنه)യോട് നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “താങ്കളുടെ പാരായണം ഇന്നലെ ഞാൻ ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് താങ്കൾ കണ്ടിരുന്നെങ്കിൽ! ദാവൂദ് കുടുംബത്തിന്റെ മിസ്മാറു⁽²⁷⁶⁾ കളിലൊന്നാണ് താങ്കൾക്ക് നൽകപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്!” [അപ്പോൾ അബൂമുസ പറഞ്ഞു: “താങ്കളുടെ സാന്നിധ്യം ഞാൻ അറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ, ഞാൻ എന്റെ ശബ്ദം താങ്കൾക്കുവേണ്ടി കൂടുതൽ ഭംഗിയാക്കുമായിരുന്നു”].⁽²⁷⁷⁾

272. ദാരിമിയും അഹ്മദും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

273. അബൂദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

274. മുൻദിരി പറഞ്ഞു: “തന്നാ എന്നാൽ നല്ല ശബ്ദത്തിൽ ഓതുക എന്നാണ്. സുഹ്യാനൂസ് ഉയയ്നയും മറ്റും അത് ‘ഇസ്തിഗ്ന’ (അതായത്, ധന്യത) യിൽ നിന്നും വന്നതാണെന്ന അഭിപ്രായക്കാരാണ്. എന്നാൽ, ആ അഭിപ്രായം തള്ളപ്പെടേണ്ടതാണ്”.

275. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; തഹാവി; ഇബ്നു മൻദ തൗഹിദി(31/1)ൽ.

276. പണ്ഡിതന്മാർ പറഞ്ഞു: “മിസ്മാർ എന്നത് കൊണ്ട് ഇവിടെ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് നല്ല ശബ്ദമാണ്. ദാവൂദ് നബിയുടെ കുടുംബം എന്നാൽ ദാവൂദ് നബി തന്നെയാണ്. ഒരു വ്യക്തിയുടെ കുടുംബം എന്നത് ആ വ്യക്തിയെ മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ച് പറയാവുന്നതാണ്. ദാവൂദ് നബി (ﷺ) വളരെ നല്ല ശബ്ദത്തിനടു മയായിരുന്നു. ശർഹ് മുസ്ലിമി ൽ നവവി ഇത് പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

277. അബ്ദുറസാഖ് അൽ അമാലി (2/44/1)യിൽ; ബുഖാരി; മുസ്ലിം; ഇബ്നു നസർ; ഹാകിം.

ഇമാമിനെ തിരുത്തൽ

ഇമാമിന് പാരായണത്തിൽ അവ്യക്തതയുണ്ടാകുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ തിരുത്തുന്നതിനുള്ള മാതൃക നബി(ﷺ) കാണിച്ചുതന്നിട്ടുണ്ട്. “ഒരു നമസ്കാരത്തിൽ നബി(ﷺ)യുടെ പാരായണം കൂടിക്കുഴഞ്ഞു പോയി. അങ്ങനെ നമസ്കാരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, അവിടുന്ന് ഉബയി നോട് ചോദിച്ചു: “താങ്കൾ ഞങ്ങളോടൊപ്പം നമസ്കരിച്ചിരുന്നില്ലേ?”. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘അതെ’ അപ്പോൾ നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു. [എന്നെ തിരുത്തുന്നതിൽനിന്നും] നിന്നെ തടഞ്ഞത് എന്താണ്?”⁽²⁷⁸⁾

രക്ഷതേടലും ശ്രദ്ധ തെറ്റുന്നതിൽനിന്നും ഒഴിവാക്കാൻ നമസ്കാരത്തിൽ ചെറുതായി തുപ്പലും

ഉസ്മാൻ ഇബ്നു അബിൽ ആസ് (رضي الله عنه) നബി(ﷺ)യോട് പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! എനിക്കും എന്റെ നമസ്കാരത്തിനുമിടയിൽ പിശാച് കയറിവന്ന് എന്റെ പാരായണത്തിൽ കുഴപ്പമുണ്ടാക്കുന്നു. അപ്പോൾ അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതർ(ﷺ) പറഞ്ഞു: അത് ‘ഖിൻസബ്’ എന്ന് പറയപ്പെടുന്ന പിശാചാണ്. അതിനാൽ ഇനി നിനക്ക് അവനെ അനുഭവപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ അല്ലാഹുവിൽ രക്ഷതേടുകയും ഇടതു വശത്ത് മൂന്ന് പ്രാവശ്യം ചെറുതായി തുപ്പുകയും ചെയ്യുക”⁽²⁷⁹⁾. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “അങ്ങനെ ഞാൻ അത് ചെയ്തപ്പോൾ അല്ലാഹു എന്നിൽനിന്നും അവനെ അകറ്റി”⁽²⁸⁰⁾

റൂകുഅ്

ഖുർആൻ പാരായണം പൂർത്തിയായാൽ നബി(ﷺ) അൽപസമയം മൗനമായിനിൽക്കും.⁽²⁸¹⁾ ശേഷം നേരത്തെ ‘പ്രാരംഭ തക്ബീർ’ എന്ന

278. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നു ഹിബ്ബാൻ; തബ്റാനി; ഇബ്നു അസാകിർ (2/296/2); സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി അൽമുഖ്താറ യിൽ ദിയാഅ്.

279. “അത്തഫ്ത്” എന്ന അറബി പദത്തിനർത്ഥം ‘നേർത്ത ഉമിനീരോടെ തുപ്പുക’ എന്നാണ് (നിഹായ).

280. മുസ്ലിം; അഹ്മദ്. നവവി (റഹി) പറഞ്ഞു: “പിശാചിന്റെ ദുർബോധന മൂണ്ടാകുമ്പോൾ, അവനിൽനിന്നും രക്ഷതേടിക്കൊണ്ട് ഇടതുവശത്തേക്ക് നേർത്ത ഉമിനീരോടെ മൂന്ന് തവണ തുപ്പുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശം ഈ ഹദീഥിലുണ്ട്”.

281. അബൂദാവൂദ്, ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു. ഈ മൗനമായി നിൽക്കുന്നത് ഇബ്നുൽ ഖയ്യിമും മറ്റും നിർണയിച്ചത് ശാസം വീണ്ടെടുക്കുന്നതിനുള്ള അത്രയും സമയമായിട്ടാണ്.

അധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചതുപോലെ തന്റെ ഇരുകൈകളുമുയർത്തി⁽²⁸²⁾ തക്ബീർ ചൊല്ലിക്കൊണ്ട്⁽²⁸³⁾ റുക്വഅ് ചെയ്യും⁽²⁸⁴⁾

“മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് ഇപ്രകാരം ചെയ്യാൻ കൽപിച്ചുകൊണ്ട് നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “നിങ്ങളിൽ ഒരാളുടെയും നമസ്കാരം പൂർണ്ണമാവുകയില്ല-അല്ലാഹു കൽപിച്ചപോലെ പൂർണ്ണമായി അംഗശുദ്ധി വരുത്തുകയും.... തുടർന്ന് തക്ബീർ ചൊല്ലുകയും അല്ലാഹുവെ സ്തുതിക്കുകയും അവനെ മഹത്വപ്പെടുത്തുകയും അല്ലാഹു പഠിപ്പിച്ചതും അനുവദിച്ചതുമായ ഖുർആനിൽനിന്നും സാധ്യമാകുന്നത് ഓതുകയും ശേഷം തക്ബീർ ചൊല്ലി അസ്ഥികൾ അടങ്ങിനിൽക്കുന്നതുവരെ [കൈകൾ കാൽമുട്ടുകളിൽ അമർത്തിവെച്ചുകൊണ്ട്] റുക്വഅ് നിർവഹിക്കുകയും.....ചെയ്യാതെ-”⁽²⁸⁵⁾

റുക്വഇന്റെ വിവരണം

“അവിടുന്ന് തന്റെ കൈകൾ കാൽമുട്ടുകളിന്മേൽ വെക്കുകയും”⁽²⁸⁶⁾ “അപ്രകാരം ചെയ്യാൻ കൽപിക്കുകയും ചെയ്യും”⁽²⁸⁷⁾ മുൻ വിവരിച്ച ഹദീഥിൽ “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചതും

282,283,284. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; ഈ കൈയുയർത്തൽ പ്രവാചകനി(ﷺ)ൽ നിന്നും മുതവാതിർ ആയി വന്നിട്ടുള്ളതാണ്. അപ്രകാരംതന്നെയാണ് റുക്വഇന് ശേഷം ഇഅ്തിദാലിലേക്ക് പോകുമ്പോഴുള്ള കൈയുയർത്തലും; ഇത് തന്നെയാണ് മൂന്ന് മദ്ഹബീ ഇമാമുകളുടെയും ഭൂരിപക്ഷം ഹദീഥ് പണ്ഡിതന്മാരുടെയും കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാരുടെയും അഭിപ്രായം. ഇബ്നു അസാകിർ (15/78/2) റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തതുപോലെ ഇമാം മാലിക് (റഹ്) മരണംവരെ ഈ അഭിപ്രായം വെച്ചു പുലർത്തിയതായാണു്. ഹനഫികളിൽ ചിലരും ഇത് തെരഞ്ഞെടുത്തിട്ടുണ്ട്. ആമുഖത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ, ഇമാം അബു യൂസുഫിന്റെ (റഹ്) ശിഷ്യനായ, ഇസാമുബ്നു യൂസുഫ് അബൂഉസാമൽ ബൽഖി (മരണം: 210) അവരിൽപ്പെടും. *മസാഇൽ* (പേ. 60) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ, തന്റെ പിതാവിൽനിന്നും അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അഹ്മദ് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നു. “നമസ്കാരത്തിൽ ഇരുകൈകളും ഉയർത്തുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ഉഖ്ബത്തുബ്നു ആമിർ പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുതന്നെ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നു. ‘എല്ലാ ഓരോ ചലനങ്ങൾക്കും അവന്ന് പത്ത് നന്മകൾ വീതമുണ്ട്.’ ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ‘ഖുദ്സിയായ ഒരു ഹദീഥിന്റെ പിൻബലം ഇതിനുണ്ട്. “ആരെങ്കിലും ഒരു നന്മ ഉദ്ദേശിക്കുകയും അത് പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്താൽ, അവന്ന് പത്ത് മുതൽ എഴുന്റു് വരെ നന്മകൾ എഴുതപ്പെടും” (ബുഖാരി, മുസ്ലിം). *സ്വഹീഹുത്തർഗീബ്* (ന:16) കാണുക.

285. അബൂദാവൂദ്; നസായ്; ഹാകിം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

286. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്

287. ബുഖാരി; മുസ്ലിം

അതുതന്നെയാണ്.

“അവിടുന്ന് തന്റെ കൈകൾ കാൽമുട്ടുകളിൽ [അത് കുട്ടിപ്പിടിക്കുന്നതുപോലെ] ഉറപ്പിച്ചുവെക്കും”⁽²⁸⁸⁾, “കൈവീരലുകൾ വിടർത്തിവെക്കുകയും ചെയ്യും.”⁽²⁸⁹⁾ “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചുകൊണ്ട് അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “നീ റുക്വഅ് ചെയ്യുമ്പോൾ, കൈകൾ കാൽമുട്ടുകളിന്മേൽ വെക്കുകയും, കൈവീരലുകൾ തമ്മിൽ വിടർത്തിവെക്കുകയും, ശേഷം എല്ലാ അസ്ഥികളും (അതിന്റേതായ)സ്ഥാനത്ത് വരുന്നതുവരെ അടങ്ങിനിൽക്കുകയും ചെയ്യുക”⁽²⁹⁰⁾

“നബി(ﷺ) വിശാലമായിനിൽക്കുകയും (അതായത്, കാലുകൾ ചേർത്തുവെക്കാതെ) കൈമുട്ടുകൾ പാർശ്വങ്ങളിൽനിന്നും അകറ്റി നിർത്തുകയും ചെയ്യും”⁽²⁹¹⁾

“അവിടുന്ന് റുക്വഅ് ചെയ്യുമ്പോൾ, അവിടുത്തെ മുതുകു് പരത്തി വെക്കുകയും അത് നേരെയാക്കുകയും ചെയ്യും”⁽²⁹²⁾

“എത്രത്തോളമെന്നാൽ, അതിന്മേൽ വെള്ളം ഒഴിച്ചാൽ, (ആ വെള്ളം ഒഴുകിപ്പോകാതെ) അവിടെതന്നെ നിൽക്കും”⁽²⁹³⁾ “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “നീ റുക്വഅ് ചെയ്യുമ്പോൾ, നിന്റെ കൈകൾ കാൽമുട്ടുകളിന്മേൽ വെക്കുകയും നിന്റെ മുതുകു് പരത്തിവെക്കുകയും റുക്വഇൽ ഉറപ്പിച്ചു നിൽക്കുകയും ചെയ്യുക”⁽²⁹⁴⁾

“അവിടന്ന് തല തീരെ താഴ്ത്തുകയോ (മുതുകിനെക്കാൾ ഉയരത്തിൽ) പൊക്കിപ്പിടിക്കുകയോ ചെയ്യാതെ”⁽²⁹⁵⁾ ഒരു മധ്യനിലയാണ് സ്വീകരിച്ചിരുന്നത്.⁽²⁹⁶⁾

288. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്.

289. ഹാകിം-അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു -ദഹബിയും തയാലിസിയും അതിനോട് യോജിച്ചു. *സ്വഹീഹ് അബൂദാവൂദി*(ന:809)ൽ തഖ്റീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

290. ഇബ്നു ഖുസൈമയും ഇബ്നുഹിബ്ബാനും തങ്ങളുടെ *സ്വഹീഹു*കളിൽ.

291. തിർമിദി; ഇബ്നുഖുസൈമ ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

292. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി ബൈഹഖി; ബുഖാരി.

293. *മുഅ്ജമുൽ കബീറി* ലും *മുഅ്ജമുസ്സഗീറി*ലും തബ്റാനി; അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അഹ്മദ് *സവാഇദ്*ൽ മുസ്നദിൽ; ഇബ്നുമാജ.

294. അഹ്മദ്യും അബൂദാവൂദും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

295. അബൂദാവൂദ്; ബുഖാരി *ജുസ്ഉൽ ഖിറാഅ*യിൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി.

296. മുസ്ലിം, അബൂഅവാന.

റുക്നുള്ള അടങ്ങിനിൽക്കേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത

നബി(ﷺ) റുക്നുള്ള അടങ്ങിനിൽക്കുമായിരുന്നു. അവിടുന്ന് “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് ഇപ്രകാരം കൽപിക്കുകയും ചെയ്തു -ആദ്യഭാഗത്ത് വിശദീകരിച്ചതുപോലെ. അവിടുന്ന് ഇങ്ങനെ പറയുമായിരുന്നു: “നിങ്ങൾ റുക്നും സുജൂദും പൂർണ്ണമായി നിർവഹിക്കുക. എന്റെ ആത്മാവ് ആരുടെ കയ്യിലാണോ, അവൻ തന്നെയാണ് (സത്യം), നിങ്ങൾ റുക്നും സുജൂദും ചെയ്യുന്നത് ഞാൻ എന്റെ പിറകിലൂടെ⁽²⁹⁷⁾ കാണുന്നുണ്ട്”⁽²⁹⁸⁾.

“റുക്നും അപൂർണ്ണമായും സുജൂദ് കോഴി കൊത്തുന്നത് പോലെയും നിർവഹിച്ചുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്ന ഒരാളെ കണ്ടപ്പോൾ നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “അയാൾ ഇതേ അവസ്ഥയിൽ മരിക്കുകയാണെങ്കിൽ, മുഹമ്മദിന്റേതല്ലാത്ത മാർഗ്ഗത്തിലായിക്കൊണ്ടാണ് അവൻ മരിക്കുക. [കാക്ക രക്തം കൊത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതുപോലെ അവന്റെ നമസ്കാരത്തെ അവൻ കൊത്തിവലിക്കുന്നു] റുക്നും പൂർണ്ണമാക്കാത്തവന്റെയും സുജൂദിൽ കൊത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നവന്റെയും ഉദാഹരണം വിശന്ന ഒരു മനുഷ്യനെ പോലെയാണ്. അവൻ ഒന്നോ രണ്ടോ കാരക്ക തിന്നും. എന്നാൽ അത് അവന് തീരെ മതിയാകുകയില്ല”⁽²⁹⁹⁾.

അബൂഹുറൈറ (رضي الله عنه) പറഞ്ഞു: “നമസ്കാരത്തിൽ കോഴികൊത്തും പോലെ കൊത്തുന്നതും, കുറുക്കനെ പോലെ അങ്ങുമിങ്ങും നോക്കുന്നതും, കുരങ്ങിനെപോലെ ചമ്രംപടിഞ്ഞിരിക്കുന്നതും എന്റെ ഉറ സുഹൃത്ത് എന്നോട് വിരോധിച്ചു”⁽³⁰⁰⁾.

297. ഈ കാണൽ യഥാർത്ഥരൂപത്തിൽ തന്നെയാണ്. അത് അവിടുത്തെ (ﷺ) മുത്ജിസത്തുകളിൽ പെട്ടതും നമസ്കാരത്തിൽ പ്രത്യേകമായിട്ടുള്ളതുമാണ്. പൊതുവായുള്ളതാണെന്ന് പറയാൻ തെളിവുകളില്ല.

298. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

299. അബൂയഅ്ല തന്റെ മുസ്നദി(340. 349/1)ൽ, അൽ ആജുരി അൽ അർബാഇ നിൽ; ബൈഹകിയും തബറാനി (1/192/1)യും; ദിയാഅ് അൽ മുൻതകാ മിനൽ അഹാദീഥു സിഹാഹി വൽ ഹിസാനി(276/1)ൽ; ഹസനായ പരമ്പര യോടുകൂടി ഇബ്നു അസാകിർ (2/226/2, 414/1, 8/14/1, 76/2); ഇബ്നുഖുസൈമ (1/82/1) ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു; ബ്രാക്കറ്റിലുള്ള ഭാഗം ഒഴിവാക്കിക്കൊണ്ട് ആദ്യഭാഗം മുർസലായ രൂപത്തിൽ ഇബ്നുബത്തയുടെ അൽ ഇബ്നാ(5/43/1)യിലുണ്ട്.

300. തയാലിസി; അഹ്മദ്; ഇബ്നു അബീശൈബ; ഇത് ഹസനായ ഹദീമാണ്; അബ്ദുൽ ഹക് ഇബ്ബിലിയുടെ അൽ അഹ്കാമി(1348)ന്റെ കുറിപ്പുകളിൽ അത് ഞാൻ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

നബി(ﷺ) ഇങ്ങനെ പറയാറുണ്ടായിരുന്നു: “മനുഷ്യരിൽ ഏറ്റവും നീചനായ മോഷ്ടാവ് സ്വന്തം നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും മോഷ്ടിക്കുന്നവനാണ്”. അവർ ചോദിച്ചു: “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! എങ്ങനെയാണ് നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും മോഷ്ടിക്കുക?” നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “അവൻ റുക്നും സുജൂദും പൂർണ്ണമായി നിർവഹിക്കുകയില്ല”⁽³⁰¹⁾.

ഒരിക്കൽ, നബി(ﷺ) നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ റുക്നുള്ളും സുജൂദിലും നട്ടെല്ല് നേരെയക്കാതെ നമസ്കരിക്കുന്ന ഒരുവനെ അവിടുന്ന് തന്റെ ഇടങ്കണ്ണിലൂടെ കണ്ടു. അങ്ങനെ നമസ്കാരശേഷം, നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “ഹേ മുസ്ലിം സമൂഹമേ! തീർച്ചയായും റുക്നുള്ളും സുജൂദിലും നട്ടെല്ല് നേരെയക്കാത്തവന് നമസ്കാരമില്ല”⁽³⁰²⁾.

മറ്റൊരു ഹദീഥിൽ അവിടുന്ന് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: “റുക്നുള്ളും സുജൂദിലും മുതുകു നേരെയക്കാത്തവന്റെ നമസ്കാരം ശരിയാവുകയില്ല”⁽³⁰³⁾.

റുക്നുള്ള പ്രാർത്ഥനകൾ

നബി(ﷺ) പല രീതിയിലുള്ള ദിക്റുകളും പ്രാർത്ഥനകളും ഈ നിർബന്ധഘടകത്തിൽ ചൊല്ലുമായിരുന്നു. ഒരു പ്രാവശ്യം ഒന്ന് മറ്റൊരിക്കൽ വേറൊന്ന് എന്ന രീതിയിൽ.

1) سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ “മഹാനായ എന്റെ രക്ഷിതാവ് പരിശുദ്ധൻ” എന്ന് മൂന്ന് പ്രാവശ്യം⁽³⁰⁴⁾. എന്നാൽ ചിലപ്പോൾ അവിടുന്ന് അതിൽ കൂടുതൽ തവണ ആവർത്തിക്കും.⁽³⁰⁵⁾

ഒരിക്കൽ ഒരു രാത്രി നമസ്കാരത്തിൽ റുക്നുള്ള ഇത് കൂടുതൽ ആവർത്തിച്ച കാരണത്താൽ അവിടുത്തെ റുക്നും അൽബഖറ,

301. ഇബ്നു അബീ ശൈബ (1/89/2); തബറാനി; ഹാകിം-അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു; ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

302. ഇബ്നു അബീ ശൈബ (1/89/1); ഇബ്നുമാജ; അഹ്മദ് സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥുസ്സഹീഹ(ന: 2536) കാണുക.

303. അബൂ അവാന; അബൂദാവൂദ്; സഹ്മി(61); ദാവൂഖുത്നി ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

304. അഹ്മദ്; അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുമാജ; ദാവൂഖുത്നി; തഹാവി; ബസ്താർ; ഇബ്നുഖുസൈമ(604); തബറാനി മുത്ജമുൽ കബീറിൽ ഏഴ് സ്വഹാബിമാരിൽ നിന്ന്. മൂന്ന് തവണ തസ്ബീഹ് ചൊല്ലണമെന്ന നിയമത്തെ എതിർക്കുന്നവർക്കുള്ള മറുപടി ഇതിലുണ്ട്. ഇബ്നുൽ ഖയിമിനെയും മറ്റും പോലെ.

305. ഇതിന് ശേഷമുള്ള അധ്യായത്തിൽ വരുന്നത് പോലെ നിറുത്തവും റുക്നും സുജൂദും അവിടുന്ന് (ﷺ) തുല്യദൈർഘ്യമുള്ളതാക്കും എന്ന് വ്യക്തമാക്കുന്ന ഹദീഥുകളിൽനിന്നും ഈ സംഗതി ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്.

നിസാഅ്, ആലുഇംറാൻ എന്നീ മൂന്ന് ദീർഘസൂറത്തുകൾ ഓതി കൊണ്ടുള്ള നിറുത്തത്തോളം ദീർഘിച്ചു. രാത്രി നമസ്കാരത്തെ സംബന്ധിച്ച് മുമ്പ് വിവരിച്ചത് പോലെ അവക്കിടയിൽ പ്രാർത്ഥന കളും പാപമോചനം തേടലും ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.

2) سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ (മഹാനായ എന്റെ രക്ഷിതാവിനെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം അവനെ പരിശുദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു) എന്ന് മൂന്ന് പ്രാവശ്യം.⁽³⁰⁶⁾

3) سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ (മലക്കുകളുടെയും റൂഹിന്റെയും രക്ഷിതാവ് പരിശുദ്ധനും സ്തുത്യനും)⁽³⁰⁷⁾⁽³⁰⁸⁾

4) اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي (അല്ലാഹുവേ! നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം നിന്നെ ഞാൻ പരിശുദ്ധപ്പെടുത്തുന്നു. അല്ലാഹുവേ! എനിക്ക് നീ പൊറുത്ത് തരണമേ). ഖുർആന്റെ വ്യാഖ്യാനമെന്നോണം ഇത് അവിടുത്തെ റുക്നുകളും സുജുദിലും അധികരിപ്പിക്കുമായിരുന്നു.⁽³⁰⁹⁾

اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ [أَنْتَ رَبِّي]
خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمَخِي وَعَظْمِي (وفي رواية:
وَعَظَامِي) وَعَصَبِي [وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلَّهِ رَبِّ

306. അബൂദാവൂദ്; ദാവൂദ്; അഹ്മദ്; താബിറാനി; ബൈഹഖി എന്നിവർ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്ന സ്വഹീഹായ ഹദീഥ്.

307. അബൂ ഇസ്ഹാഖ് പറഞ്ഞു: “സുബ്ബൂഹ്” എന്നാൽ “എല്ലാ തിന്മകളിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെട്ടവൻ” എന്നാണ്. “ഖുദ്ദൂസ്” എന്നാൽ “അനുഗ്രഹിതൻ” അല്ലെങ്കിൽ പരിശുദ്ധൻ എന്നും പറയപ്പെടുന്നു. ഇബ്നു സൈദ് പറഞ്ഞു: ‘സുബ്ബൂഹ്’ ‘ഖുദ്ദൂസ്’ അല്ലാഹുവിന്റെ വിശേഷണങ്ങളിൽപെട്ടതാണ്. അതുകൊണ്ടു തന്നെ അവനെ പരിശുദ്ധനെന്നും അനുഗ്രഹിതനെന്നും പറയുന്നു. (ലിസാനുൽ അറബ്).

308. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന.

309. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; ‘ഖുർആന്റെ വ്യാഖ്യാനമെന്നോണം’ എന്നതിന്റെ അർത്ഥം ഖുർആനിലൂടെ കൽപിക്കപ്പെട്ടത് പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് എന്നാണ്. അതായത് അല്ലാഹുവിന്റെ ഈ വചനം: فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَأَسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّكَ تَكُونُ مِنَ الْمُنْذَرِينَ “നിന്റെ രക്ഷിതാവിനെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം നീ അവനെ പ്രകീർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുക. തീർച്ചയായും അവൻ പശ്ചാത്താപം സ്വീകരിക്കുന്നവനാകുന്നു.”(സൂറ:നസർ 110:3)

[الْعَالَمِينَ]

5) “അല്ലാഹുവേ! നിനക്ക് വേണ്ടി ഞാൻ റുക്നാൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. നിന്നിൽ വിശ്വസിക്കുകയും നിനക്ക് ഞാൻ കീഴ്പ്പെടുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. [നീയാണ് എന്റെ രക്ഷിതാവ്] എന്റെ കേൾവിയും, കാഴ്ചയും, മസ്തിഷ്കവും, എല്ലാം, (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: എല്ലാകളും) പേശിയും, [എന്റെ പാദങ്ങൾ നിലകൊള്ളുന്നതുമെല്ലാം]⁽³¹⁰⁾ സർവ്വലോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹുവിന് കീഴ്പ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.”⁽³¹¹⁾

اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ أَنْتَ
رَبِّي خَشَعَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَدَمِي وَلَحْمِي وَعَظْمِي
وَعَصَبِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

6) “അല്ലാഹുവേ! നിനക്ക് വേണ്ടി ഞാൻ റുക്നാൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. നിന്നിൽ വിശ്വസിക്കുകയും; നിനക്ക് ഞാൻ കീഴ്പ്പെടുകയും നിന്റെ മേൽ ഭരമേൽപിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. നീയാണ് എന്റെ രക്ഷിതാവ്; എന്റെ കേൾവിയും, കാഴ്ചയും, രക്തവും, മാംസവും, എല്ലാം, പേശിയും ലോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹുവിന് കീഴ്പ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.”⁽³¹²⁾

سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ

7) “സർവ്വാധിപത്യവും, രാജാധികാരങ്ങളും, മേന്മയും, മഹത്വവുമുള്ളവനെ (ഞാൻ) പരിശുദ്ധപ്പെടുത്തുന്നു.”⁽³¹³⁾ - ഇതാണ് നബി(ﷺ) രാത്രി നമസ്കാരത്തിൽ പറയാറുണ്ടായിരുന്നത്.

310. പ്രത്യേകമായ കാര്യം വിവരിച്ചശേഷം വരുന്ന വ്യാപകാർത്ഥത്തിലുള്ള ഒരു പ്രയോഗമാണിത്.

311. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; താഹാവി; ദാവൂദ്.

312. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി നസാഇ.

313. അബൂദാവൂദ്; നസാഇ-സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി.

ശ്രദ്ധക്ക്:

ഒരു റുക്നാൽതന്നെ ഈ പ്രാർത്ഥനകളെല്ലാം ഒന്നിച്ച് ചൊല്ലാൻ പാടുണ്ടോ, ഇല്ലേ? ഇതിൽ (പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ) അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ട്. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം സാദുൽ മആദിൽ ഒന്നും ഉറപ്പിച്ച് പറഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്നാൽ, ഇമാം നവവി അൽ അദ്കാരിൽ ആദ്യത്തെ അഭിപ്രായമാണ് സ്വീകരിച്ചത്. അദ്ദേഹം

റുകുഅ് ദീർഘിപ്പിക്കൽ

നബി(ﷺ) തന്റെ റുകുഉം, റുകുഇന് ശേഷമുള്ള നിർത്തവും, സുജുദും, രണ്ട് സുജുദുകൾക്ക് ഇടയിലുള്ള ഇരുത്തവും ഏകദേശം തുല്യ ദൈർഘ്യമുള്ളതാകുമായിരുന്നു³¹⁴

റുകുഇൽ ഖുർആൻ ഓതുന്നതിനുള്ള വിലക്ക്

“നബി(ﷺ) റുകുഇലും സുജുദിലും ഖുർആൻ ഓതുന്നത് വിലക്കിയിരുന്നു³¹⁵ അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “തീർച്ചയായും റുകുഇലും സുജുദിലും ഖുർആൻ ഓതുന്നതിനെ എന്നോട് വിലക്കിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ റുകുഇൽ നിങ്ങൾ രക്ഷിതാവിന്റെ മഹത്വത്തെ വാഴ്ത്തുക; സുജുദിലാകട്ടെ ഉത്സാഹപൂർവ്വം പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്യുക. കാരണം ആ പ്രാർത്ഥന സ്വീകരിക്കപ്പെടാൻ ഏറ്റവും അർഹതയുള്ളതാണ്³¹⁶”

പറഞ്ഞു: “സാധിക്കുമെങ്കിൽ, ഈ പ്രാർത്ഥനകളെല്ലാം ഒരുമിച്ച് ചൊല്ലലാണ് ഏറ്റവും ഉത്തമം. ഇതുപോലെതന്നെയാണ് മറ്റ് അധ്യായങ്ങളിലുള്ള പ്രാർത്ഥനകളും”. അബൂത്താബിബ് സിദ്ദീഖ് ഹസൻഖാൻ അദ്ദേഹത്തോട് വിയോജിച്ചുകൊണ്ട് നുസുലിൽ അബ്റാഹി(84)ൽ പറഞ്ഞു: “ഒരിക്കൽ ഒന്ന്, മറ്റൊരിക്കൽ വേറൊന്ന്. എന്നാൽ ഒന്നിച്ച് ചൊല്ലിയതിനുള്ള തെളിവ് ഞാൻ കാണുന്നില്ല. റസൂൽ (ﷺ) ഒറ്റയിരിപ്പിൽതന്നെ എല്ലാം ഒരുമിച്ച് ചേർത്തിട്ടില്ല. എന്നാൽ, ഒരിക്കൽ ഒന്ന് ചൊല്ലും. മറ്റൊരിക്കൽ മറ്റൊന്ന്; അതിനാൽ, പുതുതായുണ്ടാക്കുന്നതിനേക്കാൾ ഉത്തമം (നബിയെ) പിൻപറ്റലാണ്”. ഇതാണ് യാമാർത്ഥ്യം-ഇൻശാ അല്ലാഹ്- എന്നാൽ, ഈ അവസ്ഥയിലും മറ്റുള്ളവയിലും ദീർഘിപ്പിച്ചതായി നബിചര്യയിൽ സ്മിരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഏതുവരെയെന്നാൽ -വഴിയെ വരുന്നതുപോലെ- നിറുത്തത്തോളം ദീർഘിച്ചതായി വിവരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ, നമസ്കരിക്കുന്നവൻ, ഈ ചര്യയുടെ കാര്യത്തിൽ പ്രവാചകനെ (ﷺ) പിൻപറ്റാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുവെങ്കിൽ, അതിനുള്ള ഒരേയൊരു മാർഗ്ഗം ഇമാം നവവി പറഞ്ഞതുപോലെ വ്യത്യസ്ത പ്രാർത്ഥനകൾ ഒന്നിച്ചുചേർക്കലാണ്. അതാൽ അതിനും ഇബ്നുജൂറെജ് ഉദ്ധരിക്കുന്നതായി ഇബ്നുനസ്ർ *ഖിയാ മുല്ലൈലി*(76)ലും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നുണ്ട്. അതല്ലെങ്കിൽ സ്ഥിരപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും ഒരു പ്രാർത്ഥന ആവർത്തിച്ചു ചൊല്ലിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു എന്നു വേണം കരുതാൻ. ഇതാണ് നബിചര്യയുമായി ഏറ്റവും അടുത്ത് നിൽക്കുന്നതും -അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും അറിയുന്നവൻ.

314. ബുഖാരി; മുസ്ലിം *ഇർവാഉൽ ഗലീലി*(ന:331)ൽ ഇതിന്റെ 'തഖ്‌രിജ്' കാണുക.

315,316. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന. ഈ വിലക്ക് പൊതുവായുള്ളതാണ്. അതിനാൽ അത് നിർബന്ധ നമസ്കാരങ്ങൾക്കും, ഐച്ഛിക നമസ്കാരങ്ങൾക്കും ഒരു പോലെ ബാധകമാണ്. ഇബ്നു അസാകിർ (17/299/1)ൽ “എന്നാൽ, ഐച്ഛിക നമസ്കാരങ്ങളിൽ, അതിന് കുഴപ്പമില്ല” എന്ന് അധികരിച്ച് വന്ന ഭാഗം ‘ശാദ്’ അല്ലെങ്കിൽ ‘മുൻകർ’ ആണ്. അതിലുള്ള ഒരു പിഴവ് ഇബ്നു അസാകിർ തന്നെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കൽ അനുവദനീയമല്ല.

റുകുഇൽനിന്നും നിവർന്ന് നിൽക്കലും

അതിൽ ചൊല്ലേണ്ടതും

പിന്നീട് “നബി(ﷺ) റുകുഇൽ നിന്നും *سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ* (അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിച്ചവന്റെ സ്തുതി അവൻ കേട്ടു) എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട് നേരെ നിവർന്ന് നിൽക്കും.”³¹⁷

“മോശമായി നമസ്കരിച്ചവ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചതും ഇതു തന്നെയാണ്. നബി(ﷺ) അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: “... തക്ബീർ ചൊല്ലുകയും.... പിന്നെ റുകുഅ് ചെയ്യുകയും... ശേഷം *سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ* (അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിച്ചവന്റെ സ്തുതി അവൻ കേട്ടു) എന്ന് പറയുകയും നിവർന്ന് നിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നതുവരെ ഒരാളുടെയും നമസ്കാരം പൂർണ്ണമാവുകയില്ല”³¹⁸

അവിടുന്ന് തല ഉയർത്തിയാൽ എല്ലാ അസ്ഥികളും പൂർവ്വസ്ഥിതിയിലേക്ക് തിരിച്ച് വരുന്നവിധം നേരെ നിവർന്നുനിൽക്കും.³¹⁹

പിന്നീട് “അവിടുന്ന് നേരേനിന്നുകൊണ്ട് പറയുമായിരുന്നു: *رَبَّنَا [يَا] كَ الْحَمْدُ* (ഞങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവേ! സർവ്വസ്തുതിയും നിനക്കത്രെ)”³²⁰

ഇമാമിന്റെ കൂടെയും അല്ലാതെയും നമസ്കരിക്കുന്നവരോട് റുകുഇൽ നിന്നും ഉയരുമ്പോൾ മുകളിൽ പറഞ്ഞ പ്രകാരം ചെയ്യാൻ കൽപിച്ചുകൊണ്ട് നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: *صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أَصَلِّي* “ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നത് കണ്ടതുപോലെ നിങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുക”³²¹

അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “ഇമാമിനെ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത് പിന്തുടരപ്പെടാൻ വേണ്ടിയാണ്. അവൻ *سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ* “അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിച്ചവന്റെ സ്തുതി അവൻ കേട്ടു” എന്നുപറഞ്ഞാൽ, നിങ്ങൾ പറയുക, *رَبَّنَا [يَا] كَ الْحَمْدُ* “[അല്ലാഹുവേ!] ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! സർവ്വസ്തുതിയും നിനക്കത്രെ” അല്ലാഹു നിങ്ങളെ കേൾക്കും. കാരണം, അല്ലാഹു അവന്റെ പ്രവാചകന്റെ നാവിലൂടെ പറ

317. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

318. അബൂദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

319. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്; സ്വഹീഹ് *അബൂദാവൂദ്* (ന: 722).

320. ബുഖാരി; അഹ്മദ്

321. ബുഖാരി; അഹ്മദ്

ഞ്ഞു: “അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിച്ചവന്റെ സ്തുതി അവൻ കേട്ടു.”⁽³²²⁾

ഈ കൽപനക്കുള്ള കാരണം മറ്റൊരു ഹദീഥിലൂടെ നബി(ﷺ) വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “.....കാരണം നിങ്ങളിൽ ഒരാളുടെ പ്രാർത്ഥന മലക്കുകളുടെ പ്രാർത്ഥനയുമായി യോജിച്ചു വന്നാൽ അവന്റെ കഴിഞ്ഞുപോയ പാപങ്ങൾ പൊറുക്കപ്പെടും”⁽³²³⁾

“പ്രാരംഭ തക്ബീർ” എന്ന ഭാഗത്ത് വിശദീകരിച്ചതുപോലെ ഈ ഇഅ്തിദാലിന്റെ അവസരത്തിൽ അവിടുന്ന് കൈകൾ ഉയർത്തുമായിരുന്നു.⁽³²⁴⁾ ഇഅ്തിദാലിൽ നബി(ﷺ) ഇങ്ങനെ പറയും:

1) رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ “ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! നിനക്ക് തന്നെയാകുന്നു സ്തുതി”⁽³²⁵⁾

ചിലപ്പോൾ അവിടുന്ന് ഇപ്രകാരം പറയും.

2) رَبَّنَا كَلِّ الْحَمْدُ “ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! നിനക്കാകുന്നു സ്തുതി..”⁽³²⁶⁾
ചിലപ്പോൾ അവിടുന്ന് മുകളിൽ പറഞ്ഞ രണ്ടിന്റെയും ആദ്യത്തിൽ

322. മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന; അഹ്മദ്; അബൂദാവൂദ്

ശ്രദ്ധക്ക്:

ഇമാമിനെ പിന്തുടരുന്നവർ ഇമാം ‘സമിഅല്ലാഹു ലിമൻ ഹമിദ’ എന്ന് പറയുമ്പോൾ അത് ഏറ്റുപറയേണ്ടതില്ല എന്ന് ഈ ഹദീഥ് തെളിയിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെതന്നെയാണ് മഅ്മൂം “റബ്ബനാലകൽഹദ്” എന്ന് പറയുമ്പോൾ ഇമാം അവരോടൊപ്പം അത് പറയേണ്ടതില്ല എന്നതും. കാരണം, ഇമാമും മഅ്മൂവും എന്ത് പറയണം എന്ന് പഠിപ്പിക്കലല്ല ഈ ഹദീഥ് കൊണ്ടുള്ള ഉദ്ദേശം, മറിച്ച്, മഅ്മൂമുകളുടെ ‘തഹ്മീദ്’ (റബ്ബനാ ലകൽ ഹദ്) ഇമാമിന്റെ ‘തസ്മീഅ്’ (സമിഅല്ലാഹു ലിമൻ ഹമിദ)ന് ശേഷം പറയണം എന്നേ ഇത് വിവരിക്കുന്നുള്ളൂ. പ്രവാചകൻ (ﷺ) ഇമാമായിരിക്കെതഹ്മീദ് പറഞ്ഞിരുന്നു എന്ന യാഥാർത്ഥ്യം ഇതിനെ ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്രകാരംതന്നെ “ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നത് കണ്ട രൂപത്തിൽ നിങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുക” എന്ന കൽപനയുടെ പൊതു ആശയവും ഇത് തന്നെയാണ്. തസ്മീഇം മറ്റുള്ളവയും പോലെ ഇമാം പറയുന്നത് മഅ്മൂവും ഏറ്റുപറയണം എന്നാണ് ഇതിന്റെ താൽപര്യം. ഈ വിഷയത്തിലേക്ക് നമ്മുടെ ശ്രദ്ധ ക്ഷണിച്ച മാന്യ സഹോദരങ്ങൾ ഇത് ചിന്തിക്കണം. നാം ഇവിടെ വിവരിച്ചത് (അവർക്ക്) തൃപ്തികരമായേക്കും. കൂടുതൽ അറിയാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നവർ ഹാഫിദ് സുയൂതിയുടെ അൽഹാവീലിൽ ഫതാവ് (1/529) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലെ ഈ വിഷയത്തിലുള്ള പ്രതിപാദ്യം കാണുക.

323. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം; തിർമിദി ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

324,325,326. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം. ഈ കൈയ്യയർത്തൽ പ്രവാചകനി(ﷺ)ൽ നിന്നും മുതവാതീർ രൂപത്തിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടതാണ്. ഭൂരിഭാഗം പണ്ഡിതന്മാരും -ചില ഹനഫികളുടെ- ഇതിനെ അനുകൂലിച്ചിട്ടുണ്ട്. റുക്നൂൽ എന്ന അധ്യായത്തിന് താഴെയുള്ള കുറിപ്പ് കാണുക (പേ:141).

ഇങ്ങനെ ചേർക്കും.

3,4. اللَّهُمَّ “അല്ലാഹുവേ!.....”⁽³²⁷⁾

ഇപ്രകാരം ചെയ്യാൻ കൽപിച്ചുകൊണ്ട് അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ (അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിച്ചവന്റെ സ്തുതി അവൻ കേട്ടു) എന്ന് ഇമാം പറഞ്ഞാൽ, നിങ്ങൾ പറയുക: اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ “അല്ലാഹുവേ! ഞങ്ങളുടെ നാഥാ, നിനക്കാകുന്നു സർവ്വ സ്തുതിയും. കാരണം, മലക്കുകളുടെ പ്രാർത്ഥനയുമായി ഒരുവന്റെ പ്രാർത്ഥന ഒത്തുവന്നാൽ, അവന്റെ കഴിഞ്ഞുപോയ പാപങ്ങൾ പൊറുക്കപ്പെടും”⁽³²⁸⁾

ചിലപ്പോൾ അവിടുന്ന് ഇങ്ങനെ കുട്ടിച്ചേർക്കും:

مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الْأَرْضِ وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ

5) “ആകാശങ്ങളും ഭൂമിയും ശേഷം നീ ഉദ്ദേശിച്ചതും നിറയെ....”⁽³²⁹⁾
അല്ലെങ്കിൽ

مِلْءَ السَّمَاوَاتِ، وَ[مِلْءَ] الْأَرْضِ، وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ

6) “ആകാശങ്ങളും ഭൂമിയും അതിനിടയിലുള്ളതും ശേഷം നീ ഉദ്ദേശിച്ചതും നിറയെ ...”⁽³³⁰⁾ ചിലപ്പോൾ ഇങ്ങനെയും കുട്ടിച്ചേർക്കും.

أَهْلَ السَّتَاءِ وَالْمَجْدِ لَا مَانِعَ لِمَا أُعْطِيَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ

327. ബുഖാരി; അഹ്മദ്. ഇബ്നൂൽ ഖയ്യിമി(റഹി)ന് ഈ വിഷയത്തിൽ തന്റെ സാദൃൽ മആദിൽ പിഴവ് സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ‘അല്ലാഹുമ്മ’ എന്നതിന്റെ കൂടെ ‘വ’ എന്ന് കുട്ടിച്ചേർക്കുന്നതിനെ അദ്ദേഹം നിഷേധിച്ചു. എന്നാൽ ഇത് സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി, മുസ്‌നദ് അഹ്മദ്, അബൂഹുറൈറയിൽനിന്നും രണ്ട് വഴികളിലൂടെ നസാഇയ്ക്കും, ഇബ്നു ഉമറിന്റെഹദീഥുമായി ദാരിമി, അബൂസൗഹ്ബിൽ ചുദരിയിൽനിന്നും ബൈഹഖി, അബൂമുസൽ അശ്അരിയുടെ ഹദീഥുമായി നസാഇയിൽ തന്നെ മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ട്.

328. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം; തിർമിദി ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

329,330. മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന.

7)“പ്രശംസയുടെയും മഹത്വത്തിന്റെയും ഉടമയായ (അല്ലാഹുവേ!) നീ തന്നെ ആർക്കും തടയാനാവില്ല. നീ തടഞ്ഞത് തരാനും ആർക്കും സാധ്യമല്ല. പ്രതാപമുള്ളവന് അവന്റെ പ്രതാപം⁽³³¹⁾ നിന്റെയടുത്ത് ഒരു പ്രയോജനവും ചെയ്യുകയില്ല.”⁽³³²⁾

മറ്റുചിലപ്പോൾ ഇങ്ങനെയും ചേർത്തുകൊണ്ട് പറയും:

مَلَأَ السَّمَاوَاتِ وَمِلَأَ الْأَرْضِ وَمِلَأَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ
بَعْدُ أَهْلَ النَّسَاءِ وَالْمَجْدِ أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ وَكُنَّا لَكَ عَبْدًا
[اللَّهُمَّ] لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ [وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ] وَلَا
يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ

8)“ആകാശങ്ങളും ഭൂമിയും അതിന്നിടയിലുള്ളതും ശേഷം നീ ഉദ്ദേശിച്ചതും നിറയെ..... പ്രശംസയുടെയും മഹത്വത്തിന്റെയും ഉടമയായ (അല്ലാഹുവേ!) നിന്നെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് അടിമ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽ വെച്ച് ഉത്തമമായത് ഇതാണ്. ഞങ്ങളെല്ലാം നിന്റെ അടിമകളാണ്. [അല്ലാഹുവേ!] നീ തന്നെ ആർക്കും തടയാനാവില്ല; [നീ തടഞ്ഞത് തരാനും ആരെക്കൊണ്ടും സാധ്യമല്ല;] പ്രതാപം ഉള്ളവന് അവന്റെ പ്രതാപം നിന്റെയടുത്ത് ഒരു പ്രയോജനവും ചെയ്യുകയില്ല.”⁽³³³⁾

ചിലപ്പോൾ, രാത്രി നമസ്കാരത്തിൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പറയും:

لَرَبِّيَ الْحَمْدُ ، لَرَبِّيَ الْحَمْدُ

9.)“സർവ്വസ്തുതിയും എന്റെ നാമന്നുള്ളതാകുന്നു. സർവ്വസ്തുതിയും എന്റെ നാമന്നുള്ളതാകുന്നു”. അവിടുത്തെ നിറുത്തം റുക്നുള്ള നോളമാകുന്നതുവരെ ഇത് ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. (അതിന്റെ

331. “ജദ്ദ്”- സമ്പത്ത്, മഹത്വം, കഴിവ്. അതായത് ഈ ലോകത്ത് സമ്പത്തും സന്താനങ്ങളും മഹത്വവും കഴിവുമുള്ള ഒരാൾക്ക് നിന്റെ മുമ്പിൽ അതുകൊണ്ട് ഒരു പ്രയോജനവുമുണ്ടാകില്ല. അവന്റെ സമ്പാദ്യങ്ങളൊന്നും നിന്നിൽ നിന്നും അവനെ രക്ഷപ്പെടുത്തുകയില്ല. സൽകർമ്മങ്ങൾ മാത്രമേ ഒരുവന് പ്രയോജനപ്പെടുകയും അവനെ രക്ഷപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുകയുള്ളൂ.

332. മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന

333. മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന; അബൂദാവൂദ്.

ദൈർഘ്യം) ആദ്യത്തെ നിർത്തത്തോളം ദൈർഘ്യമുള്ളതായിരുന്നു. അതിലാണ് അവിടുന്ന് സുറത്തുൽ ബഖറ ഓതിയത്⁽³³⁴⁾

رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ
[مُبَارَكًا عَلَيْهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى]

10)“ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! നിനക്കാണ് വിശിഷ്ടവും അനുഗ്രഹപൂരിതവുമായ ധാരാളക്കണക്കിന് സ്തുതികീർത്തനങ്ങൾ. [നിന്റെ മേലുള്ള അനുഗ്രഹവും ഞങ്ങളുടെ നാഥൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതുപോലെയും തൃപ്തിപ്പെടുന്നത് പോലെയും.]” നബി(ﷺ) ‘സമിഅല്ലാഹു ലിമൻ ഹമിദ’ എന്നു പറഞ്ഞ് കൊണ്ട് റുക്നുള്ള നിന്നും തലയുയർത്തിയപ്പോൾ, നബി(ﷺ)യുടെ പുറകിൽ നിന്നും നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരാൾ ഈ പ്രാർഥന ചൊല്ലി. നമസ്കാരശേഷം നബി(ﷺ) ചോദിച്ചു: “ആരാണ് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞത്?” ആ മനുഷ്യൻ പറഞ്ഞു: “ഞാനായിരുന്നു നബിയേ!”. അപ്പോൾ നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “അത് ആദ്യം എഴുതാൻ വേണ്ടി മൂപ്പരിലധികം മലക്കുകൾ ധൂതികൂട്ടുന്നത് ഞാൻ കണ്ടു”.⁽³³⁵⁾

നിറുത്തം ദീർഘിപ്പിക്കലും അതിൽ അടങ്ങിനിൽക്കേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യതയും

മുമ്പ് സൂചിപ്പിച്ചത് പോലെ, അവിടുന്ന് ഈ നിറുത്തം റുക്നുള്ള നോളം ദീർഘിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. നബി(ﷺ) ചിലപ്പോൾ ദീർഘനേരം നിൽക്കും. “[ദീർഘനേരം നിന്നതിനാൽ] അവിടുന്ന് മറന്നുപോയി” എന്ന് നബി(ﷺ)യെ കുറിച്ച് അവർ പറയുവോളം.⁽³³⁶⁾

അതിൽ അടങ്ങിനിൽക്കാൻ അവിടുന്ന് കൽപിക്കുമായിരുന്നു. അങ്ങനെ “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “.... പിന്നീട് തലയുയർത്തി [എല്ലാ അസ്ഥികളും അതാതിന്റെ സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കുന്നത് വരെ] നേരെ നിവർന്ന് നിൽക്കുക” - (മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ) “നീ ഉയരുമ്പോൾ, നട്ടെല്ലു നിവർത്തി

334. അബൂദാവൂദ് ഉടമയായ സാഹിഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. ഇതിന്റെ ‘തഖ്‌രീജ്’ ഇർവാഇ (ന: 335)ൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

335. മാലിക്; ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്

336. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം; അഹ്മദ്; തഖ്‌രീജ് ഇർവാഇ (ന: 307)ൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

നേരെ നിൽക്കുകയും അസ്ഥികൾ സന്ധികളിലേക്ക് തിരിച്ചെത്തുകയും ചെയ്യുന്നത് വരെ തലയുയർത്തി നിൽക്കുക”⁽³³⁷⁾

അവിടുന്ന് അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: “ഇപ്രകാരം ചെയ്യാതെ ജനങ്ങളിൽ ഒരാളുടെയും നമസ്കാരം പൂർണ്ണമാവുകയില്ല”. അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “റുക്നുള്ളന്റെയും സുജൂദിന്റെയും ഇടയിൽ

337. ബുഖാരി; മുസ്ലിം (ആദ്യവാചകം മാത്രം); ദാരിമി; ഹാകിം; ശാഫിഇയ്യ അഹ്മദ്. “അസ്ഥികൾ” എന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഉദ്ദേശം നട്ടെല്ലിന്റെ ഓരോ കണ്ണിയും മുതുകെല്ലുമാണ്-മുസ് വിവരിച്ചത് ഓർക്കുക (പേ:148).

ശ്രദ്ധക്ക്:

ഈ ഹദീസിന്റെ ആശയം വ്യക്തവും തെളിഞ്ഞതുമാണ്. എന്നാൽ ഹിജാസി ലെയും മറ്റും സഹോദരങ്ങൾ ഈ നിറുത്തത്തിൽ വലതുകൈ ഇടതുകൈയ്യിന്മേൽ വെക്കുന്നതിനെ (അതായത് കൈകെട്ടുന്നതിനെ) ന്യായീകരിക്കാൻ ഈ ഹദീസ് ഉപയോഗിച്ച് കാണുന്നു. ധാരാളം റിപ്പോർട്ടുകളിലൂടെ വന്ന ഈ ഹദീസിന്റെ ആശയത്തിൽനിന്നും അതിവിദൂരത്താണ് അവരുടെ ആ വ്യാഖ്യാനം. യഥാർത്ഥത്തിൽ അത് തെറ്റായ തെളിവ് പിടിക്കലാണ്. കാരണം, ഏതെങ്കിലും റിപ്പോർട്ടിലോ ഹദീസിന്റെ വാചകങ്ങളിലോ, കൈകെട്ടൽ ആദ്യത്തെ നിറുത്തത്തിലാണെന്ന് പ്രത്യേകം പരാമർശിച്ചിട്ടില്ല; അതിനാൽ ഹദീസിൽ വിവരിച്ച “അസ്ഥികൾ യഥാസ്ഥാനത്ത് തിരിച്ചെത്തുന്നതുവരെ” എന്ന് പറഞ്ഞതിനെ റുക്നുള്ളന് മുന്പുള്ളത് പോലെ ശേഷവും വലതുകൈകൊണ്ട് ഇടതുകൈ പിടിക്കണം എന്ന് എങ്ങനെ വ്യാഖ്യാനിക്കും?! ഹദീസിന്റെ എല്ലാ പാഠഭേദങ്ങളും ഇതേ രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ സാധ്യമായിരുന്നെങ്കിൽ- എന്നാൽ അവ തികച്ചും വ്യത്യസ്ത ആശയങ്ങളാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നതെങ്കിലോ? യഥാർത്ഥത്തിൽ, ഈ ഹദീസിൽ നിന്നും ഒരിക്കലും അവരുടെ കൈകെട്ടലിന് ന്യായീകരണം കണ്ടെത്താൻ സാധിക്കുകയില്ലതന്നെ. കാരണം ‘അസ്ഥികൾ’ എന്നത് കൊണ്ടുള്ള ഉദ്ദേശം, മുസ് പറഞ്ഞതുപോലെ നട്ടെല്ലാണ്. നബി(ﷺ)യുടെ പ്രവൃത്തിയുടെ പിൻബലവും ഇതിനുള്ളതാണ് “...അവിടുന്ന് എല്ലാ അസ്ഥികളും സന്ധികളിലേക്ക് തിരിച്ചെത്തി നിൽക്കുന്നതുവരെ നേരെ നിവർന്ന് നിൽക്കും”.

എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഈ നിറുത്തത്തിൽ നെഞ്ചിന്മേൽ കൈകൾ വെക്കുക എന്നുള്ളത് വഴിപിഴച്ച നൂതനാചാരം (ബിദ്അത്തുൻ ഉലാലത്ത്) തന്നെയാണ്; കാരണം നമസ്കാരത്തെക്കുറിച്ച് ഇത്രയധികം ഹദീസുകളുണ്ടായിട്ടും അവയിലൊന്നുംതന്നെ ഈ പരാമർശം വന്നിട്ടില്ല. ഈ പ്രവർത്തനത്തിന് വല്ല അടിസ്ഥാനവുമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ, ചുരുങ്ങിയത് ഒരു റിപ്പോർട്ടിലൂടെയെങ്കിലും അത് നമുക്ക് ലഭിക്കുമായിരുന്നു. കൂടാതെ, സലഹുകളിലാരുതന്നെ ഇത് ചെയ്തിട്ടില്ല എന്നതും ഇതിന് പിൻബലം നൽകുന്നു. മാത്രവുമല്ല, ഞാനറിഞ്ഞടത്തോളം ഹദീസ് പണ്ഡിതന്മാരിലാരുതന്നെ ഇത് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുമില്ല.

ഇമാം അഹ്മദിൽനിന്നും ശൈഖ് തുവൈജിരി തന്റെ രചനയിൽ (പേജ് 18-19) ഉദ്ധരിച്ചതിന് ഇത് എതിരാവുന്നില്ല. അതായത്, “ഒരുവൻ ഉദ്ദേശിക്കുകയാണെങ്കിൽ, റുക്നുള്ളന് നിന്നും കൈകൾ ഉയർത്തിയശേഷം താഴ്ത്തിയിടാവുന്നതാണ്; അതല്ല, അവനുദ്ദേശിക്കുകയാണെങ്കിൽ, കൈകെട്ടാവുന്നതുമാണ്” (ഈ ആശയം ഇമാം അഹ്മദിന്റെ മകനായ സ്വാലിഹ് സ്വന്തം പിതാവിൽ

നട്ടെല്ല് നിവർത്തി നേരെ നിൽക്കാത്ത ഒരു അടിമയുടെയും നമസ്കാരത്തിലേക്ക് അല്ലാഹു നോക്കുകയില്ല!”⁽³³⁸⁾

സുജൂദ്

പിന്നീട്, “നബി (ﷺ) തക്ബീർ ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് സുജൂദിലേക്ക് പോകും”⁽³³⁹⁾ അവിടുന്ന് “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചതും ഇതുതന്നെയാണ്. അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: ‘سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ’ (അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിച്ചവന്റെ സ്തുതി അവൻ കേട്ടു) എന്ന് പറഞ്ഞ ശേഷം നേരെ നിവർന്ന് നിൽക്കുകയും ‘اللّٰهُ أَكْبَرُ’ (അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും വലിയവൻ) എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട് സന്ധികൾ അടങ്ങിനിൽക്കുന്നതുവരെ സുജൂദ് നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്യാത്ത ഒരാളുടെയും നമസ്കാരം പൂർണ്ണമാവുകയില്ല”⁽³⁴⁰⁾

കൂടാതെ “സുജൂദ് ചെയ്യാനുദ്ദേശിച്ചാൽ, അവിടുന്ന് തക്ബീർ ചൊല്ലുകയും [പാർശ്വങ്ങളിൽനിന്ന് തന്റെ കൈകൾ അകറ്റി വെച്ച് കൊണ്ട്] സുജൂദ് നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്യും”⁽³⁴¹⁾. ചിലപ്പോൾ സുജൂദ്

നിന്നും തന്റെ മസാഇലി(പേജ്.90)ൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടില്ല). കാരണം ഇത് ഇമാം അഹ്മദ് പ്രവാചകനി(ﷺ)ലേക്ക് ചേർത്ത് പറഞ്ഞതല്ല. പ്രത്യുത, സ്വന്തം ഇജ്തിഹാദിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം പറഞ്ഞ അഭിപ്രായമാണ്. അഭിപ്രായം ചിലപ്പോൾ തെറ്റാം. നമ്മൾ ചർച്ച ചെയ്യുന്ന ഈ വിഷയം പോലുള്ള നൂതനാചാരങ്ങൾക്കെതിരിൽ പ്രബലമായ തെളിവ് ലഭിച്ചാൽ, ശൈഖുൽ ഇസ്ലാം ഇബ്നുതൈമിയ തന്റെ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ എഴുതിയതുപോലെ, അതിനനുക്രമമായ ഇമാമിന്റെ വാക്ക് ഇത് നൂതനാചാരമാണ് എന്നതിന് ഒരിക്കലും എതിരാകുന്നില്ല. മാത്രമല്ല, ഇമാം അഹ്മദ് ഈ കൈകെട്ടലിനെ നബിചര്യയിൽ സ്ഥിരപ്പെട്ട ഒന്നായി കാണുന്നില്ല എന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ വാക്കുകളിൽ നിന്നും ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. കാരണം, അത് ചെയ്യാനും ചെയ്യാതിരിക്കാനും അദ്ദേഹം സ്വാതന്ത്ര്യം നൽകിയിരിക്കുന്നു! എന്നാൽ, ഇതേ സ്വാതന്ത്ര്യം റുക്നുള്ളന് മുന്പുള്ള കൈകെട്ടലിൽ ഇമാം അനുവദിക്കുന്നതായി ബഹുമാന്യനായ ശൈഖ് കരുതുന്നുണ്ടോ?! അതുകൊണ്ടുതന്നെ റുക്നുള്ളന് ശേഷമുള്ള നിറുത്തത്തിൽ കൈകെട്ടുന്നത് നബിചര്യയിൽപ്പെട്ടതല്ല എന്ന് സ്ഥിരപ്പെട്ടു.

ഈ വിഷയത്തിലുള്ള ഒരു സംക്ഷിപ്ത ചർച്ചയാണിത്. കൂടുതൽ വിശദീകരണത്തോടെയും ആഴത്തിലും ചർച്ച ചെയ്യാവുന്നതാണ്. സ്ഥലപരിമിതി മാനിച്ച് ഇവിടെ അതിന് മുതിരുന്നില്ല എന്നുമാത്രം. പകരം മുസ് സൂചിപ്പിച്ചതായ ശൈഖ് തുവൈജിരിക്കുള്ള ഖണ്ഡനത്തിൽ അത് വന്നിട്ടുണ്ട്.

338. അഹ്മദ്; സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി തബ്റാനി മുഅ്ജമുൽ കബീറിൽ.

339. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

340. അബുദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു.

341. അബൂയഅ്ല നല്ല പരമ്പരയോട് കൂടി തന്റെ മുസ്നദി (284/2)ൽ; സ്വഹീഹായ മറ്റൊരു പരമ്പരയിലൂടെ ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/79/2).

ചെയ്യുമ്പോൾ “അവിടുന്ന് കൈകൾ ഉയർത്തുമായിരുന്നു”⁽³⁴²⁾

കൈകൾവെച്ചുകൊണ്ട് സുജൂദിലേക്ക് പോകൽ

“നബി(ﷺ) കാൽമുട്ടുകൾക്ക് മുമ്പായി കൈകൾ നിലത്തുവെക്കുമായിരുന്നു”⁽³⁴³⁾

അവിടുന്ന് അതുപോലെ ചെയ്യാൻ കൽപ്പിച്ച് കൊണ്ട് പറയുമായിരുന്നു: “നിങ്ങളിലാരുംതന്നെ സുജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ ഒട്ടകം മുട്ട് കുത്തുന്നതുപോലെ മുട്ട് കുത്തരുത്. പ്രത്യുത, കാൽമുട്ടുകൾക്ക് മുമ്പായി കൈകൾ നിലത്തുവെക്കേണ്ടതാണ്”.⁽³⁴⁴⁾

342. നസാഇ; ദാരഖുത്നി; അൽ-ഫവാഇദ് (1/2/2)ൽ സ്വഹീഹായ രണ്ട് പരമ്പരയോട് കൂടി മുഖ്ലിസ്. ഈ കൈയുയർത്തൽ പത്ത് സ്വഹാബികളിൽ നിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ, സലഫുകളിൽനിന്നുള്ള ഒരു സംഘം ഇത് ശരിയാണെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുമുണ്ട്. അവരിൽപ്പെട്ടവരാണ് ഇബ്നു ഉമർ, ഇബ്നു അബ്ബാസ്, ഹസനുൽ ബസ്റീ, താവൂസ്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രൻ അബ്ദുല്ല. ഇബ്നു ഉമറിന്റെ സ്വതന്ത്രമാക്കപ്പെട്ട അടിമ നാഫിഅ്, ഇബ്നു ഉമറിന്റെ പുത്രൻ സാലിം, ഖാസിമിബ്നു മുഹമ്മദ്, അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ദീനാർ, അതാഅ്; കൂടാതെ അബ്ദു റഹ്മാനിബ്നു മഹ്ദി പറഞ്ഞു: “ഇത് നബിചര്യയിൽപ്പെട്ടതാണ്”. ‘ഇമാമുസ്സുന്ന’ എന്നറിയപ്പെടുന്ന അഹ്മദ് ബ്നുൽ ഹമ്പൽ ഇതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. ഇമാം മാലിക്കിൽനിന്നും ഇമാം ശാഫിഇയിൽനിന്നും ഇത് ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

343. ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/76/1); ദാരഖുത്നി; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു. ഇതിന് എതിരായ ഹദീഥുകൾ ഉള്ളതും സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഇത് തന്നെയാണ് ഇമാം മാലിക്കും പറഞ്ഞത്. ഇമാം അഹ്മദിൽനിന്നും ഇബ്നുൽ ജൗസിയുടെ അത്തഹ്ഖീഖി(108/2)ൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നതും ഇതിന് സമാനമാണ്. കൂടാതെ, സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി അൽ-മർവസി തന്റെ മസാഇലി(1/147/1)ൽ ഇമാം ഔസാഇ പറഞ്ഞതായി ഉദ്ധരിക്കുന്നു: “ജനങ്ങൾ കാൽമുട്ടുകൾക്ക് മുമ്പായി തങ്ങളുടെ കൈകൾ വെക്കുന്നത് ഞാൻ കണ്ടു”.

344. അബുദാവൂദ്; അൽ-ഫവാഇദ് (108/1)ൽ തമ്മാം; നസാഇ സുന്നനുസ്സൗൾ-യിലും സുന്നനുൽ കുബ്റാ(47/1)യിലും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. അബ്ദുൽ ഹഖ് തന്റെ അൽ അഹ്കാമിൽ കുബ്റാ(54/1)യിൽ അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുകയും കിതാബുത്തഹജ്ജ്ദുദി (56/1)ൽ ഇങ്ങനെ പറയുകയും ചെയ്തു: “ഇതിന് മുമ്പത്തേതിനേക്കാൾ നല്ല പരമ്പരയോടുകൂടിയുള്ളതാണിത്.”. അതായത്, ഇതിനെതിരായ വാഇലിന്റെ ഹദീഥിനേക്കാൾ നല്ലതാണ് എന്ന്. എന്നാൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ ആ ഹദീഥ് (വാഇലിന്റെ ഹദീഥ്) സ്വഹീഹായ ഈ ഹദീഥിനും മുമ്പ് പറഞ്ഞതിനും വിരുദ്ധമാണെന്ന് മാത്രമല്ല, അതിന്റെ പരമ്പര ദുർബലവുമാണ്. അതിന്റെ ആശയവും അപ്രകാരംതന്നെ. ഞാൻ ഇത് സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥു ഉളുഹഫ (നം. 929)യിലും അൽ-ഇർവാഇ(ന:357)ലും വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

അറിയുക! കാൽമുട്ടുകൾക്ക് മുമ്പായി കൈകൾ വെച്ചുകൊണ്ട് ഒട്ടകം ചെയ്യുന്നതിനെതിരായവക എന്നാണ്. ഒട്ടകം അതിന്റെ കാൽമുട്ടുകളാണ് ആദ്യം

അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “തീർച്ചയായും മുഖം സുജൂദ് ചെയ്യുന്നതുപോലെ കൈകളും സുജൂദ് ചെയ്യുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ നിങ്ങളിലൊരാൾ മുഖം (നിലത്ത്) വെക്കുമ്പോൾ, തന്റെ കൈകളും (നിലത്ത്) വെക്കണം. അവൻ അതിൽനിന്നും ഉയരുമ്പോൾ, അവ രണ്ടും ഉയർത്തണം.”⁽³⁴⁵⁾

“നബി(ﷺ) തന്റെ ഇരുകൈകളും [നിവർത്തി] വെക്കുകയും”⁽³⁴⁶⁾
“വിരലുകൾ ചേർത്തുപിടിക്കുകയും”⁽³⁴⁷⁾ “ഖിബ്ലക്ക് അഭിമുഖമാക്കി വെക്കുകയും ചെയ്യും”⁽³⁴⁸⁾

കൂടാതെ “അവയെ (കൈകളെ) ചുമലിന് നേരെയാക്കും.”⁽³⁴⁹⁾

വെക്കുക. ഒട്ടകത്തിന്റെ ‘കാൽമുട്ടുകൾ’ അതിന്റെ മുൻകാലുകളിലാണുള്ളത്. ലിസാനുൽ അറബിലും അറബി ഭാഷയിലുള്ള മറ്റ് ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും ഉള്ളത് പോലെ. അതുപോലെതന്നെയാണ് ത്വഹാവി മുശ്കിലുൽ ആമാറിലും ശർഹ് മആനിൽ ആമാറിലും വിശദീകരിച്ചത്. കൂടാതെ, ഇമാം ഖാസിം അൽ സറഖുസ്തി (റഹ്) സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി ഗരീബുൽ ഹദീഥി(2/70/1-2)ൽ അബൂഹുറൈറയുടെ വാക്കുകൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. “അലഞ്ഞുനടക്കുന്ന ഒട്ടകം മുട്ടുകുത്തുന്നത് പോലെ നിങ്ങളാരും മുട്ട് കുത്തരുത്” ശേഷം ഇമാം പറഞ്ഞു: “ഇത് സുജൂദിലാണ്. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞത്, ഒരാളും തന്നെ അലഞ്ഞുതിരിയുന്ന (മെരുങ്ങാത്ത) ഒട്ടകം ചെയ്യുന്നത് പോലെ, ധൃതിയിലും അടക്കമില്ലാതെയും ശരീരം ഒന്നാകെ എടുത്തെറിയരുത് എന്നാണ്. എന്നാൽ, അവൻ കൈകൾ ആദ്യംവെച്ച്, പിന്നെ കാൽമുട്ടുകളുംവെച്ചുകൊണ്ട് അടക്കത്തോടുകൂടി പോകേണ്ടതാണ്. ഈ വിഷയത്തിൽ നബി(സ)യിൽനിന്നും വിശദമായ ഒരു ഹദീഥ് ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്”. ശേഷം അദ്ദേഹം മുകളിലുള്ള ഹദീഥ് ഉദ്ധരിച്ചു. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിമിന്റെ പ്രസ്താവന വളരെ അതിശയകരമാണ്. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “ഈ വാക്കുകൾ ബുദ്ധി അംഗീകരിക്കാത്തതും ഭാഷാ പണ്ഡിതന്മാർക്ക് അജ്ഞവുമാണ്”. ഇതിനുള്ള മറുപടി നാം മുകളിൽ ഉദ്ധരിച്ചുകഴിഞ്ഞു. അത് കൂടാതെ ഇനിയും ധാരാളമുണ്ട്. ശൈഖ് തുവൈജിരിയ്ക്കുള്ള ഖബ്ഡനത്തിൽ ഞാൻ അത് വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത് അടുത്തുതന്നെ പ്രസിദ്ധീകരിക്കും.

345. ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/79/2); അഹ്മദ്; അസ്സിറാജ്; ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു. തഖ്റീജ് ഇർവാഇ(ന:313)ൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

346. അബുദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

347. ഇബ്നു ഖുസൈമ; ബൈഹഖി, ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി യോജിച്ചു.

348. ബൈഹഖി സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. കാൽവിരലുകൾ ഖിബ്ലക്ക് അഭിമുഖമായി വെക്കുന്നത് മറ്റൊരു നിവേദനത്തിലൂടെ സിറാജും ഇബ്നു അബി ശൈബ(1/82/2)യും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

349. അബുദാവൂദ്; തിർമിദി-അദ്ദേഹവും ഇബ്നുൽ മുഖ്ലിബിനും (27/2) അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചു. ഇതിന്റെ തഖ്റീജ് ഇർവാഇ(ന: 309)ൽ ഉണ്ട്.

ചിലപ്പോൾ “ചെവികൾക്ക് നേരെയും”⁽³⁵⁰⁾ “അവിടുന്ന് തന്റെ മൂക്കും നെറ്റിയും നിലത്ത് ഉറപ്പിച്ചു വെക്കുകയും ചെയ്യും”⁽³⁵¹⁾

“മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “നീ സുജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ സുജൂദിൽ ഉറപ്പിച്ച് നിൽക്കുക”⁽³⁵²⁾ മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: “നീ സുജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ അസ്ഥികൾ അതിന്റേതായ സ്ഥാനങ്ങളിൽ അടങ്ങിനിൽക്കുന്നതുവരെ നിന്റെ മുഖവും കൈകളും ഉറപ്പിച്ച് നിർത്തുക”⁽³⁵³⁾. അവിടുന്ന് ഇങ്ങനെ പറയുമായിരുന്നു: “നെറ്റി തറയിൽ സ്പർശിക്കുന്നത് പോലെതന്നെ മൂക്കും സ്പർശിക്കാത്തവന് നമസ്കാരമില്ല”⁽³⁵⁴⁾

“അവിടുന്ന് തന്റെ കാൽമുട്ടുകളും കാൽവിരൽത്തലപ്പുകളും നിലത്ത് ഉറപ്പിച്ച് നിർത്തുകയും”⁽³⁵⁵⁾ “[കാൽപാങ്ങളും വിരൽത്തലപ്പുകളും] ഖിബ്ലക്ക് അഭിമുഖമാക്കി വെക്കുകയും”⁽³⁵⁶⁾, “മടമ്പുകൾ ചേർത്തുവെക്കുകയും”⁽³⁵⁷⁾ “പാദങ്ങൾ കുത്തിനിർത്തുകയും”⁽³⁵⁸⁾ “ഇതുപോലെ ചെയ്യാൻ”⁽³⁵⁹⁾ കൽപിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. അവിടുന്ന് ഇരുകാൽ വിരലുകളും മടക്കിനിവർത്തുമായിരുന്നു.⁽³⁶⁰⁾

ഏഴ് അവയവങ്ങളിന്മേലായിരുന്നു നബി(ﷺ) സുജൂദ് ചെയ്തിരു

350. അബൂദാവൂദ്, നസാഇയും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

351. അബൂദാവൂദ്; തിർമിദി-അദ്ദേഹവും ഇബ്നുൽ മുലഖ്ഖിനും (27/2) അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് വിധിച്ചു. ഇതിന്റെ തഖ്തീജ് ഇർവാഇ(ന: 309)ൽ ഉണ്ട്.

352. അബൂദാവൂദ്, അഹ്മദ്യും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

353. ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/10/1) ഹസനായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

354. ദാറുഖുത്നി, തബ്റാനി (3/140/1); അബൂനുഐം അബ്ബാർ അസ്ബഹാനിൽ.

355. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി ബൈഹകി. കാൽവിരലുകൾ ഖിബ്ലക്ക് അഭിമുഖമായി വെക്കുന്നത് മറ്റൊരു നിവേദനത്തിലൂടെ ഇബ്നു അബീശൈബ (1/82/2)യും സിറാജും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു.

356. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്; ബ്രാക്കറിലുള്ളത് ഇബ്നുറാഹവൈഹി തന്റെ മുസ് നദീ (4/129/2)ൽ; ഇബ്നു ഉമറിൽനിന്നും അദ്ദേഹം സ്വന്തം തള്ളവിരലടക്കമുള്ള ശരീരത്തിലെ സാധ്യമായ എല്ലാ അവയവങ്ങളും ഖിബ്ലക്ക് അഭിമുഖമാക്കുന്നത് ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നതായി ഇബ്നു സഅദ് (4/157) ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

357. ത്വഹാവി; ഇബ്നുഖുസൈമ (ന: 654); ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു.

358. ബൈഹകി സ്വഹീഹായ സനദോട് കൂടി.

359. തിർമിദി; അസ്സറാജ്; ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു.

360. അബൂദാവൂദ്; തിർമിദി-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു; നസാഇ: ഇബ്നുമാജ.

ന്നത് : രണ്ട് ഉള്ളുകൈകൾ, രണ്ട് കാൽമുട്ടുകൾ, രണ്ട് കാൽപാദങ്ങൾ, കൂടാതെ നെറ്റിയും മൂക്കും- അവസാനത്തെ രണ്ടെണ്ണം സുജൂദിലുള്ള ഒറ്റയവയവമായി എണ്ണിക്കൊണ്ട് അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “ഏഴ് അസ്ഥികൾ നിലത്ത് വെച്ചുകൊണ്ട് സുജൂദ് ചെയ്യാൻ ഞാൻ കൽപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. (മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ: ഞങ്ങൾ കൽപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു). നെറ്റി- തന്റെ കൈ മുകളിനുനേരെ ചൂണ്ടിക്കൊണ്ട് അവിടുന്ന് കാണിച്ചു- രണ്ട് കൈകൾ (മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ: കൈപ്പടങ്ങൾ), രണ്ട് കാൽമുട്ടുകൾ, രണ്ട് കാൽവിരലുകൾ; വസ്ത്രങ്ങളും മുടിയും പാറിപ്പോകാതെ ചേർത്തുവെക്കുന്നതിനെയും⁽³⁶¹⁾ (എന്നോട് വിരോധിച്ചിരിക്കുന്നു)”⁽³⁶²⁾

അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “ഒരു അടിമ സുജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ ഏഴ് അവയവങ്ങൾ അവനോടൊപ്പം സുജൂദ് ചെയ്യും. അവന്റെ മുഖം, രണ്ട് കൈപ്പടങ്ങൾ, രണ്ട് കാൽമുട്ടുകൾ, രണ്ട് കാൽപാദങ്ങൾ”.⁽³⁶³⁾

മുടി പിന്നിൽ ചേർത്തുവെച്ചുകൊണ്ട്⁽³⁶⁴⁾ തന്റെ പിറകിൽ നമസ്കരിക്കുന്ന ഒരാളോട് നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “അവന്റെ ഉദാഹരണം (പിറകിൽ) കൈകെട്ടിക്കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്ന ഒരുവനെ പോലെയാണ്”⁽³⁶⁵⁾ അവിടുന്ന് വീണ്ടും പറഞ്ഞു: “അത് പിശാചിന്റെ ഇരിപ്പി

361. അതായത്, കൂട്ടിപ്പിടിക്കുകയും പാറിപ്പറക്കുന്നതിൽനിന്നും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക. അതുകൊണ്ട് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് റുക്നുള്ളന്റെയും സുജൂദിന്റെയും അവസരത്തിൽ, കൈകൾകൊണ്ട് വസ്ത്രവും മുടിയും ചേർത്തുവെക്കുന്നതിനെയാണ് (നിഹായ).

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഈ വിലക്ക് നമസ്കാരത്തിന്റെ അവസരത്തിൽ മാത്രമുള്ളതല്ല. എന്നാൽ, ആരെങ്കിലും നമസ്കാരത്തിന്റെ മുമ്പ് മുടിയും വസ്ത്രവും മടക്കിവെക്കുകയും ശേഷം അതേരൂപത്തിൽതന്നെ നമസ്കാരത്തിലേക്ക് പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ, ഭൂരിപക്ഷം പണ്ഡിതന്മാരുടെയും അഭിപ്രായത്തിൽ അതുകൂടി ഈ വിലക്കിൽ ഉൾപ്പെടും. കൂടാതെ, പുരുഷൻ മുടി കെട്ടിവെച്ചുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നതിനെ നബി(ﷺ) വിലക്കിയത് ഇതിനെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നു. ഇത് വഴിയെ വരുന്നുണ്ട്.

362. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; ഇർവാഇ (ന: 310)ൽ അതിന്റെ തഖ്തീജ് ഉണ്ട്.

363,364. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ

365. അതായത് മിടഞ്ഞുവെച്ച അല്ലെങ്കിൽ കെട്ടിവെച്ച (പിരിച്ചുവെച്ച) ഇബ്നുൽ അമീർ പറയുന്നു: “ഈ ഹദീഥിന്റെ ആശയം ഇതാണ്: അവന്റെ മുടി പാറിപ്പറന്ന നിലയിലാണെങ്കിൽ, സുജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ അത് നിലത്ത് വീഴും. അപ്പോൾ, അവന് അത്മുഖേനയുള്ള സുജൂദിന്റെ പ്രതിഫലം ലഭിക്കും. എന്നാൽ മുടികെട്ടിവെക്കുകയാണെങ്കിൽ. അത് സുജൂദ് ചെയ്തിട്ടില്ല എന്ന പോലെയാണ്. അവൻ കൈകൾ കൂട്ടി ബന്ധിക്കപ്പെട്ടവനെപോലെയാണ്. അവയാകട്ടെ, നിലത്ത് സുജൂദിൽ വീഴുകയില്ല”.

ടമാണ്³⁶⁶. അതായത് പിശാച് ഇരിക്കുന്ന സ്ഥലം എന്ന് പറഞ്ഞത് മുടിയിലെ കെട്ടിനെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ്.

“നബി(ﷺ) തന്റെ മുഴംകൈകൾ നിലത്ത് പരത്തിവെക്കാറില്ല³⁶⁷ എന്നാൽ, “തറയിൽനിന്നും അത് ഉയർത്തിവെക്കുകയും പാർശ്വങ്ങളിൽനിന്നും അകറ്റിപ്പിടിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. എത്രത്തോളമെന്നാൽ അവിടുത്തെ കക്ഷത്തിലെ വെളുപ്പ് പിറകിൽനിന്നും തെളിഞ്ഞുകാണാമായിരുന്നു.”³⁶⁸ “അവിടുത്തെ കരങ്ങൾക്കിടയിലൂടെ ചെറിയ ഒരു ആട്ടിൻകുട്ടി കടന്നുപോകാനുദ്ദേശിച്ചെങ്കിൽ അതിന് സാധിക്കുമായിരുന്നു.”³⁶⁹ അതുകാരണം അവിടുത്തെ അനുചരന്മാരിലൊരാൾ പറഞ്ഞു: “പ്രവാചകൻ (ﷺ) സൂജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ തന്റെ പാർശ്വങ്ങളിൽനിന്നും കരങ്ങൾ ഇങ്ങനെ അകറ്റിപ്പിടിക്കുന്നത് കാണുമ്പോൾ ഞങ്ങൾക്ക് ദുഃഖം തോന്നാറുണ്ട്.”³⁷⁰

അവിടുന്ന് അത് തന്നെയാണ് കൽപിച്ചതും. “നിങ്ങൾ സൂജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ ഉള്ളും കൈകൾ (നിലത്ത്) വെക്കുകയും കൈമുട്ടുകൾ ഉയർത്തിവെക്കുകയും ചെയ്യുക.”³⁷¹ വീണ്ടും പറഞ്ഞു: “സൂജൂദിൽ നേരെ നിലകൊള്ളുകയും ചെയ്യുക. നിങ്ങളിലാരും തന്നെ നായയുടെ പരത്തിവെക്കൽപോലെ (മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ: നായ പരത്തിവെക്കുന്നതുപോലെ) തന്റെ കൈത്തണ്ടകൾ പരത്തിവെക്കരുത്.”³⁷² മറ്റൊരു ഹദീഥിൽ: “നിങ്ങളിലാരും തന്നെ നായയെപ്പോലെ കൈകൾ നിലത്തു പരത്തിവെക്കരുത്.”³⁷³

നബി(ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “നിങ്ങൾ കൈകൾ പരത്തിവെക്കരുത്, നിങ്ങൾ കൈപ്പടങ്ങൾ താഴെ വെക്കുകയും കൈമുട്ടുകൾ അകറ്റി

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഈ നിർദ്ദേശം പുരുഷന്മാർക്ക് മാത്രമുള്ളതാണ്. സ്ത്രീകൾക്ക് ഇത് ബാധകമല്ല എന്നാണ് മനസ്സിലാകുന്നത്. ഇബ്നുൽ അറബിയിൽനിന്നും ശൗകാനി ഉദ്ധരിച്ചത് പോലെ.

366. അബൂദാവൂദ്; തിർമിദി-അദ്ദേഹം ഇത് ഹസനാണെന്ന് പറഞ്ഞു; ഇബ്നുഖുസൈമയും ഇബ്നുഹിബ്ബാനും ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. *സഹീഹ് അബൂദാവൂദ്* (653) കാണുക.

367. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്.

368. ബുഖാരി; മുസ്ലിം ഇത് *ഇർവാഇ* (359)ൽ തഖ്തീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

369. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ.

370. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുമാജ, ഹസനായ പരമ്പരയോടുകൂടി

371. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന.

372. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അബൂദാവൂദ്; അഹ്മദ്.

373. അഹ്മദ്; തർമിദി-അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

പ്പിടിക്കുകയും ചെയ്യുക. എന്തെന്നാൽ, നിങ്ങൾ ഇങ്ങനെയെല്ലാം ചെയ്താൽ, നിങ്ങളുടെ ഓരോ അവയവങ്ങളും നിങ്ങളോടൊപ്പം സൂജൂദ് ചെയ്യും.”³⁷⁴

സൂജൂദിൽ അടങ്ങിനിൽക്കേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത

റുക്നും സൂജൂദും പൂർണ്ണമായി നിർവഹിക്കാൻ അവിടുന്ന് കൽപിക്കുമായിരുന്നു. അപ്രകാരം ചെയ്യാത്തവനെ വിശന്നുവലഞ്ഞ ഒരാൾ തനിക്ക് തീരെ ഫലം ചെയ്യാത്ത ഒന്നോ രണ്ടോ കാരക്കു തിന്ന ഒരുവനോട് ഉപമിക്കുമായിരുന്നു. കൂടാതെ അവനെക്കുറിച്ച് അവിടുന്ന് പറയും: “തീർച്ചയായും ജനങ്ങളിൽ ഏറ്റവും നീചനായ മോഷ്ടാവ് അവൻ തന്നെയാണ്”. മാത്രമല്ല, റുക്നുള്ളും സൂജൂദിലും മുതുകു നേരെ നിവർത്തിവെക്കാത്തവന്റെ നമസ്കാരം നിരർത്ഥകമാണെന്നും അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു - “റുക്നൂ” എന്ന അധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചതുപോലെ. “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് സൂജൂദിൽ അടങ്ങിനിൽക്കാൻ അവിടുന്ന് കൽപിച്ചത് മുമ്പ് വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സൂജൂദിലെ ദിക്റുകൾ

അവിടുന്ന് താഴെ പറയുന്ന ദിക്റുകൾ ഒരിക്കൽ ഒന്ന് മറ്റൊരിക്കൽ വേറൊന്ന് എന്ന രീതിയിൽ പ്രാർത്ഥിക്കുമായിരുന്നു:-

1) *سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى* “അത്യുന്നതനായ എന്റെ രക്ഷിതാവ് പരിശുദ്ധൻ.” എന്ന് മൂന്ന് പ്രാവശ്യം.³⁷⁵

ചിലപ്പോൾ “നബി(ﷺ) അതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ തവണ ആവർത്തിക്കും.”³⁷⁶

ഒരിക്കൽ, രാത്രിനമസ്കാരത്തിൽ അവിടുന്ന് അത് കൂടുതൽ ആവർത്തിച്ച കാരണത്താൽ അവിടുത്തെ സൂജൂദ് അൽബഖറ, നിസാഅ്, ആലുഇറാൻ എന്നീ മൂന്ന് ദീർഘസൂരത്തുകൾ ഓതിക്കൊണ്ടു

374. ഇബ്നുഖുസൈമ (1/80/2); *അൽമുബ്തറ*യിൽ മഖ്ദിസി; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

375. അഹ്മദ്; അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുമാജ; ദാവൂദ്; തഹാവി; ബസ്താർ; തബ്റാനി *അൽ മുഅ്ജമുൽ കബീറ*ിൽ ഏഴു സ്വഹാബിമാരിൽനിന്നും. ‘റുക്നൂ’ എന്ന അധ്യായത്തിൽ ഈ പ്രാർത്ഥനക്ക് ചുവടെയുള്ള കുറിപ്പും കാണുക (പേ:144).

376. ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ‘റുക്നൂ’ എന്ന അധ്യായത്തിന് ചുവടെയുള്ള കുറിപ്പ് കാണുക (പേ:144).

ഉള്ള നിറുത്തത്തോളം ദീർഘിച്ചു. രാത്രി നമസ്കാരത്തെ സംബന്ധിച്ച് മുൻ വിവരിച്ചത് പോലെ അവക്കിടയിൽ പ്രാർത്ഥനകളും പാപമോചനം തേടലും ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.

2) “سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ” അത്യുന്നതനായ എന്റെ രക്ഷിതാവിനെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം അവന്റെ പരിശുദ്ധിയെ വാഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നു” എന്ന് മുൻ പ്രാവശ്യം⁽³⁷⁷⁾.

3) “سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ” മലക്കുകളുടെയും റുഹിന്റെയും നാഥൻ മഹാപരിശുദ്ധനും സ്തുത്യനൂമാണ്.⁽³⁷⁸⁾

4) “سُبْحَانَكَ ! اللَّهُمَّ رَبَّنَا ! وَبِحَمْدِكَ ، اللَّهُمَّ ! اغْفِرْ لِي” ഞങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവായ അല്ലാഹുവേ, നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം നിന്റെ പരിശുദ്ധിയെ ഞാൻ വാഴ്ത്തുന്നു. അല്ലാഹുവേ! എനിക്ക് നീ പൊറുത്ത് തരണമേ”. ഖുർആന്റെ വ്യാഖ്യാനമെന്നോണം ഇത് റുക്നുള്ളും സുജുദിലും അധികരിപ്പിക്കുമായിരുന്നു.⁽³⁷⁹⁾

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ [وَأَنْتَ رَبِّي
سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَسَوَّاهُ [فَأَحْسَنُ صَوْرَهُ] وَشَوَّ
سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ [ف] تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

5) “അല്ലാഹുവേ! നിനക്കുവേണ്ടി ഞാൻ സുജുദ് ചെയ്തിരിക്കുന്നു. നിന്നിൽ വിശ്വസിക്കുകയും നിനക്ക് ഞാൻ കീഴ്പ്പെടുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. [നീയാണ് എന്റെ രക്ഷിതാവ്] അതിനെ സൂഷ്മമാക്കുകയും രൂപപ്പെടുത്തുകയും [അത് നന്നായി രൂപപ്പെടുത്തുകയും] അതിന് കണ്ണും കാതും നൽകുകയും ചെയ്തവൻ എന്റെ മുഖം സുജുദ് ചെയ്തിരിക്കുന്നു. [അതിനാൽ] ഏറ്റവും നന്നായി

377. ഈ ഹദീഥ് സ്വഹീഹാണ്. അബൂദാവൂദ്, ദാറുഖുത്നി, അഹ്മദ്, തബ്റാനി, ബൈഹഖി എന്നിവർ ഉദ്ധരിച്ചത്.

378. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന. ‘സുബ്ഹാൻ’, ‘ഖുദ്റുസ്’ എന്നീ വാക്കുകളുടെ അർത്ഥം മുൻ വന്നിട്ടുണ്ട് (പേ:145)

379. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; ഈ പ്രാർത്ഥന റുക്നുള്ള പ്രാർത്ഥനകളിൽ പെട്ടതാണ്. അതിന്റെ ആശയം മുൻ പറഞ്ഞത് പോലെ ഖുർആന്റെ കൽപന അനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നു എന്നാണ്.

രൂപപ്പെടുത്തുന്നവനായ അല്ലാഹു അനുഗ്രഹീതൻ⁽³⁸⁰⁾.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ وِدِقَّةً وَجِلَّةً وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ
وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ

6) “അല്ലാഹുവേ! സൂക്ഷ്മവും പ്രകടവും ആദ്യത്തേതും അവസാനത്തേതും പരസ്യവും രഹസ്യവുമായ എന്റെ പാപം മുഴുവൻ എനിക്ക് നീ പൊറുത്ത് തരേണമേ!”⁽³⁸¹⁾

سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَخِيَالِي وَأَمَّنَ بِكَ فُؤَادِي أَبُوءُ بِنِعْمَتِكَ
عَلَيَّ هَذِي يَدَيَّ وَمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي

7) “എന്റെ രൂപവും ഭാവവും നിനക്ക് സുജുദ് ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എന്റെ ഹൃദയം നിന്നിൽ വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്നു; നീ എനിക്ക് ചെയ്തതെന്ന അനുഗ്രഹങ്ങൾക്ക് ഞാൻ നന്ദി പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. ഇതാ എന്റെ കൈകളും എനിക്കെതിരെ ഞാൻ സമ്പാദിച്ചവയും”⁽³⁸²⁾

8. “سُبْحَانَ ذِي الْجَبُرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ” സർവ്വാധിപത്യവും, രാജാധികാരങ്ങളും, മേന്മയും മഹത്വവുമുള്ളവൻ പരിശുദ്ധൻ!⁽³⁸³⁾ ഇതും താഴെ വരുന്ന പ്രാർത്ഥനയുമാണ് അവിടുന്ന് രാത്രി നമസ്കാരത്തിൽ സാധാരണ പറയാറുള്ളത്.

9. “[അല്ലാഹുവേ] നിന്നെ സُبْحَانَكَ [اللَّهُمَّ] وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ” നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം നിന്നെ ഞാൻ പരിശുദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. നീയല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനായി ആരുമില്ല.⁽³⁸⁴⁾

10. “اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ” അല്ലാഹുവേ! ഞാൻ രഹസ്യമായി ചെയ്തതും പരസ്യമായി ചെയ്തതും എനിക്ക് നീ പൊറു

380. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; തഹാവി; ദാറുഖുത്നി.

381. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന.

382. ഇബ്നുനസ്ർ; ബുറാദി; ഹാകിം-അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി ഇതിനെ എതിർത്തിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇതിന് മറ്റ് ഹദീഥുകളുടെ പിൻബലമുണ്ട്.

383. അബൂദാവൂദും നസാഇയും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. ഇതിന്റെ വ്യാഖ്യാനം ‘റുക്നാത്’ എന്ന അധ്യായത്തിൽ കഴിഞ്ഞുപോയിട്ടുണ്ട്.

384. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; നസാഇ; ഇബ്നു നസ്ർ.

ത്ത് തരേണമേ”⁽³⁸⁵⁾.

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُورًا [وَفِيْ لِسَانِيْ نُورًا] وَاجْعَلْ فِيْ
سَمْعِيْ نُورًا وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِيْ نُورًا وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ
نُورًا وَاجْعَلْ مِنْ فَوْقِيْ نُورًا وَعَنْ يَمِيْنِيْ نُورًا وَعَنْ
يَسَارِيْ نُورًا وَاجْعَلْ اَمَامِيْ نُورًا وَاجْعَلْ خَلْفِيْ نُورًا
[وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُورًا] وَاعْظِمْ لِيْ نُورًا

11) “അല്ലാഹുവേ! എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ നീ പ്രകാശം ഇട്ടുതരേണമേ [എന്റെ നാവിലും പ്രകാശം] എന്റെ കാതിനും പ്രകാശം ഇട്ടുതരേണമേ; എന്റെ കണ്ണിനും പ്രകാശം ഇട്ടുതരേണമേ; എന്റെ താഴെയും, എന്റെ മുകളിലും എന്റെ വലതുവശത്തും എന്റെ ഇടതുവശത്തും പ്രകാശമിട്ട് തരേണമേ; എന്റെ മുന്നിലും എന്റെ പിന്നിലും പ്രകാശമിട്ടുതരേണമേ; [എന്റെ ശരീരത്തിലും പ്രകാശമിട്ടുതരേണമേ]. എനിക്ക് ആ പ്രകാശം മഹത്തരമാക്കുകയും ചെയ്യേണമേ!”⁽³⁸⁶⁾

[اَللّٰهُمَّ] [اِنِّيْ] اَعُوْذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَاتِكَ وَ[اَعُوْذُ] بِمُعَافَاتِكَ
مِنْ عُقُوْبَتِكَ وَاعُوْذُ بِكَ مِنْكَ لَا اُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ اَنْتَ كَمَا
اَتَّيْتُ عَلَى نَفْسِكَ

12) “[അല്ലാഹുവേ!] [തീർച്ചയായും] നിന്റെ തൃപ്തികൊണ്ട് ഞാൻ നിന്റെ കോപത്തിൽനിന്നും രക്ഷതേടുന്നു; നിന്റെ വിട്ടുവീഴ്ചകൊണ്ട് ഞാൻ നിന്റെ ശിക്ഷയിൽനിന്നും [രക്ഷതേടുന്നു.] നിന്നിൽ നിന്നും നിന്നോട് തന്നെ ഞാൻ രക്ഷ തേടുന്നു; നിന്റെ മേലുള്ള വാഴ്ത്തലുകൾ എനിക്ക് എണ്ണി തിട്ടപ്പെടുത്താൻ സാധിക്കുകയില്ല; നീ നിന്നെ വാഴ്ത്തിയത് പോലെ തന്നെയാണ്”⁽³⁸⁷⁾

385. ഇബ്നു അബി ശൈബ (62/112/1); നസാഇ; ഹാകിം-അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

386,387. മുസ്ലിം; അബുഅവാന്; ഇബ്നു അബിശൈബ മുസ്നഹി(12/106/2,112/1)ൽ

സുജൂദിൽ ഖുർആൻ ഓതുന്നതിനുള്ള വിലക്ക്

നബി(ﷺ) റുക്നുകളും സുജൂദിലും ഖുർആൻ ഓതുന്നത് വിലക്കുമായിരുന്നു. മുബ് “റുക്നാ” എന്ന അധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചതുപോലെ, ഈ നിർബന്ധഘടകത്തിൽ പ്രാർത്ഥന ഉത്സാഹപൂർവ്വം അധികരിപ്പിക്കാനാണ് അവിടുന്ന് കൽപിച്ചത്. അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “ഒരു അടിമ തന്റെ രക്ഷിതാവുമായി ഏറ്റവും അടുത്തിരിക്കുന്നത് സുജൂദിലായിരിക്കുമ്പോഴാണ്; അതിനാൽ [അതിൽ] നിങ്ങൾ പ്രാർത്ഥന അധികരിപ്പിക്കുക!”⁽³⁸⁸⁾

സുജൂദ് ദീർഘിപ്പിക്കൽ

നബി(ﷺ) തന്റെ സുജൂദ് റുക്നുകളനോളം ദീർഘിപ്പിക്കും. ചിലപ്പോൾ, സാഹചര്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് വളരെയധികം ദീർഘിപ്പിക്കും. സഹാബികളിൽ ചിലർ പറഞ്ഞതുപോലെ, “റസൂൽ(ﷺ) ഹസനെയോ ഹുസൈനെയോ എടുത്തുകൊണ്ട് രണ്ടിലൊരു നമസ്കാരം [ജുഹർ അല്ലെങ്കിൽ അസർ] നിർവഹിക്കാൻ വേണ്ടി ഞങ്ങളുടെയടുത്തേക്ക് വന്നു. നബി(ﷺ) മുന്നോട്ടുവെന്ന് അവനെ [തന്റെ വലതു കാലിനരികിലായി] താഴെ വെച്ചശേഷം നമസ്കാരത്തിനുള്ള തക്ബീർ ചൊല്ലി നമസ്കരിക്കാൻ തുടങ്ങി. നമസ്കാരത്തിനിടയിൽ അവിടുന്ന് വളരെ ദീർഘമായി സുജൂദ് ചെയ്തു. അദ്ദേഹം പറയുന്നു: ഞാൻ [ജനങ്ങളുടെയിടയിലൂടെ] തലയുയർത്തി നോക്കി. അപ്പോൾ സുജൂദ് ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന റസൂലി(ﷺ)ന്റെ പുറകിൽ ആ കുട്ടിയുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ സുജൂദിലേക്ക് തന്നെ തിരിച്ചുപോയി. റസൂൽ(ﷺ)നമസ്കാരം പൂർത്തിയാക്കിയപ്പോൾ, ജനങ്ങൾ പറഞ്ഞു: “റസൂലേ! അങ്ങയുടെ [ഈ] നമസ്കാരത്തിനിടയിൽ, അങ്ങ് സുജൂദ് ദീർഘിപ്പിച്ചതുകാരണം അങ്ങയ്ക്ക് വല്ലതും സംഭവിക്കുകയോ, വഹ് യ് ഇറങ്ങുകയോ ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന് ഞങ്ങൾ ധരിച്ചു!” അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “ഇതൊന്നുമല്ല സംഭവിച്ചത്. എന്നാൽ എന്റെ മകൻ എന്നെ വാഹനമാക്കി”⁽³⁸⁹⁾. അതിനാൽ അവന്റെ ആഗ്രഹം പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിന് മുമ്പായി ധൂതി കാണിക്കുന്നത് ഞാൻ വെറുത്തു”⁽³⁹⁰⁾

388. മുസ്ലിം; അബുഅവാന്; ബൈഹഖി; ഇർവാഇ (ന: 456)ൽ ഇത് തഖ്ദീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

389. അതായത് “എന്റെ പുറത്ത് കയറിയിരുന്നു കൊണ്ട് എന്നെ വാഹനമാക്കി”.

390. നസാഇ; ഇബ്നു അസാകിർ (4/257/1-2); ഹാകിം-അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

മറ്റൊരു ഹദീഥിൽ: “അവിടുന്ന് നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ സുജുദിലായപ്പോൾ, ഹസനും ഹുസൈനും നബിയുടെ പുറത്ത് ചാടിക്കയറി. ജനങ്ങൾ തടയാൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ, അവരെ രണ്ടുപേരെയും വിട്ടേക്കുവാൻ നബി(ﷺ) ആംഗ്യം കാണിച്ചു. അങ്ങനെ നമസ്കരിച്ച് കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, അവരെ അവിടുത്തെ മടിയിലിരുത്തിക്കൊണ്ട് പറഞ്ഞു: “ആരെങ്കിലും എന്നെ സ്നേഹിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അവൻ ഇവരെ രണ്ടുപേരെയും സ്നേഹിക്കട്ടെ”⁽³⁹¹⁾

സുജുദിന്റെ ശ്രേഷ്ഠത

നബി(ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “പ്രതിഫലനാളിൽ എനിക്ക് തിരിച്ചറിയാനാകാത്ത ഒരാളും എന്റെ സമുദായത്തിലുണ്ടാകില്ല”. അവർ ചോദിച്ചു: “റസൂലേ! ധാരാളം സൂഷ്ടികൾക്കിടയിൽനിന്നും അവരെ എങ്ങനെയാണ് അങ്ങ് തിരിച്ചറിയുക?” നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “കുത്തിരുണ്ട ഒരു സവാരിക്കുതിരയും വെളുത്ത നെറ്റിത്തടവും കാലുകളുമുള്ള ഒരു കുതിരയും ഒരു തൊഴുത്തിലുണ്ടെങ്കിൽ അതിലേക്ക് പ്രവേശിക്കുന്ന നിങ്ങൾക്ക് അവ തമ്മിൽ തിരിച്ചറിയാൻ സാധിക്കുകയില്ലേ?”. അവർ പറഞ്ഞു: “തീർച്ചയായും”. നബി പറഞ്ഞു: “അപ്രകാരം തന്നെ എന്റെ സമുദായത്തിന് സുജുദ് ചെയ്തതിനാൽ ആ ദിവസം വെളുത്ത മുഖങ്ങളും⁽³⁹²⁾ അംഗശുദ്ധി വരുത്തിയതുകാരണം വെളുത്ത കൈകളും കാലുകളും ഉണ്ടാകും”⁽³⁹⁴⁾

391. ഇബ്നുഖുസൈമ ഹസനായ പരമ്പരയോടുകൂടി ഇബ്നു മസ്ഊദിൽനിന്നും തന്റെ സ്വഹാഹി (887)ൽ; മുർസലായ രൂപത്തിൽ ബൈഹകി (2/263); ഇബ്നുഖുസൈമ അതിന് ശീർഷകം കൊടുത്തത് ഇപ്രകാരമാണ്: “മറ്റുള്ളവർക്ക് മനസ്സിലാകുംവിധം ആംഗ്യം കാണിക്കുന്നത് നമസ്കാരത്തെ മുറിക്കുകയോ നിഷ്ഫലമാക്കുകയോ ഇല്ലെന്ന് തെളിയിക്കുന്ന അധ്യായം”. ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഈ പ്രവൃത്തി അഭിപ്രായത്തിന്റെ ആളുകൾ (അഹ്ലുൽഅ്യാൽ)ക്ക് കിട്ടാതെ പോയ ഫിഖ്ഹാണ്! ഈ വിഷയത്തിൽ, ബുഖാരിയിലും മുസ്ലിമിലും മറ്റും ധാരാളം ഹദീസുകൾ ഉണ്ട്.

392. അതായത്: സുജുദിന്റെ പ്രകാശം കാരണം മുഖം തിളങ്ങും.

393. അതായത്, വുള്ളുന്റെ കാരണത്താൽ അവയവങ്ങൾക്ക് തിളക്കമുണ്ടാകും. മുഖം, കൈകൾ, കാലുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ വുള്ളുന്റെ കാരണത്താലുള്ള തിളക്കത്തിന്റെ അടയാളങ്ങൾ കുതിരയുടെ മുഖത്തും കാലുകളിലുമുള്ള വെളുപ്പിനോടാണ് സാദൃശ്യപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്. (നിഹായ)

394. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി അഹ്മദ്; തിർമിദി ഇതിലെ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുകയും സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥുസ്സഹാഹായിൽ ഇത് തഖ്റീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹു നരകവാസികളോട് കരുണ ചെയ്യാനുദ്ദേശിച്ചാൽ, അല്ലാഹുവിനെ ആരാധിക്കുന്നവരെ അതിൽ നിന്നും പുറത്തുകൊണ്ടുവരാൻ അവൻ മലക്കുകളോട് കൽപിക്കും. അങ്ങനെ അവരെ പുറത്തുകൊണ്ടുവരും. സുജുദിന്റെ അടയാളം കൊണ്ടാണ് അവരെ തിരിച്ചറിയുക. എന്തെന്നാൽ സുജുദിന്റെ അടയാളം കരിച്ചുകളയുന്നതിൽനിന്നും നരകത്തെ അല്ലാഹു വിലക്കിയിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെ, അവർ നരകത്തിൽനിന്നും പുറത്തുകൊണ്ടുവരപ്പെടും. ആദം സന്തതികളെ നരകം പൂർണ്ണമായി വിഴുങ്ങും- സുജുദിന്റെ അടയാളം ഒഴികെ”⁽³⁹⁵⁾

നിലത്തും പായയിലുമുള്ള സുജുദ്

“അവിടുന്ന് മിക്കപ്പോഴും നിലത്താണ് സുജുദ് ചെയ്തിരുന്നത്”⁽³⁹⁶⁾

“കൊടുംചൂടിൽ സ്വഹാബികൾ നബി(ﷺ)യോടൊപ്പം നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ നെറ്റി നിലത്ത്വെക്കാൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ അവർ സ്വന്തം വസ്ത്രം വിരിച്ച് അതിന്മേൽ സുജുദ് ചെയ്യും”⁽³⁹⁷⁾

അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു: “..... എനിക്കും എന്റെ സമുദായത്തിനും ഭൂമി മുഴുവൻ സുജുദ് ചെയ്യാനും ശുദ്ധിവരുത്താനുമുള്ള സ്ഥലമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ എന്റെ സമുദായത്തിൽപെട്ട ആർക്കെങ്കിലും നമസ്കാരസമയമായാൽ അവന്റെയടുത്ത്തന്നെ ആരാധനാകേന്ദ്രവും അംഗശുദ്ധിവരുത്താനുള്ള സ്ഥലവുമുണ്ട്. [എനിക്ക് മുമ്പുള്ളവർ ഇത് വമ്പിച്ച ഒരു കാര്യമായി ധരിച്ചിരുന്നു. അവർ ആരാധനാലയങ്ങളിൽ വെച്ചുമാത്രമേ പ്രാർത്ഥിച്ചിരുന്നുള്ളൂ]”⁽³⁹⁸⁾

ചിലപ്പോൾ, നബി(ﷺ) ചെളിയിലും വെള്ളത്തിലുമായി സുജുദ്

395. ബുഖാരി; മുസ്ലിം. സ്ഥിരമായി നമസ്കരിക്കുന്നവരിലുള്ള പാപികൾ നരകത്തിൽ ശാശ്വതമായി വസിക്കേണ്ടിവരികയില്ല എന്ന് ഈ ഹദീഥ് മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്നു. മാത്രമല്ല, അലസതമൂലം നമസ്കാരം ഒഴിവാക്കുന്നവർപോലും ശാശ്വതമായി നരകത്തിൽ കഴിയേണ്ടിവരില്ല എന്നത് സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അസ്സഹാഹ (ന: 2054)കാണുക.

396. കാരണം, നബി(ﷺ)യുടെ പള്ളി പായയോ അത് പോലെയുള്ളവയോ വിരിച്ചതായിരുന്നില്ല. അനേകം ഹദീസുകളിലൂടെ വ്യക്തമാകുന്ന ഒരു വസ്തുതയാണിത്. അടുത്തതും പിന്നീട് വരുന്ന അബൂസഈദിന്റെ ഹദീസും അതിൽ പെട്ടതാണ്.

397. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന.

398. അഹ്മദ്; അസ്സിറാജ്; ബൈഹകി സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി.

ചെയ്യാറുണ്ട്. ഒരിക്കൽ റമളാനിലെ ഇരുപത്തിയൊന്നാമത്തെ രാവിലെ മഴപെയ്ത് പള്ളിയുടെ ഓലമേഞ്ഞ മേൽക്കൂര ഒലിച്ചുപോയി. അതിനാൽ അവിടുന്ന് ആ ചെളിയിലും വെള്ളത്തിലും സൂജൂദ് ചെയ്തു. അബൂ സഹൂദിൽ ഖുദ്ദാസി(رحمہ اللہ) പറഞ്ഞു: “അങ്ങനെ ഞാൻ എന്റെ കണ്ണുകൾക്കൊണ്ട് പ്രവാചകന്റെ നെറ്റിയിലും മൂക്കിന്മേലും ചെളിയുടെയും വെള്ളത്തിന്റെയും പാടുകൾ കണ്ടു!”⁽³⁹⁹⁾.

“നബി(ﷺ)ചിലപ്പോൾ ഖുറാനുടെ മേലേനിന്ന് നമസ്കരിക്കും.”⁽⁴⁰⁰⁾ മറ്റുചിലപ്പോൾ, “ഒരു പായയുടെ മീതെ”⁽⁴⁰¹⁾. “ദീർഘമായി ഉപയോഗിച്ച കാരണത്താൽ കറുപ്പിച്ചിരുന്നിട്ട് കൂടി അവിടുന്ന് -ഒരിക്കൽ- അതിന്മേൽ നമസ്കരിച്ചു”⁽⁴⁰²⁾.

സൂജൂദിൽനിന്നും ഉയരൽ

പിന്നീട് “അവിടുന്ന് തക്ബീർ ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് സൂജൂദിൽനിന്നും തല ഉയർത്തും.”⁽⁴⁰³⁾ “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചതും ഇതെന്നെയാണ്. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “ഒരുവൻ അവന്റെ അവയവങ്ങൾ അടങ്ങിനിൽക്കുന്നതുവരെ സൂജൂദ് ചെയ്യുകയും ശേഷം “അല്ലാഹു അക്ബർ” എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട് നേരെ നിവർന്നിരിക്കുന്നതുവരെ തലയുയർത്തുകയും.... ചെയ്യാത്തതിടത്തോളം അവന്റെ നമസ്കാരം പൂർണ്ണമാകുകയില്ല”⁽⁴⁰⁴⁾ ചിലപ്പോൾ “ഈ തക്ബീറിനോടൊപ്പം അവിടുന്ന് കൈകൾ ഉയർത്തുമായിരുന്നു.”⁽⁴⁰⁵⁾

399,400. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അറബിയിൽ ‘ഖുറാ’ എന്നാൽ സൂജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ ഒരാൾക്ക് തന്റെ മുഖം വെക്കാൻ മാത്രം വലിപ്പമുള്ള പായയോ, മിടഞ്ഞ ഓലയോ അത് പോലെയുള്ള മറ്റ് വസ്തുക്കളോ ആണ്. ഇതിനേക്കാൾ വലിപ്പമുള്ളതിന് ‘ഖുറാ’ എന്ന് പറയുകയില്ല. (നിഹായ).

401. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന.

402. ബുഖാരി; മുസ്ലിം. ഇവിടെ ‘ലബിസ’ (ധരിക്കുക) എന്നത് കൊണ്ടുദ്ദേശം ‘ഉപയോഗിക്കുക’ എന്നാണ്. അതായത് ഇരിക്കുക എന്ന്. അതിനാൽ ‘ഇരിക്കുന്നത്’ ‘ധരിക്കുന്നത്’ പോലെത്തന്നെയാണ്. അപ്പോൾ, പട്ടിന്റെമേൽ ഇരിക്കുന്നതും നിഷിദ്ധ (ഹറാം)മാണ്; കാരണം അത് ധരിക്കുന്നത് നിഷിദ്ധമാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള ഹദീഥുകൾ ബുഖാരിയിലും മുസ്ലിമിലും മറ്റും സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. മാത്രമല്ല, പട്ടിന്മേൽ ഇരിക്കുന്നതിനെ വ്യക്തമായി വിലക്കിക്കൊണ്ടുള്ള ഹദീഥ് വന്നിട്ടുമുണ്ട്. അതിനാൽ, ചില പ്രമുഖർ അത് അനുവദിച്ചത് നിങ്ങളെ വഞ്ചിതരാക്കാതിരിക്കട്ടെ!

403. ബുഖാരി; മുസ്ലിം

404. അബൂദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

405. അഹ്മദ്; സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി അബൂദാവൂദ്. ഇവിടെ പരാമർശിച്ചതും മറ്റൊരു തക്ബീറിനോടൊപ്പമുള്ള കൈയുയർത്തലിനെപ്പറ്റിയും ഇമാം

പിന്നെ “അവിടുന്ന് തന്റെ ഇടതുകാൽ നിലത്തുവിരിച്ച് അതിന്മേൽ [അടങ്ങി] ഇരിക്കും.”⁽⁴⁰⁶⁾ “മോശമായി നമസ്കരിച്ച”വ്യക്തിയോട് കൽപിച്ചതും ഇതെന്നെയാണ്. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “നീ സൂജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ, സൂജൂദിൽ ഉറപ്പിച്ച് നിൽക്കുക. ശേഷം നീ തല ഉയർത്തി ഇടതുകാലിന്മേൽ ഇരിക്കുക”⁽⁴⁰⁷⁾

“അവിടുന്ന് തന്റെ വലതുകാൽ കുത്തിനിർത്തുകയും,”⁽⁴⁰⁸⁾ “കാൽ വിരലുകൾ ഖിബ്ലക്ക് അഭിമുഖമായി വെക്കുകയും ചെയ്യും”⁽⁴⁰⁹⁾

രണ്ട് സൂജൂദുകൾക്കിടയിലുള്ള ഇഖ്ആഅ്

“അവിടുന്ന് ചിലപ്പോൾ [രണ്ട് കാൽപാദങ്ങളുടെ അറ്റത്തും മടിന്മേലുമായി] ഇരുന്നുകൊണ്ട് ഇഖ്ആഅ് ചെയ്യും”⁽⁴¹⁰⁾

അഹ്മദ് പറഞ്ഞതായി ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം അൽബദാഇഇ (4/89)ൽ പറയുന്നുണ്ട്: “കൈയുയർത്തലിനെപ്പറ്റി (ഇമാം അഹ്മദ്) ചോദിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹം (യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇബ്നുൽ അദ്ദേഹം എന്നാണ്) ഉദ്ധരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം പറയുന്നു: അബൂഅബ്ദുല്ല (അതായത്, ഇമാം അഹ്മദ്) നമസ്കാരത്തിൽ താഴോട്ടും മേലോട്ടുമുള്ള എല്ലാ ചലനങ്ങളോടൊപ്പവും കൈയുയർത്തുന്നതായി ഞാൻ കണ്ടു”.

ഇത് തന്നെയാണ് ശാഫിഹുകളായ ഇബ്നുൽ മുൻദിരിന്റെയും അബൂഅലിയുടെയും അഭിപ്രായം. ഇത് തന്നെയാണ് മാലികിൽനിന്നും ശാഫിഹായിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കപ്പെടുന്നത്. *താർഹുത്തമ്റീബിലുള്ളത്* പോലെ. ഇവിടെയുള്ള കൈയുയർത്തൽ അനസുബ്നു മാലിക്, ഇബ്നു ഉമർ, നാഫിഅ്, താവൂസ്, ഹസനുൽ ബസ്രി, ഇബ്നുസീരീൻ, അയ്യൂബ് അസ്തിഖ്തിയാനി എന്നിവരിൽനിന്നും സ്വഹീഹായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതുപോലെ, സ്വഹീഹായ പരമ്പരകളോടെ *മുസനഫ് ഇബ്നു അബ്ദിശ്ശൈബ* (1/106)യിൽ അവരിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്.

406. ബുഖാരി *ജുസ്അ് റഫ്ഉൽ യദൈനി* യിൽ; സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെ അബൂദാവൂദ്; മുസ്ലിം; അബൂഅവാന. *ഇർവാഇ* (316)ൽ അത് തഖ്റീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

407. അഹ്മദ്; അബൂദാവൂദ് നല്ല പരമ്പരയോടുകൂടി.

408. ബുഖാരി; ബൈഹകി.

409. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി നസാഇ.

410. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; അബൂശൈഖ് *മാ റവാഹു അബൂസുബൈർ അൻ ജാബിറി* (അബൂസുബൈർ ജാബിറിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കുന്നത്)(നം. 104-106)ൽ; ബൈഹകി. ഇത് വിസ്തരിച്ചുകൊണ്ട് ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം (റഫ്) പ്രവാചക(ﷺ)ന്റെ ഈ സൂജൂദുകൾക്കുമിടയിലുള്ള ‘ഇഫ്തിറാസ്’ വിവരിച്ചശേഷം പറഞ്ഞു: “ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഇതല്ലാത്ത മറ്റൊരു ഇരുത്തവും നബി(ﷺ)യിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല”!

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഇതെങ്ങനെ ശരിയാകും-ഇബ്നു അബ്ബാസിന്റെ ഹദീഥ് മുസ്ലിം, അബൂദാവൂദ്, തിർമിദി (അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു), കൂടാതെ മറ്റുള്ളവരിലൂടെയും ഇഖ്ആഅ് സ്ഥിരപ്പെട്ടു വന്നിട്ടു

രണ്ട് സുജൂദുകൾക്കിടയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത

“അവിടുന്ന് (ﷺ) അസ്ഥികളെല്ലാം (പൂർവ്വ)സ്ഥാനങ്ങളിൽ തിരിച്ചെത്തുന്നത് വരെ അടങ്ങിയിരിക്കും”⁽⁴¹¹⁾ “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചതും ഇത്തന്നെയാണ്. അവിടുന്ന് അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: “ഇപ്രകാരം ചെയ്യുന്നത് വരെ നിങ്ങളിലാരുടെയും നമസ്കാരം പൂർണ്ണമാവുകയില്ല”⁽⁴¹²⁾.

“അവിടുന്ന് അത് സുജൂദിനോളം ദീർഘിപ്പിക്കും”⁽⁴¹³⁾. ചിലപ്പോൾ “അവിടുന്ന് മറന്നുപോയി എന്ന് ആളുകൾ പറയുവോളം അടങ്ങിയിരിക്കും”⁽⁴¹⁴⁾

രണ്ട് സുജൂദുകൾക്കിടയിലുള്ള ദിക്റുകൾ

ഈ ഇരുത്തത്തിൽ നബി(ﷺ) പറയുമായിരുന്നു:

اللَّهُمَّ (وَفِي لَفْظ: رَبِّ) اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي [وَأَجْبُرْنِي]
[وَرَفَعْنِي] وَاهْدِنِي [وَعَافِنِي] وَارْزُقْنِي

ണ്ടല്ലോ? (സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീമുസ്സഹാഹ ന: 383 കാണുക); ഇബ്നു ഉമറിന്റെ ഹദീഥ് ഹസനായ പരമ്പരയോടുകൂടി ബൈഹഖിലുമുണ്ട്. ഇബ്നു ഹജർ ഇതിനെ സ്വഹീഹാണെന്നും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ, അബൂഇസ്ഹാഖ് അൽഹർബി ഗരീബുൽ ഹദീഥി(5/12/1)ൽ ഇബ്നു ഉമറും ഇബ്നു അബ്ബാസും ഇഖ്ആഅ് ചെയ്യുന്നത് താവാവുസ് കണ്ടതായി ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ പരമ്പര സ്വഹീഹാണ്. അല്ലാഹുവിന്റെ കാര്യവും ഇമാം മാലികിന്റെ മേലുണ്ടാവട്ടെ- അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “നമ്മിൽ ഓരോരുത്തരുടെയും വാക്കുകൾ തള്ളുകയും കൊള്ളുകയും ചെയ്യാം. ഈ ഖബറിന്റെ ഉടമയുടേതൊഴികെ” -ശേഷം പ്രവാചകന്റെ (ﷺ) ഖബറിലേക്ക് അദ്ദേഹം ചുണ്ടിക്കണിപ്പിച്ചു. അനേകം സ്വഹാബിമാരും താബികളും മറ്റും ഈ ചര്യയനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഞാൻ ഇത് ‘അസ്ലി’ൽ വിശദമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: നബി (ﷺ) വിരോധിച്ച ഇഖ്ആഅ് അല്ല ഇത്. ‘തശഹ്ഹൂദിലെ ഇരുത്തം’ എന്ന അധ്യായത്തിൽ വരുന്നുണ്ട്.

411. അബൂദാവൂദ്; സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി ബൈഹഖി.

412. അബൂദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

413. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

414. ബുഖാരി; മുസ്ലിം. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം പറഞ്ഞു: “സ്വഹാബികളുടെ കാലശേഷമുള്ള ജനങ്ങൾ ഈ നബിചര്യ ഉപേക്ഷിച്ചു. എന്നാൽ നബിചര്യയനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നവൻ അതിന് വിരുദ്ധമായതിലേക്ക് തിരിഞ്ഞു നോക്കേണ്ടതില്ല. ഈ സന്ദർഭത്തിന് എതിരായിട്ടുള്ളതിനെ അവൻ പരിഗണിക്കേണ്ടതില്ല”.

1) “അല്ലാഹുവേ! (മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ: എന്റെ രക്ഷിതാവേ!) എനിക്ക് നീ പൊറുത്ത് തരികയും എന്നോട് കരുണ കാണിക്കുകയും, [എന്റെ ന്യൂനതകൾ പരിഹരിച്ചുതരികയും], [എന്നെ ഉയർത്തുകയും,] എനിക്ക് മാർഗനിർദ്ദേശം നൽകുകയും, [എനിക്ക് പാപമോചനം നൽകുകയും,] എനിക്ക് ആഹാരം നൽകുകയും ചെയ്യേണമേ!”⁽⁴¹⁵⁾

ചിലപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറയും:

رَبِّ اغْفِرْ لِي اغْفِرْ لِي

2) “എന്റെ രക്ഷിതാവേ! എനിക്ക് പൊറുത്ത് തരേണമേ, എനിക്ക് പൊറുത്ത് തരേണമേ”⁽⁴¹⁶⁾

അവിടുന്ന് രാത്രി നമസ്കാരത്തിൽ ഇത് രണ്ടും പറയുമായിരുന്നു.⁽⁴¹⁷⁾

പിന്നീട് അവിടുന്ന് തക്ബീർ ചൊല്ലി രണ്ടാമത്തെ സുജൂദ് നിർവഹിക്കും.⁽⁴¹⁸⁾ “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചതും ഇത് തന്നെയാണ്. മുസ്ലിം വിവരിച്ചപോലെ രണ്ട് സുജൂദുകൾക്കിടയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കാൻ കൽപിച്ചശേഷം പറഞ്ഞു: “ശേഷം ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അസ്ഥികളെല്ലാം അടങ്ങിക്ക

415. അബൂദാവൂദ്; തിർമിദി; ഇബ്നുമാജ: ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

416. ഇബ്നുമാജ ഹസനായ പരമ്പരയോട് കൂടി; ഇമാം അഹ്മദ് ഈ പ്രാർത്ഥനയാണ് തെരഞ്ഞെടുത്തത്. ഇസ്ഹാഖുബ്നു റാഹവൈഹി പറയുന്നു, “ഒരു വൻ ഉദ്ദേശിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഇത് മൂന്ന് പ്രാവശ്യം പറയാവുന്നതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ ‘അല്ലാഹുവേ! ഇഗ്ഫിർലി...’ (അല്ലാഹുവേ! നീ എനിക്ക് പൊറുത്ത് തരേണമേ...) എന്നും പറയാവുന്നതാണ്. കാരണം ഇത് രണ്ടും സുജൂദുകൾക്കിടയിൽ പ്രവാചകനി(ﷺ)ൽനിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്” (മസാഇലിൽ ഇമാം അഹ്മദ്; ഇസ്ഹാഖി ബ്നു റാഹവൈഹി) ഇബ്ഹാഖുൽ മർവസി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തത് (പേജ് 19).

417. നിർബന്ധം നമസ്കാരങ്ങളിൽ ചൊല്ലുന്നതിനെ ഇത് നിഷേധിക്കുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അത് ഐച്ഛിക നമസ്കാരങ്ങളും തമ്മിൽ വേർതിരിക്കുന്ന ഒന്നുതന്നെയില്ല. ഇതാണ് ശാഫിഈ, അഹ്മദ്, ഇസ്ഹാഖ് എന്നിവരുടെ അഭിപ്രായം. നിർബന്ധം നമസ്കാരങ്ങളിലും, ഐച്ഛിക നമസ്കാരങ്ങളിലും ഇത് അനുവദനീയമായി അവർ കാണുന്നു -തിർമിദി ഉദ്ധരിച്ചത് പോലെ. മുശ്കിലിൽ ആഥാരിൽ ഇമാം തഹാവിയും ഈ അഭിപ്രായം തന്നെയാണ് പ്രകടിപ്പിച്ചത്. ശരിയായ വിശകലനം ഇതിനെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നു. കാരണം പ്രാർത്ഥനയില്ലാത്ത ഒരു സ്ഥലവും നമസ്കാരത്തിലില്ല. അതിനാൽ ഇവിടെ ഇത് തന്നെയാണ് യോജിക്കുക. ഇത് വളരെ വ്യക്തമാണ്.

418. ബുഖാരി; മുസ്ലിം

ഴിയുന്നതുവരെ സുജൂദ് ചെയ്യുക. [നമസ്കാരത്തിലുടനീളം ഇപ്രകാരം തന്നെ ചെയ്യുക]”⁽⁴¹⁹⁾ ചിലപ്പോൾ ഈ തക്ബീറിനോടൊപ്പം അവിടുന്ന് കൈകൾ ഉയർത്തുമായിരുന്നു.⁽⁴²⁰⁾

ഈ സുജൂദിലും ആദ്യസുജൂദിലേക്ക് പോലെതന്നെ ചെയ്യും.

ശേഷം, “തക്ബീർ ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് അവിടുന്ന് തല ഉയർത്തും”⁽⁴²¹⁾. അവിടുന്ന് “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചതും ഇതുതന്നെയാണ്. മുമ്പ് കഴിഞ്ഞത് പോലെ, രണ്ടാമത്തെ സുജൂദിനായി കൽപിച്ചശേഷം അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “ശേഷം തക്ബീർ ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് തല ഉയർത്തുക!”⁽⁴²²⁾. അവിടുന്ന് അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: “[പിന്നീട് നിന്റെ ഓരോ റക്അത്തിലും സുജൂദിലും ഇപ്രകാരം ചെയ്യുക]. കാരണം അപ്രകാരം ചെയ്താൽ നിന്റെ നമസ്കാരം പരിപൂർണ്ണമായി. ഇതിൽനിന്നും വല്ലതും നീ കുറയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ നിന്റെ നമസ്കാരത്തിൽ നീ കുറവ് വരുത്തി.”⁽⁴²³⁾ ചിലപ്പോൾ, “ഈ തക്ബീറിനോടൊപ്പം അവിടുന്ന് കൈകൾ ഉയർത്തുമായിരുന്നു.”⁽⁴²⁴⁾

വിശ്രമത്തിന്റെ ഇരുത്തം (ജിൽസത്തുൽ ഇസ്തിറാഹ്):

പിന്നീട് “അവിടുന്ന് [എല്ലാ അസ്ഥികളും പൂർവ്വസ്ഥിതിയിലേക്ക് തിരിച്ചുവരുന്നതുവരെ ഇടതുകാലിൽ] നേരെ നിവർന്നിരിക്കും.”⁽⁴²⁵⁾

419. അബൂദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു. ബ്രാക്കറ്റിലുള്ള ഭാഗം ബുഖാരിയിലും മുസ്ലിമിലുമുള്ളതാണ്.

420. അബൂഅവാനയും അബൂദാവൂദും സ്വഹീഹായ രണ്ട് പരമ്പരകളോട് കൂടി. ഈ കൈയുയർത്തൽ അഹ്മദ്, മാലിക്, ശാഫിഈ എന്നിവരിൽനിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ‘സുജൂദ്’ എന്ന അധ്യായത്തിൽ കൊടുത്ത കുറിപ്പ് കാണുക.

421. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

422. അബൂദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ദഹബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു.

423. അഹ്മദ്; തിർമിദി- അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

424. 6-ാമത്തെ കുറിപ്പ് കാണുക.

425. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്. ഈ ഇരുത്തത്തെ ‘ജിൽസത്തുൽ ഇസ്തിറാഹ്’ (വിശ്രമത്തിന്റെ ഇരുത്തം) എന്ന പേരിൽ കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാരു (ഫുഖ ഹാക്കൾ)യെടുക്കൽ അറിയപ്പെടുന്നു. ഇത് ശാഫിഈ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ, ഇതിന് സമാനമായത് ഇമാം അഹ്മദിൽനിന്നും *തഹ്ഖീഖി* (111/1)ൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതുതന്നെയാണ് ഏറ്റവും അനുയോജ്യമായതും. വൈരുദ്ധ്യങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്ത രീതിയിലുള്ള ഒരു നബിചര്യ പിൻപറ്റുന്നതിൽ കണിശത കാണിക്കുന്ന ആളാണ് അദ്ദേഹം എന്നത് അറിയപ്പെട്ട കാര്യമാണ്. ഇബ്നുഹാനി തന്റെ *മസാഇൽ ഇമാം അഹ്മദ്*(1/57)ൽ പറഞ്ഞു: “അബൂ

കൈകൾ അവലംബിച്ചുകൊണ്ട്

അടുത്ത റക്അത്തിനായി എഴുന്നേൽക്കൽ

പിന്നീട് “നബി(ﷺ)രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിലേക്ക് പോകുമ്പോൾ (കൈകൾ) നിലത്ത് ഊന്നിക്കൊണ്ട് എഴുന്നേറ്റ് നിൽക്കുമായിരുന്നു”⁽⁴²⁶⁾

“നമസ്കാരത്തിൽ എഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ അവിടുന്ന് മുഷ്ടി ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ച്⁽⁴²⁷⁾ കൈകളിൽ ഊന്നുമായിരുന്നു”⁽⁴²⁸⁾

അബ്ദില്ല (ഇമാം അഹ്മദ്) അടുത്ത റക്അത്തിനായി എഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ ചിലപ്പോൾ കൈകൾ അവലംബിച്ച് കൊണ്ടും മറ്റ് ചിലപ്പോൾ നേരെ ഇരുന്നുകൊണ്ടും എഴുന്നേൽക്കുന്നത് ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്”. ഇതിന് തന്നെയാണ് ഇമാം ഇസ്ഹാഖുബ്നു റാഹവൈഹി മുൻഗണന നൽകിയത്. അദ്ദേഹം *മസാഇലുൽ മർവസി* (1/ 147/ 1)യിൽ പറയുന്നു: “വ്യഭനായിരുന്നാലും യുവാവായിരുന്നാലും, കൈകൾ അവലംബിച്ച് കൊണ്ട് തന്നെ എഴുന്നേൽക്കുന്നതാണ് നബി(ﷺ)യിൽനിന്നും വന്നിട്ടുള്ള ചര്യ”. *ഇർവാഅ്* (2/82-83) കാണുക. (അനുബന്ധം 2 കാണുക- വിവ.)

426. ശാഫിഈ; ബുഖാരി.

427. ശൈഖ് അൽബാനിയുടെ തന്നെ *മുഖ്തസർ സിഫതുസ്സലാത്തിൽ* ഇങ്ങനെ കാണാം: “125. മാവുകുഴക്കുന്നവൻ ചുരുട്ടിപ്പിടിക്കുന്നത് പോലെ തന്റെ രണ്ട് കൈകളും ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ച് നിലത്ത് ഊന്നി അവിടുന്ന് രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിനായി എഴുന്നേൽക്കും”

*നിഹായ*യിൽ ‘അജന’യുടെ അർത്ഥം വിശദീകരിക്കുന്നിടത്ത് ഇങ്ങനെ കാണാം:-

ഇബ്നു ഉമറിന്റെ ഹദീഥിൽ “അവിടുന്ന് നമസ്കാരത്തിൽ ‘അജന’ ചെയ്യുമായിരുന്നു” എന്നുണ്ട്. എന്താണതെന്ന് അദ്ദേഹത്തോട് ചോദിക്കപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “നബി(ﷺ) നമസ്കാരത്തിൽ ‘അജന’ ചെയ്യുന്നത് ഞാൻ കണ്ടു”-അതായത് എഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ മാവ് കുഴക്കുന്നവൻ ചുരുട്ടിപ്പിടിക്കുന്നത് പോലെ തന്റെ രണ്ട് കൈകളിന്മേലും ഊന്നും (*നിഹായ* 3/188)

*ലിസാനുൽ അറബി*ൽ ഇങ്ങനെയും കാണാം:

‘ആജിൻ’ എന്നാൽ പ്രായാധിക്യത്താലോ വണ്ണം കാരണമോ എഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ മുഷ്ടികൊണ്ട് നിലത്ത് ഊന്നുന്നവൻ എന്നാണ് (*ലിസാനുൽ അറബി* 13/277)-വിവ: (അനുബന്ധം 3 കാണുക- വിവ.)

428. അബൂഇസ്ഹാഖുൽ ഹർബി കുറ്റമറ്റ പരമ്പരയോടുകൂടി ഉദ്ധരിച്ചത്. ഇതേ ആശയം സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി ബൈഹകിയിൽ കാണാം. എന്നാൽ “അവിടുന്ന് കൈകൾ അവലംബിക്കാതെ, വീല്ല് പോലെ എഴുന്നേൽക്കും” എന്ന ഹദീഥ് “മൗജുഅ്” (മനുഷ്യനിർമ്മിതം) ആണ്. ഈ ആശയത്തിൽ വരുന്ന എല്ലാ ഹദീഥുകളും ദുർബലമാണ്. ഞാൻ *സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥുള്ളുഹഫ* (ന: 562, 929, 968)യിൽ ഇത് വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഹർബിയുടെ പരമ്പര ശക്തിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് നാം പറഞ്ഞത് ചില മാനുവ്യക്തികൾക്ക് ആശയക്കുഴപ്പമുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ എന്റെ *തമാമുൽ മിന്ന* എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഞാൻ ഇത് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അത് വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്. അതിനാൽ അത് പരിശോധിക്കുക.

“നബി(ﷺ) രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിനായി എഴുന്നേറ്റാൽ മൗനമായി നിൽക്കാതെ

... الْحَمْدُ لِلَّهِ

“സർവ്വസ്തുതിയും... അല്ലാഹുവിനാകുന്നു”(1:1) എന്നതുമുതൽ തുടങ്ങും”.⁽⁴²⁹⁾ അവിടുന്ന് ആദ്യത്തെ റക്അത്തിൽ ചെയ്തത് പോലെതന്നെ ഈ റക്അത്തിലും ചെയ്യും -മുന്പ് പറഞ്ഞത് പോലെ ആദ്യത്തെ റക്അത്തിനേക്കാൾ ചുരുക്കും എന്നെന്തൊഴികെ.

എല്ലാ റക്അത്തിലും ഫാത്തിഹ ഓതേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത

“മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് ആദ്യത്തെ റക്അത്തിൽ ഫാത്തിഹ ഓതാൻ പറഞ്ഞശേഷം പിന്നീട് എല്ലാ റക്അത്തിലും അത് ഓതാൻ അവിടുന്ന് കൽപിച്ചു⁽⁴³⁰⁾. “പിന്നെ അത് നിന്റെ നമസ്കാരത്തിൽ ഉടനീളം⁽⁴³¹⁾ (മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ: എല്ലാ റക്അത്തിലും) ചെയ്യുക.⁽⁴³²⁾ നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “എല്ലാ റക്അത്തിലും ഖുർആൻ പാരായണമുണ്ട്”⁽⁴³³⁾.

ആദ്യത്തെ തശഹ്ഹുദ്

തശഹ്ഹുദിലെ ഇരുത്തം

പിന്നെ നബി(ﷺ) രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിൽ നിന്ന് വിരമിച്ചശേഷം തശഹ്ഹുദിന് വേണ്ടി ഇരിക്കും. സുബ്ഹി പോലെ രണ്ട് റക്അത്തുള്ള നമസ്കാരത്തിലാണെങ്കിൽ, രണ്ട് സുജൂദുകൾക്കിടയിൽ ഇരിക്കും

429. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന്. ഈ ഹദീഥിൽ മൗനമായിനിൽക്കാതെ എന്ന് പറഞ്ഞത് പ്രാരംഭ പ്രാർത്ഥന ചൊല്ലാനുള്ള മൗനമായിരിക്കാം. അല്ലാതെ, “ഇസ്തിആദത്ത്”(അഊദ്...) ഓതാനുള്ള മൗനമല്ല. അല്ലെങ്കിൽ അതിനേക്കാൾ വിശാലമായ ഒരർത്ഥത്തിലായിരിക്കാം. ആദ്യത്തേതാണ് തൃപ്തികരമായി എനിക്ക് തോന്നുന്നത്. ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിലല്ലാത്തതിലുള്ള ഇസ്തിആദത്തിനെക്കുറിച്ച് പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ രണ്ട് അഭിപ്രായമുണ്ട്. എല്ലാ റക്അത്തുകളിലും അത് ചൊല്ലുന്നതാണ് ശരിയായ അഭിപ്രായമായി നാം കാണുന്നത്. ഇതിന്റെ യെല്ലാം വിശദീകരണം “അസ്ലി”ൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

430. അബൂദാവൂദ്; അഹ്മദ് പ്രബലമായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

431. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

432. അഹ്മദ് നല്ല പരമ്പരയോടുകൂടി.

433. ഇബ്നുമാജ; ഇബ്നു ഹിബ്ബാൻ തന്റെ സ്വഹീഹിൽ; അഹ്മദ് *മസാഇൽ ഇബ്നു ഹാനി* (1/52)ൽ. ജാബിർ(رضي الله عنه) പറഞ്ഞു: “ആരെങ്കിലും ഉമ്മൽ ഖുർആൻ (ഫാത്തിഹ) ഓതാതെ ഒരു റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ചാൽ അവൻ നമസ്കരിച്ചിട്ടില്ല-ഇമാമിന് പിന്നിലുള്ളവരൊഴികെ”-മാലിക് *മുവതഅയിൽ* ഉദ്ധരിച്ചത്.

നതൂപോലെ, “ഇഫ്തിറാശിന്റെ ഇരുത്തം ഇരിക്കും”⁽⁴³⁴⁾. അപ്രകാരം തന്നെ, മൂന്നോ നാലോ റക്അത്തുള്ള നമസ്കാരത്തിൽ “ആദ്യത്തെ തശഹ്ഹുദിൽ അവിടുന്ന് ഇതൂപോലെതന്നെ ഇരിക്കും”⁽⁴³⁵⁾

കൂടാതെ “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് നബി(ﷺ) കൽപിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു: “നീ നമസ്കാരത്തിനിടയിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ, ഇടതുകാൽ പരത്തിവെച്ചുകൊണ്ട് അടങ്ങിയിരുന്ന് തശഹ്ഹുദ് നിർവഹിക്കുക”.⁽⁴³⁶⁾ അബൂഹുറൈറ(رضي الله عنه) പറഞ്ഞു: “നായ ചന്ദ്രം പടിഞ്ഞ് (ഇഖ്ആഅ്) ഇരിക്കുന്നത് പോലെയുള്ള ഇരുത്തം എന്നോട് എന്റെ ഉറ്റസുഹൃത്ത്(ﷺ) വിലക്കി”⁽⁴³⁷⁾. മറ്റൊരു ഹദീഥിൽ “പിശാചിന്റെ ചന്ദ്രം പടിഞ്ഞിരിക്കൽ അവിടുന്ന് വിലക്കിയിരുന്നു”⁽⁴³⁸⁾.

“തശഹ്ഹുദിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ അവിടുന്ന് വലതുകൈ വലത് തുടയിലും (മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ കാൽമുട്ടിലും) ഇടതുകൈ ഇടത് തുടയിലും (മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ: കാൽമുട്ടിലും) [പരത്തി] വെച്ചുകൊണ്ട് ഇരിക്കും”⁽⁴³⁹⁾. “അവിടുന്ന് വലതുകൈമുട്ടിന്റെ അറ്റം⁽⁴⁴⁰⁾ വലതുതുടയിൽ വെക്കും”⁽⁴⁴¹⁾

“നമസ്കാരത്തിൽ ഇടതുകയ്യിന്മേൽ ഊന്നിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഒരുവനെ അവിടുന്ന് വിരോധിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു: “തീർച്ചയായും അത് ജൂതന്മാരുടെ നമസ്കാരമാണ്”⁽⁴⁴²⁾. മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ: “ഈ

434. നസാഇ (1/173) സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

435. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്

436. അബൂദാവൂദ്; ബൈഹകി നല്ല പരമ്പരയോടുകൂടി.

437. തയാലിസി; അഹ്മദ്; ഇബ്നു അബീശൈബ; “ഇഖ്ആഅ്” എന്നതിനെക്കുറിച്ച് അബൂഉബൈദയും മറ്റും പറഞ്ഞു: “ഇത് ഒരാൾ തന്റെ പുഷ്പം തറയിൽ അമർത്തിവെക്കുകയും കണങ്കാൽ നാട്ടിവെക്കുകയും, നായ വെക്കുന്നത് പോലെ കൈകൾ തറയിൽ കുത്തിവെക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനെയാണ്”. ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു; ഇത് സുജൂദുകൾക്കിടയിലുള്ള അനുവദനീയമായ ഇഖ്ആഅ് അല്ല. മുന്പ് ഇതിനെക്കുറിച്ച് പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

438. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന്യും മറ്റും ഉദ്ധരിച്ചത്. *ഇർവാഉൽ ഗലീലി* (ന: 316)ൽ തഖ്രീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

439. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന്.

440. അതായത് കൈമുട്ടുകൾ പാർശ്വങ്ങളിൽനിന്നും അകറ്റിവെക്കുകയില്ലെന്നായിരിക്കാം ഇതിന്റെ അർത്ഥം. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം *സാദുൽ മആദിൽ* ഇത് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

441. അബൂദാവൂദും നസാഇയും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

442. ബൈഹകി; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു. *ഇർവാഇ* (380)ൽ ഇതും അടുത്തതും തഖ്രീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

രീതിയിൽ ഇരിക്കരുത്. എന്തെന്നാൽ ഈ ഇരുത്തം ശിക്ഷിക്കപ്പെടുന്നവരുടെ ഇരുത്തമാണ്”⁽⁴⁴³⁾ മറ്റൊരു ഹദീഥിൽ “(അല്ലാഹുവിന്റെ) കോപത്തിന് പാത്രമായവരുടെ ഇരുത്തമാണ്”⁽⁴⁴⁴⁾

തശഹ്ഹുദിൽ വിരലനക്കൽ

“നബി(ﷺ) ഇടതുകൈപ്പടം ഇടതുകാൽമുട്ടിൽ പരത്തിവെക്കുകയും, വലതുകയ്യിലെ വിരലുകളെല്ലാം ചുരുട്ടിപ്പിടിക്കുകയും ചൂണ്ടുവിരൽ ഖിബ്ലക്ക് നേരെ ചൂണ്ടി അതിലേക്ക് (വിരലിലേക്ക്) നോട്ടം ഉറപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.”⁽⁴⁴⁵⁾

കൂടാതെ “അവിടുന്ന് വിരൽ ചൂണ്ടുമ്പോൾ തള്ളവിരൽ തന്റെ നടുവിരലിന്മേൽവെക്കും”⁽⁴⁴⁶⁾ ചിലപ്പോൾ “ഈ രണ്ടുവിരലുകളും അവിടുന്ന് വൃത്താകൃതിയിലാക്കും.”⁽⁴⁴⁷⁾

“അവിടുന്ന് വിരലുയർത്തി, അത് ചലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും അതുകൊണ്ട് പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്യും.”⁽⁴⁴⁸⁾ “തീർച്ചയായും അത്

443. അഹ്മദ്; അബുദാവൂദ് നല്ല പരമ്പരയോടുകൂടി.

444. അബ്ദുർറസാഖ്; ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് അബ്ദുൽ ഹഖ് തന്റെ *അഹ്കാമി* (ന.1284-എന്റെ പരിശോധനയോടുകൂടി)ൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

445. മുസ്ലിം; അബുഅവാന; ഇബ്നു ഖുസൈമ; ഹുമൈദി തന്റെ *മുസ്നദി* (131/1)ലും, അതുപോലെ അബൂഅൽ (275/2)യും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി ഇബ്നു ഉമിറുനിന്നും അധികരിച്ച് പരത്തിയിട്ടുണ്ട്. “ഇത് പിശാചിനെ അവെയ്തലാണ്. അവൻ ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ ആരും അത് മറക്കുകയില്ല”. ശേഷം ഹുമൈദി തന്റെ വിരൽ ഉയർത്തിക്കാണിച്ചു. മുസ്ലിം ഇബ്നു അബി മർയം പറഞ്ഞതായി ഹുമൈദി പറഞ്ഞു. “ശാമിലെ ഒരു ക്രൈസ്തവദേവാലയത്തിൽ ഈ രൂപത്തിൽ നമസ്കരിക്കുന്ന പ്രവാചകന്മാരുടെ ചിത്രം താൻ കണ്ടതായി ഒരു മനുഷ്യൻ എന്നോട് പറഞ്ഞു. ശേഷം ഹുമൈദി തന്റെ വിരൽ ഉയർത്തിക്കാണിച്ചു”. ഇത് വിചിത്രവും അത്യപൂർവ്വവുമായ ഒരു പരാമർശമാണ്. എന്നാൽ അതിന്റെ പരമ്പര ‘ആ മനുഷ്യൻ’ വരെയുള്ളത് സ്വഹീഹാണ്.

446. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന.

447,448.അബുദാവൂദ്; നസാഇ; ഇബ്നുൽ ജറൂദ് *അൽ മുൻതഖമ* (208)യിൽ; ഇബ്നു ഖുസൈമ (1/86/1-2); ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ തന്റെ *സ്വഹീഹി* (485)ൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. ഇബ്നുൽ മുലഖ്ഖി(28/2)നും ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. വിരലനക്കുന്ന ഹദീഥിന് ഇബ്നു അദിയ്യി (287/1)ൽ അനുകൂലമായ ഒരു ഉദ്ധരണിയുണ്ട്. അതിന്റെ റിപ്പോർട്ടറായ ഉദ്മാനുബ്നു ഖിബ്സമിനെ കുറിച്ച് പറയുന്നു: “ദുർബലനേകിലും ഹദീഥ് രേഖപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്”. “അതുകൊണ്ട് പ്രാർത്ഥിക്കും” എന്ന വാക്കിനെക്കുറിച്ച് ഇമാം തഹാവി പറയുന്നു: “നമസ്കാരത്തിന്റെ അവസാനത്തിലായിരുന്നു എന്നതിന് അതിൽ തെളിവുണ്ട്”. ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: അതിനാൽ വിരൽ ചൂണ്ടുന്നതും ചലിപ്പിക്കുന്നതും സലാം വീട്ടുന്നത് വരെ-അത് വരെയൊന്നല്ലോ പ്രാർത്ഥനയുള്ളത്-

പിശാചിനെതിരെ ഇരുമ്പിനേക്കാൾ ശക്തിയേറിയതാണ്” എന്ന് ചൂണ്ടുവിരലിനെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് അവിടുന്ന് പറയുമായിരുന്നു.⁽⁴⁴⁹⁾

തുടരുന്നത് നബിചര്യയാണെന്നതിനുള്ള തെളിവാണിത്. ഇതാണ് ഇമാം മാലി കിന്റെയും മറ്റും അഭിപ്രായം. ഇമാം അഹ്മദ് ചോദിക്കപ്പെട്ടു: “നമസ്കാരത്തിൽ ഒരാൾ തന്റെ വിരൽ ചൂണ്ടേണ്ടതുണ്ടോ?” അദ്ദേഹം പ്രതിവചിച്ചു: “അതെ, ശക്തമായി.” (ഇബ്നുഹാനി തന്റെ *മസാഇലിൽ ഇമാം അഹ്മദി* (പേ:80)ൽ സൂചിപ്പിച്ചത്). ഞാൻ പറയട്ടെ: തശഹ്ഹുദിൽ വിരലനക്കുന്നത് സ്ഥിരപ്പെട്ട പ്രവാചക ചര്യയാണെന്ന് ഇതിൽനിന്നും വ്യക്തമാകുന്നു. ഇമാം അഹ്മദ് മറ്റും സുന്നത്തിന്റെ ഇമാമുകളും ഇതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ, ഇത് നമസ്കാരത്തോട് യോജിക്കാത്ത കളിതമാശയാണെന്ന് പറയുന്നവർ അല്ലാഹുവിനെ ഭയപ്പെട്ടുകൊള്ളട്ടെ. ഇക്കാരണത്താൽ സ്ഥിരപ്പെട്ട ഒരു സുന്നത്താണ് എന്നറിഞ്ഞിട്ടുകൂടി അവർ തങ്ങളുടെ വിരലനക്കാൻ കൂട്ടാക്കുന്നില്ല. കൂടാതെ, അറബി ഭാഷാശൈലിക്കും ആ വിഷയത്തിൽ ഇമാമുകൾ മനസ്സിലാക്കിയതിനും വിപരീതമായി അതിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ അവർ സാഹസപ്പെടുന്നു. ഏറ്റവും ആശ്ചര്യകരമായ കാര്യം എന്തെന്നാൽ, ചിലർ ഇതല്ലാത്ത വിഷയങ്ങളിൽ ഒരു ഇമാമിനെ-അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം സുന്നത്തിനെതിരായാലും ശരി-ന്യായീകരിക്കും. അവരുടെ വാദം, ഇമാമിന്റെതെറ്റുകൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തോടുള്ള അനാദരവും അദ്ദേഹത്തെ ആക്ഷേപിക്കലുമാണ് എന്നത്രെ! പിന്നീട് അവർ തന്നെ ഇത് വിസ്മരിക്കുകയും ഈ സ്ഥിരപ്പെട്ട സുന്നത്തിനെ നിഷേധിക്കുകയും ചെയ്യും. അതേസമയം, ഇതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നവരെ അവർ പരിഹസിക്കുകയും ചെയ്യും. അവർ അറിഞ്ഞാലും ഇല്ലെങ്കിലും ശരി, അവർ തെറ്റായ കാര്യത്തിൽപ്പോലും ന്യായീകരിക്കുന്ന ആ ഇമാമുകൾ പോലും അവരുടെ ഈ പരിഹാസത്തിൽ ഉൾപ്പെടും. ആ ഇമാമുകളാകട്ടെ ഇവിടെ സുന്നത്തിനോട് യോജിച്ചിട്ടുണ്ട്! മാത്രമല്ല, അവർ നബി(ﷺ)യെത്തന്നെയാണ് പരിഹസിക്കുന്നത്. കാരണം ഈ സുന്നത്ത് കൊണ്ടുവന്നത് അവിടുന്നാണല്ലോ. അതിനാൽ അതിനെ പരിഹസിക്കുന്നത് നബി(ﷺ)യെ പരിഹസിക്കുന്നതിന് തുല്യമാണ്. “അതിനാൽ, നിങ്ങളിൽനിന്നും അപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കുന്നവർക്ക് ഇഹലോക ജീവിതത്തിൽ അപമാനമല്ലാതെ മറ്റൊന്നും കിട്ടാനില്ല...” (2:85)?! എന്നാൽ, ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക സമയത്ത് മാത്രം പരിമിതപ്പെടുത്തുകയോ, വിരൽചൂണ്ടിയ ശേഷം അടക്കി വെക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതിന് നബിചര്യയിൽ യാതൊരു അടിസ്ഥാനവുമില്ല; എന്ന് മാത്രമല്ല, ഈ ഹദീഥ് മനസ്സിലാക്കിത്തന്നതനുസരിച്ച് അത് നബിചര്യക്ക് വിരുദ്ധവുമാണ്. കൂടാതെ, “അവിടുന്ന് (വിരലുകൾ) അനക്കിയിരുന്നില്ല” എന്ന ഹദീഥിന് ബലപ്പെട്ട ഒരു പരമ്പര പോലുമില്ല. ഞാൻ ഇത് *ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ* (ന: 175)ൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതി അത് ബലപ്പെട്ടതാണെങ്കിൽതന്നെ നിഷേധരൂപത്തിലുള്ളതാണ്. മറിച്ച്, മുകളിലുള്ള ഹദീഥ് ഖബ്റിയ രൂപത്തിലുള്ളതാണ്. ഖബ്റിയ രൂപത്തിലുള്ളതിനാണ് നിഷേധരൂപത്തിലുള്ളതിനേക്കാൾ മുൻഗണന നൽകേണ്ടത് -ഇതാണ് പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ അറിയപ്പെട്ടത്. അപ്പോൾ നിഷേധിക്കുന്നവർക്ക് ഇതിൽ തെളിവില്ല!

449. അഹ്മദ്; ബസ്റ്റാർ; അബൂജഅ്ഹർ, അൽബുഖ്തിരീ *അൽ അമാലീ* (601)യിൽ, തബ്റാനി *അദ്ദുആഇ* (73/1)ൽ; അബ്ദുൽ ഗനി അൽ ഖദ്ദീസി *അസ്സുനനി* (12/2)ൽ ഹസനായ പരമ്പരയോടുകൂടി; റുയാനി തന്റെ *മുസ്നദി* (2492)ൽ; ബൈഹകി.

കൂടാതെ “പ്രാർത്ഥിക്കുമ്പോൾ വിരൽചൂണ്ടുന്നതിനെക്കുറിച്ച് നബി(ﷺ)യുടെ അനുചരന്മാർ പരസ്പരം ഓർമ്മിപ്പിച്ചിരുന്നു”⁽⁴⁵⁰⁾

“നബി(ﷺ) രണ്ട് തശഹ്‌ഹുദ്കളിലും ഇപ്രകാരംചെയ്യുമായിരുന്നു”⁽⁴⁵¹⁾

ഒരിക്കൽ രണ്ട് വിരലുകൾ (ചൂണ്ടി)കൊണ്ട് പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന ഒരാളെ കണ്ടപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “അത് ഒറ്റയാക്കുക [അത് ഒറ്റയാക്കുക]” എന്നിട്ട് ചൂണ്ടുവിരൽ കാണിച്ചുകൊടുത്തു.⁽⁴⁵²⁾

ഒന്നാമത്തെ തശഹ്‌ഹുദിന്റെ അനിവാര്യതയും അതിലെ പ്രാർത്ഥനയും

“നബി(ﷺ) എല്ലാ ഈരണ്ട് റക്അത്തുകളിലും ‘അത്തഹിയാത്ത്’ ചെയ്തുമായിരുന്നു.”⁽⁴⁵³⁾ “ഈ ഇരുത്തത്തിൽ അവിടുന്ന് ആദ്യം പറയുന്നത് اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ (എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും അല്ലാഹുവിന്)⁽⁴⁵⁴⁾ എന്നായിരിക്കും.”

“ആദ്യ തശഹ്‌ഹുദ് മരുന്നുപോയാൽ, നബി(ﷺ) മറവിയുടെ സുജൂദ് ചെയ്യുമായിരുന്നു”⁽⁴⁵⁵⁾

തശഹ്‌ഹുദ് നിർവഹിക്കാൻ കൽപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അവിടുന്ന് പറയും: “എല്ലാ ഈരണ്ട് റക്അത്തിന് ശേഷവും ഇരുന്നാൽ നിങ്ങൾ പറയുക: اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ (എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും അല്ലാഹുവിന്)-ശേഷം ഓരോ രുത്തരും തനിക്ക് ഇഷ്ടമുള്ള പ്രാർത്ഥനകൾ തെരഞ്ഞെടുക്കുകയും [അതുമുഖേന] അല്ലാഹുവോട് പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ”⁽⁴⁵⁶⁾ മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ “എല്ലാ ഇരുത്തത്തിലും اَللّٰهُمَّ പറയുക”⁽⁴⁵⁷⁾

450. ഇബ്നു അബീശൈബ (2/123/2) ഹസനായ പരമ്പരയോട് കൂടി.

451. നസാഇ; ബൈഹകി-സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി.

452. ഇബ്നു അബീശൈബ (12/40/1, 2/123/2); നസാഇ; ഹാകിം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു. ഇതിന് പിൻബലം നൽകുന്ന ഒരുഭരണി ഇബ്നു അബീശൈബയുടെ അടുക്കലുണ്ട്.

453. മുസ്‌ലിം; അബുഅവാന.

454. ആയിശയിൽനിന്നും ശരിയായ ഒരു പരമ്പരയോടെ ബൈഹകി ഉദ്ധരിക്കുന്നു. ഇബ്നുൽ മുലഖ്ഖിൻ (28/2) പറഞ്ഞത് പോലെ.

455. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം. *ഇർവാഉൽ ഗലീലി* (ന: 338)ൽ ഇത് തഖ്‌രീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

456. നസാഇ; അഹ്മദ്; തബറാനി *മുഅ്ജമുൽ കബീറി* (3/25/1)ൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: എല്ലാ തശഹ്‌ഹുദിലും പ്രാർത്ഥന അനുവദനീയമാണെന്നാണ് ഹദീഥിൽനിന്നും മനസ്സിലാകുന്നത്. അത് സലാം വീട്ടുന്നതിന്തൊട്ടുമുമ്പുള്ള തശഹ്‌ഹുദിലല്ലെങ്കിൽ പോലും. ഇതുതന്നെയാണ് ഇബ്നു ഹസ്‌മി(റഹി)ന്റെയും അഭിപ്രായം.

457. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി നസാഇ.

കൂടാതെ മുസ് വിവരിച്ചതുപോലെ “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപ്പിച്ചതും ഇതുതന്നെയാണ്.

“നബി(ﷺ) ചുർആനിലെ ഒരധ്യായം പഠിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ അവരെ തശഹ്‌ഹുദ് പഠിപ്പിക്കുമായിരുന്നു.”⁽⁴⁵⁸⁾ അത് പതുക്കെ ചൊല്ലുന്നതാണ് സുന്നത്ത്⁽⁴⁵⁹⁾

തശഹ്‌ഹുദിന്റെ രൂപം

വിവിധതരം തശഹ്‌ഹുദിന്റെ പദങ്ങൾ നബി(ﷺ) അവരെപഠിപ്പിച്ചു.

1. **ഇബ്നു മസ്ഊദിന്റെ തശഹ്‌ഹുദ്**- അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതൻ(ﷺ) എന്നെ ചുർആനിലെ ചുർആനിലെ ഒരധ്യായം പഠിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ അവിടുത്തെ കൈകൾക്കിടയിൽ എന്റെ കൈ പിടിച്ചുകൊണ്ട് തശഹ്‌ഹുദ് പഠിപ്പിച്ചു

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى السَّالِفِيْنَ وَالصَّالِحِيْنَ وَالْمُسْلِمِيْنَ
يُهَا النَّبِيُّ وَرَحِمْتَ اللّٰهُ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللّٰهِ
الصَّالِحِيْنَ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ

“എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും അല്ലാഹുവിനുള്ളതാണ്⁽⁴⁶⁰⁾ ആരാധനകളും⁽⁴⁶¹⁾ വിശിഷ്ടമായവയും⁽⁴⁶²⁾ അല്ലാഹുവിന് തന്നെ. നബിയെ! സമാധാനവും⁽⁴⁶³⁾ ദിവ്യ കാര്യവും ദൈവികാനുഗ്രഹങ്ങളും അങ്ങേ

458. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം.

459. അബുദാവൂദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

460. അറബിയിൽ ‘തഹിയ്യാത്ത്’ എന്നാൽ ‘സമാധാനം, രാജാധിപത്വം, ശേഷിപ്പ് എന്നിവയെല്ലാം അല്ലാഹുവിനാണ്’ എന്നറിയിക്കുന്ന പദം (നിഹായ).

461. അറബിയിൽ ‘അസ്സലാം’ എന്നാൽ ‘അല്ലാഹുവിന് മാത്രം അർഹമായതും മഹത്വപ്പെടുത്താൻ ഉദ്ദേശിച്ച് കൊണ്ടുള്ളതുമായ എല്ലാ പ്രാർത്ഥനകളും’ (നിഹായ).

462. ‘തഹിയ്യാത്ത്’ എന്നാൽ ‘അല്ലാഹുവിനെ വാഴ്ത്തുവാനുപയോഗിക്കുന്ന നല്ലതും ശുദ്ധവും അനുയോജ്യമായ വാക്കുകൾ. രാജാക്കന്മാരെ അഭിവാദ്യം ചെയ്യാനുപയോഗിക്കുന്ന, അവന്റെ വിശേഷണങ്ങൾക്കനുയോജ്യമല്ലാത്ത വാക്കുകളല്ല.’ (ഫത്‌ഹുൽബാരി).

463. ‘അസ്സലാം’: അതായത് അല്ലാഹുവിൽനിന്ന് രക്ഷതേടലും, അവൻ മുഖേന

ക്ക് ലഭിക്കുമാറാകട്ടെ⁽⁴⁶⁴⁾ നമുക്കും നല്ലവരായ അല്ലാഹുവിന്റെ എല്ലാ അടിമകൾക്കും സമാധാനമുണ്ടായിരിക്കട്ടെ. [ഇത് പറയുമ്പോൾ, ആകാശഭൂമികളിലുള്ള സർവ്വത്തരായ എല്ലാ അടിമകളും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നുണ്ട്]. അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനായി ആരും തന്നെയില്ലെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു. മുഹമ്മദ് നബി അവന്റെ ദൂതനും അടിമയുമാണെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു.

[നബി(ﷺ) ഞങ്ങൾക്കിടയിൽ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോഴാണ് ഇപ്രകാരം ചൊല്ലിയിരുന്നത്. എന്നാൽ അവിടുന്ന് മരണപ്പെട്ട ശേഷം ചൊല്ലിയിരുന്നത്. എന്നാൽ അവിടുന്ന് മരണപ്പെട്ട ശേഷം “നബിയുടെമേൽ സമാധാനമുണ്ടാവട്ടെ” എന്നായിരുന്നു ഞങ്ങൾ പറഞ്ഞിരുന്നത്.]⁽⁴⁶⁵⁾

സുരക്ഷിതത്വം ആഗ്രഹിക്കലും കാരണം അസ്സലാം എന്നത് അവന്റെ ഒരു നാമമാണ്. അവൻ പരിശുദ്ധനും കഴിവുള്ളവനുമാണ്. അവൻ നിങ്ങളുടെ സംരക്ഷകനും, നിങ്ങൾക്ക് കാവൽ നൽകുന്നവനുമാണ്. അതുപോലെയാണ് “അല്ലാഹു നിങ്ങളോടൊപ്പമുണ്ട്” എന്ന് പറയുന്നതും. അതായത് അവന്റെ സംരക്ഷണവും സഹായവും പരിചരണവും നിങ്ങളോടൊപ്പമുണ്ട് എന്നർത്ഥം.

464. ‘ബറകാത്തു’: അല്ലാഹുവിൽനിന്ന് തുടർച്ചയായി ലഭിക്കുന്ന എല്ലാം നന്മകൾക്കും ഉള്ള പദമാണിത്.

465. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; ഇബ്നു അബീശൈബ (1/90/2); അസ്സിറാജ്; അബൂയ അ്ല തന്റെ മുസ്നദ്(258/2)ൽ; ഇർവാഇ (ന: 321)ൽ ഇത് തഖ്റീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ഞാൻ പറയുന്നു: ഇബ്നു മസ്ഊദിന്റെ വാക്കുകൾ “നബിയുടെമേൽ രക്ഷയുണ്ടാവട്ടെ (അസ്സലാമു അലന്നബിയ്യി) എന്ന് ഞങ്ങൾ പറയുമായിരുന്നു”. അതായത് നബി (ﷺ) ജീവിച്ചിരുന്നകാലത്ത് തശഹ്ഹൂദിൽ സ്വഹാബികൾ(رضي الله عنهم) പറഞ്ഞിരുന്നത് ‘അല്ലാഹുവിന്റെ രക്ഷ അങ്ങയുടെമേലുണ്ടാവട്ടെ, ഓ നബിയേ!’ (അസ്സലാമു അലയ്ക അയ്യൂഹന്നബിയ്യി) എന്നായിരുന്നു. എന്നാൽ അവിടുന്ന് മരണമടഞ്ഞപ്പോൾ, അതിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായി ‘നബിയുടെമേൽ രക്ഷയുണ്ടാവട്ടെ’ എന്ന് പറയും. നബി(ﷺ)യുടെ അനുമതിയോട് കൂടിയാണ് അവരത് ചെയ്തത് എന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. ആയിശ(رضي الله عنها) പഠിപ്പിച്ച തശഹ്ഹൂദിൽ ‘നബിയുടെ മേൽ രക്ഷയുണ്ടാവട്ടെ’ എന്ന് പറഞ്ഞത് ഇതിനെ ബലപ്പെടുത്തുന്നു. ഇത് സിറാജ് തന്റെ മുസ്നദ്(9/1/2)ലും, മുഖ്ലിസ് അൽ ഹവാഇദ്(11/54/1)ൽ സ്വഹാബായ രണ്ട് പരമ്പരയോടെയും അവരിൽനിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നു.

ഇബ്നു ഹജർ (റഹി)പറയുന്നു: ‘നബി(ﷺ)യുടെ മേൽ രക്ഷയുണ്ടാവട്ടെ’ എന്ന വാക്കുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നത് നബി(ﷺ) ജീവിച്ചിരുന്നകാലത്ത് അവർ തശഹ്ഹൂദിൽ ‘അല്ലാഹുവിന്റെ രക്ഷ അങ്ങയുടെ മേലുണ്ടാവട്ടെ! ഓ നബിയേ’ എന്ന് നേരിട്ട് അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്ന രീതിയിൽ പറയുമായിരുന്നു എന്നാണ്. എന്നാൽ നബി(ﷺ)യുടെ മരണശേഷം നബിയെ നേരിട്ട് അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്നത് ഉപേക്ഷിച്ച്, പകരം നബി(ﷺ)യെ കുറിച്ച് പറയുന്ന രീതിയിൽ ‘നബിയുടെമേൽ രക്ഷയുണ്ടാവട്ടെ’ എന്ന് പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം (ഇബ്നു ഹജർ) തന്നെ മറ്റൊരു സ്ഥലത്ത് പറഞ്ഞു: “അബൂഅവ

2. ഇബ്നുഅബ്ബാസിന്റെ തശഹ്ഹൂദ്: “ഖുർആൻ (സുറത്തു കൾ) പഠിപ്പിച്ചുതരുന്ന അതേ രൂപത്തിൽതന്നെ അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതൻ (ﷺ) ഞങ്ങളെ തശഹ്ഹൂദ് പഠിപ്പിച്ച് തരുമായിരുന്നു”. അവിടുന്ന് പറയും:

التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ [اَلْاِسْلَامُ عَلَيْنَا] أَيْهَا النَّبِيُّ وَرَحِمَتُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ [اَلْاِسْلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ] أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ.

നയിൽനിന്നുള്ള നിവേദനമാത്രം ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട് സൂബ്കി തന്റെ ശർഹിൽ മിൻഹാജി ൽ പറയുന്നു: “ഇത് സ്വഹാബികളിൽനിന്നും സ്ഥിരപ്പെട്ടതാണെങ്കിൽ, നബിയുടെമേലുള്ള സലാമിൽ അവിടുത്തെ കാലശേഷം നേരിട്ട് അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്ന ശൈലി നിർബന്ധമല്ല. അതിനാൽ ‘നബിയുടെമേൽ രക്ഷയുണ്ടാവട്ടെ’ എന്ന് പറയാവുന്നതാണ്. ഞാൻ (ഇബ്നു ഹജർ) പറയുന്നു: “ഇത് സ്വഹാബിമാർക്കെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല (കാരണം, അത് സ്വഹാബിമാർ ബുഖാരിയിൽ ഉള്ളതാണ്). കൂടാതെ, ഞാൻ അതിന് ശക്തമായ ഒരു തെളിവ് കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ‘അബ്ദുറസാഖ് പറഞ്ഞു: “ഇബ്നു ജുരൈജ് എന്നോട് പറഞ്ഞു: നബി(ﷺ) ജീവിച്ചിരുന്നപ്പോൾ, ‘അങ്ങയുടെമേൽ രക്ഷയുണ്ടാവട്ടെ, ഓ നബിയേ’ എന്ന് സ്വഹാബികൾ പറഞ്ഞിരുന്നതായി അതാൻ എന്നോട് പറഞ്ഞു. എന്നാൽ അവിടുന്ന് മരണമടഞ്ഞപ്പോൾ, അവർ ‘നബിയുടെമേൽ രക്ഷയുണ്ടാവട്ടെ’ എന്നായിരുന്നു പറഞ്ഞിരുന്നത്. ഇതിന്റെ പരമ്പര സ്വഹാബിമാർ ഇനി സഹൂദുബ്നു മൻസൂറിന്റെ റിപ്പോർട്ടിൽ അബൂ ഉബൈദുബ്നു അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദ് തന്റെ പിതാവിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കുന്നു: “നബി(ﷺ) അവരെ തശഹ്ഹൂദ് പഠിപ്പിച്ചിരുന്നു. ശേഷം അദ്ദേഹം (ഇബ്നു മസ്ഊദ്) അത് പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. ഇബ്നു അബ്ബാസ് പറഞ്ഞു: പ്രവാചകൻ ജീവിച്ചിരുന്നപ്പോൾ ‘അങ്ങയുടെമേൽ രക്ഷയുണ്ടാവട്ടെ ഓ നബിയേ!’ എന്നായിരുന്നു ഞങ്ങൾ പറഞ്ഞിരുന്നത്. അപ്പോൾ ഇബ്നു മസ്ഊദ് പറഞ്ഞു: ഇപ്രകാരമാണ് ഞങ്ങളെ പഠിപ്പിച്ചതും, ഞങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുന്നതും. ഇത് ഇബ്നു അബ്ബാസ് ഒരു ചർച്ചക്കുവേണ്ടി പറഞ്ഞതായിട്ടാണ് മനസ്സിലാകുന്നത്. എന്നാൽ ഇബ്നു മസ്ഊദ് ഇത് സ്വീകരിച്ചില്ലല്ലോ. എന്നിരുന്നാലും, അബൂമുഅ്മിൻ(ഇമാം ബുഖാരിയുടെ) റിപ്പോർട്ടാണ് ഏറ്റവും സ്വഹാബിയായത്. കാരണം, അബൂ ഉബൈദ തന്റെ പിതാവിൽനിന്നും കേട്ടിട്ടില്ല. കൂടാതെ, അബൂഉബൈദ വരെയുള്ള പരമ്പര ദുർബ്ബലവുമാണ്”.

ഇബ്നു ഹജറിന്റെ ഈ വാക്കുകൾ സൂക്ഷ്മശാലികളായ പല പണ്ഡിതന്മാരും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന്, ഖസ്തലാനി, സർഖാനി, ലക്നവി തുടങ്ങിയവർ. അവരെല്ലാം ഇതിനെക്കുറിച്ച് വിമർശിക്കാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകളിൽ തൃപ്തിപ്പെടുകയാണ് ചെയ്തത്. ഇതിനെക്കുറിച്ചുള്ള വിശദമായ ചർച്ച അൽ അസ്ലിൽ ഉണ്ട്. (അതിന്റെ മുഖദ്ദിമ: പേജ് 18-25 കാണുക).

“എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും അനുഗ്രഹങ്ങളും ആരാധനകളും വിശിഷ്ടമായവയും അല്ലാഹുവിന് തന്നെ. നബിയേ! സമാധാനവും ദിവ്യകാരുണ്യവും ദൈവികാനുഗ്രഹങ്ങളും അങ്ങേക്ക് ലഭിക്കുമാറാകട്ടെ. നമുക്കും സദുപദായമായ അല്ലാഹുവിന്റെ എല്ലാ അടിമകൾക്കും സമാധാനമുണ്ടായിരിക്കട്ടെ. അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനായി ആരുംതന്നെയില്ലെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു. മുഹമ്മദ് നബി അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതനാണെന്നും [ഞാൻ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു]. (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ “അവന്റെ അടിമയും അവന്റെ ദൂതനും”)⁽⁴⁶⁶⁾

3. ഇബ്നു ഉമറിന്റെ തശഹ്ഹൂദ്: തശഹ്ഹൂദിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹം റസൂലിൽനിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നു:

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ [وَالصَّلَوَاتُ] [وَالطَّيِّبَاتُ] السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَتُ اللَّهِ

“എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും അല്ലാഹുവിനുള്ളതാകുന്നു. ആരാധനകളും വിശിഷ്ടമായവയും (അവന് തന്നെ). നബിയേ! സമാധാനവും ദിവ്യകാരുണ്യവും അങ്ങേക്ക് ലഭിക്കുമാറാകട്ടെ.” ഇബ്നു ഉമർ പറഞ്ഞു: ഞാൻ അതിൽ ഇങ്ങനെ അധികരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് പറയും.⁽⁴⁶⁷⁾

وَبَرَكَاتُهُ- السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

“അല്ലാഹുവിന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങളും (അങ്ങേക്ക് ലഭിക്കുമാറാകട്ടെ). നമുക്കും സദുപദായമായ അല്ലാഹുവിന്റെ എല്ലാ അടിമകൾക്കും സമാധാനമുണ്ടായിരിക്കട്ടെ. അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനായി ആരുംതന്നെയില്ലെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു”- ഇബ്നു ഉമർ പറഞ്ഞു: “ഞാൻ ഇങ്ങനെയും കുട്ടിച്ചേർത്തു⁽⁴⁶⁸⁾

466. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; ശാഫിഇ; നസാഇ

467, 468. അധികരിച്ച് വന്ന ഈ രണ്ട് വാചകങ്ങളും നബി(ﷺ)യിൽനിന്നുള്ള തശഹ്ഹൂദിന്റെ ഭാഗംതന്നെയായി സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇബ്നുഉമർ ഇത് സ്വന്തം ഇഷ്ടപ്രകാരം അധികരിപ്പിച്ചതല്ല. (അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും അങ്ങനെയൊരു പ്രവൃത്തി ഉണ്ടാവുകയില്ല തന്നെ!); എന്നാൽ, അദ്ദേഹം ഇത് സ്വീകരിച്ചത് നബി(ﷺ)യിൽ നിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത മറ്റ് സ്ഥാപനികളിൽനിന്നാണ്.

وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ- وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ അവൻ ഏകനും അവൻ യാതൊരു പങ്കുകാരുമില്ല- മുഹമ്മദ് നബി അവന്റെ അടിമയും ദൂതനുമാണെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു”⁽⁴⁶⁹⁾

4. അബൂമുസൽ അശ്അരിയുടെ തശഹ്ഹൂദ്: റസൂൽ (ﷺ) പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹം പറയുന്നു: “...നിങ്ങളിലൊരാൾ (തശഹ്ഹൂദിനായി) ഇരുന്നാൽ അവൻ പറയുന്ന ആദ്യത്തെ കാര്യം ഇതായിരിക്കണം:

التَّحِيَّاتُ الطَّيِّبَاتُ الصَّلَوَاتُ لِلَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَتُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ [وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ] وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

“എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും വിശിഷ്ടമായവയും ആരാധനകളും അല്ലാഹുവിനാകുന്നു. നബിയേ! സമാധാനവും അല്ലാഹുവിന്റെ കാരുണ്യവും അനുഗ്രഹങ്ങളും അങ്ങേക്ക് ലഭിക്കുമാറാകട്ടെ! നമുക്കും നല്ലവരായ അല്ലാഹുവിന്റെ എല്ലാ അടിമകൾക്കും സമാധാനമുണ്ടായിരിക്കട്ടെ. അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനായി ആരുംതന്നെയില്ലെന്നും [അവൻ ഏകനാണെന്നും അവൻ യാതൊരു പങ്കുകാരുമില്ലെന്നും] ഞാൻ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു. മുഹമ്മദ് നബി അവന്റെ അടിമയും ദൂതനുമാണെന്നും ഞാൻ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു.”- [അവനാണ് നമസ്കാരത്തിലെ ഏഴ് അഭിവാദ്യങ്ങൾ]⁽⁴⁷⁰⁾

5. ഉമറുബ്നുൽ ഖത്താബി(رضي الله عنه)ന്റെ തശഹ്ഹൂദ്: അദ്ദേഹം മിമ്പറിൽനിന്നും ജനങ്ങളെ തശഹ്ഹൂദ് പഠിപ്പിച്ചത് ഇപ്രകാരമാണ്: “നിങ്ങൾ പറയുക:

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ الزَّكَايَاتُ لِلَّهِ الطَّيِّبَاتُ [لِلَّهِ] السَّلَامُ عَلَيْكَ ...

അവ പഠിക്കുകയും നബി(ﷺ)യിൽനിന്നും നേരിട്ട് കേട്ടുപഠിച്ച തശഹ്ഹൂദിനോടൊപ്പം ഈ ഭാഗം കുട്ടിച്ചേർക്കുകയും ചെയ്തു.

469. അബൂദാവൂദ്; ദാഖുത്നി- അദ്ദേഹം ഇത് സ്ഥിരമാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

470. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുമാജ

“എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും അല്ലാഹുവിന്നാകുന്നു. എല്ലാ പവിത്ര ശീർഷകങ്ങളും അല്ലാഹുവിന്, എല്ലാ വിശിഷ്ടമായവയും [അല്ലാഹുവിന്]; നബിയേ, സമാധാനവും ...”-ശേഷം ഇബ്നു മസ്ഊദിന്റെ തശഹ്ഹുദ് പോലെ.⁽⁴⁷¹⁾

6. ആയിശയുടെ തശഹ്ഹുദ്: കാസിമിബ്നു മുഹമ്മദ്(رحمته) പറഞ്ഞു: “ആയിശ(رضي الله عنها) ഞങ്ങൾക്ക് തശഹ്ഹുദ് പഠിപ്പിച്ച് തരുമായിരുന്നു. അവരുടെ കൈകൾകൊണ്ട് ആംഗ്യം കാണിച്ച് പറയും:

التَّحِيَّاتُ الطَّيِّبَاتُ الصَّلَوَاتُ الزَّكَايَاتُ لِلَّهِ السَّلَامُ
عَلَى النَّبِيِّ...

“എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും എല്ലാ വിശിഷ്ടമായവയും എല്ലാ ആരാധനകളും എല്ലാ പവിത്ര ശീർഷകങ്ങളും അല്ലാഹുവിന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങളും നബി(ﷺ)യുടെ മേൽ ഉണ്ടാകട്ടെ...”- ശേഷം ഇബ്നു മസ്ഊദിന്റെ

471. മാലിക്; ബൈഹകി സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെ. ഈ ഹദീഥ് ‘മൗഘഫ്’ ആണെങ്കിലും അതിന് ‘മർഫൂഅ്’ന്റെ വിധിയാണ്. കാരണം, ഇത്തരം കാര്യങ്ങൾ ഒരിക്കലും അവർ സ്വന്തം അഭിപ്രായപ്രകാരം പറയുകയില്ല എന്നത് അറിയപ്പെട്ടതാണ്. ഇനി അത് സാദിപ്രായപ്രകാരം ആയിരുന്നെങ്കിൽതന്നെ, അവ ദിക്കിന്റെ മറ്റ് പദങ്ങളേക്കാൾ ഉത്തമമാകുമായിരുന്നില്ല-ഇബ്നു അബ്ദിൾ ബർർ പറഞ്ഞത് പോലെ.

ശ്രദ്ധക്ക്:

തശഹ്ഹുദിന്റെ രൂപങ്ങളിലൊന്നിലും “മഗ്ഫിറതുഹു” (അവന്റെ പാപമോചനവും...) എന്നില്ല! അതിനാൽ അത് പരിഗണനാർഹമല്ല. അക്കാരണത്താൽ തന്നെ, സലഹുകളിൽ ചിലർ അതിനെ നിഷേധിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി തബ്റാനി (3/56/1) തൽഹത്തുബ്നു മുസ്രിഫിൽനിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നു- അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “റബീഉബ്നു ഖൈതം തശഹ്ഹുദിൽ ‘വബറകാതുഹു, വമഗ്ഫിറത്തുഹു’ എന്ന് അധികരിച്ച് പറഞ്ഞു! അപ്പോൾ അൽഖമ പറഞ്ഞു: “ഞങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കപ്പെട്ടയിടത്ത് തന്നെ നാം നിലകൊള്ളുക. അതായത് “അസ്സലാമു അലൈക, അയ്യൂഹനബിയ്യ! വറഹ്മത്തുല്ലാഹി, വബറക്കാത്തുഹു...” അൽഖമ തന്റെ ഗുരുവായ അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദിൽനിന്നും സ്വീകരിച്ചതാണ് ഈ ചര്യ. അദ്ദേഹം ഒരു മനുഷ്യനെ തശഹ്ഹുദ് പഠിപ്പിക്കുന്നതായി സ്വഹീഹായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അയാൾ “അശ്ഹദു അൻലാഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹ്...” എന്നിടത്തേത്തിയപ്പോൾ, അയാൾ പറഞ്ഞു: “വഹ്ദഹു ലാ ശരീകലഹു” എന്ന്. അപ്പോൾ അബ്ദുല്ല പറഞ്ഞു: “അത് അപ്രകാരം തന്നെയാണ്. എന്നാൽ, ഞങ്ങളെ പഠിപ്പിക്കപ്പെട്ടിടത്ത് നമുക്ക് നിൽക്കാം” (തബ്റാനി മുഅജ്ജുൽ ഔസത്ത (നം. 2848)ൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെ- മുസ്തൂബുൽ കാഹിലി ഇബ്നു മസ്ഊദിൽനിന്ന് കേട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ഇത് സ്വഹീഹാണ്).

ദിന്റെ തശഹ്ഹുദ് പോലെ⁽⁴⁷²⁾.

നബിയുടെ മേലുള്ള സ്വലാത്ത്- അതിന്റെ സ്മാനവും രൂപവും.

നബി(ﷺ) ആദ്യത്തെ തശഹ്ഹുദിലും അല്ലാത്തതിലും തന്റെ പേരിലുള്ള സ്വലാത്ത് ചൊല്ലാറുണ്ടായിരുന്നു.⁽⁴⁷³⁾ തനിക്ക് സ്ലാം പറഞ്ഞശേഷം സ്വലാത്ത് ചൊല്ലാൻ കൽപിച്ചുകൊണ്ട് തന്റെ സമുദായത്തിന് അത് ചര്യയാക്കി⁽⁴⁷⁴⁾. തന്റെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുന്നതിന്റെ വിവിധ രീതികൾ നബി അവരെ പഠിപ്പിച്ചു.

472. ഇബ്നു അബീശൈബ(1/293); അസ്സിറാജ്; മുഖല്ലസ്; മുസ് പറഞ്ഞത് പോലെ ബൈഹകി(2/144). സന്ദർഭം അതാണ്.

473. അബൂഅവാന തന്റെ സ്വഹീഹി(2/324)ൽ; നസാഇ

474. അവർ പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! അങ്ങയുടെമേൽ എങ്ങനെ സ്വലാം ചൊല്ലണമെന്ന് (അതായത്: തശഹ്ഹുദിൽ) ഞങ്ങൾക്കറിയാം. എന്നാൽ എങ്ങനെയാണ് ഞങ്ങൾ അങ്ങയുടെമേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുക? അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ പറയുക: ‘അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിന് നീ അനുഗ്രഹം ചെയ്യേണമേ...’ എന്ന ഹദീഥ്. ഇത് ഏതെങ്കിലും ഒരു തശഹ്ഹുദിനെ ഒഴിവാക്കി, മറ്റേ തശഹ്ഹുദിന് മാത്രമായി പരിമിതപ്പെടുത്തിയില്ല. അതിനാൽ, നബിയുടെ പേരിൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുന്നത് ആദ്യത്തെ തശഹ്ഹുദിലും ബാധകമാണെന്ന് ഇത് തെളിയിക്കുന്നു. ഇതുതന്നെയാണ് ഇമാം ശാഫിഇ(رحمته)യുടെ അഭിപ്രായവും. അദ്ദേഹം തന്റെ അൽ ഉമ്മിൽ വ്യക്തമാക്കിയത് പോലെ. തന്റെ അനുചരന്മാരുടെയടുക്കൽ പ്രബലമായതും അത് തന്നെയാണ്. ഇമാം നവവി അൽ മജ്മൂഇ (3/460)ൽ അത് പ്രഖ്യാപിക്കുകയും, റൗളത്തുതാലിബീ(1/263)ൽ അത് തെളിയിക്കുകയും ചെയ്തത് പോലെ. ഈ അഭിപ്രായംതന്നെയാണ് വസീറുബ്നു ഹുബൈർ ഹമ്പലി അൽ ഇഹ്സാഹിൽ തെരഞ്ഞെടുത്തത്-ഇബ്നു റജബ് ദൈലുത്വബകാതി(1/250)ൽ ഇത് ഉദ്ധരിക്കുകയും ഇതിനെ ശക്തമായി അനുകൂലിക്കുകയും ചെയ്തു. തശഹ്ഹുദിൽ നബിയുടെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ധാരാളം ഹദീഥുകൾ വന്നിട്ടുണ്ട്. അവയിലൊന്നും ഏതെങ്കിലും ഒരു തശഹ്ഹുദിൽമാത്രം പരിമിതപ്പെടുത്തിയതായി കാണുന്നില്ല. പ്രത്യുത, ഈ ഹദീഥുകളെല്ലാം പൊതുവായി എല്ലാ തശഹ്ഹുദുകളും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതാണ്. ഞാൻ ഇവയെല്ലാം അൽ അസ്ലിൽ കുറിച്ചായി കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. അത് ‘മത്നി’ൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടില്ല. കാരണം അത് നമ്മുടെ നിബന്ധനകളുമായി ഒത്തുവരുന്നതല്ല. എന്നിരുന്നാലും, അവയുടെ ആശയങ്ങൾ പരസ്പരം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നവയാണ്. ഇതിനെ നിഷേധിക്കുകയും എതിർക്കുകയും ചെയ്യുന്നവർക്ക് ഇതിനെ ഖണ്ഡിക്കാനുള്ള പ്രാമാണികമായ തെളിവുകളൊന്നുമില്ല. ഞാൻ ഇത് അൽ അസ്ലിൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുപോലെ ആദ്യത്തെ തശഹ്ഹുദിൽ “അല്ലാഹുമ്മ സ്വല്ലി അലാ മുഹമ്മദ്” എന്നതിനുശേഷം വല്ലതും കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നത് ‘മക്റൂഹ്’ ആണ് എന്ന് പറയുന്നതിനും നബിചര്യയിൽ അടിസ്ഥാനമൊന്നുമില്ല-വ്യക്തമായ തെളിവുമില്ല. എന്നാൽ, ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നവർ നബി(ﷺ)യുടെ കൽപനയായ “നിങ്ങൾ പറയുക: ‘അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിനോടും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തോടും നീ കരുണ കാണിക്കേണമേ...’ എന്ന് തുടങ്ങി അവസാനംവരെയുള്ള പ്രാർത്ഥന” നിറവേറുന്നതായി നാം കാണുന്നില്ല. ഇതിനെക്കുറിച്ച് വിശദമായ ചർച്ച അൽ അസ്ലിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى اَهْلِ بَيْتِهِ وَعَلَى اَزْوَاجِهِ
وَزُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ
وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ بَيْتِهِ وَعَلَى اَزْوَاجِهِ زُرِّيَّتِهِ
كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

1) “അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിനും അവിടുത്തെ വീട്ടുകാർക്കും അവിടുത്തെ ഭാര്യമാർക്കും സന്താനങ്ങൾക്കും നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ⁽⁴⁷⁵⁾. ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തിന്റെമേൽ ഗുണം ചെയ്തതുപോലെ. നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്ര. മുഹമ്മദിനേയും അവിടുത്തെ വീട്ടുകാരേയും അവിടുത്തെ ഭാര്യമാരേയും സന്താനങ്ങളേയും നീ അനുഗ്രഹിക്കേണമേ⁽⁴⁷⁶⁾. ഇബ്രാഹീം നബി(ﷺ)യുടെ കുടുംബത്തെ നീ അനുഗ്രഹിച്ചുപോലെ. നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്ര”.

ഇതാണ് നബി സ്വയം പ്രാർത്ഥിച്ചിരുന്ന പ്രാർത്ഥന.⁽⁴⁷⁷⁾

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى
اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ اَللّٰهُمَّ بَارِكْ

475. ‘നബി(ﷺ)യുടെ മേലുള്ള സ്വലാത്തി’ന്റെ അർത്ഥത്തെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞതിൽ ഏറ്റവും അനുയോജ്യമായത് അബൂ ആലിയയുടേതാണ്. “നബിയുടെ മേലുള്ള അല്ലാഹുവിന്റെ സ്വലാത്ത് കൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത് നബിയെ വാഴ്ത്തലും മഹത്വപ്പെടുത്തലുമാണ്. നബിയുടെ മേലുള്ള മലക്കുകളുടെയും മറ്റും സ്വലാത്ത് എന്നാൽ അല്ലാഹുവിൽനിന്നും അതിന് വേണ്ടി ആവശ്യപ്പെടലാണ്. ഇവിടെ അതുകൊണ്ട് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് വർദ്ധനവിന് വേണ്ടി ആവശ്യപ്പെടുക എന്നാണ്. അല്ലാതെ, കേവലം അനുഗ്രഹത്തിന് വേണ്ടി (സ്വലാത്തിനുവേണ്ടി) യുള്ള പ്രാർത്ഥനയല്ല”. ഇബ്നു ഹജർ ഇത് ഹൽഹുൽ ബാരിയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. വളരെ പ്രചാരത്തിലുള്ളത് പോലെ ‘റബ്ബിന്റെ സ്വലാത്ത്’ എന്നാൽ ‘അവന്റെ കാര്യണമാണ്’ എന്ന വാദത്തെ അദ്ദേഹം ഖണ്ഡിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിമും ഇത് ജലാ അൽ അഹ്ഹാമിൽ വളരെ വിശദമായിത്തന്നെ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

476. ‘ബറകത്തി’ൽനിന്നും: അതായത് ‘വളർച്ച’, ‘വർദ്ധന’-അതിനാൽ അല്ലാഹു ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തിന് നൽകിയ അനുഗ്രഹം ഈ പ്രാർത്ഥനമൂലം മുഹമ്മദിനും നൽകുന്നതിനെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു- അത് തുടർച്ചയായും സ്ഥിരമായും ഇരട്ടിയാക്കി വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും.

477. അഹ്മദ്; തഹാവി സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. ‘അഹ്ലു ബൈതിഹി’ ഒഴികെയുള്ള ഭാഗം ബുഖാരിയും മുസ്ലിമും.

عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ
وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

2) “അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിനും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ! [ഇബ്രാഹീമിനു⁽⁴⁷⁸⁾] ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം ചെയ്തതുപോലെ. നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്ര. അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിനെയും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തെയും നീ അനുഗ്രഹിക്കേണമേ! [ഇബ്രാഹീമിനേയും⁽⁴⁷⁹⁾] ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തെയും നീ അനുഗ്രഹിച്ചതുപോലെ. നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്ര”⁽⁴⁸⁰⁾.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى
اِبْرَاهِيْمَ وَ[آلِ اِبْرَاهِيْمَ] اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى [اِبْرَاهِيْمَ] وَ[آلِ اِبْرَاهِيْمَ]
اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

3) “അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിനും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തിനും

478. അടുത്ത കുറിപ്പ് കാണുക.

479. ഈ രണ്ട് വർദ്ധനവ് ബുഖാരി, തഹാവി, ബൈഹകി, നസാഇ എന്നിവയിൽ കാണാം. ഈ പ്രാർത്ഥന വ്യത്യസ്ത പരമ്പരകളിലൂടെയുള്ള അനേകം നിവേദനങ്ങളിൽ വന്നിട്ടുള്ളതാണ് (3,7 കാണുക). ഇബ്നുൽ ഖയ്യിമും ജലാഇൽ അഹ്ഹാമി (പേ:198)ൽ തന്റെ ഗുരുനാഥനായ ഇബ്നു തൈമിയയുടെ ഹതാവാ (1/16)യിലുള്ളതിനെ പിൻപറ്റിക്കൊണ്ട് പറഞ്ഞ അഭിപ്രായത്തിൽ നിങ്ങൾ വഞ്ചിതരാകേണ്ടതില്ല. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “ഇബ്രാഹീം എന്നും ‘ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബം’ എന്നും ഒന്നിച്ചുവരുന്ന ഒറ്റ സ്വഹീഹായ ഹദീഥുമില്ല”. എന്നാൽ, ഇതാ ഇവിടെ സ്വഹീഹായ ഹദീഥുകൾ തന്നെ നാം കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. യഥാർത്ഥരീതിയിൽ റിപ്പോർട്ടുകളും നിവേദനങ്ങളും സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കുകയും അവ തമ്മിൽ സമന്വയിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രത്യേകതയിൽപ്പെട്ടതാണിത്. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിമിന്റെ അബദ്ധം അദ്ദേഹം തന്നെ ഏഴാമത്തെ പ്രാർത്ഥന സ്വഹീഹാക്കുന്നതിലൂടെ സ്മാപിക്കുന്നുണ്ട്. അതാകട്ടെ, അദ്ദേഹം മുന് നിഷേധിച്ചതാണ് താനും!

480. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; അമലുൽ യൗമ വല്ലേല (162/54)യിൽ നസാഇ; ഹുമൈദി (138/1); ഇബ്നുമന്ദർ (68/2)-അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “ഈ ഹദീഥ് സ്വഹീഹാണെന്നതിൽ ‘ഇജ്മാഅ്’ ഉണ്ട്”.

നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ! ഇബ്രാഹീമിനും [ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തിനും] നീ ഗുണം ചെയ്തതുപോലെ. നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്രെ! മുഹമ്മദിനെയും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തെയും നീ അനുഗ്രഹിക്കേണമേ. [ഇബ്രാഹീമിനേയും] ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തെയും നീ അനുഗ്രഹിച്ചതുപോലെ. നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്രെ”⁽⁴⁸¹⁾

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ [النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ] وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى [آلِ] إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ [النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ] وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى [آلِ] إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

4) “അല്ലാഹുവേ! [നിരക്ഷരനായ പ്രവാചകൻ] മുഹമ്മദിനും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ! ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തിന് ഗുണം ചെയ്തതുപോലെ. [നിരക്ഷരനായ പ്രവാചകൻ] മുഹമ്മദിനെയും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തെയും നീ അനുഗ്രഹിക്കേണമേ. ലോകരിൽ ഇബ്രാഹീം [കുടുംബത്തെ] നീ അനുഗ്രഹിച്ചതുപോലെ. നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്രെ”⁽⁴⁸²⁾

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى [آلِ] إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ [عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ] [وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ] كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ [وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ]

5) “അല്ലാഹുവേ! നിന്റെ അടിമയും ദൂതനുമായ മുഹമ്മദിന് നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ! ഇബ്രാഹീം [കുടുംബത്തിന്] നീ ഗുണം ചെയ്

481. അഹ്മദ്; നസാഇ; അബൂയഅ്ല തന്റെ മുസ്നദി(44/2)ൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

482. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; ഇബ്നു അബീ ശൈബ തന്റെ മുസ്നഹി(2/1321)ൽ; അബൂദാവൂദ്; നസാഇ (159-161); ഹാകിം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

തതുപോലെ. [നിന്റെ അടിമയും ദൂതനുമായ] മുഹമ്മദിനേ [യും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തെയും] നീ അനുഗ്രഹിക്കേണമേ. ഇബ്രാഹീമിനേ [യും ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തെയും] നീ അനുഗ്രഹിച്ചതുപോലെ”⁽⁴⁸³⁾.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى [آلِ] إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى [آلِ] إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

6) “അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിനും അവിടുത്തെ ഭാര്യമാർക്കും സന്താനങ്ങൾക്കും നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ! ഇബ്രാഹീം [കുടുംബത്തിന്] ഗുണം ചെയ്തതുപോലെ. മുഹമ്മദിനെയും അവിടുത്തെ ഭാര്യമാരെയും സന്താനങ്ങളെയും നീ അനുഗ്രഹിക്കേണമേ! ഇബ്രാഹീമിന്റെ [കുടുംബത്തെ] നീ അനുഗ്രഹിച്ചതുപോലെ, നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്രെ.”⁽⁴⁸⁴⁾

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

7) “അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിനും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ! മുഹമ്മദിനെയും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തെയും നീ അനുഗ്രഹിക്കേണമേ. ഇബ്രാഹീമിനും ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം ചെയ്തതുപോലെയും, നീ അനുഗ്രഹം ചെയ്തതു പോലെയും. നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്രെ”⁽⁴⁸⁵⁾.

483. ബുഖാരി; നസാഇ; തഹാവി; അഹ്മദ്; ഇസ്മാഇലുൽ ഖാദി ഫദ്ലുസ്സലാത്തി അലന്നബിയ്യി (ﷺ) (പേജ് 28-ഒന്നാം പതിപ്പ്; എന്റെ പരിശോധനയോട് കൂടിയുള്ള രണ്ടാം പതിപ്പിൽ പേ: 62)യിൽ.

484. ബുഖാരി; മുസ്ലിം; നസാഇ (164/59).

485. നസാഇ; തഹാവി; അബൂസഇദ് ഇബ്നുൽ അഅ്റാബി അൽ മുഅജ്ജി

പ്രവാചകന്റെമേലുള്ള സ്വലാത്തിനെക്കുറിച്ച് സുപ്രധാനകുറിപ്പുകൾ

1. പ്രവാചകന്റെ മേലുള്ള സ്വലാത്ത് വിവരിച്ചുകൂട്ടത്തിൽ മിക്കതിലും ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തെ പരഞ്ഞിടത്ത് ഇബ്രാഹീമിനെ ഒഴിവാക്കിയതായി കാണാം. **كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ** “ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തിന് ഗുണം ചെയ്തത് പോലെ” എന്ന രൂപത്തിൽ. അതിനുള്ള കാരണം അറബിഭാഷയിൽ ഒരാളുടെ കുടുംബം എന്ന് പറയുന്നതിൽ അയാളും അയാളുടെ ആശ്രിതരും ഉൾപ്പെടും. ഉദാഹരണത്തിന് അല്ലാഹു പറഞ്ഞു:

“തീർച്ചയായും ആദമിനെയും നൂഹിനെയും ഇബ്രാഹീം കുടുംബത്തെയും ഇറാൻ കുടുംബത്തെയും ലോകരിൽ ഉൽകൃഷ്ടരായി അല്ലാഹു തെരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്നു” (ആലു ഇറാൻ 3:33).

“തീർച്ചയായും നാം അവരുടെ നേരെ ഒരു ചരൽക്കാറ്റ് അയച്ചു. ലൂത്തിന്റെ കുടുംബം അതിൽനിന്ന് ഒഴിവായിരുന്നു. രാത്രിയുടെ അന്ത്യവേളയിൽ നാം അവരെ രക്ഷപ്പെടുത്തി” (ഖമർ 54:34).

ഇതുപോലെ തന്നെ അവിടുത്തെ (ﷺ) വചനവും **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ أَبِي وَأَوْفِي** ‘അല്ലാഹുവേ! അബൂ ഔഫയുടെ കുടുംബത്തിന് നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ!’ “അഹ്ലുബൈത്ത്” (വീട്ടുകാർ) എന്ന വാക്യാംശവും ഇതുപോലെതന്നെയാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്

“ഹേ! വീട്ടുകാരേ, നിങ്ങളിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ കാരുണ്യവും അനുഗ്രഹങ്ങളുമുണ്ടായിരിക്കട്ടെ” (ഹൂദ് 11:73). അതിനാൽ ഇബ്രാഹീമും അതിൽ ഉൾപ്പെട്ടു.

ശൈഖുൽ ഇസ്ലാം ഇബ്നുതൈമിയ പറയുന്നു: “പല നിവേദനങ്ങളിലും **كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ** “ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തിന് നീ ഗുണം ചെയ്തതുപോലെ” **كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ**,

(79/2)ൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം ജലാളുൽ അഹ്മദി(പേജ് 14-15)ൽ മുഹമ്മദ്ബ്നു ഇസ്ഹാഖുസ്സിറാജിൽനിന്നും അത് ഉദ്ധരിക്കുകയും സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ചെയ്തു.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: ഈ രൂപത്തിൽ ‘ഇബ്രാഹീം’ എന്നതും ‘ഇബ്രാഹീം കുടുംബം’ എന്നതും ഒരുമിച്ച് വരുന്നുണ്ട്. ഇതാണ് ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുവും നിഷേധിച്ചത്. മുസ് ഇതിന്റെ വിശദരൂപവും മറുപടിയോടൊപ്പം വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ ഇനി ആവർത്തിക്കേണ്ടതില്ല.

“ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തെ നീ അനുഗ്രഹിച്ചതുപോലെ” എന്നിങ്ങനെയുണ്ട്. ചിലതിൽ “ഇബ്രാഹീമി’നോട് എന്ന് തന്നെയുണ്ട്. അതിനുള്ള കാരണം നമസ്കാരത്തിന്റെയും സക്കാത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനം അദ്ദേഹമാണ്. കുടുംബത്തിൽ ബാക്കിയുള്ളവർ സാഭാവികമായും അതിലുൾപ്പെടും. ഈ രണ്ട് കാര്യങ്ങളും ഉണർത്താനാണ് രണ്ടുതരം വാചക രീതികൾ വെവ്വേറെ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത്”. മാത്രമല്ല, അറിവുള്ളവർക്കിടയിൽ ഉദ്ഭവിച്ച ഒരു പ്രധാന സംശയമുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസ്താവനയിലെ താരതമ്യത്തിന്റെ രീതി- “നീ ഗുണം ചെയ്തതുപോലെ...” എന്ന രീതിയിലുള്ള. കാരണം ഉപമേയം ഉപമാനത്തേക്കാൾ എന്തുകൊണ്ടും ഉൽകൃഷ്ടമായിരിക്കണം എന്നതാണ് പൊതുതത്വം. ഇവിടെ നേരെ വിപരീതമാണ് സ്ഥിതി. മുഹമ്മദ്(ﷺ) ഇബ്രാഹീമി(ﷺ)നേക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടനാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉൽകൃഷ്ടത കാരണമായി അദ്ദേഹം ആവശ്യപ്പെടുന്ന പ്രാർത്ഥനകൾ ഏതൊരാൾ ആവശ്യപ്പെടുന്ന പ്രാർത്ഥനയേക്കാളും, ഏതൊരു പ്രാർത്ഥനയുടെ സ്വീകാര്യതയേക്കാളും ഉത്തമമാണ്. പണ്ഡിതന്മാർ അതിന് പല വിശദീകരണങ്ങളും നൽകിയിട്ടുണ്ട്. അത് ഫത്ഹുൽ ബാരിയിലും ജലാഅൽ അഹ്മദിലും കാണാം.

അതിൽ എല്ലാംകൂടി പത്തോളം വീക്ഷണങ്ങളുണ്ട്. അതിൽ അധികവും ദൃഢതയില്ലാത്തതാണ്. ചിലത് മറ്റു ചിലതിനേക്കാൾ ശക്തമായ ദൗർബല്യമുള്ളതാണ്. അതിൽ അംഗീകരിക്കാൻ കൊള്ളാവുന്ന നിലപാട് ഒന്നുമാത്രമാണ്. അത് ശൈഖുൽ ഇസ്ലാം ഇബ്നുതൈമിയയും ഇബ്നുൽ ഖയ്യിമും സ്വീകരിച്ച നിലപാടാണ്. ആ വീക്ഷണം ഇതാണ്: “ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തിൽ ധാരാളം പ്രവാചകന്മാർ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ട്. അവരെ പോലെ മുഹമ്മദി(ﷺ)ന്റെ കുടുംബത്തിൽ കാണാൻ സാധ്യമല്ല”.

ഇബ്രാഹീമിനും പ്രവാചകന്മാർ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബത്തിനും ഗുണം ചെയ്തതുപോലെ മുഹമ്മദിനും കുടുംബത്തിനും ഗുണം ചെയ്യാൻവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിച്ചാൽ അതിൽനിന്നും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തിന് യുക്തമായത് ലഭിക്കും. മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തിൽ ആരും പ്രവാചക പദവിയിലെത്തിയിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ, ഇബ്രാഹീം ഉൾപ്പെടെയുള്ള പ്രവാചകന്മാർക്ക് കൂടുതലായി നൽകിയിട്ടുള്ളത് മുഹമ്മദി(ﷺ)നുവേണ്ടി അവശേഷിക്കും. അങ്ങനെ,

മറ്റുള്ളവർക്കൊന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരു സമുന്നത സ്ഥാനം മുഹമ്മദി(ﷺ)ന് ലഭിക്കും”.

ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം പറയുന്നു: “ഇതാണ് മുസ്ലിം പരഞ്ഞ വീക്ഷണങ്ങളേക്കാളെല്ലാം ഉത്തമമായത്. എന്നാൽ അതിനേക്കാൾ നല്ലത് ഇങ്ങനെ പറയലാണ്: അതായത് മുഹമ്മദ്(ﷺ) ഇബ്രാഹീം കുടുംബത്തിൽ പെട്ടയാളാണ്. മാത്രമല്ല; ഇബ്രാഹീം കുടുംബത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠനാണ് അദ്ദേഹം. അല്ലാഹു പരഞ്ഞതിനെക്കുറിച്ച് ഇബ്നു അബ്ബാസി(രഹിമല്ലാഹു)ൽനിന്നും അലിയ്യിബ്നു തൽഹ ഉദ്ധരിച്ചതുപോലെ

“തീർച്ചയായും ആദമിനെയും നൂഹിനെയും ഇബ്രാഹീം കുടുംബത്തെയും ഇംറാൻ കുടുംബത്തെയും ലോകരിൽ ഉൽകൃഷ്ടരായി അല്ലാഹു തെരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്നു” (ആലു ഇംറാൻ 3:33). ഇബ്നു അബ്ബാസ് പറഞ്ഞു: “മുഹമ്മദ് ഇബ്രാഹീം കുടുംബത്തിൽ പെട്ടവനാണ്”. ഇത് വ്യക്തമായ രേഖ തന്നെയാണ്. സന്താനപരമ്പരയിലുള്ള മറ്റ് പ്രവാചകന്മാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബത്തിൽ ഉൾപ്പെടുമെങ്കിൽ മുഹമ്മദി(ﷺ)നെ അതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുകയെന്നത് കൂടുതൽ അനുയോജ്യമായതാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ **كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ** “ഇബ്രാഹീം കുടുംബത്തിന് നീ ഗുണം ചെയ്തതുപോലെ” എന്ന പ്രാർത്ഥനയിൽ അദ്ദേഹത്തിനും ഇബ്രാഹീമിന്റെ സന്താനപരമ്പരയിൽവരുന്ന മറ്റ് പ്രവാചകന്മാർക്കും ചെയ്തുകൊടുത്ത ഗുണവും ഉൾപ്പെടും. പൊതുവായി ഇബ്രാഹീമിനും കുടുംബത്തിനുംവേണ്ടി ഗുണത്തിനായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന തോടൊപ്പം പ്രത്യേകമായി മുഹമ്മദിനും കുടുംബത്തിനും വേണ്ടി ഗുണത്തിനായി പ്രാർത്ഥിക്കാൻ പിന്നീട് അല്ലാഹു നമ്മോട് കൽപിച്ചു. അതിനാൽ, പ്രവാചക കുടുംബത്തിന് അതിൽനിന്നും യുക്തമായത് തന്നെ ലഭിക്കും. ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തിലെ മറ്റ് ആളുകളോടൊപ്പം മുഹമ്മദിന് ഗുണത്തിന് വേണ്ടി നാം പ്രാർത്ഥിച്ചതനുസരിച്ച് അവിടുത്തെ കുടുംബത്തിന് അനുയോജ്യമായത് ലഭിക്കും. ബാക്കിയുള്ളതൊക്കെയും അവിടുത്തേക്ക് വേണ്ടി ശേഷിക്കും. ഇബ്രാഹീം കുടുംബത്തിന് മൊത്തമായി ലഭിച്ച ഗുണം പ്രവാചകന് മാത്രം ലഭിച്ച ഗുണത്തേക്കാൾ എത്രയോ കൂടുതലാണെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. അതിനാൽ, മുഹമ്മദ് നബിക്ക് ഗുണത്തിന് വേണ്ടി ആവശ്യപ്പെടുന്നത് ഇബ്രാഹീം നബിക്കുവേണ്ടി ആവശ്യപ്പെടുന്നതിനേക്കാൾ എന്തുകൊണ്ടും ശ്രേഷ്ഠമായതാണ്.

അങ്ങനെ താരതമ്യപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെയും തദനുസൃതമായ പ്രയോഗത്തിന്റെയും പ്രയോജനം വ്യക്തമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് തന്നെ ഈ വാക്കുകൾക്കൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടി ആവശ്യപ്പെടുന്നത് മറ്റേത് രൂപത്തിൽ ആവശ്യപ്പെടുന്നതിനേക്കാളും മികച്ചതാണ്. കാരണം, ഉപമേയത്തിനുള്ള അത്ര തന്നെ ഉപമാനത്തിനും ലഭിക്കണം എന്നാണ് ഈ പ്രാർത്ഥനയിലൂടെ ആവശ്യപ്പെടുന്നത്. അപ്പോൾ അതിൽ വലിയൊരു ഓഹരി മുഹമ്മദ് നബിക്ക് ലഭിക്കുന്നു. ഇബ്രാഹീമിനും മറ്റുള്ളവർക്കും നൽകിയതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ ആവശ്യപ്പെടുന്നതായിട്ടാണ് ഈ താരതമ്യം വ്യക്തമാകുന്നത്.

അങ്ങനെ, ഇബ്രാഹീമി(രഹിമല്ലാഹു)നും ധാരാളം പ്രവാചകന്മാർ ഉൾപ്പെടുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബത്തിനും ഉപരിയായി മുഹമ്മദി(ﷺ)ന്റെ മഹത്വവും കുലീനതയും സ്വീകരിക്കുകയും അത് അദ്ദേഹം അർഹിക്കുന്നതാണുതാനും. പ്രവാചകന് വേണ്ടിയുള്ള ഈ പ്രാർത്ഥന അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹത്വത്തിനുള്ള തെളിവാണ്. അതാകട്ടെ, ഒരിക്കലും അദ്ദേഹം അർഹിക്കുന്നതിലപ്പുറമല്ല. അതിനാൽ, അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിനും കുടുംബത്തിനും ഗുണം ചെയ്യുമാറാകട്ടെ! അവർക്കെല്ലാം ധാരാളം സമാധാനം നൽകട്ടെ. ഏതൊരു പ്രവാചകനും തങ്ങളുടെ സമുദായം കാരണമായി അല്ലാഹു നൽകുന്ന പ്രതിഫലത്തേക്കാളുപരി ഞങ്ങൾ കാരണമായി നൽകേണമേ! അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിനും അവിടുത്തെ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ! ഇബ്രാഹീം കുടുംബത്തിന് നീ ഗുണം ചെയ്തതുപോലെ. നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്രെ. മുഹമ്മദിനെയും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തെയും നീ അനുഗ്രഹിക്കേണമേ! ഇബ്രാഹീമിന്റെ കുടുംബത്തെ നീ അനുഗ്രഹിച്ചതുപോലെ! നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്രെ”.

2. ഈ പ്രാർത്ഥനയുടെ ഏത് രൂപമെടുത്ത് നോക്കിയാലും നബിയുടെ കുടുംബത്തിനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യമാർക്കും കുട്ടികൾക്കും അദ്ദേഹത്തിന് തന്നെയുംവേണ്ടിയുള്ള പ്രാർത്ഥനയാണെന്ന് വായനക്കാർക്ക് കാണാം. അതുകൊണ്ടുതന്നെ **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ** “അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിന് നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ!” എന്നുമാത്രം പറഞ്ഞ് നിർത്തുന്നത് പ്രവാചകചര്യയല്ല, അവിടുത്തെ കൽപന പാലിക്കലുമല്ല. എന്നാൽ ആദ്യത്തേ തശഹ്ഹുദിലായാലും അവസാനത്തിലേതായാലും പ്രവാചകനിൽനിന്നും ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ട രൂപത്തിൽ

മുഴുവനായി പ്രാർത്ഥിക്കുക തന്നെ വേണം. ഇമാം ശാഫിഹുയുടെ അൽ ഉമ്മി(1/102)ൽ ഇതിനെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതിപാദ്യമുണ്ട്: “ആദ്യത്തെയും അവസാനത്തേയും തശഹ്ഹുദ് ഒരേ രൂപത്തിലാണ്. ‘തശഹ്ഹുദ്’ എന്നതുകൊണ്ട് ഞാൻ അർത്ഥമാക്കുന്നത് സാക്ഷ്യം വഹിക്കലും, പ്രവാചകന്റെ പേരിൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലലുമാണ്. ഒന്നില്ലാതെ മറ്റൊന്ന് മതിയാവുകയില്ല”.

എന്നാൽ, “ആദ്യ തശഹ്ഹുദിൽ അവിടുന്ന് സാക്ഷ്യവചനങ്ങളേക്കാൾ അധികരിപ്പിക്കുമായിരുന്നില്ല.” എന്ന ഹദീഥ്, ഞാൻ സിൽ സിലത്തുള്ളഹുഫ(ന: 5816)യിൽ സ്വീകരിച്ചതുപോലെ, ‘മുൻകർ’ ആണ്.

സത്യത്തിൽ, ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചതും അതിന്റെ ദാർശനിക പ്രതിസന്ധിയിലുള്ളതുമായ ഏറ്റവും അവരൂപിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളിലൊന്ന് മുഹമ്മദ് ഇൻസാഫ് നശാശീബി എന്ന ഒരു മനുഷ്യനാണ്. അദ്ദേഹം അൽ ഇസ്ലാം അസ്സഹീഹ് (യഥാർത്ഥ ഇസ്ലാം) എന്ന തന്റെ പുസ്തകത്തിൽ പ്രവാചക കുടുംബത്തിനുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത് നിഷേധിക്കാനുള്ള ധർഷ്ട്യം കാണിച്ചുകളഞ്ഞു. കഅ്ബുബ്നു ഉജ്റ, അബൂഹുസൈഫ് അസ്സാഇദീ, അബൂസഹൂദിൽ ഖുദ്റീ, അബൂമസ്ഊദുൽ അൻസാരി, അബൂഹുറൈറ, തൽഹത്തുബ്നു ഉബൈദില്ല പോലെയുള്ള ധാരാളം സ്വഹാബികൾവഴി, ബുഖാരിയിലും മുസ്ലിമിലും മറ്റും വളരെ വ്യക്തമായിപ്പറഞ്ഞ കാര്യമാണ് പ്രവാചകന്റെ കുടുംബത്തിന് വേണ്ടിയുള്ള പ്രാർത്ഥന. അവരുടെ ഹദീഥുകളിൽ പ്രവാചകരോട് അവർ ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചതായി കാണാം: “ഞങ്ങൾ എങ്ങനെയാണ് താങ്കളുടെമേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലേണ്ടത്?” അപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഈ രീതി അവരെ പഠിപ്പിച്ചു. നശാശീബിയുടെ വാദം, അല്ലാഹു പ്രവാചകന് വേണ്ടി സ്വലാത്ത് ചൊല്ലാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ കൂടെ മറ്റാരെയും പറഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നതാണ്.

“സത്യവിശ്വാസികളേ! നിങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന് ഗുണവും ശാന്തിയുമുണ്ടാകാൻ വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുക.” (അഹ്സാബ് 33:56). സ്വഹാബികൾക്ക് ‘സ്വലാത്ത്’ എന്നാൽ ‘പ്രാർത്ഥന’ എന്ന അർത്ഥം മാത്രമെ അറിയുകയുള്ളുവെന്നും അതുകൊണ്ടാണ് അവർ “എങ്ങനെയാണ് താങ്കളുടെമേൽ പ്രാർത്ഥിക്കേണ്ടത്?” എന്ന് ചോദിച്ചതെന്നുമാണ് തുടർന്നുകൊണ്ടുള്ള ഖണ്ഡനത്തിൽ അദ്ദേഹം പറയുന്നത്.

ഇത് വ്യക്തമായ അബദ്ധമാണ്. കാരണം അവരുടെ ചോദ്യം

“സ്വലാത്ത്” എന്ന വാക്കിന്റെ അർത്ഥത്തെ കുറിച്ചായിരുന്നില്ല. അങ്ങനെയായിരുന്നെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാദത്തിൽ കഴമ്പുണ്ടാകുമായിരുന്നു- എന്നാൽ, നമ്മൾ ഇവിടെ കൊടുത്ത ഉദ്ധരണികളിൽ കണ്ടതുപോലെ, സ്വലാത്ത് ചൊല്ലേണ്ടതിന്റെ രൂപത്തെക്കുറിച്ചായിരുന്നു അവർ ചോദിച്ചത്. കാരണം ശരീഅത്തിനനുസരിച്ച് അത് ചെയ്യേണ്ട രൂപം അവർ ചോദിച്ചു-എല്ലാം അറിയുന്നവനും യുക്തിജ്ഞനും ശരീഅത്തിന്റെ ഉടമയായവന്റെ മാർഗത്തിലൂടെയല്ലാതെ അതറിയുക സാധ്യമല്ല. അതുപോലെതന്നെ, “നിങ്ങൾ സ്വലാത്ത് (നമസ്കാരം) നിലനിർത്തുക” എന്ന അല്ലാഹുവിന്റെ വചനം ഇറങ്ങിയപ്പോൾ, നിർബന്ധമായ ‘സ്വലാത്ത്’ (നമസ്കാരം) നിർവഹിക്കേണ്ട രൂപത്തെക്കുറിച്ചും അവർ ചോദിച്ചിരുന്നു. കാരണം, ‘സ്വലാത്ത്’ എന്നതിന്റെ ഭാഷാർത്ഥത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അവരുടെ അറിവ്, ശരീഅത്തിനനുസൃതമായി അതിന്റെ രൂപത്തെക്കുറിച്ച് ചോദിക്കുന്നതിന് തടസ്സമായില്ല- ഇത് വളരെ വ്യക്തമാണ്. എന്നാൽ നശാശീബിയുടെ വാദത്തിലേക്ക് നോക്കിയാൽ, അത് തീരെ അപ്രധാനമാണെന്ന് കാണാം. കാരണം, ലോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹു ഖുർആനിൽ പറഞ്ഞ ഈ വാക്കുകൾ നബി (ﷺ)യെ കുറിച്ചുള്ളതാണെന്ന് മുസ്ലിംകൾക്ക് വ്യക്തമായി അറിയാവുന്നതാണ്.

“നിനക്ക് നാം ഉൽബോധനം അവതരിപ്പിച്ചു തന്നിരിക്കുന്നു. ജനങ്ങൾക്കായി അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടത് നീ അവർക്ക് വിവരിച്ചുകൊടുക്കാൻവേണ്ടി...” (നഹ്ൽ 16:44).

അതിനാൽ നബി (ﷺ) അദ്ദേഹത്തിന്റെമേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലേണ്ട രൂപം വിവരിച്ചുതന്നു. അതിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബത്തെ കുറിച്ച് പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും അത് സ്വീകരിക്കൽ നമ്മുടെ മേൽ ബാധ്യതയാണ്. കാരണം അല്ലാഹു പറഞ്ഞു:

“നിങ്ങൾക്ക് റസൂൽ നൽകിയതെന്തോ അത് നിങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുക” (ഹശ്ർ 59:7). അതുപോലെതന്നെ: “എനിക്ക് ഖുർആനും അതുപോലെയുള്ളതും നൽകി” എന്ന സ്വഹീഹായ ഹദീഥും! മിശ്കാത്തിന്റെ തഖ്റീജി (163, 4247)ൽ ഈ ഹദീഥ് തഖ്റീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ആരെങ്കിലും തശഹ്ഹുദിനെ പൂർണ്ണമായും തള്ളിക്കളയുകയോ, ആർത്തവകാരിയായ സ്ത്രീ നമസ്കാരത്തിൽനിന്നും നോമ്പെടുക്കു

നന്തിൽനിന്നും വിട്ടുനിൽക്കുന്നതിനെ എതിർക്കുകയോ ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ നശാശീബിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിരർത്ഥകവാദങ്ങൾക്ക് വില കൽപിക്കുന്നവരും എന്ത് പറയുമെന്ന് അറിയാൻ താൽപര്യമുണ്ട്. ഇവയെല്ലാം അല്ലാഹു തശ്ഹ്ഹുദിനെക്കുറിച്ച് ഖുർആനിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നില്ല എന്ന് വാദിക്കുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ. മാത്രമല്ല സുജുദിനെയും റുക്നെയുംകുറിച്ച് ഖുർആനിൽ സൂചനകളുണ്ട്. എന്നാൽ ആർത്തവകാരിയായ സ്ത്രീയെ നമസ്കാരത്തിൽനിന്നും നോമ്പിൽനിന്നും അല്ലാഹു ഖുർആനിലൂടെ ഒഴിവാക്കിയിട്ടില്ല!!

അതിനാൽ ഈ വാദങ്ങളെ അവർ അംഗീകരിക്കുമോ? ഇതെല്ലാം അവർ വാദിച്ച ആ വാദങ്ങളുപയോഗിച്ച് തന്നെയുള്ളതായിട്ടും അവർ അംഗീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ- അങ്ങനെ ഞങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നില്ല- അവർ വിദൂരമായ വഴികേടിലായി-മുസ്ലിംകളുടെ മുഖ്യധാരയിൽ നിന്നും വളരെയധികം അകന്നു. അവർ അതിനെ അംഗീകരിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അതുതന്നെയാണ് ശരിയും. എങ്കിൽ മുകളിൽ പറഞ്ഞ വാദങ്ങളെ എതിർക്കാനുള്ള അവരുടെ ന്യായങ്ങൾതന്നെയാണ് നശാശീബിയുടെ വാദങ്ങളെ ഖണ്ഡിക്കാൻ നമുക്കുമുള്ള ന്യായം. ഞങ്ങൾ അത് മുമ്പ് വ്യക്തമായി വിവരിച്ചതുപോലെ.

അതിനാൽ, മുസ്ലിം സമൂഹമേ! സുന്നത്തിന്റെ സഹായമില്ലാതെ ഖുർആൻ മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന പ്രവണതയെ നിങ്ങൾ കരുതിയിരിക്കുക! കാരണം ഒരിക്കലും നിങ്ങൾക്ക് അതിന് സാധിക്കുകയില്ല. നിങ്ങൾ ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ അറബിഭാഷാ പണ്ഡിതനായ സീബവൈഹി⁽⁴⁸⁶⁾ ആയാലും ശരി. നിങ്ങൾക്ക് മുസ്ലിംകളാൽ ഒരു ഉദാഹരണം: നശാശീബി ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ അറബി ഭാഷാ പണ്ഡിതരിൽ ഒരാളാണ്. ഖുർആൻ മനസ്സിലാക്കാൻ സുന്നത്തിന്റെ സഹായം തേടാതെ ഭാഷാ പണ്ഡിത്യത്തിൽ വഞ്ചിതനായി നേർമാർഗത്തിൽനിന്നും അദ്ദേഹം വ്യതിചലിച്ചുപോയത് എങ്ങനെയാണ് നിങ്ങൾ കണ്ടു. മാത്രമല്ല, നിങ്ങൾക്കറിയാവുന്ന പോലെ സുന്നത്തിനെ അദ്ദേഹം പൂർണ്ണമായി നിരസിച്ചു കളയുകയാണ് ചെയ്തത്. അതിന് ധാരാളം ഉദാഹരണങ്ങൾ നിരന്തരമുണ്ട്. സ്ഥലപരിമിതിമൂലം നാം അതിന് മുതിരുന്നില്ല. മുമ്പ് പറഞ്ഞതുതന്നെ മതിയാകും. അല്ലാഹുവാണ് തൗഫീഖ് നൽകുന്നവൻ.

486. ഹിജ്റ രണ്ടാം നൂറ്റാണ്ടിലെ പ്രശസ്ത വൈയാകരണനും അറബി ഭാഷാ പണ്ഡിതനും-വിവ:

3. ഇവിടെയുദ്ധരിച്ച നബി(ﷺ)യുടെ പേരിലുള്ള സ്വലാത്തിനൊന്നും ‘സയ്യിദ്’ (നേതാവ്, മുഖ്യൻ) എന്ന വാക്ക് ഇല്ലായെന്നത് വായനക്കാർ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടാകും. ഇബ്രാഹീമി സ്വലാത്തിൽ അത് ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനെക്കുറിച്ച് പിൽക്കാലക്കാരായ പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ അഭിപ്രായ വ്യത്യാസമുണ്ട്. സ്ഥല പരിമിതിമൂലം അതിന്റെ വിശദാംശങ്ങളിലേക്ക് കടക്കുന്നില്ല. നബി(ﷺ)യുടെ അധ്യാപനത്തെ പൂർണ്ണമായി പിൻപറ്റിക്കൊണ്ട് അത് അനുവദനീയമല്ല എന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടവരുമുണ്ട്. കാരണം അങ്ങയുടെ മേൽ എങ്ങനെയാണ് സ്വലാത്ത് ചൊല്ലേണ്ടത് എന്ന് ചോദിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അവിടുന്ന് കൽപിച്ചത്: “പറയുക: മുഹമ്മദിന് നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ...” എന്ന പ്രാർത്ഥന ചൊല്ലാനാണ്. എന്നാൽ, ഈ വിഷയത്തിലുള്ള ഹാഫിദ് ഇബ്നു ഹജറുൽ അസ്ഖലാനിയുടെ അഭിപ്രായം വായനക്കാർക്ക് വേണ്ടി ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാൻ ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു- അദ്ദേഹം ഫിഖ്റും ഹദീസും സമന്വയിപ്പിച്ച ശാഫിഈ പണ്ഡിതരിൽ അഗ്രേസരനാണ് എന്ന പരിഗണന നൽകിക്കൊണ്ട് തന്നെ. കാരണം, പിൽക്കാലക്കാരായ ശാഫിഈ പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ പ്രവാചകൻ പഠിപ്പിച്ചതിന് വിരുദ്ധമായിട്ടുള്ള ഈ സംഗതി വ്യാപകമായിട്ടുണ്ട്!

ഇബ്നു ഹജറിന്റെ അനുചരനായ ഹാഫിദ് മുഹമ്മദിബ്നു മുഹമ്മദിബ്നു മുഹമ്മദിൽ ഗുറാബീലി (ഹി. 790-835) പറഞ്ഞത് ‘അദ്ദേഹത്തിന്റെ കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി’യിൽനിന്നും ഞാൻ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കട്ടെ⁽⁴⁸⁷⁾: “അദ്ദേഹത്തോട് (ഇബ്നു ഹജ്റിനോട്) (അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം മുഖേന നമുക്ക് ഗുണമുണ്ടാക്കട്ടെ) നബിയുടെ മേലുള്ള സ്വലാത്തിന്റെ സവിശേഷതകളെക്കുറിച്ച് ചോദിച്ചു. അത് നമസ്കാരത്തിലായാലും അല്ലെങ്കിലും, നിർബന്ധാവസ്ഥയിലായാലും അല്ലെങ്കിലും നബി(ﷺ)യുടെ പേരിന് മുന്നിൽ സയ്യിദ് എന്ന് ചേർത്ത് പറയണം എന്ന നിബന്ധനയുണ്ടോ? - ഉദാഹരണത്തിന് ‘അല്ലാഹുവേ! സയ്യിദുനാ (നമ്മുടെ നേതാവായ) മുഹമ്മദിന് നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ’. അല്ലെങ്കിൽ ‘സൂഷ്ടികളുടെ നേതാവായ’ അല്ലെങ്കിൽ ‘ആദം സന്തതികളുടെ നേതാവായ’ എന്നിങ്ങനെയുള്ള രീതിയിൽ- അതല്ല, ‘അല്ലാഹുവേ, നീ മുഹമ്മദിന് ഗുണം ചെയ്യേണമേ’ എന്നതിൽ പരിമിതിപ്പെടുത്തിയാൽ മതിയോ? ഇവയിൽ ഏത് നിലപാടാണ് ഉത്തമം. സയ്യിദ് എന്ന വാക്ക് ഉൾപ്പെടുത്തിയാണോ-കാരണം അത് നബി(ﷺ)

487. ദമസ്കസിലുള്ള ഊഹിരിയ്യ വായനശാലയിൽ സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്.

യുടെ ഒരു വ്യക്തമായ വിശേഷണമാണല്ലോ?-അതല്ല, പ്രവാചകനിൽനിന്നുള്ള ഹദീഥുകളിലൊന്നും അതില്ലാത്തത് കാരണം അതൊഴിവാക്കേണമോ?

അദ്ദേഹം (ഇബ്നുഹജ്ജർ) (റഹി) പ്രതികരിച്ചു: അതെ, പ്രവാചക വചനങ്ങളിലുള്ളത് സ്വീകരിക്കലാണ് ഉത്തമം. “അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേര് പറയുമ്പോൾ ‘സല്ലല്ലാഹു അലൈഹി വസല്ലം’ എന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നതുപോലെത്തന്നെ നബി(ﷺ) അവിടുത്തെ വിന്യം കാരണം പറയാതിരുന്നതാണ്” എന്ന് പറയാൻ പാടുള്ളതല്ല. കാരണം അത് ഉത്തമമായിരുന്നെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുചരന്മാരിൽ നിന്നോ താബിഉകളിൽനിന്നോ അത് ഉദ്ധരിക്കപ്പെടുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങനെയൊന്ന് അനുചരന്മാരിൽനിന്നോ താബിഉകളിൽ നിന്നോ ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടതായി നമുക്കറിയില്ല. ധാരാളം ഉദ്ധരണികൾ അവരിൽനിന്നും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ, ‘സല്ലല്ലാഹു അലൈഹി വസല്ലം’ എന്ന് പറയുന്ന വിഷയമാകട്ടെ അവിടുന്ന് അത് തന്റെ സമുദായത്തെ പറയാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. നമ്മുടെ മുമ്പിൽ ഇമാം ശാഫിഇ(رحمته)യുണ്ട്. അദ്ദേഹമാകട്ടെ, പ്രവാചകനെ ആദരിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ മുൻപന്തിയിലുള്ളവരിൽ ഒരാളാണ്. അദ്ദേഹം തന്റെ മദ്ഹബിലെ ആളുകളുടെ അവലംബഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മുഖവുരയിൽ ‘അല്ലാഹുവേ, നീ മുഹമ്മദിന് ഗുണം ചെയ്യേണമേ....’ എന്ന് തുടങ്ങി തന്റെ ഗവേഷണത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ അദ്ദേഹം പറയുന്നു: “..... സ്ഥിരപ്പെട്ടവൻ അദ്ദേഹത്തെ സ്ഥിരപ്പെടുമ്പോഴൊക്കെയും അശ്രദ്ധാലുക്കൾ അദ്ദേഹത്തെ സ്ഥിരപ്പെടുന്നതിൽ നിന്നും അശ്രദ്ധരായവർക്കുവെച്ചൊക്കെയും”. ഇത് അദ്ദേഹം പ്രവാചകന്റെ സ്വഹീഹായ ഹദീഥിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ എത്തിയ നിഗമനമായിട്ടാണ് കാണുന്നത്. ഹദീഥിൽ സത്യവിശ്വാസികളുടെ മാതാവ് ദീർഘമായ പ്രകീർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത് കണ്ടിട്ട് അവിടുന്ന് അവരോട് പറഞ്ഞതായി സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. നീ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞ വാക്ക് - “സുബ്ഹാനല്ലാഹ് എന്നത് അവന്റെ സൃഷ്ടികളുടെ എണ്ണത്തിന്റെയത്രയും അവ തുലാസിലിടുകയാണെങ്കിൽ ഘനം തുങ്ങുമായിരുന്നു”. വിശാലാർത്ഥങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ചെറിയ പ്രാർത്ഥനകൾ അവിടുന്ന് ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു.

ഖാദി ഇയാദ് തന്റെ അശ്ശിഹാ എന്ന പുസ്തകത്തിൽ നബി(ﷺ)യുടെ മേലുള്ള സ്വലാത്തിനെക്കുറിച്ച് ഒരു അധ്യായം തന്നെ

കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. അതിൽ സഹാബികളും താബിഉകളും വഴിയായി പ്രവാചകനിൽനിന്നുള്ള ധാരാളം ഹദീസുകൾ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ എവിടെയും ‘സയ്യിദുനാ’ എന്ന പദം കാണാൻ സാധ്യമല്ല.

എ) അലി(رضي الله عنه)യിൽനിന്നുള്ള ഹദീസ്: അദ്ദേഹം നബിയുടെ പേരിലുള്ള സ്വലാത്തിന്റെ രൂപം അവരെ പഠിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പറയും: “അല്ലാഹുവേ! ഭൂമിയെ സമതലമാക്കിയവനേ, ഉപരിലോകങ്ങളുടെ കാരണഭൂതനേ! നിന്റെ പ്രാർത്ഥനയിൽ ഏറ്റവും ഉത്തമമായത് നിന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങളാൽ ഫലഭൂയിഷ്ടമായതും ബാക്കിയുള്ള എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും നിന്റെ അടിമയും, ദൂതനും, അടച്ചത് തുറന്നവനുമായ മുഹമ്മദിന് നൽകേണമേ”.

ബി) വീണ്ടും അലി(رضي الله عنه)യിൽനിന്ന്: അദ്ദേഹം പറയുമായിരുന്നു: “കരുണാനിധിയും പരമകാരുണികനുമായ അല്ലാഹുവിന്റെയും (അല്ലാഹുവുമായി) അടുത്തുനിൽക്കുന്ന മലക്കുക്കളുടെയും പ്രവാചകന്മാരുടെയും സജ്ജനങ്ങളുടെയും രക്തസാക്ഷികളുടെയും സന്മാർഗികളുടെയും നിന്നെ പ്രകീർത്തിക്കുന്ന എല്ലാറ്റിന്റെയും പ്രാർത്ഥനകൾ, ലോകരുടെ നാഥാ, അബ്ദുല്ലയുടെ മകനായ, പ്രവാചകന്മാരുടെ മുദ്രയായ മുത്തവികളുടെ ഇമാമായ..... മുഹമ്മദിന് നീ നൽകേണമേ”.

സി) അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദിൽനിന്നും നിവേദനം: അദ്ദേഹം പറയുമായിരുന്നു: “അല്ലാഹുവേ! നിന്റെ പ്രാർത്ഥനകളും നിന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങളും നിന്റെ കാര്യവും നിന്റെ അടിമയും ദൂതനും നമ്മുടെ ഇമാമും കാര്യത്തിന്റെ ദൂതനുമായ.... മുഹമ്മദിന് നൽകേണമേ”.

ഡി) ഹസനൂൽ ബസ്റീയിൽ നിന്ന്: അദ്ദേഹം പറയുമായിരുന്നു: “ദാഹം മാറ്റുന്ന ആ കോപ്പിൽനിന്നും മുസ്തഫയുടെ ഹൗളിൽ നിന്നും കുടിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഏതൊരാളും ഇങ്ങനെ പറയട്ടെ: അല്ലാഹുവേ, മുഹമ്മദിനും അവിടുത്തെ കുടുംബത്തിനും, അനുചരന്മാർക്കും, ഭാര്യമാർക്കും, സന്തതികൾക്കും, വീട്ടുകാർക്കും, മരുക്കൾക്കും, സഹായികൾക്കും, പിൻപറ്റിയവർക്കും, അദ്ദേഹത്തെ സ്നേഹിക്കുന്ന എല്ലാവർക്കും, നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ”.

ഇതാണ് അദ്ദേഹം (ഖാദി ഇയാദ്)തന്റെ അശ്ശിഹാ എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ നബിയുടെ മേലുള്ള സ്വലാത്തിന്റെ രൂപത്തെക്കുറിച്ച് സഹാ

ബികളിൽനിന്നും അവരുടെ പിൻഗാമികളിൽനിന്നുമായി എടുത്തുവെച്ചത്. അത് കൂടാതെ മറ്റുപല കാര്യങ്ങളും അതിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ട്.

അതെ, ഇബ്നു മസ്ഊദിന്റെ ഹദീസിൽ നബിയുടെ മേലുള്ള തന്റെ സ്വലാത്തിനെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം പറയുന്നത് ഇപ്രകാരമാണ്: “അല്ലാഹുവേ, നിന്റെ പ്രാർത്ഥനകളിലും കാര്യങ്ങളിലും അനുഗ്രഹങ്ങളിലും ഏറ്റവും ഉത്തമമായത് ദുതന്മാരുടെ നേതാവിനായി (സത്യം) നൽകിക്കൊടുക്കണമേ.....”.

ഇബ്നു മാജയിലൂടെ നിവേദനം ചെയ്യപ്പെട്ട ഇതിന്റെ പരമ്പര ദുർബലമാണ്. അതിനാൽ തബ്റാനിയിൽ നിന്ന് കൂഴപ്പിച്ചെടുത്ത ഒരു പരമ്പരയിലൂടെ നിവേദനം ചെയ്യപ്പെട്ട അലിയുടെ ഹദീസിനാണ് മുൻഗണന. ഈ ഹദീസിൽ അപരിചിതമായ ധാരാളം പദങ്ങളുണ്ട്. അത് ഞാൻ അബൂൽ ഹസൻ ഇബ്നുൽ ഫാരിസിന്റെ *ഫദ്ലുന്നബി* (പ്രവാചകന്റെ ശ്രേഷ്ഠത) എന്ന പുസ്തകത്തിൽ കൊടുക്കുകയും വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ചില ശാഫിഇകൾ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്: “ഒരു മനുഷ്യൻ നബി (ﷺ)യുടെ മേൽ ഏറ്റവും നല്ല സ്വലാത്ത് ചൊല്ലാൻ ശപഥം ചെയ്താൽ, അത് പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഇങ്ങനെ പറയട്ടെ: “അല്ലാഹുവേ! നീ മുഹമ്മദിന് ഗുണം ചെയ്യേണമേ! സ്മരിക്കുന്നവർ അദ്ദേഹത്തെ സ്മരിക്കുകയോ അശ്രദ്ധർ അദ്ദേഹത്തെ സ്മരിക്കുന്നതിൽ അശ്രദ്ധരാകുകയോ ചെയ്യുമ്പോഴെല്ലാം. നവവി പറഞ്ഞു: ഒരാൾ ഇങ്ങനെ പറയുന്നതാണ് ഏറ്റവും ഉചിതം: “അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദിനും മുഹമ്മദിന്റെ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ; ഇബ്രാഹീമിന് നീ ഗുണം ചെയ്തത് പോലെ....” എന്ന ഹദീസ്.

പിൽക്കാലക്കാരായ ഒരു സംഘം പണ്ഡിതന്മാർ ഇതിന് മറുപടി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അവർ പറഞ്ഞത് മുകളിൽ പറഞ്ഞ രണ്ട് വിവരണങ്ങളിൽ ഏതിനാണ് ഏറ്റവും മുൻതൂക്കം എന്ന് പറയാൻ സാധ്യമല്ല. എന്നിരുന്നാലും അർത്ഥവ്യാപ്തിയുടെ കാര്യത്തിൽ ഒന്നാമത്തേതിന് തന്നെയാണ് മുൻതൂക്കം. ഈ വിഷയം ഫിഖ്ക് ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ സുവിദിതമാണ്. മാത്രമല്ല, ഈ വിഷയം സ്പർശിച്ച ഫിഖ്ഹി പണ്ഡിതന്മാരിൽ ആരുടെയും വാക്കുകളിൽ ‘സത്യം’ എന്ന പദം എവിടെയും ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല. അധികരിച്ച് വരുന്ന ഈ വാക്ക് ഉത്തമമായിരുന്നെങ്കിൽ, അത് എല്ലാവരെയും കൈയൊഴിക്കപ്പെട്ട നിലയിലാ

കുമായിരുന്നില്ല. പ്രവാചകോദ്ധരണി പിൻപറ്റുന്നതിലാണ് എല്ലാ നന്മയും കൂടിക്കൊള്ളുന്നത്- ശേഷം അല്ലാഹുവിനറിയാം”.

പൂർത്തീകരിക്കാൻ കൽപനയനുസരിച്ച്, നബി (ﷺ)യുടെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുമ്പോൾ ‘സത്യം’ എന്ന വിശേഷണം സ്വീകരിക്കാതിരിക്കാനുള്ള ഇബ്നു ഹജ്റിന്റെ അതേ നിലപാട് തന്നെയാണ് ഹനഫി പണ്ഡിതന്മാർക്കുമുള്ളത്. അത് തന്നെയാണ് സ്വീകാര്യയോഗ്യമായ അഭിപ്രായവും. കാരണം അത് പ്രവാചകനോടുള്ള സ്നേഹത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ രൂപമാണ് കാണിക്കുന്നത്.

“പറയുക: നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ എന്നെ നിങ്ങൾ പിന്തുടരുക. എങ്കിൽ അല്ലാഹു നിങ്ങളെ സ്നേഹിക്കും” (ആലൂ ഇംറാൻ 3:31). ഈ കാരണത്താൽ, ഇമാം നവവി *റൗളത്തുതാലിബീനി*(1/265)ൽ പറഞ്ഞു: “നബിയുടെ മേലുള്ള സ്വലാത്തിന്റെ ഏറ്റവും പൂർണ്ണമായ രൂപം ഇതാണ്: **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ** “അല്ലാഹുവേ! നീ മുഹമ്മദിന് ഗുണം ചെയ്യേണമേ...” നവർ മൂന്നിൽ കൊടുത്തതുപോലെതന്നെ. അതിൽ സത്യം എന്ന പദമില്ല.

4. നവർ മൂന്നും നാലും പ്രവാചകനോട് തന്റെ മേലുള്ള സ്വലാത്തിന്റെ രൂപത്തെക്കുറിച്ച് അനുചരന്മാർ ചോദിച്ചപ്പോൾ അവർക്ക് പഠിപ്പിച്ചുകൊടുത്ത രീതിയാണെന്ന് അറിയുക. അതിനാൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേലുള്ള സ്വലാത്തിന്റെ ഏറ്റവും നല്ല രൂപത്തിന് തെളിവായിട്ടാണ് ഇവ ഉപയോഗിക്കുന്നത്. അവിടുന്ന്, തനിക്കും തന്റെ അനുചരന്മാർക്കുംവേണ്ടി ഏറ്റവും നല്ലതും മഹനീയമായതുമല്ലാതെ തെരഞ്ഞെടുക്കുകയില്ല. മുസ് വിവരിച്ചപോലെ, ഒരാൾ നബി(ﷺ)ക്കുവേണ്ടി ഏറ്റവും നല്ല സ്വലാത്ത് ചൊല്ലാൻ ശപഥം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ, ഈ രൂപത്തിലല്ലാതെ പൂർത്തീകരിക്കാൻ സാധ്യമല്ല തന്നെ. മുസ് വിവരിച്ചതുപോലെ ഇമാം നവവി (*റൗളത്തുതാലിബീനി*) വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

സുബ്കി വേറൊരു ന്യായമാണ് നൽകിയത്: “ആരെങ്കിലും ആ രീതിയിൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലിയെങ്കിൽ അവൻ വ്യക്തമായ രൂപത്തിൽ നബി (ﷺ)യുടെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലി. ഇനി, ആരെങ്കിലും അതല്ലാത്ത രൂപത്തിൽ ചെയ്തെങ്കിൽ അവനോട് നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ട രീതിയിൽ തന്നെയാണോ പ്രാർത്ഥിച്ചത് എന്ന് അവന് സംശയമായി. അതിനുള്ള കാരണം ഇതാണ്- അവർ ചോദിച്ചു: “ഞങ്ങൾ എങ്ങനെയാണ് അങ്ങയുടെമേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലേണ്ടത്?” അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു:

“നിങ്ങൾ പറയുക...” അങ്ങനെ അവർ ഉദ്ധരിച്ച വിവിധ പ്രാർത്ഥനകൾ അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചുകൊടുത്തു. ഇത് ഹൈതമി അദ്ദൂർറുൽ മൻജൂദിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട് (25/2). സ്വഹീഹായ ഹദീസുകളിൽ വന്ന എല്ലാതരം പ്രാർത്ഥനകൾ മുഖേനയും ലക്ഷ്യം നിറവേറിയതായി പിന്നീട് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു (27/1).

5. സ്വലാത്തിന്റെ ഈ എല്ലാ രൂപവും കൂട്ടിയോജിപ്പിച്ച് ഒറ്റ രൂപമാക്കുന്നത് അനുവദനീയമല്ലെന്ന് അറിയേണ്ടതാണ്. ഇത് മുമ്പ് വിവരിച്ച വിവിധ തശഹ്ഹുദ്യുകൾക്കും ബാധകമാണ്. യഥാർത്ഥത്തിൽ അത് മതത്തിലൊരു അനാചാരമാണ്. ശൈഖുൽ ഇസ്ലാം ഇബ്നു തൈമിയ്യ രണ്ട് പെരുന്നാളുകളിലെ തക്ബീറുകൾ ചർച്ച ചെയ്യുന്നിടത്ത് വിവരിച്ചതുപോലെ (മജ്മൂഅ: അൽ ഫതാവ 69/253/1) വിവിധ പ്രാർത്ഥനകൾ ഒരിക്കൽ ഒന്നു മറ്റൊരിക്കൽ വേറൊന്ന് എന്ന രീതിയിൽ ചൊല്ലലാണ് സുന്നത്ത്.

6. അല്ലാമാ സിദ്ദീഖ് ഹസൻഖാൻ തന്റെ നൂസുലുൽ അബ്റാർ ബിൽ ഇൽമിൽ മഅ്മൂർ മിനൽ അദ്ഇയ്യത്തി വൽ അദ്കാർ എന്ന പുസ്തകത്തിൽ നബിയുടെ മേലുള്ള സ്വലാത്ത് ആവർത്തിക്കുന്നതിന്റെ മഹത്വം വിവരിക്കുന്ന ധാരാളം ഹദീമുകൾ കൊടുത്തശേഷം പറയുന്നു: (പേ. 161).

“നബിയുടെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുന്ന വിഷയത്തിൽ മുസ്ലിംകളിൽ മികച്ചു നിൽക്കുന്നത് അഹ്ലുൽ ഹദീമും, പരിശുദ്ധമായ ഹദീമുകൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നവരുമാണ്. കാരണം, ഓരോ ഹദീമുകൾക്കും മുമ്പായി അദ്ദേഹത്തിന് സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുക എന്നുള്ളത് പഠനത്തിന്റെ ഈ ഉന്നത ശാഖയിൽ മുഴുകിയവരുടെ ബാധ്യതയിൽപ്പെട്ടതാണല്ലോ. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അവരുടെ നാവുകൾ എപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണയാൽ പച്ചപിടിച്ചിരിക്കും. അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിന് കാരൂണ്യവും സമാധാനവും നൽകട്ടെ. ആയിരക്കണക്കിന് ഹദീമുകളുൾക്കൊള്ളാത്ത സുന്നത്തിന്റെ ഒരു പുസ്തകവുമില്ല; ഹദീമിന്റെ ഒരു സമാഹരണവുമില്ല. അത് ‘ജാമിഓ’, ‘മുസ്നദോ’, ‘മുഅ്ജമോ’, ‘ജുസ്ഓ’, മറ്റുള്ളവയോ ആകട്ടെ. അതിൽ ഏറ്റവും കട്ടികുറഞ്ഞ ഒന്നായ സൂയൂതിയുടെ അൽ ജാമിഇ സ്സഗീറിൽ പോലും പതിനായിരം ഹദീമുകളുണ്ട്. ബാക്കി സമാഹാരങ്ങളുടെ കാര്യം ഇതിനോട് താരതമ്യം ചെയ്യുക. അതിനാൽ, ഹദീമിന്റെ ആളുകൾ-അവർ തന്നെയാണ് രക്ഷപ്പെട്ട വിഭാഗം (ഫിർഖത്തുനാജിയ).ഖിയാ

മത്തുനാളിൽ മനുഷ്യരിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരുമായി ഏറ്റവും അടുത്ത ബന്ധമുള്ളവർ അവരാണ്. എന്റെ മാതാപിതാക്കൾ അദ്ദേഹത്തിന് ബലിയാകട്ടെ! അവരാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശുപാർശ ലഭിക്കാൻ ഏറ്റവും അർഹതപ്പെട്ടവർ. അഹ്ലുൽ ഹദീമിന്റെ ഈ മഹത്വം മറ്റാർക്കും മറികടക്കാനാവില്ല. അവർ ചെയ്തതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ അവൻ ചെയ്താലല്ലാതെ. എന്നാൽ അതാകട്ടെ, അസാധ്യമാണുതാനും. അതിനാൽ, നന്മ ആഗ്രഹിക്കുന്നവരേ, മോക്ഷം കാംക്ഷിക്കുന്നവരേ, നിങ്ങൾ എന്തുതന്നെയായാലും, നിങ്ങൾ ഒന്നുകിൽ ഒരു മുഹദ്ദിഥ് ആകണം, അല്ലെങ്കിൽ മുഹദ്ദീമുകളോടൊപ്പം സഹവസിക്കുന്നയാളാകണം; അങ്ങനെയല്ലാത്തതൊന്നും ആകരുത്..... കാരണം അതിനപ്പുറം നിങ്ങൾക്ക് പ്രയോജനപ്പെടുന്ന ഒന്നുംതന്നെയില്ല”.

ഞാൻ (അൽബാനി) പറയുന്നു: അനുഗ്രഹീതനും ഉന്നതനുമായ അല്ലാഹുവോട്, എന്നെ മനുഷ്യരിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരുമായി ഏറ്റവും അടുത്തിരിക്കുന്ന, ഹദീമിന്റെ ആളുകളിൽ ഉൾപ്പെടുത്താൻ വേണ്ടി യാചിക്കുന്നു. ഒരുപക്ഷേ, ഈ പുസ്തകം അതിനുള്ള തെളിവായേക്കാം. അല്ലാഹു സുന്നത്തിന്റെ നായകനായ ഇമാം അഹ്മദിന് കരുണ ചൊരിയട്ടെ. അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പാടി:

മുഹമ്മദിന്റെ മതം ഉദ്ധരണികളിലാണ്,

ഒരു യുവാവിന്റെ ഏറ്റവും നല്ല വാഹനം പാരമ്പര്യചാരങ്ങളാണ്,

ഹദീസിൽനിന്നും അതിന്റെ ആളുകളിൽനിന്നും തിരിഞ്ഞുകളയരുത്,

കാരണം അഭിപ്രായം രാവു, ഹദീഥ് പകലുമാണ്.

ഒരു യുവാവ് മാർഗദർശനത്തെപ്പറ്റി അജ്ഞനായേക്കാം.

സൂര്യൻ അതിന്റെ എല്ലാ പ്രഭയോടുംകൂടി ശോഭിക്കുകയായിരുന്നിട്ടും!

ആദ്യത്തെ തശഹ്ഹുദിലെ പ്രാർത്ഥന

അപ്രകാരംതന്നെ ഈ തശഹ്ഹുദിലേയും മറ്റും പ്രാർത്ഥന അവർക്ക് നബി(ﷺ) ചരുയാക്കി. നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ എല്ലാ ഈരണ്ട് റക്അത്തുകളിലും ഇരുന്നാൽ ഇങ്ങനെ പറയുക: الْحَيَّاتُ لِلَّهِ ‘എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും അല്ലാഹുവിന്നാകുന്നു...’ (ആ പ്രാർത്ഥനയുടെ അവസാനംവരെ- എന്നിട്ട് പറഞ്ഞു:)..... ശേഷം അവൻ തനിക്കി

ഷ്ടപ്പെടുന്ന പ്രാർത്ഥനകളിൽനിന്നും തെരഞ്ഞെടുക്കട്ടെ”⁽⁴⁸⁸⁾

മൂന്നാമത്തെയും പിന്നെ നാലാമത്തെയും റക്അത്തിനായി എഴുന്നേൽക്കൽ

പിന്നീട് നബി(ﷺ) തക്ബീറോടു⁽⁴⁸⁹⁾ കൂടി മൂന്നാമത്തെ റക്അത്തിനായി എഴുന്നേൽക്കും. “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചതും ഇതെന്നെയാണ്. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “പിന്നെ എല്ലാ റക്അത്തിലും സുജൂദിലും ഇപ്രകാരം തന്നെ ചെയ്യുക”- മുമ്പ് കഴിഞ്ഞത് പോലെ.

“നബി(ﷺ) ഇരുത്തത്തിൽനിന്നും എഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ തക്ബീർ ചൊല്ലുകയും ശേഷം എഴുന്നേറ്റ് നിൽക്കുകയും ചെയ്യും”⁽⁴⁹⁰⁾ ഈ തക്ബീറിനോടൊപ്പം ചിലപ്പോൾ “കൈകൾ ഉയർത്തുകയും ചെയ്യും”⁽⁴⁹¹⁾

“നാലാമത്തെ റക്അത്തിനായി എഴുന്നേറ്റ് നിൽക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചാൽ അവിടുന്ന് “അല്ലാഹു അക്ബർ” എന്ന് പറയുമായിരുന്നു”⁽⁴⁹²⁾. മുമ്പ് വിവരിച്ചതുപോലെ, “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചതും ഇതുതന്നെയാണ്. ഈ തക്ബീറിനോടൊപ്പം ചിലപ്പോൾ “അവിടുന്ന് കൈകൾ ഉയർത്തും”⁽⁴⁹³⁾

“എല്ലാ അസ്ഥികളും യഥാസ്ഥാനത്ത് തിരിച്ചെത്തുന്നതുവരെ അവിടുന്ന് നേരെ ഇരിക്കും. ശേഷം നിലത്ത് കൈകൾ ഊന്നിക്കൊണ്ട് എഴുന്നേറ്റ് നിൽക്കുകയും ചെയ്യും.”⁽⁴⁹⁴⁾

“അവിടുന്ന് എഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ മുഷ്ടി ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ട്⁽⁴⁹⁵⁾ കൈകൾ അവലംബിക്കുമായിരുന്നു”⁽⁴⁹⁶⁾

അവിടുന്ന് ഈ രണ്ട് റക്അത്തുകളിലോരോന്നിലും ഫാത്തിഹ

488. നസാഇ; അഹ്മദ്; തബറാനി ഇബ്നു മസ്ഊദിൽനിന്നും വിവിധ വഴികളിലൂടെ ഉദ്ധരിച്ചു- വിശദ വിവരങ്ങൾ *സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥുസ്സഹീഹ* (ന:878)യിലുണ്ട്. *മജ്മൂസ്സവാഇദി* (2/142)ൽ ഇബ്നുസ്സുബൈനിൽ നിന്നുള്ള ഒരു ഹദീഥിന്റെ പിൻബലമുണ്ട്.

489. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

490. അബൂയഅ്ല തന്റെ *മുസ്നദി*(284/2)ൽ നല്ല പരമ്പരയോടുകൂടി; *സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥുസ്സഹീഹ* (ന: 604) കാണുക.

491, 492 ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്.

493. അബൂഅവാന; നസാഇ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

494. ബുഖാരി; അബൂദാവൂദ്.

495. ‘അജന’യുടെ അർത്ഥം മുമ്പ് വിശദീകരിച്ചത് കാണുക-വിവ:

496. ഹർബി *ഗരീബുൽ ഹദീഥിൽ*; ഇതിന്റെ ആശയം ബുഖാരിയിലും അബൂദാവൂദിലും കാണാം. എന്നാൽ “നമസ്കാരത്തിൽ ഒരു മനുഷ്യൻ കൈ അവലം

ഓതും. “മോശമായി നമസ്കരിച്ച വ്യക്തി”യോട് കൽപിച്ചതും ഇത് തന്നെയാണ്. ജുഹർ നമസ്കാരത്തിൽ ചിലപ്പോൾ അതോടൊപ്പം കുറച്ച് ആയത്തുകൾകൂടി ഓതും - “ജുഹർ നമസ്കാരത്തിലെ പാരായണം” എന്ന അധ്യായത്തിൽ മുമ്പ് വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ആപർഘട്ടങ്ങളിൽ അഞ്ച് നമസ്കാരങ്ങളിലുമുള്ള ഖുനുത്ത്

നബി(ﷺ) ആർക്കെങ്കിലും അനുകൂലമായോ പ്രതികൂലമായോ പ്രാർത്ഥിക്കാനുദ്ദേശിച്ചാൽ അവസാന റക്അത്തിൽ റുകൂഇന് ശേഷം ഖുനുത്ത്⁽⁴⁹⁷⁾ നിർവഹിക്കും.

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ [اللَّهُمَّ] رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ⁽⁴⁹⁸⁾ എന്ന് പറഞ്ഞശേഷം “....അവിടുന്ന് കൈകൾ ഉയർത്തിക്കൊണ്ട്”⁽⁴⁹⁹⁾ “ഉച്ചത്തിൽ പ്രാർത്ഥിക്കും”⁽⁵⁰⁰⁾. “പിറകിലുള്ളവർ അതിന് ആമീൻ പറയുകയും ചെയ്യും”.⁽⁵⁰¹⁾ “എല്ലാ അഞ്ച് നമസ്കാരങ്ങളിലും അവിടുന്ന് ഖുനുത്ത് ഓതുമായിരുന്നു”⁽⁵⁰²⁾ എന്നാൽ “ഒരു ജനതക്ക് അനുകൂലമായോ പ്രതികൂലമായോ പ്രാർത്ഥിക്കുമ്പോഴല്ലാതെ ഖുനുത്ത് നിർവഹിച്ചിട്ടില്ല”⁽⁵⁰³⁾. ചിലപ്പോൾ

ബിച്ചുകൊണ്ട് എഴുന്നേൽക്കുന്നത് അവിടുന്ന് വിരോധിച്ചു” എന്ന ഹദീഥ് മുൻകറും സ്വഹീഹല്ലാത്തതുമാണ്. ഞാൻ അത് *അള്ളുഘഫ*(ന: 967)യിൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

497. ‘ഖുനുത്ത്’ എന്നതിന് പല അർത്ഥങ്ങളുമുണ്ട്. ഇവിടെ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്, ‘നമസ്കാരത്തിലുള്ള നിറുത്തത്തിൽ പ്രത്യേകസ്ഥാനത്ത് ചൊല്ലാനുള്ള പ്രാർത്ഥന’ എന്നാണ്.

498. ബുഖാരി; അഹ്മദ്.

499. അഹ്മദ്; തബറാനി സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. ഖുനുത്തിൽ കൈയുയർത്തണം എന്നത് തന്നെയാണ് അഹ്മദിന്റെയും ഇസ്ഹാഖുബ്നു റാഹവൈഹിയുടെയും അഭിപ്രായം. മർവസിയുടെ *അൽമസാഇലി*(പേ: 23)ൽ ഉള്ളതുപോലെ. എന്നാൽ ഈ സന്ദർഭത്തിൽ കൈകൾകൊണ്ട് മുഖം തടവുന്നത് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല. അതിനാൽ അത് ബിദ്അത്താണ്. എന്നാൽ, നമസ്കാരത്തിന് പുറത്ത് അത് സ്ഥിരപ്പെട്ട് വന്നിട്ടില്ല. ഈ വിഷയകമായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള എല്ലാം ദുർബലമാണ്. ചിലത് മറ്റ് ചിലതിനേക്കാൾ വളരെയധികം ദുർബലമുള്ളതാണ്. *ഇഘഫ് അബൂദാവൂദി*(ന: 262)ലും *സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥുസ്സഹീഹ*(ന: 597)യിലും ഞാൻ അത് വിശദമാക്കിയത് പോലെ. അതുകൊണ്ടാണ് ഇസ്ലാബ്നു അബ്ദുസ്സലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഫത്വകളിലൊന്നിൽ പറഞ്ഞത്: “വിവരദോഷികളല്ലാതെ അങ്ങനെ ചെയ്യുകയില്ല”!

500. ബുഖാരി; അഹ്മദ്

501. അബൂദാവൂദ്; അസ്സിറാജ്; ഹാകിം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ദഹബിയും മറ്റും ഇതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു.

502. അബൂദാവൂദ്; അസ്സിറാജ്; ദാവൂത്നി ഹസനായ രണ്ട് പരമ്പരകളോടെ.

503. ഇബ്നു ഖുസൈമ തന്റെ *സ്വഹീഹി*(1/78/2)ൽ; ഖതീബ് *കിതാബുൽ ഖുനുതിൽ* സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

അവിടുന്ന് പറയും: “അല്ലാഹുവേ! അൽ വലീദ്ബ്നുൽ വലീദിനെയും, സലമത്തുബ്നു ഹിശാമിനെയും അയ്യാശ്ബ്നു അബീ റബീ അയെയും നീ രക്ഷിക്കേണമേ. അല്ലാഹുവേ! മുളർ (ഗോത്രത്തിന്റെ മേൽ) നീ ശിക്ഷ കഠിനമാക്കുകയും അവർക്ക് യൂസുഫിന്റെ വർഷങ്ങൾപോലെ (വരൾച്ചയുടെ) വർഷങ്ങളാക്കുകയും ചെയ്യേണമേ. [അല്ലാഹുവേ! ലഹ്യാനെയും, റുഅ്ലിനെയും, ദക്വാനെയും, അല്ലാഹുവിനോടും അവന്റെ ദൂതനോടും അനുസരണക്കേട് കാണിച്ച ഉസയ്യയെയും നീ ശപിക്കേണമേ]”⁽⁵⁰⁴⁾. ഖുനുത്തിൽനിന്നും വിരമിച്ചാൽ, “അല്ലാഹു അക്ബർ എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട് സുജൂദ് ചെയ്യും”.⁽⁵⁰⁵⁾

വിത്റിലെ ഖുനുത്ത്

ചിലപ്പോൾ⁽⁵⁰⁶⁾ “നബി(ﷺ) വിത്റിന്റെറക്അത്തിൽ ഖുനുത്ത് നിർവഹിക്കുമായിരുന്നു”⁽⁵⁰⁷⁾ അവിടുന്ന് “റുകുഇന് മുന്വായിട്ടാണ് അത് നിർവഹിച്ചത്.”⁽⁵⁰⁸⁾

504. ബുഖാരി; അഹ്മദ്; ബ്രാക്കറ്റിലുള്ള ഭാഗം മുസ്ലിമിലുള്ളതാണ്.

505. നസാഇ; അഹ്മദ്; അസ്സിറാജ് (109/1); അബുയഅ്ല തന്റെ മുസ്നദിൽ നല്ല പരമ്പരയോടുകൂടി.

506. “ചിലപ്പോൾ...” എന്ന് നാം പറഞ്ഞതിന് കാരണം, വിത്ര് നമസ്കാരം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത സഹാബികളാരും അതിലുള്ള ഖുനുതിനെ പരാമർശിച്ചിട്ടില്ല. നബി (ﷺ) അത് സ്ഥിരമായി ചെയ്തിരുന്നെങ്കിൽ അവരെല്ലാം തന്നെ നബി(ﷺ)യിൽ നിന്ന് അത് ഉദ്ധരിക്കുമായിരുന്നു. എന്നാൽ, ഉബയിബ്നു കഅ്ബ് മാത്രമാണ് അത് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തത്. ഇത് മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്നത് നബി(ﷺ) ചിലപ്പോൾ മാത്രമാണ് അത് ചെയ്തിരുന്നത് എന്നാണ്. അതിനാൽ, ഖുനുത്ത് നിർബന്ധമല്ല എന്ന് അതിൽനിന്നും തെളിയുന്നു. ഇതുതന്നെയാണ് ഭൂരിഭാഗം പണ്ഡിതന്മാരുടെയും അഭിപ്രായം. ഇക്കാരണത്താലാണ്, (ഹനഫികളിലെ) സൂക്ഷ്മശാലിയായ പണ്ഡിതൻ ഇബ്നുൽ ഹമ്മാം തന്റെ ഹൽഹൂൽ ഖദീറീ (1/306,359,360)ൽ ഖുനുത്ത് നിർബന്ധമാണ് എന്ന അഭിപ്രായത്തെ ദുർബലവും തെളിവിന് കൊള്ളാത്തതുമായി പരിഗണിച്ചത്. ഇത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നീതിബോധത്തെയും പക്ഷപാതമില്ലായ്മയെയും വ്യക്തമാക്കുന്നു. അദ്ദേഹം മുൻഗണന നൽകിയ ഈ അഭിപ്രായം സ്വന്തം മദ്ഹബിന് എതിരാണ് താനും!

507. ഇബ്നുനസീർ; ദാവൂദ്തി സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി

508. ഇബ്നു അബീ ശൈബ (12/41/1); അബുദാവൂദ്; നസാഇ അസ്സുന്നനുൽ കുബ്റാ (218/1-2)യിൽ അഹ്മദ്; തബ്റാനി; ബൈഹകി; ഇബ്നു അസാകിർ (4/244/2) സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ഇബ്നു മൻദു തൗഹീദി (70/2)ൽ അവസാനമുള്ള പ്രാർത്ഥന മാത്രം ഹസനായ മറ്റൊരു പരമ്പരയോടുകൂടി ഉദ്ധരിച്ചു. ഇർവാഇ (ന: 426)ൽ ഇത് തഖ്റീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ശ്രദ്ധക്ക്:

ഖുനുത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ നസാഇ ഇങ്ങനെ അധികരിച്ചിട്ടുണ്ട്. “വസല്ലല്ലാഹു അലന്നബിയ്യിൽ ഉമ്മിയ്യി” (നിരക്ഷരനായ നബിയുടെമേൽ അല്ലാഹുവി

ഹസൻ ഇബ്നു അലി (رضي الله عنه)യെ [വിത്റിലെ പാരായണത്തിനുശേഷം] ഇങ്ങനെ പറയാൻ പഠിപ്പിച്ചു:

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ وَبَارِكْ لِي فِي—مَا أُعْطِيتَ وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ [ف] إِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ [و] إِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ [وَلَا يَعْزُّ مَنْ عَادَيْتَ] تَبَارَكَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ [لَا مَنَاجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ]

“അല്ലാഹുവേ! നീ നേർമാർഗത്തിലാക്കിയവരോടൊപ്പം എന്നെ നീ നേർമാർഗത്തിലാക്കേണമേ; നീ സൗഖ്യം നൽകിയവരോടൊ

ന്റെ സ്വലാത്തുണ്ടാകട്ടെ. ഇതിന്റെ പരമ്പര ദുർബലമാണ്. ഹാഫിദ് ഇബ്നു ഹജറും, ഖസ്തലാനിയും, സർഖാനിയും മറ്റും ഇത് ദുർബലമാണെന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ, സ്വീകാര്യമായ നിവേദനങ്ങൾ മാത്രം ചേർത്തുകൊണ്ടുള്ള നമ്മുടെ ഈ പാതയിൽ, നാം അത് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടില്ല. ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ ആമുഖത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ട നമ്മുടെ നിബന്ധനകൾ പാലിച്ചതുകൊണ്ട് തന്നെയാണിത്. ഇസ്ലാബ്നു അബ്ദുസ്സലാം ഫതാവ (66/1, ക്രി.വ. 1962)യിൽ പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരുടെ(ﷺ)മേൽ ഖുനുത്തിൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുന്നത് സ്വഹീഹായി വന്നിട്ടില്ല. മാത്രമല്ല, അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരുടെ(ﷺ) നമസ്കാരത്തിൽ ഏതെങ്കിലും രീതിയിൽ വല്ലതും കൂട്ടിച്ചേർക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല”.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ പ്രസ്താവനയിൽ പിൻക്കാലക്കാരായ ചില പണ്ഡിതന്മാർ ചെയ്യാറുള്ളതുപോലെ ‘ബിദ്അത്തുൻ ഹസനത്ത്’ (നല്ല ബിദ്അത്ത്) എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട് വിശാലപ്പെടുത്തുന്നതിനെ അദ്ദേഹം അംഗീകരിക്കുന്നില്ല എന്ന സൂചനയുണ്ട്.

പിന്നീട് ഞാൻ അത് തിരുത്തി. ഞാൻ പറയുന്നു: “എന്നാൽ, ഉബയ്യൂബ്നു കഅ്ബ് ജനങ്ങളെയും കൊണ്ട് റമളാനിലെ രാത്രി നമസ്കാരം നിർവഹിച്ചപ്പോൾ, ഖുനുത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ നബിയുടെമേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലാറുണ്ടായിരുന്നു എന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ഹദീസ് സ്ഥിരപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇത് ഉമർ (رضي الله عنه)ന്റെ (ഭരണ)കാലത്താണ് - ഇബ്നു ഖുസൈമ തന്റെ സ്വഹീഹി (1097)ൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തതാണിത്. അതുപോലെ, അതേകാലത്ത് തന്നെ ജനങ്ങൾക്ക് ഇമാമായി നിന്ന അബൂഹലീമ മുആദുൽ അൻസാരിയിൽനിന്നും ഇത് സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട് - ഇസ്മാഇലുൽ ഖാളിയും (നം. 107)മറ്റും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തതാണിത്. അതിനാൽ, ഈ വർദ്ധനവ് സ്വലഹുകളുടെ പ്രവൃത്തികൊണ്ട് സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ടതാണ്. അതുകൊണ്ട് ഇത് ബിദ്അത്താണെന്ന് പറയാൻ സാധ്യമല്ല - അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും അറയുന്നവൻ.

പ്പം എന്നെ നീ സൗഖ്യത്തിലാക്കേണമേ; നീ ബന്ധം ചേർത്തവരോടൊപ്പം എന്നെയും നീ ചേർക്കേണമേ; നീ നൽകിയതിൽ എനിക്ക് നീ അനുഗ്രഹം ചെയ്യേണമേ; നീ വിധിച്ചതിന്റെ തിന്മയിൽനിന്നും എന്നെ നീ രക്ഷപ്പെടുത്തേണമേ; [എന്തെന്നാൽ] നീ വിധിക്കുന്നു, നിനക്കെതിരായി വിധിക്കാൻ ആരുമില്ല; നീ സ്നേഹിതനാക്കിയവനെ നിന്ദിക്കാൻ ആരുമില്ലതന്നെ. [നീ ശത്രുവാക്കിയവനെ പ്രതാപിയാക്കാനുമാരുമില്ല]⁽⁵⁰⁹⁾. നമ്മുടെ നാഥാ! നീ അനുഗ്രഹീതനും ഉന്നതനുമാണ്. [നിന്നിൽനിന്നുള്ള രക്ഷാമാർഗം നീയല്ലാതെ ഒന്നുമില്ല].⁽⁵¹⁰⁾

അവസാന തശഹ്‌ഹുദ്, ഈ തശഹ്‌ഹുദിന്റെ അനിവാര്യത

പിന്നീട്, നാലാമത്തെ റക്അത്ത് പൂർത്തിയാക്കിയശേഷം അവിടുന്ന് അവസാന തശഹ്‌ഹുദിനായി ഇരിക്കും. അതിനെക്കുറിച്ച് ആദ്യമായി അവിടുന്ന് നിർദ്ദേശം നൽകുകയും ആദ്യത്തെ തശഹ്‌ഹുദിൽ ചെയ്തതുപോലെ ചെയ്യുകയും ചെയ്യും. “അവിടുന്ന് (ﷺ) ഇടത് പൂഷ്ഠം നിലത്ത്വെച്ച്, ഇരുകാലുകളും ഒരേദിശ (വലതുഭാഗത്തേക്ക്)യിലേക്ക് ആക്കി”⁽⁵¹¹⁾, “ഇടത് കാൽപാദം (വലത്) തുടയുടെയും കണങ്കാലിന്റെയും അടിയിൽവെച്ച്”,⁽⁵¹²⁾ “വലതുകാൽ കുത്തിനിർത്തിക്കൊണ്ട്”⁽⁵¹³⁾-അപൂർവ്വം ചിലപ്പോൾ “പരത്തിവെച്ചുകൊണ്ട്”⁽⁵¹⁴⁾ - “തവർറുക്ക് രൂപത്തിൽ ഇരിക്കുമായിരുന്നു”⁽⁵¹⁵⁾

509. ഇബ്നു ഹജർ തൽഖീസിൽ പറഞ്ഞത് പോലെ ബ്രാക്കറ്റിലുള്ള ഭാഗം സ്ഥിരപ്പെട്ടതാണ്. അത് നാം അൽ അസ്ലിൽ വിശദമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇമാം നവവിക്ക് ഇത് കിട്ടാതെ പോയതിനാൽ റൗളത്തുതാലിബീനിൽ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു: “ഇത് പണ്ഡിതന്മാർ വർദ്ധിപ്പിച്ചതാണ്. ‘ഫലകൽ ഹംദു അലാ മാഖളൈത അസ്തദ്ഹിറുക വഅതുബു ഇലൈക്’ (നീ വിധിച്ചതിൽ നിനക്കാണ് സർവ്വസ്തുതിയും. ഞാൻ നിന്നോട് പാപമോചനം തേടുകയും നിനിലേക്ക് ഖേദിച്ച് മടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു) എന്നിങ്ങനെ അവർ വർദ്ധിപ്പിച്ചത് പോലെ.” ഈ വരികൾക്ക് ശേഷം പറഞ്ഞതാണ് ആശ്ചര്യകരമായത്: “ ‘ലാ യഹ്നൂ മൻ ആദയ്ത്’ എന്നതിനെ നിഷേധിച്ചുകൊണ്ട് ഖാളി അബൂത്തായിബ് പറഞ്ഞത് അബദ്ധമാണെന്ന് ഏകോപിച്ച് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.”-ഇതാകട്ടെ ബൈഹകിയുടെ റിപ്പോർട്ടിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും അറിയുന്നവൻ.

510. ഇബ്നു ഖസൈമ(1/119/2); ഇബ്നു അബി ശൈബ.

511. അബൂദാവൂദ്; ബൈഹഖി, സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

512. മുസ്ലിം; അബൂ അവാന്.

513. ബുഖാരി.

514. മുസ്ലിം; അബൂ അവാന്.

515. സുബ്ഹി പോലുള്ള രണ്ട് റക്അത്ത് മാത്രമുള്ള നമസ്കാരത്തിൽ, മുൻ പറഞ്ഞതുപോലെ ‘ഇഫ്തിറാശിന്റെ ഇരുത്തമാണ് സുന്നത്ത്. ഈ വ്യത്യാസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിശദ വിവരങ്ങൾ ഇമാം അഹ്മദ് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുള്ള ഇബ്നു ഹാനിയുടെ മസാഇൽ(79) കാണുക.

“അവിടുന്ന് ഇടതുകൈപ്പടം കൊണ്ട് ഇടതുകാൽമുട്ടിനെ മുഴുവനായിപൊതിഞ്ഞ് ഇടതുകാലിന്മേൽ അമർത്തിയിരിക്കുമായിരുന്നു”⁽⁵¹⁶⁾

ആദ്യത്തെ തശഹ്‌ഹുദിലെ പോലെ, ഈ തശഹ്‌ഹുദിലും നബി(ﷺ)യുടെമേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുന്നത് അവിടുന്ന് ചര്യയാക്കി കാണിച്ചു. നബി(ﷺ)യുടെമേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുന്നതിന്റെ വിവിധ രൂപങ്ങൾ മുൻ വിവരിച്ചത് ഓർക്കുമല്ലോ.

ഈ തശഹ്‌ഹുദിലും നബി (ﷺ)യുടെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത

ഒരിക്കൽ “നമസ്കാരത്തിൽ അല്ലാഹുവിനെ മഹത്വപ്പെടുത്തുകയോ നബി(ﷺ)യുടെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുകയോ ചെയ്യാതെ ഒരാൾ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത് കേട്ടപ്പോൾ നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു: “ഇയാൾ ധൂതികാട്ടി” പിന്നീട് നബി(ﷺ) അയാളെ വിളിച്ചിട്ട് അയാളോടും മറ്റുള്ളവരോടും ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു: “നിങ്ങളിൽ ഒരാൾ നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ തന്റെ രക്ഷിതാവിനെ സ്തുതിച്ചും പുകഴ്ത്തിയും കൊണ്ട് തുടങ്ങണം. തുടർന്ന് നബി (ﷺ)യുടെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുകയും വേണം. (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: അവൻ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലട്ടെ) ശേഷം അവനിഷ്ടമുള്ളത് പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊള്ളട്ടെ”⁽⁵¹⁷⁾. “ഒരാൾ തന്റെ നമസ്കാരത്തിൽ അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിക്കുകയും മഹത്വപ്പെടുത്തുകയും നബി(ﷺ)യുടെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലുകയും ചെയ്യുന്നത് കേട്ടപ്പോൾ റസൂൽ(ﷺ) പറഞ്ഞു: “പ്രാർത്ഥിക്കുക, ഉത്തരം ചെയ്യപ്പെടും; ചോദിക്കുക, നൽകപ്പെടും”⁽⁵¹⁸⁾.

516. മുസ്ലിം; അബൂ അവാന്

517. അഹ്മദ്; അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നു ഖസൈമ (1/83/2) ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറയുകയും ദറബി അതിനോട് യോജിക്കുകയും ചെയ്തു. അറിയുക! ഈ തശഹ്‌ഹുദിൽ നബി(ﷺ)യുടെ പേരിൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലാനുള്ള കൽപനയുള്ളത് കാരണം അത് നിർബന്ധമാണെന്ന് ഈ ഹദീഥ് തെളിയിക്കുന്നു. ഇമാം ശാഫിഹുവും, ഇമാം അഹ്മദ് തന്റെ രണ്ട് റിപ്പോർട്ടുകളിൽ അവസാനത്തേതിലും ഇത് നിർബന്ധമാണെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടവരാണ്. അവർക്ക് മുൻ ഒരു സംഘം സ്വഹാബികളും ഇത് തന്നെയാണ് പറഞ്ഞത്. എന്നാൽ ആജൂർരി തന്റെ അശ്ശരീഅ (415)യിൽ പറഞ്ഞു: “അവസാനത്തെ തശഹ്‌ഹുദിൽ നബി(ﷺ)യുടെ മേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലാത്തവൻ, നമസ്കാരം മടക്കി നമസ്ക്കരിക്കണം”.

അതിനാൽ, ഇത് നിർബന്ധമാണെന്ന് പറഞ്ഞവിഷയത്തിൽ ഇമാം ശാഫിഹു ഒരുപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്ന് കരുതുന്നവർ നീതി പുലർത്തിയിട്ടില്ല. കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതനായ ഹൈതമി അദ്ദൂർറുൽ മൻജൂദ്(13-16)ൽ വ്യക്തമാക്കിയതു പോലെ.

518. സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി നസാഇ.

പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് നാല് കാര്യങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷ തേടേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യത

നബി (ﷺ) പറയുമായിരുന്നു: “നിങ്ങളിൽ ഒരാൾ [അവസാനത്തെ] തശഹ്‌ഹുദിൽ നിന്ന് വിരമിച്ചാൽ, അവൻ നാല് കാര്യങ്ങളിൽനിന്നും അല്ലാഹുവിനോട് രക്ഷ തേടിക്കൊള്ളട്ടെ. [എന്നിട്ട് പറഞ്ഞു]:

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِي وَمِنْ شَرِّ [فِتْنَةِ] الْمَسِيْحِ الدَّجَالِ

“[അല്ലാഹുവേ!] നരകശിക്ഷയിൽനിന്നും ഖബറിലെ ശിക്ഷയിൽ നിന്നും ജീവിതത്തിലെയും മരണത്തിലെയും കുഴപ്പങ്ങളിൽനിന്നും മസീഹ് ദജ്ജാലിന്റെ ദോഷ [കുഴപ്പ]ങ്ങളിൽനിന്നും [നിന്നോട് ഞാൻ രക്ഷ തേടുന്നു]” [പിന്നീട് അവൻ ഇഷ്ടമുള്ളത് അവൻ വേണ്ടിത്തന്നെ പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊള്ളട്ടെ]”⁽⁵¹⁹⁾ “അവിടുത്തെ തശഹ്‌ഹുദിൽ അവിടുന്ന് ഇതാണ് പ്രാർത്ഥിച്ചിരുന്നത്”.⁽⁵²⁰⁾

കൂടാതെ, “അവിടുന്ന് തന്റെ അനുചരന്മാരെ ഖുർആനിൽനിന്നുള്ള ഒരധ്യായം പഠിപ്പിക്കുന്ന അതേ രൂപത്തിൽതന്നെ ഇതും പഠിപ്പിക്കുമായിരുന്നു”⁽⁵²¹⁾

സലാം വീട്ടുന്നതിന് മുമ്പുള്ള പ്രാർത്ഥനയും അതിന്റെ വിവിധ രൂപങ്ങളും

നബി(ﷺ) തന്റെ നമസ്കാരത്തിൽ⁽⁵²²⁾ വ്യത്യസ്തങ്ങളായ പ്രാർത്ഥനകൾ പ്രാർത്ഥിച്ചിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ഒന്ന് മറ്റൊരിക്കൽ വേറൊന്ന് എന്ന രീതിയിൽ. മറ്റ് പ്രാർത്ഥനകളും അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. “നമസ്കരിക്കുന്നവന് അവനുദ്ദേശിക്കുന്നത് അതിൽനിന്നും തെരഞ്ഞെടു

519. മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന; നസാഇ ഇബ്നുൽ ജറൂദ് അൽ മുൻതഖാ(27)യിൽ; ഇർവാഇ(ന: 350)ൽ തഖ്‌രീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

520. അബൂദാവൂദ്; അഹ്മദ് സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

521. മുസ്‌ലിം; അബൂഅവാന.

522. “അവിടുത്തെ തശഹ്‌ഹുദിൽ.....” എന്ന് നാം പറഞ്ഞിട്ടില്ല. കാരണം അതിന്റെ രൂപം “അവിടുത്തെ നമസ്കാരത്തിൽ.....” എന്നാണ്. തശഹ്‌ഹുദിലാണെന്നോ മറ്റെപ്പോഴെങ്കിലുമാണെന്നോ പ്രത്യേകം എടുത്ത് പറഞ്ഞിട്ടില്ല. അതിനാൽ, പ്രാർത്ഥിക്കാൻ പറുന്ന അവസരങ്ങളിലെല്ലാം ഇത് അനുയോജ്യമാണ്. സൂജുദ്യം തശഹ്‌ഹുദ്യം പോലെ. ഈ രണ്ട് അവസരങ്ങളിലും പ്രാർത്ഥിക്കാനുള്ള നിർദ്ദേശം മുമ്പ് വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ക്കാൻ അവിടുന്ന് കൽപിച്ചിരുന്നു”.⁽⁵²³⁾ അവ ഇതാണ്:

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ

الْمَسِيْحِ الدَّجَالِ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِي اَللّٰهُمَّ

اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْمَأْتَمِ وَالْمَغْرَمِ

1) “അല്ലാഹുവേ! ഖബറിലെ ശിക്ഷയിൽനിന്നും നിന്നോട് ഞാൻ രക്ഷ തേടുന്നു. മസീഹ് ദജ്ജാലിന്റെ കുഴപ്പങ്ങളിൽനിന്നും നിന്നോട് ഞാൻ രക്ഷ തേടുന്നു; ജീവിതത്തിലെയും മരണത്തിലെയും കുഴപ്പങ്ങളിൽനിന്നും നിന്നോട് ഞാൻ രക്ഷ തേടുന്നു; അല്ലാഹുവേ! പാപത്തി⁽⁵²⁴⁾ൽ നിന്നും കടബാധ്യതകളിൽ⁽⁵²⁵⁾ നിന്നും നിന്നോട് ഞാൻ രക്ഷ തേടുന്നു”.⁽⁵²⁶⁾

523. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം. അഹ്മദ് പറഞ്ഞു: “ഞാൻ അഹ്മദ്വിനോട് ചോദിച്ചു: ‘തശഹ്‌ഹുദിന് ശേഷം ഞാനെന്താണ് പ്രാർത്ഥിക്കേണ്ടത്?’ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘ഹദീഥിൽ വന്നതുപോലെ’. ഞാൻ ചോദിച്ചു: ‘നീ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന പ്രാർത്ഥന നീ തെരഞ്ഞെടുക്കുക’ എന്ന് റസൂൽ(ﷺ) പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ?’ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘ഹദീഥുകളിൽ നിന്നും തെരഞ്ഞെടുക്കണം’. ഞാൻ ചോദ്യം ആവർത്തിച്ചു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘ഹദീഥുകളിൽ നിന്ന്’. ഇത് ഇബ്നുതൈമിയെ ഉദ്ധരിച്ചതാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈപ്പടയിൽനിന്നാണ് ഞാൻ ഉദ്ധരിച്ചത്. (മജ്മൂഅൽ ഫതാവ 69/218/1) അദ്ദേഹം അത് നല്ലതായി കണ്ടു. “അതിനാൽ ‘പ്രാർത്ഥന’ എന്നത് കൊണ്ടുദ്ദേശം ‘അല്ലാഹു ഇഷ്ടപ്പെട്ട പ്രാർത്ഥന’ എന്നാണ്. അല്ലാതെ ‘ഏതെങ്കിലും പ്രാർത്ഥന’ എന്നല്ല; പിന്നീടദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “അതിനാൽ ഏറ്റവും നല്ലത്; അംഗീകൃതവും, സ്ഥിരപ്പെട്ടതുമായ പ്രാർത്ഥനകളാണ്. ഇത് ഹദീഥുകളിലൂടെ ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടതുമാണ്. അതുതന്നെയാണ് ഉപകാരപ്രദമായത്”. ഞാൻ (അൽബാനി)പറയുന്നു: “ഉപകാരപ്രദമായ പ്രാർത്ഥന ഏതെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നത് ശരിയായ അറിവിനെ ആസ്പദമാക്കിയാണ്. ഇതാകട്ടെ, ആളുകൾ കിടയിൽ വളരെയപൂർവ്വം മാത്രമേ കാണുകയുള്ളൂ. അതിനാൽ, സ്ഥിരപ്പെട്ട പ്രാർത്ഥനകൾതന്നെ ആശ്രയിക്കുന്നതാണുത്തമം. പ്രത്യേകിച്ചും പ്രാർത്ഥിക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്ന കാര്യം അതിലൂടെക്കൊള്ളുന്നുണ്ടെങ്കിൽ-അല്ലാഹുവാണ് ഏറ്റവും അറിയാനവൻ.

524. അറബിയിൽ ‘മഅ്മം’-‘ജനങ്ങൾ പാപിയാകാൻ കാരണമാകുന്ന ഒന്ന്’; അല്ലെങ്കിൽ ‘പാപം’ തന്നെ.

525. “മഗ്റം”-ഭാരം: ഇവിടെയുദ്ദേശം കടം എന്നാണ്. ഹദീഥിന്റെ ബാക്കി ഭാഗം അതാണ് തെളിയിക്കുന്നത്. ആയിശ(رضي الله عنها) പറയുന്നു: “ഒരാൾ വന്ന് അവിടുത്തോട് പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! അങ്ങേനിനാണ് ‘മഗ്റമി’ൽ നിന്നും പലപ്പോഴും രക്ഷതേടുന്നത്?” അപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “നിശ്ചയമായും ഒരു മനുഷ്യൻ കടബാധ്യസ്ഥനായാൽ (ഗറം), അവൻ സംസാരിക്കുകയും കളവ് പറയുകയും ചെയ്യും. വാഗ്ദാനം ചെയ്യുകയും ലംഘിക്കുകയും ചെയ്യും”.

526. ബുഖാരി; മുസ്‌ലിം.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ أَعْمَلْ
[بَعْدُ]

2) “അല്ലാഹുവേ! ഞാൻ പ്രവർത്തിച്ചതിന്റെ തിന്മയിൽനിന്നും [ശേഷം] പ്രവർത്തിച്ചിട്ടില്ലാത്തതിന്റെ ⁽⁵²⁷⁾ തിന്മയിൽനിന്നും നിന്നോട് ഞാൻ രക്ഷ തേടുന്നു.” ⁽⁵²⁸⁾

اللَّهُمَّ حَاسِبِي حِسَابًا يَسِيرًا

3) “അല്ലാഹുവേ! ലളിതമായ രീതിയിൽ എന്നെ വിചാരണ ചെയ്യേണമേ” ⁽⁵²⁹⁾

اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الْغَيْبِ وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَحْيِنِي مَا عَمِلْتُ
الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي وَتَوَقَّئِي إِذَا كَانَتْ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي اللَّهُمَّ
وَأَسْأَلُكَ خَشْيَتَكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ
(وَفِي رَوَايَةٍ: الْحُكْمِ) وَالْعَدْلَ فِي الْغَضَبِ وَالرِّضَى وَأَسْأَلُكَ
الْقَصْدَ فِي الْفَقْرِ وَالْغِنَى وَأَسْأَلُكَ نَعِيمًا لَا يَبِيدُ وَأَسْأَلُكَ قَرَّةَ
عَيْنٍ [لَا تَفْزُذُ، وَ] لَا تَنْقَطِعُ وَأَسْأَلُكَ الرِّضَى بَعْدَ الْقَضَاءِ
وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ إِلَى
وَجْهِكَ [وَأَسْأَلُكَ] الشَّوْقَ إِلَى لِقَائِكَ فِي غَيْرِ ضَرَاءٍ مُضِرَّةٍ
وَلَا فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ اللَّهُمَّ زَيْنًا بَرِيئًا مِنَ الْإِيمَانِ وَاجْعَلْنَا هُدَاةً
مُهْتَدِينَ.

527. അതായത് ഞാൻ ചെയ്തുപോയ പാപങ്ങളുടെ ഉപദ്രവത്തിൽനിന്ന് (ഞാൻ ചെയ്യാതെപോയ സൽകർമ്മങ്ങളുടെ ഉപദ്രവത്തിൽനിന്നും).

528. നസാഇയ്ക്ക് സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി; ഇബ്നു അബി ആസിം തന്റെ അസ്സുന്ന(നം. 370-എന്റെ പരിശോധനയോടുകൂടി)യിൽ. ബ്രാക്കറ്റിലുള്ള ഭാഗം അദ്ദേഹത്തിന്റേതാണ്.

529. അഹ്മദ്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

4) “അല്ലാഹുവേ! നിന്റെ അദ്യുശ്യജ്ഞാനവും സൃഷ്ടികളുടെ മേലുള്ള നിന്റെ ശക്തിയും വെച്ചുകൊണ്ട് (നിന്നോട് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു). എനിക്ക് ജീവിതമാണ് ഗുണകരമെന്ന് നീ മനസ്സിലാക്കുന്നുവെങ്കിൽ എന്നെ നീ ജീവിപ്പിക്കേണമേ. എനിക്ക് മരണമാണ് ഗുണകരമെങ്കിൽ എന്നെ നീ മരിപ്പിക്കേണമേ. അല്ലാഹുവേ! പ്രത്യക്ഷത്തിലും പരോക്ഷത്തിലും നിന്നോടുള്ള ഭയം ഞാൻ നിന്നോട് ചോദിക്കുന്നു. തൃപ്തിയിലും അതൃപ്തിയിലുമെല്ലാം സത്യവും (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: ജ്ഞാനവും) നീതിയും നടത്താൻ നീ കരുത്ത് തരേണമേ. ദാരിദ്ര്യത്തിലും ഐശ്വര്യത്തിലും മിതതാം പാലിക്കാൻ എനിക്ക് നീ കരുത്ത് നൽകേണമേ. നഷ്ടപ്പെട്ടുപോകാത്ത അനുഗ്രഹവും വിപ്ലവം വരാത്ത [തും, തീരാത്തതുമായ] കൺകളിർമയും നിന്നോട് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. വിധിക്കുശേഷം തൃപ്തിയും മരണശേഷം സുഖജീവിതവും എനിക്ക് നീ നൽകേണമേ. നിന്റെ മുഖത്തേക്ക് തിരിയുമ്പോഴുള്ള ദൃശ്യസുഖവും നിന്നോട് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. യാതൊരു ഉപദ്രവം വിഷമവുമില്ലാതെ നിന്നെ അഭിമുഖീകരിക്കുവാനുള്ള അഭിവാഞ്ചയും [നിന്നോട് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു]. അല്ലാഹുവേ! ഈമാനിന്റെ അലങ്കാരം കൊണ്ട് ഞങ്ങളെ നീ അലങ്കരിക്കേണമേ. ഞങ്ങളെ നീ സന്മാർഗം സിദ്ധിച്ചവരും സന്മാർഗം കാണിക്കുന്നവരുമാക്കേണമേ” ⁽⁵³⁰⁾

5. നബി(ﷺ) അബൂബക്കർ സിദ്ദീഖി (رضي الله عنه)നെ ഇപ്രകാരം പറയാൻ പഠിപ്പിച്ചു:

اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ
فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ

“അല്ലാഹുവേ! ഞാൻ എന്നോട് തന്നെ ധാരാളം അനീതി ചെയ്തിരിക്കുന്നു. പാപങ്ങൾ പൊറുത്തുതരാൻ നീയല്ലാതെ മറ്റാരുമില്ല. അതിനാൽ നിന്റെപക്കൽനിന്നുള്ള പാപമോചനം നൽകി എനിക്ക് നീ പൊറുത്ത് തരികയും എന്നോട് കരുണ കാണിക്കുകയും ചെയ്യേണ

530. നസാഇയ്ക്ക്; ഹാകിം-അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

മേ. തീർച്ചയായും നീ ഏറ്റവുമധികം പൊറുക്കുന്നവനും കരുണാനിധിയുമാണല്ലോ”⁽⁵³¹⁾

6. അവിടുന്ന് ആയിശാ (رضي الله عنها)യോട് ഇപ്രകാരം പറയാൻ നിർദ്ദേശിച്ചു.

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ [عَاجِلِهٖ وَآجِلِهٖ] مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ اَعْلَمْ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ [عَاجِلِهٖ وَآجِلِهٖ] ۝ عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ اَعْلَمْ وَاَسْأَلُكَ (وفي رواية: اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ) الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ اِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ اَوْ عَمَلٍ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ اِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ اَوْ عَمَلٍ وَاَسْأَلُكَ (وفي رواية: اللّٰهم اني اَسْأَلُكَ) مِنْ [ال] خَيْرِ مَا سَأَلْتُكَ عَبْدًا وَرَسُولًا [مُحَمَّدٌ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ عَبْدًا وَرَسُولًا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ] [وَاَسْأَلُكَ] مَا قَضَيْتَ لِيْ مِنْ اَمْرٍ اَنْ تَجْعَلَ عَاقِبَتَهُ اِلَيَّ رُشْدًا

“അല്ലാഹുവേ! നമ്മയിൽനിന്നുള്ള എല്ലാം [ആസന്നമായതും വിദൂരമായതും] നിന്നോട് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. അതിൽനിന്നും ഞാൻ അറിഞ്ഞതും അറിയാത്തതും [ആസന്നമായതും വിദൂരമായതുമായ] എല്ലാ തിന്മയിൽനിന്നും നിന്നോട് ഞാൻ രക്ഷ തേടുന്നു. അതിൽ നിന്നും ഞാൻ അറിഞ്ഞതും അറിയാത്തതും ഞാൻ നിന്നോട് (മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ: അല്ലാഹുവേ! തീർച്ചയായും ഞാൻ നിന്നോട്) സ്വർഗവും, അതിലേക്കടുപ്പിക്കുന്ന വാക്കുകളും പ്രവൃത്തികളും ചോദിക്കുന്നു. നിന്നോട് നിന്റെ അടിമയും ദൂതനും [ആയ മുഹമ്മദ്] ചോദിച്ച (ആ) നമ്മക്കായി ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. (മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ: അല്ലാഹുവേ! തീർച്ചയായും ഞാൻ നിന്നോട് ചോദിക്കുന്നു);

531. ബുഖാരി; മുസ്ലിം.

[നിന്റെ അടിമയും ദൂതനുമായ മുഹമ്മദ് നിന്നോട് രക്ഷ തേടിയ തിന്മയിൽനിന്നും ഞാൻ നിന്നിൽ അഭയം തേടുകയും ചെയ്യുന്നു]. നിന്റെ കൽപനകളിൽനിന്നും നീ എനിക്ക് വിധിച്ച ഏത് കാര്യത്തിലും [എനിക്ക്] ഉപകാരപ്രദമായ പര്യവസാനമാക്കുവാൻ [ഞാൻ നിന്നോട് ചോദിക്കുന്നു].”⁽⁵³²⁾

7. നബി(ﷺ) ഒരാളോട് ചോദിച്ചു: “നമസ്കാരത്തിൽ നീ എന്താണ് പറയാറുള്ളത്? അയാൾ പറഞ്ഞു: “ഞാൻ സാക്ഷ്യം വഹിക്കും (ഞാൻ നശ്‌ഹുദ് നിർവഹിക്കും), ശേഷം സ്വർഗത്തിനായി അല്ലാഹുവിനോട് ചോദിക്കുകയും നരകത്തിൽനിന്ന് രക്ഷ തേടുകയും ചെയ്യും. എന്നിരുന്നാലും അല്ലാഹുവാണ് (സത്യം) അത് അങ്ങയുടെ ദർദന⁽⁵³³⁾യുടെയോ മുആദിന്റെ ദർദനയുടെയോ അത്രനല്ലതല്ല”. അപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “ഞങ്ങളുടെ ദർദന നിന്റെതുപോലെത്തന്നെയാണ്”⁽⁵³⁴⁾

8. തശ്‌ഹുദിൽ ഒരാൾ ഇപ്രകാരം പറയുന്നത് അവിടുന്ന് കേട്ടു.

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ يَا اللّٰهُ (وفي رواية: يَا لِّلّٰهِ) [الْوَحْدُ] الْاَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا اَحَدٌ اَنْ تَغْفِرَ لِيْ ذُنُوْبِيْ اِنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ

“അല്ലാഹുവേ! നിശ്ചയം നീ [ഏകനും] അദിതീയനും ഏവർക്കും ആശ്രയമായിട്ടുള്ളവനുമാണല്ലോ. നീ ജാതനോ ജനകനോ അല്ല. അവൻ തുല്യനായി മറ്റൊരുമില്ല. (അല്ലാഹുവേ!) എന്റെ പാപങ്ങൾ നീ എനിക്ക് പൊറുത്ത് തരേണമേ എന്ന് ഞാൻ നിന്നോട്

532. അഹ്മദ്; ത്വായലിസി; ബുഖാരി അൽ അബൂൽ മുഹ്റദിൽ; ഇബ്നു മാജ: ഹാകിം-അദ്ദേഹം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു. സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീഥുസ്സഹീഹ(ന:1542)യിൽ ഇത് ഞാൻ തഖ്‌രീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

533.“ദർദൻ”: ഒരാൾ എന്തെങ്കിലും വാചകം പറയുമ്പോൾ, അവന്റെ സ്വരം കേൾക്കുകയും എന്നാൽ പറയുന്ന കാര്യം മനസ്സിലാക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുക -ഇവിടെ, പതിഞ്ഞ സ്വരത്തിലുള്ള പ്രാർത്ഥന. അവസാന വാക്കുകളുടെ അർത്ഥം. “നമ്മുടെ സംസാരം അങ്ങയുടെ സംസാരംപോലെത്തന്നെയാണ്.”

534. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുമാജ; ഇബ്നുഖുസൈമ (1/87/1) സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി.

ആവശ്യപ്പെടുന്നു. നിശ്ചയം, നീ ധാരാളം പൊറുക്കുന്നവനും കാര്യം ണ്യവാനുമാണല്ലോ”.

അപ്പോൾ അവിടുന്ന് (ﷺ) പറഞ്ഞു: “അവൻ പൊറുത്ത് കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്, അവൻ പൊറുത്തുകൊടുത്തിട്ടുണ്ട്”⁽⁵³⁵⁾

9. മറ്റൊരാൾ തശ്ഹാദിൻ ഇപ്രകാരം പറയുന്നത് അവിടുന്ന് കേട്ടു:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ بِاَنَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ [وَحَدَّكَ لَا شَرِيْكَ لَكَ] [الْمَنَّانُ] [لَبَا] بِدِيْعِ السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ [اِنِّيْ اَسْأَلُكَ] [الْجَنَّةَ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنَ النَّارِ]

“അല്ലാഹുവേ! ഞാൻ നിന്നോട് ചോദിക്കുന്നു. നിശ്ചയം നിനക്കാണ് സർവ്വസ്തുതിയും. നീയല്ലാത്ത മറ്റൊരാൾക്കുമില്ല. [നീ ഏകനാണ്. നിനക്ക് യാതൊരു പങ്കുകാരുമില്ല]. [ഏറെ അനുഗ്രഹം ചെയ്യുന്നവനേ], ആകാശഭൂമികളെ മാതൃകയില്ലാതെ സൃഷ്ടിച്ചവനേ! പവിത്രതയും മാനുഷതയുമുള്ളവനേ! എന്നും ജീവിക്കുന്നവനേ, എല്ലാം നിയന്ത്രിക്കുന്നവനേ! [ഞാൻ നിന്നോട്] [സ്വർഗം ചോദിക്കുന്നു, നരകത്തിൽനിന്നും രക്ഷ തേടുന്നു]” [അപ്പോൾ നബി(ﷺ) അനുചരന്മാരോട് ചോദിച്ചു: “എന്താണ് അവൻ പ്രാർത്ഥിച്ചതെന്ന് നിങ്ങൾക്കറിയാമോ?” അവർ പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹുവിനും അവന്റെ ദൂതനും അറിയാം”. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: “എന്റെ ആത്മാവ് ആരുടെ കയ്യിലാണോ, (അവൻ തന്നെയാണെന്ന്) അവൻ അല്ലാഹുവിന്റെ മഹത്തായ (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: ഏറ്റവും മഹത്തായ) നാമംകൊണ്ടാണ് പ്രാർത്ഥിച്ചത്”⁽⁵³⁶⁾. അതുമൂലമേ പ്രാർത്ഥിച്ചാൽ അവൻ ഉത്തരം ചെ

535. അബൂദാവൂദ്; നസാഇ; അഹ്മദ്; ഇബ്നുഖുസൈമ; ഹാകിം അത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബി അതിനോട് യോജിച്ചു.

536. ഇതിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ നാമഗുണ വിശേഷങ്ങൾക്കൊണ്ടുള്ള തവസ്സൂൽ ഉണ്ട്. അത് അല്ലാഹു അവന്റെ വാക്കുകളിലൂടെ കൽപിച്ചതാണ്. “അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും നല്ല പേരുകളുണ്ട്. അതിനാൽ, ആ പേരുകൾക്കൊണ്ട് നിങ്ങൾ അവനോട് പ്രാർത്ഥിക്കുക” (7:180).

യും. അതുമൂലമേ ചോദിച്ചാൽ അവൻ നൽകുകയും ചെയ്യും”⁽⁵³⁷⁾

10. തശ്ഹാദിനും തസ്ലീമിനുമിടയിൽ അവിടുന്ന് അവസാനമായി പറയുന്ന കാര്യങ്ങളിലൊന്ന് ഇതാണ്

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ مَا قَدَّمْتُ وَمَا اَخَّرْتُ وَمَا اَسْرَرْتُ وَمَا اَعْلَنْتُ وَمَا اَسْرَفْتُ وَمَا اَنْتَ اَعْلَمُ بِهِ مِنِّيْ اَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَاَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ

“അല്ലാഹുവേ! ഞാൻ മുമ്പ് ചെയ്തതും (ചെയ്യാതെ) പിന്തിച്ചതും ഞാൻ രഹസ്യമായി ചെയ്തതും പരസ്യമാക്കിയതും ഞാൻ അമിതമാക്കിയതും എനിക്ക് നീ പൊറുത്ത് തരേണമേ. എന്നിൽനിന്നുണ്ടായത് എന്നെക്കാളേറെ അറിയുന്നവനാണല്ലോ നീ. അതെല്ലാം എനിക്ക് നീ പൊറുത്ത് തരേണമേ. മുന്നിടുന്നവനും പിന്തിടുന്നവനും നീയാണ്. നീയല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനുമില്ല”⁽⁵³⁸⁾

എന്നാൽ ഇതല്ലാത്ത രീതിയിലുള്ള തവസ്സൂൽ-‘ഹഖ്’, ‘ജാഹ്’, ‘ഹുറമത്ത്’ എന്നിവപോലെയുള്ള- വെറുക്കപ്പെട്ടതാണ് (മക്റൂഹ്) എന്ന് അബൂഹനീഫയും അനുചരന്മാരും വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. പൊതുവായി അത് നിഷിദ്ധ (ഹറാം) മാണെന്നും അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട തവസ്സൂലിനെ പൂർണ്ണമായി ഒഴിവാക്കുന്ന ജനങ്ങളെ-അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ധാരാളം ശൈഖുമാരുണ്ട്- കാണാൻ സാധിക്കുന്നത് അത്യന്തം ഖേദകരമാണ്. മതം അംഗീകരിച്ച ഈ തവസ്സൂലിൽ നിന്നും അവർ പിന്തിരിഞ്ഞുകളഞ്ഞു. ഈ രൂപത്തിൽ തവസ്സൂൽ നടത്തുന്ന ഒരാളെ കുറിച്ചും നിങ്ങൾക്ക് കേൾക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല. എന്നാൽ, ബിദ്അത്തായ തവസ്സൂലുകൾ അവർ സംരക്ഷിച്ച് പോരുന്നതോടൊപ്പം അത് മനഃപാഠമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അവയെക്കുറിച്ച് പറയപ്പെട്ടതിൽ ഏറ്റവും ലളിതമായത് ‘അവ അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുള്ളതാണ്’ എന്നാണ്. അതല്ലാത്തതൊന്നും അനുവദനീയമല്ലാത്തത് പോലെ! ശൈഖുൽ ഇസ്ലാം ഇബ്നുതൈമിയെ ഈ വിഷയത്തിൽ വളരെ നല്ല ഒരു രചന *അത്തവസ്സൂൽ വൽവസ്ലീ* എന്ന പേരിൽ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അത് പരിശോധിച്ച് നോക്കുക. കാരണം അത് വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്. ഈ വിഷയത്തിൽ തത്ത്വപരമായ മറ്റൊന്നില്ല. പിന്നീട് എന്റെ ഒരു രചന *അത്തവസ്സൂൽ അൻവാളഹു വ അഹ്കാമുഹു* (തവസ്സൂൽ അതിന്റെ രൂപങ്ങളും വിധികളും). അതിന്റെ രണ്ട് പതിപ്പുകളിറങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. അതും ഈ വിഷയകമായി പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്. അതിൽ ആധുനിക ‘ഗവേഷക പദ്ധതി’കളിൽ ചിലരുടെ പുതിയ വാദങ്ങൾക്ക് മറുപടി പറയുന്നുണ്ട്. അല്ലാഹു അവരെയും നമ്മെയും സന്മാർഗത്തിലാക്കട്ടെ.

537. അബൂദാവൂദ്; നസാഇ; അഹ്മദ്; ബുഖാരി അത് *അദബുൽ മുഹ്റദിൽ*; തബറാനി; ഇബ്നു മൻദൂ *അത്താഹ്ദീദ്* (44/2, 67/1, 70/1-2)ൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരകളോടെ.

538. മുസ്ലിം; അബൂവാൻ.

തസ്ലിം (സലാം വീട്ടൽ)

ശേഷം, അവിടുന്ന്(ﷺ) വലതുഭാഗത്തേക്ക് സലാം വീട്ടും. **اللَّهُمَّ عَلَيَّكَ وَرَحْمَتُكَ** “അല്ലാഹുവിന്റെ രക്ഷയും കാരൂണ്യവും നിങ്ങളുടെമേലുണ്ടാകട്ടെ” [എന്ന് തന്റെ വലത് കവിളിന്റെ വെളുപ്പ് കാണുവോളം] ഇടതുഭാഗത്തേക്ക് **اللَّهُمَّ عَلَيَّكَ وَرَحْمَتُكَ** “അല്ലാഹുവിന്റെ രക്ഷയും കാരൂണ്യവും നിങ്ങളുടെമേലുണ്ടാകട്ടെ” [എന്നും തന്റെ ഇടത് കവിളിന്റെ വെള്ള കാണുവോളം തിരിയും]⁽⁵³⁹⁾.

ചിലപ്പോൾ, ഒന്നാമത്തെ സലാം വീട്ടലിൽ **وَبَرَكَاتُ** “അവന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങളും”⁽⁵⁴⁰⁾ (നിങ്ങളുടെ മേലുണ്ടാകട്ടെ) എന്ന് അധികരിപ്പിക്കുമായിരുന്നു.

ചിലപ്പോൾ “അവിടുന്ന് വലഭാഗത്തേക്ക് തിരിയുമ്പോൾ **اللَّهُمَّ عَلَيَّكَ وَرَحْمَتُكَ** “അല്ലാഹുവിന്റെ സമാധാനവും കാരൂണ്യവും നിങ്ങളുടെമേലുണ്ടാകട്ടെ” എന്ന് പറഞ്ഞെങ്കിൽ, ഇടതുഭാഗത്തേക്ക് **اللَّهُمَّ عَلَيَّكَ** “സമാധാനം നിന്റെ മേലുണ്ടാകട്ടെ” എന്ന് ചുരുക്കിക്കൊണ്ട് പറയും”⁽⁵⁴¹⁾.

ചിലപ്പോൾ “ഒരു തവണ മാത്രം സലാം ചൊല്ലും [**اللَّهُمَّ عَلَيَّكَ** “സമാധാനം നിന്റെ മേലുണ്ടാവട്ടെ”] [എന്ന് അവിടുത്തെ മുഖം അൽപം വലത്തോട്ട് തിരിച്ചുകൊണ്ട്]- [അല്ലെങ്കിൽ അതിനേക്കാൾ കുറച്ച് മാത്രം]”⁽⁵⁴²⁾

539. മുസ്ലിം (582). അതിന് സമാനമായ രീതിയിൽ അബൂദാവൂദ്; നസായ്; തിർമിദി-അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു.

540. അബൂദാവൂദ്; ഇബ്നുഖുസൈമ(1/87/2) സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി. അബ്ദുൽ ഹഖ് തന്റെ *അഹ്കാമി*(56/2)ൽ ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. അതുപോലെതന്നെ നവവിയും ഇബ്നു ഹജറും. മറ്റൊരു മാർഗത്തിലൂടെ അബ്ദുറസാഖ് തന്റെ *മുസന്നഫി*(2/219)ലും, അബൂയഅ്ല തന്റെ *മുസ്നദി* (3/1253)ലും, തബ്റാനി *മുഅ്ജമുൽ കബീറി*(3/67/2)ലും, *മുഅ്ജമുൽ ഔസതി* (ന:1/2600/2)ലും; ദാറുഖുത്നി; അബ്ദുറസാഖ്(2/219).

541. നസായ്; അഹ്മദ്; അസ്സിറാജ് സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടെ.

542. ഇബ്നു ഖുസൈമ; ബൈഹഖി; ഖുയാഅ് അൽ മുഖ്താരിൽ; അബ്ദുൽഗനി അൽ മഖ്ദിസി *അസ്സുന്നനി*(243/1)ൽ സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോട് കൂടി; അഹ്മദ്; തബ്റാനി *മുഅ്ജമുൽ ഔസതി*(32/2)ൽ; ബൈഹഖി; ഹാകിം- അദ്ദേഹം ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു, ദഹബിയും ഇബ്നുൽ മുലഖ്ഖിനും(29/1)ം അതിനോട് യോജിച്ചു. *ഇർവാഉൽ ഗലീലി*ൽ 327-ാം ഹദീഥിന് താഴെ ഇത് തഖ്റീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

“വലത്തോട്ടും ഇടത്തോട്ടും സലാം പറയുമ്പോൾ, അവർ കൈകൾകൊണ്ട് ആംഗ്യം കാണിക്കുമായിരുന്നു. ഇത് കണ്ടപ്പോൾ റസൂൽ(ﷺ) പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾക്ക് എന്തുപറ്റി- നിങ്ങൾ കാട്ടുകുതിരകളുടെ വാലുകൾ പോലെ കൈകൾകൊണ്ട് ആംഗ്യം കാണിക്കുന്നു?! നിങ്ങൾ സലാം പറയുമ്പോൾ, നിങ്ങളുടെ അടുത്തുള്ളയാളിലേക്ക് നോക്കട്ടെ. കൈകൊണ്ട് ആംഗ്യം കാണിക്കരുത്” [അങ്ങനെ, അവർ അവിടുത്തോടൊപ്പം നമസ്കരിച്ചാൽ, ആംഗ്യം കാണിച്ചിരുന്നില്ല]. (മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ: നിങ്ങളിലോരോരുത്തരും കൈകൾ സ്വന്തം തുടയിന്മേൽവെച്ചാൽ മതിയാകും. എന്നിട്ട് തന്റെ വലതും ഇടതുമുള്ള സഹോദരന്മാർക്ക് സലാം പറയുക)”⁽⁵⁴³⁾

സലാം വീട്ടലിന്റെ അനിവാര്യത

“നബി(ﷺ) ഇപ്രകാരം പറയുമായിരുന്നു: “അതിന്റെ(അതായത്, നമസ്കാരത്തിന്റെ) വിരാമം സലാം വീട്ടലാണ്”⁽⁵⁴⁴⁾.

ഉപസംഹാരം

നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരത്തിന്റെ വിവരണത്തിൽ പരാമർശിച്ച എല്ലാ കാര്യങ്ങളും പുരുഷനും സ്ത്രീക്കും ഒരുപോലെ ബാധകമാണ്. കാരണം ഏതെങ്കിലും വിവരണത്തിൽനിന്ന് സ്ത്രീയെ മാറ്റി നിർത്താൻ ഉതകുന്ന ഒന്നുംതന്നെ സുന്നത്തിലില്ല. എന്നാൽ “ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നത് കണ്ടതുപോലെ നിങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുക” എന്ന പൊതുവായ കൽപനയിലാകട്ടെ സ്ത്രീകളും ഉൾപ്പെടുന്നതാണ്.

ഇതാണ് ഇബ്രാഹീം അൻ-നഖ്ഹൂയുടെ അഭിപ്രായവും. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “നമസ്കാരത്തിൽ സ്ത്രീ പുരുഷനെ പോലെ തന്നെ

543. മുസ്ലിം; അബൂഅവാന; സിറാജ്; ഇബ്നു ഖുസൈമ; തബ്റാനി.

ശ്രദ്ധക്ക്:

‘ഇബ്രാഹീം’ വിഭാഗം ഈ ഹദീഥിനെ മാറ്റിമറിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവരുടെ ‘റബീഉ’ അജ്ഞാതമായ തന്റെ *മുസ്നദി*ൽ മറ്റൊരു വാചകവുമായിട്ടാണ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളത്. അത് തക്ബീറിനോടൊപ്പം കൈകൾ ഉയർത്തുന്നത് നമസ്കാരത്തെ നിഷ്ഫലമാക്കും എന്ന അവരുടെ വാദത്തെ ന്യായീകരിക്കാൻ വേണ്ടിയാണ്. ആ വാചകം അസത്യമാണ്, ഞാനത് *അള്ളുഹുഫ*(ന: 6044)യിൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

544. ഹാകിമും, ദഹബിയും ഇത് സ്വഹീഹാണെന്ന് പറഞ്ഞു. പൂർണ്ണരൂപം ‘തക്ബീർ’ എന്ന അധ്യായത്തിൽ കൊടുത്തിരുന്നു (പേ:87).

പ്രവർത്തിക്കണം”. ഇത് ഇബ്നു അബീ ശൈബയിൽനിന്നും (17/5/2) സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടതാണ്. സുജൂദിൽ ഒരു സ്ത്രീയുടെ ‘ഇൻദിമാമി’ (ഒതുക്കിവെക്കൽ)നെ കുറിച്ച് ആ വിഷയത്തിൽ അവൾ പുരുഷനെപ്പോലെ പരിഗണിക്കുകയില്ല എന്ന ഹദീഥ് മുർസലാണ്- അത് തെളിവിന് കൊള്ളാത്തതാണ്. ഇത് യസീദ്ബ്നു അബീ ഹബീബിൽനിന്നും അബൂദാവൂദ് അൽ-മറാസീലി (117/87)ൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. സിൽസിലത്തുൽ അഹാദീമുള്ളഇഹഫ (2652)യിൽ തഖ്റീജ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ഇമാം അഹ്മദ്, തന്റെ മകൻ അബ്ദുല്ലയുടെ മസാഇലിൽ ഉള്ളതുപോലെ ഇബ്നു ഉമറിൽ നിന്നും നിവേദനം ചെയ്തതിൽ, ‘തന്റെ ഭാര്യമാരോട് നമസ്കാരത്തിൽ ചമ്രം പടിഞ്ഞാരിക്കാൻ നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നു’ എന്നതിന്റെ പരമ്പര സ്വഹീഹല്ല. കാരണം അതിൽ അബ്ദുല്ലാഹിബ്നുൽ ഉമറീ എന്ന ആളുണ്ട്. ഇയാൾ ദുർബലനാണ്.

കൂടാതെ, ബുഖാരി ഉമ്മു ദർദാഇൽനിന്നും സ്വഹീഹായ പരമ്പരയോടുകൂടി താരീഖുസ്സഗീറിൽ (പേജ് 95) റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നു: “ഒരു പുരുഷൻ നമസ്കാരത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന അതേ രൂപത്തിൽതന്നെയാണ് അവരും ഇരിക്കാറുള്ളത്. അവരുകളെ, ഒരു പണ്ഡിതസ്ത്രീയാണ്”.

തക്ബീർ മുതൽ തസ്ലിംവരെയുള്ള നബി (ﷺ)യുടെ നമസ്കാരത്തിന്റെ വീശദീകരണത്തെക്കുറിച്ച് എനിക്ക് ശേഖരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതിന്റെ അന്ത്യമാണിത്. അല്ലാഹു ഇതിനെ അവന്റെ മാനുവദനത്തിന് നിഷ്കളങ്കമാക്കിത്തീർക്കുമെന്നും അവന്റെ ദയാലുവും കാരുണ്യവാനുമായ പ്രവാചകന്റെ സുന്നത്തിലേക്കുള്ള മാർഗദർശനമാക്കുമെന്നും പ്രത്യാശിക്കുന്നു.

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

“അല്ലാഹുവിനെ അവന്റെ സ്തുതികൊണ്ടുതന്നെ വാഴ്ത്തുന്നു;

അല്ലാഹുവേ, നിന്റെ സ്തുതികൊണ്ട് തന്നെ നിന്നെ വാഴ്ത്തുന്നു; നീയല്ലാതെ യാതൊരു ആരാധ്യനുമില്ലെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. നിന്നോട് ഞാൻ പൊറുക്കലിനെ തേടുകയും നിന്നിലേക്ക് ഞാൻ പശ്ചാത്തപിച്ച് മടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു.

അല്ലാഹുവേ! മുഹമ്മദ് നബി(ﷺ)ക്കും മുഹമ്മദ് നബി(ﷺ)യുടെ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണംചെയ്യേണമേ! മുഹമ്മദ് നബിയേയും മുഹമ്മദ് നബിയുടെ കുടുംബത്തെയും നീ അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യേണമേ! ഇബ്രാഹീം നബിക്കും ഇബ്രാഹീം നബിയുടെ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണവും അനുഗ്രഹവും നൽകിയതുപോലെ. നീ സ്തുത്യർഹനും മഹാനുമത്രെ”

അനുബന്ധം-1

നമസ്കാരത്തിൽ മഅ്മൂമിന്റെ ഫാതിഹ

പൂർവകാലംമുതൽക്കേ കർമശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ അഭിപ്രായ വ്യത്യാസമുള്ള ഒരു വിഷയമാണ് ഇമാം ഉറക്കെ ഓടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ മഅ്മൂം ഫാതിഹ ഓതേണ്ടതുണ്ടോ എന്നത്. ബുഖാരി, അബൂദാവൂദ്, ബൈഹഖി, ഇമാം ശാഫി, ഔസാഇ(رحمته) തുടങ്ങിയ പണ്ഡിതന്മാരും മഅ്മൂം ഫാതിഹ ഓതണമെന്ന് പറയുമ്പോൾ ഇമാം മാലിക്, സുഹ്രി, അഹ്മദ്, ഇബ്നുൽ മുബാരക് (رحمته) മുതലായവർ ഇമാം പതുകെ ഓടുന്ന നമസ്കാരത്തിൽ മാത്രം മഅ്മൂം ഫാതിഹ ഓതിയാൽ മതി എന്ന അഭിപ്രായക്കാരാണ്. ഇതേ അഭിപ്രായമാണ് ശൈഖ് അൽബാനി(رحمته)യും സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ ഒന്നാമത്തെ അഭിപ്രായത്താണ് തെളിവുകൾ പിന്തുണക്കുന്നത്.

ശൈഖ് അൽബാനി(رحمته) അടക്കമുള്ള മഹാനാരായ പണ്ഡിതന്മാർ പറഞ്ഞതുപോലെ തെളിവ് പിൻപറ്റുവാനാണ് നാം അനുശാസിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. അതിനാണ് നാം ശ്രമിക്കേണ്ടതും. നബി(ﷺ)യുടേ തല്ലാത്ത ഏത് വ്യക്തിയുടെ വാക്കിലും കൊള്ളേണ്ടതും തള്ളേണ്ടതും ഉണ്ടാകും. ഇത് മനസ്സിലാക്കി സലഫുസാലിഹീങ്ങൾ സ്വീകരിച്ച ഈ നിലപാട് സ്വീകരിക്കാൻ ഇവിടെയും പ്രത്യേകം ഓർമ്മിപ്പിക്കുകയാണ്. ശൈഖ് അൽബാനിയടക്കമുള്ള മഹാനാരായ പണ്ഡിതന്മാരെ വിമർശിക്കുകയോ ചെറുക്കുകയോ ഉദ്ദേശമില്ല. പ്രത്യുത തെളിവുകളോട് നീതിപൂർവ്വതയോടെ വൈജ്ഞാനിക സത്യസന്ധതയോടെ വേണ്ടി പണ്ഡിതന്മാർ ചർച്ച ചെയ്തതിന്റെ പ്രസക്തഭാഗം ഉണർത്തുക മാത്രമാണ് ചെയ്യുന്നത്.

ഇമാം ഉറക്കെ ഓടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ മഅ്മൂമിങ്ങൾക്ക് ഫാതിഹ ഓതാൻ ആദ്യം നബി(ﷺ) അനുമാനം നൽകിയിരുന്നുവെന്നും പിന്നീട് ദുർബലപ്പെടുത്തുകയാണുണ്ടായത് എന്നുമുള്ള ശൈഖ് അൽബാനി(رحمته)യുടെ വിശദീകരണം ശരിയല്ല. കാരണം ഈ ദുർബലപ്പെടുത്തലിനാധാരമായി അദ്ദേഹം ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ള ഹദീസിലെ ഭാഗം സ്വീകാര്യയോഗ്യമല്ല. പ്രസ്തുത വാചകം ഇതാണ് “(അബൂഹുറൈറ(رضي الله عنه) പറഞ്ഞു. റസൂലി(ﷺ)ൽനിന്നും അത് കേട്ടതിനുശേഷം റസൂൽ

(ﷺ) ഉറക്കെ ഓടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം ഓടുന്നത് ജനങ്ങൾ നിർത്തി”.

ഈ വാചകം ഹദീസിന്റെ മൂലവാക്യത്തിൽ (മത്നിൽ)പെട്ടതല്ലെന്നും റിപ്പോർട്ടർമാരിൽ ഒരാളായ സുഹ്രിയുടെ വാചകമാണെന്നും ഇമാം ബുഖാരി, അബൂദാവൂദ്, തിർമിദി, ബൈഹഖി, ഖത്മാബി, ഇബ്നുഹജർ തുടങ്ങിയ പണ്ഡിതന്മാർ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. (വിശദ വിവരത്തിന് ജാമിഉത്തിർമിദിയുടെ ലോകപ്രശസ്ത വ്യാഖ്യാന ഗ്രന്ഥമായ തുഹ്ഫത്തുൽ അഹ്വദി വാ: 2 പേജ് 84-98- നോക്കുക.)

ഇങ്ങനെ നിവേദകന്മാർ ഹദീസിന്റെ സന്ദർഭം മത്നിലോ തങ്ങളുടെ വകയായി വല്ലതും പറഞ്ഞാൽ അതിന് ‘മുദ്റജ്’ എന്നാണ് മുഹദ്ദിമുകൾ പറയാറുള്ളത്. ‘മുദ്റജി’ന് ഹദീസിന്റെ മൂലവാക്യത്തിന്റെ സ്ഥാനം ഉണ്ടാവുകയില്ല എന്ന് പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇമാമിന്റെ പിന്നിലുള്ളവർ-ഇമാമിനടക്കം ശല്യമുണ്ടാക്കുന്നവിധത്തിൽ-ശബ്ദമുയർത്തി ഓടുന്നതിനെ മാത്രമാണ് ഈ ഹദീസ് വിശദീകരിക്കുന്നത്. “ഫാതിഹ ഓതാത്തവന് നമസ്കാരമില്ല” എന്ന പ്രബലമായ ഹദീസ് രേഖയാക്കിക്കൊണ്ട് പ്രഗത്ഭ സ്വഹാബിയായ ഉബാദത്തുബ്നു സാമിത്(رضي الله عنه)നെ പോലെയുള്ളവർ പ്രവാചകന് ശേഷവും ഇമാമിന്റെ പിന്നിൽനിന്ന് ഓതിയിട്ടുണ്ട്. അതായത് ഫാതിഹ ഒഴികെയുള്ള പാരായണമാണ് ഇമാം ഉറക്കെ ഓടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ മഅ്മൂമിന് പാടില്ലാത്തത്. ഫാതിഹയാകട്ടെ നിർബന്ധമായും ഓതിയിരിക്കണം. എന്നാൽ ഫാതിഹ ഓതുവാനായി മഅ്മൂമിങ്ങൾക്ക് സമയം കൊടുത്തുകൊണ്ട് ഇമാം മൗനമായി നിൽക്കുന്നതിന് തെളിവുകളുടെ പിൻബലമില്ല.

പതുകെ ഓതണം എന്ന് അബൂഹുറൈറ(رضي الله عنه)

‘ജനങ്ങൾ ഇമാമിന്റെ പിന്നിൽ ഓടുന്നത് നിർത്തി’ എന്ന് അബൂഹുറൈറ(رضي الله عنه) പറഞ്ഞുവെന്നാണല്ലോ ശൈഖ് അൽബാനിയുടെ തെളിവ്. എന്നാൽ അബൂഹുറൈറ(رضي الله عنه) ആകട്ടെ എല്ലാ നമസ്കാരങ്ങളിലും- ഉറക്കെയോടുന്നവയാകട്ടെ-പതുകെ ഓടുന്നവയാകട്ടെ- മഅ്മൂമുകൾ ഫാതിഹ: ഓതേണ്ടതാണ് എന്ന അഭിപ്രായക്കാരനാണെന്ന് സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതിനുള്ള തെളിവ് അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നും ശൈഖ് അൽബാനി തന്നെ ഉദ്ധരിച്ച ഹദീസാണ്. ‘നമസ്കാരത്തിന്റെ റുക്നായ ഫാതിഹയുടെ മഹത്വം’ എന്ന ശീർഷകത്തിൽ

ഉദ്ധരിച്ച പ്രസ്തുത ഹദീഥ് ശ്രദ്ധിക്കുക:

“ആരെങ്കിലും ഫാതിഹ: ഓതാതെ നമസ്കരിച്ചാൽ അയാളുടെ നമസ്കാരം അപൂർണ്ണമാണ്, അപൂർണ്ണമാണ്; അപൂർണ്ണമാണ്.”

ഈ ഹദീഥ് കേട്ട വ്യക്തി ചോദിച്ചു: “ഞാൻ ചിലപ്പോൾ ഇമാമിന്റെ പിന്നിലാണെങ്കിലോ? അബൂഹുറൈറ(رضي الله عنه) പറഞ്ഞു: അപ്പോൾ താങ്കൾ മനസ്സിൽ (പുറത്തുകേൾക്കാത്ത വിധം) പതുകെ ഓതുക.” ഇമാം തിർമിദി ഇതുദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത് അബൂഹുറൈറ(رضي الله عنه)യുടെ ഒരു ഫത്വയുടെ സ്ഥാനത്താണെന്നിരിക്കെ മഅ്മൂമിന്റെ ഫാതിഹ ദുർബലപ്പെടുത്തി എന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽപറഞ്ഞ വാചകം മാത്രം അടിസ്ഥാനമാക്കി-അത് സ്ഥിരപ്പെട്ടാൽതന്നെ - പറഞ്ഞു കൂടാത്തതാണ്.

മാത്രമല്ല ഈ വാക്യം അബൂഹുറൈറ(رضي الله عنه)വിന്റേതാണെന്ന് സ്ഥിരപ്പെട്ടാൽ തന്നെ എല്ലാ ഓത്തും (ഫാതിഹയും സൂറതും) സ്വഹാബികൾ നിർത്തി എന്നു വരുമ്പോൾ കാരണം, ഫാതിഹ: നിർബന്ധമാണെന്ന സ്വഹീഹായ ഹദീസുകളുമായി ഇതിനെ സംയോജിപ്പിക്കുമ്പോൾ ‘ഫാതിഹയല്ലാത്ത എല്ലാ ഓത്തും നമസ്കാരത്തിൽ അവർ നിർത്തി’ എന്നായിരിക്കും ആ വാക്യത്തിന്റെ സാരം.

നസ്ഖിന്റെ നിബന്ധനകൾ ഒത്തുവന്നിട്ടില്ല.

ഒരു ഹദീഥ് മറ്റൊരു ഹദീഥിനെ ദുർബലപ്പെടുത്തി എന്നു തീരുമാനിക്കണമെങ്കിൽ മുഹദിഥുകൾ അതിന് ചില നിബന്ധനകൾ വെച്ചിട്ടുണ്ട്. അതായത് രണ്ട് ഹദീസുകളുടേയും ആശയം പരസ്പരം യോജിപ്പിക്കാൻ കഴിയാത്തവിധം എതിരായി വരികയും അതോ ടൊപ്പം ദുർബലപ്പെടുത്തുന്ന ഹദീഥ് (നാസിഖ്) ആണ് ആദ്യത്തേതെന്നും, ദുർബലമായി പോകുന്ന ഹദീഥ് (മൻസൂഖ്) പിന്നീട് നബിയിൽ നിന്ന് വന്നതാണെന്നും ചരിത്രപരമായി വ്യക്തമായ അറിവ് ലഭിക്കുകയും ചെയ്യുക. ഇവിടെ ഈ നിബന്ധനകളിൽ ഒന്നുപോലും ഒത്തുവന്നിട്ടില്ല എന്ന് മേൽ വിവരണത്തിൽ നിന്നും മറ്റും വ്യക്തമാണ് താനും.

മറ്റു തെളിവുകൾ

‘മഅ്മൂം’ ഫാതിഹ ഓതേണ്ടതില്ല എന്നതിന് ശൈഖ് അൽബാനി ഉദ്ദരിച്ച മറ്റൊരു ഹദീഥ് ഇപ്രകാരമാണ്: “ഇമാമിനെ നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നത് അദ്ദേഹം തുടരപ്പെടാൻ വേണ്ടി മാത്രമാണ്. അതിനാൽ,

അദ്ദേഹം ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്നു പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞാൽ നിങ്ങളും അപ്രകാരം (അല്ലാഹു അക്ബർ) പറയുക. അദ്ദേഹം ഖുർആൻ പാരായണം ചെയ്താൽ നിങ്ങൾ മൗനം പാലിക്കുക.” (മുസ്ലിം) വിശുദ്ധ ഖുർആനിലെ (7:204) സൂക്തവും ചിലർ തെളിവായി ഉദ്ധരിക്കാറുണ്ട് - ‘ഖുർആൻ ഓതപ്പെട്ടാൽ നിങ്ങൾ അതിലേക്ക് ശ്രദ്ധ കൊടുക്കുകയും മൗനം പാലിക്കുകയും ചെയ്യുക’. (അൽ അഅ്റാഫ്) (ഇത് നമസ്കാരത്തിലെ ഓത്തിനെക്കുറിച്ചാണ്.)

മേൽപറഞ്ഞ ആയത്തിലും ഹദീഥിലും പറഞ്ഞിട്ടുള്ള മൗനം പാലിക്കാനുള്ള കൽപ്പന ഫാതിഹക്കു പുറമെയുള്ള ഓത്തിന്റെ സമയത്താണ്. അതായത് ‘ഇമാം ഫാതിഹ ഓതുമ്പോൾ കൂടെ മഅ്മൂം പതുകെ-ഇമാമിനെ മുൻകടക്കാത്തവിധം-ഓതുകയും അതിനുശേഷമുള്ള ഓത്തിന്റെ സമയത്ത് മൗനമായി ശ്രദ്ധിച്ച് കേൾക്കുകയും ചെയ്യുക’ എന്നാണുദ്ദേശ്യം.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇപ്പറഞ്ഞ ആയത്തും ഹദീഥും പൊതുവായ (ആമ്) കൽപ്പനയാണുൾക്കൊള്ളുന്നത്. എന്നാൽ ‘ഫാതിഹ ഓതാത്തവന് നമസ്കാരമില്ല’ എന്ന പ്രബലമായ ഹദീഥ് പ്രത്യേക സ്വഭാവമായ (ഖാസ്സ്)ത്തിലുള്ളതാണ്. ഉന്യൂലീ പണ്ഡിതന്മാരുടെ നിയമമനുസരിച്ച് പൊതുവായതി (ആമി)ൽ നിന്നും പ്രത്യേകമായതി(ഖാസ്സി)നെ ഒഴിവാക്കി മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാണ്. ഈ നിയമമനുസരിച്ചാണ് മേൽ ആയത്തിലേയും ഹദീഥിലെയും കൽപ്പന ഫാതിഹക്ക് ബാധകമല്ലെന്ന് മുഹദിഥുകൾ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

ശ്രദ്ധേയമായ മറ്റൊരു കാര്യം ഇമാമിന്റെ പിന്നിൽ ‘മഅ്മൂം’ ഫാതിഹ ഓതുന്നതിനെ വിരോധിക്കുന്ന ‘മർഫൂഉ’ (നബി(ﷺ)യിലേക്ക് ചേർത്തിപ്പറഞ്ഞത്.) ആയ ഒറ്റ ഹദീസും നിവേദനം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല എന്നതാണ്. നേരെമറിച്ചാകട്ടെ വന്നിട്ടുണ്ടെന്നും. അതായത്, നബി(ﷺ)ക്ക് ഓതാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടാവുകയും നമസ്കാര ശേഷം സ്വഹാബികളോട് അതിനെക്കുറിച്ച് ചോദിക്കുകയും ‘ഇമാമിന് പിന്നിൽ ഫാതിഹ: അല്ലാതെ മറ്റൊന്നും ഓതരുത് എന്നും അത് ഓതാത്തവന് നമസ്കാരമില്ല’ എന്നും റസൂൽ(ﷺ) പറയുകയും ചെയ്തതായി ബുഖാരി തന്റെ ജൂസ്ഇലും അബൂദാവൂദ്, അഹ്മദ് തുടങ്ങിയവരും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. (ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ തന്നെ ശൈഖ് അൽബാനി ഈ ഹദീഥ് ഉദ്ധരിച്ചത് ശ്രദ്ധിക്കുക)

മഅ്മൂം ഫാതിഹ ഓതേണ്ടതില്ലെന്നതിന് തെളിവാക്കുന്ന മറ്റൊരു ഹദീഥ് ജാബിർ(رضي الله عنه)ൽനിന്നുദനയരിക്കുന്ന ഈ ഹദീഥാണ്. “ആർക്കെങ്കിലും ഒരു ഇമാമുണ്ടായിരുന്നാൽ ആ ഇമാമിന്റെ പാരായണം തന്നെയാണ് അവന്റെയും പാരായണം”. അതായത് അവന് അത് മതിയാകും. ഈ ഹദീഥിനെ കുറിച്ച് ശൈഖ് മുബാറക് തന്റെ തുഹ്ഫതുൽ അഹ്വദിയിൽ (വാ.2 പേജ് 95, 96) വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ ഹദീഥ് അതിന്റെ എല്ലാ പരമ്പരകളിലൂടെയും ദുർബലമാണെന്നും ‘തഹ്ഖീഖുൽ കലാം’ എന്ന തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അത് വിശദമാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം പറയുന്നു. ഇമാം ദാരഖുത്നി അതിന്റെ പരമ്പരകളെല്ലാം സമാഹരിച്ച് നൂനതകൾ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നും ഒന്നുപോലും കുറ്റമറ്റ നിലയിൽ വന്നിട്ടില്ലെന്നും ഇബ്നു നുഹജറുൽ അസ്ഖലാനി ‘ഫത്ഹുൽ ബാരി’യിലും ‘തൽഖീസി’ലും പറഞ്ഞുവരിച്ചശേഷം ശൈഖ് മുബാറക്പുരി പറഞ്ഞതിന്റെ ചുരുക്കം ഇതാണ്.

ഈ ഹദീഥ് സ്വഹീഹാണെന്ന് സമ്മതിച്ചാൽപോലും നിരവധി മറുപടികൾ നമുക്ക് പറയാനുണ്ട്. അതിലൊന്ന് ശൈഖ് ലക്നവീ പറഞ്ഞ അതേ മറുപടിയാണ്. അതായത് ഈ ഹദീഥ് ഫാതിഹ ഓതേണ്ടതില്ല എന്നതിന് ഖണ്ഡിതമായ രേഖയാവുന്നില്ല. ഫാതിഹ ഒഴികെയുള്ള പാരായണമാണ് ഇതിന്റെ താൽപര്യം. അപ്പോൾ ഫാതിഹ ഓതൽ നിർബന്ധമാണെന്ന് വ്യക്തമാക്കുന്ന മറ്റ് റിപ്പോർട്ടുകൾക്ക് അത് എതിരാവുകയുമില്ല.

ശൈഖ് അൽബാനിയുടെ സിഫതുസ്സലാത്ത് ഉർദുവിലേക്ക് വിവർത്തനം ചെയ്ത അഹ്ലെ ഹദീസിന്റെ രണ്ട് പണ്ഡിതന്മാരും ഈ വിഷയത്തിൽ അൽബാനിയോട് വിരോധിക്കുകയാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളത് എന്ന കാര്യം പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധേയമാണ്. ഉർദു വിവർത്തകരിൽ ഒരാൾ മദീനാ ഇസ്ലാമിക് യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽനിന്നും ബിരുദമെടുത്ത ശൈഖ് അബ്ദുൽ ബാരി ഫത്ഹുല്ലാ അൽമദനി അവർകളാണ്. ശൈഖ് അൽബാനിയെ വളരെയേറെ ബഹുമാനിക്കുന്ന പണ്ഡിതൻ കൂടിയാണിദ്ദേഹം.

ചുരുക്കത്തിൽ ഉറക്കെ ഓടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിലാകട്ടെ പതുക്കെ ഓടുന്നവയിലാകട്ടെ മഅ്മൂം ഫാതിമ ഓതൽ നിർബന്ധമാണ്. അല്ലാത്തപക്ഷം നമസ്കാരം ശരിയാവുകയില്ല. എന്നാൽ ഉറക്കെ

ഓടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ ഫാതിഹക്ക് ശേഷം ഇമാം ഓടുന്നത് ശ്രദ്ധിച്ച് കേൾക്കുകയാണ് വേണ്ടത്. പതുക്കെ ഓടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളിൽ മഅ്മൂം ഫാതിഹക്ക് പുറമെ ഖുർആനിൽനിന്ന് അൽപം പാരായണം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. കൂടുതൽ അറിയുന്നവൻ അല്ലാഹു മാത്രം.

അനുബന്ധം-2

ഇസ്തിറാഹത്തിന്റെ ഇരുത്തം

ഒരു റക്അത്ത് പൂർത്തിയായശേഷം സുജൂദിൽനിന്ന് അടുത്ത റക്അത്തിലേക്ക് എഴുന്നേൽക്കുന്നതിന് മുമ്പ് അൽപമൊന്ന് ഇരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇസ്തിറാഹത്തിന്റെ ഇരുത്തം എന്ന പേരിലാണ് ഇത് അറിയപ്പെടുന്നത്. റക്അത്ത് പൂർത്തിയാക്കി അടുത്ത റക്അത്തിലേക്ക് എഴുന്നേൽക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിലൊക്കെയും നബി(ﷺ) കൈനിലത്ത് കുത്തിയാണ് എഴുന്നേറ്റിരുന്നതെന്നും ഹദീഥുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്.

മാലിക്ബനുൽ ഹുവൈരിദ്(രഹ) പറയുന്നു: ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരം കാണിച്ചുതരാം.... അങ്ങനെ അദ്ദേഹം ആദ്യ റക്അത്തിലെ രണ്ട് സുജൂദുകളും പൂർത്തിയാക്കി തല ഉയർത്തിയപ്പോൾ നേരെ ഒന്നിരിക്കുകയും കൈ നിലത്ത് കുത്തി എഴുന്നേൽക്കുകയും ചെയ്തു” (ബുഖാരി, ബൈഹഖി).

മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ “നമസ്കാരത്തിലെ ഒറ്റയായി വരുന്ന റക്അത്തുകളിലൊന്നും തന്നെ ഇരുന്ന ശേഷമല്ലാതെ നബി(ﷺ) എഴുന്നേൽക്കാറുണ്ടായിരുന്നില്ല” എന്നുമുണ്ട്. (ബുഖാരി, അബൂദാവൂദ്, തിർമിദി, നസാഇ) (ഇർവാഉൽ ഗലീൽ വാ: 2 പേജ: 82 83 നോക്കുക).

“നമസ്കാരത്തിലെ ഒറ്റ റക്അത്തുകളിൽ നേരെ ഇരുന്നശേഷം എഴുന്നേൽക്കൽ” എന്ന ഒരു ശീർഷകം തന്നെ നൽകിയ ശേഷമാണ് ബുഖാരി ഈ ഹദീഥുദ്ധരിച്ചത്. അതിന്റെ വിശദീകരണത്തിൽ ഹാഫിദ് ഇബ്നു ഹജർ(രഹ) പറയുന്നു: “ഇതിൽ ഇസ്തിറാഹത്തിന്റെ ഇരുത്തം ശരഇൽപെട്ടതാണെന്നുണ്ട്. ഇമാം ശാഫിയും ഒരു വിഭാഗം പണ്ഡിതന്മാരും അങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്” (ഫത്ഹുൽ ബാരി വാ:2 പേജ്: 391).

ഇമാം ശാഫിഹുയും ഖല്ലാലും ഈ അഭിപ്രായക്കാരാണ്. ഖല്ലാൽ പറയുന്നു:അബൂഅബ്ദില്ല (ഇമാം അഹ്മദ്) ഈ അഭിപ്രായത്തിലേക്ക് മടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. അതായത് ഇസ്തിറാഹത്തിന്റെ ഇരുത്തം ഒഴിവാക്കിക്കൊണ്ട് പറഞ്ഞ തന്റെ അഭിപ്രായത്തെ അദ്ദേഹം ഉപേക്ഷിച്ചുവെന്ന് സാരം. മാലിക് ബനുൽ ഹുവൈരിമി (രഹ)ന്റെ ബുഖാ

രിയും മുസ്ലിമും ഉദ്ധരിച്ച ഹദീഥാണ് അതിനുള്ള തെളിവ്. അബൂഹുമൈദ് (രഹ)വും നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാര രൂപം വിവരിച്ച കൂട്ടത്തിൽ ഇത് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കണമെന്ന് വ്യക്തമായി. ഇസ്തിറാഹത്തിന്റെ ഇരുത്തമാണ് ഇരിക്കേണ്ടത് എന്നതും അബൂഹുമൈദ്(രഹ)വിന്റെ വിവരണത്തിൽനിന്ന് വ്യക്തമാണ്. (മുഗ്നി 1/311 നോക്കുക).

എന്നാൽ ഈ ഇരുത്തം പ്രത്യേക സാഹചര്യത്തിൽ ശാരീരികമായി സാധിക്കാതെ വന്നപ്പോൾ സ്വാഭാവികമായി സംഭവിച്ചതാണെന്നും നമസ്കാരത്തിന്റെ ഭാഗമല്ലെന്നുമാണ് ചിലർ പറയാറുള്ളത്. ഈ വിശദീകരണം ശരിയല്ല. ഹദീഥുദ്ധരിക്കുന്ന സ്വഹാബികളാകട്ടെ അങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടില്ലതാനും. അങ്ങനെ വല്ലതും ഉണ്ടെങ്കിൽ വ്യക്തമാക്കുക എന്നതാണ് അവരുടെ രീതി. നബി(ﷺ) വാർധക്യത്തിൽ ശാരീരികമായി സാധിക്കാതെ വന്നപ്പോൾ വടിയിൽ ഊന്നി നിന്ന് നമസ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട് (അബൂദാവൂദ്) ഇപ്രകാരം ഒരു വിശദീകരണം ഇസ്തിറാഹത്തിന്റെ ഇരുത്തത്തെക്കുറിച്ച് പറയുന്ന ഹദീഥുകളിൽ കാണാനില്ല എന്നർത്ഥം.

ശൈഖ് അൽബാനി(രഹ) പറയുന്നു: ഹനഫികളും മറ്റും പറയുന്നതുപോലെ ഈ സുന്നത്ത് നബി(ﷺ)ക്ക് ആവശ്യമായിവന്നപ്പോൾ ചെയ്ത ഒന്നാണെന്നും അത് ഇബാദത്തിന്റെ ഭാഗമല്ലായെന്നും പറഞ്ഞ് നിഷേധിക്കൽ നിരർത്ഥകമാണ്. ‘അത്തഅ്ലീഖൂൽ ജിയാദ് അലാ സാദിൽ മആദ്” എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലും മറ്റും ഞാൻ അത് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ നിരർത്ഥകത വ്യക്തമാക്കുവാൻ മതിയായ തെളിവാണ് പത്തോളം സ്വഹാബികൾ ഈ ഇരുത്തം നബി(ﷺ)യുടെ നമസ്കാരത്തിന്റെ ഭാഗമായി അംഗീകരിച്ചു എന്നത്. നബി(ﷺ) എന്തെങ്കിലും പ്രത്യേക കാരണത്താൽ ചെയ്തതായിരുന്നു അതെന്ന് അവർ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നുവെങ്കിൽ അവരത് പ്രവാചകന്റെ നമസ്കാര രൂപത്തിന്റെ വിവരണത്തിൽപെടുത്തുമായിരുന്നില്ല. ഇത് വളരെ വ്യക്തമാണ്” (ഇർവാഉൽ ഗലീൽ 2/83).

വിശുദ്ധ ഭാഷാഗ്രന്ഥമായ ലിസാനുൽ അറബിലും ഇപ്രകാരം തന്നെ ഈ ഹദീഥ് ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട് പറയുന്നു (ലിസാനുൽ അറബ് 13/377).

ചുരുക്കത്തിൽ കൈ കുത്തിയാണ് എഴുന്നേൽക്കേണ്ടത് എന്ന് ഹദീഥുകൾ വ്യക്തമാക്കിയപ്പോലെ അതിന്റെ രൂപം വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ടും ഹദീഥ് വന്നിട്ടുണ്ട്. അതായത് മുഷ്ടി ചുരുട്ടി കുത്തി എഴുന്നേൽക്കുക എന്നതാണ് സുന്നത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണരൂപം. അല്ലാഹുവാണ് കൂടുതൽ അറിയുന്നവൻ. സത്യത്തിലേക്ക് അവൻ നമ്മെ നയിക്കട്ടെ! ആമീൻ.

ഗ്രന്ഥസൂചി

I. ഖുർആൻ

II. തഫ്സീർ

2. ഇബ്നു കഥീർ (701-774 ഹി.): *തഫ്സീറുൽ ഖുർആനിൽ അളീം*; മുഹമ്മദ് മുസ്തഫാ പ്രസിദ്ധീകരണാലയം, 1365

III. സുന്നത്ത്

3. മാലിക് ഇബ്നു അനസ് (93-179): *അൽ മുവത്അ*; ദാരു ഇഹ്യാഅ് കുതുബ് അൽ-അറബിയ്യ, 1343

4. ഇബ്നുൽ മുബാറക്, അബ്ദുല്ലാഹ് (118-181): *അസ്സുഹ്ദ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി.

5. മുഹമ്മദ് ഇബ്നുൽ ഹസൻ ശൈബാനി (131-189): *അൽമുവത്അ*; അൽ-മുസ്തഫാഇ, 1297

6. ത്വായലിസി (124-204): *അൽ-മുസ്നദ്*; ദാഇറ അൽ മആരിഫ്, ഹൈദരാബാദ് ദക്കാൻ, 1321.

7. അബ്ദുർറസാഖ് ഇബ്നു ഹുമാം (126-211): *അൽ അമാലീ*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി

8. ഹുമൈദി, അബ്ദുല്ലാഹ് ഇബ്നു സുബൈർ (...-219): *മുസ്നദ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി

9. ഇബ്നു സഅദ്, മുഹമ്മദ് (168-230): *അത്ത്ബഖ്വാത് അൽ ഖുബ്റ*; യൂറോപ്പ്

10. ഇബ്നു മജ്ഹൂൻ, യഹ്യാ (...-233): *താരീഖ് അർരിജാൽ വൽ-ഇലൽ*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി

11. അഹ്മദ് ഇബ്നു ഹമ്പൽ (164-241): *മുസ്നദ്*; അൽ മക്തബ അൽ മൈമനിയ്യ, 1313; മത്ബഅ അൽ-മആരിഫ്, 1365.

12. ഇബ്നു അബീശൈബ, അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മുഹമ്മദ് അബൂ ബക്ർ (...-235): *മുസ്നഹ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി.

13. ദാരിമി (181-255): *സുന്നൻ*, മത്ബഅ അൽ ഇഅ്തിദാൽ; ദമാസ്കസ്, 1349

14. ബുഖാരി (194-256): *അൽജാമിഅ് അസ്സഹീഹ്*; അൽ-മത്ബഅ

- അൽബഹിയ്യ അൽമിസ്രിയ്യ, 1348. അതിന്റെ ശർഹ് ഫത്ഹുൽ ബാരിയോടൊപ്പം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്.
15. ബുഖാരി (194-256): *അൽ അദബ് അൽ-മുഹ്റദ്*; മത്ബഅ അൽഖലീലി, ഇന്ത്യ 1306
 16. ബുഖാരി (194-256): *ഖൽക് അഹ്ആൽ അൽ-ഇബാദ്*; മത്ബഅ അൽ അൻസാർ, ഇന്ത്യ
 17. ബുഖാരി (194-256): *അത്താരിഖ് അസ്സഗീർ*; ഇന്ത്യ
 18. ബുഖാരി (194-256): *ജുസ്ഉ് അൽ ഖിറാഅ*; അച്ചടിച്ചത്
 19. അബൂദാവൂദ് (202-275): *സുനൻ*; അൽ മത്ബഅ അത്താസിയ, 349
 20. അബൂദാവൂദ്: *മറാസിൽ*.
 21. മുസ്ലിം (204-261): *സ്വഹീഹ്*; മുഹമ്മദ് അലി പ്രസിദ്ധീകരണാലയം
 22. ഇബ്നുമാജ (209-273): *സുനൻ*; അൽ മത്ബഅ അത്താസിയ, 1349.
 23. തിർമിദി (209-279): *സുനൻ*; അഹ്മദ് ശാകിറിന്റെ പരിശോധനയോടുകൂടി, ഹലബ് 1356
 24. തിർമിദി (209-279): *ശമാഇൽ മുഹമ്മദിയ്യ*; അലി അൽഖാരിയുടെയും അബ്ദുർറഹ്മാൻ അൽ-മനാവിയുടെയും ശർഹോടുകൂടി, അൽ മത്ബഅ അൽ-അദബിയ്യ. ഹുജിപത്, 1317. *തൽഖീസ് അശ്ശമാഇൽ അൽ മുഹമ്മദിയ്യ* എന്ന പേരിൽ അതിനെ സംക്ഷിപ്തപ്പെടുത്തി.
 25. അൽ ഹാരിഥ് ഇബ്നു അബീഉസാമ (176-282): *മുസ്നദ്സ വാഇദ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി.
 26. അബൂ ഇസ്ഹാഖ് അൽ ഹർബി, ഇബ്രാഹീം ഇബ്നു ഇസ്ഹാഖ് (198-285): *ഗരീബ് അൽ-ഹദീഥ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
 27. ബസ്സാർ, അബൂബക്ർ അഹ്മദുബ്നു അംറ അൽ ബസ്തി (...-292): *മുസ്നദ് സവാഇദ്*
 28. മുഹമ്മദ് ഇബ്നു നസ്ർ (202-294): *ഖിയാം അല്ലെൽ*; മത്ബ അരിഫാ ആമ്മ്, ലാഹോർ, 1320

29. ഇബ്നു ഖുസൈമ (223-311): *സ്വഹീഹ്*; അൽ മക്തബ് അൽ ഇസ്ലാമി
30. നസാഇ (225-303): *സുനൻ-അൽ-മുജ്തബാ*; അൽ-മത്ബഅ അൽ മൈമനിയ്യ
31. നസാഇ (225-303): *അസ്സുനൻ അൽകുബ്റാ*, കയ്യെഴുത്തുപ്രതി.
32. അൽ-ഖാസിം അൽ സർഖസ്തി (255-302): *ഗരീബ് അൽ ഹദീഥ്*, അല്ലെങ്കിൽ 'അദ്ലാഇൽ'; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
33. ഇബ്നുൽ ജാറൂദ് (...-307): *അൽ-മുൻതഖാ*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി, ഹുജിപത്
34. അബൂയഅ്ലാ അൽമുസിലി (...-307): *മുസ്നദ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
35. അർറുയാനി, മുഹമ്മദ് ഇബ്നു ഹാറൂൻ (...-307), *മുസ്നദ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
36. അസ്സിറാജ്, അബൂൽഅബ്ബാസ് മുഹമ്മദ് ഇബ്നു ഇസ്ഹാഖ് (216-313): *മുസ്നദ്*; ദമാസ്ക്കസിലെ മക്തബ അജ്ജാഹിരിയയിൽ അതിന്റെ ധാരാളം വാല്യങ്ങളുണ്ട്.
37. അബൂഅവാൻ (...-316): *അസ്സഹീഹ്*; ദാഇറ അൽ മആരിഫ്, ഹൈദരാബാദ് ദക്കാൻ, 1326.
38. ഇബ്നു അബീ ദാവൂദ്, അബ്ദുല്ലബിൻ സുലൈമാൻ (230-316): *അൽ-മസാഹിഫ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
39. തഹാവി (239-321): *ശർഹ് മആനിൽ ആമാർ*; അൽ മുസ്തഫാഇ, ഇന്ത്യ 1300
40. തഹാവി (239-321): *മുശ്കിലുൽ ആമാർ*; ദാറുൽ മആരിഫ്, ഇന്ത്യ 1333
41. ഉഖൈലി, മുഹമ്മദ് ഇബ്നു അംറ (...-322): *അജ്ജഅഫാഅ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
42. ഇബ്നു അബീ ഹാതിം (240-327): *അൽ ജർഹ് വത്തഅദ്ദീൽ*; ഇന്ത്യ
43. തഹാവി (239-321): *ഇലൽ അൽഹദീഥ്*; അസ്സലഫിയ്യ, ഹുജിപത് 1343

44. അബൂജഅഫർ അൽബുഹ്തുരി, മുഹമ്മദ് ഇബ്നു അംറ അർറസാസ് (...-329): *അൽ-അമാലി*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി.
45. അബൂസഹൂദ് ഇബ്നുൽ അറബി, അഹ്മദ് ഇബ്നു സിയാദ് (246-340): *മുഅ്ജം*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
46. ഇബ്നുസ്സമാക്, ഉമ്മാനുബ്നു അഹ്മദ് (...-344): *ഹദീഥ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
47. അബൂൽ അബ്ബാസ് അൽ-അസമ്മ്, മുഹമ്മദ് ഇബ്നു യഅ്ഖൂബ് (247-346): *ഹദീഥ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
48. ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ (...-354): *അസ്സഹീഹ്-അൽഇഹ്സാൻ*; ദാറുൽ മആരിഫ്, ഈജിപ്ത്: ദാറുൽ കുതുബുൽ ഇൽമിയ്യ, ലബ്നാൻ.
49. തബ്റാനീ (260-360): *അൽ മുഅ്ജം അസ്സഗീർ*; മത്ബഅ അൽ അൻസാരി, ദില്ലി, 311
50. തബ്റാനീ (260-360): *അൽ മുഅ്ജം അൽ കബീർ*; ദമാസ്ക്കസിലെ മക്തബ അള്ളാഹിരിയ്യയിൽ അതിന്റെ ധാരാളം വാല്യങ്ങൾ കയ്യെഴുത്ത് പ്രതികളായുണ്ട്. നമ്മുടെ മാനുസ്ക്രൈപ്റ്റ് ഹംദീ അബ്ദുൽ മജീദ് അസ്സലഫിയുടെ പരിശോധനയോടുകൂടി കുറച്ച് ഭാഗങ്ങളൊഴികെയുള്ളത് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.
51. തബ്റാനീ (260-360): *അൽ മുഅ്ജ അൽ ഔസത് മിൻ അൽ ജംഅ് ബൈനഹു വബൈനസ്സഗീർ*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി മുന്ന് വാല്യങ്ങൾ രിയാളിലെ മക്തബ അൽ മആരിഫ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.
52. അബൂബക്ർ അൽ ആജുർരി (...-360) *അൽ അർബ്ബഹുൻ*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി, കൂവൈത്തിൽനിന്നും അമ്മാനിൽനിന്നും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.
53. അബൂബക്ർ അൽ ആജുർരി (...-360) *ആദാബ് ഹംലൽ ഖുർആൻ*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി ഈജിപ്തിൽനിന്നും സൗദിയിൽനിന്നും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.
54. ഇബ്നുസ്സന്നീ (...-364): *അമൽ അൽയൗമ വല്ലെല*; ദാഇറ അൽ മആരിഫ, ഇന്ത്യ 1315

55. അബൂ അശൈഖ് ഇബ്നു ഹയ്യാൻ (274-369): *തബഖാത്ത് അൽ അസ്തഹാനിയീൻ*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
56. അബൂ അശൈഖ് ഇബ്നു ഹയ്യാൻ (274-369): *മാ റവാഹു അബൂ അസ്സബൈർ അൻനൈർ ജാബീർ*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
57. അബൂ അശൈഖ് ഇബ്നു ഹയ്യാൻ (274-369): *അഖ്ലാഖ് അന്നബിയീ (ﷺ)*; ഈജിപ്ത്
58. അദാറഖുത്നി (306-385): *അസ്സനൻ*; ഇന്ത്യ
59. അൽഖത്യാബി (317-388): *മആലിം അസ്സനൻ*; അൻസാറസ്സന്ന ഈജിപ്ത്
60. അൽ മുഖ്ലിസ് (305-393): *അൽ-ഫവാഇദ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി, അള്ളാഹിരിയ്യ
61. ഇബ്നു മൻദ, അബൂഅബ്ദില്ല മുഹമ്മദ് ഇബ്നു ഇസ്ഹാഖ് (316-395): *അത്തൗഹീദ് വ മഅ്രിഫ അസ് മാഇല്ലാഹി തആലാ*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
62. അൽഹാകിം (320-405): *അൽ മുസ്തദ്റക്*; ദാഇറ അൽ മആരിഫ്, ഹൈദരാബാദ്, 1340.
63. തമ്മാമുറാസീ (330-414): *അൽഫവാഇദ്*; രണ്ട് പൂർണ്ണ കോപ്പികളുടെ കയ്യെഴുത്ത് പ്രതികൾ ഊഹിരിയ്യ ലൈബ്രറിയിലുണ്ട്.
64. അസ്സഹ്മി, ഹംസതുബ്നു യൂസുഫ് അൽ ജൂർജാനീ (...-427): *താരീഖ് ജൂർജാൻ*; അച്ചടിച്ചത്
65. അബൂനുഐം അൽ-ഇസ്ബഹാനി (336-430): *അഖ്ബാർ അസ്ബഹാൻ*; യൂറോപ്പിൽനിന്നും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്.
66. ഇബ്നു ബുശ്റാൻ (339-430): *അൽ അമാലി*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി, ഊഹിരിയ്യ ലൈബ്രറി, ദമാസ്കസ്
67. ബൈഹകി (384-458): *അസ്സനനുൽ കൂബ്റാ*; ദാഇറ അൽ മആരിഫ്, ഹൈദരാബാദ്, 1352
68. ബൈഹകി (384-458): *ദലാഇൽ അന്നുബുവ്വ*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി, അഹ്മദിയ ലൈബ്രറി, ഹലബ്
69. ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർദ് (368-463): *ജാമിഉ ബയാനിൽ ഇൽമ് വഫദ്ഹിലി*; അൽമത്ബഅ അൽമുനീരിയ്യ

70. ഇബ്നു മൻദൂബ, അബൂൽ ക്വാസിം (381-470): *അർറദ് അലാമൻ യൻഹീ അൽഹർഫ് മിനൽ ഖുർആൻ*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി, ഊഹിരിയ്യ ലൈബ്രറി, ദമാസ്കസ്
71. അൽബാജി (403-477): *ശർഹ് അൽ മുവതാഅ്*; അച്ചടിച്ചത്.
72. അബ്ദുൽ ഹക് അൽ ഇസ്ബീലി (510-581): *അൽ അഹ്കാം അൽ കുബ്റാ*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി. അത് *അൽ അഹ്കാം അൽ വുസ്താ* ആണെന്ന് പിന്നീട് എനിക്ക് വ്യക്തമായി.
73. അബ്ദുൽ ഹക് അൽ ഇസ്ബീലി (510-581): *തഹജ്ജുദ്*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി
74. ഇബ്നുൽ ജൗസീ (510-581): *അത്തഹ്ഖീഖ് അലാ മസാഇലി തതഅ്ലീഖ്*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി
75. അബൂഹഫ്സ് അൽ മുഅദിബ്, ഉമർ ഇബ്നു മുഹമ്മദ് (516-607): *അൽ മുൻതഖാ മിൻ അമാലീ അബിൽ ഖാസിം അസ്സമർഖൻദീ*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി
76. അബ്ദുൽ ഗനീ ഇബ്നു അബ്ദിൽ വാഹിദ് അൽ മഖ്ദീസി (541-600): *അസ്സുനൻ*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി
77. ഖിയാഅ് അൽ മഖ്ദീസി (569-643): *അൽ അഹാദീഥ് അൽ മുഖ്താറ*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി, അതിന്റെ ധാരാളം വാല്യങ്ങൾ ദമസ്കസിലെ ഊഹിരിയ്യ ലൈബ്രറിയിലുണ്ട്.
78. ഖിയാഅ് അൽ മഖ്ദീസി (569-643): *അൽ മുൻതഖാ മിനൽ അഹാദീഥ് അസ്സഹാഹ് വൽ ഹിസാൻ*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
79. ഖിയാഅ് അൽ മഖ്ദീസി (569-643): *ജുസ്അ് ഫീ ഫദ്ലിൽ ഹദീഥ് വ അഹ്ലിഹി*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
80. മുൻദിരി (581-656): *അത്തർഗീബ് വത്തർഹീബ്*; അൽമത്ബ അ അൽമുനീരിയ്യ, ഹൗജിപ്ത്
81. അസ്സെലഹു (...-762): *നസ്ബ് അർറായ*; ദാർ അൽ മഅ് മുൻ, ഹൗജിപ്ത് 1357
82. ഇബ്നുകമീർ (701-774): *ജാമിഅ് അൽ മസാനീദ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
83. ഇബ്നുൽ മുലഖ്ഖിൻ, അബൂഹഫ്സ് ഉമർ ഇബ്നു അബിൽ ഹസൻ (723-804): *ഖുലാസ അൽ ബദറുൽ മുനീർ*; കയ്യെഴു

- ത്തുപ്രതി, നമ്മുടെ സഹോദരൻ ഫാദർ അസ്സെലഹിയുടെ പരിശോധനയോട് കൂടിയ ഒന്നാം പതിപ്പ്
84. അൽഇറാക്വീ (725-806): *തഖ്റീജ് അൽ ഇഹ്യാഅ്*; അൽ ഹലബി, ഹൗജിപ്ത് 1346
85. അൽഇറാക്വീ (725-806): *തർഹ് അത്തമ്റീബ്*; ജാമിഅ അന്ന ശർ വത്തഅ്ലീഫ് അൽ അസ്ഹരിയ്യ, 1353
86. ഹൈമമി (735-807): *മജ്മഅ് അസ്സവാഇദ്*; അൽഖുദ്സി, 1253
87. അൽഇറാക്വീ (725-806): *മവാരിദ് അളളാആൻ ഫീ സവാ ഇദ് ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ*; മുഹിബ്ബുദ്ദീൻ അൽഖതീബ് പ്രസിദ്ധീകരണലയം
88. അൽഇറാക്വീ (725-806): *സവാഇദ് അൽമുഅ്ജം അസ്സഗീർ വൽ ഔസത് ലിത്തബ്റാനീ*; അച്ചടിച്ചത്.
89. ഇബ്നു ഹജർ അൽ അസ്കലാനീ (773-852): *തഖ്റീജ് അഹാദീഥ് അൽഹിദായ*; ഇന്ത്യ
90. ഇബ്നു ഹജർ അൽ അസ്കലാനീ (773-852): *തൽഖീസ് അൽ ഹബീർ*; അൽമത്ബഅ അൽമുനീരിയ്യ
91. ഇബ്നു ഹജർ അൽ അസ്കലാനീ (773-852): *ഫത്ഹുൽ ബാര*; അൽമത്ബഅ അൽ ബഹിയ്യ
92. ഇബ്നു ഹജർ അൽ അസ്കലാനീ (773-852): *അൽ അഹാദീഥ് അൽആലിയാത്*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി
93. അസ്സയ്യൂതി (849-911): *അൽജാമിഅ് അൽ കബീർ*; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി
94. അലി അൽഖാരിഅ് (...-1014): *അൽ അഹാദീഥ് അൽമൗളു അ*; ഇസ്താൻബുൾ
95. അൽ മനാവീ (952-1031): *ഫൈദ് അൽ ഖദീർ ശർഹ് അൽ ജാമിഅ് അസ്സഗീർ*; മുസ്തഫാ മുഹമ്മദ് പ്രസിദ്ധീകരണലയം
96. അസ്സുർഖാനീ (1055-1122): *ശർഹ് അൽ മവാഹിബ് അല്ലദ്വ നിയ്യ*; ഹൗജിപ്ത്
97. അശ്ശൗകാനീ (1171-1250): *അൽഫവാഇദ് അൽമജ്മൂഅ ഫിൽ അഹാദീഥിൽ മൗളുഅ*; ഇന്ത്യ

98. അബ്ദുൽ ഹയ്യ് അല്ലക്നവി (1264-1304): *അത്തഅ്ലീക് അൽമുജ്ജദ് അലാ മുവത്ത് മുഹമ്മദ്*; അൽ മുസ്തഫാ ഈ 1297.
99. അബ്ദുൽ ഹയ്യ് അല്ലക്നവി (1264-1304): *അൽആമാർ അൽ മർഹൂഅ ഫിൽ അഖ്ബാർ അൽ മുജ്ജദ്*; ഇന്ത്യ
100. മുഹമ്മദ് ഇബ്നു സഹൂദ് അൽ ഹൽബി (...-...): *മുസൽസ ലാത്ത്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
101. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *തഖ്റീജ് സ്വീഫത്ത് സ്വലാത്ത് അന്നബി*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി, ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ 'അസ്ൽ' ('അൽ അസ്ൽ' എന്ന് ഇതിൽ പരാമർശിച്ചത് ഈ ഗ്രന്ഥത്തെയാണ്).
102. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *ഇർവാഅ് അൽഗലീൽ ഫീ തഖ്റീജ് അഹാദീഥ് മനാർ അസ്സബീൽ*; 8 വാല്യങ്ങൾ, അൽമക്തബ അൽ ഇസ്ലാമി, പൂർണ്ണമായും പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു. അൽഹംദുലില്ലാഹ്
103. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *സ്വഹീഹ് അബിദാവൂദ്*
104. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *അത്തഅ്ലീഖ് അലാ അഹ്കാം അബ്ദുൽ ഹഖ്*
105. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *തഖ്റീജ് അഹാദീഥ് ശർഹ് അൽ അഖീദ അത്വഹാവിയ്*; അൽ മക്തബ അൽ ഇസ്ലാമി
106. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *സിൽസില അൽ അഹാദീഥ് അള്ളുഹ്*; അൽ മക്തബ അൽ ഇസ്ലാമി
107. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *സിൽസില അൽ അഹാദീഥ് അസ്സഹീഹ്*; അൽ മക്തബ അൽ ഇസ്ലാമി
108. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *തഹ്ദീർ അസ്സാജിദ് മിൻ ഇത്തിഖാദിൽ ഖുബൂർ മസാജിദ്*
109. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *അഹ്കാം അൽ ജനാ ഇസ് വബിദുഹാ*
110. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *തമാമൂൽ മിന്ന ഫിത്ത അ്ലീക് അലാ ഫിഖ്റുസ്സുന്ന*

111. അൽബാനി, മുഹമ്മദ് നാസിറുദ്ദീൻ: *അത്തവസ്സൂൽ അൻവാ ഹു വഅഹ്കാമുഹു*; ധാരാളം പതിപ്പുകളുണ്ട്.

IV. ഫിഖ്ഹ്

112. മാലിക് ഇബ്നു അനസ് (93-179): *അൽമുദ്വന* (മാലികീ ഫിഖ്ഹ്); മതബഅ അസ്സആദ, 1323.
113. അശ്ശാഫിഇ (150-204): *അൽ ഉമ്മ്* (ശാഫിഇ ഫിഖ്ഹ്); അൽ മത്ബഅ അൽ അമീരിയ 1321.
114. അൽ മർവസി: *ഇസ്ഹാക് ഇബ്നു മൻസൂർ (...-251): മസാ ഇൽ അൽ ഇമാം അഹ്മദ് വ ഇസ്ഹാക് ഇബ്നു റാഹവൈ ഹി*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
115. ഇബ്നു ഹാനീ, ഇബ്രാഹീം നൈസാബൂരി (...-265): *മസാ ഇൽ അൽഇമാം അഹ്മദ്*; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
116. അൽമുസ്നി (175-264): *മുഖ്തസർ ഫിഖ്റുശ്ശാഫിഇ*; അൽഉമ്മിന്റെ മാർജിനിൽ അച്ചടിച്ചത്.
117. അബൂദാവൂദ് (202-275): *മസാഇൽ അൽ ഇമാം അഹ്മദ് (ഹമ്പലീ ഫിഖ്ഹ്)*; അൽമനാർ 1353.
118. അബ്ദുല്ലാഹിബ്നുൽ ഇമാം അഹ്മദ് (203-290): *മസാഇൽ അൽ ഇമാം അഹ്മദ്*
119. ഇബ്നു ഹസ്മ് (384-456): *അൽമുഹല്ലാ* (ളാഹിരീ ഫിഖ്ഹ്); അൽ മത്ബഅ അൽമുനീരിയ
120. അൽഖാളീ ഇയാള് (476-544): *അൽ ഇഅ്ലാം ബി ഹുദൂദ് ഖവാഇദ് അൽ ഇസ്ലാം* (മാലികീ); അർരിബാത്ത്
121. അൽ ഇസ്സ് ഇബ്നു അബ്ദിസ്സലാം (578-660): *അൽഫതാവ*; കയ്യെഴുത്തു പ്രതി
122. അന്നവവി (631-676): *അൽമജ്മൂഅ് ശർഹ് അൽമുഹദ്ദബ്* (ശാഫിഇ); അൽമത്ബഅ അൽമുനീരിയ.
123. അന്നവവി (631-676): *റൗളത്തുത്താലിബീൻ* (ശാഫിഇ), അൽമക്തബഅൽ ഇസ്ലാമിയ.
124. ഇബ്നു തൈമിയ (661-728): *അൽഫതാവ* (സ്വതന്ത്രം); ഫർ ജുദ്ദീൻ അൽകുർദി പ്രസിദ്ധീകരണാലയം

125. ഇബ്നു തൈമിയ്യ (661-728): മിൻ കലാം ലഹു ഫിത്തക്ബീർ ഫിൽഹുദൈൻ വഗൈറുഹു; കയ്യെഴുത്തു പ്രതി
126. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം (691-751): ഇഅ്ലാം അൽ മുവഖ്ഖിഇൻ (സ്വതന്ത്രം)
127. അസ്സുബ്കീ (683-756): അൽഫതാവ (ശാഫിഇ)
128. ഇബ്നുൽ ഹുമ്മാം (790-869): ഫത്ഹ് അൽ ഖദീർ (ഹനഫി); ബുലാഖ് പതിപ്പ്
129. ഇബ്നു അബ്ദിൽ ഹാദീ (840-909): ഇർശാദുസ്സാലിക് (ഹമ്പലി); കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
130. ഇബ്നു അബ്ദിൽ ഹാദീ (840-909): അൽഹുറുഅ് (ഹമ്പലി)
131. അസ്സുയൂതി (849-911): അൽഹാവീ ലിൽഫതാവീ (ശാഫിഇ); അൽഖുദുസി
132. ഇബ്നുനുജൈം അൽമിസ്രി (...-970): അൽബഹ്ർ അർറാഇഖ് (ഹനഫി); അൽമത്ബഅ അൽഇൽമിയ്യ
133. അശ്ശഅ്റാനീ (898-973): അൽമീസാൻ (നാല് മട്ഹബുകളും)
134. അൽഹൈതമി (909-973): അദുർ അൽമൻജൂദ് ഫിസ്സലാത്തി വസ്സലാമി അലാ സ്വാഹിബ് അൽ മഖാമിൽ മഹ്മൂദ്; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
135. അൽഹൈതമി (909-973): അസ്മാ അൽ മതാലിബ്; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
136. വലിയുള്ളാഹ് അദുഹ്ലവി (1110-1176): ഹുജ്ജത്തുല്ലാഹിൽ ബാലിഗ (സ്വതന്ത്രം); അൽമത്ബഅ അൽമുനീരിയ്യ
137. ഇബ്നു ആബിദീൻ (1151-1203): അൽഹാശിയ അലദുർറുൽ മുഖ്താർ (ഹനഫി); ഇസ്താൻബൂൾ
138. ഇബ്നു ആബിദീൻ (1151-1203): ഹാശിയ അലൽബഹ്ർ അർറാഇഖ് (ഹനഫി).
139. ഇബ്നു ആബിദീൻ (1151-1203): റസ്മ് അൽമുഹ്തി (ഹനഫി)
140. അബ്ദുൽഹയ് അല്ലക്നവി (1264-1304): ഇമാം അൽകലാം ഫീമാ യതഅല്ലഖു ബിൽ ഖിറാഅ ഖൽഫൽ ഇമാം; അൽബദലി, ഇന്ത്യ

141. അബ്ദുൽഹയ് അല്ലക്നവി (1264-1304): അന്നാഫിഅ് അൽ കബീർ ലിമൻ യുതാലിഅ് അൽ ജാമിഇസ്സാഗീർ; അൽയുസുഫീ, ഇന്ത്യ 1349

V. സിം (പ്രവാചകന്റെ (ﷺ) ജീവചരിത്രം), തറാജും (ഹദീഥ് റിപ്പോർട്ടർമാരുടെ ജീവചരിത്രം)

142. ഇബ്നു അബീഹാതിം, അബ്ദുർറഹ്മാൻ (240-327): തഖദ്മ അൽ മഅ്രിഫ ലി കിതാബ് അൽ ജർഹ് വത്തഅ്ദീൽ; ഇന്ത്യ
143. ഇബ്നു ഹിബ്ബാൻ (...-354): അഥ്മിലാത്; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി. പിന്നീട് ഇന്ത്യയിൽ പൂർണ്ണമായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.
144. ഇബ്നു അദിയ് (277-365): അൽകാമിൽ; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി, ബൈറുത്ത്
145. അബു നുഘ്ല (336-430): ഹിൽയ അൽ ഔലിയാഅ്; മത്ബഅ അസ്സആദ, ഹുജിപത് 1349
146. അൽ ഖതീബ് അൽബഗ്ദാദി (392-463): താരീഖ് ബാഗ്ദാദ്; മത്ബഅ അസ്സആദ, ഹുജിപത്
147. ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർ (368-463): അൽ ഇൻതിഖാഅ് ഫീ ഫളാഇൽ അൽഫുഖ്റാഅ്
148. ഇബ്നു അസാകിർ (499-571): താരീഖ് ദിമശ്ഖ്; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
149. ഇബ്നുൽ ജൗസി (510-581): മനാഖിബ് അൽ ഇമാം അഹ് മദ്; അച്ചടിച്ചത്
150. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം (691-751): സാദ് അൽമആദ്; മുഹമ്മദ് അലി പ്രസിദ്ധീകരണാലയം 1353.
151. അബ്ദുൽ ഖാദർ അൽ ഖറശി (696-775): അൽ ജവാഹിർ അൽമാദ്ദിയ; ഇന്ത്യ
152. ഇബ്നു റജബ് അൽ ഹമ്പലി (736-795): ദാഇൽ അത്തബ ഖാത്; ഹുജിപത്
153. അബ്ദുൽ ഹയ് അല്ലക്നവി (1264-1304): അൽഫവാഇദ് അൽ ബഹിയ്യ ഫീ തറാജും അൽ ഹനഫിയ്യ; മത്ബഅ അസ്സആദ ഹുജിപത് 1324.

VI അറബി ഭാഷ

154. ഇബ്നുൽ അമീർ (544-606): അന്നിഹായ ഫീ ഗരീബ് അൽ ഹദീഥ് വൽഅഥർ; അൽമത്ബഅ അൽ ഉഥ്മാനിയ, ഈജിപ്ത് 1311.
155. ഇബ്നുൽമുഖ്ബർ (630-711): ലിസാനുൽ അറബ്; ദാർ സാദിർ, ബൈറൂത്, ക്രി.വ. 1955
156. ഫൈറൂസ് ആബാദി (729-817): അൽഖാമൂസ് അൽമുഹീത്; മൂന്നാംപതിപ്പ് 1353.
157. പിൽക്കാലക്കാരായ ഒരുസംഘം പണ്ഡിതന്മാർ: അൽ മുഅ്ജം അൽവസ്വീത്

VII ഉസുലുൽ ഫിഖ്ഹ്

158. ഇബ്നു ഹസ്മ് (384-456): അൽ ഇഹ്കാം ഫീ ഉസൂൽ അൽ അഹ്കാം; മത്ബഅ അസ്സആദ, ഈജിപ്ത് 1345
159. അസ്സബ്കി (683-756): മഅനാ ഖൗൽ അശ്ശാഫിഇഅ അൽ മൽബബി ഇദാ സ്വഹ്ഹൽ ഹദീഥി ഫഹുവ മദ്ഹബീ
160. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം (691-751): ബദാഇഅ് അൽഫവാഇദ്; അൽ മത്ബഅ അൽമുനീരിയ
161. വലിയുല്ലാഹ് അദുഹ്ലവി (1110-1176): ഇഖ്ദ് അൽജീദ് ഫീ അഹ്കാമിൽ ഇജ്തിഹാദ് വത്തഖ്ലീദ്; ഇന്ത്യ
162. അൽഫുല്ലാനി (1166-1218): ഈഖാഇൽ ഹിമം; അൽ മത്ബഅ അൽമുനീരിയ.
163. അസ്സൂർഖാ, ശൈഖ് മുസ്തഫാ (ആധുനികൻ): അൽ മദ്ഖൽ ഇലാ ഇൽമ് ഉസുലുൽ ഫിഖ്ഹ്; അച്ചടിച്ചത്.

VIII അദ്കാർ

164. ഇസ്മാഇൽ അൽഖാളി അൽജഹ്ളമീ (199-282): ഫദ്ൽ അസ്സലാ അലന്നബിയ്യി സല്ലല്ലാഹു അലൈഹി വസല്ലം; എന്റെ പരിശോധനയോടുകൂടി, അൽമക്തബ് അൽ ഇസ്ലാമി
165. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം (691-751): ജലാഅൽ അഹ്ഹാം ഫിസ്സലാ അലാ ഖൈരിൽ അനാം; അൽമത്ബഅ അൽമുനീരിയ

166. സിദ്ദീഖ് ഹസൻ ഖാൻ (1248-1307): നൂസുലുൽ അബ്റാർ; അൽജാഇബ്

IX വിവിധ വിഷയങ്ങൾ

167. ഇബ്നുബത്ത, അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മുഹമ്മദ് (304-387): അൽ ഇബാന അൽ ശരീഅ അൽ ഫിർഖ അന്നാജിയ; കയ്യെഴുത്തുപ്രതി
168. അബൂഅർ അദ്ദാനീ, ഉഥ്മാനുബ്നു സഹൂദ് (371-444): അൽമുക്തഫാ ഫീ മആരിഫ അൽവഖ്ഫ് അത്താമ്; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി.
169. അൽ ഖതീബ് അൽബഗ്ദാദി (392-463): അൽ ഇഹ്തിജാജ് ബിശ്ശാഫിഇഅ ഫീമാ അസ്നദ് ഇലൈഹി...; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി.
170. അൽഹറവി, അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മുഹമ്മദ് അൽ അൻസാരി (396-481): ദമ്മൽ കലാം വഅഹ്ലഹു; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി
171. ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം (691-751): ശിഫാ അൽ അലീൽ ഫീ മസാഇൽ അൽ ഖളാഅ് വൽ ഖദ്ർ അത്തഅ്ലീൽ; അച്ചടിച്ചത്.
172. ഫൈറൂസ് ആബാദി (729-817): അർറദ് അലാ അൽമുഅ് തരിദ് അലാ ഇബ്നു അറബീ; കയ്യെഴുത്ത് പ്രതി.

